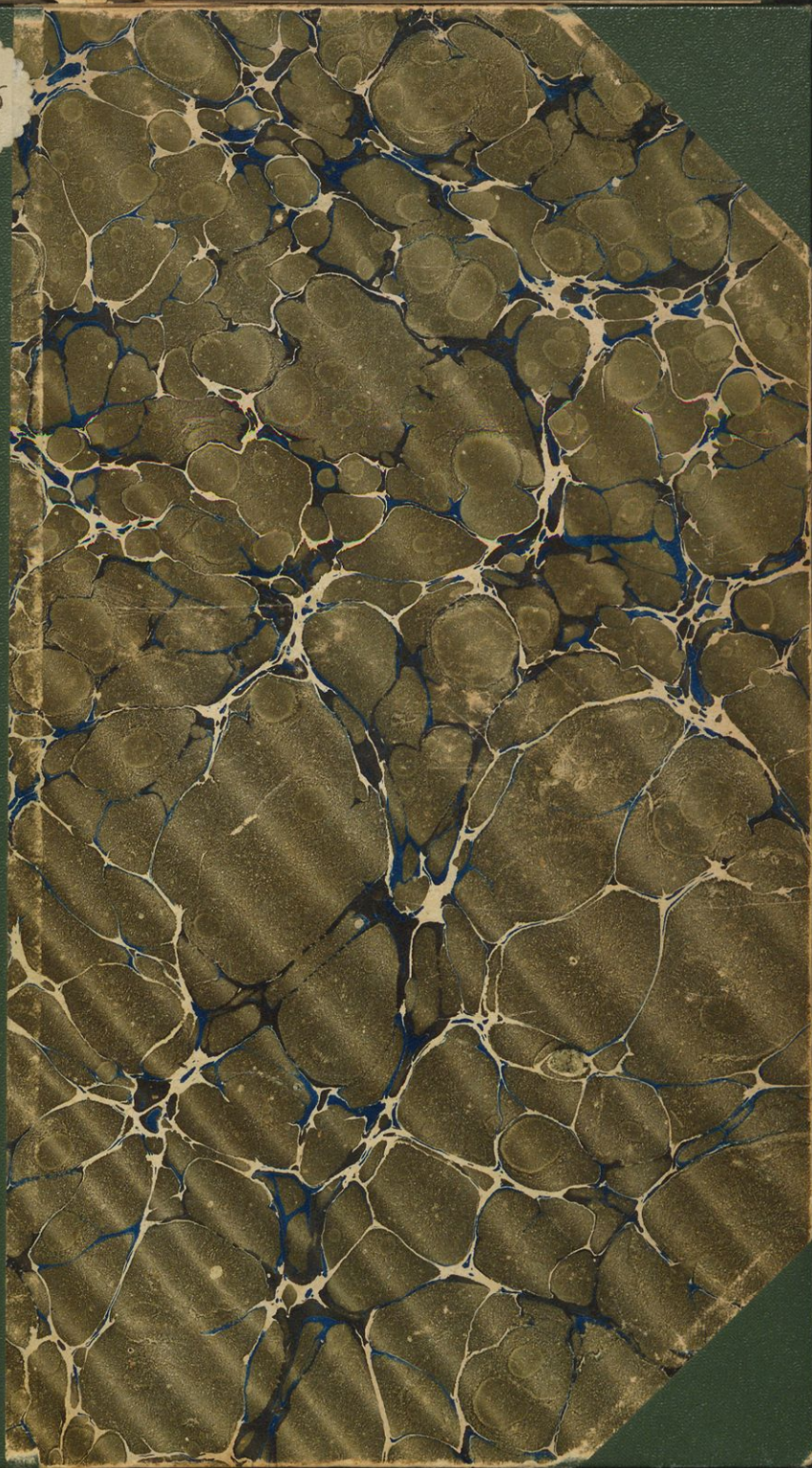
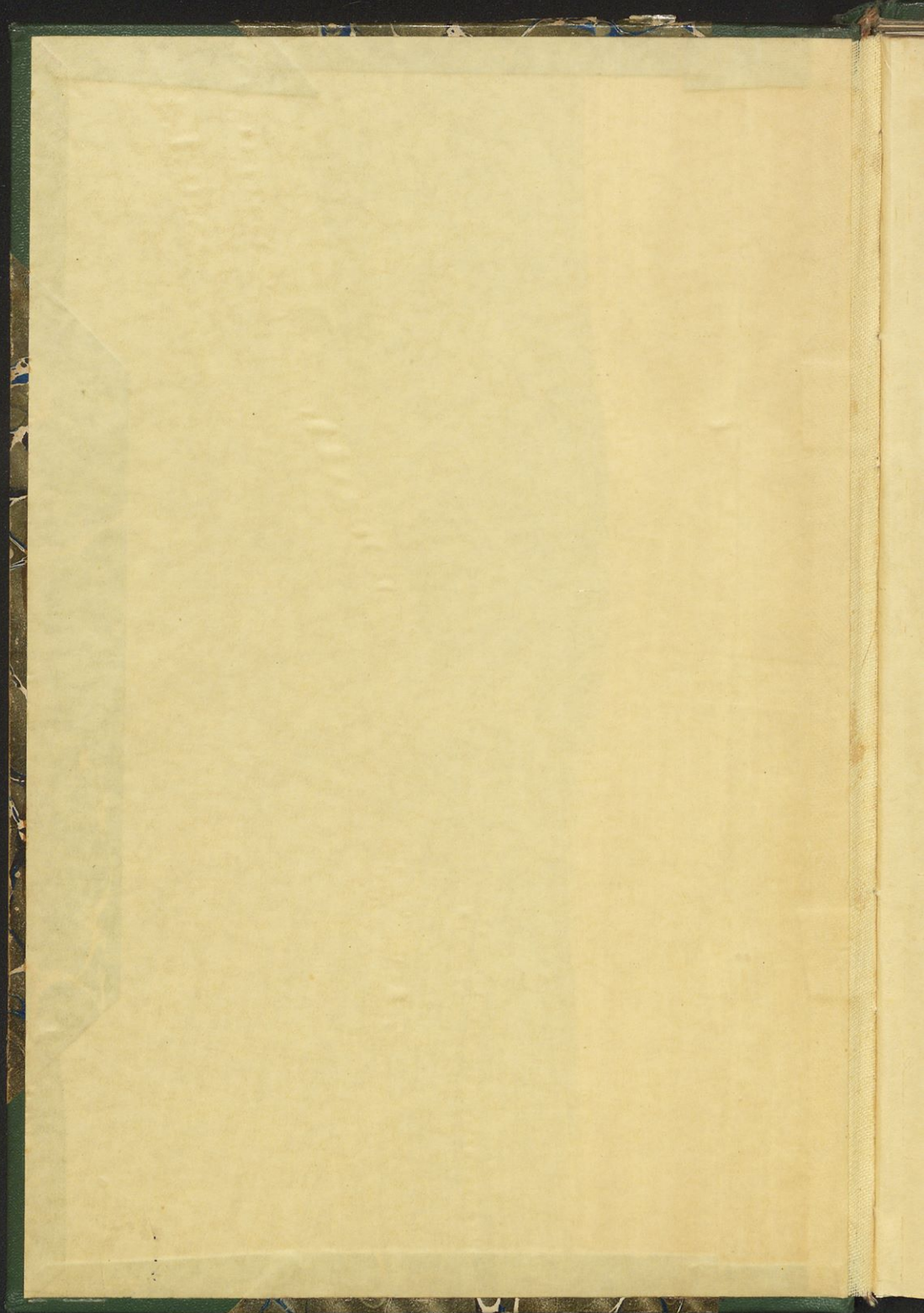

III
40.005
-16

V Ljubljani, meseca septembra 1913.

GASILSKI VESTNIK

Glasilo

Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani.

Izhaja vsaj šestkrat na leto ter se pošilja članom zastoj.

Naročnina znaša na leto 2 K.

:: Leto I. ::

Štev. 1.-2.

VSEBINA:

	Stran
1. Ena, dve na pot prvi številki	1
2. Stališče deželnega odbora nasproti Kranjski deželni gasilski zvezi	3
3. Poročilo o zborovanju Kranjske deželne gasilske zveze	9
4. Pravila Zveze	21
5. Tajnikova poročila	27
6. Dopisi	29
7. Listnica tajništva	32

Uredništvo:

Radovljica na Gorenjskem.

Upravištvo:

Spodnja Šiška pri Ljubljani.

Last in založba Kranjske deželne gasilske zveze.

Tiska Zadrúžna tiskarna v Ljubljani.

Naznanilo.

Pogled na toliko pogorišč nas sili, da izpopolnujemo in pospešujemo domače gasilstvo z večjo vnemo. Nujno zahtevata čas in potreba, da je vsak gasilec docela izobražen v svoji stroki. Moremo mu li dati v ta namen v roke kaj boljšega, nego je njegov strokovni list Gasilski Vestnik?

Zato smo sklenili, da bomo posiljali članom, to je vsem gasilcem, ki so po svojem društvu učlanjeni v Kranjski gasilski zvezi, list brezplačno.

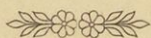
Naročnina je poravnana s članarino, ki jo plačuje društvo.

Ne vračajte torej lista, ampak ga pridno prebirajte Bogu na čast, bližnjemu v pomoč in sebi v vedno večjo strokovno izobrazbo.

Zveza.

Gasilski Vestnik.

Glasilo Kranjske deželne gasilske zveze
v Ljubljani.

□ I. letnik. □

Uredil **Julij Slapšak.**

V Ljubljani, 1913.

Natisnila Zadružna tiskarna v Ljubljani.

III M 40.005, b

III, M, 40005 b

030027389

Vsebina.

Stran

Ena, dve na pot prvi številki	1
Stališče deželnega odbora nasproti Kranjski deželni gasilski zvezi	3
Poročilo o zborovanju Kranjske deželne gasilske zveze	9
Pravila Zveze	21
Tajnikova poročila	27, 62, 93
Dopisi	29, 57, 82
Listnica tajništva	32
Gasilskemu Vestniku	33
Naš Vestnik v roke slovenskim gasilcem, komu pa	33
Pesem gasilcev	35
Pravila prostovoljnega gasilnega društva	35
O blagoslovljenju gasilnega doma	41
Posnetek društvenega zakona	41
Gasilska	45
Red o požarni policiji in gasilnih stražah	46
Okrožnica vsem županstvom in gasilnim društvom	55
O Božiču	65
Naročevanje večjih gasilnih priprav	65
25 letnica	69
Službeni red	69
Podporna matica	74
Novoletni pozdrav	76
Obrazci za vloge na upravna oblastva	76
Društvena pravila	89
Razglas deželnega odbora	89
Vprašanja — odgovori	90

Gasilski**Vestnik**

List za pospeševanje gasilstva.

Ena, dve na pot prvi številki.¹⁾

Organizirano gasilstvo v naši domovini še ni staro. Primeroma dolgo je trajala njegova otroška doba. Šele zdaj se je pričelo razvijati v mladega moža, ki je za trdno odločen, z delom in poukom dvigniti gasilstvo na tak višek, kakor ga zahteva splošni ljudski blagor.

Do zadnje dobe so se starši gasilstva bore malo brigali za svoje nebogljeno dete. Oče, deželni zastop, se sploh ni maral ukvarjati z njim; pač, enkrat v letu, en petek; odpravil ga je takrat — beračka ... Njegovo vzgojo je prepustil popolnoma materi.

In njega mati, uboga občina, tej navesijo oblasti velike kupe aktov na vrat, tako, da ima vedno polne roke dela; kje si naj vzame čas, da oskrbi poleg svojih obilih otrok še to dete? Res ne utegne! Seve, pa tudi mara ne dosti ubijati si glave s skrbmi še za tega potomca, posebno še, ker še ni nikdar in nikjer kazal, da bi dajal na leto kake gotove dohodke, nego je le vselej in povsod vpil: Daj, daj! In če mu je enkrat dala jesti, je vpil: Še in še! Taka pesem pa kaj rada zadene v srcu človeškem na ono struno, ki zabrenkne tako, da se naposled izgubi vse veselje do še tako plemenitih in človekoljubnih naprav, kakor so ravno gasilna društva po svojem smotru. Denar je denar! In tako i mati ne more gledati z ljubeznivim očesom na to dete! Prepuščeno je bilo popolnoma samemu sebi in „fehtariji“ ...

Potemtakem se ni čuditi, da se je smatralo pri nas gasilstvo sólo do najnovejšega časa za pastorka v občini in deželi.²⁾

Tako je bilo doslej, poslej pa — trdno smo uverjeni — bo in mora biti drugače! Čisto drug veter je zapihal iz deželnega dvorca in predramil tudi občine: Oče in mati sta se jela spominjati svojih roditeljskih dolžnosti; pričela sta skrbeti tudi za tega svojega otroka. Deželni odbor je izdal okrožnico, v kateri priznava svoje očetovstvo in tudi očetovsko skrb za tega otroka; z veliko vnemo dela smotreno za enotno ureditev in povzdigo gasilstva v deželi.

¹⁾ Primerjaj: Dr. Reddemann: Das Feuerlöschwesen, Verlag Springer, Berlin 1910.

²⁾ Primerjaj Malenškov drastičen primer na str. 13 te številke.

In novemu duhu, sveži sili, ki izhaja iz deželnega dvorca, se ne bodo mogle dolgo vstavljati matere tega nebogljenca — občine. Uvideti bodo morale vedno bolj in bolj, da sicer res stanejo gasilna društva denar — prašam Vas, kateri otrok pa živi samo od božjega zraka! — toda ta denar se jim povrača stotero, tisočero: En preprečen požar — tisoči in stotisoči ljudskega premoženja so ohranjeni! Brez gasilnih naprav pa bi bila vsa ta ogromna vsota uničena, izgubljena za vselej za slovenski narod!

In dete, gasilna društva? Pač dobro ve, da so prišli zanj boljši časi. Več mu niso odprta le en prošen petek v letu vrata deželnega dvorca: tam domuje zdaj nova gasilska zveza in z njo vsi slovenski gasilci, ki v dobi, ko so bili prepuščeni samemu sebi, niso pozabili, da je deželni odbor vendarle njih pravi oče. In ta Zveza si je stavila za svojo življenjsko nalogo, dvigniti gasilstvo v deželi in s tem dvigniti in okrepiti tudi dete — gasilna društva. Napočila je druga doba v slovenskem gasilstvu. In vsa znamenja govore, da se nebogljeni pastorek kmalu razvije v čilega, mladega moža, ki bo kos dani nalogi. Idealni poklic „gasilec“ dobiva zopet tisti ugled, ki ga mu prisoja etično misleči človek.

Gasilci slovenski! Prerojene sile nastopajo na slovenskem gasilskem polju, nova pota se nam odpirajo, jasnejša doba je napočila. Naravno, da mora v tem času stopiti v življenje tudi glasnik in oznanovalec te nove dobe, novega življenja. Nate ga! „Gasilski Vestnik“ je izšel, prva številka leži pred Vami!

Ste zadovoljni s to prvo številko svojega glasila? Ena hvala, če, dve, če ne: v tem tiči, ako obljubite obenem sodelovanje, njega napredek. S tem hočemo tudi reči, da je treba list vsestransko izpopolnjevati in izboljševati. In če obljubite svojo pomoč, mu je zasiguran napredek. Zato prosimo, pomagajte nam dejanski, s svojim peresom, dvigniti list na tako stopnjo, da ne bo všeč le Vam, nego zares v pravi blagor slovenskega gasilstva in mile naše domovine.

S tem vabi uredništvo izobražene in izkušene gasilce ter prijatelje domačega gasilstva na blagohotno sodelovanje pri listu. Poleg aktualnih člankov, obsegajočih pregledno stanje novodobne gasilske tehnike, bi kaj ustrezali tudi spisi, tičeči se zgodovinskega razvoja posebno slovenskega gasilstva v zvezi s tozadevno literaturo. Sicer pa dojde dobro vsako zrno, vsako poročilce, zadevajoče našo stvar.

Res, da jemlje čas in zahteva truda tako delo. Toda pomislimo, gre za vzvišene ideje. Kadar gremo mimo gasilne shrambe, ali se nam ne zdi, da je to postojanka, ki kliče vsem mislečim: Tu je vidni dom delavne ljubezni do bližnjega! In kadar sežemo v trdo roko slovenskemu gasilcu, ali ne začutimo v globini srca, da stojimo pred junakom ljubezni do trpečih! „Na pomoč!“ ti kličejo v pozdrav njegova drhteča ustna. Na pomoč kliče tudi uredništvo. Pomagajte, poklicani, dvigniti list in slovensko gasilstvo na oni višek, ki ga zahteva blagor našega ljudstva. Na pomoč torej: Bogu na čast, bližnjemu v uteho!

Stališče deželnega odbora nasproti Kranjski deželni gasilski zvezi.

(Govoril deželni odbornik dr. Vladislav Pegan na občnem zboru Kranjske deželne gasilske zveze dne 13. julija 1913.)

Ker se je pri drugi točki dnevnega reda spominjal gosp. poročevalec dela deželnega odbora, oziroma moje skromne pomoči pri snovanju gasilske zveze, mi dovolite, da sedaj nekoliko začrtam stališče deželnega odbora nasproti gasilski zvezi, katere osnovni občni zbor imate danes.

Prijatelj me je vprašal pred par dnevi na cesti s Prešernom: „Kaj pa je tebe treba bilo?“ — namreč nove gasilske zveze. Bil je to prijatelj iz onih vrst. Odgovoril sem mu, da če ga zanima izvedeti, „kaj je te Zveze treba bilo“, naj pride na današnji občni zbor, jaz mu bom drage volje priskrbel dostop. Mi nimamo ničesar prikrivati; mi govorimo vedno čisto in jasno in tako tudi delamo.

Deželna gasilska zveza je bila nujno potrebna. To stoji. Zakaj? Častiti gasilci! Mislim, da ga ne bo med Vami človeka, ki bi mogel reči: Gasilno društvo je društvo, kakor kako drugo: zabavno, bralno, telovadno, izobraževalno društvo, čitalnica itd. To ni, čisto gotovo da ne! In če se reče: Kaj se ima deželni odbor za gasilna društva zanimati? — mu odgovorim ravno s tem: Gasilna društva niso navadna društva; če kako izobraževalno društvo propade, kak „Sokol“ ali „Orel“, javnost nima od tega nobene škode, ni interesirana na tem; in tudi ni interesirana na tem, če tako društvo dobro napreduje. Pravna javnost namreč. Ljudstvo je pač interesirano, ali javnost z javnopravnimi interesi ne! Drugače je to pri gasilnih društvih! Drugič pri gasilnih društvih ni vseeno, ali prirejajo v občini gasilske vaje ali pa plese; ni vseeno, ali ima društvo dobre člane ali slabe, ali ima veliko članov ali malo; tudi ni vseeno, kdo je načelnik in silno važno je, kdo je v odboru. Kajti od dobrega gasilnega društva je odvisna varnost ljudstva: varnost ljudskega premoženja in ljudstva samega. Ne samo osebe, ampak tudi lastnina ljudstva je prizadeta na obstoju dobrega gasilnega društva. Lahko bi mi kdo rekel, mogel bi kdo ugovarjati: To, kar danes tukaj pridiguješ, to so izreki deželnega odbora ali pa tvoji; to pravite, da dokažete na videz svoj interes, zakaj posegate kot deželni odbor ali deželni odborniki med gasilsko zvezo oziroma gasilna društva. Toda stvar ni taka. Deželni odbor ne posega s svojo roko v delokrog gasilske zveze z namenom, da spravi red v gasilna društva, ne posega zaradi samovolje dr. Pegana ali katerega drugega deželnega odbornika, ampak zaradi tega, ker nam to velewa zakon, in sicer tako občinski kakor požarno-policijski red! Občinski red pravi v § 28., da spada med naloge občine, skrbeti za varnost oseb in lastnine. To je naloga občin! In ker gasilna društva tudi skrbijo za varnost oseb in lastnine, zato jih smatra deželni odbor in jih smatra postava kot pomočnike županstev.

Utegnil bi kdo ugovarjati: Tukaj pa vendar delate nekoliko sile besedilu in smislu postave; kajti če je izročena občini skrb za varnost oseb in lastnine, je izročena županstvu, starejšinstvu, občinskemu odboru, skratka občini sploh. S tem pa še ni rečeno, da ima tudi skrbeti za gasilstvo, za gasilna društva občina, oziroma deželni odbor. Je tako! Kajti druga postava, to je požarno-policijski red, čisto jasno govori, kaj je naloga županstva z ozirom na gasilna društva.

§ 9. postave od 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14, pravi (bere):

„V vsakem, vsaj 50 hišnih številk obsegajočem, nepretrgano stoječem selišču se mora ob stroških istega selišča postaviti eden, ali ako je treba, več ponočnih čuvajev, ki opravljajo požarno stražo, ako se ni to opravilo s sklepom občinskega zastopa naročilo po vrsti hišnim posestnikom.

Tudi pri manjših nepretrgano stoječih seliščih, ravno tako po seliščih z raztresenimi hišami je skrbeti, kolikor je možno, za požarno stražo.“

Občini in županu je torej izrecno naloženo, da morata skrbeti za požarno stražo, da se ogenj, ki bi nastal, čim najhitreje pogasi ali vsaj omeji.

Sključujem se še posebej na § 28. iste postave, ki določa (bere):

„V vsakem nepretrgano stoječem selišču, obsegajočem vsaj 50 hišnih številk, ki nima še gasilne straže, mora župan na vso moč delati na to, da se taka straža ustanovi, in posebno mora razpisati oklic za ustanovitev straže in za pristop k njej. Vabilo k pristopu se mora vsako leto ponavljati.“

Tako pravi postava, častiti navzoči! Ali se upa kdo še reči, da občini ni mar na obstoju gasilnega društva? Če je pa občini mar, tedaj mora mar biti tudi deželnemu odboru kot najvišji oblasti nad občinami. Nam ni vseeno, če vasi pogorijo, nam ni vseeno, če mora deželni odbor na klic prizadetih pogorelcev plačevati tisoče in tisoče iz deželnega zaklada. Tudi občinam ni vseeno, ali imajo dobro zavarovane ljudi ali pogorelce.

Potem pridem še do nečesa, iz česar sledi, da je občina interesirana na kakovosti gasilnega društva in da ima pravico, se brigati za razmere v društvu. To je opazka § 30. požarno-policijskega reda, ki pravi, „da je načelnik gasilne straže na gorišču v svojih službenih ukazih namestnik županov ter je za-nje občinskemu zastopu odgovoren“. V slučaju požara nosi tedaj vse pravice, ki jih daje postava županu, načelnik gasilnega društva ali njegov namestnik, ki vodi gasilna dela na pogorišču; on je tam uradna oseba, katero mora vsakdo ubogati. — Vidite, kako je interesirana javnost, občina in po občini tudi deželni odbor na dobrem in pravilnem obstoju in razvoju gasilstva!

Vprašali boste, kaj je bilo potem treba te nove gasilske zveze, saj imamo že obstoječo! Res je, stara Zveza obstoji še in je obstojala tudi takrat, ko je deželni odbor začel akcijo za to novo deželno gasilsko zvezo. Ali prejšnja, stara gasilska zveza ni hotela priznati tega, kar

sem Vam sedaj razložil, da ima namreč deželni odbor največji interes na obstoju in razvoju dobrega gasilstva. Ko smo zahtevali z ozirom na podpore, katere je dajal deželni odbor in ki so znašale 24 do 26.000 kron v prejšnjih letih, sedaj bodo pa znašale do 40.000 kron — ko smo zahtevali z ozirom na te podpore primerno ingerenco deželnega odbora na Zvezo, se nam je reklo: Ne! Potem smo seveda tudi mi morali reči: Kolikor vi nam zaupate, kolikor vi nas upoštevate, toliko mi vas! (Klici: „Tako je!“)

Če hočete Vi voditi naša gasilna društva in če pravite, da ste interesirani na njih obstoju in razvoju, Vam moramo povedati, da je deželni odbor interesiran še veliko bolj, ker zastopamo javnost mi, in ne zveza. Deželni odbor zastopa javnost kot zastopnik ljudstva; deželni odborniki so odposlanci deželnega zbora in tam sede Vaši odposlanci. Mi smo interesirani še bolj kot Vi, ker mi dajemo prispevke, medtem ko jih Vi pobirate. — Deželni odbor ima torej vse drug interes kakor pa Zveza, in zato ne zahtevamo, da bi komandirali kako zvezo: mi nočemo komandirati, mi hočemo imeti le svojo ingerenco, hočemo imeti tudi svoje pravice; če imamo dolžnost, podpirati in v imenu javnosti nadzirati gasilstvo, potem moramo imeti tudi pravico, nadzirati **gasilsko zvezo** in skrbeti, da se najvažnejši organ gasilstva pravilno vodi.

Zato smo obrnili prejšnji Zvezi hrbet! Mi smo rekli, da moramo imeti ingerenco na gasilstvo; ker je potom one Zveze ne dobimo, morali smo gledati, da dobimo lastno deželno gasilsko zvezo. Tako je bila ustanovljena deželna gasilska zveza, in kakor boste razvideli iz pravil, si je deželni odbor res pridržal ingerenco, ampak pri vsem tem bo Zveza popolnoma samostojna. Če bo pravilno delala, bo deželni odbor od strani stal in jo gledal, kakor zadovoljni oče dobre odrasle otroke. Nobenih komand ne bomo spuščali med Vas! Deželni odbor ima pravico, na občni zbor poslati primerno število odposlancev, a jih ni odposlal, ker se zanese, da se bo občni zbor redno in pravilno vršil, ker se zanaša na predsedstvo, katero je današnji občni zbor otvorilo in ki ga sedaj vodi. Če bi se pa kje pokazala potreba, če bi prišlo do nepravilnosti, če bi se v gasilstvu pojavile nerednosti, potem bo deželni odbor v smislu pravil vmes posegel; to pravico mu morate vsaj priznati. (Klici: „Gotovo!“)

To je torej naše stališče. Gospodje člani osnovalnega odbora so danes tukaj priznali, da se je deželni odbor v marsikaj vtikal v začetku, ko so se pravila delala, — saj so bila pravila izdelana v deželnem odboru, — mi smo se za marsikaj brigali in dajali potrebna navodila. Kakor hitro pa bodo pravila od vlade potrjena in bo tukaj odbor, od tistega trenutka bo pustil deželni odbor Zvezo pri miru in bo naročil odboru: Sedaj pa sami delajte, sedaj sami vlecite! Če boste rabili naše pomoči, bo Vam deželni odbor stal ob strani; naše „kape“ pa ne rabite več! Tedaj popolnoma samostojna naj bo ta Zveza in nikar ne mislite, to povdarjam

še enkrat, da hoče deželni odbor imeti v njej komando. Ponavljam, mi hočemo imeti le besedo, ko bi videli, da kaj ni v redu, če bi se kaj prav ne delalo, da stvar uredimo. Če bo pa Zveza dobro delala, bo nas le veselilo, da ne bomo imeli nič opraviti, kajti vsak posamezni deželni odbornik v deželi Kranjski ima vže itak zadosti dela.

Naj omenim še nekatere stvari, ki so važne zaradi tega, ker je treba nekoliko jasnosti med nami, med našo Zvezo in med staro Zvezo. Deželni odbor je rekel, da je njegov strokovni organ v gasilstvu deželna gasilska zveza, ta, ki ima danes svoj občni zbor. Njegov strokovni organ — to se pravi: Kadar bo hotel deželni odbor izvesti glede gasilstva to ali ono glede kakega društva, zaradi kake podpore, se bo obrnil za mnenje na deželno gasilsko zvezo. Kadar bo hotel poseči vmes vsled tega, ker bi bilo kako društvo v neredu, se bo obrnil na deželno gasilsko zvezo, pri čemer pa seveda ne bo prezrl pristojnega županstva, ki bo povedalo tudi svoje mnenje. Ker pa ne vemo, če je v vsakem kraju župan strokovno izobražen gasilec, bo morala biti deželnemu odboru vedno ob strani — gasilska zveza, pri kateri so gasilci strokovnjaki. Ta zveza pomagaj deželnemu odboru vršiti kontrolo, nadzorstvo nad društvi, ki dobijo podporo. Kakor znano, padajo te podpore sedaj v močnejših curkih kakor prej, in deželnemu odboru, če da 1200 do 1500 K podpore, ne more biti vseeno, kaj se pri društvu godi, kaj je s podporo napravilo. Tu bo treba kontrole, in to kontrolo bo vršila za deželni odbor gasilska zveza, kakor dosedaj ona Zveza sama zase; razloček bo le ta, da bo Zveza sicer vršila kontrolo v svojem imenu, obenem bo pa dajala poročila, kako dotično društvo deluje, tudi deželnemu odboru. Dosedaj deželni odbor od stare Zveze ni dobil nobenega poročila; dobil je samo koncem leta nasvet, kako naj se razdelijo podpore po 50, 80 do 100 K. O takih podporah pravi Kranjec, da je premalo za živeti in preveč za umreti. (Veselost.)

Torej nekaj reda je bilo treba pri podporah napraviti, in z obžalovanjem moram reči, da na ta red ni prišla stara Zveza, ampak je moral priti ubogi deželni gasilski referent. Skozi desetletja niso pri stari Zvezi prišli do tega, da tak red ne velja nič, da take podpore nič ne izdajo; šele sedaj so morali oči odpreti. Iz tega razvidite, da deželni odbor ni mogel imeti zaupanja nasproti stari Zvezi.

Obrnili smo ji hrbet, in stara Zveza je kvitirala to s sovražnostmi. Izdali so okrožnice, v katerih prikrito napadajo deželni odbor in imenujejo podpore judeževe groše, češ, da so jih društva dobila zato, da so izdala staro gasilsko zvezo. Zapustiti kako staro društvo, splošno ni — Bog ve — kako lepo, če se ga namreč zapusti brez stvarnega vzroka; če se ga zapusti pa iz stvarnih, dobro utemeljenih razlogov, potem se pa reče, da se je človek spametoval. Če so društva, ki so danes v deželni gasilski zvezi učlanjena, zapustila staro Zvezo, se to ni zgodilo zaradi judeževih grošev, ampak zaradi tega, ker so videla, da se je Zveza postavila zoper deželni odbor kot najvišjo

oblast, kateri je poverjena skrb za gasilstvo. In če se stara Zveza sedaj postavlja na bojno stališče, izjavljam v imenu deželnega odbora, da se mi pri deželnem odboru bojevali ne bomo, ampak naše stališče je priprosto to: Kdor se bojuje proti nam, ga pustimo ob strani! Nam ni zato, da bi se bojevali. Morate razumeti, da se deželni odbor v svoji visoki poziciji, ki mu jo daje postava in tudi ustava, ne bode mogel v javnosti prerekati s kakim društvom ali gasilsko zvezo. Mi gremo mimo! Naše stališče je: Kdor izvršuje proti nam sovražnosti, tisti od nas ne dobi podpor! Stara gasilska zveza se je postavila na bojno stališče; naj torej nikar ne pričakuje od nas podpor niti ona, niti učlanjena društva, kajti ta društva tudi njo podpirajo. Kdor deželni odbor napada, naj ne pričakuje podpor. Toliko, da se ne bo reklo, da komu krivico delamo. Naše stališče je torej stvarno utemeljeno, in prepričan sem, da če bi na mojem mestu stal načelnik Vam in deželnemu odboru nasprotne Zveze, če bi bil deželni odbornik in če bi imel za seboj deželni odbor, verjemite mi, da bi govoril veliko ostrejšje, kakor sem govoril jaz. Zato prosim, naj gospoda roko lepo na srce položijo in naj nikar ne govorijo o krivici.

Prosim Vas, da v javnost spravite še to-le: Mi ne delimo judeževih grošev! Pri deželnem odboru dajemo podporo društvu, ki je podpore vredno in potrebno. Mislim, da tista društva, ki so dosedaj dobila podpore, lahko potrdijo, da nismo nobenega vprašali, pri kateri stranki da je. Da nam je to čisto vseeno, to kaže delitev naših podpor. Sami veste, da so podpore dobila tudi društva, katerih člani in vodstva niso pristaši tiste stranke, kakor večina deželnega odbora. Ne delimo „judeževih grošev“ tudi ne zato, da bi društva odvajljali od stare Zveze k novi. Nam ni na tem, da ima deželna gasilska zveza veliko članic, veliko učlanjenih društev, ampak nam je na tem, da je tukaj zbrano, če mogoče, vse dobro gasilstvo. Ne koliko gasilstva, ampak kakšno gasilstvo je učlanjeno pri deželnem gasilski zvezi, za to se nam gre. Za slaba društva se ne brigamo. Zato priporočam Zvezi in današnjemu občnemu zboru: Bodite previdni pri sprejemanju gasilnih društev!

Kakor vidite, to tedaj niso judeževi groši, ker mi ne kupujemo in ne podkupujemo, ampak plačujemo zvestobo v gasilstvu in dobro delo. Tega smo se držali in se tudi bomo držali, da ne bomo dali podpor takim, ki pravijo, da nas ne priznavajo. Kdor nas ne prizna, tega tudi mi ne priznamo.

Čuli ste in raznaša se po brezvestnem časopisju in po shodih, da se bo razdeljevanje gasilskih podpor deželnemu odboru odvzelo. Kdor to verjame, tisti je, milo rečeno s krasno besedo nekega naših političnih voditeljev — bacek. Vsaj to se mu lahko reče. Gasilstvo je po ustavi, po državni ustavi odkazano deželnim zborom. Zato je smešna trditev, da bo državni zbor ali kak poslanec v državnem zboru dosegel, da se poddržavijo ti zavarovalni prispevki, katere deželni odbor deli kot podpore. Kar je državnemu zboru odkazano, mu ostane; kar je odkazano deželnemu zboru,

ostane deželnemu zboru, in ako se hoče v tem kaj spremeniti, se mora spremeniti ustava, in za spremembo ustave je treba postave, je treba državnoborske postave in posebne večine v državnem zboru. Če hočete ustavo spremeniti, je treba posebno važnih razlogov, da se osrednja vlada odloči, da predlaga spremembo ustave. Nikar pa ne mislite, da bo stara gasilska zveza na Kranjskem, ki ni zadovoljna z deželnim odborom, dosegla pri vladi, da bi se vlada spozabila v državnem zboru predlagati spremembo ustave! Povedati moram tudi še to, da bi morala državna osrednja vlada za to, da bi spravila kako tako postavo v državni zbor, zaslišati še vse druge kronovine, in ne samo stare kranjske gasilske zveze, kajti vse kronovine so prizadete in interesirane na tem, da si pridržijo to pravico; samo za Kranjsko se ustava ne spreminja. Če bi se pa hotela ustava za vse kronovine spremeniti, potem bi osrednja vlada vprašala kranjsko deželno vlado, ali je to potrebno. V tem oziru pa moram povedati, da so šli deželni odbor zatožiti k deželni vladi — ne vem, kdo je bil to — češ, da napak delimo podpore, in prositi: Pomagajte nam! Jaz sem pozneje govoril z visokim gospodom deželne vlade in mu povedal, po katerih načelih deželni odbor podpore deli, na kar mi je dotični gospod rekel: „Škoda, da niste prišli na to že pred dvajsetimi leti!“ — Kakor vidite, te tožbe ne pomagajo nič, nimajo nobenega uspeha, kajti ustava se ne more kar tako spremeniti in se tudi ne bo! In če to ne, potem ostane postavodaja o gasilstvu pridržana deželnemu zboru, tega pa ne more nihče primorati, da bi kako postavo spremenil. Ga ni gospoda nad deželnim zborom! Zato bo današnja postava ostala, in je popolnoma izključeno, da bi kdo deželnemu odboru vzel iz rok delitev podpor. Torej vidite, da je vse skupaj smešno, kar se govori o odvzetju razdeljevanja podpor deželnemu odboru.

Naj mi bo ob koncu dovoljeno omeniti še nečesa. Poznam vse polno dobrih gasilnih društev, ki še niso učlanjena pri deželni gasilski zvezi in niso poslala danes svojih zastopnikov. Ker sem prepričan, da bodo te moje besede prišle v javnost, bodisi po Vas ali po časopisju ali na drug način, naj še o teh izpregovorim besedo. Rekel sem prej, da smo pri deželnem odboru interesirani na tem, da so vsa dobra društva učlanjena pri naši oficijelni gasilski zvezi. Če nekatera dobra društva še niso storila v to potrebnih korakov, moram to z obžalovanjem na znanje vzeti. Slišal sem te-le pomisleke proti takojšnemu pristopu: „Bomo pozneje pristopili! Bomo še počakali, bomo videli, kako se stvar razvije!“ — Častiti navzoči! Tudi tukaj velja isto načelo, katero sem prej izrekel: Zaupanje za zaupanje! Zvestoba za zvestobo! Kdor nam ne zaupa sedaj, mu svetujem, naj nam ne zaupa tudi v bodoče. Kdor ne zaupa mojem, ki so danes na čelu deželne gasilske zveze in deželnemu odboru, za tistega je prav, da ga ni pri deželni gasilski zvezi! In prav bi bilo, da bi se deželni odbor v prihodnje zavedal, da je bil deležen nezaupanja dotičnih društev. In prav bi bilo tudi, če si bo v svesti, da tudi on ne more zaupati delu dotičnih društev.

Častiti gasilci! Mislim da boste to stališče deželnega odbora, ki sem ga Vam sedaj v nekoliko obsežnih besedah razložil, odobraval in uvaževali; upam, da se boste ravnali po tem, kar sem Vam povedal, in da boste pustili javnosti vso mogočo kontrolo nad društvu ter skrbeli za obstoj in dober razvoj gasilstva. Prosim Vas, da ne zanese nihče kakega političnega boja na polju gasilstva v javnost. Vsako izmed učlanjenih društev naj gre svojo pot naprej in naj se drži lepega gesla, ki nam ga je zaklical naš častiti gosp. tajnik: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč! Ne na desno in ne na levo gledati, ampak naprej iti! — to bodi Vaše geslo! (Živahno vsestransko odobravanje in ploskanje.)

Poročilo

o občnem zboru Kranjske deželne gasilske zveze,

ki se je vršil v nedeljo dne 13. julija 1913

ob 10. uri dopoldne v deželnem dvorcu v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Otvoritev občnega zbora in izvolitev predsednika.
2. Poročilo osnovalnega odbora.
3. Odobritev pravil.
4. Volitev odbora in načelstva.
5. Določitev doneskov in plačilnih rokov.
6. Določitev kroja in oprave.
7. Slučajnosti in razni predlogi.

Župan Anton Belec (pozvonivši): Kot predsednik osnovalnega odbora za Zvezo gasilnih društev Vas najpristrčneje pozdravljam.

Navzočih je okoli 70 gasilnih društev, potrjenih, oziroma sprejetih je 82, oglašanih je okoli 100. Ker mora biti na občnem zboru vsaj tretjina oglašanih društev, oziroma njihovih delegatov navzoča in ker je, kakor ravnokar slišim, doslej prišlo 72 delegatov, vsled tega odvarjam občni zbor kot sklepčen.

Preidemo na dnevni red s tem, da se izvoli predsednik današnjemu občnemu zboru.

Tajnik osnovalnega odbora Fran Lavtižar: Prosim za besedo! — Dragi tovariši! Častiti navzoči! Oglašam se k tej točki in predlagam, da se izvoli današnjemu zborovanju predsednikom eden najstarejših aktivnih gasilcev, ki je že predsedoval osnovalnemu odboru v dobi trimesečnega dela, torej ves čas, kar delamo za deželno gasilsko zvezo Kranjsko, v mislih imam gosp. Antona Belca iz Št. Vida nad Ljubljano. (Klici: „Živio!“)

Predsednik: Za predsednika današnjemu občnemu zboru je predlagan — Anton Belec. Prosim, ako ima kdo kakega drugega kandidata,

naj se oglasi! (Po prestanku:) Ako ne, smatram, da sem izvoljen soglasno. (Klici: „Živio!“ Splošno odobravanje in ploskanje.)

Pozdravljam gospoda deželnega odbornika, referenta za gasilstvo, dr. Pegana. (Klici: „Živio!“ Ploskanje.)

Ne moremo se dosti hvaležno izreči temu gospodu, kajti silno veliko je nam pomagal pri našem delovanju. Ko bi njega ne imeli na svoji strani, bi bržkone ne bili v tolikem številu zbrani pri občnem zboru. (Klici: „Tako je!“ „Živio!“)

Preidemo k 2. točki dnevnega reda, t. j. k poročilu osnovalnega odbora. Prosim gosp. tajnika, da poda poročilo.

Dež. odbornik dr. Pegan: Prosim za besedo!

Predsednik: K besedi se je oglašil g. dr. Pegan. Prosim!

Deželni odbornik dr. Pegan: Zdi se mi potrebno, častiti navzoči, da govorim k prvi točki, to je: otvoritev občnega zbora in izvolitev predsednika.

Gospod načelnik pripravljalnega odbora in predsednik današnjega občnega zbora, mnogospoštovani gospod župan Belec, me je prijazno pozdravil kot referenta deželnega odbora za gasilstvo. Dovolite mi, da se najprej zahvalim za prijazni pozdrav in da Vam z isto iskrenostjo odzdravim. Pozdravljam Vas v prvi vrsti kot gasilski referent deželnega odbora, v drugi pa kot hišni gospodar. (Klici: „Živio!“)

Prinašam Vam obenem pozdrave vsega našega deželnega odbora (Klici: „Živio!“), ki se zaveda važnosti nove gasilske zveze in pa Vašega delovanja.

Pridržujem si par besed spregovoriti še pozneje tekom današnjega dnevnega reda, zlasti z ozirom na stališče, ki ga zavzemlje deželni odbor nasproti gasilstvu. Mislim, da bo najumestnejše, če to stališče deželnega odbora označim potem, ko bo podano poročilo osnovalnega odbora ali ko se bodo prereševala pravila. Za sedaj pa Vas najiskrenejše pozdravljam ter Vam kličem v imenu deželnega odbora krepak: „Na pomoč!“ — (Navzoči odzdravljajo: „Na pomoč!“)

Predsednik: Sedaj bo g. Lavtižar poročal o delovanju osnovalnega odbora. Prosim!

Tajnik Fran Lavtižar: Častiti zborovalci! Predvsem treba poudarjati, da je današnji občni zbor v smislu pravil sklican in da je bil popolnoma pravilno razglašen. Potem je treba konstatirati, da se udeležujejo našega prvega občnega zbora sledeči zastopniki in odposlanci: za deželni odbor naš vrli gospod deželni odbornik, referent za gasilstvo v deželnem odboru, g. dr. Vladislav Pegan. (Klici: „Živio!“)

Potem so navzočni zastopniki deželnega gasilskega sveta: Lavtižar, Belec, Jan, Marolt in Stanovnik. Navzočnih je precej županov in pa gasilnih društev, ki vam jih bom prečital kasneje, ko pridejo še morda nekateri z Gorenjskega.

Po pravilih imajo pravico glasovati (čita došle delegate včlanjenih gasilnih društev) . . . (Ko prečita:) Skupaj je torej navzočnih 85 društ-

venih odposlancev in delegatov, ki zastopajo 72 od 82 učlanjenih društev, v katerih je združenih 2160 gasilcev. Dovolite, da zakličem vsem dragim tovarišem, navzočnim gasilcem: Dobrodošli!

Dragi poslušalci! Veseli me, da ste se našemu vabilu odzvali v tako častnem številu. Tekom današnjega zborovanja se boste mogli prepričati o našem dosedanjem delovanju in čuli ob enem tudi o načrtih, ki jih imamo za bodočnost. Naš cilj bodi spraviti novo gasilsko zvezo na površje in na višino, na kateri še ni bila deželna gasilska zveza Kranjska. („Živio“-klici in ploskanje.)

Prehajam k tajniškemu poročilu osnovalnega odbora. (Čita):

Dragi tovariši! Osnovni odbor Kranjske deželne gasilske zveze mi je poveril nalogo, da pri današnjem občnem zboru poročam o dosedanjem poslovanju.

Tej častni nalogi se odzovem s tem večjim veseljem, ker vidim v tako obilnem številu zbrane vrle zastopnike gasilstva iz cele naše lepe domovine. Poleg teh pa tudi odlične naše prijatelje, ki s svojo navzočnostjo dokumentirajo, da spoštujejo skromnega slovenskega gasilca.

Posebno pa me veseli, da vidim danes tukaj mnogo mož, ki so že prejšnja leta stali skupno z nami. Te posebno pozdravljam na današnjem občnem zboru in želim, da bi z isto vnemo, kakor prejšnje čase, tudi pri novi deželni gasilski zvezi sodelovali.

Inicijativo za deželno gasilsko zvezo je dal naš visoki deželni odbor. Zato se je ustanovil osnivalni odbor, ki je prevzel nalogo, oskrbeti vse predpriprave za ustanovitev Zveze in voditi vse Zvezne posle do občnega zbora.

V tem odboru so bili tovariši: Belec, Juvan, Ahlin, Lavtižar.

Ta odbor je imel 4 seje, in sicer: 4. maja v Ljubljani, 18. maja v Št. Vidu, 29. junija v Ljubljani in 10. julija v Spodnji Šiški.

K III. seji so bili povabljeni tudi zastopniki gasilstva iz vse dežele.

V prvi seji si je odbor izvolil začasnega predsednika v osebi Anton Belca in začasnega tajnika in blagajnika — Fr. Lavtižarja. Dalje je sprejel v Zvezo prva izmed priglašanih gasilnih društev, sklenil prositi deželni odbor za prepustitev lokala v deželnem dvorcu za Zvezni občni zbor kakor tudi za Zvezno poslovanje; naposled tudi za dovoljenje uporabe deželnega grba v društveni štampilji, na tiskovinah in na kroju. Danes morem z veseljem konstatirati, da je vsem tem prošnjam deželni odbor ugodil.

Odobril je odbor tudi predložene vzorce novih tiskovin, ki so jih učlanjena društva že vsa dobila. (Gospod poročevalec nakratko obravnava te vzorce.)

3. in 4. seja je bila namenjena ponajveč razgovoru o Zveznih pravilih in določitvi kroja. Tretji jako dolgi seji je prisostvoval tudi deželni odbornik g. dr. Pegan, ki je sledil izvajanjem odbornikov z največjim zanimanjem ter nas podpiral s svojimi nasveti. V teh sejah smo sprejeli v Zvezo 82 izmed priglašanih gasilnih društev. Oglašanih je sicer čez 100;

ker pa niso zglášena pravilno, smo jih pozvali, naj to store, ter sprejem odložili.

Pri tej priliki pa moram povdarjati, da priglasov oz. odglasov ni Zvezni odbor nikomur vsiljeval. Pač pa je tajništvo v tem pogledu na važna in mnogoštevilna vprašanja drage volje takoj dajalo pojasnila ter potrebne tiskovine. Pri tem je postopalo stvarno in strogo, ne ozirajoč se ne na levo, ne na desno, kakor velevalo pravila. Tako smo in bomo postopali tudi v prihodnje. Kdor hoče biti naš, naj bo naš, siliti pa ne maramo nobenega.

Namen naše Zveze je:

Samostojno ali sporazumno z zato poklicanimi oblastvi in korporacijami (deželni odbor, deželni gasilski svet, občine itd.) razširjati, izpopolnjevati in pospeševati gasilstvo na Kranjskem, paziti, da včlanjena gasilna društva vstrezajo svojemu namenu, v smislu svojih pravil in požarno-policijskega reda za Kranjsko z dne 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14, oziroma drugih postavnih določb, ki v tem oziru obstoje ali še izidejo.

Prepričan sem, da bo novi Zvezni odbor storil vse, da Zveza ta namen doseže. Prepričan sem tudi, da ga bo naš deželni odbor pri tem delu podpiral.

Dozdaj so združena v Zvezi sledeča gasilna društva (čita izkaz).¹⁾

Ob sklepu pa mi je prijetna dolžnost, da se spomnim onega odličnega faktorja v deželi, ki se je zavzel tudi za naše gasilstvo, to je našega deželnega odbora. Visoki deželni odbor kranjski sledi našemu delu z največjim zanimanjem in nas vsestransko podpira.

Zato mu izrekamo danes ob priliki I. občnega zbora najprisrčnejšo zahvalo in ga prosimo, da nam ostane tako naklonjen tudi v bodoče.

Vam pa, g. dr. Pegan, velja naša posebna zahvala. (Klici: „Živio!“ Dr. Pegan: „Bog Vas živi!“) Dozdaj nismo bili vajeni na naših občnih zborih videti zastopnikov deželne uprave. Vi pa pridete med nas, radi obiskujete gasilna društva, prihajate k našim sejам in zborovanjem ter nas podpirate z izredno pazljivostjo pri delu za razvoj našega gasilstva. S tem kažete, da cenite naše delo na polju človekoljubja. Štejemo si v čast, da Vas imamo v svoji sredi. Zagotavljamo Vam naše spoštovanje in zaupanje vsega gasilstva ter Vam kličemo: „Bog Vas živi!“

Končam. Naša Zveza hoče delati, resno, stvarno in smotreno delati. Pri srcu nam je razvoj in napredek slovenskega gasilstva. Z združenimi močmi hočemo vršiti plemenito delo Bogu v slavo, bližnjemu v pomoč!

Predsednik: Slišali ste poročilo o delovanju osnovalnega odbora. Ali ima kdo kaj pripomniti? (Po presledku:) Če ni kdo česa dobro razumel, prosim, naj se oglasi! (Po presledku:) Ako se nihče ne oglasi, smatram, da vzamemo to poročilo z zadovoljstvom na znanje.

Dr. P e g a n: Prosim za besedo!

P r e d s e d n i k: Besedo ima deželni odbornik dr. Pegan.

¹⁾ Glej na str. 28!

(Sledi govor dr. Pegana, ki je objavljen v Gasilskem Vestniku na strani 3.)

Predsednik: Mislim, da govorim iz srca vseh, ako se g. dežel-nemu odborniku dr. Peganu za krasne in poučne besede najtopleje zahvalim.

K besedi se je oglasil g. Poljanšek iz Idrije.

Gosp. Poljanšek: Častiti tovariši! Cenjeni gasilci! Slišali ste danes tukaj, kaj vse je storil osnovalni odbor. V Idriji imamo skozi 13 let gasilno orodje shranjeno po kletih, pa še nismo prišli do tega, da bi si napravili gasilski dom, kamor bi spravili orodje. Vse prošnje in pritožbe niso doslej nič pomagale. Mislim, da se bo sedaj tudi v takih rečeh drugače ukrepalo.

Predsednik: Za besedo se je oglasil g. dr. Pegan. Prosim!

Deželni odbornik dr. Pegan: Povedati moram, da je silno veliko nedostatkov pri gasilstvu, in če bi jih hoteli naštevati, bi do večera ne bili pri kraju. Če bi jaz prinesel akte in Vam povedal, koliko je napak, se ne razidemo danes. Ravno zato, ker smo videli, da je toliko napak in da jih stara Zveza ni odpravila, zato smo hoteli dobiti ingerenco pri gasilstvu, da bi te stvari v red spravili, in ker nam tega niso hoteli dovoliti, smo rekli, da si moramo osnovati svojo Zvezo in pri tej skrbeti za lep red. Vsak izmed Vas se zaveda, da mora v društvu vladati lep red; če ne bodo gasilci zanj skrbeli, potem moramo mi. Prosim Vas, da bi se debate o nedostatkih ne razvijale!

Gospodu predgovorniku iz Idrije bi še samo to omenil, da je deželni odbor včeraj odobril sklep idrijskega občinskega odbora, da se hiša št. 509 prezida v gasilarno in stanovanja. Tako boste dobili v hiši št. 509 krasne prostore.

Predsednik: Za besedo se je oglasil g. Malenšek iz Zg. Tuhinja.

Gosp. Malenšek: Na krasne besede g. dr. Pegana moram samo to-le v kratkih besedah pristaviti. Res je lepo, da ima občinski odbor čez gasilna društva tudi nadzorovalno oblast; na nekaj pa moram pri tem opozoriti: dajalne oblasti pa nima! Gasilno društvo skrbi, glej, delaj, kje boš dobilo sredstev za plačilo dolgov! Županstvo, ki ima glavno oblast nad gasilnim društvom, se v tem oziru za nič ne briga; kvečjemu s kakimi 50 kronami nam priskoči na pomoč. Če je pa tako, se pa vse veselje do dela neha; moštvo zgubi veselje, ljudstvo zgubi veselje. Mi pošiljamo moštvo "okrog, češ, pojdite, prosite, naj nam kaj dajo, ljudje pa se naveličajo in pravijo: Leto za letom sama fehtarija!¹⁾ (Veselost.)

Tako je! Istina! Torej občina je naš nadzornik!? Naj je nadzornik deželni odbor; mi se mu klanjamo, saj nam naklanja podpor, kolikor more. Kadar prične izvrševati svojo nadzorovalno dolžnost, se bo kmalu prepričal, v kakšnih razmerah so posamezna društva. Te podatke si bo

¹⁾ Očiten dokaz, kako krvavo potrebno je bilo, da se je vsaj zdaj zganila najvišja deželna oblast ter vzela — metlo v roke! Zveze, ki si ni znala priboriti lepših razmer za svoja društva, pač ne bo nihče pogrešal! Op. uredn.

mogel deželni odbor lahko oskrbeti, zato se tega vprašanja ne dotikam. Samo to bi prosil g. dr. Pegana, naj stori, da bodo tudi občine primorane dajati gasilnim društvom svoj obolus, primeren pravici nadzorovanja. Pravim: dati primorane! Ne pa tako kakor sedaj, ko pravijo: Letos ne moremo! (Veselost.)

Letos ne! Potem si pa pomagajmo! Mi imamo pri tvrdki Dirnböck 694 K dolga in nimamo v blagajni niti vinarja. (Klic: „K dnevnemu redu!“)

Zato predlagam, da gosp. dr. Pegan vpliva na županstva, da bodo svoje primerne prispevke oziroma deleže dajala gasilnim društvom!

Deželni odbornik dr. Pegan: Na besede g. predgovornika mi bodi dovoljeno čisto kratko omeniti, da je deželni odbor v tem oziru že storil svojo dolžnost. Ni bilo treba opozoritev! Kandija bi mi lahko potrdila, da se deželni odbor prav živo zanima za to, da dajejo občine primerne prispevke za gasilna društva. Kdor je pazno prečital okrožnico deželnega odbora, ki je izšla glede gasilstva, tisti ve, da deželni odbor prav odločno zahteva, da za gasilstvo najprej prispeva tisti, ki ima od njega v prvi vrsti korist, in to je občina. Kajti gasilna društva niso drugega kakor razbremenitev občin v požarno-policijskem oziru. Če ne drugega, bi morale občine iz lastnega premoženja skrbeti vsaj za gasilno orodje in za gašenje.

Gosp. Malenšek: Na besede g. dr. Pegana bi omenil samo še to, da so pri nekaterih županstvih tiste okrožnice deželnega odbora vrgli ad acta!

Predsednik: Preidemo k 3. točki: Odobritev pravil Kranjske deželne gasilske zveze. Gosp. tajnik bo prebral pravila.

Tajnik Lavtižar: Pri 3. točki dnevnega reda: odobritev pravil, bi prosil malo potrpljenja. Splošno znane stvari, male pomanjkljivosti pustimo za danes na strani, če ne, ne pridemo do konca. Danes je glavno, napraviti, kar je potreba: fundament. Pri prihodnjih občnih zborih se bodo pravila lahko še temeljito obravnavala; za danes storimo torej to, kar je glavno, da postavimo našo Zvezo na temelj, na podlagi katerega bo odbor lahko posloval dalje.

(Bere Zvezna pravila.)¹⁾

To so torej Zvezna pravila. Dali jih bomo v tisk in vsako društvo dobi nekaj iztisov. Potem boste lahko vsakemu dokazali, da so ugovori nasprotnikov (da bomo morali iti za vsako procesijo, na božja pota itd.) samo pesek v oči, beganje ljudi in čisto nič drugega. Skušnja nas bo učila, ali in kako bo treba pravila poznej spremeniti.

Pri točki: okrajne gasilske zveze, prosim, da bi se o tem danes ne debatiralo, to vprašanje se bo sploh poznej uredilo. Najprej moramo rešiti glavno vprašanje, potem bo skrbel odbor, da se tudi to vprašanje reši primerno. Do tedaj pa prosim, potrpite!

Osnovni odbor se je s pravili temeljito baval in prišel do prepričanja, da bi kazalo, sprejeti jih v celoti.

¹⁾ Glej str. 21!

Predlagam v imenu osnovalnega odbora, da današnji občni zbor predloženim pravilom pritrdi in jih v celoti sprejme. Pravila se takoj naznanijo deželni vladi, potem se razmnože in jih boste dobili v roke, ev. se ponatisnejo tudi v „Gasilskem Vestniku“,¹⁾ ki bo najbrže kmalu po občnem zboru pričel izhajati. Tam boste dobili tudi vse okrožnice glede gasilstva, ki jih je, oz. jih še bo izdal deželni odbor. Glasilo bo zanimivo-poučno, v njem se bo dobilo vse, kar potrebujejo gasilna društva.

Predsednik: Slišali ste pravila in izvajanja g. tajnika. Pravila so v debati.

G. Majer z Vrhnik: Prosil bi, da bi se vsak paragraf posebej razpravljaj. Tako „en bloc“ ne moremo pravil sprejeti, ker vsak ni razumel vsega.

Predsednik: Gospod želi, da bi se vsak paragraf posebej prebral in obravnaval ter o vsakem posebej glasovalo. To bi seveda bilo zelo dolgo. Zato predlagam: Mi sprejmemo danes prebrana pravila, jih damo v tisk, potem jih pa do prihodnjega občnega zbora preštudiramo. Tedaj lahko predlagamo spremembe in pravila se takrat izpopolne.

Tajnik Lavtižar: Tako je bila stvar že spočetka mišljena.

Gosp. Majer: Sem zadovoljen. Umaknem svoj predlog.

Predsednik: Ali ima kdo še kaj pripomniti? (Po presledku:) Ako ne, so pravila soglasno sprejeta.

Preidemo k 4. točki dnevnega reda: volitev odbora in načelstva. Prosim g. tajnika, da razloži, kako se ima volitev vršiti.

Pred volitvijo pa še smatram za svojo dolžnost, občnemu zboru naznaniti, da sem bil včeraj pri ustanovitelju Kranjskega gasilstva, g. ces. svetniku Fr. Doberletu. (Klici! „Živio!“)

Sporočil sem mu, da pridemo danes skupaj. Ali gospod se je postaral, bolehen je v nogah in skoro ne more nikamor iti. Odkar mu je še umrla ljuba soproga, je gosp. Doberlet za ta svet takorekoč izgubljen in pravi sam, da ne čaka na drugo ko na smrt. „Vesel bom“, mi je rekel, „ako se me spomnite na Vašem občnem zboru, in prav je, ako se me gasilci spominjate, ko bom umrl ter pridete k mojemu pogrebu.“ To so njegove besede. Z ozirom na to in čeprav je g. Doberlet odklonil vsako častno mesto, vendar predlagam, da ga imenujemo našega starega gasilskega očeta tudi v novi Zvezi. Pozabil sem povedati, da mi je naročil, naj Vas v njegovem imenu najpristrčneje pozdravim.

Ali ima kdo gospodov k temu kaj omeniti?

Tajnik Lavtižar: Tovariši! Prepričan sem, da med nami ni moža, ki ne bi priznaval nevenljivih zaslug, ki jih ima oče Doberlet za naše Kranjsko gasilstvo. O tem smo vsi prepričani, ki delujemo dalj časa na gasilskem polju, o tem so prepričani tudi oni, ki so še novinci. Zato je popolnoma opravičeno, da se na današnjem občnem zboru spominjamo ustanovitelja gasilstva, našega očeta Doberleta, ter s tem pokažemo, da nismo njegovi neubogljivi otroci, ki bi ga zapustili, ampak da smo poštteni slovenski gasilci, ki častimo svojega očeta in bi mu radi podelili

¹⁾ So že natisnjena v tem zvezku. Prosimo, pogledjte tudi spremembe.

kako častno mesto v novi gasilski zvezi, ako bi ga hotel zavzemati. Ker je pa g. Doberlet odklonil vsako izvolitev in vsako častno mesto, predlagam, ko se ga tukaj danes zahvalno spominjamo, da ga še smatramo za našega dobrega, skrbnega očeta; prav bi bilo, da se mu zahvalimo po posebni deputaciji za vso skrb, ki jo je imel za Kranjsko gasilstvo; obenem mu izrečemo, da mu hočemo ostati hvaležni, dokler ga bomo imeli na svetu, pa tudi, ko ga bomo spremili na zadnji poti.

Predsednik: Kdor je za to, naj izvoli vstati, oziroma dvigniti roko! (Po presledku:) Soglasno sprejeto.

Sedaj preidemo k volitvi odbora. Prosim g. tajnika, da pojasni način volitve.

Tajnik Lavtižar prečita § 12. Zveznih pravil. Nato pojasni:

O volitvi kot taki se je posvetoval osnovalni odbor v par sejah. Imenoval je kandidate, ki bi prišli v poštev. Povdarjam, da je osnovalni odbor upošteval vse dele naše dežele v enakem razmerju, upošteval pa tudi oddaljenost radi prihajanja k sejam, ki bodo morale biti vsaj začetkoma jako pogoste; povdarjam, da se je oziral tudi na to, da pridejo v odbor zastopniki, ki so zmožni sodelovati pri novem glasilu in pri drugih specijelno duševnih delih. Zato sem mnenja, da bi se naj ta volitev vršila brez debate, saj se bo potem tekom časa spremenilo lahko marsikaj; naj bi se torej volilo soglasno in naj odpade glasovanje z listki. Prosim g. predsednika, da vpraša, ali ima kdo kaj proti volitvi „per acclamationem“.

Predsednik: Ali je kdo proti ustni, aklamacijski volitvi? (Nihče se ne oglasi.) Volitev „per acclamationem“ je soglasno sprejeta.

Tajnik Lavtižar: Tedaj predlagam v bodoči odbor sledeče gospode (bere):

Predsednik: A. Belec (Št. Vid nad Ljubljano). Podpredsednik: And. Mejač (Komenda). Odborniki: Jakob Jan (Gorje), Fran Juvan (Gameljne), Iv. Rakoše (Straža), Fr. Perovšek (Sv. Gregor), Jak. Marolt (Žirovnica), Fr. Tršar (Vrhnika). Namestniki: Fran Jakelj (Dovje), Julij Slapšak (Radovljica), Josip Fabjan (Črnomelj), Fr. Hladnik (Idrija).

Predsednik: Ali ima kdo k tej točki kako željo ali staviti kak nasvet?

Gosp. Fr. Hladnik iz Idrije: Odklanjam, ker ne poznam tega posla in ne morem prihajati.

Tajnik Lavtižar: Jaz bi mislil, da enkrat na leto že lahko pride. Sicer pa je itak odbor tako sestavljen, da so odborniki iz bližnje okolice sklepčni. Bodemo pa to pozneje spremenili; za sedaj naj ostane odbor, kakor je predlagan. (Klici: „Dobro!“)

Predsednik: Če ni nobenega ugovora (ugovora ni), smatram izvolitev za soglasno sprejeto.

Preidemo k točki 5.: določitev doneskov in plačilnih rokov. Prosim g. tajnika, da poroča!

Tajnik Lavtižar: V tej stvari smo v osnovalnem odboru in v širšem odboru prišli do teh zaključkov (bere).¹⁾

(Tu se določi članarina za l. 1913. in za l. 1914.)

Pristavljam pri tem, da bodo v začetku troški za naše glasilo „Gasilski Vestnik“ ali kakor bo naslovljeno, veliko večji kakor pozneje, ko bo list že upeljan. Zato upam, da boste ta predlog brez posebne debate sprejeli.

Predsednik: Kdo ima kaj pripomniti? (Po presledku:) Nihče. Smatram, da je predlog soglasno sprejet.

Preidemo k 6. točki: določitev kroja in oprave in prosim g. tajnika, da o tej točki poroča.

Tajnikovega poročila o kroju nimamo na razpolago; povdarjamo na tem mestu le, da hoče nova Zveza uvesti z novim duhom v društva za slovenskega gasilca tudi nov, slovenski kroj. Prosim in upamo, da se ta stvar dosledno izvede! — O novem kroju priobčimo v doglednem času članek s podobami vred.

G. Jevšček iz Kandije: Rad bi vedel, če bodo novi kroji dražji od starih? (Klici: „Cenejši!“)

Predsednik: Ali ima še kdo kaj pripomniti? (Po presledku:) Ako nihče, smatram, da je tudi ta točka dnevnega reda sprejeta.

Preidemo k zadnji točki: Slučajnosti in razni predlogi. Kdo želi besede?

G. Maren iz Grosuplja vpraša, kako je po zakonu s povračili za pripravo pri požarih.

Predsednik: K temu bi pripomnil, da naj bi vsak, ki ima kako vprašanje ali željo, to odboru pismeno naznanil. Na vsa vprašanja bomo potem odgovorili v našem glasilu.

G. Majer z Vrhnike: Jaz bi prosil, kaj je s fondom, ki ga ima stara Zveza, kako pridemo do tega denarja?

Predsednik: Jaz bi mislil, da take zadeve prepustimo prihodnosti. Pravila v tem oziru niso popolnoma jasna. V prihodnosti se bo tudi to vprašanje rešilo. Ali ste zadovoljni? (Klic: „Da!“)

G. Kerstein (Jesenice): Mi smo poslali potom županstva že 7. marca t. l. prošnjo za podporo na deželni odbor, a še do danes ni rešitve. Ali naj napravimo še eno prošnjo?

Tajnik Lavtižar: Tako vprašanje je ponovilo več društev. Mi smo razposlali tiskovine. Društvo, ki je letos že napravilo prošnjo, mu je ni treba ponavljati. Vse te prošnje pridejo avgusta meseca na vrsto. Tiskovine naj se spravi za prihodnje leto.

G. Malenšek: Marsikatera društva so vložila prošnje že popred, toda rešene niso. Že poprej sem omenil, da nas je neka tvrdka terjala, toda deželni odbor ne da nikakega odgovora. Vložili smo prošnjo, da bi radi postavili gasilni dom; sami tega ne zmoremo. Utemeljili smo prošnjo, spravili smo skupaj les, kamenje, opeko itd. Kar se domačega dela tiče, smo vse naredili, deželni odbor pa ne reče ne „bev ne mev!“ (Veselost.)

¹⁾ Glej na str. 27: Določitev doneskov in plačilnih rokov.

Mi pa naprej ne moremo. Moštvo vpraša: Ali bomo po zimi zidali? Zato bi prosil deželni odbor, da bi našo prošnjo čim prej rešil, da bomo vedeli, ali dobimo brezobrestno posojilo ali sploh kako podporo. Saj vem, da je deželni odbor pri tolikih prošnjah v stiski, vendar pa prosim nujne rešitve.

Deželni odbornik dr. Pegan: Čisto kratek bom! Nekoliko potrpljenja zavoljo prošenj, ki še niso rešene, morate imeti. Vzrokov, da še niso, je več. Prvič, nekatere prošnje niso v redu in bo še treba poizvedb. Drugič, morali smo čakati občnega zbora. Tretjič, pri nekaterih društvih se bo moral deželni odbor na licu mesta osebno prepričati o razmerah in potrebah. Četrtrič, bo v marsikaterem kraju šele določiti, ali naj si dotično društvo samo poskrbi za posojilo pod garancijo občine. Deželni odbor ne more dajati vsakemu društvu podpore v znesku 2000 do 5000 K; gasilna društva sama si bodo morala najeti posojila proti primernim obrestim in polovico obresti prevzame deželni odbor. Če rabi društvo na primer 6000 K, tedaj znašajo 6% obresti 360 K; polovico obresti, torej 180 K na leto prevzame deželni odbor, dokler ni ves dolg poplačan, to je za dobo 10 do 12 let, — to se boste z dotičnim denarnim zavodom dogovorili. Za drugo polovico mora skrbeti občina ali društvo samo. To je najlepša rešitev. Ponekod pa bo seveda deželni odbor vse obresti sam plačeval.

Mi imamo vse polno prošenj; samo v mojem referatu je 15.000 števil na leto. Lahko si mislite, koliko dela to zahteva. Za to pa morate pač malo potrpeti. Do konca avgusta, upam, bodo vse prošnje rešene. Jaz bom en mesec pustil vse drugo delo v deželnem odboru in v svoji pisarni in bom hodil samo zaradi gasilstva po deželi, dokler vsega ne uredim.

Predsednik: Ali je še kaj slučajnih predlogov?

Tajnik Lavtižar: Imamo še dve precej važni točki. Gasilska zveza mora imeti svoje glasilo. (Bere.) Gosp. tajnik utemelji potrebo izdajanja Zveznega glasila ter predlaga, da prične list izhajati že to leto. (Odobranje.)

Predsednik: Predlog je, ker ni ugovora, soglasno sprejet.

Tajnik: Priporočam, da mislimo že sedaj na svoj koledar. (Bere.) Po pojasnilih predlaga, da izda Zveza za l. 1914 gasilski koledar.

Predsednik: Ali ima kdo kaj pripomniti? (Po presledku.) Ker se nihče ne oglasi, je predlog soglasno sprejet.

Želi še kdo besede?

G. Malenšek: Mislim, da še ni bilo v deželnem odboru tako vneta in delovnega gospoda za procvit kranjskega gasilstva, kakor je ravno deželni odbornik in zastopnik deželnega odbora v gasilski zvezi, g. dr. Pegan. Na tem polju pričakujemo od njega še veliko. Dosedanje njegovo kratko, a izredno temeljito in smotreno delo nam je priča, da ne moremo biti varani v svojih upih. Mislim, da govorim iz srca vseh navzočih, ako predlagam, da ga izvolimo zbog njegove velike vneme in požrtvovalnega dela

za naše gasilstvo prvim častnim članom Kranjske deželne gasilske zveze. (Živahno odobravanje.)

Predsednik: Kakor se vidi iz Vašega pritrjevanja in z Vaših obrazov, ste vsi za ta predlog. Konstatiram, da je predlog soglasno sprejet. (Ponovno pritrjevanje in ploskanje.)

Deželni odbornik dr. Pegan: Častiti gasilci! Najprej sprejmite od mene kot vljudnega človeka iskreno zahvalo za to počaščenje! Povedati moram, da me je stvar nekoliko osupnila. Čast je res izredna. Za svojo osebo sem prepričan, da nalaga vsaka čast tudi dolžnosti. S tem, da ste me imenovali za častnega člana deželne gasilske zveze, ste mi naložili tudi veliko dolžnosti, in teh se nekoliko bojim, ker ne vem, ali jih bom mogel tako spolnovati, kakor bi moral. Dosedaj sem skušal po svojih močeh storiti za gasilstvo, kar se je dalo; kaj prihodnost prinese, ne vem. Naložili ste mi dolžnosti in vzemite na znanje zagotovilo, da se bom teh dolžnosti zavedal vedno in povsod.

Oglasil sem se za kratko besedo, že preden je g. predgovornik stavil ta predlog in sicer zato, da omenim nekoliko stvari, ki so za gasilstvo važne, pa mi je ta gospod besedo vzel.

Gasilna društva, tako nova, kakor stara, silno mnogo orodja naročajo; mnoga društva mislijo tudi na stavbe gasilnih domov. Prosim, da vsi navzoči glede novih naročitev in gasilnih domov takoj vzamete v roke pri županstvu okrožnico deželnega odbora, ki je svojčas izšla; tam pa, kjer nimate županstva ali okrožnice ne dobite, se obrnite z dopisnico na tajništvo gasilske zveze, ki jo bo društvu poslalo. Za slučaj, da je pošla, dal jo bo deželni odbor na novo natisniti, tako da bo vsako gasilno društvo vedelo, česa se ima pri novih naročbah držati. Kjer imate „Občinsko Upravo“, se dobi tudi tam; ne vem v kateri številki, a ponatisnila se je precej po tem, ko je izšla. Torej okrožnico najdete pri županstvu ali pa v „Občinski Upravi“. Skrbeli pa bomo, da se bo po možnosti dotična okrožnica objavila tudi v listu „Domoljub“, ki je pri nas najbolj razširjen.¹⁾

V bistvu so določbe te okrožnice sledeče: Nobeno društvo naj ne naroči potrebščin, strojev ali kake druge stvari samostojno, na lastno roko, ampak naj se vedno obrne najprej na občinski odbor, da odobri potrebščine. Županstvo pošlje potem dotične stvari na deželni odbor, da jih tudi odobri. Sedaj se bo deželni odbor skliceval na deželno gasilsko zvezo. To bo čisto naglo šlo; pri deželnem odboru se bo stvar silno naglo vršila; glavna stvar je, da pride iz županstva. Oficijal Možina bo dal spise gasilski zvezi, kjer jih bodo strokovnjaki pregledali, in tako se bo kvečjemu en teden ali 10 do 12 dni zamudilo. (Odobravanje.)

Društva seveda lahko napravijo, kakor hočejo; naročijo tudi lahko brez teh varnostnih odredb, ali podpor ne dobijo za dotične potrebščine od deželnega odbora nobenih, in deželni odbor tudi na dotične občine ne bo pritiskal, da bi prispevale za stvari, ki so bile brez vednosti občine naročene. Torej tukaj treba paziti! Če je kakšna stvar zelo nujna, na

¹⁾ Okrožnico prinese prihodnji „Gasilski Vestnik“.

primer pri ceveh, to je seveda kaj drugega. Pri večjih naročbah, pri strojih itd., je pa zopet drugače; v takih slučajih mora biti informiran občinski odbor in deželni odbor. Kjer pa lahko naročijo samostojno, tam pa društvo dela, kakor se mu zdi.

Glede strojev moram še povedati, da sem bil pred štirinajstimi dnevi pri deželnem odboru štajerskem in tam sem zvedel, da naroča vse gasilske potrebščine, stroje itd. deželni odbor štajerski sam. Mi tako daleč ne bomo šli, za enkrat ne; pustili bomo v tem oziru prostost društvom. Samo nasvetovali bomo, kakšni stroji se naj naroče za posamezne kraje, kajti drugačni stroji so potrebni za gorate kraje, drugačni za doline, drugačni za velike, drugačni za male občine itd. Torej v tem oziru bo deželni odbor dajal društvom navodila po strokovnjakih. To nam boste pač prepustili.

Glede gasilskih domov je deželni gasilski svet že določil za razne kraje dežele posebne tipe. Tako bo dosežena nekaka enotnost v zgradbah. Preizkusili so se ti načrti in spoznali za dobre. In sicer za velika društva drugačni in za srednja in majhna zopet drugačni. Načrti so se izdelali pri deželnem stavbnem uradu. Po teh načrtih se bodo delali domovi po celi deželi. Tako bomo, kolikor mogoče, tudi ceneno izhajali. Ponekod so domovi lepi, ampak neverjetno dragi. Domovi pa niso za to, da so lepi, ampak potrebni so praktični domovi, kakor so praktičnega pomena tudi naša društva. Oblike naj so praktične in po ceni. Tudi brizgalen potrebujemo praktičnih, ne pa lepih.

Povedati moram, da ima sedaj oficijal Možina nalog, da gre k štajerskemu deželnemu odboru in poizve, kakšne skušnje ima ta deželni odbor glede dobave potrebščin. Prezidijalni ravnatelj deželnega odbora v Gradcu mi je povedal, da so tam vse tovarne preizkusili in da vedo, kje je najcenejše in kje se dobijo najpripravnejše potrebščine.

Prosim, še nekaj! Nikar ne imejte samostojnega mnenja pri naročilih in nikar samostojno ne postopajte! Nikar si ne dajte natvesti od nobenega agenta, od nobenega zastopnika kakih naročil, ampak zraven naj se zapiše: „Veljavno le, če to odobri občinski in deželni odbor“. Nekemu zastopniku iz Zagreba sem že naročil, naj nikar ne poizkuša, društvom preveč ali kaj predragega obešati na vrat; če bo prehudo, bomo z dotično tvrdko takoj obračunali. In Samsa je obljubil, da bo v vsem postopal v sporazumu z občinami in z deželno gasilsko zvezo. Če bo s temi skupaj delal, potem bomo zadovoljni z zastopnikom. To se mi je zdelo potrebno povedati, da se kako društvo ne pripravi ob podporo.

G. Zupan (Naklo) vpraša, ali se bodo smeli nositi tudi še stari kroji itd.

Predsednik: Samo nove znake z deželnim grbom denemo na mesto dosedanjih znakov; vse drugo porabimo.

Ali želi še kdo besede?

G. Franc Petrič (Preserje-Kamnik) vpraša g. predsednika, kje naj postavi njihovo društvo na gasilnem domu stolp, znotraj ali zunaj.

Predsednik: Zunaj ga postavite. Prosimo, da bi kmalu dobili od deželnega odbora tozadevni načrt.

Tajnik: K sklepu se bližamo, in prav je, da končamo, kajti čas že prihiteva. Kakor sem spoznal iz vseh besed, ki so danes padle in kakor vidim z vseh obrazov, je vladala na tem prvem občnem zboru deželne gasilske zveze splošna zadovoljnost in veselje. Veseli me, da se nas je zbralo toliko zavednih gasilcev. Osnovni odbor se naravnost čudi, kako je bilo mogoče, da se je po tako kratkem obstanku pojavilo toliko zanimanja za deželno gasilsko zvezo in pokazalo toliko zvestobe do nove Zveze. Bodite preverjeni in nesite to zavest širom slovenske domovine, da ste danes osnovali organizacijo, ki bo našemu gasilstvu koristila na ugledu, razvoju in napredku. Zato vam še enkrat kličem: Bog Vas živi pri resnem, stvarnem delu za razvoj našega gasilstva v dobrobit milega naroda slovenskega! (Burno odobravanje.)

Predsednik: Dolžnost nas veže, da izrečemo našemu pridnemu in marljivemu tajniku za njegov obilni trud svojo zahvalo. (Dr. Pegan: „To je pa res zaslužil!“)

G. Arhar (Vižmarje): V imenu vseh gasilcev izrekamo zahvalo tudi celemu osnovalnemu odboru, ki je svojo nalogo, kakor vidimo, zares častno izvršil in storil lep korak naprej v prosep našega gasilstva. Le po tej poti naprej, in naša bo zmaga! Kličem iz srca vseh osnovalnemu odboru krepki: „Na pomoč!“ (Klici: „Živijo! Na pomoč!“)

Predsednik: Tudi gospodom zastopnikom časnikov izrekam našo zahvalo. (Klici: „Živeli!“)

Zaključujem današnji občni zbor.

(Konec ob 12 $\frac{3}{4}$ uri.)

Pravila „Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani“.

Naslov in sedež.

§ 1.

Društveni naslov se glasi: „Kranjska deželna gasilska zveza v Ljubljani“.

Namen.

§ 2.

Namen Zveze je, samostojno ali sporazumno z zato poklicanimi oblastni in korporacijami (deželni odbor, deželni gasilski svet, občine itd.) razširjati, izpopolnjevati in sploh pospeševati gasilstvo na Kranjskem; paziti, da včlanjena gasilna društva vstrežajo svojemu namenu v zmislu pravil in požarno-policijskega reda z dne 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14, oziroma drugih postavnih ter naredbenih določb, ki v tem oziru obstoje ali še izidejo.

Pripomočki.**§ 3.**

Ta svoj namen dosega Zveza:

- a) s prirejanjem shodov ali sestankov, na katerih se razpravlja o ustanavljanju novih, uredbi ali preureditvi že obstoječih gasilnih društev ter okrajnih gasilnih zvez, kakor o gasilstvu sploh;
- b) z odpošiljanjem gasilnih inštruktorjev in revizorjev, katerih naloga je, včlanjena društva v strokovnem oziru nadzorovati in poučevati ter njihove račune pregledovati in urejati;
- c) s prirejanjem strokovnih poučnih tečajev;
- č) s podajanjem strokovnih mnenj in navodil, tičočih se gasilstva tako poklicanim oblastem kakor tudi članom.

Člani.**§ 4.**

Včlani se lahko ne samo vsako prostovoljno ali stanovsko gasilno društvo, nego tudi vsako društvo in združitev, ki je po svojih pravilih, oziroma po svojem ustroju poklicano, baviti se z gasilstvom, enako tudi vsaka občina na Kranjskem. To so redni člani.

Zveza je ustanovljena, ko se prijavi za vstop vsaj 8 gasilnih društev.

Do ustanovnega občnega zbora prijavljajo društva, združitve in občine svoj pristop bodisi ustmeno ali pismeno osnovalnemu odboru, po ustanovnem občnem zboru pa Zveznemu načelstvu.

Vsakdo postane član Zveze, potem ko je bil v načelstveni seji kot tak sprejet in o sprejemu pismeno obveščen.

Načelstvo sme odkloniti sprejem, ne da bi bilo dolžno navesti za to vzroke.

§ 5.

Članstvo se izgubi:

- a) s prostovoljnim izstopom, ki je vsak čas dopusten;
- b) z izključitvijo, ki jo izreče odbor, če član ne vrši svoje dolžnosti ali sploh nasprotuje koristim gasilstva.

§ 6.

Poleg rednih članov ima Zveza tudi

- a) podporne člane in
- b) častne člane.

Podporni član je lahko vsaka fizična oseba, ki jo v to izvoli, oziroma imenuje društveni odbor, bodisi za gmotno ali idealno podpiranje gasilstva.

Častne člane voli občni zbor v priznanje posebnih zaslug, ki si jih kdo pridobi za gasilstvo.

Pravice in dolžnosti članov.**§ 7.**

Zvezi včlanjena društva, združitve in občine imajo pravico zahtevati od Zveze, da jim po potrebi prireja poučne shode ali sestanke, daje po-

trebna strokovna navodila za poslovanje, opravlja revizije, ureja račune, posreduje zanje pri presoji o prošnjah za podpore, sploh imajo pravico do vseh prednosti, ki izvirajo iz Zveznega društvenega razmerja.

Podporni in častni člani nimajo teh pravic.

§ 8.

Dolžnosti rednih članov so:

- a) vestno vršiti gasilsko dolžnost v zmislu lastnih pravil in požarno-policijskih postav ter naredb;
- b) točno izpolnjevati dolžnosti, ki jih nalagajo članom Zvezna pravila kakor tudi sklepi Zveznega odbora in občnega zbora;
- c) društva in združitve morajo voditi imenike in račune po Zveznih navodilih ter po vzorcih, ki jih določa Zveza;
- č) plačevati doneske v tisti višini in v tistem času, kakor jih določi za vsako leto občni zbor.

Uprava Zveze.

§ 9.

Zvezne posle upravljajo:

- a) občni zbor;
- b) odbor;
- c) načelstvo;
- č) okrajne gasilske zveze.

Občni zbor.

§ 10.

Na občnem zboru imajo pravico posvetovanja in glasovanja:

- a) odposlanci včlanjenih društev, združitev in občin. Vsako društvo in združitev sme imenovati za vsakih 50 članov po enega odposlanca; če ima društvo manj kot 50, pa več kot 25 članov, ima tudi enega odposlanca; vsaka občina odpošlje po enega odposlanca, ki ga določi občinski odbor;
- b) člani načelstva;
- c) častni člani;
- č) odposlanci deželnega odbora, katerih število nasvetuje Zvezno načelstvo deželnemu odboru za vsak občni zbor posebej.

§ 11.

V območje občnega zbora štejejo sledeča opravila:

- a) volitev načelstva Zveze. V načelstvo smejo biti voljeni vsi člani včlanjenih društev in združitev ter odborniki včlanjenih občin, dalje Zvezni podporni in častni člani;
- b) prevdarek in sklepanje o poslovanju Zveznega načelstva;
- c) pregled in sklepanje o računu oziroma o poročilu gospodarstva, ki ga predloži načelstvo občnemu zboru;

- c) izdajanje splošnih strokovnih navodil in predpisov glede opravnega reda, notranje uredbe in vaj gasilnih društev, dalje glede oprave in orodja ter glede krojev;
- d) določevanje doneskov in plačilnih rokov;
- e) volitev častnih članov;
- f) sprememba pravil.

§ 12.

Občni zbor je sklepčen, če je zastopana vsaj ena tretjina gori v § 10. navedenih upravičencev; če jih ne bi bilo niti toliko, se vrši občni zbor eno uro pozneje, ki je sklepčen brez ozira na število navzočnih.

Občni zbor vodi predsednik Zveze oziroma njegov namestnik; če teh dveh ne bi bilo, otvori občni zbor najstarejši navzočni odposlanec deželnega odbora, ki ima odrediti izvolitev predsednika občnemu zboru. Tega si izvolijo navzočni z nadpolovično večino glasov.

Za veljavnost sklepov je potrebna nadpolovična večina navzočnih glasov.

Občni zbor voli načelstvo za dobo treh let. Za izpopolnitev načelstva se volijo poleg članov načelstva še 4 namestniki.

Voli se na način, ki ga določi občni zbor.

Osnovni odbor, oziroma načelstvo naznanita čas nameravanega občnega zbora vsaj dva meseca prej rednim članom s pozivom, da določijo poslance za občni zbor.

Kraj občnega zbora bodi redno Ljubljana. Določitev drugega kraja pristoji načelstvu, dogovorno z deželnim odborom.

Občni zbor sklicuje načelstvo. Redno se vrši občni zbor vsako leto vsaj do 1. julija, izredni občni zbor pa mora sklicati načelstvo na zahtevo nadpolovične večine včlanjenih društev, ali pa na zahtevo deželnega odbora.

Odbor Zveze.

§ 13.

Odbor sestoji iz načelstva ter odposlancev okrajnih gasilskih zvez.

Odbor vrši svoje sklepe v sejah, ki jih skliče načelstvo vsaj dvakrat na leto. Sklepi so veljavni, če je navzočna vsaj polovica članov. Sklepa se z nadpolovično večino glasov. Pri enakosti glasov odloči mnenje, za katero je glasoval predsednik oziroma njegov namestnik, katerih naloga je, voditi seje odbora.

§ 14.

Odborovo področje je:

- a) odločati, kako se imajo rešiti sklepi občnega zbora;
- b) določiti eventuelno poslovni red načelstvu;
- c) predlagati deželnemu odboru imenovanje tajnika;
- č) določiti temu letno nagrado;
- d) izključitev rednih ali podpornih članov.

Načelstvo.**§ 15.**

Načelstvo sestoji iz predsednika, njega namestnika, 5 odbornikov, tajnika in odposlanca deželnega odbora.

Načelstvo vrši svoje naloge v sejah, ki jih vodi predsednik ali njega namestnik, če sta ta dva zadržana pa v prvi vrsti odposlanec deželnega odbora, in če je tudi ta zadržan, tajnik.

Seje načelstva so sklepčne, če je navzočna vsaj polovica članov. Kot sklep obvelja to, za kar se odloči nadpolovična večina navzočnih članov. Pri enakosti glasov obvelja mnenje, za katero se je odločil predsednik.

Izpiske in naznanila izdajata predsednik ali namestnik in še en član načelstva.

Predsednik oziroma njegov namestnik zastopata Zvezo za zunaj.

Vsi člani načelstva imajo pravico posvetovanja in glasovanja.

Tajnika imenuje po prostem prevdarku deželni odbor, vendar mu odbor stavi tozadevne nasvete.

Enako določa po prostem prevdarku svojega odposlanca, ne da bi v ta namen bilo treba zaslišati ali čakati nasveta odbora.

§ 16.

Posle načelstva natančneje določa opravični red, ki ga sestavi odbor.

§ 17.

Če kateri izmed članov načelstva zanemarja svoje dolžnosti ali sploh ne vpošleva koristi in ugleda gasilstva ter Zveze, ga sme odbor do končne odločbe prihodnjega občnega zbora odstraniti od službe.

Okrajne gasilske zveze.**§ 18.**

Kje bodi okrajna gasilska zveza, določi načelstvo dogovorno z deželnim odborom.

Delokrog, ustroj, pravica, dolžnosti in način poslovanja določi okrajnim gasilskim zvezam načelstvo po odobritvi od strani deželnega odbora.

Razsodišče.**§ 19.**

Spori, ki nastanejo iz društvenega razmerja, razsoja razsodišče, obstoječe iz treh članov. Po enega volita vsaka izmed strank; ta dva izvolita potem predsednika. Če se ne moreta zediniti, določi predsednika deželni odbor ali po tega odločilu deželni gasilski svet.

Zoper izrek razsodišča je dopustna pritožba na občni zbor, vendar velja razsodba razsodišča do izreka občnega zbora.

Razpust Zveze.**§ 20.**

Razpust Zveze sme skleniti samo občni zbor; ta pa le tedaj:

- a) če se je nasvet na razpustitev Zveze naznanil vsaj en mesec pred nameranim občnim zborom načelstvu;

- b) če je navzočna na občnem zboru vsaj polovica upravičenih odposlancev;
- c) če za razpust glasujeta vsaj dve tretjini navzočnih.

Zvezno premoženje pripade vsled razpusta deželnemu odboru kranjskemu, da ga porabi v gasilske namene.

* * *

Pravila so potrjena!

Št. 11168.

Prepis.

Naj prejme g. Anton Belec, župan itd.

v Št. Vidu.

Glasom ukaza z dne 22. aprila 1913, št. 694, c. kr. deželni predsednik v smislu društvenega zakona z dne 15. novembra 1867, k. dež. zak. št. 104, ni prepovedal ustanovitve Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani s sedežem v Ljubljani po vsebini pravil, ki ste jih predložili. En iztis društvenih pravil se vrne v prigibu s pristavkom, da mora društvo, v kolikor je izvrševanje posameznih panog statutarčnega društvenega delovanja podvrženo posebnim predpisom, se teh predpisov v zadevnem slučaju strogo držati.

C. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani, dne 24. aprila 1913.

C. kr. deželnovladni svetnik dr. Cron, s. r.

* * *

Zvezni odbor je pretresoval ta pravila v dveh sejah ter jih v celoti odobril. V posameznostih se vendar ni strinjal popolnoma in povsod z besedilom; zato je predlagal nekaj malih sprememb, ki jih je občni zbor K. d. g. zv. tudi sprejel. Tukaj objavljamo spremenjeno besedilo.

§ 10., točka a):

vsako društvo in združitev sme imenovati za vsakih 40 članov po enega, čez 40 članov pa dva odposlanca.

§ 12., odstavek 6.:

Osnovni odbor, oziroma načelstvo naznanita čas nameravanega občnega zbora vsaj tri tedne prej rednim članom s pozivom, da določijo odposlance za občni zbor.

§ 15., odstavek 1.:

Načelstvo sestoji iz predsednika, njega namestnika ozir. podpredsednika, 6 odbornikov, 6 namestnikov, tajnika in odposlanca deželnega odbora.

§ 20.:

- a) če se je nasvet za razpustitev Zveze naznanil vsaj 14 dni pred nameranim občnim zborom načelstvu.

* * *

Pravila Zveze s sprejetimi premembami vred izročamo s tem slovenskim gasilcem in prijateljem gasilstva s prošnjo, da o njih razpravljajo ter nam poročajo o morebitnih spremembah, dodatkih ali opuščanjih.

Tajnikova poročila.

Nova gasilna društva snujejo v Mekinjah, v Prečni, v Stopičah, pri Sv. Joštu nad Vrhniko, na Polici in na Homcu.

Zveza izda v kratkem¹⁾ enotna društvena pravila in jih v potrebnem številu odpošlje vsem nanovo se snujočim gasilnim društvom.

Slavnosti in veselice so Zvezi priglasila gasilna društva: Verd, Mavčiče, Studeno, Preska, Rovte nad Logatcem, Bevke, Kropa, Kamna gorica, Pirniče, Dobrova, Mošnje, Vrhnika, Št. Rupert.

O večjih in pomembnejših slavnostih, n. pr.: blagoslovljenje gasilnega orodja ali doma, praznovanje desetletnice, petnajstletnice i. t. d. poročajte vsaj na kratko za „Gasilski Vestnik.“

O vseh društvenih prireditvah, bodisi poleti ali pozimi pa obveščajte Zvezno tajništvo z uposlatvijo vabila.

Prirejajte po možnosti večje okrožne gasilske vaje, ki so jako potrebne in poučne.

Tajništvu sta bili naznanjeni dve taki vaji, in sicer v Medvodah (gas. društva: Preska, Sora, Pirniče, Tacen, Gameljne, Vižmarje in Št. Vid) in na Dovjem (gas. društva Gorenjske Doline). Opise — saj kratke — takih vaj pošljite, prosimo, tajništvu, da jih priobčimo v „Gasil. Vestniku“!

Poročila o požarih so poslala naslednja gasilna društva. (V oklepaju ime kraja, kjer je bil požar).

Zgor. Tuhinj (Mali Hrib); Predoslje (Predoslje); Rašica (Rašica); Šempeter pri Novem Mestu (Dobovo); Kamna gorica (Kamna gorica); Studeno (Studeno); Valta Vas (Jurka Vas); Verd (Vrhnika); Grmovlje (Hudenje); Sv. Gregor (Spod. Retje); Ambrus (Kal); Žerovnica pri Cerknici (Podgora); Št. Vid nad Ljubljano (Zg. Gameljne); Št. Vid nad Ljubljano (Št. Vid); Verd (Blatna Brezovica); Nadgorica (Zg. Gameljne).

Poročajte o vsakem požaru! Tiskovino izpolnite, kolikor je mogoče, natančno. Prosim, poročajte o požarih tudi v list!

Imenike je dozdej poslalo 53 gasilnih društev. Zaradi reda in pregleda naj to store prav v kratkem tudi ostala društva. Imenike potrebujemo tudi pri sestavi gasilskega koledarja za leto 1914, ki izide jeseni.

Članarino za leto 1913 so do 24. avgusta t. l. plačala gasilna društva: Šempeter pri Novem Mestu, Horjul, Brdo, Lukovica, Brusnice, Breznica, Cerknica, Dobrova, Podkoren, Verd, Cerklje pri Kranju, Kamna gorica, Naklo, Vižmarje, Sv. Gregor, Št. Vid pri Ljubljani, Zalog-Sp. Kašelj, Nadgorica, Stožice, Ježica, Gorje, Leše, Selca, Zg. Kašelj, Ponikve pri Trebnjem, Srednja Vas, Mojstrana, Kamnik pri Preserju, Grmovlje, Bevke, Bloke, Mošnje, Hrušica pri Jesenicah, Idrija, Stara Vrhnika, Stob, Žiri, Št. Rupert, Stara Fužina, Dovje, Mavčiče, Blejska Dobrava, Komenda, Rovte, Podpeč, Trzin, Tacen, Grosuplje, Pirniče.

Določitev doneskov in plačilnih rokov. Zvezno delo je — zlasti zdaj v začetku — ogromno in povzroča tudi obilo denarnih izdatkov. Za pokritje teh je potreba podpore tudi od učlanjenih društev. Zato se je osnovalni odbor o tem temeljito posvetoval ter stavil na občnem zboru K. d. g. zv. sledeči predlog:

„Za leto 1913 plačajo učlanjena društva Zvezi polletno članarino po 10 h od vsakega v društvo vpisanega rednega člana. Ta članarina naj se

¹⁾ V prihodnjem „Gasilskem Vestniku“ objavimo pravila za gasilna društva, na kar opozarjamo že sedaj vse gasilce in jih prosimo, da bodo pravila pridno prebirali ter o morebitnih premembah poročali uredništvu.

plača takoj, ko dobe društva položnice. Za leto 1914 pa znašaj članarina po 20 h za vsakega rednega člana, ki naj se z imenikov vred pošlje Zvezi do konca marca vsakega leta.“ — (Sprejeto soglasno.)

Predlog osnovalnega odbora občnemu zboru. Prihodnjemu odboru se naroča, da začne takoj izdajati glasilo Kranjske deželne gasilske zveze. Določitev urednika, upravnika, listove oblike, obsega, naslova itd. se prepušča odboru. — (Sprejeto soglasno.)

Zveza mora imeti svoje glasilo. Vabim že danes vse tov. načelnike, tajnike in druge člane, da pošiljajo — četudi kratka poročila, zadevajoča gasilstvo, požare, večje vaje, slavnosti i. dr. Potem bo list zanimiv, poučen, res pravi gasilski vestnik.

Za poročila o požarih bo vsakemu dobro služila tiskovina: poročilo o požaru; izpolni jo vsaj toliko, kolikor moreš in veš.

Predlog osnovalnega odbora občnemu zboru. Prihodnji odbor se poziva, da oskrbi za letošnjo jesen Gasilski koledar, kateremu naj sam določi obliko in obseg. — (Sprejeto soglasno.)

Gasilski koledar. Kranjska deželna gasilska zveza bo izdala svoj Gasilski koledar. Priporočamo, naj naroče društva koledar za vse svoje redne člane kot skromno novoletno darilo. Naročila naj društva prav kmalu pošljejo Zveznemu tajništvu, da se more določiti množina natisa.

Iz odbora Kranjske deželne gasilske zveze. 5. odborova seja dne 4. avgusta 1913 ob 1. uri popoldne v deželnem dvorcu v Ljubljani.

Navzoči: Anton Belec, Andrej Mejač, Fran Lavtižar, Jakob Marolt, Jakob Jan, Ivan Rakoše, Fran Juvan, Fran Perovšek, Julij Slapšak, Fran Jakelj.

V Zvezo se izmed nanovo priglasičenih sprejmejo gas. društva: Mirna Peč, Gornje Vrhpolje, Brezovica, Stara Loka in Štepana Vas. — Prebere se predsednikovo poročilo o sprejemu Zvezne deputacije pri ces. svet. g. Franu Doberletu. — Določi se vse potrebno glede Zveznega glasila Gasilski Vestnik. List bo izhajal po potrebi, najmanj pa 6 krat na leto. Učlanjeni društveniki ga dobivajo brezplačno; za naročnike pa stane letno 2 K. Urednik bo tov. Julij Slapšak v Radovljici, upravnik pa tov. Fran Lavtižar v Spod. Šiški. — Določi se obseg in oblika Gasilskemu Kalendarju, ki izide tekom jeseni. Cena mu bo 50 h. — V smislu Zveznih pravil se predlaga deželnemu odboru za imenovanje tajnika tov. Frana Lavtižarja. — Predsedniku in tajniku se naroči, da glede kroja, čepic in naramnic v smislu sklepov občnega zbora in odbora vse potrebno ukreneta. — Pregledajo se predloženi normalni načrti za gasilne domove za Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko, ki jih je izdal deželni stavbeni urad. Najbolj ugaja načrt za Dolenjsko. Zato se z opisom vred objavi v Gas. Vestniku. Načrti so na razpolago pri Zveznem tajništvu. — Za ustanavljanje novih gasilnih društev izda Zveza navodilo, ki ga sestavi predsednik A. Belec, za Dolenjsko pa odbornik J. Rakoše. Priobčimo ga z vzorci vlog vred v Gas. Vestniku. Nova društva naj se za informacije obračajo na Zvezno tajništvo ali pa na bližnjega zveznega odbornika. — Tovariša Lavtižar in Slapšak se naprosita, da sestavita nova enotna društvena pravila, upoštevajoč vse izražene misli in želje; ta pravila se predlože vladi v potrditev in potem takoj natisnejo. — Določi se potpina Zveznim odbornikom. — Društvom se pošljejo tiskovine za naročitev Gas. Kalendarja in krajevnih naprsnih trobojnic. — Seja se zaključi ob 1/2 7 uri zvečer.

Imenik gasilnih društev, učlanjenih v Kranjski deželni gasilski zvezi. Stanje dne 23. avgusta 1913. Ambrus, Bohinjska Bela, Bloke, Brusnice, Bevke, Breznica, Brdo, Lukovica, Brezovica, Cerknica, Cerklje pri

Kranju, Črnuče, Črnomelj, Dobrava pri Jesenicah, Dobrova pri Ljubljani, Dobljče v Beli Krajini, Dolenja Vas pri Cerknici, Dovje, Gameljne, Grosuplje, Gorje, Grmovlje, Gornje Vrhoplje, Hrušica na Gorenjskem, Horjul, Idrija, Jesenice na Gorenjskem, Ježica, Komenda, Koroška Bela, Kandija, Kamna gorica, Kropa, Kamnik pri Preserju, Leše, Loški Potok, Motnik, Mošnje, Mojstrana, Mavčiče, Mirna Peč, Nadgorica, Naklo pri Kranju, Podutik, Preska, Pirniče, Predoslje, Podpeč, Podkoren, Ponikve pri Trebnjem, Rašica, Rovte nad Logatcem, Ribno, Selca, Srednja Vas v Bohinju, Studeno pri Postojni, Sorica, Stara Fužina, Stožice, Sv. Gregor, Stara Vrhnika, Stob, Stara Loka, Št. Vid nad Ljubljano, Št. Rupert na Dolenjskem, Št. Vid na Vipavskem, Št. Peter pri Novem Mestu, Smartno v Tuhinju, Štepana Vas, Tacen, Trzin, Trebelno, Vižmarje, Verd, Vodice, Vipava, Vinca, Valta Vas, Vrhnika, Vrhoplje na Vipavskem, Zgor. Bernik, Zalog-Sp. Kašelj, Zasip, Zgornji Tuhinj, Zgornji Kašelj, Žerovnica pri Cerknici, Žiri. (Skupaj 87 drustev.)

Dopisi.

V Št. Vidu nad Ljubljano, 11. avgusta 1913. Preteklo nedeljo je udarila strela v kozolec Val. Babnika v Št. Vidu. Kozolec je 12 oken dolg in je bil z žitom naložen. Udarila je v sredo kozolca ter vžgala 4 okna rži in $1\frac{1}{2}$ okna ovsu. Domači gasilci so takoj prihiteli z vrlim svojim načelnikom gospodom Belcem na čelu in ogenj v toliko omejili, da je pogorelo le v sredi gorečih 5 oken, na vsakem koncu je pa kozolec z žitom vred ostal nepoškodovan. Škode je do 700 K. Pogorelec ni bil zavarovan. Nevarnost za Št. Vid ni bila majhna, ker je gorelo tik vasi in so v bližini slamnate strehe. Tudi župna cerkev, oddaljena samo 250 m, ni bila brez nevarnosti; sreča v nesreči, da veter ni vlekel proti vasi.

Pri tem gašenju se je posebno dobro izkazal pri našem društvu za prevažanje orodja uvedeni navadni kmetijski voz z lestvami. Na vozu imamo namreč nosilno brizgalno „Union“, lahka za prenašanje, z 90 mm velikim sesalom, ki meče 30 m daleč vodo. Poleg te brizgalne sta na vozu še dve mali brizgalni z več vedri za vodo. Ob lestvah osem raznih mačkov, vile, krampeži, sekire, lopate, kramp, žage in skrinjica z raznim malim orodjem, kakor kladva, kleše, ključi itd. Vse to imamo vedno pripravljeno na vozu. V potrebi se voz kar vpreže in hitro odpelje, ne da bi se še le premisljevalo, kaj naj s saboj vzamemo. Nagla pomoč veliko izda.

Gasilnim društvom na deželi in posebno v goratih krajih toplo priporočamo tako opremljen voz. Saj družega treba ni, kakor da si poleg večjih brizgalen nabavijo čisto navadni kmetijski dolgi „lojterski“ voz za gasilno orodje in moštvo. Zlasti pri lesenih stavbah in kozolcih, kjer se ima opraviti z gorečo slamo in senom, se s takim nedragim gasilnim orodjem češče veliko več — doseže, kakor pa z dragimi in velikimi brizgalnami, posebno še tam, kjer vode primanjkuje in jo je treba donasati.

Opomba uredništva: Prosimo, preberite ta zadnji del dopisa večkrat in ga uvažujte. In če imate kje tudi kaj takó praktičnega in pametnega, nam sporočite, da objavimo v listu.

30 letnica gasilnega društva v Radovljici. Redko slavlje se je vršilo pretečeno nedeljo, dne 17. t. m., v Radovljici. Prostovoljno gasilno društvo je slavilo svojo tridesetletnico. 13 društev z nad 130 člani je prispelo semkaj, da slavi z bratskimi jubilanti ter sijajno manifestira za nadaljnji nepolitični in nepristranski obstoj gasilstva. Izmed došlih društev so bila zastopana Ljubljana, Ljubno, Bled, Dovje, Koroška Bela, Podkoren, Gorje,

Zasip, Žerovnica, Ribno, Mošnje in Leše ter polnoštevilno zbrano domače društvo. Pred društvenim domom je pozdravil v primernem nagovoru vsa društva načelnik gasilnega društva z Bleda, nato so društva odkorakala v farno cerkev k sv. maši, pri kateri je igrala slavna godba Katoliškega delavskega društva z Jesenic nad vse ginljivo. Po sv. maši je z navdušenim nagovorom na društva in na presvitlega vladarja pozdravil gospod c. kr. okr. glavar, nakar je godba zaigrala cesarsko himno, nato se je vršila defilacija pred okrajnim glavarjem. Po defilaciji se je zahvalil gospod I. Rus vsem zbranim društvom ter jih pozival k nadaljnjemu človekoljubnemu delovanju v pomoč. Popoldne se je vršil od občinstva mnogobrojno obiskani koncert. Godba je igrala pod dirigentom gospodom F. Kogejem krasne komade, ki so s svojim blagoglasjem poslušalce naravnost očarali. Vrle domače gospodične v krasni narodni noši so dopoldne pred odhodom v cerkev okrasile povabljene goste s svežimi šopki, popoldne pa pri veselici neutrudljivo pomagale pri prodaji raznih predmetov, tako da je veselica v vseh ozirih povsem izborna uspela. (Slovenec.)

Fr. Juvan: Gasilska vaja v Medvodah dne 22. junija 1913. Dalje časa že je nameravalo načelništvo okrajne gasilske zveze v Št. Vidu nad Ljubljano, sklicati skupno vajo svojega okrožja. Ker pa se je po preobratu v gasilstvu okrajna gasilska zveza razšla, bi bila taka vaja za letos gotovo odpadla; zato smo sklenili načelniki posameznih gasilnih društev, sklicati skupno vajo. Ob posvetovanju dne 18. junija v Tacnu smo sklenili, za enkrat prirediti vajo v Medvodah. Povabili smo društva: Nadgorica, Črnuče, Rašica, Gameljne, Št. Vid, Vižmarje, Tacen, Pirniče, Preska in Sora. Sestanek ob 3. uri popoldne na državni cesti pred trgovino g. Sajovica v Medvodah.

Poveljstvo je izročil gospod predsednik deželne gasilske zveze Anton Belec meni, bivšemu podnačelniku okrajne gasilske zveze. Ker je na omenjeno nedeljo celo dopoldne zdržema deževalo, se je vaja zbog slabega vremena za eno uro zakasnila. Mesto ob 1. uri smo odrinili ob dveh iz Gamelj, od koder je do Medvod dve uri hoda. V Tacnu smo se sešli z društvi: Vižmarje, Št. Vid in Tacen, ter skupno korakali proti Medvodam. Lepo je bilo videti to belo vrsto s svetlimi čeladami, vmes pomešane brizgalne in konje. V Pirničah nas je pričakovalo ondotno gasilno društvo in se nam pridružilo. Ob $\frac{3}{4}$ 4. uri smo došli na določen prostor, kjer smo se snidli z gasilnimi društvi Sora in Preska.

Ker je bila to prva večja skupna vaja, teren pa vsem, zunaj domačim, popolnoma neznan, treba je bilo posvetovanja. Po kratkem posvetovanju sem prosil gospoda Jarca, veleposestnika tam, če smemo na njegova poslopja speljati vodo, kar mi je kot podpiratelj gasilstva drage volje dovolil. Omeniti moram tu, da je dostop do vode tamkaj jako težaven, ker je voda z mostov pregloboka, sicer pa je svet ves ograjen. Izpoznal sem neugoden položaj, vendar sem ukazal zatrobiti alarm ter označil namišljeno goreče objekte. Tu se je pokazalo, da izvežbanost in trdna volja gasilcev premaga vsako zapreko. Trombi mojega trobentača sledile so druge, nato kratka povelja poveljnikov. Brizgalne so se odpeljale v živahnem diru ter iskale ugoden teren, ki ga po nekod ni bilo najti. Šlo je vse v prek, tudi živali so postale razposajene, in mora se tu pripoznati, da smo imeli zelo izvežbane voznike, ker sicer bi se v tej gneči pripetila gotovo kaka nesreča. Društva, ki niso mogla do vode, kakor Vižmarje, Gameljne..., izpustila so brizgalne z mostu po vrvi k vodi. Vaji sem mogel slediti na konju, da mi je bilo mogoče od oddelka do oddelka. V treh minutah je črpalo sedem

brizgalen vodo, kar je gotovo dovolj hitro in bi nas v enakih razmerah ne mogel prekositi nihče.

Nato ukažem spraviti, na kar so se društva razpostavila ob cesti. Po pet minutnem odmoru sem priredil vajo na Svetju. Vas Svetje leži približno 60 m nad potokom Soro in je oddaljena do 700 m od vode. Naloga je bila torej iz reke Sore speljati vodo na Svetje. Ukazal sem brizgalnam: Št. Vid, Preska, Tacen in Gameljne skupno, v eni črti delati; Sora, Pirniče, Vižmarje pa skupno v drugi črti.

Zapovem odhod v mirnem diru, toda vozniki so pognali, ker je prva vaja tako vzorno izpadla, veselo v skok. (Vendar pa se mora vedno in povsod vršiti le po povelju! Op. uredn.) Pričela se je tekma, ki je nudila interesantno sliko. Vozniki z boljšimi konji in malimi lahkimi brizgalnami so vozili kakor za stavo in pustili tovariše zadaj. Tik pred Sajovičevo trgovino je krenilo pet brizgalen na levo pod cesto na travnike, dve pa sta se odpeljali v vas Svetje. Sledil sem s konjem brizgalnam po travniku. Mojemu rujavcu je bilo s početka vse to prav všeč. Popolnoma se je pomladil, in če že prav dvanajsto leto gleda ta nehvaležni svet, je začel ponosno stresati z glavo ter noreti. Ko pa sva jo zavila s ceste na travnik, je nekaj časa še šlo, potem je pa postal trmast. Hotel je samo po cesti in nikamor drugam. Na vsak način je namenjal znebiti se tudi bremena na hrbtu. On se namreč veliko bolj razume na komat kot na sedlo, jaz pa tudi; posledica je bila ta, da sem moral razjahati in slediti peš, kar me je zelo oviralo pri poveljevanju. In res, pokazalo se je, da društva še niso imela skupne vaje. Kakor je prva vaja izpadla izborna, je bila druga precej klavrna. Ker je bilo prenaporno tekanje od brizgalne do brizgalne, sem se posluževal signalov, katerih pa so — žalibog — premalo poznali. Uvidel sem, da so signali več vredni kot devet ordonanc; treba se jih je učiti in znati, drugače se take vaje ne posrečijo. To si je treba dobro zapomniti poveljnikom in moštvu! Vendar pa se je posrečilo vodo dobiti v 14 minutah. Ob peti uri sem ukazal odtrobiti ter zapovedal nastop vseh društev z brizgalnami in orodjem tam, kjer smo se sestali. Res, krasno je bilo videti, kako so se jele pomikati brizgalne in moštvo z raznih pozicij na določeni prostor. Tu sem povedal izid vaje, ki je bil sledeč:

Prva vaja izborna, neprehvalna pri vseh oddelkih. Druga vaja manj zadovoljiva; vzrok: premalo prakse in preskromno poznanje signalov.

Nato sledi raport: Nesreče nobene, pokvarilo se ni nič. Posamezna društva so imela: Gasilno društvo Št. Vid dve brizgalni, voz za moštvo, dva konja, 14 mož in 200 m cevi; Vižmarje: 1 brizgalna, 1 voz za moštvo, 3 konji, 200 m cevi, 18 mož; Gameljne: 1 brizgalna, 1 pom. lestva, 200 m cevi, 1 voz za moštvo, 27 mož, 5 konj; Tacen: 1 brizgalna, 1 voz za moštvo, 200 m cevi, 12 mož, 3 konji; Pirniče: 1 brizgalna, 300 m cevi, 22 mož, 2 konja; Preska: 1 brizgalna, 300 m cevi, 18 mož, 2 konja; Sora: 1 brizgalna, 200 m cevi, 18 mož, 2 konja. Skupno smo imeli: 8 brizgalen, 4 voze za moštvo, 1 pomikalno lestev, 1600 m cevi, 129 mož in 19 konj. Lepo je bilo videti to lepo vrsto mož in mladeničev, pripravljenih vsak čas na pomoč bližnjemu. Nato so društva odkorakala domov. Razpoloženje je bilo najboljše; nihče se ni hotel peljati, nego šli smo peš in prepevali. Splošno je želelo vse, da kmalu zopet priredimo enako vajo.

Končno moram priznati, da je vladala med oddelki lepa sloga in vzorna disciplina, za kar gre čast in hvala poveljnikom in moštvu.

Gasilci, to je naša naloga: vežbajmo se! Tako bomo vedno pripravljeni, uspešno se postaviti v bran nesrečnemu ognju. Bogu v čast, bližnjemu v pomoč vršimo plemenito delo, zato smo poklicani!

Listnica tajništva.

Tajništvu dohajajo mnogoštevilna vprašanja glede kroja, čepic, naramnic, društvenih knjig, društvenih pravil, oprave, orodja, ustanovitve novih gasilnih društev, gasilskega koledarja itd.

Ker za zdaj ni mogoče vsakemu društvu posebej odgovarjati, naj dotičnim vprašalcem služijo sledeča pojasnila.

Za nabavo novega društvenega kakor tudi paradnega kroja, naj se toliko počaka, da ga odobri c. kr. deželna vlada oz. ministerstvo. Kakor hitro se to zgodi, bo zveza vsem društvom poslala tozadevna navodila in spise. Isto velja za naramnice, čepice in znake. —

Društvene knjige bo določil odbor ter dobe društva potem takoj potrebna navodila in vzorce, da se doseže kolikor mogoče priprosto in enotno poslovanje. —

Enotna društvena pravila so sestavljena; kakor hitro jih odobri c. kr. deželna vlada, se ponatisnejo in razpošljejo oglašencem. —

Zvezna pravila so natisnjena v Gasilskem Vestniku, da jih društveniki pregledajo ter za prihodnje odboru priglasijo morda potrebne poprave. —

Glede nakupa **gasilske oprave in orodja** bo prilično tudi objavljen pouk v Gas. Vestniku. —

Za ustanovitev **novih gasilnih društev** se sestavlja posebno navodilo, ki se z obrazci in prilogami objavi v eni prihodnjih številk Gas. Vestnika. —

Gasilski koledar izide jeseni čim preje mogoče. Zato naj pa društva takoj pošljejo imenike in pa naročila, da se vsaj približno more določiti število iztisov. —

Poročilo o **preuredbi kroja**, vse tozadevne sklepe in določbe občnega zbora in odbora priobčimo v prihodnji številki Gas. Vestnika, ki izide meseca novembra t. l.

Gasilski Vestnik bo dobival vsak gasilec Kranjske deželne gasilske zveze brezplačno, naj torej lista nobeden ne vrača. Naročnina se poravna s članarino. Tudi drugi naslovniki naj list obdrže, ker prihodnjo številko razpošiljamo le naročnikom, ki naj naročnino takoj vplačajo po listu priloženi položnici.

Društva, ki še niso doposlala imenikov gasilcev, naj to takoj store, da moremo poslati list še vsem onim rednim članom, ki ga še niso prejeli.

Ako kako društvo morda ni dobilo še **sprejemnice**, naj zglosi to tajništvu. Tam so tudi vedno na razpolago vse tiskovine.

Društva, ki žele še vstopiti v Zvezo, naj se zglosijo pri tajništvu, da se jim list za vse člane takoj dopošlje. Društva, ki so se v zadnjem času zglosila ali se v kratkem še zglose, se bodo sprejela v Zvezo v prihodnji odborovi seji meseca oktobra.

V Gasilskem Vestniku odpremo v prihodnji številki kotiček za **vprašanja in odgovore**.

Gasilski

Vestnik

List za pospeševanje gasilstva.

Gasilskemu Vestniku.

Iskrena pozdravila,
Gasilski Vestnik naš!
Naj sreča bo ti mila,
udani nam pristaš!

Ti bódri nas uneto
sobratu na pomoč,
dolžnost da svojo sveto
vršimo dan in noč!

Vsi glase povzdignimo,
Bogu, cesarju v čast,
vzajemno se trudimo
za doma spas in rast!

Naš Vestnik v roke slovenskim gasilcem, komu pa!

Naša Zveza ima glasom pravil, objavljenih v zadnjem Gasilskem Vestniku, namen, „razširjati, izpopolnjevati in sploh pospeševati slovensko gasilstvo“ (§ 2.). Da to svojo namero doseže, je njena prva naloga, „poučevati v strokovnem oziru učlanjena društva“. Tako torej pravila!

Ali naj bo to le na papirju!

Od besede do dejanja je velik korak. In vsak še tako lep paragraf je mrtev. Niti duh, ki veje iz njega, ne pomaga stvari prav nič. Dejanje je, ki oživi mrtve črke suhoparnih paragrafov.

Kranjska deželna gasilska zveza ne mara le mrtvih črk na papirju, niti se ne more zadovoljiti samo z zvenečimi frazami — nji se hoče dejanj!

Danes hočem opozoriti le na eno točko v tej smeri, na naš strokovni list Gasilski Vestnik.

Rekli smo že, da je prva naloga naše Zveze, poučevati v strokovnem oziru učlanjena društva. In glejte, komaj porojena, je že dobila v tem pogledu velevažno nalogo. Na prvem občnem zboru dne 13. julija t. l. v Ljubljani je naročilo nad 70 zbranih gasilnih društev zveznemu odboru, da začne takoj izdajati glasilo Kranjske deželne gasilske zveze. In nekaj tednov za tem smo že dobili v roke prvi dve številki Gasilskega Vestnika.

Tako oživlja naša dična Zveza besedilo svojih pravil in ga kaže širom domovine v dejanju. Fraze niso za nas, mi smo navajeni in hočemo dela!

Toda tu je morala kreniti Zveza odločno na nova pota ter se oprostiti starih, pogubnih predsodkov.

Ko bi Zveza vozila po starem zavoženem tiru dalje, bi pošiljala strokovni list **Gasilski Vestnik** **le načelnikom** gasilnih društev, kakor je bila doslej navada. S tem bi si seveda zaprla pot strokovni izobrazbi slovenskih gasilcev sama in nikdar bi ne mogla doseči svojega namena, izražene tako lepo v pravilih. Kako neki naj poučuje svoja učlanjena društva, ako bi le-ta nikdar ne dobila v roke niti glasila, ki se **zanje piše in tiska!!** To se pravi, načelniki pač, ti dobivajo list, toda drugi člani ne! Ali so mari ti drugi člani premlečni, da bi se jim ne dajalo njihovega strokovnega lista v roke?! Ali pa naj velja načelnik toliko kot vse društvo, da bi samo on dobival list! **Skrajno nazadnjaško je** in prav v nobenem stiku z demokratičnim naziranjem sedanje dobe, ki jo označuje enaka volilna pravica, **da se je doslej urejeval in tiskal strokovni gasilski list**, toda ne za gasilce, temveč **le za eno osebo v gasilnih društvih**, za osebo, ki je slučajno uživala najvišjo čast — **za načelnike!** (To se še godi pri takozvanih „naprednjakih“! Op. uredn.)

Ako ni marala naša Zveza veljati za nazadnjaško, se je morala emancipirati od prejšnje otroške dobe v slovenskem gasilstvu tudi v tem pogledu ter dati slehernemu gasilcu glasilo v roke.

Duh, ki veje iz Zveznih pravil in preveva tudi pravila gasilnih društev (glej „Pravila prostovoljnega gasilnega društva“ na str. 35.—40. tega zvezka, zlasti §§ 2, 3 in 5), je skratka ta, da skrbi Zveza kakor tudi vsako posamezno gasilno društvo pred vsem za strokovno izobrazbo svojih članov. In kako se naj to zgodi v polnem obsegu, ako bi ne dali vsakemu slovenskemu gasilcu v roke njegovega glasila **Gasilskega Vestnika**, ki je nalašč zanj pisan in urejevan! Če „stari“ kličejo: Samo načelnikom! — to vendar ne more veljati tudi za nas! Poglejte no še drugim gasilcem na zobe: Ho, krepke imajo, ni se bati, da bi se jim okrušili, niti ni nobenega strahu, da bi se jim pokvaril želodec s hrano, ki jim jo podaja njihovo glasilo **Gasilski Vestnik!** Zato pa: ne le načelnikom, temveč — če že smemo tako govoriti — od najvišjega pri Zvezi pa do najnižjega pri društvu, skratka — **vsem gasilcem v roke njihov list!** Hočemo, da gačitajo tudi prijatelji slovenskega gasilstva. Dobro! Toda najprej gačitajte Vi, slovenski gasilci, Vam je v prvi vrsti namenjen! Tako bo prehajal pravi gasilski duh in ponos iz lista v srca slovenskih gasilcev pa tudi v srca njihovih rodbin in prijateljev, spoštovanje in ljubezen do gasilskega stanu bo rastla, poklicanih gasilcev bo vedno več in več in ti bodo uživali čimdalje večjo veljavo in tisti ugled, ki jim gre v njihovem eminentno človekoljubnem in narodnem delu.

Ako je naše glasilo zares vestnik slovenskega gasilstva, kakor že ime pove, in to je, potem je tvoja dolžnost, slovenski gasilec, da ga

imaš in čitaš. Na drugi strani pa je dolžnost Zveze, da preskrbi list in dá v roke slehrnemu slovenskemu gasilcu. So tedaj popolnoma upravičene v tem pogledu točke v pravilih prostovoljnega gasilnega društva (glej zadaj!), ki se glase:

§ 2. Namen društva je: *b*) skrbeti za strokovno izobrazbo svojih članov.

§ 3. Sredstva: *c*) društvo pristopi kot član h „Kranjski deželni gasilski zvezi“ ter preskrbi z vplačilom vsakoletne udnine, **ki znaša za osebo 20 li na leto**, vsem svojim rednim udom strokovni list Gasilski Vestnik.

§ 5. Pravice članov: *a*) Redni člani (gasilci) dobivajo kot učlanjeni udje „Kranjske deželne gasilske zveze“ strokovni list Gasilski Vestnik brezplačno.

Tako je! Vsakemu slovenskemu gasilcu v roke njegov list! Komu pa, ako ne njemu, ki mu je namenjen! — Naši Zvezi pa vse priznanje! Nji niso mar fraze, ampak delo! Mi zaupamo v njo, ker vidimo, da je napočila z njo res nova doba v slovenskem gasilstvu, saj znamenja se že prikazujejo.

Pesem gasilcev.

Ni služba naša imenitna
in svet za njo se ne poti,
saj brez zlata in zemske slave
preprosti smo gasilci mi.

A vendar pod obleko skromno
žari ljubezni ogenj vroč:
Srce je naše to ljubeče —
v njem pisano je: Na pomoč!

In v žaru te ljubezni srčne
se naše družijo roke,
da slednjemu zemljanu v sili
pomoči in miru dele.

Naj bo prijatelj, naj sovražnik,
mi tega nič ne ločimo;
kot bratu brat v nesrečni uri
pomagat vsem priskočimo.

In ne zlata, ne zemske slave
za trud ne pričakujemo,
saj vemo, da — ljubezni delo
človeštvu izvršujemo.

A za ljubezen ni plačila!
Pač — sreča tiha v dnu srca,
ki po samaritanskem delu
srce in dušo nam navda!

Fr. L.

Pravila prostovoljnega gasilnega društva

v

§ 1. Ime in sedež.

Društvo se imenuje „Prostovoljno gasilno društvo“. Svoj sedež ima

v

§ 2. Namen.

Namen društva je:

a) opravljati gasilsko in reševalno službo najprej v domačem kraju, potem pa tudi izven mejâ politične občine, kjerkoli in kadarkoli kličejo glasovi ali znamenja nesreče na pomoč;

b) skrbeti za strokovno izobrazbo svojih članov, krepiti v njih delavno ljubezen do bližnjega ter jih navajati k vedno večji varčnosti in zmernosti.

§ 3. Sredstva.

V dosego tega namena

a) izroči društvu $\frac{\text{občinski zastop}}{\text{gospodarski odsek}}$ v

vse potrebne gasilne priprave in delavno obleko za gasilce;

b) društvo prireja vaje z orodjem ali brez orodja, samo ali ob ugodnih prilikah po prejšnjem medsebojnem dogovoru skupno z več sosednjimi gasilnimi društvi ter se tako uri nastopati ob nesrečah ali samostojno, ali pa v zvezi z več gasilnimi društvi pod skupnim vodstvom;

c) v svrho revizije in strokovnega nadzorovanja pristopi kot član h „Kranjski deželni gasilski zvezi“ ter preskrbi z vplačilom vsakoletne udnine vsem svojim rednim udom strokovni list *Gasilski Vestnik*; izstop iz navedene gasilske zveze je dopusten le vsled sklepa občnega zbora, kateremu pa mora pritrditi županstvo in ga odobriti deželni odbor; vsaka izpremema te določbe pravil je neveljavna;

č) prireja poučna predavanja, od časa do časa pomembne slavnosti ter zbira denarna sredstva (članarino ustanovnikov in podpornih udov, darila in volila, podpore itd.).

§ 4. Člani.

Društvo je ustanovljeno, kadar pristopi vsaj 12 članov in se izvoli odbor. — Člani so redni, častni, ustanovni in podporni.

a) Redni člani so vsi gasilci. Le-ti se zavežejo s posebno obljubo, da hočejo po svojih močeh dejansko delati bodisi podnevu ali ponoči, pri vajah ali požarih, pri povodnjih in drugih sličnih nesrečah, in sicer zvesto in pokorno. — V nujni potrebi se morejo pritegniti gasilskemu delu tudi ženske, na priliko za donašanje vode ob nevarnih požarih i. t. d. — Za vsprejem rednih članov (gasilcev) je treba neomadeževanega imena, poštenega vedenja in krepkega zdravja. Vsprejmo se le oni, ki so uže dopolnili 16. leto in ne prekoračili 60. leta. Med plezalce in brizgalce se uvrste gasilci, stari do 50 let; starejši člani opravljajo praviloma le službo varuhov. — Mladoletni sinovi in uslužbenci morajo imeti za pristop v društvo dovoljenje svojega očeta, oziroma gospodarja. — Kdor želi biti vsprejet, naj to, dokler še društvo ni ustanovljeno, naznani predlagatelju društva; po ustanovitvi pa načelniku ali sam, ali pa po kakem gasilcu. Zglašenca sprejme odbor v prvi seji; ako mu sprejem odreče, ni vezan razodevati vzroka. — Novi član obljubi načelniku s podajo desnice, da bo zvesto izpolnjeval prostovoljno prevzete dolžnosti; pri občnem zboru pa to obljubo slovesno ponovi. — Če kakega gasilca silijo važni vzroki (n. pr. dolgotrajna bolezen, preselitev v drug kraj itd.), da izstopi iz društva, naj to javi odboru. Pred izstopom izroči vse društveno imetje načelniku, oz. oskrbniku gasilnega orodja; manjkajoče ali pokvarjeno orodje ali opravo mora nadomestiti.

b) Za častne člane imenuje občni zbor na odborov predlog osebe, ki so si pridobile za gasilstvo posebnih zaslug.

c) Ustanovnik postane vsak, kdor plača 50 K ustanovnine enkrat za vselej, ali pa v dveh letnih obrokih po 25 K.

č) Podporni član je tisti, ki plača najmanj 2 K na leto v društveno blagajno.

§ 5. Pravice članov.

a) Redni člani (gasilci) imajo pravico, udeleževati se vseh društvenih prireditvev (kakor slavnosti, občnih zborov itd.), govoriti na njih, staviiti predloge, voliti in voljeni biti. Tudi dobivajo ti kot učlanjeni udje „Kranjske deželne gasilske zveze“ strokovni list Gasilski Vestnik brezplačno.

b) Vsakemu umrlemu gasilcu, oz. tudi častnim, ustanovnim in podpornim članom poskrbi odbor vsaj častno spremstvo, ako se društvo ne more udeležiti pogreba v večjem številu.

c) Društvo si sme omisliti društveno zastavo, toda le s prostovoljnimi darovi; z njo se udeležuje raznih slavnosti ter spremlja umrle člane k pogrebu.

§ 6. Članstvo

se izgubi:

a) s prostovoljnim izstopom, in sicer 3 mesece po odpovedi;

b) z izključitvijo, ki jo izreče odbor, če član ne vrši svoje dolžnosti ali sploh nasprotuje koristim gasilstva.

§ 7. Uprava.

Društvene posle upravljata:

a) občni zbor,

b) odbor.

§ 8. Občni zbor.

Občni zbor se skliče:

1. za volitve;

2. za sklep o položenih računih, (ki jih pregledajo trije od zbora imenovani pregledovalci);

3. ako se tiče premembe pravil;

4. o drugih za društvo važnih zadevah;

5. ako se ima skleniti o razpustu društva.

Občni zbor skliče in vodi načelnik.

Občni zbor se mora sklicati za sklepanje in pregled računa vsako leto, vsako tretje leto pa obenem za volitve. Razentega se mora občni zbor sklicati, ako ga zahteva tretjina rednih članov.

K občnemu zboru se morajo vsi redni člani vsaj osem dni prej povabiti in to pismo z naznanitvijo dnevnega reda. Nasveti posameznih članov se morajo vsaj tri dni pred občnim zborom podati načelniku pismeno.

Aktivno in pasivno volilno pravico zadobi samo tisti redni član, ki je že tri mesece v društvu; isto tako ima samo pod istim pogojem v zborovanjih pravico glasovanja.

Da je občni zbor sklepčen, morata vsaj dve tretjini rednih članov biti navzočni, in da so njegovi sklepi veljavni, je treba, da se sklepa z večino glasov.

Če bi ne bil občni zbor sklepčen, se vrši po preteku pol ure drugi občni zbor brez ozira na število navzočnih članov, ki imajo pravico glasovanja. Pri enakosti glasov odločuje predsednikov glas.

§ 9. Odbor.

Odbor gasilnega društva sestoji iz načelnika, njegovega namestnika, blagajnika, tajnika in treh odbornikov.

Razen teh sedmih odbornikov je voliti tri namestnike, ki jih je v svrhu dopolnitve poklicati v odbor.

Predseduje načelnik ali njegov namestnik. Za sklepčnost odborovo je potrebna navzočnost predsedujočega in vsaj štirih drugih odbornikov.

Da so njegovi sklepi veljavni, je treba privolitve večine navzočnih. Pri enakosti glasov odločuje predsednikov glas.

Društvena plačila oskrbuje pod nadzorstvom načelnika blagajnik, pisarije upravlja tajnik.

Odbor razsojuje o vzprejemu in izključbi članov.

Spore, nastale iz društvenega razmerja, razsoja razsodišče. V razsodišče imenuje vsaka sporna stranka po dva razsodnika, ti štirje volijo pa petega razsodnika kot načelnika z večino glasov; pri enakem številu glasov odloča žreb. Vsak spor se ima poravnati tekom 14 dni po priglasitvi sporne zadeve. Spornega člana se ne sme voliti v razsodišče. — Razsodišče je sklepčno v navzočnosti vseh petih članov razsodišča in razsoja v sporu z večino glasov.

Odbor uvršča posamezne člane po njihovi sposobnosti v oddelke, imenuje (po zaslišanju oddelka) najsposobnejše za šarže, osobito brizgalničnega mojstra in oskrbnika gasilnega orodja.

Zoper sklepe odbora in razsodišča se more pritožiti na občni zbor in po potrebi tudi na okrajno in deželno gasilsko zvezo v Ljubljani.

§ 10. Razvrstitev.

Redni člani društva so:

- a) plezalci,
- b) brizgalci in
- c) varuhi.

Člani se uvrščujejo po sposobnosti v enega teh treh oddelkov. Med plezalce se uvrste samo tisti, ki tudi sami v to privolijo.

a) Plezalci.

Plezalci imajo oteti ljudi in imetek, če je v nevarnosti ter opravljati pred vsem gasilne posle; tudi jim pristojajo odstranjevanje takih zaprek, ki ovirajo izpolnjevanje te naloge, dalje podiranje in razruševanje nevarnih delov poslopij itd.

b) Brizgalci.

Brizgalci imajo razpostaviti brizgalne in cevi ter preskrbeti potrebno vodo ali druga gasilna sredstva.

c) Varuhi.

Varuhi skrbе za red na pogorišču, čuvajo položene cevi in rešene premičnine.

§ 11. Služba.

Gasilno društvo je v službi:

- a) pri požaru in drugih nezgodah,
- b) pri vajah,
- c) na straži,
- č) pri pravilnih zborovanjih in nastopih.

Opravila na pogorišču opravlja gasilno društvo praviloma samo. Kadar pa pri posebni nevarnosti gasilno društvo ne zadostuje, naj prosi načelnik političnega uradnika, župana ali vaškega predstojnika, da prebivalstvo, ako ne gre drugače, prisili po c. kr. žandarmeriji, da podpira gasilno društvo.

Načelnik poveljuje gasilnemu društvu; njemu pristojno vodstvo v vseh službenih zadevah, osobito pri vajah in na pogorišču; on je odgovoren občini za dobro izvežbanje moštva in za ohranitev gasilnih naprav v dobrem stanju.

Na pogorišču je načelnik ozir uredovanja in ukazovanja neodvisen. Glede potrebnega razpolaganja z zasebnim imetjem, ki je pred ognjem v nevarnosti, je vendar-le načelnik vezan na privoljenje političnega uradnika, župana ali vaškega predstojnika; ako pa privoljenja ne dobi, ni odgovoren za nasledke, ki bi iz tega izvirali.

Na čelu vsakemu oddelku je četovodja, in če je potreba, namestnik četovodje. Četovodjo imenuje po sposobnosti in prejšnjem zaslišanju oddelka odbor.

Četovodja zapoveduje svojemu oddelku v njegovih službenih izvršitvah; dolžnost mu je tudi izvežbati njemu dodeljeno moštvo.

Da je gasilno društvo dodobra izurjeno, določi načelnik redne vaje, ki se jih morajo udje udeleževati.

Kdor izostane brez veljavnega vzroka dvakrat od vaje ali enkrat od pogorišča, se izključi iz društva.

§ 12. Obleka in oprava.

Gasilci so oblečeni in opravljeni po predpisih „Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani“.

§ 13. Društveno premoženje

se rabi:

- a) za vzdrževanje gasilne shrambe in gasilnega orodja ter njega izpopolnitev;

- b) za napravo društvene obleke in oprave;
- c) za troške uprave;
- č) za odškodnino v službi poškodovane obleke ali drugega imetja;
- d) za ustanovo podporne zaloge za obolele gasilce po pravilih, ki se posebej sestavijo.

Društveni denar hrani blagajnik, ki predloži pri vsakoletnem občnem zboru natančen račun z dokazili v pregled in potrjenje.

§ 14. Nastopanje društva na zunaj.

Poveljnik zastopa društvo povsod. Naredbe, objave in pisma podpisujeta načelnik in tajnik; listine in računi pa so veljavni, če jih podpisujejo načelnik, tajnik in blagajnik. Za službeni red skrbi načelnik.

Kadar je načelnik zadržan, zastopa ga v vseh društvenih zadevah njegov namestnik.

Službeni jezik in poveljevanje je slovensko.

§ 15. Razpust društva.

Razpust društva sme skleniti samo občni zbor; to pa na odborov predlog in le tedaj, če sta navzočni na občnem zboru dve tretjini gasilcev in glasuje za razpust tri četrtine navzočnih.

Če preneha društvo iz kateregakoli vzroka, pripade njega premoženje v oskrbo občine, oz. gospodarskega odseka.

To premoženje pa se sme obračati samo za gasilske namene in se ima, ako se ustanovi v občini zopet kako gasilno društvo, izročiti temu v oskrbovanje. Denar se naj koristonosno naloži, ako ni potrebne uporabe.

§ 16. Pripravljalni odbor.

Dokler ni društvo ustanovljeno, vodi vse potrebne tozadevne posle pripravljalni odbor.

Županstvo pritrjuje ustanovitvi prostovoljnega gasilnega društva v in prevzema dolžnosti § 3. in § 15. društvenih pravil.

Županstvo občine

* * *

To so torej pravila za gasilna društva. Izročamo jih javni kritiki in pozivamo vse poklicane k besedi. Komur niso všeč: oglasi se! Vsako opravičeno željo in pameten nasvet bomo drage volje sprejeli in seveda tudi uvaževali. Večina odločuj! Tako bo za vse prav in lahko bomo rekli: pravila imajo večino za seboj; in to tudi nekaj velja! Prosimo torej: Oglasite se; zdaj je čas, da se pomenimo. Več glav več misli. En sam je pravila sestavil, vsi jih pa izboljšajmo in izpopolnimo. Menimo, da je edino tako prav. Samega komandiranja mora biti konec; vsak gasilec ima pri nas besedo!

Pisma naslovite na uredništvo Gasilskega Vestnika v Radovljici na Gorenjskem.

O blagoslovljenju gasilnega doma.¹⁾

Gospôda moja, lepo hvalo,
da toliko se vas je zbralo!
Vese! in lep je to pojav,
zató: presrčni vam pozdráv!
A kaj vas sémkaj vodi, dragi? —
Gotovo le nameni blagi,
ki ognjegasci jih gojé,
ko za blaginjo vseh skrbé!...
Z nebá naj žarko solnce sije,
naravo temna noč naj krije,
naj letni dan bo, zimska noč:
v potrebi spete na pomoč!...
Ko ognja pa miruje sila,

poiščete si razvedrila:
s slovensko pesmijo budeč
nastopate, srcé blažeč!
Cilj blag vam, lep je nad vsak dvom,
vzgradili ste si lastni dom,
ki naj v ljubezni vse oklepa,
pod krov ta strast ne pridi slepa!...
Vsi smo Slovenije sinovi,
zató vse k slogi „Dom“ vaš zôvi!
Prelepo vaše stanovišče
postane sloge naj torišče!...
V ime to vsem tu naokrog
jaz kličem: „Naj živi vas Bog!“...

Posnetek društvenega zakona z dne 15. nov. 1867.²⁾

§ 1. Društva so dopuščena po določilih tega zakona. Izrecno so oblastva proglasila kot društva v smislu tega zakona gasilna društva. Gasilna društva torej spadajo pod društveni zakon iz l. 1867.

§ 4. Kdor misli ustanoviti društvo, podvrženo zapovedim tega zakona, je dolžan to pismeno naznaniti političnemu deželnemu oblastvu in obenem predložiti pravila, še preden prične društvo delovati.

Iz pravil se mora razvideti:

- a) smoter društva, sredstva zanj in način, kako se pridobivajo;
- b) način ustanovitve in obnovitve;
- c) sedež društva;
- d) pravice in dolžnosti društvenikov;
- e) opravniki (organi) društvenega vodstva;
- f) pogoji veljavnih sklepov, izpiskov in oglasov;
- g) način, kako se poravnajo prepiri, nastali iz društvenega razmerja;
- h) nastopanje društva na zunaj;
- i) določbe o njegovi razdružbi.

§ 5. Pravila je treba predložiti v petero izvodih.

Tudi morajo pravila obsezati vse izvanredne društvene prireditve: ako hoče društvo nastopati z godbo in zastavami, prirejati gledališke predstave ali veselice. Kar se tiče društvenih zastav ali praporov, določa ukaz ministerstva za notranje stvari z dne 1. junija 1872, št. 2603, da je pre-

¹⁾ Prigodi se često, da potrebuje to ali ono gasilno društvo kako pesem-prigodnico. Zato smo se namenili, priobčevati tudi take pesmi in tu podajemo eno, ki nam jo je dal slovenski pesnik na razpolago.

Uredn.

²⁾ Po dr. Vilj. Schweitzer: Naš društveni in shodni zakon, Kat. Tiskarna, 1902. Izbrali smo le one točke, ki jih mora poznati vsak gasilec.

povedano rabiti pri društvenih shodih in obhodih rdeče zastave zaradi njih demonstrativnega pomena.

§ 6. Ako je društvo po svojem smotru ali po svoji vredbi nezakonito ali krivično ali pa državi nevarno, **sme deželno oblastvo prepovedati njega ustanovitev.**

Ta paragraf je važen. Dočim so se namreč prej društva smela ustanjavljati izključno le z dovoljenjem oblasti, imajo oblasti sedaj le še pravico, ustanovitev društva, ako je nezakonito, krivično ali državi nevarno, prepovedati. Oblastveno dovoljenje ustanovitve je torej sedaj odpravljenno.

Štiritedenski rok, v katerem mora oblastvo izdati prepoved društva, se pričenja z vložitvijo pravil v vložnem zapisniku deželnega oblastva. Prepoved ustanovitve društva je brez veljave, ako se je dotična oblastvena odredba dostavila predlagatelju še le po preteku 4 tednov od vložitve pravil.

§ 7. Ako se prepoved ne izda do tega roka, ali če deželno oblastvo izreče že prej, da društva ne zabranjuje, sme društvo pričeti svoje delovanje.

Omenjamo še, da društvo pravno obstoji šele po preteku tega 4 tedenskega roka, prej samo, ako oblastvo izrecno potrdi, da ne prepoveduje ustanovitve društva.

§ 9. Deželno oblastvo mora društvu, ki ni bilo prepovedano ali katerega prepoved se je vsled pritožbe preklicala, na zahtevanje potrditi obstoj po vsebini predloženih pravil, in tako pismeno potrdilo dokazuje društva pravni obstanek za javno in državljansko občevanje.

Taka potrdila oz. spričevala so osobito potrebna v slučajih, kadar priredi društvo shod izven okraja svojega sedeža, to je izven okrožja tistega oblastva, katero ima nadzorstvo nad društvom. V tem slučaju se mora naznanilu priložiti razven poverila naznanjevalcev tudi še spričevalo o zakonitem obstoju društva.

§ 10. Določbe §§ 4. do 9. tega zakona veljajo tudi za premembe pravil, za ustanovitev podružnic in za napravo kake zveze med več društv, kolikor so take zveze sploh zakonito dopuščene (§ 33.).

Ako pravila glede premembe pravil ne določajo nič posebnega, se smejo pravila spremeniti na navadnem društvenem shodu z zanj po pravilih določeno večino. Premenjena pravila je predložiti v petero izvodih oblastvom in tudi v tem slučaju velja za morebitno prepoved 4 tedenski rok (§ 7.).

Nepolitična društva smejo snovati zveze. Društvo, ki pristopa zvezi ima to naznaniti deželnemu oblastvu.

§ 12. Društveno predstojništvo je dolžno v 3 dneh potem, ko se je ustanovilo, naznaniti oblastvu, iz katerih udov je sestavljeno, kje vsak izmed njih stanuje in sosebno, kateri od njih zastopajo društvo na zunaj.

Predstojništvo ne pomenja le načelnika, marveč odbor kot skupen organ.

§ 13. Ako društvo o svojem delovanju med društvenike razdeljuje računsko ali opravilna poročila ali druge takšne izkaze treba jih je v treh izvodih predložiti političnemu okrajnemu oblastvu.

§ 14. Vsako društvo sme imeti svoje zборе javno. Toda kdor ni društvenik niti povabljen gost, se ne sme udeležiti razgovora.

Niti društveniki niti poslušalci ne smejo k društvenim zborom priti oboroženi ter mora predsednik zborovanja paziti na to.

Društveni shodi so:

1.) Članski shodi. Tem smejo prisostovati samo društveni člani, seve neoboroženi.

2.) Javni društveni shodi. Teh shodov se sme udeležiti neoborožen vsakdo, toda na njih smejo govoriti le člani društva, gostje le takrat, ako so povabljeni. Povabljen pa je gost le takrat, kadar je bil povabljen z vabilom, glasečim se na njegovo ime.

Javni društveni shodi so ali:

- a) na sedežu društva prirejeni, ali
- b) potovalni shodi.

§ 15. Vsak društveni zbor je dolžno predstojništvo vsaj 24 ur poprej naznaniti političnemu okrajnemu oblastvu in mu povedati, kje in kdaj bode zbor in, če ima biti javen, tudi to.

Za društven shod ni treba oblastvenega potrdila, treba ga samo naznaniti. Dnevnega reda ni treba javiti, pač pa čas in kraj shoda ter ali je javen.

Naznanilu o prireditvi shoda izven društvenega sedeža je treba priložiti potrdilo o pravnem obstanku društva ter o tem, da so naznanovalci upravičeni nastopati v imenu društva (to potrdilo se dobi pri dež. oblastvu, kolek 2 K).

Naznaniti se mora shod brez ozira na namen shoda, torej tudi shodi, na katerih se vrše predavanja ali zabave.

Podpisavati mora taka naznanila tisti, ki glasom pravil zastopa društvo na zunaj.

Shodi, ki jih prirejajo društva, spadajo pod določbe društvenega, ne shodnega zakona.

§ 16. To naznanilo, kakor tudi naznanila v §§ 12. in 13. omenjena, so prosta kolka.

§ 17. Za to, da se v društvenem zboru ne krši zakon in ohrani red, mora skrbeti najprej predsednik.

Zakonu protivnim besedam in delom se mora predsednik precej upreti in če se njegovi zaukazi ne poslušajo, naj zbor razpusti.

Predsednik se mora upreti vsaki nezakoniti besedi, vzdrževati red ter, ako ga ne ubogajo, zaključiti shod. Ta dolžnost pa traja le tako dolgo, dokler ni shod zaključen; za dogodke po zaključenju shoda ni predsednik odgovoren.

§ 18. Oblastvu je na voljo, na vsak društveni zbor poslati svojega odposlanca. Takemu naj se odkaže primerno mesto v zboru, kakor si ga sam izbere, in na zahtevo se mu mora dati pojasnilo o osebi onih, ki stavijo kak predlog in ki govorijo.

Tudi ima tak odposlanec pravico zahtevati, da se o predmetih razgovora in o storjenih sklepih naredi zapisnik.

Vlada sme vsak čas pregledati zapisnike o društvenih zborih.

Razun k sejam odbora in morebitnih preglednih organov (nadzorstva) sme oblastvo k vsakemu shodu društva, torej tudi k društvenim zabavam in slavnostim, poslati zastopnika. Toda le enega samega.

Ako oblastvenega zastopnika ni ob za otvoritev shoda določeni uri, sme se seveda otvoriti shod.

§ 21. Ako se zbor kakega društva napravi proti temu, kar zapoveduje ta zakon, naj oblastvo zbor prepove in po okolišnih konča.

Istotako naj tudi vladni odposlanec ali oblastvo, če ni bil nikdo poslan, zbor, dasi zakonito sklican, konča, ako se v njem pripetijo nezakonite stvari, ako se začno razpravljati take reči, katere po glasu pravil ne spadajo v področje tistega društva, ali ako zbor dobi značaj, ki preti javnemu redu.

§ 22. Kakor hitro se izreče, da je društvenega zbora konec, so dolžni pričujoči takoj zbirališče razpustiti ter se raziti. Ako tega ne bi storili, se smejo siloma odpraviti.

Usoda shoda je torej na eni strani v rokah predsednika in zborovalcev, ki morajo skrbeti za to, da se pri shodu ne zgodi nič protizakonitega, nič protipravnega in nič občnemu redu nevarnega; na drugi strani pa tudi v rokah oblastvenega odposlanca, ki pri shodu presoja, kaj je protizakonito, protipravilno ter občnemu redu nevarno.

Proti razpustitvi ima društvo seveda pravico pritožbe.

§ 26. Kadar se društvo prostovoljno razdruži, mora odstopajoče predstojništvo to precej naznaniti deželnemu oblastvu, ki naj to objavi v uradnem listu.

S premoženjem razdruženega društva se ima postopati, kakor določajo pravila.

Gasilska.

Maestoso.

Ten. I. *f* *p* *f*

II. *f* *p* *f*

1. Ga - sil-ci vne-ti smo, nav-du-še-ni Slo-va-ni, dom
2. Ot-me-mo bratom krov, mu re-ši-mo i-me-nje, za

rit.

1. ču-va-mo zve - sto, iz sr-ca vsi mu vda - ni.
2. spas ce-lo nje - gov mi tve-ga-mo živ - lje - nje!

p *mf* *f*

Če
Za

p *mf* *f*

1. Če vname se po-žar in trombe glas za-po-je, naj
2. Za de-lo, trud in znoj zavest nam je vpla-či-lo: Ti

mf *f*

vna-me se po - žar in trom-be glas za - po-je,
de - lo, trud in znoj za-vest nam je vpla - či-lo:

marcato e accel. *tempo rit.*

I. II.

1. dan bo, noč: vsekdar na de-lo spe-mo svo - je! je!
2. lju-biš na-rod svoj in do-mo-vi - no mi - lo! lo!

Če
Za

Red o požarni policiji in gasilnih stražah¹⁾.

Postava od 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14, s katero se izdaje za vojvodino Kranjsko brez Ljubljane red o požarni policiji in o gasilnih stražah.

S privolitvijo deželnega zbora Moje vojvodine Kranjske ukazujem tako-le:

Prvo poglavje.

Občna določila.

Občina.

§ 1. Požarna policija spada v lastno občinsko področje.

Občina plačuje stroške za oskrbovanje požarne policije, v kolikor ta postava v posameznih slučajih ne ukazuje kaj drugega.

Župan. Požarni komisarji.

§ 2. Oskrbovati požarno policijo je dolžnost županova.

V kolikor je treba, da se požarna policija laže opravlja, mora občinski odbor posameznim delom občine, sosebnost večjim nepretrgano stoječim seliščem v smislu § 52. občinskega reda od 17. februarja 1866. leta, dež. zak. št. 2, postaviti lastne požarne komisarje ter za nje določiti pouk. O sprejemu ali nesprejemu take službe veljajo predpisi občinskega reda.

Veljavne postave.

§ 3. Predpisi kazenske postave, politiški ukazi, s katerimi se posamezna zaradi ognja nevarna dejanja in opuščanja prepovedujejo ali ukazujejo varnostne naredbe, kako je ravnati z lahko vnepljivimi tvarinami in kako jih hraniti, naposled določila stavbinskega reda od 25. oktobra 1875 — ne izpreminjajo se s to postavo.

Veljavna ostanejo tudi določila občinskega reda o vseh stvareh, ki se tičejo požarne policije, v kolikor ta postava ne določuje kaj drugega.

Drugo poglavje.

Kako odvrčati požare.

V obče.

§ 4. Župan mora vse storiti, kar je treba, da se, kolikor je mōči, odpravlja ali opušča vse, kar bi moglo prouzročiti požar.

§ 5. Občinski odbor mora s posebnimi predpisi prepovedovati vsa dejanja ali opuščanja, katera bi mogla po krajnih razmerah lahko povzročiti

¹⁾ Red o požarni policiji in gasilnih stražah (društvi) segata drug v drugega, zato ju ne moremo ločiti, ampak ju skupaj objavimo. Za gasilna društva so merodajne določbe zlasti od § 27. naprej. Prosim, da jih gasilci natančno preberijo. Gasilna straža = gasilno društvo. Jezik je trd in kaj malo slovenski; toda mi nismo kompetentni tu kaj prenehati.

nevarnost ognja in katera niso prepovedana uže s kazensko postavo ali s politiškiimi ukazi. (§ 46.)

Požarno ogledovanje.

§ 6. Kadar je treba, toda vsaj enkrat na leto, morajo župan ali v to postavljeni komisari (§ 2.), pridruživši si enega izvedenca, in kjer je ustanovljena gasilna straža, tudi enega njenega zastopnika, ogledati vsa poslopja, da najdejo vse zaradi ognja nevarne nedostatke ter da pazijo na to, da so dimniki skrbno ometeni, da so v redu gasilne priprave in da se izpolnjujejo predpisi, razglašeni o lahko gorljivih in sicer zaradi ognja nevarnih rečeh (n. pr. o petroleju).

O iznajdkih tega ogledovanja je narediti zapisnik; župan je dolžan vse storiti, kar je treba, da se opaženi nedostatki odpravijo. O obojem se mora dati poročilo občinskemu odboru.

Predpisi oglednih zapisnikov se morajo predložiti najdalje koncem leta pristojnemu okrajnemu glavarstvu.

Kako je ometati dimnike.

§ 7. Dimniki in cevi morajo se redoma ometati.

Kolikrat na leto se mora opravljati to ometanje, to določuje župan z ozirom na krajne razmere, posebno z ozirom na to, kakšni so dimniki in kako močno se kuri. Dotični ukazi se morajo oznaniti vsako leto.

Ruski dimniki se smejo z dovolitvijo županovo in s posebno previdnostjo izžigati. Izžiganje se mora naznaniti sosedom.

§ 8. Občinski odbor se mora pogoditi vsaj z enim dimnikarjem o cenovniku (tarifi) za njegovo delo. Toda vsak hišni posestnik sme najemati tudi drugega dimnikarja.

Požarna straža.

§ 9. V vsakem, vsaj 50 hišnih številk obsezajočem, nepretrgano stoječem selišču se mora ob stroških istega selišča postaviti eden, ali ako je treba, več ponočnih čuvajev, ki opravljajo požarno stražo, ako se ni to opravilo s sklepom občinskega zastopa naročilo po vrsti hišnim posestnikom.

Tudi pri manjših nepretrgano stoječih seliščih, ravno tako po seliščih z raztresenimi hišami, je skrbeti, kolikor je možno, za požarno stražo.

Tretje poglavje.

Gasilne priprave.

Prvi oddelek.

Kdo je dolžan pomagati pri gašenju ognja.

Osebe in občine.

§ 10. Vsak občan in celo vsak tujec v občini (§ 80. obč. reda) je pod kaznijo, določeno v § 47., na povelje županovo ali njegovih pooblaščenecv dolžan, v občinskem okraju brezplačno pri gašenju ognja osebno

pomagati, v kolikor je za to zmožen in ni njegovo posestvo samo v nevarnosti ter o tej priliki posodo za vodo in orodje za gašenje, katerih on sam ne potrebuje, pripraviti za rabo.

§ 11. Osebam, ki kažejo pri gašenju požara posebno ročnost in posebno prizadetje, mora dati občina na njih zahtevanje zmerno povračilo, ki jo določuje občinski odbor v vsakem slučaju posebej.

§ 12. Vsaka občina je dolžna o požarih pomagati svojim sosednim občinam, kar je največ moči in brezplačno.

Kdo je dolžan pripravljati uprežno živino.

§ 13. Konjski gospodarji so pod kaznijo, določeno v § 47., dolžni na povelje županovo ali njegovih pooblaščenecv pripraviti, navadno po vrsti, konje, kolikor jih je treba, da se pripeljejo brizgalnice in drugo gasilno orodje na gorišče.

A v sili je vsak konjski gospodar dolžan to storiti in se smejo celo slučajno navzočni konji in vozovi porabiti za gašenje.

V občinah, kjer je zaradi pomanjkanja vode to potrebno, sme občinski odbor uže naprej skleniti, da so vsi, ali da je določeni del konjskih gospodarjev ali gospodarjev uprežne živine sploh dolžan, vsak z enim vodnim sodom hiteti na gorišče ter skrbeti za nepretrgano dovažanje vode.

Za omenjena dela se mora gospodarjem uprežne živine dati na njih zahtevanje zmerno povračilo, določeno s sklepom občinskega odbora, tudi jim je povrniti dokazano škodo, ako je niso sami zakrivali.

Gasilni red.

§ 14. Občinskemu odboru je skrbeti za to, da izda gasilni red, ako bi ga bilo treba.

Sosebno se morajo po vseh občinah, koder ni nobene prostovoljne gasilne straže, uže naprej določiti možje, ki so pripravi voditi brizgalnice in pretačne cevi, lesti na poslopja i. t. d. Skrbeti je tudi za strog red na gorišču.

V seliščih, kjer so gasilne straže, je določevati gasilni red v dogovoru z vodstvom gasilne straže.

Drugi oddelek.

Kako je naznanjati požare.

Sliscevalna znamenja.

§ 15. Občinskemu odboru je skrbeti za take občne uredbe, da se začetek požara kar najhitreje razglasi v občini sami, kakor tudi v sosednih občinah.

Sklicevalna znamenja pri požarih je uravnavati po krajnih razmerah; v ta namen se smejo rabiti tudi cerkveni in samostanski zvonovi.

§ 16. Po vaseh je skrbeti za to, da o poljskem delu ali kadar sicer večjega dela prebivalcev ni doma, vselej vsaj nekoliko oseb ostane v vasi, da o pravem času zaženo hrup, kadar se ogenj povzroči.

§ 17. Kdor opazi v selišču, v občinskem okraju ali v soseščini, da se je vnel ogenj, je dolžan takoj zagnati hrup, naznaniti to županu ali od njega pooblaščenim komisarjem ter ondi, kjer je gasilna straža, predvsem to sklicati na noge.

Požarni posli.

§ 18. Vsak, kdor je za to pripraven, se mora udati, da se porabi za ogenj oznanjevalnega posla, in sicer v svojej občini brezplačno, v sosednih občinah za povračilo, ki mu ga določi občinski odbor.

§ 19. V kolikor je moči in po krajnih razmerah tudi potrebno, se morajo poslati, kadar se vname požar, jezdeči posli v sosedne kraje in občine, in za to potrebne konje je pripravljati, kakor to velewa § 13.

Tretji oddelek.

Kako je skrbeti za potrebno vodo.

Prirodni vodojemi, vodnjaki.

§ 20. Občini je skrbeti, da je za gašenje potrebna voda vedno pri rokah.

Ako ni dovoljno vode za gašenje v prirodnih vodojemih, se mora pripraviti s tem, da se izkopljejo predvsem v vsakem selišču izdatni in priročni občinski vodnjaki, po priliki kapnice ali kali; ti zadnji se morajo vsako leto vsaj eden pot iztrebiti.

§ 21. Vsakdo je pod kaznijo, določeno v § 47., dolžan pustiti, da se v njegovi posesti nahajajoča se voda o požaru rabi za gašenje. V kolikor bi zaradi tega trpel kako dokazano škodo, gre mu na njegovo zahtevanje primerno povračilo.

§ 22. Pri podeljevanji stavbinskih dovolitev je gledati na to, da se pri vseh hišah in javnih poslopih, hlevih, obrtniških in tovarniških zidanjih, kjerkoli je to mogoče, narejajo vodnjaki v potrebnem številu, v dovoljnem stanju in na pristopnih krajih.

Kadi za vodo.

§ 23. V večjih hišah morajo biti pripravljene z vodo napolnjene in s pokrovi pokrite kadi.

Občinski odbor ima določevati število, velikost in stajališče teh kadij ter zaznamenovati hiše, v katerih jih je postavljati; tudi sme skleniti, da morajo take kadi biti pripravljene po vseh hišah selišča.

Četrti oddelek.

Gasilno orodje.

Brizgalnice.

§ 24. Vsako nepretrgano stoječe selišče, ki šteje vsaj po 50 hiš, mora imeti popolnoma rabno, s potrebnimi cevmi, vedrci in drugo pripravo oskrbljeno brizgalnico s pravilno določenimi vijaki in, ako je mogoče, tudi s srebalsnico (pumpo); poleg tega je imeti pripravljenih več voz za vodo s potrebnimi bednji.

Občinski odbor, in sicer tam, kjer je ustanovljena gasilna straža, določuje v dogovoru z njenim vodstvom, ali se morebiti potrebuje kaj več gasilnega orodja.

Izjeme od zgoraj določene najmanjše zahteve potrebnega gasilnega orodja sme dovoljevati samo deželni odbor z ozirom na krajne razmere.

Deželnemu odboru ostaja pridržana pravica, določevati, kakšen mora biti enoten (pravilni) vijak pri brizgalnici in pri ceveh.

V manjših seliščih se morajo napraviti vsaj brizgalnice na malih kolih, prenosne ali ročne brizgalnice.

Od posestnikov obširnih poslopij, sosebno, ako se v njih nahaja mnogo kuriva, n. pr. od posestnikov tovarn, javnih zavodov, pivovarn, plavžev i. t. d., je zahtevati, da si oskrbe svoje brizgalnice na malih kolih ali prenosne brizgalnice.

Drugo gasilno orodje.

§ 25. Vsako selišče mora biti založeno s požarnimi lestvami, požarnimi ključi (aki), z vozovi in bednji za vodo. Občinski odbor določuje, in sicer tam, kjer je ustanovljena gasilna straža, v dogovoru z njenim vodstvom, kakšno mora biti to gasilno orodje in koliko ga mora biti; ravno tako, s kakšnim gasilnim orodjem mora biti preskrbljena vsaka hiša.

§ 26. Požarno ogledovanje (§ 6.) meri na to, da se pripravi gasilno orodje in ohrani v dobrem stanju.

Peti oddelek.

Gasilna straža.

Kako je ustanavljati gasilne straže.

§ 27. Gasilna straža se ustanovi s prostovoljnim pristopom na podlagi društvene postave in določenih pravil.

§ 28. V vsakem nepretrgano stoječem selišču, broječem vsaj 50 hišnih števil, ki nima še gasilne straže, mora župan na vso moč delati na to, da se taka straža ustanovi, posebno mora razpisati oklic za ustanovitev straže in za pristop k njej. Vabilo k pristopu se mora vsako leto ponavljati.

Ako se v katerej občini ali v katerem selišču oglasi dovoljno število prostovoljcev, jih mora župan pozvati, da se o svojih pravilih posvetujejo in dogovore ter jih predložijo občinskemu odboru v potrditev in da po izvršeni potrditvi store vse potrebno, da se na podlagi društvene postave ustanovi gasilna straža.

Za ustanovitev gasilne straže se sme združiti tudi več sosednih občin.

Razmere med gasilno stražo in občino.

§ 29. Razmerje med prostovoljno gasilno stražo in občino je oprta na gasilne straže pravila in na morebiti posebna, med obema dogovorjena določila.

§ 30. Kadar se pri občinskem odboru prosi za potrditev pravil gasilne straže, sme ta skleniti, da opravlja gasilna straža na gorišču svojo službo, izvrševaje po občini podeljeno jej oblast.

Na podlagi tega sklepa je načelnik gasilne straže na gorišču v svojih službenih ukazih namestnik županov ter je za-nje občinskemu zastopu odgovoren.

§ 31. Dokler obstoji to razmerje, ima občinski odbor pravico, nadzorovati gasilno stražo; ima torej pravico, po dogovoru z vodstvom gasilne družbe, odpravljati nepravilnosti, katere so se pokazale pri izvrševanju službe gasilne straže.

Načelnik gasilne straže je dolžan na zahtevanje županovo poročati o vseh stvareh gasilne straže, vsako leto predlagati občinskemu odboru v pregled računski sklep ter izpolnjevati sklepe občinskega odbora s pridržkom pravice, pritožiti se na deželni odbor.

Dano je na voljo občinskemu odboru, razdreti to razmerje, kadar se mu zdi; v nujnih slučajih sme župan ali njegov namestnik takoj preklicati gasilni straži dovoljene pravice, vendar se mora nemudoma obrniti na občinski odbor, da o tem sklene.

Kdo zastopa gasilno stražo.

§ 32 V stvareh, tičejočih se sodelovanja, ki ga opravlja gasilna straža po nalogu občine v izvrševanju požarne policije, zastopa gasilno stražo občina, a v drugih slučajih, kakor tudi občinskemu odboru in županu nasproti, stražni načelnik.

Stražna znamenja.

§ 33. Družabniki gasilne straže (§ 30.) imajo pravico, nositi kakor taki v službi in zunaj nje svoje znamenje, ki se ga ne smejo posluževati druge osebe.

Drugi gasilci.

§ 34. Na gorišču morajo vsi pomočniki, tedaj tudi vse od drugod došle gasilne straže, ukaze župana ali njegovega namestnika, oziroma (§ 30.) ukaze načelnika gasilne straže izpolnjevati brez ugovora.

Šesti oddelek.

O stroških za gasilne naprave.

Kdo plačuje stroške.

§ 35. Stroške onih gasilnih naprav, katere strežejo vsej občini, mora plačevati ta, a stroške istih naprav, katere strežejo posameznim seliščem, morajo poplačati ta selišča, v kolikor napravo gasilnih pripomočkov uže ta postava ne nalaga posameznim hišnim posestnikom.

Tudi več občin še sme združiti, da si omislijo brizgalnice in drugo gasilno orodje ob skupnih stroških.

§ 36. Stroške za zunanjo pomoč, kakor tudi stroške za popravljanje in novo napravljanje o tej priliki poškodovanih ali nerabno storjenih gasilnih pripomočkov plačujejo pomagajoče občine in selišča same.

Gasilnih straž podporne blagajnice.

§ 37. V občinah, kjer so ustanovljene gasilne straže, delati je županom z vsemi močmi na to, da se za take stražnike, katerim se je v njih službi

pripetila nesreča, oziroma za njih vdove in sirote osnujejo podporne blagajnice, v katere se zbirajo doneski družabnikov in zavarovalnih društev, potem druge prostovoljne ustanove, kakor tudi globe. (§ 49.)

Četrto poglavje.

Kako se je ravnati pri in po požaru.

Kaj je storiti, da se požar ne razširi dalje.

§ 38. Da se požar ne razširi dalje, so dolžni hišni posestniki vse, kar je prikladno, izvršiti s kar največjo hitrostjo, da imajo namreč vodo pripravljeno, da pristavijo lestve, zlezejo na strehe, zapro okna itd.

Najemniki in gostači jih morajo podpirati pri tem, kolikor je moči.

Sezanje v zasebno last.

§ 39. Sezanje v zasebno last zategadelj, da bi se pogasil ogenj, na primer z raztrganjem, podiranjem in dr. t. r., je dovoljeno samo v največji sili, ako ni nobenega drugega pomočka, da bi se oteli ljudje iz ognja, da bi se udušil požar in da bi se ne razširil ogenj, in celo tedaj, razven slučaja najs krajnejše nujnosti, samo na povelje župana ali njegovega namestnika ali načelnika gasilne straže. (§ 30.)

Tudi v poslopja siliti je zoper voljo prebivalcev ali posestnikov samo pod temi uveti dovoljeno.

Kako je zaradi varnosti ravnati po požaru.

§ 40. Po požaru je županu ali njegovemu namestniku, oziroma gasilne straže načelniku izvršiti vse primerne naredbe, da se ogenj popolnoma ukroti ter ubrani nadaljna škoda.

Oddelek gasilcev mora s potrebnim gasilnim orodjem ostati na gorišču, dokler ni ogenj popolnoma pogašen.

Poizvedovanja.

§ 41. Kadar je ogenj popolnoma pogašen, mora župan takoj s potrebnimi pričami in izvedenci poizvedovati kar najskrbneje po vzroku, zakaj se je ogenj vnel in ali se ni pripetilo pri tem ničesar, kar bi zahtevalo graje ali pomoči, sosebeno, ali so se gasilne in rešilne naprave izkazale primerne, in katere osebe so si pri gašenju pridobile odlične zasluge.

Uradno poslovanje zaradi kazni.

§ 42. Ako je zoper kakšno osebo utemeljena sumnja, da je izvršila po kazenskej postavi prepovedano dejanje, se mora to takoj naznaniti sodniji; ako se je zgodil prestop, kazniv po predpisih stavbene ali požarne policije, tedaj mora župan poslovati uradno v lastnem področju.

Poročilo okrajni politični gosposki.

§ 43. Požar mora župan takoj naznaniti politični okrajni gosposki ter ji najpozneje v osmih dneh po požaru poročati o posledku po § 41. iz-

vršenih poizvedovanj, o velikosti škoče in drugih stvarih, ki jih je opazil na javno korist.

Uradna izpričevala.

§ 44. Kadar daje župan zavarovancem uradna izpričevala o tem, da ognja niso nič zagrešili, mora ravnati z največjo previdnostjo in natančnostjo, ker je odgovoren za vse, kar bi opustil zoper svojo dolžnost. Taka izpričevala sme dajati šele po končanem poizvedovanju in samo tedaj, ako je pokazalo poizvedovanje, da zavarovanec ni zagrešil niti dejanja ali opuščanja, kaznivega po kazenski postavi kot hudodelstvo, pregrešek ali prestopok, niti prestopka, kaznivega po predpisih stavbinske in požarne policije, niti kakšnega drugega pregreška v smislu § 1294. o. drž. zak.

Peto poglavje.

Kazenska določila.

V obče.

§ 45. Zaradi ognja nevarna dejanja in opuščanja, katerim občna kazenska postava preti s kaznimi, se kaznujejo po njej, a ona, katera prepoveduje stavbinski red, kaznujejo se po tem, in naposled taka dejanja in opuščanja, katera so po posebnih političkih ukazih prepovedana s kaznijo, kaznujejo se po teh ukazih.

Ako izve župan zaradi ognja nevarna dejanja in opuščanja, katerim s kaznijo preti kazenska postava, jih mora naznaniti sodniji; a v kolikor posamezna zaradi ognja nevarna dejanja in opuščanja prepovedujejo stavbinski redi, politički ukazi, ta postava ali posebni predpisi občinskega odbora, mora o njih župan uradno poslovati v lastnem področju.

Izmera kazni.

§ 46. Zaradi ognja nevarna dejanja in opuščanja, katera prepovedujejo občne policijske postave, ukazi ali z ozirom na krajne razmere predpisi občinskega odbora (§ 5.), kaznujejo se, v kolikor jim kazni ni določena uže v omenjenih postavah, ukazih in predpisih, z globo do 50 gld. a. v., ali, ako se globa ne more iztirjati, z zaporom do 10 dni.

§ 47. Kadar je treba po razmeri tega reda o požarni policiji in gasilnih stražah prisiljevati dela, smejo se zahtevati, prete z globo do 10 gld. a. v., in, ako bi te ne bilo možno iztirjati, z zaporom do 48 ur.

A kazni nikogar ne osvobaja od dolžnosti, delo izvršiti.

Kdo ima pravico kaznovanja. Pritožba.

§ 48. Pravico kaznovanja v slučajih §§ 46. in 47. ima župan z dvema občinskima svetovalcema. Obsodba se izreka z večino glasov.

Zoper tako kazensko obsodbo je dopuščena pritožba na politično okrajno, in v zadnji stopnji na politično deželno gosposko. Pritožba se naznani županu ali ustno, ali se poda pismeno v 8 dneh od dneva, katerega se je proglasila ali pa od dneva katerega se je vročila, če se je

namreč zahtevala vročba pri proglašenju obsodbe, ali vsled kontumacije naročila uradno.

Izvršitev kazni.

§ 49. Pravnomočne kazenske obsodbe izvršuje župan.

Glôbe plačujejo se v občinsko ubožno blagajnico, ako ima pa občina podporno blagajnico gasilne straže (§ 37.), plačujejo se v to.

Šesto poglavje.

Katere osebe in gosposke izvršujejo ta red o požarni policiji in o gasilnih stražah.

Župan. Občinski odbor. Pritožba.

§ 50. Župan, ki izvršuje določila te postave (§ 2.), razsoja v prvi stopnji, v kolikor niso take razsodbe pridržane občinskemu odboru.

Zoper razsodbe županove je dovoljena pritožba na občinski odbor in zoper sklepe tega je dovoljena pritožba na deželni odbor.

Pritožba se mora izročiti županu v 14 dneh od prejetega naznanila ali od tistega dneva, ko sta se naredba ali sklep dala na znanje.

Nadzorno pravo države.

§ 51. Politične gosposke izvršujejo pravo državnega nadziranja po določilih veljavnega občinskega reda (§§ 94. do 98. obč. reda).

Politične okrajne gosposke imajo pravico, kolikorkrat se jim zdi potrebno, poizvedovati od županov, kako se izvršuje red o požarni policiji in o gasilnih stražah, ter opažene nedostatke naznanjati deželnemu odboru, ki mora naložiti občinskemu odboru odpravo opaženih nedostatkov, oziroma ravnati v smislu dež. postave od 23. avgusta l. 1876.¹⁾

Hitro uradovanje.

§ 52. V stvareh požarne policije imajo vse v to pooblašene osebe uradovati kar najhitreje.

Vse vloge in poročila o teh stvareh se morajo zaznamovati z napisom „Požarna policija“.

§ 53. Mojemu ministru notranjih stvari se naroča, izvršiti to postavo.

V Miškolcu, dne 15. septembra 1881.

Franc Jožef, m. p.

Taaffe, m. p.

¹⁾ Dež. zak. št. 15, oziroma § 92. občinskega reda.

Št. 21.707/1912.

Okrožnica vsem županstvom in gasilnim društvom.

Po postavi od 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14., kakor tudi v smislu določb §§ 28. in 52. obč. reda je dolžnost vsake krajevne občine, skrbeti za požarno varnost v obsegu svojega ozemlja. Kjer gasilna društva odvezajo občini to breme, tam je v prvi vrsti dolžnost občine, da gasilno društvo podpira ali po potrebi vzdržuje. Razume se ob sebi, da je na drugi strani dolžnost gasilnega društva, poslovati v smislu občinskega zastopa, od katerega mu je oblast izročena.

Kjer obstoje gasilna društva, ki v smislu postav in svojih pravil pridno delujejo, tam so gotovo občine glede svojih požarnovarnostnih dolžnosti zlasti tudi denarno razbremenjene, kajti dobra gasilna društva ne oskrbujejo samo gašenja in ne posredujejo samo pri požarih, nego skrbijo tudi za pokritje svojih potrebščin s prirejanjem dostojnih veselici in s pobiranjem podpor.

V prvi vrsti je tedaj krajevna občina v zvezi z gasilnim društvom dolžna skrbeti, da se pokrijejo one potrebščine, ki so zvezane z oskrbovanjem požarne varnosti. Deželni odbor ima sicer v smislu postave od 20. decembra 1884, dež. zak. št. 17, ter od 28. oktobra 1911, dež. zak. št. 41, v gasilske namene na razpolago poseben zaklad, toda tega ima uporabljati samo za razdeljevanje podpor in ne nagrad ter imajo do njega pravico ne samo gasilna društva, ampak tudi one občine, ki imajo z oskrbovanjem požarne varnosti velike stroške in izdatke. K bistvu podpore spada to, da je more biti deležen samo tisti, ki je potreben in vreden.

Da bo v prihodnje mogoče občine in gasilna društva v smislu gorenjih izvajanj podpirati in podpore pravilno razdeljevati, je deželni odbor sklenil sledeče:

Kadar si namerava gasilno društvo omisliti kako večjo napravo, za katero hoče prositi podpore (če si hoče nabaviti novo brizgalno, večje število cevi, ali si zgraditi gasilni dom itd.), mora to županstvu sporočiti, da tako nameravano naročilo oziroma gradnjo odobri najprej občinski odbor. Potem je dolžnost župana, izposlovati še odobrenje deželnega odbora. To velja za vse večje in važnejše nabave, a, kakor gori rečeno, le v slučaju, če namerava društvo dobiti za to podporo.

Društva, ki se sklepa deželnega odbora ne bi držala, izgube pravico do podpore, razen če se deželni odbor pozneje prepriča, da so bile brez odobritve naročene nove nabave nujno potrebne. Deželni odbor se je namreč v premnogih slučajih prepričal, da so nekatera gasilna društva naravnost brezmiselno naročala takozvane potrebščine in se vsled tega zakopala v velike dolgove.

Prošnje za gasilske podpore iz deželnega gasilskega zaklada naj se vlagajo v prihodnje vedno potom županstev, in je dolžnost gospodov

županov, da vsako tako prošnjo z resničnim poročilom pošljejo v rešitev deželnemu odboru.

Županstva se opozarjajo, da morajo imeti prošnje sledeče priloge:

1. društvena pravila — ta pa samo enkrat, in sicer pri prvi prošnji, ki se po tej okrožnici predloži;
2. pravilno pregledana in na občnem zboru odobrena računska zaključka zadnjih dveh let;
3. proračun tekočega leta;
4. izkaz društvenega premoženja (terjatve in dolgovi — aktiva in pasiva);
5. izkaz društvenega inventarja;
6. imenik izvršujočih gasilcev.

Računski zaključki, navedeni gori pod 2. morajo imeti od županstva potrjeno, s katerim se potrjuje, da je župan račune pregledal in s prilogami primerjal ter v redu našel.

V prošnji naj se navede z ozirom na izkaz društvenih dolgov, kje (pri kateri tvrdki, posojilnici ali hranilnici itd.) društveni dolg obstoji, v kateri višini in odkod izvira.

Za presojo posameznih prošnja se bo deželni odbor posluževal strokovnjakov, bodisi katere izmed obstoječih zvez, ali pa svojega lastnega gasilskega sveta.

Vsako društvo, ki prosi za podporo, je dolžno, odposlancu zveze ali gasilskega sveta dati na zahtevo vsa potrebna pojasnila, kakor tudi mu dovoliti vpogled v društveno delovanje.

Podpore se lahko izposlujejo bodisi v naklonitvi društvu na prosto razpolago danega zneska, bodisi v obliki brezobrestnega ali nizkoobrestnega posojila. Posojila bodo zlasti pri novih društvih na mestu, dokler se ne izkaže v delovanju njihova življenska moč.

Ker je mnogo občin, v katerih okrožju ni nobenega gasilnega društva, jih deželni odbor mnogokrat pozivlja, da skrbе same za gasilno stražo. S tem so seveda zvezana občutna denarna bremena. Kakor že gori povedano, je gasilski zaklad namenjen, podpirati tudi take občine, in se vsa županstva, ki v tem oziru svojo dolžnost redno in pravilno vršijo, opozarjajo, da lahko takoj vložijo prošnje za podpore.

Toliko o splošnih gasilskih podporah.

Po postavi od 28. oktobra 1911, dež. zak. št. 41, ima pa deželni odbor na razpolago še drug gasilski zaklad, in sicer oni, ki nastane iz novo navedenega 1% prispevka zavarovalnih družb. Iz tega zaklada se dajejo podpore:

1. v službi ponesrečenim gasilcem in njihovim ostalim rodbinskim članom;
2. gasilnim stražam v poravnanje zavarovalnin za postavno odgovornost;
3. občinam in gasilnim stražam za odškodnino za konje, ki so oboleti ali ponesrečili, ko so vozili k požarom, in za poškodovano orodje.

Prošnje za te vrste podpore je vlagati ločeno od prošnja za splošne podpore.

To se daje na znanje vsem županstvu in gasilnim društvom z opominom, naj imajo gasilna društva v točnem redu, zlasti tudi vse račune in društvene knjige, županstva pa naj na to pazijo.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 10. oktobra 1912.

Dr. Šusteršič l. r. deželni glavar.

Dopisi.

Požar v Gornjih Gameljnah. Na nedeljo 3. avgusta je izbruhnil ponoči ob $\frac{1}{4}$ na 12. uro nenadoma požar v Gornjih Gameljnah pri Janezu Kregarju, po domače pri Matevževcu. Požar je zanetila zlobna roka. Padla je tudi človeška žrtev.

Mirna noč je zazibala v spanje že zadnjega poštenjaka, ko se je zahotelo zločincu, mogoče radi maščevanja, nasladiti pogled ob žrtvah vaščanov. Hotel je gotovo uničiti večji del vasi, ker zbral si je središče, kjer so poslopja zelo skupaj in po večini krita s slamo. Toda tega veselja ni dosegel po vsem; preprečili smo ga mu na pomoč prihiteli gasilci.

Vas Gornje Gameljne je oddaljena le kakih 8 minut od vasi Srednje Gameljne, kjer se nahaja gasilni dom in orodje; zato smo bili v 10 minutah v akciji.

Prizor je bil žalosten. Ljudje so begali preplašeni sem in tja, gospodarji reševali živino, ker vsak se je nadejal, da je zgubljeno vse, cela vas. Od začetka je vel nekoliko zahodnik, plamen se je mogočno priklanjal ter poljubljaj predstoječe mu stavbe. Poslopja Kregarja in Pavlina so bila v plamenu, skupno štiri večje stavbe, deloma lesene in krite s slamo. Plameni so se trgali in obstajali na poslopih Medvedškovih. Vedeli smo, če se ogenj tu ne ustavi, je zgubljena cela vas. Zato sem sklenil, ostati z brizgalno tu, goreče objekte pa prepustiti usodi. Že po prvem curku vode se je pokazal uspeh. V tem pride nekdo javit, da je pod gorečimi objekti Kregarja in Pavlina v hlevih še vsa živina. Oddelek gasilcev takoj skuša prodreti do hlevnih vrat, pa je bilo nemogoče. Ogenj je ravno tam najhuje divjal; slamnate strehe so se udrle, tako da je objel ogenj oba obokana hleva. Kaj početi? Če pustimo tu, se bo ogenj gotovo širil naprej, ker ga je že itak težko zadrževala ena sama brizgalna; ali gledati, kako se igra ognjeni zmaj nemoteno z gorečimi hlevi, v katerih stoji privezana živina, to je bilo neznosno! Kar zagrmí lesena stavba. Nevarnost za razširjenje ognja je bila deloma v kraju, ker je prvo poslopje zidano in z opeko krito. Pač pa nam je podrta stavba zaprla pot na Kregarjevo dvorišče. Takoj prestavimo cevi proti Pavlinovemu hlevu. Gasilci si napravijo s pomočjo brizgalne pōt skozi goreče tramovje. Hlevna vrata so bila zaklenjena in so gorela; par udarcev in zapora je odpovedala. Sopara bruhne iz hleva, da smo komaj prestajali. Ko začnemo brizgati v hlev, se je zaslíšalo ropotanje, znamenje, da je živina še živa. Med valenjem gorečih tramov raz strehe in neznosnim dimom vderejo gasilci kljub prepovedi v hlev. Pretíla je smrtna nevarnost. V tem hipu pride na pomoč gasilno društvo Tacen. Tako ojačeni so spravili vrli gasilci živino še vso živo iz hleva.

Od tu smo hiteli h Kregarju. Po možnosti so se zapreke odstranile, pač pa so morali gasilci cevi držati na rokah. Ko prederemo do hleva,

dobimo hlevna vrata odprta. Ogenj okrog hleva od vdrtne slamnate strehe je bil visok še do 2 metra, tako da je lizal tudi notranjost hleva. Uboga živina! Toda čudež, ko začno brizgati vodo od dveh strani v hlev, začne se živina premetavati po tleh. Gasilci, ne oziraje se na nevarnost, vderejo v hlev ter vlačijo živino še živo vun. Dve kravi sta bili toli slabi, da so jih potem zabodli. Tu pride eden od sosedovih in pravi, da brata hišne gospodinje ni nikjer, skoro gotovo da je zgorel. Pokaže mi na hlev, kjer je brat po navadi ležal. Tam je bilo že vse zgoreno. Ukažem prinesiti lestve ter preiskati. Sedaj so jela prihajati na pomoč sosedna društva, katerih se po pravici še nismo nadejali. Tu se vidi, da je gasilstvo v tem kraju jako dobro organizirano. Prišel je tudi predsednik Kranjske deželne gasilske zveze, gospod Anton Belec iz Št. Vida s svojim gasilnim društvom. Dalje društva: Vižmarje, Ježica, Črnuče, Nadgorica, Vodice. Med tem so domači gasilci našli truplo ponesrečenega. Ležal je na hlevu ob zidu z glavo čez zid, pod seboj je imel še mali košček odeje, ki jo je hotel menda s seboj vzeti, pa ga je prehitela nesrečna smrt. Očividno je hotel na stopnice, ki so se tam nahajale, toda omamil ga je ogenj in ni mogel do stopnic, ki so v tem že odgorele. Domači g. župan Tršan je odredil potrebno, da se je ponesrečenec spravil v mrtvašnico.

S tolikimi brizgalnimi se je ogenj precej hitro pogasil, tako, da so sosedna društva odšla že lahko ob pol 3. uri zjutraj. Domače društvo je ostalo za stražo. Toda ogenj se je zopet ponovil (ojačil) zjutraj okrog 7. ure; vnela se je stelja pod kupi podrhtih stavb, tako da je imelo domače društvo dovolj opravka z obnovljenim gašenjem do 3. ure popoldne.

Škoda znaša 13.000 K.

Glejte, ljudje božji, brez pomoči domačih in sosednjih gasilcev bi bila danes lepa vas Gameljne — prah in pepel. Tako pa je bilo otetih na tisoče in tisoče narodnega imetja. Snujmo tedaj povsod gasilna društva in delajmo, kakor veli rek:

Kjer treba pomoč, prinašamo,
a kdo trpi, ne vprašamo.

Načelnik **Fran Juvan**, Gameljne.

Naklo. Naše prostovoljno gasilno društvo je zadela nesreča. Dne 21. septembra smo pokopali svojega načelnika g. Antona Voglar. Umrl je nenadne smrti. Zadela ga je kap. Pogreba se je udeležilo izmed vabljenih sosednjih društev: prostovoljno gasilno društvo iz Tržiča z zastavo in 10 člani, prostovoljno gasilno društvo iz Dupelj s 15 člani. Čast na zadnjem potu so mu izkazali tudi domači in sosednji Orli. Pokojnik je bil domačemu telov. odseku Orla član in bivši predsednik. Bog mu daj mir in pokoj!

V kratki dobi društvenega obstoja (še ne 3 leta) se je pod bivšim načelnikom gasilno društvo pri nas povzdignilo v resnici do lepega napredka: Gasilo je pri 7 požarih in priredilo 9 orodnih vaj, 5 alarmov, posebej še 30 redovnih vaj, 12 paradnih nastopov, 5 izletov, 1 tekalno tekmo za darila, v tej dobi je bilo 5 odborovih zborovanj, 5 dramatičnih predstav, 3 javne tombole in 22 skupnih zborovanj.

Delujoče članstvo se je dvignilo od 33 na 54 članov. Podporno članstvo se je nasprotno skrčilo.

Orodne vaje so se zadnji čas prirejele le po pred določenih načrtih. Take načrte je imel rajnki načelnik zopet 3 pripravljene; prvi kaže vajo na daljavo s padcem vode; drugi načrt vajo z zajemanjem vode iz 2 domačih vodovodov; tretji načrt vajo z uporabo 1 vodovoda in 1 studenca obenem z brizgalno na daljavo. Vedno tako, da pride vsaka vaja na drug kraj. —

Zadnja vaja se je vprizorila na daljavo na neko poslopje na nekem hribu. Vodo se je črpalo iz Save. Cevi se je raztegnilo 200 metrov. Brizgalno je gonilo 20 mož. Delo je bilo naporno. V slučaju potrebe bi bilo to delo prenaporno in orodju preveč škodljivo. Ta vaja je bila namreč namenjena, da preizkusimo brizgalno, kaj zmore.

Jernej Zupan, tajnik.

Stara Vrhnika. Neizprosna smrt nam je dne 15. septembra 1913 ugrabila enega najboljših članov iz našega gasilnega društva, gosp. Josipa Jesenovec, c. kr. orožn. postajevodja v pokoju. S tem članom smo izgubili veliko, kajti bil je res mož na svojem mestu, duša našemu delovanju, zgled vsem gasilcem. Dasi ga je že dalje časa mučila bolezen, je vendar še zmiraj po svojih močeh pomagal v društvu. Bil je med prvimi, ki so se priglasili za vstop, ko se je l. 1908 društvo ustanovilo. Kako je bil vnet in navdušen na polju gasilstva, se je velikokrat pokazalo. On se je ravnal po znanem geslu: Ni dolžan storiti samo, kar velewa mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan! Že iz početka mu je bila podeljena služba vodje varuhov. Zavedal se je v resnici svoje dolžnosti, kajti skrbel in gledal je vedno, da se ni orodje po nepotrebnem kvarilo, naj si že bo pri požaru ali pri vajah. Velikokrat si je vzel čas ter šel v gasilni dom snažit in v red devat, ne da bi bila to njegova dolžnost. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb, katerega smo se udeležili do malega vsi člani ter mnogo družih posvetnih dostojanstvenikov in veliko ljudstva. Pogreba se je korporativno z vencem udeležil tudi tukajšnji telovadni odsek Orel, kateremu je bil pokojni več let podporni član. Vzornemu možu in vnetemu gasilcu bodi ohranjen blag spomin! Našemu društvu pa daj Bog še mnogo tako vnetih in požrtvovalnih članov!

Jakob Mole.

Dreženca pri Kobaridu. Dragi Julij! Dne 8. oktobra smo imeli sejo Gasilnega društva in so mi naročili, naj preskrbim novi list Gasilski Vestnik, ki si mu Ti urednik, na vpogled. Če imaš prvo številko, Te prosim, če bi jo poslal na „Gasilno društvo“ v Dreženci pri Kobaridu. Naročnino že pošljemo, ko izvemo kam.¹⁾

Cerkno na Goriškem. Dne 14. septembra t. l. je tukajšnje prostovoljno gasilno društvo prevzelo novo bencin-motorno brizgalno s turbino. Pri preizkušnji, ki je trajala istega dne od 3. do 6. ure popoldne, so bili navzočni: tukajšnji župan z mnogimi starejšinami, gasilno društvo iz Spodnje Idrije, zastopniki raznih korporacij ter mnogo domačega občinstva. Brizgalna je bila preizkušena na več načinov, a je v vsakem oziru odgovarjala danim predpisom. Navzočni so se čudili mogočnim curkom, ki so padali do 40 metrov daleč. Tudi so se nategnile vodne cevi do 400 metrov daljave in še sta se dosegla dva curka do 30 metrov visoko. Brizgalna je tudi na zunaj krasno delo in je opremljena z vsemi najnovejšimi iznajdbami takih strojev. Naše gasilno društvo je s to novo brizgalno v vsakem oziru popolnoma zadovoljno. Ako si kdo želi ogledati to brizgalno, naj se

¹⁾ Prav iz srca nas je razveselilo to pismo, saj nam je dokaz, da uvidevajo naše delo tudi mili bratje iz solnčne Goriške in ga odobravajo. Kako ne, saj smo zastavili svoje moči ravno na polju, ki je v taki pomembni zvezi z dobrobitom našega naroda. Gasilstvo je treba izpopolniti in dvigniti do idealne višine, to je naše resno prizadevanje. S tem bomo odbili usodepolno ost ognjenemu zmaju na domači sveti zemlji, ter obvarovali slovensko narodno premoženje pred pogubonosnim kršenjem in pogubo. Zanimanje za Gasilski Vestnik izven meje naše kronovine je lepa perspektiva za bodoči pomen listov: Gasilski Vestnik bodi toplo ognjišče, okrog katerega se naj zbirajo vrli gasilci iz vseh slovenskih dežel. Izvenkranjcem preskrbimo na željo stalno rubriko v listu, s tem jim bo omogočeno, da morejo proglašiti in v resnici uporabljati Gasilski Vestnik za svoje gasilo.

oglasil pri tukajšnjem načelništvu, ki mu bo rade volje preskrbelo, da si ogleda brizgalno samo, kakor tudi nje delovanje. Kdorkoli bi si želel še kakih pojasnil v tem oziru, mu je naše društvo vedno na razpolago.

Odbor.

Gasilska slavnost v Horjulu se je kljub slabemu vremenu povsem dobro obnesla. Ob priliki svojega 30letnega obstoja si je društvo nabavilo svojo bencin-motorno brizgalno, ki se je blagoslovila prošlo nedeljo s primerno slavnostjo. Pri blagoslovu je kumovala novi brizgalni preblagorodna gospa Tereza dr. Peganova, ki je naklonila društvu velikodušen dar, za kar ji izreka društvo prisrčno zahvalo. Ob tej priliki se je izvršila tudi dekoracija treh članov: Franc Buha, Anton Filipiča in Jožef Škofa za 25letno zvesto službovanje na polju gasilstva. Na slavnost so prihitela gasilna društva z Vrhnike, Verda, Polhovega gradca, Bevk, Viča in zastopstvo dobrovskega. Cela prireditev se je izvršila brez godbenega vrišča, s čemer je pokazalo horjulsko gasilno društvo, da umeva pomen takih slovesnosti in si prizadeva, da bi novo brizgalno čimprej poplačalo. Slavnost je otvoril z navdušenim govorom preč. gosp. župnik Pristov, za njim je pozdravljal došle gasilce gerent Ivan Stanovnik in na kratko opisal 30letno zgodovino društvenega obstoja. Slednjič povzame besedo deželni odbornik dr. V. Pegan, ki je navduševal gasilce, pojasnil pomen gasilnih društev ter odločno poudarjal, da naj bodo gasilna društva nestrankarska in da naj v bratski slogi delujejo z božjo pomočjo bližnjemu v pomoč. Nato se je izvršila gasilna vaja z novo brizgalno, ki se je izborno obnesla v splošno zadovoljnost gasilcev in navzočega občinstva. H koncu bodi izrečena zahvala vsem darovalcem dobitkov in prispevkov v prid pokritja nove brizgalne.

Požar. Iz Adlešič 24. oktobra. Včeraj v četrtek popoldne sta pogorela v Tribučah dva gospodarja in sicer Miha Dragoš h. št. 2. in Jure Cvitkovič, h. št. 3. Prvemu, ki je odšel komaj pred par meseci v Ameriko, je zgorel pod, četudi z opeko krit, hiša in vsa krma in vsi pridelki, ki so bili že pod streho, in 40 K v gotovini. Zavarovan je bil menda za 1900 K pri „Dunavu“ in neki graški zavarovalnici. Juretu Cvitkoviču pa, ki je tudi v Ameriki, pa je pogorelo prav vse, hiša, hlevi, svinjak in pod, vsa krma in vsi pridelki, ker je bilo tudi vse s slamo krito. Zavarovan je bil pri „Slaviji“ za 2400 K. Zažgal je petletni sinček Mih. Dragaša, ki je zapalil slamo poleg stoga pri podu. Ker je ravno ta dan hudo jug vlek, je bilo naenkrat vse v ognju, da ni bilo mogoče nič rešiti. Nesreča je toliko večja, ker sta oba ta posestnika pogorela tudi že 19. marca 1899. Tudi takrat je njima vse pogorelo. A bilo je vsaj spomladi, zdaj pa v pozni jeseni in ko je skoraj že vse pod streho. Kam naj gresta ubogi družini čez zimo? Prvi pogorelec ima doma ženo, hčer, staro 20 let in še štiri male otročiče, od katerih je požigalec najstarejši. Drugi pa ima starše, ženo z dvema malima otročičema in sestro. Beda je v resnici silna. Prosim vsaj belokranjske gg. župnike, naj bi imeli, če je mogoče, v kratkem eno nedeljo v cerkvi darovanje za ti ubogi družini. Tudi pri nas smo imeli skoraj vselej, če je kje v Beli Krajini ogenj povzročil škodo, darovanje za pogorelce.

„Slov.“

Naklo. Dne 14. oktobra nas je sumljiv dim izvabil v Spodnje Duplje. K požaru, oddaljenem pol ure je naše gasilno društvo dospelo v četr uri po prvem trobentnem klicu. Požar hišnega in bogato založenega podnega poslopja je bil ob našem prihodu že najvišje razvit.

Domače gasilno društvo je imelo že zelo spretno razvito svoje reševalno delo. Vodo na dostopnih krajih je zavzelo domače društvo, naše

društvo se je pa moralo zadovoljiti z goščobo iz jarka, vsled katere se je brizgalna dvakrat zamašila. Kasneje nam je ondotno društvo izročilo boljši prostor — s praznim koritom, dočim se je samo premestilo k večji vodi, **nam prej nenaznanjeni.**¹⁾ Da je bil nastop našega društva vsled take potrebe z vodo pomanjkljiv, je lahko umevno.

Vsled teh in drugih pomanjkljivosti se nam je vrinilo nekaj misli, ki zamorejo splošno koristiti. Podamo jih tovarišem gasilcem v presojo, posebno pa še občinskim uradom:

1. Občinski uradi naj bi zahtevali od gasilnih društev zaznamek domače vode, ki bi se dala porabiti v požarne namene.

S tem zaznamkom naj bi župan ali zato določeni občinski odbornik sprejemal in obveščal vsa na pomoč došla društva.²⁾

2. Gasilna društva naj bi zahtevala od občinskih uradov vodohrame za požarne namene.³⁾

3. Občinskim uradom bi bilo priporočati tudi to, da bi obveščali soseda gasilna društva, ako želijo pomoč ali ne.⁴⁾ Mogoče bi bil celo poklicati posamezna društva na pomoč s pomočjo raketov, ako ne po telefonu ali s kakimi drugimi dogovorjenimi znamenji.⁵⁾ Zakaj, ako se gasilno društvo alarmira in odpelje z doma, ni to tako malenkostna stvar, kakor to na zunaj večinoma izgleda. Ljudi se odtrga od dela — od zaslužka — za orodje se pri alarmih tudi ne prime prelepo, potem naprega in še različne okoliščine povzročijo vedno gotove stroške.⁶⁾ Pripeti se pa dobro službujočemu gasilnemu društvu, ki na vsak sumljiv dim alarmira, ne ozi-
raje se na oddaljenost, da se ga celo zasmehuje, ko pride prepozno ali pa neposredno potrebno.⁷⁾ Le malokdaj pa prizadeta županstva gasilnemu društvu stroške povrnejo, kakor bi se spodobilo, ker se lahko sklicujejo na to, da društva niso klicali. To je izkusilo naše društvo lansko leto. K požarom je hitelo nad 3 ure daleč. Alarmiralo je k požaru 7krat izven občine, gasilo 5krat, vedno z dobrim uspehom. Stroške je pa dobilo povrnjene samo 3krat.⁸⁾

¹⁾ Tako postopanje je skrajno predrzno in nikdar dopustno. (Op. uredn.)

²⁾ Nekak kataster vodnih sil za požarne namene je za vsako gasilno društvo neobhodno potreben. Priporočamo, da si ga omisli vsako društvo in sicer za vsako vas posebej. Visi naj v gasilarni. Pa tudi vsak pravi gasilec ga mora imeti zarisane v svojem žepnem koledarju, še bolj pa v glavi. Za vsako hišo mora biti voda tukaj, ako je ni v naravi, je napraviti „vodohrame“ (rezervarje). Sicer pa se je tudi ravnati po § 13., odst. 3., reda o požarni policiji od 15. sept. 1881, dež. zakonik št. 14., ki se glasi: „V občinah, kjer je za malo vode to potrebno, sme občinski odbor skleniti uže naprej, da so vsi ali da je določen del konjskih gospodarjev ali gospodarjev uprežene živine sploh dolžni, vsak z enim vódnim sodom hiteti na gorišče ter skrbeti za nepretrgano dovažanje vode“. Prosimo o tej točki, ki je zelo važna, še nadaljnih poročil. (Uredn.)

³⁾ Na podlagi § 20. reda o požarni policiji od 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14. (Opomba uredništva.)

⁴⁾ Prosimo, poglejte naša pravila! § 2. govori: Namen društva je: a) opravljati gasilsko in reševalno službo najprej v domačem kraju, potem pa tudi izven mej občine, kjerkoli in kadarkoli kličejo glasovi ali znamenja nesreče na pomoč. — Gasilna društva tedaj ne smejo šele čakati, da jih naprosi župan sosednje občine, saj veste, sila že sama dovolj glasno kliče: Pomagajte! temveč takoj hiteti na kraj nesreče. (Op. ured.)

⁵⁾ To je vse prav! Ampak glavno znamenje je in ostane pri nas še vedno plat zvonca. (Uredn.)

⁶⁾ Imate prav! (Uredn.)

⁷⁾ Prosimo v tem pogledu še od drugod poročil. Na vsak način ne bo odrinilo na vsak „sumljiv dim“ društvo na pomoč. Sicer se pa v par sekundah pokaže resna podoba dima in v takih slučajih zazvone zvonovi drugod že prej, ko doma, in takrat ne bomo čakali! (Ured.)

⁸⁾ Gotovo, to stvar je treba urediti! Priporočamo, da se društvo dogovori s sosednjimi županstvi glede povrnitve poplačil za priprege in druge gotove stroške. (Op. uredn.)

Da še tako vneti gasilna društva vsled takih razmer ne morejo ohraniti dobre volje in napredovati, je samoobsebi umevno. Komur je torej za resen napredek v gasilstvu, naj skrbi, da se te in enake razmere ozdravijo.¹⁾

Jernej Zupan, tajnik gas. društva v Naklem.

Tajnikova poročila.

Iz odbora Kranjske deželne gasilske zveze. 6. odborova seja dne 30. oktobra 1913 ob 10. uri popoldne v deželnem dvorcu v Ljubljani.

Navzočni: Anton Belec, Andrej Mejač, Fran Lavtižar, Fran Juvan, Jakob Jan, Jakob Marolt, Fran Perovšek, Ivan Rakoše, Fran Tršar, Fran Jakelj, Julij Slapšak ter nadoficijal dež. odbora Fran Možina.

Z dovoljenjem predsednikovim prisostvuje seji tudi tov. J. Poljanšek iz Spodnje Idrije.

Zapisnik zadnje seje se prebere in odobri. — Tajnik poroča o obširnem poslovanju izza zadnje seje. — Iz odbora došli poročila je razvidno, da Gasilski Vestnik našim gasilcem ugaja. 3. in 4. številka izide v I. polovici meseca novembra, 5. in 6. pa koncem decembra t. l. List se pošilja vsem gasilcem t. j. rednim članom v Zvezi učlanjenih gasilnih društev brezplačno. Županstvom se priporoča, da naroče po več iztisov, da dobe Vestnik v roke tudi občinski odborniki oz. svetovalci. Tudi župnijski uradi se naprosijo, da podpirajo list z naročnino. — Društvom in gasilcem se priporoča, da razna vprašanja za priobčitev z odgovori v listu pošiljajo zveznemu tajništvu. Prične se s pretresovanjem prošenj za podpore iz deželnega gasilskega zaklada. — V Zvezo se izmed proglašanih sprejmejo nastopna gasilna društva: Žužemberk, Hruševje, Domžale, Godovič, Vrholovo pri Radečah, Sodražica, Jurjevica, Prečna pri Rudolfovem, Medvedje Brdo, Št. Jurij pri Grosupljem, Voglje pri Kranju, Rateče na Gorenjskem, Tomišelj, Stopiče pri Rudolfovem in Mlačevo pri Grosupljem. — Seja se zaključuje ob 1/2 7. uri zvečer.

7. odborova seja dne 5. novembra 1913 ob 1. uri popoldne v deželnem dvorcu v Ljubljani.

Navzočni: A. Belec, Fr. Lavtižar, Fr. Juvan, Jak. Jan, Jak. Marolt, Fr. Perovšek, Fr. Tršar, Fr. Jakelj, Jul. Slapšak in dež. nadoficijal Fran Možina.

Nadaljuje in konča se pretres prošenj za podpore iz deželnega gasilskega zaklada. Opazi se, da več društev dozda še ni vložilo letošnjih prošenj.

Enotna pravila za gasilna društva se ponatisnejo v prihodnjem Gas. Vestniku. — Gasilski koledar izide v prvi polovici meseca decembra. Tozadevno potrebno se dogovori. — Kroj se konečno določi in se predsednik in tajnik pooblastita, da društvom takoj oskrbita tozadevna potrebna navodila. — Soglasno se sprejmejo sledeči predlogi:

Zveznim društvom se naroča, da predložijo vsako leto vsaj do 1. maja računske zaključke in poročila o občnih zborih — na znanih tiskovinah — tudi Zveznemu odboru.

¹⁾ Takih dopisov smo kaj veseli. Na eni strani kažejo veliko pametnih nasvetov, o katerih se da resno govoriti, na drugi pa veliko vneto posameznih gas. društev za splošni napredek v gasilstvu. Želimo, da bi imelo vsako društvo tako vspodbudnega tajnika, kakor ga ravno danes predstavljamo slovenskim gasilcem v osebi gospoda Zupana v Naklem. (Ured.)

Občinam se priporoča, da v smislu okrožnice deželnega odbora z dne 10. oktobra 1912 podpirajo delovanje svojih gasilnih društev tudi z rednimi letnimi podporami.

Učlanjena gasilna društva se opozarjajo na določbo iste okrožnice, da je potreba za nabave, ki povzročajo večje stroške, odobritve občinskega odbora in deželnega odbora. — **Sploh pa naj društva vse svoje potrebščine nabavljajo potem Zveze.** — Društvom se naroča, da pri novih gasilnih shrambah delajo stolpe za cevi ob strani, nikakor pa ne na sredi strehe.

Novo snujočim se društvom se priporoča, da se ista imenujejo po katastralnih občinah; na ta način se izognejo raznim prerekanjem.

Za že obstoječa gasilna društva, ki žele upeljavajo novih enotnih pravil, se napravi za to potrebna tiskovina.

Sledi razgovor o zavarovanju gasilcev.

Seja se zaključi ob 6. uri zvečer.

Kranjska deželna gasilska zveza šteje 102 gasilni društvi s 3272 gasilci.

Častno kolajno za 25 letno zaslužno gasilsko delovanje je pripoznal g. deželni predsednik članom našega gasilnega društva v Št. Vidu nad Ljubljano: Antonu Belcu, Franu Berniku, Ivanu Bezlaju, Ivanu Kremžarju, Lorencu Porentu, Ivanu Štruklju in Ivanu Zalokarju.

Vsem tovarišem, zlasti pa Antonu Belcu — vrlemu predsedniku naše Zveze — najiskreneje čestitke!

Gasilski Vestnik. 1. in 2. številko smo poslali križem domovine, pa tudi v druge dežele. Dobili smo mnogo priznanj, kar nas prav veseli. Posebno pa nas veseli, da se zanimajo za naše glasilo tudi sosedna, zlasti Primorska gasilna društva.

Prva izdaja je pošla, zato je gasilcem onih društev, ki so se v zadnjem času sprejela v zvezo, ne moremo poslati. 3. in 4. štev. dobe vsi v naši zvezi učlanjeni gasilci. Pripomnimo, da izide koncem decembra t. l. še 5. in 6. štev., tako, da bo 1. letnik celoten. Opozarjamo in priporočamo že zdaj, da shranjujete posamezne številke, ter jih koncem leta daste vezat. Posebno velja to še za gasilna društva kot taka! To bo potem prva strokovna gasilska knjiga naše Zveze, ki bo slovenskemu gasilcu vsikdar dobro služila.

Gasilski koledar izide v prvi polovici meseca decembra t. l.; dozdalej ga je naročilo 67 gasil. društev. Kdor ga še namerava naročiti, naj to stori takoj, ker se na poznejša naročila ne bo moglo ozirati.

Izražene želje smo po možnosti upoštevali.

Članarino za leto 1913 je dozdalej plačalo 86 gasilnih društev. Kaj pa čaka ostalih 16 društev?

Tudi imenik nam manjka še od 11 društev.

Fantje, red in točnost! To zahtevamo in bomo zahtevali v vsakem oziru od vseh naših gasilnih društev.

Poročila o požarih so nadalje poslala gasilna društva: Verd (Blatna Brezovica), Št. Vid nad Ljubljano (Št. Vid), Štara Vrhnika (Blatna Brezovica), Ponikve pri Trebnjem (Log pri Mokronogu), Št. Rupert (Log pri Mokronogu), Bevke (Blatna Brezovica), Ponikve pri Trebnjem (Gorenja Nemška Vas), Vrhnika (Blatna Brezovica), Sv. Gregor (Preska), Bevke (Lukovica pri Logu), Trebelno (Gor. Mokronog), Mošnje (Dvorska vas), Medvedje Brdo (Godovič), Godovič (Godovič), Grmovlje (Dobrava), Mošnje

(Sp. Lipnica), Naklo (Duplje), Kamna gorica (Sp. Lipnica), Zgornji Bernik (Olševek), Stob (Stob).

Parno brizgalno si je nabavilo mlado naše gasilno društvo v Kandiji pri Rudolfovem, bencinmotorno pa gasilno društvo Horjul.

Novi gasilni društvi sta se osnovali v Maharovcu pri Št. Jerneju na Dolenjskem in v Mlačevem pri Grosupljem; snujeta se pa v Zlatem Polju pri Lukovici in v Mekinjah pri Kamniku.

Društvene štambilije. Zveza je dala napraviti lični kliše za društvene štambilije. Zaradi enotnosti naj bi se ga posluževala vsa naša gasilna društva, ki še nimajo štambilije ali pa si žele nabaviti novo. Naročilo oskrbi Zvezno tajništvo.

Listnica upravnistva.

V zadnjem Vestniku je v imeniku učlanjenih društev pomotoma izostalo gasilno društvo Bohinjska Bistrica, kar s tem popravljamo.

Vsa navodila glede kroja, čepic, naramnic i. t. d. bomo priobčili v prihodnjem Gasilskem Vestniku. Društva pa, ki žele pojasnil že poprej, naj se pismeno obrnejo na Zvezno tajništvo.

Pozor!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh po predpisih Kranjske deželne gasilske zveze v predmet spadajočih potrebščin.

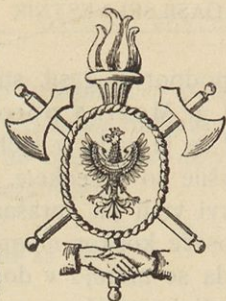

Za strogo solidno postrežbo jamči od leta 1830 obstoječe domače podjetje

BENEDIKT & Co., Ljubljana,
v palači Mestne hranilnice.

Od novega leta naprej so ilustrovani ceniki na razpolago.

Gasilski

Vestnik

List za pospeševanje gasilstva.

O Božiču.

Prelepi Božič! Komu v srcu
ne vznemirja nanj se čut vesel!
Tam v jaslih spava božji Sinček,
ki svet pogube je otel.

In ker ob rojstvu že imelo
je Dete to sovražnike,
nad štalico nebo poslalo
mu angelce je stražnike.

I mi imamo dom in deco,
ki žuga ji sovrag besneč;
nad njimi kakor angelj varuhi
pogled naš čuva nam bedeč.

Za večno On trpel je srečo,
a časne varuhi smo mi —
in s tem ljubezni posvetili
življenja svojega smo dni.

Fr. L.

Naročevanje večjih gasilnih priprav.¹⁾

Vprašanje. Snujemo gasilno društvo. Razni agentje so to izvedeli in so prišli ponujati gasilno orodje, opravo in obleko. Vsak svoje izdelke najbolj hvali in eden za drugim obeta nizke cene. Ker smo pa izvedeli, da se morajo vsa naročila deželni gasilski zvezi naznaniti prej, preden sami naročimo, vprašamo, zakaj da bi sami ne smeli kupiti to, kar je najceneje, ker se mi sami lahko pogodimo z agentom, da nam pošlje po nizki ceni vse potrebno za naše gasilno društvo.

Odgovor. Deželna gasilska zveza je soglasno sklenila, da onim gasilnim društvom, ki bodo večje nabave za gasilna društva naročevala svojevoljno, ne bo priporočila podpore. Že večkrat se je pokazalo, da so prišla nekatera gasilna društva brezvestnim agentom v roke. Naročila so gasilno orodje navidežno po ceni, dobila so pa slabo orodje, opravo in obleko. Ker se s takimi naročili napravlja gasilstvu velika škoda in so društva velikokrat občutno ogoljufana s slabimi izdelki, vsled tega je deželni odbor poslal dne 25. julija 1913 gosp. nadoficijala Možino v Gradec, kjer je v smislu sklepa deželnega odbora pri štajerskem deželnem odboru

¹⁾ Odgovor na to vprašanje je tako važen, da smo ga izvzeli iz vrste „vprašanja-odgovori“ ter ga priobčujemo na tem mestu kot samostojen članek.

proučil način razdeljevanja podpor iz gasil. stražn. zaklada in nabavo gasilnega orodja. Nadoficijal g. Možina poroča o tej stvari tako:

Štajerski deželni odbor se je začel v letih 1893—95 intenzivneje baviti z razvojem gasilstva. Vršile so se enquete, na katerih so se razmotrivala različna vprašanja, v prvi vrsti pa vprašanje, kako deliti podpore iz gasilskega zaklada, da se doseže kolikor mogoče veliko uspeha.

Vodilna misel je bila, da se morajo v doglednem času gas. društva, ki so bila takrat po veliki večini zadolžena, sanirati s podporami.

Kmalu pa se je izkazalo, da deželni gas. zaklad ne zmore tega. Pri nekaterih društvih, ki so bila nekoliko bolj v dolgovih, je zalegla dež. podpora komaj za poravnavo obresti, posebno še, če niso bile že par let plačane. Na drugi strani pa so povzročale naraščajoče potrebe nove dolgove.

Zato je bil dež. odbor prisiljen, pritisniti na občine, da pomagajo pri razbremenitvi gas. društev. Saj je v prvi vrsti v interesu občine same, da se uredi gmotne razmere gas. društev, ker bi bila sicer občina po določbah požarno policijskega reda sama dolžna skrbeti za požarno varnost.

Sklenilo se je, da se morajo dotične občine, v katerih ozemlju se nahaja gas. društvo, ki prosi za podporo, pravnoveljavno zavezati, da prevzamejo dolgove društva in jih v določenem času tudi popolnoma poplačajo. Od takrat dalje je bil deželni odbor pripravljen le pod tem pogojem dajati podpore. Tako je mogel že v kratkem slučaju prevzeti redno polovico vseh obstoječih dolgov. V poštev pa so prišli le oni dolgovi, ki so v začetku l. 1893, t. j. ob času, ko se je začela ta akcija, že obstojali.

Pa tudi ta način subvencioniranja ni imel zaželenega uspeha. Deželni odbor se je kmalu prepričal, da tista društva, ki so se privadila dolgov, tudi pozneje niso mogla ostati brez njih. Občine so zastajale s plačili in začele prositi prispevkov iz gas. zaklada za poravnanje zaostalih obrokov. Skratka, cela akcija je imela nekaj negativnega na sebi.

Polagoma je začel štajerski dež. odbor opuščati podpore v gotovini in namesto njih dajati podpore in natura. To je bistvo novega sistema, ki je že celo desetletje v veljavi in ki se je obnesel izborno.

Štajerski dež. odbor je bil prišel po večletni izkušnji do spoznanja, da so gasilna društva naročila drage brizgalne, ki niso čisto nič odgovarjale krajevnim razmeram, velikrat popolnoma zastarelo blago, polno hib.

To je po vsem razumljivo, ako si predstavljamo na eni strani agenta, ki vsiljuje vse mogoče potrebne in nepotrebne predmete z edinim namenom, da kolikor mogoče veliko izkupi — na drugi strani pa nekaj članov gasilnega društva, ki vsi skupaj nimajo pojma o pravi vrednosti blaga, ki ga naročajo.

Razun tega pa je podpora v gotovini malo zalegla, ker se je porabila v večini za poplačilo obresti obstoječih dolgov. Nekoliko se je seveda pri raznih slavnostih porabilo tudi za okrepčanje moštva.

Iz navedenih razlogov se je štajerski deželni odbor poprijel principa, podpirati gasilna društva na ta način, da jim preskrbi sam gasilne pri-

prave in sicer v prvi vrsti brizgalne in potrebne množine cevi, h katerim stroškom morajo društva (oziroma občine) polovico prispevati.

Podpora v gotovini se daje vedno le v manjši meri, in sicer samo za: Vodne shrambe (reservoirje), gasilne shrambe, vozove za moštvo ali za vodo, lestve na kolesih, za čelade in plašče.

Podpora pa se tudi v tem slučaju ni izplačala društvu na roko, ampak naravnost tvrdki, kjer se je blago naročilo.

Nobene podpore pa ne daje štajerski dež. odbor za nabavo kroja (izjemši za take, ki se včasih nujno potrebujejo pri požaru v zimskih nočeh); tudi ne daje podpore za:

osebno opremo, vozove za orodje, opremo za plezalce in druge podobne stvari.

Kar je pa glavnih gasilnih naprav, t. j.: brizgalne, cevi, potrebne lestve in drugo, se pa daje društvu vedno in natura.

Ta način podpiranja gasilnih društev vsebuje posledico, da se podpore navadno nekoliko višje datirajo, zato pa so redkejše.

Gasilna društva so upravičena vsako tretje leto do podpore iz gasilskega zaklada. Le v prav nujnih slučajih se podeli podpora tudi izven določenega termina, in sicer na račun tistega leta, v katerem bi bilo društvo drugače prišlo na vrsto.

Vlaganje prošenj se vrši po natanko določenem redu. Vsako društvo dobi od dež. gasilske zveze tiskan vzorec za prošnjo in razkaznico, ki jo ima društvo natančno in do srede februarja dotičnega leta s prošnjo vred potom Zveze predložiti dež. odboru.

Društvo, ki prosi za nabavo brizgalne ali drugih predmetov, katere daje dež. odbor in natura, stopi v dogovor s predsednikom dež. gasilske zveze, da se na podlagi krajevnih razmer in z ozirom na splošno stanje društva sporazumno z načelstvom okr. gasilske zveze, izbere primerno brizgalno iz seznamka, ki ga pošlje društvu dež. odbor.

Ta seznamek je sestavil dež. odbor sam na podlagi večletnih izkušenj in vsebuje pri preizkušnjah dosežene podatke, ki se vedno nekoliko razlikujejo od onih, ki so v cenikih navedeni.

Tega seznamka se dež. odbor poslužuje pri vseh naročilih. V kupnih cenah so že všteti prevožni stroški do Gradca.

Ako je deželni odbor sklenil društvu nabaviti naprošeno brizgalno, tedaj se o tem sklepu društvo obvesti s pristavkom, da bo dež. odbor naprošeno blago takoj naročil, kakor hitro vpošlje društvo (ozir. občina in mogoče še druge sosedne vasi skupaj) nanj pripadajoči del, to je polovico kupne cene, deželni blagajni. Obenem se mu pošlje reverz, s katerim se gasilno društvo oziroma občina zaveže, da je v prihodnje vsikdar pripravljena, podvreči se nadzorovanju po odposlancu dež. odbora. Na-

dalje se s tem reverzom zaveže, da vrne dež. odboru vse podpore, ki jih je od tistega dne bodisi v gotovem ali in natura prejelo od dež. odbora v slučaju, da bi se prej omenjeni reviziji odtegnilo, ali pa, ako bi revizija pokazala, da se je s podporo gasilnega zaklada nabavljeno orodje hranilo slabo. Ta reverz je opremiti s potrebnimi podpisi in pečatom in predložiti dež. odboru.

Ko je ta reverz predložen in ko je že vplačana polovica kupne cene pri dež. blagajni, potem šele naroči dež. odbor predmete, za katere je dovolil podporo. Vsi tako naročeni predmeti dobijo od tvrdke vtisnjeno znamenje: st. L. F. F. (steiermärkisches Landes-Feuerwehr-Fond) štajerski deželni gasilski sklad, in se nakažejo na deželno gasilsko zvezo v Gradcu, kjer se vse natanko preizkuša, preden se izroči društvu.

Tu bi bilo pripomniti, da so v odboru štajerske dež. gasilske zveze strojni in drugi inženirji, torej strokovnjaki, ki lahko izvrše tako preizkušnjo. Ako bi se kranjski deželni odbor odločil za ta način podpiranja gasilnih društev, bi kazalo po naših sedanjih razmerah vse preizkušnje poveriti Kranjski deželni gasilski zvezi, kateri bi pridelil strokovnjaka (inženirja) stavbenega urada.

Slednjič naj še omenim, da štajerski deželni odbor ne jemlje posebnih ozirov na novo ustanovljena društva. Podpora se odmeri novim društvom približno v isti visokosti, kakor drugim društvom. Pripomore se jim do potrebne brizgalne in do potrebne množine cevi (105 metrov kopnenih), in s tem je društvo za prvo silo postavljeno na noge.

Kar se tiče podpor za zgradbe gasilnih shramb, daje jih dež. odbor štajerski, kakor že prej omenjeno, le v manjši meri, približno po 250 do 300 K. Iz tega pa se da sklepati, da so gasilne shrambe na Štajerskem v splošnem priprostejše in veliko cenejše kakor naši gasilni domovi, ki stanejo, kakor je razvidno iz vsakoletnih prošenj (izkazi o premoženju), povprečno 4 do 6.000 K. Na Kočevskem se zidajo gasilne shrambe že veliko ceneje in ne presegajo skoraj nikjer svote 1.500 K.

In vendar se gasilno orodje lahko ravno tako dobro hrani v priprosti gasilni shrambi, kakor v dragem gasilnem domu.

Tako poročilo gospoda nadoficijala Možine. Pristavljamo: Brezdvomno bode v prid in povzdigo našega gasilstva, ako se sličen red docela vpelje tudi na Kranjskem. Hvala Bogu, da je gasilstvo pri nas sedaj v dobrih rokah. Tako upamo, da se bo napravila v kratkem času dobra podlaga in red na vse strani, ki sta za razvitek dobrega gasilstva nujno potrebna.

Našim gasilcem pa toplo priporočamo, da preberejo ta članek večkrat in se ravnaajo po teh besedah. Zlasti naj bodo oprezni pri naročevanju raznih večjih gasilskih potrebščin, ako hočejo dobiti deželno podporo. Pri vsakem naročilu stavite pogoj: Veljavno, ako potrdi županstvo in deželni odbor!

Ant. Belec.

Petindvajsetletnica.

Let je petkrat pet minilo . . .
 Prišli smo na misel krasno,
 da se tu je vstanovilo
 naše društvo-ognjegasno . . .
 Mnogi vrl vstanovitelj
 zdaj že smrtno spanje spi . . .
 Bodi Bog mu poplačitelj,
 naj spomin njegov živi!
 Vendar zrem tu može vnete,
 ki že petindvajset let
 udje so te naše čete,
 vredni, da slavi jih svet! —
 Pač z težkočami borili
 so možje se ti nekdaj
 in zaslug si pridobili,
 v zgled vsem mlajšim bodo naj! —

Neumorno delovali
 društvu našemu so v prid,
 žrtev se nikakih bali,
 za sobrata dobrobit! —
 Danes naše društvo cvète,
 pluje božji duh nad njim.
 „Raste naj!“ iz duše vnete
 to iskreno mu želim!
 Voščim mu, naj doživelo
 zlasti svoj bi jubiléj,
 med odlične, prve štelo
 se v deželi bi le-téj! . . .
 V to imé, gospôda moja,
 jaz unemam vas, kličoč:
 „Nič ne bojte se mi znoja,
 neustrašno: **„Na pomoč!“** . . .“

Službeni red.¹⁾

§ 1. Službeni red določuje razmerje posameznih oddelkov požarne brambe med seboj in proti svojim poveljnikom in vodila za koristno ravnanje pri nevarnosti požara in pri vajah, kolikor to ni že določeno v pravilih.

§ 2. Načelnikova vabila k vajam in službenim opravilom ter vse popise dobé možje po svojih vodnikih. Vsak stražnik (gasilec) je vezan vabilu se odzvati in natanko ob ukazani uri priti na zbirališče.

Ako je kdo zadrtžan priti, se mora poprej opravičiti pri svojem vodniku. Ako to ni o pravem času mogoče, ali če je izostal kak stražnik od požara, mora svoj zadržek potlej, kakor hitro mogoče, opravičiti pred svojim vodnikom.

Neopravičena nemarnost ali zamuda se kaznuje.

¹⁾ Deželni postavi od 15. septembra 1881., zadevajoč red o požarni policiji in gasilnih stražah za vojvodino Kranjsko brez Ljubljane, ki smo jo zadnjič priobčili v našem listu, je bil poleg načrta pravil za osnovo prostovoljnih požarnih bramb dodan še službeni red in pa pravila za podporno matico prostovoljnih požarnih bramb. Kakor nam poročajo od več strani, smo zelo ustregli našim društvom s priobčenjem te postave. Bila je večinoma povsod neznana in vendar tvori pravno podlago za vse naše delovanje, torej jo mora poznati vsaj v glavnih delih vsak gasilec. Prvotna pravila prostovoljnih gasilnih društev, ki so dodana v tej postavi, smo prilagodili današnjim razmeram in kot take izdali v 3. in 4. številki našega glasila. Snujejo se vedno nova društva, zato je bilo nujno potrebno, da smo stopili z uže kolikor toliko urejenimi pravili na dan pred gasilski svet. In da smo zadeli pravo, nam izpričujejo pritrdjalni glasovi naših ljudi iz raznih krajev. Preostajajo nam še: službeni red in

§ 3. Pri vajah naj bo red, natančnost in pokorščina kakor ob ognju.

Udom požarne brambe je ostro prepovedano motiti službovanje z nepotrebnim dirjanjem in kričanjem ali kaditi v službi.

§ 4. Svoje želje, opazke, naznanila ima vsak brambovec (gasilec) izreči svojemu vodniku. Vodnikom se ima posebno naznaniti, ako se kak brambovec preseli, zboli ali za dalj ko tri dni gre od doma.

§ 5. Zoper prestopke pravil in službenega reda so naslednje kazni:

- a) svarilo pred zbranim odborom,
- b) denarna kazen od 20 kr. do 1 gld. v blagajnico,
- c) pismeni ukor ali zažuganje izključbe iz družbe,
- d) izključba iz družbe.

§ 6. Načelnik in vodniki treh oddelkov izbero iz brambovcov primerno število sposobnih mož za signale dajati.

Ti signalisti se morajo izuriti v signalih. Vsak brambovec pa mora, kolikor mogoče, poznati določene signale.

§ 7. Požarni brambovcu nosijo¹⁾ zunaj službe višnjeve bluze in črne čepice. Bluza ima dve zlatorumeni znamki spredaj na vratniku, in sicer dve sekirici navskriž. Na čepici ima vsak oddelek ušito svojo posebno znamko, in sicer plezalci lestvo, sekirici in čelado, gasilci brizgalno, in varuhi pa sekirici in čelado med njima.

§ 8. V službi pri ognju in vajah nosi brambovec surovo platneno obleko, čelado iz kovine in čez obleko pas. Vsak plezalec ima tudi pasno kljuko in sekirico na pasu ter vrv, piščalko in ustno gobico.

§ 9. Načelnik, namestnik in poročnik, blagajnik in voditelji oddelkov nosijo v službi svetle čelade.

Načelnik se odlikuje z rudečim žimnatim čopom na čeladi in čezramno prepasnico, voditelji z črno-rudečimi prepasnicami in poročnik z rudečo prepasnico in sekirico na pasu.

§ 10. Kadar je načelnik ali kateri vodnik zadržan, prestopijo tedaj njegove pravice in dolžnosti na dotične namestnike. Ako sta na požarišču

pa pravila za podporno matico. Danes priobčujemo še to dvojce. Kar se tiče službenega reda, moramo seveda priznati, da je uže zastarel, vendar pa nudi še toliko klenih zrn, da se nismo mogli odločiti, iti kar preko njega do sestave modernega službenega reda. Vsekako nam bo služil za podlago; zategadelj je želeti, da ga poznajo naši gasilci, in zato ga priobčujemo v celoti. Kazalo ni, da bi ga popravljali — kdovekoliko — v stilističnem oziru; le tu in tam smo kaj malega predrugačili in mu izpremenili besedni red. — Omenjati nam je dalje, da je sestavil Albin C. Ahčin „Službeni red in vadbene predpise“, ki jih je založila 1894. l. stara zveza. — V lepi slovenščini je priredil po Ahčinovem službeniku „Službeni red in vadbene predpise“ l. 1908. prerano umrli Fr. Ks. Trošt. Na to knjižico opozarjamo naše gasilce, ki jim bo dobro služila, dokler ne dobe nove take knjige od Kranjske deželne gasilske zveze v roke. — Tudi pravila za podporno matico od l. 1881., ki jih priobčujemo v današnji številki, nam bodo služila kot podlaga pri razgovoru o sestavi novih tozadevnih pravil.

Službeni red sestavi vsako društvo in ga predloži praviloma obč. odboru v potrjenje.

¹⁾ 7., 8. in 9. paragraf so sedaj spremenjeni skoro docela.

zadržana načelnik in njegov namestnik, prestopi vrhovno poveljstvo za čas zadržka na vodnika plezalcev, in če je tudi ta zadržan, na vodnika gasilcev.

§ 11. Poročniki (adjutanti) raznašajo ukaze poveljnika pri vajah in na požarišču poveljniku sploh pomagajo.

§ 12. Vodniki so neposredni poveljniki svojih oddelkov. Vsak vodnik vodi imenik udov svojega oddelka, ki ga mora prebrati pred vsako vajo, on razpisuje in vodi vaje svojega oddelka, skrbi za izurjenost mož, znanuje tiste, ki so izostali pri vajah ali na požariščih. On po vsaki oddelkovi vaji in po vsakem ognju poroča načelniku o svojem in svojega oddelka delovanju.

Vodnik razdeljuje opravila med može svojega oddelka, posebno kar se tiče čedenja in shranjevanja orodja.

Vodnik je pa sploh načelnikovim ukazom podložen in glede svojega delovanja odgovoren načelniku.

§ 13. Blagajnik prejema denar in izplačuje. On mora za prejeme in za izplačevanja pisati poseben dnevnik ter svoje račune vsako četrtletje sklepati. Vsak prejem mora pismeno naznaniti načelniku. Načelnik pa mora hraniti ta naznanila.

Blagajnik sme izplačevati samo na nakaznice, podpisane od načelnika ali njegovega namestnika in enega poverjenika. Te nakaznice mora blagajnik hraniti. Društvene pobotnice podpisujeta načelnik in blagajnik skupno.

§ 14. Vodniki plezalcev in gasilcev imajo skrbeti za izurjenje svojih udov osebno ali po izurjevalcih z odločenimi posebnimi vajami.

Na zapoved načelnika je, če mogoče, vsak mesec velika vaja plezalcev ali gasilcev pod njih voditelji, ali pa splošna vaja vse požarne brambe pod poveljstvom načelnika ali njegovega namestnika.

Vsak povabljeni ud požarne brambe je vsled svoje obljube vezan, udeležiti se napovedane vaje. K vajam se pride v službeni obleki in opravi.

§ 15. Ako načelnik napove službo čuvanja (nočno službo), mora za čuvaja odmenjeni mož o gotovi uri biti pripravljen, če je zadržan, pa postaviti namestnika.

Načelnik in vodniki treh oddelkov smejo za vsak teden po vrsti imenovati nadzornike čuvajev. Tak nadzornik zapoveduje v čuvajski službi možem, ki imajo dotični teden čuvajsko službo.

§ 16. Vsak ud požarne brambe je vezan, ako se naznani požar, v službeni obleki hiteti k shrambi gasilnih priprav in se tam oglasiti svojemu vodniku. Načelnik ali v službi starejši vodnik mora vso potrebno pripravo, kolikor je mogoče, preskrbeti z možmi in se z vso pripravo kar najhitreje podati na požarišče. Na požarišču se mora vse po povelji načelnika ali namestnika razstaviti in rabiti. Po noči se morajo precej prižgati svetilnice.

Brizgalnica in druga priprava se ne sme odpeljati iz shrambe, dokler ni za to pripravljenih dosti mož. Neudje ne smejo gasilnih priprav odpravljati na požarišče.

Na požarišču kaže po dnevi rudeča zastava, po noči pa rudeča svetilnica, kje stoji poveljnik.

§ 17. Med požarom ne sme noben brambovec oditi brez dovoljenja svojega vodnika od priprave, pri kateri je zaposlen, ali zapustiti njemu odkazani prostor.

§ 18. Ako mora kak poveljnik ustaviti delovanje svojega oddelka ali odkazane priprave, ali pa v nastavljanju kaj prenarediti, ima to precej naznaniti načelniku, ravno tako tudi vsako izvršeno delo.

§ 19. Ako je pri kakem oddelku odveč mož, se utegnejo odkazati drugemu oddelku. Paziti je na to, da se možje pri težkem delu na požariščih vrste, da se morejo oddahniti. Na nevarnih mestih ne sme noben brambovec ostati sam, in sploh je na to paziti, da se more brambovec nevarnostim za svoje zdravje in življenje vselej umakniti.

§ 20. Poveljnik na požarišču določi, kateri možje in katere priprave imajo po ugašenem ognju ostati na požarišču, in odkaže može, kateri so potrebni, da menjajo s prvimi v službi. Drugi možje se potem, ko se je orodje spravilo, prebero in razpusté.

§ 21. Vsak požarni brambovec, ki ga je v službi pri požaru zadelo kako poškodovanje, naj to precej po prebranju ali vsaj v 24 urah potem naznani svojemu vodniku, da dobi primerno odškodnino, ako se izkaže, da se ni mogel ogniti poškodovanju.

§ 22. Tudi ob nedeljah in praznikih mora biti zagotovljena požarna služba. Zato je dolžna polovica gasilcev, kadar pride vrsta nanjo, ostati doma v službenem kraju, menjaje se namreč z drugo polovico, ki ostane v prihodnje doma.

§ 23. Oddelek plezalcev je dolžan, spraviti za službo izročene priprave, kakor lestve, cevi itd. najhitreje na požarišče. Tam se imajo plezalci ognja lotiti posebno z vodnimi cevmi, po okoliščinah tudi z vedri, škafi in drugim orodjem. Oni imajo nastavljeni in voditi cevi, pristavljati lestve in skrbeti za otetbo ljudi in drugih reči.

§ 24. Na požarišču mora oddelek plezalcev vedno delati v složnosti z oddelkom gasilcev. Sploh je pa vsak plezalec dolžan na svojega vodnika ali načelnika povelje lotiti se tistega dela, katero mu je odkazano.

§ 25. Voditelji cevi si morajo izbrati pripravno visoko stališče blizu ognja, da zadene vodni curek kolikor mogoče od zgoraj in z nerazdeljeno močjo goreči kraj.

Kako se ima vodni curek napeljati v ogenj in po kateri razvrstitvi se imajo gasiti goreče reči, mora po okoliščinah razsoditi voditelj cevi. Za vodilo naj mu služi:

- a) da se curek ne sme napeljati proti vetru,
- b) najpoprej se gasé tiste reči, ki navadno širijo ogenj dalje. Pri gorečem lesu je toraj navadno treba spodnje dele gasiti prej, ker se

po njih širi ogenj na površje; goreče reči, ki so v nevarnosti, naj se kolikor mogoče polivajo z vodo.

§ 26. Postavljanje voditeljev cevi in premembo stališča urejuje vodnik plezalcev. Ako se razpostava spremeni ali moštvo umakne, je posebno gledati, da se nič ne pozabi ali popusti od vzetih priprav. Vsak plezalec je odgovoren za njemu izročene priprave.

§ 27. Plezalci, ki so jim izročene lestve, pripravijo lestve na požarišče, jih postavijo ali pripravijo na kraj, ki ga zaznamuje vodnik plezalcev. Brez posebnega povelja se lestve ne smejo predstavljati, da skozi to ne pride kako življenje v nevarnost.

§ 28. Ako so ljudje v nevarnosti, jih rešijo od voditelja za to odločeni plezalci z lestvami in rešilnim prtom. Rešilni prti se rabijo pri tistih, ki ne morejo brez nevarnosti zlesti po lestvi.

Pri rešitvi živine se je ravnati po okoliščinah in storjenih izkušnjah.

Vrednostne reči se morajo kolikor mogoče rešiti od zunaj skozi okna in ne znotraj po stopnicah.

Najprej naj se rešijo dokumenti, kupčijske knjige in druge važne listine, denar, zlate in srebrne posode, drag lišp, ure, potem obleka, perilo postelje, sobna in kuhinjska oprava.

Za rešenje dragocenih reči naj se rabi plezalska vrv, s katero se te reči doli spuščajo, za perilo in enake reči rešilni prt, po okoliščinah tudi na lestvi napravljeni škropec in rešilne pletenice ali jerbasi.

Rešene reči se izroče varuhom.

§ 29. Ko bo število plezalcev dosti veliko, se bodo nekateri za to določili, da hite, ko se naznani kak ogenj, kar naravnost na požarišče, tam precej preiščejo ogenj in potlej nevarne kraje naznanijo načelniku ali svojemu vodniku. Ti plezalci morajo, ako je mogoče, še pred drugimi možmi priti na požarišče; oni naj še pred prihodom drugih skusijo pogasiti ogenj z vedri ali škafci, ker se jim tako lahko posreči, da ogenj v v začetku zaduše in takó z malim trudom odvrnejo veliko škodo.

§ 30. Gasilci imajo s pomočjo odkazanih priprav kolikor mogoče hitro in veliko vode pripravljati na požarišče k brizgalnicam, in če je treba, tudi k ognju.

§ 31. Ako se za podajanje vode napravi vrsta, mora vsak gasilec na povelje stopiti vanjo.

§ 32. Gasilci se morajo na požarišču pri razpostavljanju k brizgalnicam in rabljenju gasilnega orodja ravnati po povelju načelnika ali njegovega namestnika.

§ 33. Vse neporabljene cevi pri gasilnicah se oddajo gasilcem. Ti imajo cevi, kakor je treba, podaljšati ali skrajšati, naviti ali odviti. Nape-ljavanje cevi na ogenj oskrbujejo plezalci.

§ 34. Gasilci imajo pri vsakem opraviu gledati, da kolikor mogoče varujejo njim zaupane priprave, in da se noben del ne pokvari ali zgubi po nemarnosti.

Po požaru ali vaji spravijo gasilci gasilnice in njih priklado v shrambo nazaj. Mokre cevi se morajo osnažiti po vsakem požaru in vsaki vaji, obesiti v shrambi za cevi in še le potlej, ko so gotovo suhe, naviti na motovilo. Oskrbnik brizgalnic ima paziti posebe, da so vse priprave požarne straže v dobrem stanju, in da se v 24 urah po vsaki rabi osnažijo gasilnice in namažejo ventili z oljem, osi pa z mastjo.

§ 35. Naloga varuhov je, obstopiti od glavarja požarne brambe ali od njihovega vodnika zaznamovane kraje, odpravljati gledalce, ki so brez oprava, in zabraniti vsako vmešavanje nepoklicanih v gasilna opravila.

Varuhi sprejemajo in varujejo od plezalcev in drugih oseb rešene in njim izročene reči.

Oni pazijo tudi na priprave požarne brambe, in določen oddelek ima posebe varovati razvite cevi, zato se ima poleg njih razpostaviti v vrsti.

§ 36. Rešene reči dobé lastniki od vodnika varuhov vpričo dveh mož nazaj. Reči, katerih lastnik se ne more precej za gotovo izvedeti, ali za katere se ne oglasi nihče, se oddajo županstvu.

§ 37. Po vsakem požaru se skliče izredni občni zbor požarne brambe za pogovor o nabranih izkušnjah in za odpravo napak, katere bi se bile pokazale pri požaru.

§ 38. Vsak ud požarne brambe se mora seznaniti s pravili in tem službenim redom.

§ 39. Vsak ud naj se obnaša tudi zunaj službe dostojno, in naj skuša društvu pridobiti novih sposobnih udov, sebi pa z marnostjo in rednostjo v službi občno spoštovanje.

Osnovna pravila za podporno matico (bolniško blagajno) prostovoljne požarne brambe

v

§ 1. Podporna matica se ustvarja:

- a) iz rednih mesečnih prispevkov vseh udov požarne brambe, ta prispevek pa ne sme manjši biti, nego 20 kr.;
- b) iz izrednih prispevkov, ki jih izroči občni zbor pri letnem računu tej matici, ako je kaj ostanka in odbor to predlaga;
- c) iz daril in posebnih ustanov.

§ 2. Namen podporne matice je:

- a) podpirati požarnega brambovca v bolezni;
- b) ako umrje, mu pomagati k pogrebnini;
- c) pomoč v izrednih slučajih.

§ 3. Podpora, navedena v § 2. pod a) in b), se sme pričakovati šele po šestmesečni službi. Le v posebno važnih slučajih sme odbor tudi pred minulim 6 mesecem dovoliti kako podporo.

Udje, ki so za več kot šest tednov na odpustu, ne morejo zahtevati med odpustom nikakoršne bolnišne podpore.

§ 4. Da oboleli požarni brambovec zadobi bolnišno podporo, mora si od društvenega zdravnika dati narediti spričevalo, da je bolan, in ob enem ga dati podpisati tudi poveljniku požarne brambe. S tem spričevalom se potem bolezen naznani blagajniku.

Podpora za bolnika se računi še le od dné narejenega zdravnikovega spričevala in se mu skozi 13 tednov plačuje po 50 kr. na dan, potem neha podpora.

Bolnišno spričevalo se mora vsak teden ponoviti ter blagajniku izročiti. Kadar bolnik ozdravi, sta on in društveni zdravnik zavezana, to blagajniku naznani, in podpora za bolnika se potem ustavi.

§ 5. Ako je požarni brambovec ponesrečil v službi, ali (in to se mora dati dokazati) zbolel zarad službe, podeli se mu brez ozira na daljše ali krajše službovanje za 13 tednov podpora vsakdanjih 70 kr. Kadar ta čas poteče, neha tudi podpora.

Pri posebno hudem poškodovanju ali dolgotrajnem bolehanju in po tem prouzročeni nemogočnosti, služiti si kruh, more odbor z ozirom na okoliščine in na stanje blagajnice dotičnemu tovarišu na njegovo prošnjo razen odmerjene bolnine odkazati še posebno podporo ali pa dovoliti, da dobiva bolnino dalje časa.

Ako požarni brambovec umrje vsled take nesreče, potem naj se sorodnikom, katerim je smrt vzela rednika, svota trinajsttedenske podpore (po prvem oddelku tega paragrafa) izplača.

Ako matična sredstva pripuščajo, se smejo zaostali ranjkega na njihovo prošnjo podpirati še dalje.

§ 6. Kadar umrje redni ud požarne brambe, pokaže društvo umrlemu tovarišu zadnjikrat svojo ljubezen in mu poskrbi pogreb brezplačno, ako bi sorodniki ranjkega želeli drugačen pogreb, potem se jim izplača 30 gld., da oskrbé pogreb sami.

§ 7. Pride kak brambovec po nesreči v izredno silo, tedaj ima odbor pravico, dovoliti mu na njegovo prošnjo podporo.

§ 8. Podporno matico ima oskrbovati, kakor tudi drugo društveno premoženje, po § . . . pravil odbor požarne brambe.

Nabrani denar naj se gotovo in plodonosno naloži.

Pri letnem občnem zboru mora blagajnik poseben račun o oskrbovanju podporne matice predložiti; pregledovalni odbor pa ima poročati, v kakšnem stanu so našli račune, knjige in blagajnico.

V ta pregledovalni odbor voli letni zbor tri ude. Kadar se zbor razpiše, torej štiri tedne pred zborovanjem, skliče glavar pregledovalni odbor vkup in temu se morajo predložiti vsi pripomočki, da se morejo knjige, računi in blagajnica natanko pregledati.

§ 9. Ako bi se prostovoljna požarna bramba razpustila, preide podpora matica v oskrbništvo občine v, ki ima nalogo, iz nje najprej obstoječim dolžnostim zadostiti.

Občina je dolžna, vporabiti po potrebi matične obresti v zmislu teh določeb za take nekdanje ude, ki so bili za časa razpusta še pri požarni brambi, in za take osebe, ki imajo opraviti z očitnim požarnim brambovstvom.

Ako bi se ustanovila nova organizirana požarna bramba, potem se mora matica v istem stanu, v kakršnem je bila ob času razpusta, izročiti v enak namen novi požarni brambi; oni znesek pa, ki je nastal vsled prodanega društvenega imetja, naj se uporabi za opravo nove požarne brambe.

§ 10. Zoper določbe in čine društvenega odbora, ki se opirajo na te paragrafe, se sme sklicevati na občni zbor požarne brambe.

Novoletni pozdrav.

Spet poslovalo leto se je staro
in novemu že segamo v roke;
te misli, želje in voščila gorka
nam hip ta napolnjujejo srce:

Naj blagoslova sreča se razlije
po domovini celi naokrog,
in src požrtvovalnih rod naš vsklije,
braneč nam krove naše vseh nadlog.

Od treh strani sovražniki prežijo,
da narodno nam vzamejo posest —
in če domovi v ognjih zažarijo,
za celi rod to žalna je povest.

Zato pa k Vam, ki branite domove,
da kruti ogenj nam jih ne konča,
pozdrav naš novoletni naj priplove,
zahvala naših src naj Vam velja!

Fr. L.

Obrazci,¹⁾

**obsegajoči vloge prostovoljnih gasilnih društev na
upravna oblastva.**

Obrazci za vloge na oblastva.

Pri vsaki vlogi je posebej povedano, v koliko izvodih jo je treba vložiti in kako kolkovati. Vloge na administrativna oblastva se pišejo na

¹⁾ Po dr. V. Schweitzer: Naš drustveni zakon . . . Izbrali smo le one obrazce, ki jih rabi vsako gasilno društvo.

prvi in sledečih straneh čez celo stran: na četrti prosti strani se napravi takozvana rubrika ali napis (to je: imenovanje oblastva, vlagatelja in predmeta vloge) na ta način, da se pola po dolgem čez sredo pregane in se potem piše na desni strani pregiba. Častna nazivanja, n. pr. visoko, veleslavno, slavno, i. t. d., so se v postopanju pred sodnijami po pravici odpravila, in jih tudi v postopanju pred upravnimi oblastvi ni treba, ne predpisuje jih itak noben zakon ali ukaz.

Obrazec 1.

I. Naznanilo nameravane ustanovitve društva.

(Glej §§ 4., 5., 9. in 10. društvenega zakona od 15. novembra 1867, ki smo ga v posnetku priobčili v zadnji številki našega lista. Kadar uporabljaš obrazce, preglej vedno pri posameznih oddelkih navedena zakonita določila.)

C. kr. deželna vlada!

Podpisani namerava ustanoviti društvo z imenom: Prosto-
voljno gasilno društvo v, naznanja to, prilagaje

A v A zakonito zahtevanih petero izvodov pravil, ter

prosi,

da se to naznanilo blagovoli vzeti v vednost.

V, dné 19 . .

Janez Stanovnik,
posestnik v Radovljici.

(Ta je torej predlagatelj ali proponent društva.)

Rubrika:

C. kr. deželna vlada

v

Ljubljani.

Janez Stanovnik, posestnik v Radovljici.

naznanja

nameravano ustanovitev prostovoljnega
gasilnega društva.

V A je priloženih 5 izvodov pravil.

Opombe:

1. To naznanilo se vloži v enem izvodu in ga je treba kolkovati s kolkom za 1 K. — Priložena pravila se kolkujejo s kolkom za 30 h.

2. Vzorna pravila prostovoljnih gasilnih društev je založila naša Zveza. Pišite ponje tajništvu Kranjske deželne gasilske zveze v Spodnji Šiški pri Ljubljani. Pod vsak izvod pravil je treba zapisati datum, t. j. kraj, dan in leto naprave, ter mora predlagatelj vsak izvod lastnoročno podpisati. Vsak izvod treba opremiti na kakem prostem mestu s črko A.

3. Ako predlagatelj ob enem želi, da se mu v smislu § 9. zakona o društvenem pravu potrdi zakoniti obstoj društva, mora pridati prošnji dostavek: „ter v smislu § 9. zakona o društvenem pravu izda potrdilo o obstoju društva“. V tem slučaju treba kolkovati tisti izvod priloženih pravil, na kojega pride potrdilo na prvi poli s kolkom za 2 K in vsako sledečo polo s kolkom za 1 K.

4. Predlagatelj sme tudi zahtevati, da se mu v smislu odstavka 2. § 5. zakona o društvenem pravu takoj dá potrdilo o vloženem naznanilu. V to svrho naj, kadar vlaga naznanilo, predloži (nekolikov) prepis rubrike voditelju vloženega zapisnika, da mu nanj zapiše zahtevano potrdilo. (Ukaz min. za notr. stvari z dné 21. novembra 1867, št. 5221.)

5. Gledé naznanila ustanovitve podružnice, ki je slično naznanilu ustanovitve društva, pripomnimo, da mu treba poleg petero izvodov podružničnih pravil priložiti tudi en izvod pravil glavnega društva.

Obrazec 2.

II. Naznanilo premembe pravil.

(§ 10. društ. zak.)

C. kr. deželna vlada!

A Glasom v A priloženega zapisnika o občnem zboru našega društva z dné 1. prosinca 1914 se je sklenila z večino, ki jo določajo naša pravila, prememba §§ naših pravil.

B Prilagamo premenjena celotna pravila v B v petero izvodih ter prosimo,

da se blagovoli v vednost vzeti to naznanilo.

V Radovljici, dné 1. prosinca 1914.

Za odbor prostovoljnega gasilnega društva:

Janez Vrhunec,
tajnik.

Fran Kadunec,
načelnik.

Rubrika:

C. kr. deželna vlada

v

Ljubljani.

Prostovoljno gasilno društvo v Radovljici

predlaga

po načelniku Franu Kadunec in tajniku Janezu Vrhunec premenjena društvena pravila.

Z A in B

Opomba:

To naznanilo je treba vložiti v enem izvodu. Spisati ga je treba na bel papir navadne pisarniške oblike. Gledé kolkovanja določata tarifna postavka 75. r. pristojbinskega zakona in ukaz finančnega ministerstva z dné 12. julija 1868, šte. 21.715, da so naznanila s prilogami vred o spremembi pravil takih nepolitičnih društev, katera se, ne da bi nameravala napraviti dobiček, poganjajo za znanstvenimi, ljudomilimi in dobrodelnimi smotri, kolka prosta.

Obrazec 3.

III. Naznanilo članov društvenega predstojništva.

(§§ 12. in 16. društ. zak.)

C. kr. okrajno glavarstvo!

Občni zbor (ustanovni shod) prostovoljnega gasilnega društva v Radovljici, ki se je vršil dné 19 . . , je izvolil v društveno predstojništvo sledeče člane:

Načelnik: Ivan Blagaj, uradnik v Radovljici šte. 12; načelnika namestnik: France Kras, tesarski mojster na Lancovem šte. 15; tajnik: Jakob Aleš, zasebnik, Predtrgom šte. 30; blagajnik: Andrej Plečar, krojač v Radovljici šte. 3; odborniki: Janez Krajčič, posestnik v Radovljici šte. 50; Jurij Robidnik, posestnik v Radovljici šte. 10; Janko Tek, pek v Radovljici šte. 2; namestniki: Ivan Janc, pleskar v Radovljici šte. 17; Marko Pohlin, pečar na Loncovem šte. 48; Peter Rodar, klo- bučar v Radovljici šte. 9.

Društvo zastopa na zunaj načelnik, ako je ta zadržan, pa njegov namestnik.

To naznanjamo v smislu § 12. društ. zak. ter prosimo, da se blagovoli to naznanilo vzeti v vednost.

V Radovljici, dné 19 . .

Načelstvo prostovoljnega gasilnega društva v

(sledé podpisi ali vseh članov pred-
stojništva ali le podpis načelnika.)

Rubrika:

(naslov kot znotraj)

v Radovljici.

Prostov. gasilno društvo v Radovljici
naznanja
novo predstojništvo.

O p o m b a :

Tako naznanilo se vloži v enem izvodu in je kolka prosto, glej § 16. društv. zakona.

Obrazec 4.

IV. Naznanilo občnega zbora.

(§§ 15. in 16. društv. zak.)

C. kr. okrajno glavarstvo!

Dné 19 . . ob . . do (po) poldne se vrši
v prostorih društveni občni zbor, kar s tem v
smislu § 15. društv. zak. naznanjam ter prosim,
da se to naznanilo vzame v vednost.

V , dné 19 . .

Ivan Blagaj,
načelnik prostovoljnega gasilnega društva.

Rubrika:

(Naslov kot znotraj.)

Prostov. gasilno društvo v
naznanja
društveni občni zbor.

O p o m b e :

1. Ta vloga se vloži v enem izvodu in je kolka prosta glasom § 16. društv. zak.

2. O društvenih shodih izven okraja društvenega sedeža glej odstavek 3. pri § 15. društv. zak., str. 43. Gas. Vestnika.

3. Ako želi društvo naznaniti shod tudi z lepaki, treba pristaviti naznanilu v smislu § 24. tiskovnega zakona še nadaljno prošnjo:

Ob enem prosim, da se mi dovoli prilepiti in objaviti dati
1/1 lepake, ki se glasé tako, kakor v 1/1 priloženi izvod.

V tem slučaju treba kolkovati naznanilo s kolkom za 1 K, priloženi lepak pa s takim za 30 h.

Obrazec 5.

V. Naznanilo prostovoljne razdružbe društva.

(§§ 26. in 29. društv. zak.)

C. kr. deželna vlada!

V smislu § 26. društv. zak. naznanjamo, da je občni zbor
prostovoljnega gasilnega društva v , ki se je vršil

dné 19 . ., sklenil na način, katerega predpisujejo
društvena pravila, da se to društvo razdruži.

Prosimo,
da se to naznanilo sprejme v vednost.

V, dné 19 . .

Za odstopajoče predstojništvo:

Ivan Barbo,
načelnik.

Rubrika:

(Naslov kot znotraj.)

v

Prostov. gasilno društvo v

naznanja

prostovoljno razdružitv.

O p o m b a:

Ta vloga se vloži v enem izvodu in kolkuje s kolkom za 1 K. Društveno predstojništvo ima razdružitv tudi v uradnih listih objaviti. Na str. 44. se mora zadnji stavek § 26. prav glasiti: ter objaviti v uradnem listu.

Obrazec 6.

VI. Naznanilo javnega obhoda.

(§§ 3., 16. shodnega zakona.)

C. kr. okrajno glavarstvo!

Naznanjamo, da priredimo dné ob . . uri do (po)
poldne (zvečer) v javen obhod, katerega se udeležé
sledeča gasilna društva Obhod se bode pomikal po
sledečih ulicah

Prosimo,
da se nam blagovoli podeliti od zakona zahtevana dovolitev.

Prostovoljno gasilno društvo v,

dné 19 . .

Podpis načelstva.

Rubrika:

(Naslov kot znotraj.)

v

Prostovoljno gasilno društvo v

naznanja

javen obhod.

Opombe:

1. To naznanilo vloži se v enem izvodu ter kolkuje s kolkom za 1 K.
2. Gledé potrdila o vloženem naznanilu glej opombo 4. obrazca 1.
3. Prezreti se ne sme določba, da je tako naznanilo vložiti najmanje 72 ur pred pričetkom obhoda.

VII. Gledališke, javne predstave in javne veselice.

Kar se tiče gledaliških predstav, javnih predstav in javnih veselic, ki jih prirejajo društva, treba opomniti, da se morajo tudi društva pokoriti dotičnim posebnim predpisom, dasi morda imajo v pravilih izrecno določeno, da prirejajo eno ali drugo izmed navedenih zabav, ali morda vse.

1. Za gledališke predstave se mora dobiti posebno dovoljenje. Za izdajo takega dovoljenja opravičen je glasom § 2. ukaza ministerstva za notr. stvari z dné 25. novembra 1850, drž. zak. št. 454 (gledališkega reda), okrajni glavar, kjer pa je posebno policijsko ravnateljstvo, policijski ravnatelj, v avtonomnih mestih, kjer ni policijskega ravnateljstva, n. pr. v Ljubljani, pa cesarski deželni načelnik (predsednik). Upravno sodišče je z razsodbo z dné 21. septembra 1883, št. 2179, izreklo, da je za izdajo gledališkega igralnega dovoljenja pristojno vedno le državno, ne tudi avtonomno oblastvo. Prošnji za dovolitev gledališke predstave treba dodati izvod igre, ter se mora v prošnji navesti dan in ura, kedaj, in prostor, kjer se bode vršila.

2. Za javne predstave treba dovoljenja cesarskega deželnega načelnika.

V obeh slučajih treba prošnje, ako je pristop k predstavi dovoljen proti vstopnini, kolkovati na prvi poli s kolkom za 2 K, na ostalih s takim za 1 K, za dovolilni list pa treba priložiti kolek za 2 K; ako pa je dovoljen pristop brez vstopnine, kolkovati je prošnjo po 1 K za polo ter je dovolilni list pristojbine prost.

3. Za javne veselice, kakor plese itd. treba policijskega dovoljenja. Prošnja treba kolkovati s kolkom za 2 K od prve pole, za dovolilni list treba kolka za 2 K.

Dopisi.

Št. Vid nad Ljubljano, dne 26. novembra 1913. Tovariš Zupan v Naklem je v zadnjem Gas. Vestniku sprožil v korist gasilstva več dobrih misli, ki si jih je pridobil pri gašenju. Res je, da dobi gasilec pri gašenju požara najboljše vtise, kaj vse treba še izboljšati pri društvu, dobro vajo in izkušnje. Žali Bog, da se na to vse po požaru ne misli več. Dobro in sploh koristno je, da se razpravlja o važnih dogodkih pri požaru na prvem sestanku gasil. društva, kratek razgovor se naj na to zapiše in pošlje

uredništvu Gasil. Vestnika¹⁾. Pri raznih požarih se je že izkazalo, da je imel priprost gasilec dobro misel, ki bi rodila v enakem slučaju dober sad, toda ker se ni o tem posvetovalo, se je nanjo pozabilo.

Šentviško gasilno društvo je gasilo lansko leto pri 17 ognjih. Pri teh ognjih smo naleteli na razne nepravilike, ki bi se jim bilo mogoče ogniti, ako bi ne pogrešali stvarnih in praktičnih navodil za take slučaje. To me je napotilo, da sem pri seji okrajne gasilske zveze v Št. Vidu, ki se je vršila dne 27. maja 1912 pri tovarišu na Virju (Pirniče), stavil tozadevni predlog, ki se je glasil:

V važno posvetovanje stavim nekaj vprašanj, ki jih naj premišljuje vsak načelnik v naši okrajni gasilski zvezi, se o nji razgovarja z gasilci, ter do prihodnje seje svoje misli pove ali pošlje zapisane okrajni zvezi. Ta vprašanja so:

1. Kako postopati pri velikem vihnem ognju? Kaj je storiti osobito tam, kjer je daleč voda?

2. Kako nastopajo razna gasilska društva z njihovimi brizgalnimi?

3. Kako uvrstiti različne brizgalne?

4. Kako brizgalne uvrstiti, ako je treba dajati vodo visoko ali pa daleč navzgor po bregu?

5. Kako gasiti v kraju, kjer vode primanjkuje?

6. Če so v bližini lahko gorljive strehe, kaj z njimi storiti, ako treba varčevati z vodo?

7. Ako je poslopje v polnem in velikem požaru, vidi se pa, da nahajajoča voda ne zadostuje za pogasitev tacega požara, kaj v tem slučaju storiti z vodo? Ali naj se počaka z vodo toliko časa, da se proti koncu manjši ogenj more pogasiti z njo? Ali kako naj se hrani voda v velikih in večjih posodah za slučaj kake eventualne nevarnosti?

8. Ali bi bilo potrebno, da vsako društvo zapiše v svojem okolišu po vseh vaseh, kjer je dobiti vodo ob požaru? Iz bližnjih potokov, kôtelj, vodoshramb, vodnjakov; so li izdatni in koliko globoki? Pri vodovodih, hidrantih?

9. Kako nastopati pri lesenih poslopih, kjer ni dovolj vode? Ali je varno pri blizu stoječih, ne še gorečih poslopih, da se raztrgajo goreči objekti? Ali ni nevarno, da se z razdiranjem povzroči še hujši ogenj, posebno v vetru? Se li pusti mirno goreti? Ali ni tu potreba velike previdnosti?

10. Ali ne bi bilo potrebno, da vsako društvo cevi po kakovosti zaznamuje?

Stare cevi se rabijo le za prevažanje vode brez pritiska iz brizgalne v brizgalno, da ne popokajo. Brizgalne, katere nimajo normalnih ceví, naj si oskrbe različne vijake („kupelunge“) in uredijo cevi tako, da je na enem koncu vijak za normalne cevi, na drugem koncu pa za nenormalne; s tem se zamore cevi naglo stikati. Ali ni za stikanje ceví velika potreba, da se po sosednjih gasilnih društvih, če nimajo enakih ceví, oskrbe potrebne „kupelunge“, ter razvrstiti cevi po kakovosti in to zapisati?

Potrebno bi bilo, da bi imelo vsako gasilno društvo kratek zaznamek o svojih in sosednjih gasilnih društev brizgalnah, namreč: Kako visoko mečejo vodo? So li brizgalne s sesalom in s posodo? Kako velike imajo „cilindre“ in za koliko mož potrebujejo moči?

Odgovori za taka vprašanja so uvaževanja vredni in potrebni za razvoj dobrega gasilstva. Več oči več vidi! Vsak gasilec opazi kaj posebnega. S takim skupnim posvetovanjem si bomo mogli gotovo uspešneje

¹⁾ Prosim! Uredništvo.

medsebojno pomagati pri velikem gasilskem delu, zato jih je le želeli in jih prav toplo priporočam.

To torej moj predlog. Okrajne gasilske zveze odbor ga je soglasno sprejel. Dala so se pisana vprašanja na vse načelnike okrajne zveze. Dobil sem nato zelo tehtne in uvaževanja vredne odgovore. Ti odgovori so nam služili za nekaka navodila za naše delovanje. V kratkem času se je pokazal velik uspeh.

Gotovo je bila velika in zelo koristna potreba, da smo se združili v okrajne gasilske zveze, pri katerih smo imeli načelniki razne sestanke, posvete in dogovore. Koliko dobrih misli so rodili taki sestanki! Obravnavali smo to in ono gasilsko stvar. Lahko rečem, to nam je bila velika šola. Ni zadosti, da je le gasilno orodje pripravljeno za požar, ter da se gre gasiti v slučaju požara. Treba je, da po požaru na sestankih o delu pri požaru vsak pove svoje opazke in se o tem razgovarja. Kakor so potrebne vaje, tako potrebni so tudi sestanki, predavanja in dobro berilo. Vse to izpopolnjuje gasilčeve zmožnosti ter ga usposablja, da zamore izpolnjevati v polni meri velike dolžnosti, ki si jih je prostovoljno naprtil na ramena v prid svojemu bližnjemu.

Prosim, tovariši, sprejmite to v pomislek in uvaževanje! Pomagajmo drug drugemu v prosep našega gasilstva. Na pomoč! **Ant. Belec.**

Bravo! Gasilci, korajžo! Predlog našega vrlega gospoda predsednika je sedaj v razpravi. Vi imate besedo. Oglasite se! S tem tudi skrbite za potrebno in koristno gradivo za naš prepotrebni Gasilski Vestnik.

Uredništvo.

Gorje pri Bledu. Vsako novo številko časopisa, ki jo dobimo v roke, najprvo prelistamo in pregledamo vsebino. Ostanemo pa, mislimo da vsakdo, — pri novicah, dopisih i. t. d., potem se šele lotimo uvodnih člankov in drugih gospodarskih stvari. Tudi naš Vestnik, mislim, da bomo tako čitali. Mislim, da bo vsakega našega gasilca zanimalo posebno, kaj se godi v veliki družini slovenskih gasilcev. Zanimalo bo vsakega, kdaj, kako in kje se je pripetila nesreča, kakšne žrtve je zahteval plamen; kako smo obhajali slavnosti, veselice; kako delili žalostne in vesele dneve. Ta novičar, mislim, da bo držal marsikateremu gasilcu list v rokah, ako tudi ni posebno hiter v branju. Take stvari zanimajo! In po teh se bomo tudi spoznali, spoznavali čez hribe in doline in se učili obenem od bratovskih izkušenj marsikaj, ako tudi nismo bili navzočni pri njihovih prireditvah oziroma delovanju ter smo jih izvedeli še-le pozneje po našem Vestniku.¹⁾

Ker se bliža leto h koncu ter že lahko rečemo, kaj smo učinili letos, in ker bo I. letnik Gasilskega Vestnika kmalu dokončan, bi ne bilo lepo, ako bi se tudi o našem društvu, ki se šteje pri močnejših v deželi, ničesar ne slišalo v našem listu, zato sem se namenil tudi jaz napisati par vrstic. Ako bi vsako društvo vsako leto objavilo par poročil, imel bi list vedno veliko zanimivega, privlačnega berila. Kadar ima gasilec svoj stanovski list v rokah, se še posebno zaveda svojega imenitnega poklica, ter se tudi nehote uči od svojih bratov, četudi so na drugem koncu dežele.

Naše društvo bo praznovalo prihodnje leto že 20 letnico svojega obstanka. 20 let, to je že precejšnja doba in ima za saboj marsikaj žalostnega in veselega. Vseh 19 let je bilo društvo močno glede moštva, sedaj

¹⁾ To je že prav, da radi prebirate novice iz gasilskega sveta; še prav posebno pa priporočamo Vaši pazljivosti članke, pa naj bodo tudi pusti kakor n. pr. gola pravila in postavne določbe v zadnjem listu. Potem smemo pričakovati iz Vašega peresa še mnogo dobrih dopisov. (Uredništvo.)

šteje 56 delavnih članov. Tudi precej mož z gosp. načelnikom vred deluje v gasilstvu že vseh 19 let, na kar so vsi ponosni ter vsi pravijo, da nobeden ne odstopi pred 25 letnico. S podpornimi člani je križ, teh je malo.

To leto še nismo imeli velikega požara v bližini. Klicano je bilo društvo pozimi prvič k požaru na Mlin; pogorel je Turkov hlev. Drugič, tudi pozimi, v Podhom; sredi noči je gorela pri Pretnarju hiša in vsa gospodarska paslopja. Nevarnost je bila velika za vso vas. Tretjič je gorelo v Gradu spomladi pri Štofu. Omenim, da je ta hiša pogorela že pred 5 leti, namreč 1908., takrat ko je bil oni usodepolni požar na Bledu, ki se ga bomo spominjali še dolgo. Četrtrič smo šli avgusta v Zasip k požaru hiše Pretnarjevega Joža; ta še ni docela izgotovil hiše, pa ga je prehitel ogenj. Vselej je bilo društvo hitro in dosti močno na kraju nesreče.

Vaje priredi društvo običajno štirikrat na leto, in sicer z orodjem. Vendar pa smo mokre vaje omejili, ker pri teh trpe zelo cevi, ki stanejo toliko denarja. Cevi trpe zelo veliko pri navijanju, ker se lomijo. Mokro vajo priredimo le takrat, ko imamo preizkusiti cevi, ki so sumljive. Tam, kjer brizga voda iz njih, zaznamujemo s tintnim svinčnikom, kadar so suhe, zatakemo jih z gumbi in vijaki, ki so se nam prav dobro izkazali. (Dobili smo jih od tvrdke Union, Dunaj). Pri vaji preizkusimo stroje, ali so v redu in potem brez vode napravimo vajo na namišljena poslopja. Po vaji (kar bi jaz povsod priporočal) se posvetujemo. Iz vseh vasi pridejo gasilci skupaj; domačim gasilcem je najbolj znan pristop k vodi v dotični vasi, vsak vodnjak, kaj premore z vodo, prihod in odhod k ognju, kar je v gosti vasi velikega pomena; in o tem se pogovarjamo; vpriči vseh gasilcev se preštudira gašenje v tisti vasi, in kadar je potreba, vedo potem vsi, četudi so iz drugih vasi, kje je pričeti in kaj je potrebno za naglo gašenje. Imeli smo tudi poučno predavanje. Predaval je gospod okrožni dravnik dr. Benedik z Bleda o prvi pomoči pri nesrečah pri požarih. Pokazal nam je tudi praktično, kako je v tem ali onem slučaju treba pomagati ponesrečencu.

Cerkvenih slavnosti se udeležimo teh-le: Na novega leta dan sv. maše, veliko soboto Vstajenja, o sv. Telesu procesije. Sv. Florjan pa je naš praznik; ta dan praznujemo s sv. mašo, popoldne imamo vajo in slednjič nekaj zabave.

Letos smo se udeležili slavnosti 30 letnice v Radovljici ter katoliškega shoda v Ljubljani. Tako nam je poteklo leto in Bog ve, kaj prinese drugo.

V soboto, to je 29. novembra, smo pokopali našega vrlega člana Antona Jan iz Višelnice.¹⁾ Star je bil 53 let, vseh 19 let, od početka društva pa do smrti, je bil pri požarih in drugih prireditvah med prvimi. Bil je povsod priljubljen. Društvo se je udeležilo pogreba z zastavo. Naj mu ostane med gasilci blag spomin!

Jakob Kocjančič, tajnik.

Eden uglednih naših pesnikov nam obeta igro za gasilske odre. Piše našemu uredniku: Za igro si me okanil. Jaz sem prijel Tebe, da spišeš Ti — samo migljaj sem Ti dal, kako snov si mislim jaz. Veš, moje moči še niso za to! Poskusim pač, — toda poskusi tudi Ti! In če podležem, Ti bom hvaležen. Naredil bom za enkrat prvo tretjino in Ti poslal — recimo — tekom 14 dni. Ampak takrat povej odločno — do tu in ne več dalje, ali pa boljše naprej. S to igro si seveda nikakor ne

¹⁾ Pri tej priliki prosimo za životopisne črtice onih mož, ki so žrtvovali dovršen del svojega življenja v prid slovenskemu gasilstvu in so odšli v večnost, a se jih nihče ne spominja več. To so nam za zgled, luč na merniku! Prosimo, prižigajte to luč, ki naj sveti po vsem našem gasilskem svetu ter vnema in podžiga ogenj ljubezni in navdušenja za naš takó vzvišeni človekoljubni poklic. Častimo svoje zaslužene može — gasilce! (Uredništvo.)

mislim zaslužiti kake literarne višine kot dramatik, temveč ustreči le naši veliki potrebi. Seveda, šund tudi nikakor ne sme biti! Bojim se, ker nimam humorja. Resna leta ne poznajo šale!

Za danes dovolj, ob kratkem več!

Ves Tvoj

Fran.

Pisatelj in pesnik le preskromno misli o sebi. Mi smo prepričani, da izpod njegovega peresa ne izide nič slabega. Zato smo trdno prepričani, da bo igra izvrstna in na vse stani dobrodošla. Pozdrav, naš vrli sotrudnik! Uredništvo.

V Št. Jurju pri Grosupljem. 4. dec. ob 3. uri pop. smo bili obveščeni, da je v Benatu pri Ponovi vasi izbruhnil požar. Namah je bila brizgalna vprežena in prej ko v četrh ure je dospela na pogorišče, čeravno je do $\frac{3}{4}$ ure oddaljeno bilo. Ko smo dospeli na pogorišče, so bila že vsa tri poslopja popolnoma v ognju. Ker drugih poslopij ni v bližini — je na samoti — smo se vrgli na gorečo hišo, smo raztrgali in pogasili ostrežje in omejili ogenj, da ni zašel v notranje prostore. Prihitelo nam je na pomoč tudi sosednje gasilno društvo z Grosuplja; le žal, da pri pomanjkanju vode ni imelo dosti opraviti, ker domači vodnjak je bil hitro prazen, ko smo zastavili dve brizgalni notri, druge vode na ni bilo v bližini. Ko bi imeli dosti vode, bi bili rešili več sena, ki je gorelo pod razvalinami kozolca in poda, tako smo pa morali gledati, kako pogubni plamen uničuje velike kupe sena in čuvati, da nam ne pokonča že rešenih predmetov.

Priporočati bi bilo županstvu, da bi skrbela, da bi posestniki skrbeli za velike vodnjake ali kake druge vodne priprave, da ne bi ob času požara precej vode zmanjkalo, kar se često dogaja. Gasilski pozdrav!

Janez Kocman, načelnik.

Gasilski Vestnik, prosimo, nam pošiljati pod skupnim zavitkom. Člani niso vsi v vasi Št. Juri doma, ampak tudi po drugih vaseh naše občine.

Naš nabiralnični upravitelj nam je zažugal, da bode vrnil vse, kar ne bo pravilno naslovljeno, namreč: ime, priimek in vas, ne samo ime in član gasilnega društva v Št. Juriju. On pravi, kar je naslovljeno na vas Št. Juri, bode oddal, drugo bode vrnil, ne glede na to, če so člani po drugih vaseh naše občine. Načelnštvo je imelo silno veliko opraviti, preden so dobili vsi društveniki 3. in 4. številko Gasilskega Vestnika v roke.

Toliko v pojasnilo s prošnjo vseh članov, da bi nam pošiljali pod skupnim zavitkom na naslov:

Gasilno društvo Št. Juri pri Grosupljem.¹⁾

Poslali so nam sklep bivše okrajne zveze gasilnih društev v Št. Vidu nad Ljubljano, in ker je tu in tam še vedno aktualen, ga objavljamo.

Št. Vid, 27. maja 1912. Vsem bratskim gasilnim društvom naše okrajne zveze! Gasilna društva si bodo ugled pridobila in ohranila, ako se bode pokazala lepa disciplina in lepa medsebojna prijaznost med gasilnimi člani bodisi tega ali onega gasilnega društva. Naša društva so prostovoljna. Druži nas prelepi namen: V sili hiteti bratu na pomoč!

Vsi gasilci se trudimo za ta smoter. Če hočemo v resnici ta lepi namen doseči, je dolžnost naša, da smo pridni in redni člani ter se ljubimo kot pravi bratje. Vsak gasilec je dolžan delati, kolikor mu pripuščajo okoliščine in kolikor zamore storiti.

¹⁾ Naš vestni gospod upravnik bo že vse tako uredil, da ne boste imeli ne Vi ne Vaš nabiralnični upravitelj s prihodnjo številko našega glasila nobenih težkoč več. Opomba uredništva.

Človeško je, da je gasilec kdaj bolj razpoložen za delo, kdaj pa manj. Tega se ne sme nikdar očitati komu. S takim očitanjem, predbacivanjem ali zabavljanjem se pride do prepиров, tega se je pa treba skrbno varovati.

Ako pride med gasilna društva prepir, je s tem človekoljubno delo otežkočeno in obteženo in ne pride se do pravega delovanja.

Načelnikova dolžnost je, da skrbi med gasilci za disciplino, red in medsebojno prijaznost.

Dolžnost mi je bilo to pripomniti in prosim, da vsak načelnik vpliva v tej smeri v svojem društvu.

Anton Belec, predsednik.

Prostovoljno gasilno društvo v Stobu. Prečital sem in natančno pregledal sestavljena pravila za gasilna društva v št. 3., 4. Gasilskega Vestnika in jih primerjal s prejšnjimi pravili gasilnih društev. Priznati moram, da so v velikem obsegu izpopolnjena, jasna in pravilna. Takoj smo pripravljeni, dati ta pravila v potrdilo visoki deželni vladi, kadar nas Zveza obvesti o tem. Tudi drugim zveznim društvom bodo gotovo ugajala. Mislim, da bodo vsi zanje hvaležni.

Zelo potreben je bil gasilstvu tudi posnetek društvenega zakona od 15. novembra 1867. Posebno pa „**Red o požarni policijski straži**“, ki bi ga naj vsi predstojniki gasilnih društev prečitali po večkrat. To je velikega pomena. Jasno nam kaže razmerje med gasilnim društvom in občino oz. deželnim odborom.

V starem „Gasilcu“ nismo o tem „redu“ nikdar nič slišali, zato ga pa tudi nismo mogli poznati! Zdaj še-le vemo, kako smo združeni z občinami in kako skrbi deželni odbor, da se vzajemno deluje za varnost bližnjega. Zdaj nam je šele popolnoma jasno, da o tem govore postavne določbe že od davnih let in da je v resnici naš najvišji gospodar v deželi deželni odbor!

Komaj se je ustanovila Zveza, že se je združilo pod njenim blagodejnim okriljem čez 100 gasilnih društev s 3 do 4 tisoč gasilci. To je armada! In naš Gasilski Vestnik! Ta jasno kliče: izobrazbe je treba; tu Vam jo podajamo! Res, kmalu se mora pokazati sad v javnih nastopih in delu za ljubo domovino in mili naš narod!

Zatoraj k sklepu I. leta kličem: Delujmo z združenimi močmi na gasilskem polju, da bo res gasilstvo Bogu v čast, domovini v slavo in bližnjemu na pomoč!

Jos. Jezernik, načelnik.

Iz Stoba se nam poroča: Gasilno društvo Stob je imelo letošnje leto 3 požare v domačem kraju.

Dne 3. aprila opoldne se je zavalil dim iz lope M. Cajhna v Spod. Domžalah. Moral je zažgati kak otrok v klaji. Takoj smo bili na licu mesta in pogasili. Prišlo je tudi gasilno društvo iz Domžal na pomoč.

Dne 27. aprila ob 10. uri ponoči je zažgala zlobna roka poslopje, kjer ni bilo nikogar v stanovanju, h. št. 18. v Stobu, last M. Habjana. Društvo je del strehe in lope rešilo in varovalo pol m oddaljeno veliko sosedno poslopje in ogenj do 2. ure zjutraj uničilo.

Dne 16. oktobra ob 9. uri dopoldne je zažgal v skednju Ignac Lovšeta v Stobu 5 letni otrok. 30 m dolgo gospodarsko poslopje je bilo naenkrat v oguju. V 5 minutah so naši gasilci že delovali. Posrečilo se nam je, hišno poslopje rešiti popolnoma. Ob najhujšem času je prišla na dvorišče pogorelega požarna bramba iz Domžal in brizgala vodo na streho razbeljene hiše in obvarovala za tisoč kron zgorljivih delov Banki Slaviji, ki je darovala za to nagrado celih 25 K. (Zato: Izpopolnimo in razvijmo naše gasilstvo do idealne višine, potem pa stopimo pred deželni

zastop z zahtevo: „Hočemo delati le za domovino! Dajte deželi lastno zavarovalnico!“ Op. ured.)

Tudi so gasilci rešili orodje, živino in hišno opravo. Pogorelec je izjavil, da je hvaležen, da bo ostal vsaj pod streho. Prej je pa vedno trdil, da je gasilno društvo nepotrebno, da dela le stroške itd.

Naše društvo se je ustanovilo leta 1906 in je do danes 22 krat gasilo doma in v okolici. Delalo je z vso požrtvovalnostjo zlasti pri velikih požarih v Trzinu, Depali vasi in Mengšu.

Priredili smo tri velike vaje in več malih, sami in z naraščajem, ki se vežba zlasti pri „Orlih“. Ti bodo kmalu dobri gasilci.

Proslavili smo med drugim starčka, N. V. cesarja F. J. I., ob 65 letnici Njegovega vladanja. 1. dec. ob pol 8. uri zvečer se je razsvetlila cela občina, celo zvonik; društveni dom, tovarne, šola in vse drugo je bilo v lučkah. Priredili smo sprevod. Prvo je korakalo veteransko društvo, nato gasilno društvo iz Domžal in iz Stoba, na čelu spreveda je svirala domžalska godba. Občinstva je bilo polno. Sprevod z lampijoni se je pomikal po Domžalah. Ob pol 10. uri se je ustavil pred g. županom. Naš načelnik je pojasnil z živo besedo, kako častit je naš ljubljeni cesar in kako ljubimo v naši občini svojega vladarja. V znak naše udanosti in ljubezni zaklicali smo cesarju trikrat slava! na kar je godba svirala cesarsko himno. 2. decembra ob 9. uri je daroval g. župnik Bernik sv. mašo, ki so se je vsa društva udeležila korporativno. Godba je svirala ta dan, zastave so vihrale, topovi so pokali, — tako veličastne slavnosti še nismo videli zlepa v Domžalah!

Tebi, dragi „Vestnik“ in vsem slovenskim gasilcem želim srečno veselo novo leto. Na pomoč!

Franc Končan ml., tajnik.

Gorje pri Bledu. Pravkar so utihnili zvonovi po osmini za ranjkim članom našega društva, Ant. Jan-om, kakor sem že poročal, se je že zopet oglasil mrtvaški zvon našemu, od početka društva zvestemu članu gosp. Jožefu Žumer, posestniku in gostilničarju v Sp. Gorjah, ki je preminul 10. decembra 1913 ob 4. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni. — Pokojnik je bil voljen že v ustanovni odbor, ter je pomagal že pri ustanovitvi našega društva. Od l. 1896. do 1901. je bil podnačelnik. Nadaljna leta pa je prevzel posel blagajnika, ter je vztrajal v tej službi do l. 1912, dokler ni obolel. Zadnje leto je bil podporni član. Za gasilno društvo je imel zmerom odprto roko. Društvo je razobesilo raz „Gasilni dom“ črno zastavo (kakor vsakemu umrlemu članu) ter ga spremilo 12. decembra na zadnji poti z zastavo.

Ohranimo mu blag spomin!

Jak. Kocjancič.

Iz Kamnika pri Preserju. Na sveti večer dne 24. decembra leta 1913 je nekaj pred tričetrt na 12. uro začelo goreti župnijsko gospodarsko poslopje — hlev, pod in šupa, ki je skup pod eno streho. Ogenj je nastal po neprevidnosti otrok, ki so metali razne goreče vžigalice raz vzvišeno pokopališče na okrog. Slučajno je ena padla na hlev, kjer je baje manjkalo ene opeke. Ogenj se je pod streho hitro razširil po vsem poslopiju, nato pa z močjo buknil na prosto. K sveti maši napravljeno ljudstvo je z bolestjo opazovalo, kako preti ogenj župnišču, ki je komaj par metrov oddaljeno. Pomagati se pa v prvem trenutku ni moglo. Tudi svinjaki in drvarnica so bili v nevarnosti.

Naši gasilci, ki so bili že na potu k sv. maši, so se hitro vrnili, ko so opazili nevarnost, po brizgalno. Med potjo so tudi druge opozarjali. V neverjetno kratkem času so prihiteli k ognju. Takoj se je ljudstvo od-

dahnilo, ko je bilo moči močiti visoko župnijsko streho in drugo poslopje. Tedaj je bila nadaljna nevarnost preprečena.

Gasiti pa smo morali do dne, kajti še novo, močno poslopje, krma, v podstrešju za kurjavo pripravljena drva, vse to je dalo dela, preden se je zadnji ogorek pogasil. Polnočnica se je preložila na jutro.

Tukaj se je opazilo, kako potreben je vodovod. In kako nezmislno so oni ravnali, ki so se temu upirali. Kaj bi bilo, ko bi bili vodnjaki prazni?! In to se pozna pri vsakem požaru. Ko bi se v poletju v kaki suši prikazal rudeči petelin na strehah, bi ne preostajalo drugega kot po-brati, kar bi bilo v naglici mogoče, drugo pa prepustiti požrešnemu ognju.

Martin Šustar, tajnik.

Društvena pravila.

Za spremembo društvenih pravil se je oglasilo gasilno društvo v **Naklem**, ki nasvetuje, naj se glasi § 11., zadnji odstavek: „Kdor iz-ostane brez veljavnega vzroka trikrat od vaje ali pogorišča, se izključi iz društva.“

Gasilno društvo v **Št. Juriju** pri Grosupljem pa piše: „Pravila, v Gasilskem Vestniku natisnena, naše društvo popolnoma **odobruje**.“

Razglas deželnega odbora.

Gasilno društvo v je v računskem zaključku vpisalo med izdatke: Obresti od posojila, premog, popravki, stroški o požarih, služnina, takse i. t. d., tudi podporo deželnega odbora v znesku 1.000 K, ki jo je v hranilnici naložilo.

Taki računski zaključki so brez pomena in to tembolj, ako se še **pozabi** zraven predložiti razkaz premoženja, kjer bi se dalo mogoče take nepravilnosti vendarle izslediti.

Računski zaključek mora nuditi kolikor mogoče jasno sliko vsega denarnega poslovanja; ne pa da bi se tisto še zakrivalo.

Sploh predlagajo gasilna društva v pretežni večini pomanjkljive računske zaključke, kar pa se molče prezre, ker se ne more vsakega po-greška posebej grajati.

Več pozornosti se je obrnilo temu slučaju le zato, ker gre tu za ogromno svoto 1.000 K.

To se naznanja deželni gasilski zvezi s pozivom, da o priliki revizij, poučnih predavanj ali morebiti po Gasilskem Vestniku navaja gasilna društva k pravilnemu poslovanju.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, 16. oktobra 1913.

Za deželnega glavarja:

dr. Lampe.

Vprašanja — odgovori.

Ta kotichek smo odprli z današnjo številko v našem listu. Uveden je že v „Kmetovalcu“ „Sadjarju“ . . . Kratko vprašanje — kratek odgovor, ta način podavanja, tak odgovor je kaj priljubljen pri naših ljudeh. Upamo, da smo zadeli pravo, ako smo ga uvedli tudi v našem listu. Obljubljen je bil ta kotichek pravzaprav že na zveznem občnem zboru (glej str. 17!). Obljuba dela dolg. Da ostanemo mož-beseda, tu torej kotichek!

1. Vprašanje: Gospod Maren z Grosupelj je vprašal na I. občnem zboru naše Zveze: „Kako je po zakon us povračili za pripręgo pri požarih?“

Odgovor: Na stavljeno vprašanje odgovarja „Red o požarni policiji in gasilnih stražah“, postava od 15. septembra 1881, dež. zak. št. 4.¹⁾ In sicer slöve § 12: „Vsaka občina je dolžna o požarih pomagati svojim sosednim občinam, kar je največ moči in **brezplačno**. § 36.: Stroške za **zunanjö pomoč** . . . plačujejo pomagajoče občine . . . **same**.“ — Ako ni tedaj pravnoveljavnega dogovora z zunanjimi občinami, mora pomagajoče gasilno društvo (oziroma občina) **samo** trpeti stroške za pripręgo. — In pri domačih požarih? 4. odstavek § 13. omenjenega reda se glasi: „Za omenjena dela (pripręgo) se mora dati . . . zmerno povračilo, določeno s sklepom občinskega odbora.“ Skrbite tedaj, da občinski odbor takó sklene!

2. Vprašanje: Slišal sem, da nova gasilska zveza brani postavljati stolp za sušenje cevi na strop shrambe za gasilno orodje. Ker je po Kranjskem veliko tacių gasilnih shramb, da imajo stolpe na stropu: vprašam: Koliko je na tem resnice?

Odgovor: Sušilni stolp za cevi na stropu je zelo škodljiv za gasilno orodje, ker se z obešanjem mokrių cevi v tak stolp steka voda po shrambi in oddaja občutno vlago na orodje, da rjavi železo in strohni les. Stolp je pa tudi za strop in streho zelo škodljiv, ker o dežju rado zateka in veliko trpi strop vsled moče. Zakaj tudi dober krovce težko zadela s ploščakom streho, da ne bi puščala dežnice. Stolp mora tudi tako obit biti, da gre vanj veliko zraka in se cevi hitreje sušijo. Priporočamo nabiti 1—2 cm velike sklade med šolanjem. Ker morajo biti ti skladi vedno odprti, je gotovo, da pri dežju po vetru kolikor toliko mokrine pride v stolp, od tod moča v shrambi. To so važni vzroki, da se je odbor odločno zavzel proti postavljanju stolpov na stropce. Stolp se mora **poleg** shrambe postaviti. V stolp se napravijo mala vrata, da se naravnost od zunaj obešajo cevi v stolp; nikakor ni dopustno, voziti mokre cevi v shrambo in jih šele iz shrambe obešati v stolp. Zato je popolnoma umestno in prav, da je sklenil deželne

¹⁾ Ta red je objavljen v zadnjem Gasilskem Vestniku na strani 46 in dalje. Prosim Vas, bratje-gasilci, preberite ga večkrat; zlasti zdaj-le pozimi, ko imate gasilsko šolo, se razgovarjajte o posameznih določilih tega reda toliko časa, da Vam bodo vse važnejše določbe ostale v glavi. Pravi gasilec mora poznati svoje postave! Kdo pa, če on ne?!

gasilske zveze odbor predlagati le takim gasilskim društvom podporo, katera bodo zidala gasilne shrambe po vzorcu, ki ga je napravil deželni stavbeni urad. In tega sklepa se bode deželna gasilska zveza tudi držala!

3. *Vprašanje:* Svetujejo nam velika vrata v shrambi mesto na šteklje na kolesca napraviti. Kaj bi bilo bolje?

Odgovor: Vrata na kolescih so zelo občutljiva. Če so dobro in močno napravljena, da se še rado odpira in zapira, so zelo draga in nikdar ne tako zanesljiva kakor na štekljih. Za gasilni dom je nujna potreba, da se pri požarih odpro vrata hitro in brez kakega zadržka. Zato svetujemo, napravite velika vrata tako, da se bodo na zunanjo stran odpirala. Najboljše je, da je osebni vhod v gasilni dom skozi mala vrata v stolpu; skozi ta mala vrata se pride torej do velikih vrat od znotraj. Velika vrata se odpirajo in zapirajo znotraj z zapahi (ne s ključavnico). Najpripravnejši je trojni zapah na okrogli železni palici, katera se suka in z enim sunkom vse te tri zapahe odpre ali zapre. Tak zapah je najbolj zanesljiv in po ceni, ker ga lahko vsak priprost kovač napravi. Ta zapah prime vrata v treh krajih in zatakne tako, da se ne morejo zvijati, tudi če so večkrat na dežju in hudem solncu. Za slučaj požara pa najzanesljivejše odpira. Velika vrata odpirati od zunaj s ključavnico ni priporočljivo. Hudobni in nagajivi ljudje radi vtikajo v ključavnico pesek ali kaj drugega skozi ključevo luknjo, tako da se niti s ključem ne more odpreti. Posledica je, da je treba v sili naglo s krampom odpreti vrata. S tem se pa velika vrata izdatno poškodujejo. Veliko lažje je in z manjšo škodo se mala vrata odpro, ako tudi kdo vtakne kaj v ključavnico, ravno ker so majhna.

4. *Vprašanje:* Rečeno mi je bilo, da moramo v gasilni shrambi napraviti mrežaste odprtine za zračenje spodaj pri tleh in zgoraj pod kapom. Imamo v shrambi velika okna, s temi lahko zračimo po potrebi. Ali ne bi zadostovala okna za zračenje?

Odgovor: Gasilno orodje, oprava in obleka je iz raznega materijala. Gotovo je potrebno, da vse to večkrat prezračimo. Kakor za človeka, tako je tudi za gasilno orodje potreben vedno sveži zrak. Okna se sicer lahko odpirajo za zračenje, samo žal, premalo je tako skrbnih gasilcev, da bi vedno hodili zračiti shrambo. Zato je velika potreba, da napravite štiri zračna okna: v pročelju in na zadnji strani po dva in pod kapom na vsaki strani po dva. S tem je zagotovljena zračna shramba in ni potreba nikdar misliti na zračenje. To so malenkostni stroški, obvarovanega pa zelo veliko. V zračnem in suhem prostoru ne rjavijo železo, barva in les ne trpita. Kolika vrednost so za obleko in cevi suhi in zračni prostori, kako dolgo let se ohranijo v dobrem stanju; v zaduhli, vlažni in zaprti shrambi pa kaj kmalu strohni in se vniči vse. Poskrbite vsa gasilna društva, da napravite v svojih shrambah zračna okna, ako jih še nimate. Videli boste, kako vam bode to koristno pri orodju in opravi in koliko se bo vsled snaženja plesnobe prihranilo.

5. *Vprašanje:* Čudim se, zakaj da so nekateri proti stropom v gasilni shrambi. Shramba brez stropa pač ni lepa?

Odgovor: Gasilna shramba ima namen, da se gasilno orodje in oprava z obleko dobro hrani in da je vsak čas vse pripravljeno za rabo. Prav in potrebno je, da je čedna in prostorna. Ne vidimo pa potrebe, da bi morala shramba imeti strop. Gasilna shramba mora biti ne le prostorna, ampak tudi visoka. Dobijo se velike shrambe, ki imajo nizke strop, nekatere komaj 2 in pol metra visoke, tako da se ne more kaj višjega in daljšega postaviti. To ni praktično za gasilno orodje in tudi ne zračno! Čemu torej dragi strop v shrambi? Veliko shrambo strop zelo podraži in nepotrebno poslabša. Dobra streha na shrambi, to je prvo in glavno; za tako streho ne smemo štediti! Mesto stropa se pa ošolajo šperovci z deskami, nato pobarvajo ali pa omečejo z malto. S tem je tudi strop dosežen. Taka shramba je kaj prostorna in dovolj čedna.

Prav in lepo je, da so gasilne shrambe čedne, da stoje na primernem kraju, pripravno za dohod in odhod. Temu se ne oporeka. Gotovo je pa veliko gasilnih shramb, ki so zelo drago zidane, nepripravne in premale za gasilno orodje; več jih je celo nečednih in kar nič v prilog lepote vasi. Gotovo je dež. stavbeni urad v tem oziru zelo veliko pripomogel s priprostim in za gasilne shrambe primernimi načrti, ki se dobe na željo od naše Zveze. Shramba naj bode velika, saj 4 metre visoka in brez nepotrebnihih dragih okraskov, ki napravljajo le stroške. Streha naj bode položena, krita z zenitom, spodaj ošoljena z deskami. Stolp naj bode vsaj 10 m visok in ne čez $2 \times 1,50$ m velik. V stolpu naj bodo vrata za vhod. Tako priprosto zidana gasilna shramba bode gotovo tudi v lepoto vasi in bo na vse strani ustrezala svojemu namenu.

6. *Vprašanje:* Dobili smo načrt od deželne gasilske zveze. Ta ima pa začrtano le shrambo. Mi pa želimo tudi sobo za hišnika. Zakaj se ne bi naredila soba pod streho, saj bi se s tem prihranila streha!

Odgovor: Deželna gasilska zveza je določila 3 vrste načrtov za gasilne shrambe, pa brez kakih sob za hišnika. Nameravalo se je napraviti v prvi vrsti le primerne načrte za shrambo orodja. Ni pa proti temu, da se napravijo tudi sobe za hišnika. Podstrešne sobe odločno odsvetujemo, ker take sobe zelo podraže stavbe. Gasilne shrambe morajo biti prostorne, visoke, dolge in široke; sklenili smo priporočati shrambe brez stropov, ker se doseže s tem večji prostor in prihrani veliko denarja.

Gasilne shrambe so najpripravnejše in najcenejše, ako so pritlične in brez nadstropja in, kakor rečeno tudi, brez stropov. Soba s kuhinjo za hišnika se pa zida lahko v pritličju. Poslopje se za te prostore napravi toliko daljše in želji je ustrezno. Ta način zgradbe je odločno najcenejši in najpripravnejši.

Kdor želi imeti sobo za hišnika pri gasilni shrambi, naj to s par črtami zariše, k od naš poslanemu načrtu, pošlje vse skupaj deželni gasilski zvezi, potem bomo skrbeli mi, da se mu načrt po želji izpopolni.

A. Belec.

Tajnikova poročila.

Poklonitev deželnemu glavarju. Deputacija Kranjske dež. gasilske zveze (predsednik A. Belec, podpredsednik A. Mejač, deželni odbornik dr. Vladislav Pegan, tajnik Fr. Lavtižar in odbornik Fr. Jučan) se je poklonila dne 21. februarja t. l. deželnemu glavarju g. dr. Ivanu Šusteršiču, da mu čestita, ker ga je Najvišji pokrovitelj gasilstva, premilostni naš vladar, zopet imenoval deželnim glavarjem vojvodine Kranjske, da se mu zahvali za naklonjenost, ki jo je dozdaj izkazoval razvoju in napredku našega gasilstva ter ga prosi, da še nadalje ostane zvest zaščitnik kranjskega gasilstva in Kranjske deželne gasilske zveze.

Gospod deželni glavar je deputacijo kar najprijazneje sprejel ter v svojem odgovoru povdarjal veliko korist in pomen gasilstva ter zagotovil, da bo deželni odbor tudi v bodoče posvetil vso pozornost našemu gasilstvu ter z združenimi močmi s Kranjsko deželno gasilsko zvezo delal v korist našemu ljudstvu tudi na tem človekoljubnem polju.

Izročitev častne diplome našemu prvemu častnemu članu. Deputacija se je poklonila tudi deželnemu odborniku gosp. dr. Vladislavu

Častna diploma, izročena dne 21. februarja 1914 dež. odb. dr. Vlad. Peganu.

Peganu, da mu kot prvemu svojemu častnemu članu izroči častno diplomu. Prisrčnemu nagovoru g. predsednika tov. A. Belca, ki je povdarjal slavljenčeve izredne zasluge za kranjsko gasilstvo, je sledil istotako prisrčen odgovor, iz katerega je zvenela res prava ljubezen do gasilstva. Delo, katero vršimo skupno, je res krščansko in to delo hočemo v istem smislu vršiti tudi v bodoče.

Diploma je jako lepo delo domačega umetnika slikarja g. A. Rude v Ljubljani. Okvir je po načrtih strok. učitelja c. kr. drž. obrt. šole ljubljanske,

g. Tratnika, napravil mizarski pomočnik Josip Arhar v Št. Vidu nad Ljubljano. Fotogr. posnetek te diplome prinašamo v tej številki Gasilskega Vestnika.

Nova društva. Gasilnim društvom, ki so nanovo priglasila vstop v Zvezo, naznanjamo, da že delj časa ni bilo odborove seje. O sprejemu pa se bo sklepalo v prvi prihodnji seji, ki bo najbrže še ta mesec.

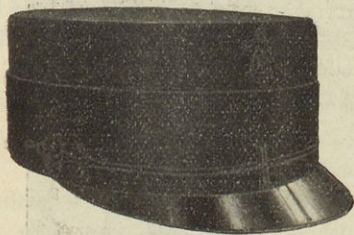
Od vseh strani dobivamo pozive in prošnje za ustanovitev novih gasilnih društev, kar dokazuje, da se ljudstvo za gasilstvo zanima in da ve ceniti pomen gasilnih društev. Tekom pomladi in poletja se bo vse uredilo.

Poročila o požarih so nadalje poslala gasilna društva: Kandija (Brod), Hruševje (Hrenovice), Hruševje (Mala Brda), Preska (Sp. Pirniče), Cerknica (Cerknica), Št. Jurij pri Grosupljem (Ponova vas), Voglje pri Kranju (Hrastje), Kamnik pri Preserju (Preserje), Podpeč (Preserje), Koroška Bela (Javornik), Cerklje pri Kranju (Dvorje), Jurjevica (v gozdih pri Ribnici), Kandija (Kandija), Št. Vid nad Ljubljano (Stanežiče), Št. Vid nad Ljubljano (Št. Vid).

Imenike za leto 1914 je dozdej poslalo 27, članarino pa 37 gasilnih društev.

Gledališke predstave so priredila v letošnji zimi sledeča gasilna društva: Naklo (Dimež, strah kranjske dežele), Št. Vid nad Ljubljano, Grosuplje (Moč uniforme), Vižmarje (Nemški ne znajo, in Miha, drzni roko-delec) in Stara Vrhnika (Čevljar in krčmar pri zvitem rogu).

Prav tako! Posnemajte! Tudi gasilna društva naj služijo poštenu zabavi in izobrazbi našega ljudstva!

Čepica za člane Kranjske deželne gasilske zveze.

Gasilska oprava, kroj in čepice

so za naša gasilna društva končno določena. Natančneje poročilo sledi v kratkem, najbrže po okrožnici. Sliko naše čepice pa prinaša Gasilski Vestnik. V Ljubljani se dobe te čepice pri tvrdki Benedikt & Comp. (Prešernova ulica).

Novo brizgalne dobe v kratkem gasilna društva: Prečna, Stopiče in Mlačevo.

Slavnosti in veselice so zvezi priglasila gasilna društva: Dobrova, Cerknica, Podkoren, Kamnik pri Preserju, Mojstrana, Št. Rupert, Podpeč, Stara Vrhnika, Koroška Bela, Vižmarje, Bloke, Idrija, Grosuplje, Godovič in Naklo. Prirejajte le dostojne veselice!

Gasilski koledar se je razposlal v 2000 izvodih že pred novim letom. Društvom, ki so ga pozneje naročila, ni mogoče postreči, ker se ga je natisnilo le toliko, kolikor je bilo naročenega; za novo izdajo pa ni bilo dosti naročnikov. V prihodnje pa naj se tovariši načelniki natančno ravna po okrožnicah!

Krajevne naprsne trobojnice je naročilo 54 gasilnih društev in so jih tudi že vsa dobila. Zakasnela društva se pa zopet oglašajo, dasiravno je bil v okrožnici določen rok do 10. januarja 1914. Take stvari je najbolje naročati skupno. Zato prosimo društva, ki še žele trobojnic, da dotični naročilni list takoj pošljejo.

Listnica.

Tov. S. V. v H. Navodilo za snovanje novih gasilnih društev izide v Gas. Vestniku.

Gas. dr. K. Tiskovine so se poslale vsem učlanjenim društvom istočasno. Sicer pa jih vedno lahko dobite pri tajništvu.

Gas. dr. S. V. Ni vzroka, da ne bi smeli prirediti take gledališke igre. Boljše prirejati poštene gledališke predstave, kakor pa veselice z brezmejnimi ponočevanjem.

Gas. dr. M. P. Nova pravila so se z navodilom vred že razposlala vsem učlanjenim gasilnim društvom. Za predložitev c. kr. deželni vladi so za obstoječa društva koleka prosta. Nova društva pa jih morajo kolekovati in sicer vsak izvod s 30 h, vlogo pa s kolekom za 1 K.

Gas. dr. K. in drugim. Želite, da bi prišel na občni zbor. Pri ogromnem začetnem delu docela nemogoče. Novim društvom sem seveda vedno na razpolago.

Tov. Z. K. G. To že davno vem. Ni mogoče utajiti, kar so delali na občnih zborih, četudi zahrbtno. Zdaj bi bili radi seveda nedolžni. Ne boj se, pogumno na delo! Konkurenca v delu je zdrava!

Gas. dr. P. Vaš gasilni dom mi je sicer znan kot jako nedostaten, vendar Vas prilično obiščem, da se pogovorimo na licu mesta, kako stvar urediti. Pritrjujem, da za take reči ni bilo smisla.

Tov. J. v R. Tvojo prošnjo za ponesrečenca predložil. Upam, da bo kmalu rešena. Bog Te živi!

Gas. dr. P. Tiskovin za posamezna društva pač ne morem izpolnjevati. Sicer so pa tako umljive, da ni posebne težave sestaviti prošnje. Le preberite jih večkrat in poizkusite, pa bo šlo! — Seveda se cevi in orodje pokvari, zato je pa dolžnost prizadetih, da društvo podpirajo. Žalostno, da se nihče ni brigal za Vas. Dotični gospod je pač imel druge „muhe“.

Tov. I. P. v K. Čestitam! Glej, da napraviš red. Pasovi, sekirice itd. niso „rena“, ampak gasilsko orodje, ki stane dosti denarja. Zato jih pa treba vedno sproti osnažiti in spraviti na določeni prostor, ne pa zmetati v gas. domu na kup. To sem videl v nekem gas. domu pred nedavnim časom. Seveda je potem vse rjasto. Več o tem o priliki v posebnem članku. Pozdrav!

Gas. dr. v A. Vaši in več drugih želji je ustrezno, ker se Gasilski Vestnik odslej pošilja na načelstva gas. društev. — Da, računski zaključek se prilaga prošnji vedno za tisto in predidóče leto. — Vzorec in opis dobite v kratkem. — Taka vloga — naznanilo občnega zbora — je koleka prosta.

Gas. dr. St. Ne bo šlo. Pač pa to lahko napravite pri kaki posojilnici. — Društvene knjige (zapisnike) bo izdala Zveza. — Načrte dobite, ko jih dobim od dež. stavb. urada.

Gas. dr. H. Zvezni odbor je že rešil.

Gas. dr. G. na Kr. in C. na Goriškem. Vprašujete glede prirejanja plesnih vesellic. Okrožnica deželnega odbora z dne 10. oktobra 1912 govori o prirejanju dostojnih vesellic. Naša društvena pravila pa v § 2. (b) pravijo, da je namen društva tudi navajati svoje člane k vedno večji varčnosti in zmernosti. Po tem se bomo tudi ravnali, pa naj bo to nasprotnikom našim všeč ali ne.

Zoper dostojne veselice, gasilske predstave itd. pa seveda ni ugovora.

Gas. dr. M. B. Občina je dolžna Vas podpirati, saj ji gas. društvo prostovoljno oskrbuje opravila, ki jih je po zakonu ona dolžna oskrbovati. Sicer je pa tudi deželni odbor na stališču, da mora v prvi vrsti gasilstvo podpirati občina in se bo pri dovoljevanju deželne podpore to tudi vpoštevalo. — Prilичno se oglasim tam, pa bomo pregledali in se dogovorili, kar treba.

Gas. dr. V. Bom pa počakal. Tudi pri Vas se prilичno oglasim.

Tov. F. na B. Podporna blagajna se posebej upravlja in toraj tudi računi posebej vodijo. — Štampilija — kakor vidim — še popolnoma dobra. — Pozdrav!

Tov. S. v M. Ne vem, katere priloge mislite. Obrnite se na deželni odbor.

Vprašanjem glede okrajnih gasilskih zvez odgovarjam, da se bo odbor o njih posvetoval najbrže že v prihodnji seji. Poročilo potem takoj priobčim v Gasilskem Vestniku ali pa po okrožnici.

Upraviška listnica.

S tem zvezkom (5. in 6. šte.) zaključujemo I. letnik Gas. Vestnika. Ker je tiskarsko delo vsled tiskarskega gibanja delj časa počivalo, je moral čakati tudi naš list. V tekočem letu bo izhajal Gas. Vestnik v istem obsegu kakor preteklo leto. Prva številka izide najbrže že koncem tega meseca. Vabimo vse dosedanje naročnike, da nam ostanejo zvesti tudi v letu 1914. Županstva, ki dozdej še niso poravnala naročnine za l. 1913, prosimo, da to čimpreje store.

Našim gasilcem pa priporočamo, da celotni letnik dajo takoj v vezavo; zlasti veljaj to načelništvom. Naj ne bo nobenega našega gasilnega društva, ki bi ne imelo po nekaj vezanih izvodov prve naše strokovne knjige.

Sicer pa veljaj vsem našim gasilcem: Berite!

Gasilski Vestnik.

Glasilo Kranjske deželne gasilske zveze
v Ljubljani.

⌘ II. letnik. ⌘

Uredil **Julij Slapšak.**

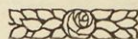

V Ljubljani, 1914/15.

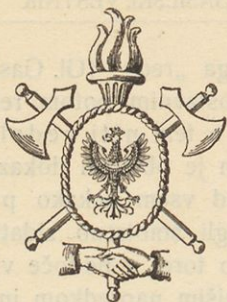
Natisnila Zadružna tiskarna v Ljubljani.

Vsebina.

	Stran
Velikonočna budnica	1
V drugi letnik	1
Bencinmotorne turbinske brizgalnice	2
Rešitelj	3
Razgovor po gašenju	5
Lešanska kronika	8
Kako je spisovati kroniko	23
Dopisi	26, 41, 74
Tajnikova poročila	30, 46
Prošnja uredništva	32
Vabilo na drugi občni zbor	33
Naznanilo in prošnja	34
Pozdrav	34
Okrajne gasilske zveze	34
Skoz Sorško dolino	35
Gasilskemu rogu	39
Gašenje visokih predmetov	39
Dogodba	40
Razno — Razglas	48
Ob težkih dneh	49
Naša žalost	49
2. decembra 1914	50
18. avgusta 1915	52
Skrbimo za naraščaj	52
O gašenju sploh	54
25 letnica prostovoljnega gasilnega društva v Št. Vidu nad Ljubljano	58
Gasilsko delo v vojnem času	62
Na Bledu 28. junija 1914	63
Maščevanje	70
Spomenik gasilcem, ki so padli ali umrli za domovino	71
Dopisi	74
Tajniške vesti	82

Gasilski

Vestnik

List za pospeševanje gasilstva.

Velikonočna budnica.

Narava se budi,
v življenje novo vstaja!
Velika noč zvoni,
veselje vse navdaja!

Gasilci tudi mi
zdaj z novimi močmi
vstanimo vsi na delo
in delajmo veselo:
napočil naš je dan
in sije nam čez plan!

V tem svitu se krepí
naj nam zavest in moč,
da za naprej se vsi
še lože dan in noč
s plamenom vojskovali
in bratom bomo dom
uspešno varovali
pred tem in drugim zlom!

Fr. Rojec.

V drugi letnik.

S to številko smo pričeli II. letnik našega glasila. Prebira ga okoli 4000 gasilcev iz vseh slovenskih pokrajin, kar list najboljše priporoča. Obenem pa tudi kaže, kako zvesta je dani besedi naša dična Zveza. Po § 2. svojih pravil se je zavezala, „poučevati v strokovnem oziru včlanjena društva“. In ni še preteklo eno leto, odkar je ustanovljena, pa že roma 4000 izvodov „Gasilskega Vestnika“ širom slovenske domovine ter poučuje in bodri naše gasilce. In kako potreben je ta list, dokazujejo razni glasovi z dežele. Iz pisem, ki jih dobivamo, je med drugim razvidno, da na priliko postave od 15. septembra 1881, zadevajoče red o požarni policiji in gasilnih društvih za vojvodino Kranjsko, priobčene v lanskem letniku, ki tvori vendar podlago vsemu gasilskemu gibanju, večina društev niti poznala ni. Tako nam poroča neko gasilno društvo v tem pogledu nastopno: „Silno smo se razveselili zopet 3. in 4. številke Gasilskega Vestnika, ki nam prinaša naše postave. Le zakaj nismo že prej dobili v roke teh postav!? Toliko in toliko let sem že načelnik, toliko in toliko perečih vprašanj sem moral rešiti na svojo odgovornost in po svoji pameti — pa koliko je bilo truda, da sem pravo pogruntal, če sem jo! —

zdaj pa vidim iz priobčenega „reda“ (Gl. Gas. Vestn. 1913, str. 64!), da so bila vsa ta vprašanja postavnim potom rešena uže leta 1881., torej pred več kot 30 leti, mi pa o tem niti vedeli nismo!“ — — —

Ta odlomek pisma nam je obenem dokaz, da smo pravo zadeli, ko smo v I. letniku podali pred vsem nekako pravno podlago našemu gasilstvu. Poslej bomo mogli smotreno zidati dalje, saj imamo dober fundament. — Stremili bomo torej v bodoče v prvi vrsti za tem, da seznanimo naše gasilce z novejšim napredkom in najnovejšimi pridobitvami na gasilskem polju. Pri tem pa ne bomo zanemarjali pojavov v domačem gasilstvu, kar je samo po sebi umljivo; to nam jasno priča osobito pričujoča številka našega glasila.

Vsem onim vnetim gasilcem, ki podpirajo plemenito in človekoljubno delo na polju gasilstva s članki in z dopisi, izrekamo s tem javno zahvalo; obenem jih prosimo, naj nam ostanejo tudi v prihodnje zvesti. Želimo pa, naj sem jim pridružijo še drugi, vsi, ki znajo sukati pero in devati misli na papir. Tako bo naš krog vedno širši, člankarji in dopisniki ustaljeni, potem takem pa tudi naše glasilo vedno popolnejše, česar si najbolj želimo in v kar nam pomagaj Bog in Vaša požrtvovalnost!

Bencinmotorne turbinske brizgalnice.

Tvrdba Konrad Rosenbauer & Kneitschel v Lincu/D je postavila v promet dve vrsti bencinmotornih brizgalnic. Prva je tako imenovana „Znamka Linc“, druga pa „Mojstrana“, izdelana po snemalnem sistemu ročne brizgalnice, patentirane „Koebe snemalke“. Od te tvrdke imamo že pet bencinmotornih brizgalnic na Kranjskem; zato hočemo za danes opisati delovanje in sestav bencinke „Mojstrana“.

Bencinmotorna brizgalnica „Mojstrana“ se je zadnji čas glede njenih sestavin in praktičnosti spopolnila še s tem, da je mogoče tudi samo brizgalnico na lice mesta prevažati, torej brez nalaganja na dvokolnico. V cenovniku (1914) omenjene tvrdke vidite na strani 131 „Mojstrano“. Prva slika jo kaže kot vozno bencinmotorno brizgalnico s sprednjim vozom, druga slika na dvokolnici, tretja slika brez dvokolnice. Bencinka je montirana v tem slučaju na železni okvir, ki ima zopet sam za sebe dva kolesčka in ročna držala za prevažanje. Za naše krajevne razmere bi bila bencinka primerna, ker se zamore s strojem delati na 4 kolesih, odnosno na dveh ali pa s samim strojem na tleh ob vodi. Poslednjo vrsto bencinmotorne turbinske brizgalnice je naročilo prostovoljno gasilno društvo v Mlinu (Bled). Brizgalna bo glasom dogovora s tvrdko junija mesca izgotovljena in dostavljena društvu.

Naj omenimo važnejše sestavine in prednosti te bencinmotorne brizgalnice.

Bencinmotorna turbinska brizgalnica, imenujmo jo „Mlino“, bo dajala 400 do 500 litrov vode v minuti, ter bo metala na eno ročno cev 45 m daleč, na dve ročni cevi 37 m in na tri ročne cevi 30 m. Črpala bo iz 8 m

globočine. Motor bo imel 4 cilindre. Omeniti nam je, da je kaj pametno naročevati bencinmotorne brizgalnice na 4 cilindre; ako bi namreč dva cilindra slučajno odpovedala, imamo vedno še ostala dva cilindra na razpolago. Motor ima normalno moč od 10 do 12 konjskih sil; na zaporu se zamore ta moč zvišati na 17 konjskih sil.

Brizgalnica deluje na obe strani. Vžigalec je sestave Boschov. Plinovod, v katerem se plin avtomatično razvija, ima za porabo v hudi zimi „predtoplenik“. Shramba za bencin vsebuje bencina za 6 urno delovanje; bencin prihaja svojim putem v motor. Najnovejši izum pa je na tem stroju patentirani hladilnik. Ta hladilnik ima sledečo prednost: Hladilnik in centrifugalna črpalka sta v enem oddelku porazdeljena tako, da se zamore motor hladiti s čisto vodo, ki venomer kroži iz hladilnika v motor, ter prihaja topla v hladilnik in zopet hladna v motor. Ta sestava je praktična, ker ne ovira brizganja, ako tudi bi moralo društvo z vmazano vodo ali pa gnojnico brizgati, kajti slednja ne prihaja v nobeno dotiko z motorjem. Ta prednost je pri bencinkah najvažnejši izum. Motorja ni treba zalivati z mrzlo vodo in je omogočeno neprestano delovanje z vsako vodo. Vsi deli na stroju se avtomatično sami mažejo in ni družega potrebno, kakor olje po potrebi dolivati v dotični oljnik. Tudi odpade vsako nadziranje tega stroja kakor hitro je v teku, ker se delovanje in hitrost določi s pomočjo regulatorja. Centralfugalna črpalka prenese velik pritisk ter je iz dobrega materiala. Črpalne in vododajalne odprtine so nameščene na obeh straneh stroja in imajo zaporne ventile. Za izpraznenje vode v motorju služijo zapornice. Tudi je brizglja preskrbljena s pripravo za slučaj, ako ne bi črpalka vzdignila vode.

Dvokolnica je izdelana po sistemu ročne patentirane „Koebe“ snežne brizgalnice. Dva gasilca zamoreta bencinmotorno brizgalnico z lahkoto razložiti in naložiti. Stroj se nahaja na vzmetih, kolesa so iz lafet (kanonska kolesa). Sprednji del voza se na mestu zaokrene, ima sedežev za 6 mož, svetilke, zapornico, dve motovili za po 100 m cevi in omaro za rekvizite. Nad motorjem se nahaja streha in shramba za bencin, ki je hermetično zaprta. Na obeh straneh sta dva zastora, ki varujeta ob slabem vremenu stroj.

To bi bili važnejši deli in prednosti stroja.

Rešitelj.

„Gori! — Vstanite brž! — Gori!“	pred sodnji klical stol! — —
Takó na vasi zakriči	Visoko plamen že žari,
čuvaj, ko v noči vse že spi	ljudi iz hiš pa le še ni!
in vse počiva brezskrbno.	Gorjé, požar bo vás objel,
Zdaj tamkaj gori nad vasjó	kdo potlej bode se otel?!
pa rog gasilski zaječi	Za vás se bliža sodnji dan:
takó otožno v dol,	pomagaj, sveti Florijan!
kot da iz gróbov bi ljudi	Zdaj, zdaj: oh, kakšen krik in jok

ter vpitje starčkov, žensk, otrok!
 Iz hiš vseh, glej, ljudje beže
 oblečeni na pol,
 a mnog je skoro gol,
 in kot bi bili brez glavé
 podé se sem in tja
 ter znašajo na tla
 in mečejo navzkriž
 blagó iz kašč in hiš — — —
 Zakaj? Če v shrambah, v hišah ne,
 pa ogenj tu končal bo vse!

Podobna dnevu že je noč,
 ki sveti od gorečih koč,
 in hrup je vedno bolj glasán
 kot tu že bil bi sodnji dan:
 pomagaj, sveti Florijan!
 Tramovje poka in hrešči,
 živina muka in hropi,
 čez strehe sem se dim vali
 naznanjajoč, da ves ta del
 vasi bo kmalu prah, pepel!
 Na vasi polno je ljudi,
 zakaj nobeden ne gasi?
 Mar strah jih zmedel je takó,
 da niti tega ne vedó,
 da ogenj se gasi z vodó?! — —
 Ubožci bedni, kdo so to?
 Naš mili jezik govoré,
 oh, to vsi naši so ljudje,
 rojaki naši, bratje nam;
 zdaj pa imetje, krov in hram
 vničuje jim požar strašan:
 pomagaj sveti Florijan!

Gasilski rog se spet glasí:
 glej, voz z gasilci v vas drči!
 Vaščane up zdaj osrči,
 in sto rok dvigne se nakrát
 z gasilci ognju moč jemati!
 Le malo hipov še,
 in plamen zvija že
 pod curki se vodé!
 Pretrgan je goreči pas,
 ne bo se ogenj širil v vas,

in ko še kratek mine čas,
 na tleh požar bo poteptan:
 zahvaljen, sveti Florijan!

Možak s čelado prav svetló
 zdaj stopi k ženskam, ki plašno
 ozirajo se še v požar,
 in potolaži jih takó:
 „Več ognja bati se nikar,
 nevarnost vsaka zdaj je proč,
 pa vendar bomo še vso noč
 stražili vás gasilci mi,
 da se požar ne ponovi!
 Zato vrnite brez skrbi
 z otroci zopet se domóv
 pod hiš obvarovanih krov!
 A komur že je dom požgan,
 usmili naj se ga vaščán,
 ki ogenj ga dosegel ni,
 in kar ima, naj z njim deli!
 Prej pa preštejte svojce še,
 če ne pogreša se nihče,
 zakaj zgodi se tudi to,
 da v ognju se pozabi kdo!“
 Načelnik to izgovori,
 nekdó pa grozno zakriči:
 „Marija, naše Vide ni!“ —
 Oh, to deklé takó cvetno,
 mar mu življenje je mladó
 vgonobil zdaj požar strašan?
 Pomagaj, sveti Florijan!
 Nov strah pretresa spet ljudi,
 vse bega krog in vse kriči:
 „Marija, lepe Vide ni!“
 A glejte, glejte, kdo pa tam
 goreči zdaj zapušča hram,
 po ognju gazi do kolen
 in skače prek tramóv, polén;
 plamena nič se ne bojí
 kot ne imel bi zanj moči?! — —
 In kaj v naročju ta junak
 drži, polaga zdaj na tlak?
 Mar sveti Florijan je res
 na klic naš prišel iz nebes,
 v goreči planil hram

in Vido rešil nam?
Kdo zagonetko razloži,
je to prikazen ali ni?!

Tik Vide mamica sedi,
jo boža in ji govori:
„Oj Vida, Vida, tu si spet,
otet je tvoj mladostni cvet!
Ubožica, le vsled strahú
ležiš še tukaj brez glasú;
pa novi dan bo prisijal
ter glas in zdravje tebi dal:
zahvaljen, sveti Florijan,
Ti bil si njej v pomoč poslan! —
A kje zdaj čudni je junak,
ki Ti si dal pogum mu tak,
da planil je v goreči hram

in drago Vido rešil nam?“ — —
Oh, tukaj on leži mirnó,
utrujen je, pač spi sladkó?!
Gasilski pas za znak imá,
drugače pa se ne spozna;
na smeh neznanec se drži,
a v njem življenja — nič več ni!
To vidi se, da čil
in mlad junak je bil!
Načelnik k njemu se skloní,
pogleda mu v obraz obžgán
in žalosten spregovori:
„To je gasilec Florijan,
ki Vido — svojo je otel,
sam pa od nje slovó je vzel!“ —

Fr. Rojec.

Razgovor po gašenju.

Predaval na sestanku gasilnih društev iz Št. Vida, Vižmarjev in Podutika Anton Belec.

Gasilna društva imajo po novih pravilih za izobrazbo svojih članov prirejati predavanja. Najboljša snov za gasilska predavanja so skušnje, ki jih pridobi gasilec pri požarih. Imeli smo v januarju 1914 3 ognje v naši občini: v Podutiku, Stanečah in Št. Vidu. Ako se ozremo na uspeh gašenja teh ognjev, imamo dovolj snovi za razgovor. Tukaj naj se nobeden ne čuti žaljenega, če mu ne bode kaj všeč. Ne misli se nikomur nič očitati, pogovorili se bomo le zato, da se v prihodnje varujemo napak.

So gasilci, katere ogenj precej razburi in v svoji razburjenosti pozabijo na disciplino. Imajo dobró voljo hitro pomagati in več pogasiti. Velikokrat pa gasilec v taki furji gašenje ovira in več škoduje kakor koristi. Zato mora gasilec držati disciplino povsod, to je, treba je poslušat poveljnika. Zelo priporočam, skoraj naravnost zapovedujem, da gasilci, ki k ognju pridejo, javijo svoj prihod poveljniku in nato storijo, kakor se jim ukaže. **Svojevoljno ne smejo gasilci pri ognju postopati.** Tudi glasno vpiti in kričati je gasilcu prepovedano. To je zelo grda navada. Tako ne delajo dobro izvežbani gasilci. Mesto vpitja in kričanja naj se pri gasilcu sliši le rog in signalna piščalka; če je pa treba govoriti, se mirno pove brez kričanja.

Kolikor je mogoče, naj se vsak oddelek za svoje delo briga. Plezalci naj pridejo k ognju in poprimejo za svoje delo pri ognju. Brizgalničarji naj brizgalno pravilno skupaj sestavijo, da je za oddajo vode v popolnem redu in pripravljena za vstrajno brizganje. Prostor, kam se brizga, a postavi, naj se previdno določi tam, kjer je voda bliže ognja in izdana za gašenje. Cevičarji imajo važno nalogo razpoložiti cevi.

Paziti je, da se cevi od prave strani odvijajo, navite morajo bili tako, da se od brizgalne k ognju razvijajo. Skrbi naj se, da bode sklep cevi k brizgalni (holendar) zadaj navite cevi, ne spredaj. Ko se cevi polože, naj nekaj cevičarjev, ako so pa gasilski varuhi, pa ti pazijo na cevi, da jih zlobna roka ne poškoduje ali celo razreže, kar se je že zgodilo.

Zelo važno nalogo imamo gasilci in ker je naše delo javna zadeva, zategadelj smo izpostavljeni tudi javnemu mnenju, raznim kritikom, zabavljanju, celo obrekovanju. Gasilec naj zabavljacev ne posluša, celo ugovarjati jim ni treba. Kdor molči, se devetim odgovori, pravi pregovor. Najbolje je, da se ljudje, ki imajo veselje, dražiti gasilce, prezirajo. Take ljudi je v miru pustiti, s tem se jih najbolj osmeši. Vsak gasilec naj se zaveda, da je dolžan delati, kolikor mu telesne moči pripuščajo in svoje poveljnike poslušati. Ako pa sam uvidi kako potrebo pri ognju, naj to lepo mirno pove in nasvetuje svojemu poveljniku, ki mu bode gotovo za vsak dober nasvet hvaležen in vstregel po možnosti njegovemu nasvetu. Več ljudi več vidi.

Priprosti gasilec ima pri požarih velikokrat kaj pametno misel, kaj bi bilo pri ognju še storiti, da se uspešneje obvlada in pogasi. To naj on svojemu poveljniku lepo pove, svojeglav in prevzetan pa nikakor sme biti! Dolžnost njegova je, da se podvrže disciplini. Dolžnost nas vseh je, da se ravnamo po disciplini! Kak jezičen ali celo zloben gasilec ne sme imeti glavne besede pri ognju, drugače je vse narobe; takih gasilcev je bolje, da nimamo, ker ti so le v spodtiko in celo v sramoto gasilcev. Toraj proč s svojevoljnimi in trmastimi gasilci! Za take je škoda vsak poduk in potrpežljivost!

Gasilci morajo biti zelo previdni ponoči z bakljami. Paziti je treba da ne nosijo brezskrbno goreče baklje visoko v zraku mimo slamnatih streh, kar bi bilo seveda v veliko nevarnost za strehe. Takim nespametnim gasilcem bi se reklo, da so požigalci, ne pa gasilci!

P Reidemo k letošnjim januarskim trem požarom v naši občini.

Prvi ogenj Podutikom 11. januarja 1914 v sneženem vremenu, snega 30 cm na strehi. V podstrešju hiše Fr. Kožuha št. 3 se je okoli dimnika vnel strešni stol in strop. Pred požarom so imeli gasilci iz Podutika svoj letni občni zbor in so še zbrani v bližnji hiši hitro prihiteli z 2 brizgalnicama ter ogenj v eni uri pogasili. Obvarovali so nad polovico goreče strehe. Gasilcu Andrejaku je brizgalna strla prst; poslal se je takoj k zdravniku. Ena brizgalna je bila zamrznjena. O zimskem času je važna potreba, da se brizgalne dobro zbršejo s suho cunjjo in potem, ko je vsa mokrota odstranjena, prazne in suhe gonijo, da se ja vsaka kaplja v ventilu odpiha! Nato je dobro premikajoče dele in ventile namazati z bencinom, kar obvaruje, da premikajoči deli skupaj ne zamrznejo. Če pa brizgalna zamrzne, naj se krop vlije vanjo, krop jo bode hitro ogrel foliko, da bode za brizganje sposobna.

Drugi ogenj v Stanežičah 28. januarja 1914. Vnela se je slamnata streha iz dimnika hiše M. Zaletel št. 39. tudi v sneženem vremenu, snega

je bilo okoli 25 cm na strehi. Tukaj je bila nevarnost vsled v bližini stojišč, le par metrov oddaljenih poslopij, kritih s slamo. Velika sreča je bila, da se ni vnel par metrov oddaljeni magacin z žganjem in špiritom, sodi bi bili popokali in ogenj razhudili in raznesli, kar bi bilo z največjim naporom težko udušiti. Sreča je bila tudi, da je bilo dovolj snega. Pametni Stanežičani so zametavali vrata magacina pridno s snegom, da se ni ogenj prijel vrat. Pri požarih, kjer so lahko vnetljive in zgorljive snovi v hiši ali v bližini, je treba velike previdnosti in zelo hitro delati. Ako je mogoče, se te snovi hitro odstranijo; če pa tega ni mogoče, je najbolje shrambe, vrata in okna zametati z gnojem, da se jih obvaruje vročine in plamena.

Tretji ogenj 29. januarja 1914 v Št. Vidu, društvena hiša št. 5. Vnelo se je tudi skozi dimnik v podstrešju. Hiša je krita s ploščakom, na strehi je bilo kakih 30 cm snega. Ploščak je varoval, da ni streha pregorela; vsled tega je bilo pa navidezno videti v podstrešji toliko hujši ogenj in dim, če tudi je le par m² lesenega šolenja pod ploščakom pogorelo. Šentvidski gasilci so bili kmalu na mestu ter glavni plamen pogasili, nato so prišli še vižmarski gasilci. Za tak podstrešni ogenj so zelo pripravne brentne brizgalne na 1 cilinder z večjo posodo (okoli 100 litrov). S tako brizgalno se z nekaj škafov vode hitro pogasi ogenj, še poprej preden se more iz velikih brizgalen po ceveh voda napeljati.

Vse tri hiše so bile zavarovane.

Pripomniti mi je še, da nekateri gasilci, ko ogenj pogasijo in orodje na vozove naložijo, menijo, da so s tem že izpolnili svojo dolžnost, ter se brezskrbno podajo domov. Tako ni prav. Res je, da so večkrat gasilci izmučeni, vendar je potrebno, da se cevi takoj izperejo in obesijo. Slišal sem o nekem gasilnem društvu, da so mokre cevi zapeljali v shrambo in pustili na vretenu nad en teden, tako da je voda v ceveh stala. Mokre cevi na vretenu trpijo veliko škodo. Cevi se morajo takoj po rabi izprati in obesiti, da se voda odteče in se posuše. Cevi so trdo pletene, zato jih je treba par tednov sušiti, da se dobro presušijo, potem pa se takoj navijejo na vreteno.

Najbolje je, da se tudi brizgalne takoj osnažijo in namažejo tečaji z oljem, da so vsak hip za delo pripravljene; o zimskem času pa je treba še cilinder in ventila dobro z bencinom namazati. Tudi vse drugo orodje je treba takoj osnažiti in na svoje mesto postaviti. Pregleda se, ako se je kje kaj pokvarilo, kar naj se da kolikor mogoče hitro popraviti. Zamažana obleka naj se da takoj perici. Dobro naj se pogleda, če se je vse gasilno orodje pripeljalo nazaj. Zgubljene reči naj se skusijo nazaj dobiti, če pa ni mogoče, naj se nove oskrbijo. Poročilo o požaru naj se takoj spiše in pošlje uredništvu Gasilskega Vestnika v Radovljico in na deželno gasilsko zvezo, prepis se doma shrani. Morebitna prošnja za podporo se tudi pošlje na zavarovalno. V prošnji naj se navede resnična poškodba.

Še isti dan ali pa v nedeljo nato naj bo razgovor o požaru. Prav je, da vsak gasilec pove svoje mnenje in svoje izkušnje. Naj ne bo med gasilci no-

bene skrivnosti, bodimo odkritosrčni drug do drugega, kar koga teži, naj kar naravnost pove, zato smo tukaj, da se pogovorimo. Priporočam vam, da posebno v zimskem času, ko so na razpolago dolgi večeri, gasilci posameznih društev večkrat skupaj pridete in se o delovanju gasilstva razgovarjate. Podlaga tem razgovorom naj vam bo Gasilski Vestnik, ki ga toplo priporočam, da ga ne le prebirate, ampak se na sestankih tudi razgovarjate o spisih in dopisih v listu ter nam vaše mnenje potem poročate. S tem bomo izpopolnjevali Gasilski Vestnik, da bode vedno bolj priljubljen, zaželen in kos svoji težki nalogi. V edinosti je moč, to velike moč pa na sestankih utrjujmo! Ko mraz pojenja, naj pridejo na vrsto gasilske vaje. Posebno male vaje z brizgalnicami se toplo priporočajo. V to pomagaj Bog in sv. Florijan.

Kronika

prostovoljnega gasilnega društva v Lešah na Gorenjskem.

Tajnik tega društva, g. Franc Valjavec, je pisal predsedniku Kranjske deželne gasilske zveze:

Leše, 17. avgusta 1913.

Velespoštovani gospod predsednik!

Spomladi smo sklenili, da izvršimo prepotrebne poprave pri stolpu za cevi, in sedaj po letu je stvar v delu. Vendar pa bi se radi še posvetovali o tej zadevi, zato prosimo, da nam pošljete enega gospoda od nadzorstva pregledat poprave; zelo bi nam bilo ljubo, ako pride g. nadučitelj Julij Slapšák iz Radovljice. Tega gospoda posebno želimo, ker so mu kot ustanovniku našega društva in večletnemu tukajšnjemu učitelju znane razmere v Lešah.

Prosim Vas, veleugledni gospod predsednik, blagovolite uslišati našo prošnjo in ustreči izrečeni želji.

Z odličnim spoštovanjem!

* * *

Gospod predsednik Zveze Anton Belec, župan v Št. Vidu nad Ljubljano, mi je s pismom z dne 21. avgusta 1913, št. 431, naročil, naj ogledam o priliki gasilno shrambo v Lešah ter o gori omenjenih popravilih in društvenem delovanju podam Zvezi poznej poročilo.

* * *

Prav nič se nisem obotavljal, porabil sem na ta poziv prvo priliko ter jo mahnil k svojim ljubim znancem v podplaninsko vas, k milim bratrogasilcem v Leše.

Mahnil sem jo iz Radovljice preko Mošenj in Brezij. Od Marije Pomagaj na Brezjah se pride dobro uro hoda po poljskih kolovozih in stezah v prijazni dolini skrito vas Leše. Pravijo, da je to „Gorenjska Vipava“. Menda res; saj še trta dozoreva, tako milo podnebje je tamkaj.

Temu se ni čuditi: studenemu severu zabranjuje uhod visoka planina Dobrča, na katere podnožju je raztresena vas, na jutru in večeru pa obkolujejo kraj gričaste porebri, tako da je odprta pot le milemu jugu. Lešanščica, ki se poredno drvi iz osrčja planine Dobrče dol v dolino in potem dalje v srebropeno Savo, vrti že več mlinskih koles in žene tri žage, še preden se dodobra zave ta drzna planšarska hčerka, da je postala uže znaten potok z rdeče pikčastimi postrvmi. Zemlja je čudovito rodovitna, samo malo bolj na mokro cikne: ko pa nima ne gobe ne robca planina Dobrča, potlej se pa mora cediti iz nje dol preko lešanskega polja in senožetov! Iz vasi se vije vijugasta srenjska pot navkreber gor do okrajne ceste, kjer kaže „roka“ pot v Leše. En konec okrajne ceste drži v Begunje, kjer se nahaja c. kr. ženska kaznilnica in malo nad vasjo razvaline Lambergarjevega gradu, drugi pa v živahni Tržič, kjer je več tvornic.

Kako marljivo in pošteno ljudstvo biva v lešanski župniji! Delo in molitev je njegovo opravilo. Zato se ni čuditi, da vse, kar započne, vidno vspeva. Planina Dobrča redi drobnico; rodovito polje daje kruha; iz sadja pridelujejo mošt in „cvenk“, saj iztržijo že mali kmetje po 300 do 400 K za sadje na leto; ovce in lan dajejo obleko; čebele, živina, zlasti pa še les obile „abecednike“ (ta izraz sem slišal pri Rabotu v Lešah za papirnat denar), ki se vestno in pridno nalagajo v domači hranilnici. Tržičanje radi kuhajo lešansko zelenjad, še rajše pa menda pečejo lešanske piščance. Lešanje si sami prekuhavajo kosti in meso planine Dobrče: apno in opekó za svojo in drugih potrebo. In skoro vsak ti ume povrhu še kako rokodelstvo vsaj za pozimski čas, ko ni poljskega dela; žene in dekleta pa predejo takrat, pletejo nogavice, nekatere izdelujejo tudi opanke in čedre (kratke pipe). Tako ima v Lešah vsak svoje opravilo in potem-takem tudi vsak svoj kos kruha, in srečen je, kdor prebiva v tem mirnem planinskem kraju sredi marljivih in poštenih Lešanov.

K tem ljudem in v to vas sem se torej podal, ves srečen, da bom prebil med dobrimi Lešani zopet par prijetnih ur.

Kako smo se sešli in s kakimi čutili pozdravili, tega ne bom pravil. Tudi izida svojega „uradnega ogledovanja“ ne mislim tukaj javnosti razkazovati; seveda kronika, ki jo priobčujem dobesedno, dela v tem pogledu izjemo. Eno pa rečem: Gasilca mora razveseliti, ko pride v ta skriti kotiček slovenske zemlje, pa vidi, da stoji gasilstvo za ondotne razmere na višku. In ta vzajemnost! Gospod župnik je „zavetnik“ društva, župan „oče“! In v sporazumu s svojim zavetnikom in okoli svojega „očeta“ se vrši vse društveno delovanje. Ena družina vsa fara! In gasilci — kakor bratje! Tudi v tem oziru res srečne Leše.

Kje pa je kronika? že morda vprašate, ljubi tovariši-gasilci. Prec, prec, náte jo! Ne zamerite, da sem prej malo pokramljal; saj sami veste, kako se človek zamudi, kadar pride s prijatelji skupaj.

I.

Kako da se je ustanovilo gasilno društvo v Lešah.

Ko si postavi človek svoj dom, ni zagotovljen, da mu služi — recimo — do strohljivosti. Pridejo nenadne sile, ki mu porušijo dom, uničijo polja. Te sile so: nalivi, povodnji, suša, toča, ogenj, potres. Takih sil nas Bog obvaruj!

Leše z okolico so srečen kraj. Visoka planina Dobrča nas varuje strupenih severnih vetrov in toče. Gozdovi pod Dobrčo ustavijo pot sneženim plazovom. In ko pode južni vetrovi, ki so jim vrata v Leše na stečaj odprta, črne oblake po nebu, se odreže kak možak: „Dež bo! Oblaki gredo noter“, t. j. za Dobrčo noter. — Prav je prerokoval ta možak. Že padajo debele kaplje, nato se pa vlije dež, kakor da so odprte vse zatvornice nebeške. Drevje maje z glavo samega veselja, ko začuti dobrodejni dež na osušenih koreninah. Žito na polju in cvetlice v travi pa si pred dežjem zakrivajo svoje ročice in glavico, a nič ne pomaga: mokre so do kože! Ko pa spet posije zlato solnčece, izpregledajo še vse mokre, se otresejo rosnih kapljic, povzdignejo glavice in še lepše cveto. Ko pa zagledajo cvetice ljube ptičke, ki se spreletavajo z drevesa na drevo in si sušijo svoje kožuške, se jim prav poredno posmeja, češ, saj ste tudi ve ptičke mokre. A ptičke se ne zmenijo dosti za ta posmeh, ampak zlete veselo proti nebu in lepo zapoje:

Cin - cin, cin - cin, čindara,
ptičke hvalimo Boga!

Nekega dne leta 1869. so se pa ptičke preplašene izpreletavale iz grma v grm in milo čivkale; cvetlice so žalostno pobešale glavice. Kaj pa je bilo? ...

Nesreča je zadela Leše.

Padla je iskrica, iz iskrice se je rodil plamenček, iz plamenčka ogenj, ož ogenj grozni, ki je lizal dalje, dalje ter uničil deveterim gospodarjem domove ...

Takrat so Lešani izkusili, kakšna nesreča je ognjena sila. Premišljevali so, kako bi se dalo pomagati v takih neizgodah, kako premagati silo ognja. — Znano nam je, da delujejo proti nasledkom požara zavarovalnice, proti ognju pa gasilna društva s svojimi gasilnimi pripomočki. — Gasilna društva so bila v istem času po Kranjskem redko sejana, na kaj tacega se tedaj pri nas niti misliti ni moglo; delovala pa je takrat domača zavarovalnica proti ognju, banka Slovenija. Ni se tedaj čuditi, da je judstvo z vnemo pristopalo k temu zavodu, zavarujoč si svoje domove za slučaje morebitne nesreče.

Za kakih 10 let za tem pa je Slovenija propadla in je pričela delovati banka Slavija v Ljubljani. Ta se je zedinila s propalo banko tako, da so se zavarovanci Slovenije kar prepisovali na Slavijo. Ta banka pa je obljubovala spočetka zavarovancem, da bo brezplačno preskrbela posameznim vasem primerne brizglje. Če je povzročil požar leta 1869.,

da so se ljudje v Lešah zavarovali proti ognju, lahko rečemo ravno s tako gotovostjo, da jih je nagnila ta obljubljena brizglja, da so se zavarovali pri banki Slaviji; zakaj kdor še ni bil zavarovan, se je na pritisk zastopnikov in prigovarjanje posestnika Fr. Valjavca zavaroval in sicer pri Slaviji. Celo zavarovanci pri ptujih zavarovalnicah so popustili svoje zavarovalnice, ko je pošla zavarovalna doba ter pristopili k Slaviji. Saj so bili prepričani, da dobe proti ognju še drugo pomoč — brizgljo.

Tako je bila do zadnjega časa vsa vas Leše in okolica zavarovana pri Slaviji. Samo vas Leše po natančni uradni poizvedbi tukajšnjega podžupanstva iz l. 1900. za vsoto 33.300 K; če se prišteje še zavarovalna vsota okolice, tedaj se uvidi, da je bila vas Leše z okolico zavarovana pri Slaviji za ogromno vsoto. Nekateri so zavarovani že nad 20 let in so vplačali že nad 400 K zavarovalnine.

A vkljub temu je obljubljena brizglja nekje zaspala, sem je ni bilo. Je pač Slavija samo obljubovala, a dala ne; obljubiti in dati je preveč. To so izprevideli Lešanje ter se zavarovali v zadnjem času skoro vsi pri domači Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani.

In vendar, ravno ta, čeprav samo obljubljena brizglja, je obrodila lep sad!

Možje v Lešah so prepričani, da bi se bil ogenj leta 1869. zlahka omejil le na Mobjev hlev, ko bi bila pri rokah kaka brizgljica. Tako pa je ogenj lizal dalje, Lešanščica pa je poredno drvila mimo svoje valove. To prepričanje je nosil v svojem srcu posebno za splošni blagor vneti Rabotov oče, g. župan Fr. Valjavec. Ta je na vse kripnje skušal dobiti za domačo vas obljubljeno brizgljo. Pritiskal je zanj na zastopnika banke Slavije za naš okraj, na g. Kosmača v Radovljici. A šlo le ni in ni! Toda mož ni odjenjal. „Hencaj, saj še katera druga pot drži v Rim“, si je mislil, „brizgljo moramo imeti“, si je dejal sam pri sebi. In pri tem je vstrajal.

Na leto 1895. otvorjeno šolo v Lešah se je kmalu nato naselil mlad, navdušen in podjeten učitelj. Temu razodenejo Rabotov oče nekoč svoje težnje. A to pa je bilo tako, kakor da bi bili z žveplenko prižgali suho slamo. Takoj sta šla na delo zdaj oba; prerešetavala in premlevala sta o brizglji nekaj dni, nato pa hajd s prošnjo na deželni odbor kranjski za podporo za napravo gasilne brizgle, proračunjene na 300 gld. S tem je bil storjen prvi korak za ustanovitev gasilnega društva.

Potrebo naprave brizgle sta v omenjeni prošnji utemeljila tako:

1. Vas šteje 47 hiš. Leta 1869. je pogorel dolnji del vasi, dasi teče potok skozi vas in je napeljana voda v več hiš.

2. Brizglja bi bila v uporabo in pomoč tudi sosednjim vatem, ki povprečno niso oddaljene od Leš več kot za $\frac{1}{4}$ ure.

Visoki deželni odbor kranjski je ugodil tej prošnji ter dovolil 80 gld. podpore. — Takrat pa se ni več mislilo le na brizgljo, ampak na ustanovitev gasilnega društva za Leše in okolico. In v resnici, ko je tudi Kranjska hranilnica v Ljubljani obljubila v ta namen prispevek 75 gld.,

se je sklicala na 4. dan marca 1900 podobčinska seja, v kateri se je posvetovalo o ustanovitvi prostovoljnega gasilnega društva za Leše in okolico.

Po stvarnem razgovoru je stavil g. učitelj navzočnim zborovalcem ti dve vprašanji:

1. Ali spoznate, da bi bila požarna bramba velike koristi za Leše in okolico?

2. Ali ste za to, da jo ustanovimo?

Po dolgem prevdarku in razmotrivanju so zborovalci na obe vprašanji pritrdili. Obenem so dovolili, da se uporabi podobčinski preostanek od leta 1899. v gasilne namene. — S tem je bil položen temeljni kamen gasilnemu društvu.

Ali je tedaj kaj čudnega, da se je v Lešah ustanovilo gasilno društvo? — Ne! Ampak čisto naravno je to. Čudno bi bilo le, ko bi se ne bilo ustanovilo, če pomislimo, da se je že od ognja leta 1869. sem vlekla kakor rdeča nit težnja po pomoči, po brambi proti ognju. Pogoji za ustanovitev požarne brambe so bili dani ravno v tem težnju. Potrebovala se je le moč, ki bi to teženje uresničila. In ta moč je prišla. Mladi gospod učitelj je uro pognal in je šla ...

II.

Od ustanovnega zborovanja dalje do blagoslovljenja.

Osnovalni odbor.

V srenjski seji z dne 4. marca 1900 leta se je izvolil osnovalni odbor, ki je dobil nalog, ukreniti vse potrebno, da se čim prej ustanovi gasilno društvo. K seji dne 4. marca je prišlo 16 moških, ki so se takoj vpisali v društvo.

Iz zapisnika odborove seje, ki se je vršila prec po srenjski seji, posnamemo sledeča važna sklepa:

1. Vse prošnje za podpore se naj odpošljejo v kratkem.
2. Od 5. aprila dalje vsak večer vaje za moštvo v šoli.

Prošnje.

Denar je gospodar! To nam je šlo po glavi, ko smo začeli misliti na ustanovitev gasilnega društva. Zato so se že pred srenjsko sejo dne 4. marca odposlale prošnje na Kranjsko hranilnico v Ljubljani, ki je bila koj pripravljena dati 75 gld. podpore, ako se gasilno društvo ustanovi, dalje se je prosila posojilnica v Radovljici, banka Slavija v Ljubljani in deželni odbor — kakor je bilo že prej povedano. Po seji pa so se odposlale prošnje še na hranilnico v Kočevje, na Vzajemno zavarovalnico v Gradcu in na Njega Veličanstvo cesarja Franca Jožefa. In nismo zastonj pošiljali prošenj, nismo zastonj upali! Vse, razven hranilnice v Kočevju, so bile za nas ugodno rešene. To nas je bodrilo, da smo tem bolj vztrajali pri začetem delu. Saj smo uvidevali, da se take ljudomile naprave, kakor je gasilno društvo, rade podpirajo.

Izurba. — Buri. — Kakšen profit!

Od 5. marca dalje je poučeval gospod učitelj priglašence o službenih predpisih v gasilski službi ter jih uril v hodnih vajah (ekserciranju). Ni bilo potem nekaj mesecev skoro nedelje, da bi se gasilci ne bili urili. In pričakovali smo nedelje vsi težko; kajti te so nam bile v prijetno razvedrilo.

Najprvo se je vadilo moštvo v navadni obleki. Prostor za hodne vaje je bila pot na šolskem vrtu, Kroparjeve Groblje od Batka sem, občinska cesta, pa tudi gor na okrajno cesto smo odkorakali; tudi na Palovškem pašniku se je društvo enkrat sukalo. Moštvo se je bilo izurilo že v šolski sobi toliko, da se mu ni bilo treba sramovati zunaj nastopiti.

Dne 30. marca 1900 je prišel naročeni cvilh za službeno obleko za 20 mož od veletržca Fr. Ks. Souvan-a v Ljubljani. Izvrstno blago. Dne 22. aprila je že naredil krojač z Brezja obleko za vseh 20 mož za 20 gld. 80 kr., pa je še sam zraven dal, kar je bilo treba. — In ko so sedaj gasilci nastopali v tej službeni beli obleki, s klobuki na glavi, se je odrezal nek mož šaljivo: „Poglejte jih, Bure!“ Zasmejali so se gasilci, zasmejali ljudje in vsem je veselo utripalo srce v prsih.

Dne 8. maja je pripeljal Cajhen iz Lesec pasove in čelade. Ha, to so strmeli ljudje, videč zdaj lešansko armado. „Ojej, kakšni so!“ so se čudili. In vsak pravi gasilec je bil ponosen, da je pri gasilnem društvu!

Nek hudomušen gasilec je pravil svoji ženi doma tisti dan: „Lej, lej, kakšen profit! Čelada se obesí zvečer na strop, pa nam bo svetila namesto luči, pa ne bo treba več petroleja kupovati. Kakšen profit! Lej, lej!“

Odbor.

Dne 11. marca 1900 je bil izvoljen začasni odbor gasilnega društva. Izvoljeni so bili: Za načelnika g. učitelj Julij Slapšák; za njegovega namestnika Valentin Valjavec; za vodjo plezalcev Jaka Zupan; za vodjo brizgalcev Andrej Mokorel; za vodjo varuhov Peter Bohinc. Kot zastopnika občine sta se izvolila: g. podžupan Franc Valjavec in obč. odbornik g. Janez Pernuš. Trobentačem se je prijavil Anton Primožič ter obljubil, da bo še enega Lešana v to izuril. Pri volitvi je bil tudi navzoč gosp. načelnik mošenjski, hrabri Fr. Kocjančič s Črnavca. Ta je v lepih besedah pozdravil na novo ustanovljeno sosedno gasilno društvo, povdarjajoč slogo med posamezniki ter vstrajnost v gasilski službi. Odzdravil mu je domači g. učitelj.

Naročba gasilnega orodja in opreme.

Dne 1. aprila 1900 se je ob navzočnosti gospoda načelnika z Bleda naročila brizgalna in gasilska oprava po semkaj došlem g. Fr. Samsu iz Zagreba od po njem zastopane tvrdke R. A. Smekal.

Ker je naša vas in okolica raztresena po hribovitem svetu, smo se odločili za brizgalnico-snemalko na dveh kolesih z imenom „Hrvaška univerzalka“. To brizgalnico je moči iz dvokolnice sneti, jo na voz položiti, ali jo nesti. Vozijo jo ljudje, pa tudi živina se lahko vpreže vanjo.

S to brizgljo se gre torej lahko tudi v vežo, ako bi bilo treba, ko bi notranji hišni deli goreli; ker se sname, jo je moči položiti čisto k vodi. Vodo meče 20 do 24 metrov daleč; vode daje v eni minuti 140 litrov, ne dela pa nikjer sramote; zakaj ta brizglja vžene v kozji rog vsako večjo na primerno daljavo, ker ne potrebuje prevelike sile in se more povsod z njo, ker je lahka.

Z ozirom na naše krajevne razmere se je naročila toraj „Hrvaška univerzalka“. Poznejše vaje z brizgljo so nas poučile, da se nismo motili o njeni dobroti; zakaj brizglja je res izvrstna. Ko je bila vaja n. pr. v Vadičah, je gonila brizglja vodo izpod hriba gor v vas, kakih 120 metrov navkreber. Gospod župan se je čudil: „Tega bi pa ne mislil! Brizglja je res dobra“, je rekel.

Opreme — t. j. čelad, pasov i. t. d. — nismo izbrali slabейše vrste; zakaj kdor bi mislil, da društvu pomaga, da bi vzel slabейšo, cenejšo robo, se moti. Cenejša roba ne more biti lepa, in gasilci, ki so že tako prostovoljni, ne bi imeli veselja, ko bi se jim kupilo kaj neokusnega. Treba je pomisliti, da se taka roba ne kupuje vsak dan in da se po shrambah, kjer leži, tudi obrablja. Gasilec je pa le ponosen, če častno nastopi, drugače ne. In ko bi prišlo naše društvo v druge kraje v slabi opravi, mislim, da bi nam ne bilo prijetno, ko bi se drugi na nas pomilovalno ozirali in rekli: „E, se jim pozna: iz Leš so pač!“ — Tako pa nastopa in bo nastopalo naše društvo, če bo vedno dovolj izurjeno, povsod častno. In ljudje govorijo zdaj in bodo govorili še dalje: „Gasilci iz Leš, ti pa, ti!“

Da smo izbrali za naše razmere pripravno brizgljo, gre hvala gospodu načelniku z Bleda, ki je nam kot izkušen mož v tej zadevi jako pametno svetoval. Da pa smo izbrali gasilsko opravo malo boljše vrste, mora biti društvo hvaležno g. podžupanu, ki se ni protivil, dasi je vedel dobro, da bo treba skrbeti in skrbeti, da se vse lepo poplača.

Na sv. Florijana dan, t. j. dne 4. maja, bi se naše društvo rado vdeležilo skupno z mošenjskim procesije iz Mošenj na Otok, kjer se je brala sv. maša, pa še ni došla oprava semkaj iz tvornice; v Lesce je prišla ravno tisti dan. Brizgljo smo dobili že v drugi polovici aprila. Fantje so streljali, ko se je peljala s ceste dol v vas.

In potem prva vaja z brizgljo.

Pri Srednjem mlinarju so se ustavili brizgalci z brizgljo. Plezalci so ročno odvili cevi in že je poslušal trobentač, kdaj mu je zatrobiti: „Brizglja, vodo daj!“ Načelnik pogleda, če je vse v redu; pogled mu pa uhaja tudi na ljudstvo, ki je v veliki množici čakalo, kaj da bode. „Uh, če bi ne šlo!“ je skoro vzdihnil načelnik. Sklonil je glavo, malo premislil — tišina povsod. „Brizglja vleče dobro, drugo je v redu; verjetneje bi bilo, da se brizglja sesede, kot da ne bi dala vode.“ Tako si je mislil načelnik, se zravnal, — sto oči je bilo obrnjenih vanj — in da znamenje trobentaču. Ta zatrobi, brizgalci pritisnejo. „Že gre“, so vpili oni, ki so stali poleg

cevi, videč, kako gre voda v ceveh naprej in naprej. „Brlizg!“ je zabrizgala voda v ceveh. „Je že tu!“ je zavpila množica. Res, voda je vršela visoko v zrak in pršila na vse strani.

Oddahnili smo se vsi.

„To žene!“ se je čudil prvi. „Dobra je brizglja!“ je pritrdil drugi. „Nisem mislil, da bo taka!“ je modroval tretji. Gasilcem je veselja utripalo srce, videč kaj zmorejo z brizglo.

Stalni odbor.

Deželno predsedništvo v Ljubljani je z odlokom z dne 25. aprila 1900, št. 1575, potrdilo naše gasilno društvo na podlagi predloženih pravil. Poleg dne 11. marca 1900 začasno izvoljenih odbornikov so prišli v stalni odbor še: Papler Tomaž kot adjutant, Kocjan Peter kot orodjar, Cotelj Janez kot ekscircirski mojster.

Gasilne shrambe. — Gasilarna.

16. dan junija 1900. Ta dan gotovo ni kaj posebnega. Res, da ne, saj pa tudi ni bogsigavedi kako v časti mejnik, ki loči travnik od sosedove senožeti, ali imeniten je, ker govori: To je tvoje, to je moje! Ravno tako imeniten je tudi za naše društvo 16. dan junija, kajti ta dan stoji kakor mejnik mej dvema dobama življenja našega gasilnega društva. 16. dan junija 1900 se je namreč plačalo za prvo vožnjo lesa — za gasilarno...

Da, za gasilarno!

Zlata resnica je, ki se glasi: Ne kupuj ničesar, če nimaš kam spraviti, ne bo ti v veselje!

Ta nauk smo tudi mi občutili. Sprva se je mislilo, da bomo spravili vse gasilno orodje na Fronov pod. Obil bi se v ta namen primeren prostor z deskami. Prav je, da se je ta misel opustila; zakaj, si vsak lahko misli. Spravili smo toraj vso ropotijo v šolo. — A tudi v šoli ni ugajalo. In tako smo iskali prostora, kjer bi se moglo stalno nastaniti gasilstvo, težili smo po gasilarni in premišljevali smo, premišljevali in slednjič smo se odločili, da sezidamo gasilarno.

Ta je obljubil nekaj lesa, drugi vožnjo, tretji pomoč z delom. V drugi polovici junija se je pričelo z dovažanjem materiala, kakor: lesa, apna, kamenja, opeke. Nato se je pričelo z zidanjem. In v pričetku julija se je gasilarna dodelala tako, da se je moglo vršiti 5. avgusta (1900) že blagoslovljenje.

In potekali so dnevi mej trdom in skrbjo, in približeval se je bolj in bolj zaželjeni dan — blagoslovljenje. Lepa in koristna navada je, da se za blagoslovljenje naprosi kumica (botrca). Lepa, ker se društvo in društveno orodje z blagoslovljenjem nekako svečanostno, vpričo množice, duhovnika in botrce posveti ali krsti za delo v slavo Bogu in bližnjemu

na pomoč. Koristna, ker kumica prevzame vrhu kumiške časti tudi kumiško skrb za društvo s primernim darilom.

Tudi našemu društvu je bilo že čas, da si naprosi botrco.

„E, pa naprosimo baroneso Bornovo“, se je ugibalo v šali. Nismo sicer naprosili slavne baronese Bornove, naprosili pa smo veljavno gosposodično Marijo Ruech iz Tržiča. Deputacija se je odpravila k velesposstovani trški rodbini Ruech. Ta je deputacijo prav prijazno sprejela. Ko je deputacija razložila svoj namen, so nas po zasluženju malo okregali, če se sme tako reči, da smo bili tako kasni; kajti bil je res že skrajni čas — zadnji četrtek, in v nedeljo nato je bilo blagoslovljenje. No, botrco smo pa le dobili v osebi dražestne hčerke gospice Marije Ruechove.

III.

Blagoslovljenje.

Dne 5. avgusta 1900 se je vršilo blagoslovljenje gasilnega društva v Lešah. Raz lepo okrašeno gasilarno je vihrala trobojnica, oznanjajoč, da bo ta dan za Leše posebno časten. Pokanje topičev je temu pritrjevalo. In res! Prihitelo je od blizu in daleč mnogo občinstva in vrlih gasilcev. Vsem smo klicali: „Dobro došli!“

Slovesnost se je vršila po tem-le sporedu:

1. Ob 9. uri zjutraj sprejem došlih društev in gostov ob gasilarni.
2. Ob 10. uri slovesna sv. maša, ki jo je daroval č. g. Fr. Bleiweis, takrat kaplan v Mošnjah.

3. Po sv. maši blagoslovljenje, nato pa prosta zabava pri Špornu.

Došli so gasilci iz Mošenj pod hrabrim načelnikom g. Fr. Kocijančičem, iz Begunj pod vrlim g. Martinkom in iz Tržiča z godbo vred pod velecenjenim g. Ruech-om. Domače društvo jih je mej pokanjem topičev navdušeno sprejemalo. Od došlih gostov je društvo sprejelo posebno navdušeno in prisrčno gospico kumico Marijo Ruech.

Od gasilarne so nato odkorakali gasilci v dičnem sprevodu z godbo na čelu k slovesni sv. maši v župnijsko cerkev, kjer jih je nagovoril slavnostni govornik č. g. Fr. Bleiweis, sedanji vrli in nad vse priljubljeni župnik v Lešah. Po končani cerkveni slovesnosti so odkorakali gasilci zopet h gasilarni, kjer je blagoslovil gasilarno in gasilno orodje domači župnik č. g. Ivan Tavčar ob asistenci čč. gg. Bleiweisa in dr. Jož. Valjavca. Blagoslovu, ki se je vršil v gasilarni, je prisostovala, kakor zahteva običaj, gospica kumica in gg. načelniki, moštvo pa je stalo mej tem v pozoru. S tem se je končala cerkvena slavnost, nakar se je pričela prosta zabava pri gostilničarju Špornu, kjer je skrbela za dobro voljo udeležencev tržiška godba, srečkanje in šolska igra, ki jo je priredila šolska mladina lešanska gasilcem in došlim gostom v čast. Da ob takih prilikah tudi govori ne izostanejo, to se tako umeje.

Zanimivo je bilo srečkanje; kajti tu niso bili dobitki le nekaj „pavjega perja“, „bliščečih kamenčkov“, nego vrednostni predmeti. Dobitki po dva

hrasta, po par mernikov žita, po panj čebel, sodček vina; dalje kurniki s kokoši, racami, petelini, golobi; gnjati, plečeta; pisker masla itd. — menimo — niso malenkostni; karakterizujejo pa pošteno in premožno kmečko vas, v kateri se je vprvič vršilo srečkanje. Nekateri dobitki so se šele čez nekaj dni razpeljavali. Zares originalno!

Nič manj zanimiva, nego naravnost občudovanja vredna je bila šolska igra. Tu so nastopali v otroškemu duhu primernih ulogah mali šolski otroci in zabavali celo izobraženo gospodo, ki je semkaj došla, tako vrlo, da je dala ta duška hvaležni ljubezni do igrajočih otrok s tem, da je metala denarje učenki Perne v škatljico za rože, ki jo je slučajno v roki držala. Je bila pa res tudi smeha polna igra. „Skrb in smrt“ (osebita uloga Smrti in mladih tatov), tragična in sočustvovanja polna pa žaloigra „Jana“ (glavno ulogo „Jana“, uboga mala ciganka, igrala znamenito učenka Perne). — Ta šolska igra je pokazala, kako lepo se dajo gojiti zmožnosti otroškega duha; in veselili smo se z otroci, ki so s takim veseljem nastopali in s stariši, ki so gledali na odru svoje ljube otroke, ki jih je odlikovalo zbrano občinstvo z burnim ploskanjem in „vrlo“-klici.

Ta dan je prišel fotografirat gasilce g. Vengar iz Radovljice; jedno od teh slik je naši vrli gospici kumici vročil enkrat kasneje g. podžupan.

IV.

Po blagoslovljenju.

Koliko truda, skrbi in težav je stalo, da se je sezidala gasilarna, je posneti zlasti iz besedi g. podžupana, ki jih je govoril ob težavnih dneh: „Ko bo enkrat gasilarna dogotovljena, potem se ne lotim ničesar več tacega!“

O, lahko je govoril tako! Ta bi moral pripeljati lesa, oni peska; drugi je obljubil dan tlake, oni spet vožnjo: pa jih ni bilo takrat, ko bi bilo treba, ali pa nikoli... In delavci so delali, pa je zmanjkalo tega, onega... „Pojdi iskat k podžupanu, k Rahotu!“... O, to so bile težave! In g. podžupan je letal gor k gasilarni, prosil tega za delo, onega za vožnjo, vozil material, budil delavce, delal račune, mislil na podpore... Ni se briga ne za to ne za ono, ampak šlo mu je po glavi: „Dobra je reč, delajmo!“ In delal je vstrajno.

Težko je bil tedaj že pričakovan dan, ko bi se imelo reči: „Dovršeno je!“ — težko dan — blagoslovljenja, a prišel je!...

Oddahnil se je takrat g. podžupan, oddahnili so se vsi vrli gasilci, ki so se morali preje skoro vsako nedeljo urediti, oddahnili so se vsi prijatelji gasilnega društva, oddahnili smo se vsi! — Dovršeno je bilo!

* * *

Društvo se je v tem letu udeležilo tombole v Begunjah in II. kat. shoda v Ljubljani; imelo zadnjo veliko vajo jeseni ter spremilo Jurija Mokorel, očeta vodnika Andreja Mokorel, k zadnjemu počitku.

Dobrotniki naši!

„Kako ste pa vendar delali brez denarja?“ utegne kdo po pravici vprašati.

To je enkrat resnica, da bi sami iz sebe ne zmogli vsega. Ali za take ljudomile naprave, kakor so gasilna društva, se dobe odprte roke in odprto srce. In teh smo poiskali. To so naši dobrotniki, ki jih naj zapišemo, da jim ne pozabimo biti hvaležni; to so dobra srca, katerih imena bodo izgovarjali s častjo še naših otrok otroci. Ti naši dobrotniki so: Kranjska hranilnica v Ljubljani, ki je darovala društvu 75 gld. Zahvalili smo se za ta blagodušni dar pismeno. Visoki deželni odbor kranjski v Ljubljani, ki je podelil dne 29. maja 1900 80 gld. V zahvali za ta dar se je omenjalo, da se je došla podpora, ker je bila ravno takrat v delu gasilarna, sprejela z dvakratno hvaležnostjo. Vzajemna zavarovalnica proti ognju v Gradcu, ki je darovala 25 gld. Zahvalo smo poslali zavarovalnici po g. davkarju A. Grundnerju v Radovljici, od katerega smo prejeli tudi ta denar. Banka Slavija v Ljubljani, ki je darovala 25 gld. Zahvalili smo se za dar v pismu. Posojilnica v Radovljici, ki je darovala 20 gld. Kako smo bili hvaležni za to podporo, je uvidela hranilnica v našem zahvalnem pismu. Nega Veličanstvo, blagi naš gospod in vladar, cesar Franc Jožef I. 80 gld. Izkazali smo svojo hvaležnost za ta mili dar našega ljubega cesarja objednem s pobotnico. Domačin Janez Tomc nam je prepustil zastarelo tirjatev v Tržiču. Iztirjali smo do krajcarja vseh 12 gld. 85 kr. S posebno hvaležnostjo se spominjamo tega darila, ker je od domačinov v denarju ta dar prvi in zadnji. Ko smo potirjali dolžnika, je dobil ta Benkača (Tomca) nato enkrat v roke in tiščal in silil vanj, hoteč mu vreči za tisti dolg nekaj krajcarjev, in bi bila reč pri kraju. Ali Benkač ga je moško zavrnil: „Kar sem rekel, sem rekel! Plačaj društvu, ne meni, pa je amen!“ To so besede, vredne moža! Kličemo mu: „Živijo!“ Dalje so darovali: g. Boncelj iz Tržiča 10 gld. in gospica kumica 15 gld., za kar se jima je zahvalil koj ustmeno g. načelnik. V veliko pomoč je bila društvu domača podobčina, ki je darovala v gasilne namene prebitek l. 1899., kakor je bilo omenjeno in 50 gld. za l. 1900. Da se je to zgodilo, moramo biti hvaležni g. podžupanu, ki je drage volje izposloval ta znaten dar.

Če se prišteje k tem darilom še čisti prebitek od srečkanja na dan blagoslovljenja, se uvidi, da se je nabralo vsega skup nad 650 gld. In ravno, ker so nas drugi podpirali, nismo smeli sami zaostajati z delom. Tako se ni čuditi, da se je sezidala tudi gasilarna že prec v ustanovnem letu.

Če pregledamo že naštetto vrsto naših dobrotnikov, zapazimo, da to še niso vsi. Še imamo može, ki jim ohrani društvo hvaležnost, dokler bo stal stolp ob gasilarni, oznanjajoč delo in sad dobrih rok in dobrih src. S hvaležnostjo se spominjamo g. načelnika z Bleda, ki se je potrudil dvakrat sem v Leše, ter nam dajal izkušene in modre svete, posebno glede izbire brizglje in gasilske opreme pa zidave gasilarne.

Hvaležni moramo biti dalje g. nadučitelju Fr. Ks. Troštu za vsa pojasnila, ki jih je nam — kakor sam pravi v pismu z dne 20. marca 1900 — sporočeval radovoljno.

Hvaležni moramo biti dalje načelniku mošenjskemu, hrabremu g. Fr. Kocijančiču s Črničva, ki je prepustil drage volje vsa pisma in listine, tičoč se gasilstva, v pogled in začasno vporabo. Takisto smo hvaležni pivovarni Stare v Mengšu, ki nam je darovala po svojem zastopniku v Lescah sodček piva ob blagoslovljenju; istotako g. I. Kosmaču v Radovljici, ker nam je poslal večji dar za srečkanje.

Ko smo našli sedaj dolgo vrsto naših dobrotnikov, ne smemo pozabiti zlasti še naših dobrih domačinov, ampak spominjamo se tudi njih, da bodo tako še pozni potomci vedeli o njih dobri roki in vnetem srcu za človekoljubne naprave.

Pomagali so ob zidavi gasilarne iz Leš te hiše: a) z delom: Kovačeva, Mrdotova, Srednjega mlinarja, Spičakova, Okornova, Šuštarjeva, Korenova, Mežnarjeva, Mihačeva, Kodelnikova, Žnidarjeva, Šnajcarjeva, Maternikova, Batkova, Tonova; b) z lesom: Spelnovčeva, Valjavčkova, Zgornjega mlinarja, Martonova; c) z lesom in vožnjo: Mobjeva, Grabnova, Tavčarjeva, Cajhnova, Špornova, Šlosarjeva, Rahotova, Kroparjeva, Cvenkeljeva, Bajželjeva, Bezulnekova, Francetova (z lesom in delom). — Iz Palovč sta dala les Urbanjcelj in Moder, drugi — razven kajžarjev — so pomagali z vožnjo. — Z Visoč je vsak, ki je imel živino, pripeljal voz peska. — Na Popovem je dal Martun smreko, Jošt pa tudi eno, ki je bila posebno lepa. — Vadiče. Boštak je pomagal z lesom in izgotovil bangarje. Hladnik in Brdar sta pomagala z lesom in Janeš pa z nekaj opeke. — Peračica. Pernuš je dal les za okvir za obe okni ter pol pokončnjakov za stolp, Becen pa smreko za stolp. — Ne smemo pozabiti slednjič tudi darov, ki so jih naši domačini in okoličanje darovali za srečkanje ob blagoslovljenju.

Te in vse druge naše dobrotnike in prijatelje lepo zahvaljujemo in prosimo, da bi razlil nad nje in njihove družine dobri Bog svoj sveti blagoslov in ljubi sv. Florijan naj čuva nad krovi njihovih domov!

V.

Še nekatere važne stvari iz poznejših let.

Dne 6. aprila 1902 je praznoval oče kranjskega gasilstva g. Franc Dobrlet svojo 70 letnico. Za ta njegov slovesni dan mu je društvo častitalo brzojavnim potom takole: „Osivelemu očetu kranjskega gasilstva, velezaslužnemu gospodu Franc Doberletu kličemo k njegovi 70 letnici: „Slava!“ Na to častitko je odgovoril g. Dobrlet nastopno: „Velika in mene jako vsrečevalna počastitev ob moji 70 letnici me je globoko ganila in usojam si vam izrekati za vljudno častitko svojo najprisrčnejšo zahvalo.“

Dne 8. septembra t. l. vršil se je drugi občni zbor, ki je izvolil do tedanjega načelnika, gosp. učitelja Julija Slapšaka, ki je odhajal od nas v

Vodice, za častnega uda, in sicer za častnega načelnika našega društva. Dalje je izvolil občni zbor č. g. župnika Frančiška Bleiweisa kot zavetnika in g. podžupana Frančiška Valjavec pa za očeta društva.

11. septembra t. l., ob prihodu prevzvišenega knezoškofa Antona Bonaventura z Brezij, je šlo društvo naproti pod vas, se tam poklonilo prevzvišenemu in ga spremljalo v cerkev, kjer smo prejeli sv. blagoslov z Najsvetejšim. Drugi dan so prejeli društveniki sv. zakramente skupno v uniformi, kar je bilo za vso faro kaj spodbudno.

7. grudna t. l., ko so še otroci pasli ovce po polju, so palovski ovčji pastirji pod vasjo pri mlinarjevem stogu kurili, se z ognjem igrali in z njim okrog letali. V stogu je pa bila slama in se je vžgala. Ljudje so bili v strahu, da bi ne zašel ogenj v vas. Na klic zvona je društvo hitelo z brizglo po bližnici do tje, eden je pa še z ročno brizglo še bolj hitel naprej. Gasilci so na mah popolnoma zadušili ogenj.

11. julija 1905 se je blagoslovila društvena zastava, katero je prav lično izdelal Henrik Hanžič iz Peračice. Za zastavo so prispevali društveniki in ljudstvo iz lešanske fare in okolice. Kumovala je šolarica Marija Cvenkelj iz Peračice, ki je bogato pripomogla s svojim darom izvršitvi zastave. Razun denarnega daru je darovala tudi trakove z napisom zastavi. Kaj naj porečem o slavnosti, ki je bila združena z blagosloavljenjem zastave? Bilo je nad vse krasno, ljudstva se je trlo — in kaj menite, kaj je privedlo toliko ljudstva? To je bila „Rakovniška godba“, sestoječa iz dečkov Salezijanskega zavoda, starih do 13 let.

Na Rahotovem vrtu je bil šotor za duhovnike, krog šotora so se razvrstila sosedna društva, ki so tudi obilno prihitela proslaviti ta za mlado društvo tako imeniten dan. „Rakovniška godba“ pa je neumorno svirala in razgrevala srca gasilcev. Po blagosloavljenju se je pričelo srečkanje, ki je nudilo obiskovalcem obilo zabave.

Društvo se je pa udeležilo požarov na Brezjah (Finžgarjeva ledenica).

Pod Goro so pogasili neko pašbo.

Največja nesreča je pa zadela v domači vasi Špelnovca na dan sv. Miklavža leta 1908. Kar je bilo pohišta, se je obvarovalo. Tudi živina ni bila poškodovana.

16. maja 1909 je zapela trompeta opoludne. Ljudje so se pogovarjali: „Kam pa sedaj spet? Kaj pa bo?“ Pripeljala sta načelnik in tajnik svoje konje, jako okinčane v slovenskih trobojnicah pred gasilarno. Radovedne ženske vprašujejo: „Kam pa?“ Debeli Tomaž jim jako dobro odgovori: „Načemra se je omožila, gremo na svatbo.“ Od drugih so šele pravo izvedele, da gremo na kolodvor v Trzič po novo brizgalno. „E šmentej, saj imajo ene dosti“, pravi soseda na Krasu. „Kje je denar, da si napravljajo kar zmeraj kaj novega?“ Tomaž ji odgovori: „Saj imamo posojilnico v Lešah. Ta nam rada da.“ Šlo nas je 19 gasilcev v Trzič. Tam v Trziču so ljudje skupaj grmeli in govorili: „Ješ, Lešani se postavijo, zdaj imajo že spet novo brizglo. Brizgalno okinčamo s slovenskimi zastavami in potem ob 4. uri popoldne se je napregla in odpeljala domov. Veseli fantje so

prepevali narodne pesmi med potom. Ko se pripeljemo v Leše, je vsa vas prigmela skupaj. Gasilci pa smo brizgljo takoj preizkusili. Izkazala se je izvrstno.

Sedaj smo se začeli povpraševati, kedaj da napravimo blagoslovljenje. In pa kumico bo tudi potreba. Vsak izmed moštva je rekel: „Pernuševa naj bo, ker je že v naši botrinji.“ Potem smo kar odločili načelnika Ant. Bohinca in tajnika Fr. Valjavca ml., ta dva naj skrbita, da dobita botro. Pogovarjala sta se, kako naj napravi. Tajnik je rekel, ako se gre takoj osebno prosit, to je silno težko za obe stranki, nama bi ne bilo po volji, ako bi se odreklo, za Pernuševe bi bilo pa tudi težko, ker morda ne bodo radi odrekli pa tudi ne radi obljubili. Sta se pa zedinila, da vprašata pismeno. In tako se je tudi zgodilo. In za nekaj dni dobita že odgovor.

Slavno prostovoljno gasilno društvo v Lešah!

Da se Vam izpolni želja zaradi botrinje, Vam odgovarjam na Vaše pismo, da bo prišla za botro novi brizgalni moja hči Marija. S spoštovanjem pozdravlja vse Vaše društvo Franc-Marija Cvenkelj.

Gasilno društvo je te vrstice sprejelo z velikim veseljem, tajniku se je pa kar smejalo pri srcu.

O tej slavnosti je zapisal kronist to-le:

Motno je gledalo solnce izza oblakov, videlo se je, kakor bi bilo nebo nejevoljno in jezno na prijazno Lešansko dolino. A veselo so zgodaj zjutraj, ko je cerkovnik odzvonil dan, doneli topiči po dolini in naznanjali ljudem veseli dan, dan veselja in radosti ne samo za vas Leše, ampak tudi za celo okolico. V meglo so doneli topiči, a srce slehrnega vaščana je čutilo, da bo ta dan dan veselja, dan radosti redke slavnosti. Ta dan je praznovalo prostovoljno gasilno društvo v Lešah svoj veseli, nad vse radostni praznik. Nebo, zemlja, narava, vse je čutilo, da je ta dan dan in praznik prostovoljnega gasilnega društva. Skoro deset let je že zatonilo v večnost, odkar je v tihi vasi Leše zapel rog, odkar so bajnoskrivnostno doneli farni zvonovi čez širno ravan in naznanjali, da je v Lešah ustanovljeno prostovoljno gasilno društvo. „Velika ognja je oblast“, pravi pesnik in ustanovilo se je društvo, da čuva njega rast, deset let je že društvo, blagonosno delavno na polju gasilstva, na polju pomoči svojemu sotrpinu, a letos je dobilo društvo novo brizgalnico, da more tem uspešneje, tem hitreje priskočiti na pomoč, kadar bije ura žalosten glas, kadar ljudstvo zbegano tava semtertja, kadar rudeči petelin igra svojo žalostno igro po strehah kmetskih domov. In zato ni čuda, če je veselo donelo čez širno lešansko polje in naznanjalo okoličanom veseli dan, ni čuda, če je na obrazih gasilcev sijala radost in navdušenje. Redko se pripeti, da je kmet, kmetski sin, brezskrbno vesel, a 25. julija je bil dan takega veselja, vsako srce je čutilo: Ne trudim se zase, a trudim se za svojega sočloveka, trudim se za svojega sotrpina. Ni se ustrašil truda, ne težav krepki sin slovenskih planin, in danes ima društvo svojo novo brizgalno, ki je ponos ne samo društvu, ampak tudi celi občini. Veselo je odbila ura v farni cerkvi dve in od

vseh strani so prikorakala bratska društva, da se udeležijo slavnosti. Z nami je čutilo isto radost društvo iz Mošenj, Ljubnega in Begunj. Ni se ustrašilo daljne poti društvo iz Duplan in Tržiča, celo društvo iz Kroke je hotelo z nami praznovati ta veseli dan in društvo iz Radovljice, kajpada, tudi to ni smelo zamuditi redkega slavlja. V slogi je moč, v slogi je sila, in vsa bratska sosedna društva so se rade volje odzvala vabilu, da pokažejo s tem svojo prijaznost in svojo naklonjenost. Godba prostovoljnega gasilnega društva iz Kroke je spremljala botrico, mladenko Marijo Cvenkelj iz Peračice v vas Leše. Navdušenje je doseglo svoj vrhunec, ko je godba zaigrala veselo koračnico „Naprej zastava Slave“ in ko je ljudstvo zagledalo Marijo Cvenkelj že drugič kot botrico gasilnemu društvu. Pred 4 leti je kumovala pri blagoslovljenju društvene zastave in letos zopet kot kumica pri blagoslovljenju nove brizgalne. Vsa čast dobri in požrtvovalni rodbini Cvenkeljevi iz Peračice! Rezko grmenje topičev je naznanjalo veseli trenotek. Ob 1/23. uri sta č. gosp. farni župnik in dr. Josip Valjavec blagoslovila novo brizgalno pred župno cerkvijo. Pred blagoslovljenjem je imel še gosp. župnik navdušujoč govor. Povdarjal je veliko požrtvovalnost društvnikov in nad vse važen pomen gasilnih društev. Celo društvo mu izreka ob tej priliki iskreno zahvalo, kakor tudi gosp. dr. Jos. Valjavcu. Sledilo je nato blagoslovljenje, na kar se je društveni tajnik Fr. Valjavec ml. v lepem govoru zahvalil za prijazen poset vseh gasilnih društev kakor tudi drugih gostov. Po blagoslovljenju se je na vrtu gostilničarja Janeza Cotelja in na vrtu društvenega blagajnika g. Fr. Valjavca star. razvila neprisiljena, prav domača zabava. Ob zvonkem petju kmetških fantov in deklet je kaj hitro potekel popoldan. Pri zabavi na vrtu pa je prijazno svirala godba gasilnega društva iz Kroke, za kar ji bodi izrečena iskrena zahvala! Tako je minul ta veliki praznik, in dal Bog, da bi društvo vedno tako veselo in navdušeno delovalo v prid svojemu bližnjemu, kakor je bilo navdušeno ta dan! Spominjajoč se velikih zaslug za društvo g. Frana Cvenkelja iz Peračice ga je društveni blagajnik Fr. Valjavec star. predlagal častnim članom. Z gromovitim navdušenjem je celo društvo pritrdilo temu predlogu. Živi, raste in cvete naj krepko lešansko prostovoljno gasilno društvo!

21. oktobra 1909 popoldne ob 4. uri je udarilo v zvoniku plat zvona. Nastal je ogenj pri Tonu, vžgala se je dimnica, kjer je imel polno mesa. Naše društvo je bilo v hipu na lici mesta z brizgalnoma in ogenj v kratkih minutah zadušilo. Navzočni so bili skoraj vsi delujoči gasilci. Bili so vsi korajžni, niti enemu se ni bral strah na obrazu, čeravno je bilo drugo ljudstvo zelo prestrašeno, nekaterim je celo slabo prišlo, da so jih morali močiti.

16. in 17. avgusta 1910 se je udeležilo društvo 40 letnice prostov. in reševalnega gasilnega društva v Ljubljani. Slovesna sv. maša je bila na prostem v „Zvezdi“. Bilo je pet meščanskih godb in ogromno gasilcev. Bili so iz raznih dežel, iz Kranjske, Hrvaške, Češke, Poljske, Moravske td. Kar je oko videlo, sami gasilci. Zvečer v mraku glavni koncert v Tivoli („Švicarija“). Nad 300 čeških pevcev. Mladenke Čehinje so govorile

tako sladko, da je bilo kakor v nebesih. Uniform je bilo 5 do 6000. Slovanska društva so jako organizirana. Živel! Slovani!

Po dovoljenju c. kr. okrajnega glavarstva v Radovljici je dne 24. septembra 1911 zvečer ob 11. uri imelo naše gasilno društvo nočno vajo. Bila je čisto tajna, ne da bi vedeli zánjo gasilci. Povedalo se je zvečer ob 7. uri trobentaču, naj zatrobi ob 11. uri. V 10 minutah so bili vsi gasilci pri gasilnem domu. Nato smo odpeljali veliko brizgljo na vas. Nismo hoteli močiti cevi, pa navdušeni gasilci niso odjenjali, morali smo dva ovitka cevi zmočiti, najbolj odlični so bili gasilci iz Palovč. Nočne vaje so za gasilce posebno potrebne, ker s tem se posebno izvežbajo za slučaje požarov. Še posebno se imamo zahvaliti našemu največjemu prijatelju društva, č. g. župniku Frančišku Bleiweisu, ki je oznanil in tako modro pojasnil faranom, naj se nikar ne prestrašijo, pripravljeni pa tudi naj bodo, ako bi bil res požar, bo dal znamenje tudi zvon.

Dne 8. oktobra 1911 ob 1/2 12. uri dopoludne je zapel rog in nato dal znamenje tudi zvon. Gorel je tik vasi Valjavčev kozolec. Bila sta dva oddelka v plamenu, kjer je bila prosenica notri, v drugih oddelkih je bilo polno vejevja, za zimo pripravljenega. Naši gasilci so bili so v hipu na lici mesta, pretrgali hitro kozolec in ogenj zadušili.

Dne 8. oktobra 1911 je umrl četovodja Peter Bohinjec. Velika izguba je on za naše društvo. Pokojnik je bil pri društvu od početka do svoje smrti neprenehoma 11 1/2 leta, deloval je v korist društva z vsemi svojimi močmi. Ni bilo požara, da bi se ga on ne bil udeležil. On ni izpustil vaje brez vzroka nikdar. Slavnostnih prireditev sosednjih bratskih društev se je udeleževal z največjim veseljem, ako mu je bilo le mogoče. Bil je v resnici eden najbolj zaslužnih članov našega gasilnega društva. Ni poznal pri društvu svoje volje, držal je vojaško disciplino. Da je ljudstvo cenilo te njegove zasluge, se je videlo na dan njegovega pogreba, zakaj takih pogrebov je bilo še v Lešah malo. Tega je prvega poklical Vsemogočni iz naše srede. Gasilci so mu pri pogrebu izkazali zadnjo čast. Seveda ta dan ni ostal nihče doma. Naj bo na tem mestu vsem gasilcem in njegovim prijateljem za izkazano zadnjo čast našemu nepozabnemu tovarišu izrečena najiskrenejša zahvala. Vrlemu in zaslužnemu gasilcu pa bodi zemljica lahka in ohranjen trajen spomin!

Kako je spisovati kroniko.

(Iz kronike lešanskega gasilnega društva.)

Kroniko je spisavati za vsako leto posebej. Opišejo se na kratko najvažnejše stvari preteklega leta. Te se mej letom zapisujejo na poseben list, potem je pa to gradivo v prvih tednih novega leta urediti in prepisati v knjigo.

Najvažnejše stvari so:

I. Zaporedni dogodki celega leta (od 1. januarja do 31. decembra vsacega leta), in sicer:

1. Število hodnih, suhih in mokrih vaj. Udeležba dovoljna (kolikrat?), nepopoljna (zakaj?).

2. Požar. Delovanje društva pri požaru. Kaj se je društvu pri gašenju posebno dobro obneslo? V čem bi lahko boljše ravnalo? Je bil kak gasilec v nevarnosti življenja, morda po lastni krivdi? — O teh točkah in morda še o drugih pomembnih vrednih momentih ob požaru se je v seji pomeniti in na podlagi sejnega zapisnika v kroniko spisati.

3. Cerkvene in patrijotične slavnosti: a) Ali je obhajalo društvo cesarjev rojstni dan slovesno s sv. mašo? b) Ali se je udeležilo običajnih cerkvenih procesij (na sv. Florijana dan, o Veliki noči, na sv. Telesa dan itd.)? c) Ali je društvo napravilo kako slavnost doma, ali se je kje drugje udeležilo (n. pr. blagoslovljenja brizglje, zastave, gasilnega doma kakega bratskega društva, igre ...)? Itd.

4. Je društvo napravilo kako tombolo ali srečkanje? Se je udeležilo kaj takega drugje? Večkrat?

5. Zdravstveno stanje. Je spremilo društvo k večnemu počitku kakega sobrata; očeta ali mater kakega gasilca? Se je udeležilo pogreba kje drugje?

6. Nadzorovanje. — *pogrebi*

7. Volitev: a) pri Kranjski deželni gasilski zvezi, b) pri domačem društvu. Izid volitve.

8. a) seje odbora, b) vsakoletni občni zbor. Važne sklepe odborovih sej kakor tudi zborovanja je vpisavati v kroniko.

II. Statistični podatki:

1. Število delujočih, podpornih in častnih udov dne 1. januarja vsakega leta.

2. Koliko jih je mej letom izstopilo ali pristopilo?

3. Je bil kak ud izključen iz društva?

III. Drugi važni podatki:

1. Ali se je pokvarilo kaj gasilnega orodja, obleke v minolem letu?

2. Se je kaj popravljalo pri gasilarni in ali se je nabavilo kaj novega gasilnega orodja ali obleke?

3. Katerih reči društvo še potrebuje in katere so odveč?

4. Je društvo ud Zveze?

5. Koliko udov je zapisanih v bolniško blagajno?

6. Vsi drugi za društvo in za splošno gasilstvo važni dogodki.

7. Razno.

IV. Vsakoletni račun in proračun.

Zgled za leto 1901.

V tem letu je imelo društvo 6 hodnih vaj, 3 suhe in 2 mokri vaji. Udeležba je bila vselej dovoljna. Od sedaj naprej pa bode zadostovalo, ako se ima na leto le 2 hodni vaji, 2 suhi in pa eno mokro (na sv. Florijana dan). Mokrih vaj se je treba namreč izogibati, ker pri tem orodje (zlasti cevi) preveč trpi. Večkrat pa je pregledati, če brizglja dobro vleče ali ne.

Dne 23. maja 1901 ob 2. uri popoldne je nastal ogenj pri posestniku in gasilcu Franc Švabu v Lešah št. 45. Zmešnjava je bila velika, strah nepopisen. Sosea Narčkula je padla v omedlevico, ko je zapazila ogenj. Sreča, da je hiša, kjer je pričelo goreti, krita z opeko in da ni bilo vetra. — Švab je bil zavarovan pri banki Slaviji. — Društvo je bilo na mač na licu mesta in je pripomoglo, da se je ogenj že v kalu zadušil. — Za take slučaje imej gasilno društvo vedno cevi navite na vozičku za cevi, ki se bo še naročil, da se more naglo oditi na pogorišče; sploh mora biti vse gasilno orodje vedno za odhod na pogorišče pripravljeno; zato se cevi, koj ko se posuše, snamejo iz stolpa in navijejo na voziček za cevi. — K ognju je prihitelo 13 gasilcev.

Cesarjev rojstni dan dne 18. avgusta se ni obhajal s slovesno sv. mašo; nekateri gasilci so se ta dan udeležili sv. maše. Druga leta se bo na ta dan razobesila društvena slovenska trobojnica, ki se pa šele omisli. — Društvo se je udeležilo procesije o Veliki noči doma, na sv. R. Telesa pa doma in na Brezjah.

Dne 20. junija je šlo društvo na tombolo v Begunje.

Društvo je spremilo k zadnjemu počitku dne 20. junija 1901 očeta gasilcev Antona, Jožefa in Franca Švab. Dne 12. februarja se je pa udeležilo pogreba župana mošenjskega, g. Andr. Jurgeleta.

Volitve Zveze letos ni bilo; ta pride prihodnje leto na vrsto. Tudi pri domačem gasilnem društvu še ni to leto potekel čas za nove volitve.

Ker kronike nismo že koj v začetku imeli, se sejni zapisniki odbora kakor tudi zapisnik zborovanja niso pisali, v kolikor je potrebno, to leto v to kroniko, kar se bo pa s prihodnjim letom natančno zgodilo.

Število delujočih udov znaša 1. januarja 1901 20; mej letom so izstopili 3 gasilci, pristopili pa zopet 3, toraj jih ostane 20. Podpornih in častnih udov društvo še nima.

Društvo še nima nekaj ročnih brizgljic, ki bi jih naj imeli društveniki v Palovčah, na Visočah, na Popovem, v Vodica in Peračici; dalje še nima vozička za cevi in pa nekaj drugih malenkostnih reči, kot: baklje, škafa, krtač itd.

Društvo dosedaj še ni zapisano v bolniško blagajno. Je pa ud Zveze.

Račun za l. 1900 kaže dohodkov 668 gld. 49½ kr.

stroškov 665 „ 06 „

toraj je prebitka 3 gld. 42½ kr.

Račun za l. 1901 kaže prihodkov 961 K 95 h,

razhodkov 942 „ 55 „

toraj ostanka 19 K 40 h.

Prostovoljno gasilno društvo Leše, dne 15. januarja 1901.

Tajnik:

Načelnik:

Podpis.

Podpis.

Dopisi.

Kandija, meseca decembra 1913. Pretekli mesec, dne 13. novembra 1913, okoli pol 12. ure predpoludnem je nastal na Brodu, občine Šmihel-Stopiči, strašen požar. Zanetili so ga — kakor navadno — mali otroci, ki so se igrali z vžigalicami pod kozolcem. Suha fižolovina se je pri hudi sapi vnela in bliskoma se je razširil požar v smeri vetra ter upepelil domove in gospodarska poslopja sedmim gospodarjem, ter provzročil do 20.000 K škode.

Ker leži vas Brod $\frac{1}{4}$ ure od Kandije oddaljena, v dolini, zapazil se je ogenj šele, ko se je dvigal silen dim in plamteč ogenj že visoko čez hrib.

Prva je prispela na pomoč še pred poludnem tukajšna požarna bramba s svojo novo parno brizgalno, ki je častno prestala svoj „ognjeni krst“. Kmalu potem sta prihiteli na pomoč še požarna bramba iz bližnjega Novega mesta in takoj za njo tudi ona iz Valte vasi pri Straži, obe s svojima ročnima brizgalnoma.

Skupnemu trudapolnemu prizadevanju vseh treh požarnih bramb se je posrečilo, da se je strašni požar tekom dveh ur omejil na goreča, večinoma s slamo krita poslopja, in ob 4. uri je bila — dasi je pihal vedno silen veter — odstranjena daljna nevarnost in ogenj lokaliziran.

Tu se je pokazala in izkusila velika prednost parne brizgalne, ki je vzorno črpala in z največjo silo nepretrgoma brizgala iz dveh cevi ogromno množino vode iz čez 400 m od pogorišča oddaljene Krke z največjo lahkoto in brez vsacega truda, med tem ko sta ročni brizgalni pomožnih društev brizgali sicer tudi prav dobro, a vsled velike daljave ne tako intenzivno in radi pomanjkanja gonilnih ročnih moči z večkratnimi presledki.

Ker je bila — kakor že omenjeno — okoli 4. ure popoldne odstranjena nadaljna nevarnost, sta se pomožni društvi ob 5. uri vrnili domov, tukajšnje društvo pa je s parno brizgalno nepretrgoma gasilo še do 11. ure po noči in pustilo na pogorišču do naslednjega jutra močno nočno stražo.

Pomožnima društvoma, ki sta prostovoljno prihiteli na pomoč, bodi na tem mestu izrečena za hitro in uspešno pomoč prisrčna zahvala!

Ves čas požara, do pozne večerne ure pa so najmarljiveje pomagali pri nevarnem reševalnem delu učenci kmetijske šole na Grmu. Iskrena zahvala slavnemu ravnateljstvu, učencem pa za pomoč in trud: Bog plati!

Navzoč je bil ves čas tudi naš priljubljeni gospod župan Josip Zurec, c. kr. orožništvo in nebroj novomeških dijakov, ki so z vzgledno marljivostjo sodelovali. Dostojna zahvala torej tudi gospodu županu, slavnemu orožništvu in dijaštvu!

Dne 26. oktobra t. l. se je vršila preizkušnja nove parne brizgalne ob navzočnosti mnogobrojnega občinstva in zastopnika „Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani“ gospoda tajnika Frana Lavtizarja, ki je izrekel svoje priznanje vzorno delujoči parni brizgalni — tvrdke R. A. Šmekal v Pragi — in čestital društvu na nabavi tako izbornega gasilnega stroja. Takrat pač nihče od navzočnih ni mislil, da bo stroj v tako kratkem času stopil v človekoljubno akcijo, moštvo mladega društva pa tako častno prestalo svoj prvi nastop. Čast in priznanje solidni tvrdki za izborna brizgalna!

Najiskreneja zahvala pa veleslavnemu deželnemu odboru kranjskemu, ki je s 33% podporo pripomogel društvu k nabavi parne brizgalne in gasilnega orodja! Na pomoč!

G—r.

Stara Vrhnika. Dne 11. januarja t. l. smo se zbrali starovrhniški gasilci k svojemu VI. rednemu občnemu zboru, ki ga je otvoril načelnik tovariš Ivan Mesec, pristrčno pozdravljajoč navzočne člane, redne in podporne, katerih je bilo tudi nekaj navzočnih.

Zatem poda svoje poročilo tovariš tajnik, iz katerega povzamemo, da ima naše prostovoljno gasilno društvo sledeče število članov: 30 rednih, 10 podpornih in enega častnega člana. Vaje so bile 4, odbor je imel 5 sej, priskočilo je društvo na pomoč pri 3 požarih, udeležili smo se trikrat slavnosti bratskih društev. — Iz blagajniškega poročila razvidimo, da je imelo društvo v preteklem letu 340 K 92 v prejemkov in 352 K 94 v izdatkov. Torej se pokaže primanjkljaja 12 K 2 v. Na letošnjem občnem zboru se je posebno grajalo zanikarnost in malomarnost nekaterih članov, ker se ne udeležujejo redno vaj, eni pa naravnost nasprotujejo društvu. Torej tovariši, ganite se in zavedajte se, kakšna dolžnost je vsakega gasilca. Ali ne veste, kaj pravi pesnik: Ne straši se boja, ne plaši se znoja, saj moško dejanje krepuje moža! Vsak zavedni gasilec lahko pripozna, da je boljše 5 dobrih, kakor pa 15 slabih članov. Po tej debati se je za dobo 2 let konstituiral sledeči odbor: Ivan Mesec načelnik; Tomaž Grom podnačelnik; Jakob Mole tajnik in blagajnik; Ignac Grom, Anton Mesec in Franc Grom odborniki; Franc Kenk in Pavel Erznožnik, namestnika.

Dne 25. januarja t. l. je pa priredilo društvo v prostorih gosp. tovariša Tomaža Grom svojo predpušno veselico z deklamacijami, srečolovom in veseloigro „Čevljar“ in „Krčmar pri zvitem rogu“. Veselica je izpadla povoljno. Igralci so častno rešili svoje vloge. Vsa čast njim! Bile so pa tudi vse vloge v spretnih rokah, le financminister ni bil posebno zadovoljen. Mislim, da je bila le preveč pičila vdeležba. — Tovariši! V prirodi nastopa po dolgi in hudi zimi veselo zaželjena pomlad. Naj izginejo toraj tudi iz nas vsi sledovi mrzle zime ter naj nastopi spomladansko življenje tudi v naših vrstah.

Navdušeni na polju gasilstva si podajmo roke ter prisezimo, da stori vsak vse, kar je v njegovi moči v procvit gasilstva ter naše lepe slovenske domovine. Na pomoč!

Šent-Vid nad Ljubljano 1. januarja 1914. Gasilno društvo v Št. Vidu nad Ljubljano je imelo 31. decembra 1913 svoj 26. občni zbor. Vdeležilo se ga je skoro polno število delavnih članov. Načelnik je poročal obširno o novi deželni gasilski organizaciji, o shodu nove deželne gasilske zveze s florjansko mašo na Šmarni gori in o ustanovnem občnem zboru deželne gasilske zveze, ki se je izvršil zelo veličastno. Spominja se 25 letne dobe delovanja šentvidskega gasilnega društva. Gasilci so morali prva leta pretrpeti veliko težav, zlasti ker jim je pri ustanovitvi celo županstvo delalo zapreke. Gas. društvo, dobro poznavajoč svoj prelepi in človekoljubni namen, je kljub vsem zaprekam neustrašeno delovalo v pomoč in korist našemu ljudstvu. Z veseljem se spominja, da je gasilno društvo vse zapreke srečno premagalo, tako da sme s ponosom zreti na 25 letno plodotno in blagoslovljeno delovanje. Slavnost 25 letnice se bo priredila v letu 1914. Takrat se bodo tudi sedmim odlikovanim gasilcem pripele častne svetinje.

Omenja, da bo deželna gasilska zveza kmalu osnovala prepotrebne okrajne gasilske zveze.

Preteklo leto smo imeli le 2 požara (prejšnje leto jih je bilo 17). Spominja se umrlega člana Janeza Jovana; mož je bil od ustanovitve vnet gasilec. Priporoča rajnega v blag spomin. Graja pa od društva iz-

ključenega gunceljskega člana, ki se je pri požaru usiljeval vedno kot poveljnik. Žalostno, da nima toliko sramu, da se po žalostnih dogodkih izključbe usiljuje še vedno.

Društvo je imelo 48 delavnih članov, vaj je priredilo 5, eno skupno s sosednimi gasilnimi društvi. Veselica z igro se je zelo ugodno izvršila.

Tudi efektna loterija je nam donesla nad 1000 K. Ustanovnega shoda deželne gasilske zveze se je društvo skoraj polnoštevilno udeležilo. Tako tudi ustanovnega občnega zbora deželne gasilske zveze v Ljubljani dne 13. julija 1913. Tudi pogreba blagorodne gospe soproge c. svetnika Fr. Doberleta se je društvo udeležilo, saj je blaga rajnka z vnemo delovala za gasilstvo in se tudi rada udeleževala slavnosti. Bog naj ji da večni mir, gasilci pa jo bomo ohranili v blagem spominu.

Dobili smo novo nosilno brizgalno, ki nam pri ognju zelo dobro služi. Stala je le okoli 600 K in meče vodo 30 m visoko. Take brizgalne so poleg štirikolesnih zelo priporočljive.

Gasilcem se je z „Gasilskim Vestnikom“ zelo ustreglo. Dobro in podučno berilo za gasilca se kaj priporoča. Gospod urednik lista je dobil 3 mesečni dopust, da si bo ogledal po svetu velika gasilna društva in se poučil o njihovem delovanju pri družih narodih. Gotovo bode to listu v prosepel. Gasilski koledar nas je tudi zelo razveselil. Vsled tiskarskega štrajka se je moralo marsikaj opustiti, vendar nam kot prva izdaja zadostuje.

Tudi računski zaključek nam izkazuje lepe številke. Prometa je bilo 3921·08 K. Novega inventarja se je za 1960·54 K napravilo. Ker smo leta 1912 dobili izdatno deželno podporo, smo hvaležni, čeprav to leto nismo bili deležni podpore. Gotovo je boljše večja podpora, kakor pa mala vsota vsako leto. To so tudi gasilci soglasno odobraval.

Vrednost inventarja po odpisu obrabljenja znaša 10.183·33 K; društvo ima še 1716·32 K dolga. Kljub nabavljenemu novemu orodju smo plačali nekaj starega dolga.

Nova pravila, ki jih je nova deželna gasilska zveza sestavila v poljubnem slovenskem jeziku, je društvo po prebranju soglasno odobrilo in potrdilo. Pravila se bodo predložila visoki c. kr. deželni vladi v potrjenje.

Končno se je vnel zelo navdušen in vesel razgovor o delovanju gasilnega društva in priredbi predpusne veselice. Poudarjalo se je na plodonosen prebitek in na novoletna darila. K sklepu se zahvali g. tajnik načelniku za skrbno vodstvo, načelnik pa gasilcem s priporočilom, da naj ga vsestransko podpirajo, ker bo društvo le v lepi slogi moglo uspešno delovati, ter želi vsem srečno in veselo novo leto in jim zakliče prijateljski: „Na pomoč!“ Občni zbor je trajal 3 ure.

* * *

Naše društvo je priredilo 6. januarja 1914 predpusno veselico s petjem, 2 deklamacijama, 2 burkama „Ponesrečena coprnija“ in „Na ogledih“ ter s prosto zabavo s petjem in tamburanjem. Dvorana je bila polna. Igralci so izvršili svoje vloge prav dobro ter primerno predpustu tudi zelo šaljivo. Med odmori so pa pevke in pevci pod vodstvom gosp. Mraka točno in čvrsto prepevali. Spored je bil zelo srečno izbran, točka za točko se je v veliko zadovoljnost in splošno zabavo gasilcev in ljudstva vršila takó, da ni nihče, če tudi na predpusni zabavi, pogršel plesa. Obča želja je bila, prirediti še kaj več prijetnih večerov. Tudi blagajničar je bil za-

dovoljen z gmotnim uspehom, ker je donesla veselica 306 K za gasilno orodje.

Za tako lepi vspeh gre najtoplejša hvala in zahvala osnovalnemu odboru, posebno pa domačim gospodičnam učiteljicam in gosp. Aleks. Jeločniku.

A. Belec.

Iz Gamelj pri Št. Vidu nad Ljubljano. (Poročilo o občnem zboru prostovoljnega gasilnega društva Gameljne z dne 15. svečana 1914.) Ker blagajniško in tajniško poročilo izvendomačih gasilcev skoro gotovo ne bo tako močno zanimalo, prehajam preko tega takoj na govor načelnika, ki je izvajal nekako sledeče:

Dan za dnem beremo v nasprotnih listih hujskajoče napade na novo deželno gasilsko zvezo. Ako bi kdo tem člankom kaj verjel, bi moral priti končno res do prepričanja, da nove deželne gasilske zveze nikakor ni bilo potreba. Notabene: tako pišejo in govoričijo ljudje, kateri so svoječasno gasilce in posebno mlajše načelnike na vse načine hujskali proti stari zvezi. Kake pa so bile razmere v tej? Odgovor je lahek: Za vsacega trezno mislečega in za gasilstvo navdušenega gasilca nevzdržljive. Sistem, ki je vladal v njej, je protežiral in podpiral samo ona gasilna društva, kojih funkcionarji so bili pri gg. okoli stare zveze dobro zapisani. Taka gasilna društva se potem za resno gasilsko delo niso veliko brigala. To je rodilo pri ljudeh opravičeno nezaupanje. Stara zveza pa se za vse to ni zmenila, v njej vladajoči duh je ostal stari, tako da je končno naš visoki deželni odbor, prisiljen po neshetih pritožbah, ki so prihajale nanj, moral napraviti red z ustanovitvijo nove deželne gasilske zveze. Odtod tako kričanje in zabavljanje nekaterih gospodov, ki so mislili, da bodo vedno in nemoteno in absolutno lahko gospodarili z gasilskim denarjem. Odtod klicanje deželne vlade na pomoč zoper edino najvišjo avtonomno oblast v deželi, odtod pisarjenje o nepristranosti in objektivnosti, katerih lepih pojmov pa gospodje sami prej nikdar niso hoteli poznati. Nepristranost je lepa reč in mene še nikdar ni brigalo, kakega mišljenja da je kak član gasilnega društva izven gasilne službe. V tej pa naj bo vsak samo gasilec in ničesar drugega naj nima pred očmi, kot samo edino naše vzvišeno geslo: „Bogu v čast, bližnjemu v pomoč“.

G. tajnik Podgoršek se je na to tudi spominjal razmer pod staro zvezo. Dobivali smo podpore: ne za živeti, ne za umreti. Zahvala, da so se te razmere izboljšale, gre visokemu deželnemu odboru, posebno pa referentu za gasilstvo, gospodu dr. VI. Peganu, katerega v priznanje zaslug predlaga za častnega člana, kar se z „živijo-klici“ soglasno sprejme. Izpodbujaja nadalje gasilce, naj se redno udeležujejo vaj.

Končno povzame besedo še enkrat načelnik in pravi sledeče: Gasilci moramo stati trdno, da nas ne omaja vsak piš. Kakor mi zahtevamo od občinstva, da naše delo spoštuje, tako moramo tudi gledati, da svoj ugled obdržimo. Apeliram na Vas, tovariši, položite si vsak roko na srce in se vprašajte: Ali sem zmožen, s častjo in pogumom nositi vsa bremena, ki mi jih nalaga gasilstvo? Ali sem dovolj požrtvovalen, da izpolnujem vedno in povsodi težke, mnogokrat nevarne dolžnosti navdušenega gasilca? Kdor si na ti dve vprašanji ne upa odgovoriti s krepkim: da! — naj raje odstopi, ker raje imam 10 dobrih kot 40 slabih gasilcev. Prostovoljno je vsak pristopil, izvolil si načelnštvo, zato moramo zahtevati, da tudi vsak prostovoljno in brezpogojno uboga. Ravno tako naj vsak, komur kaka stvar ni všeč, to tukaj javno pove, da se pomenimo; le tako postopanje je pravilno in vredno moža — gasilca. Razširjajte gasilsko misel med ljudstvom. Naša dežela je siromašna in mora v obrambo imetja in življenja svojih

prebivalcev biti navezana le na plemenita srca, ki ji stojijo ob težkih urah vedno prostovoljno, brezplačno in požrtvovalno na strani.

S trikratnim „Slava“ na Njega Veličanstvo cesarja Franc Jožefa I. se je nato občni zbor zaključil.

Fr. Juvan, t. č. načelnik.

Gospod načelnik Fr. Juvan iz Gamelj piše: Vljudno Vas vprašam, če bi sprejeli v Vaš list več člankov v obliki nekakega podlistka, v katerem bi opisal razvoj, nekako kroniko našega gasilnega društva. Začel sem pravzaprav že pisati ter prosim tozadevnega odgovora. Zdi se mi namreč, da je to potrebno, ker je vsebina Gasilskega Vestnika samo resnega značaja, skoro preresnega za naše može in mladeniče, ki hočejo včasih tudi kaj bolj domačega in humorističnega brati. Zato sem se odločil za priobčenje te kronike in prosim za Vaše mnenje!

Odgovor uredništva: Zelo nas veseli, da ste se odločili in pričeli uže pisati. Bralcem našega glasila boste brez dvoma zelo ustregli, osobito še, ker se da iz vprašanja sklepati, da ne boste varčevali s potrebnim humorjem in domačo besedo. Prosimo pa, da pošljete dovršeno delo, ki ga bomo jeli takoj s prihodnjo številko priobčevati.

Mošnje pri Radovljici. Že zopet nas je zapustil redni član našega društva, šele 43 let stari Ivan Reš iz Mošenj, ki je po mučni bolezni dne 19. marca 1914 prezgodaj zatisnil oči.

S tem smo izgubili člana, ki je od ustanovitve društva do svoje smrti vestno deloval pri društvu. Nad 15 let je korakal v prvih vrstah naših gasilcev. Bil je eden prvih pri ustanovitvi našega gasilnega društva in je deloval z drugimi tovariši za napredek društva tako, da je danes v najlepšem redu.

Ko je čul bitje plat zvona ali slišal glas gasilskega roga, ki je oznanjal požar, ni se dal prav nič motiti, ni gledal, je noč ali dan, vrgel je delo iz rok ter hitel s sobrati nesrečnežu na pomoč.

Za dolgoletno vzorno delovanje je društvo v znak svoje hvaležnosti za zadnji pozdrav vzornemu gasilcu poklonilo venec ter položilo blagopokojnika 11. marca t. l. pri farni cerkvi v prezgodnji grob.

Bodi mu zemljica lahka!

Fran Resman, tajnik.

Tajnikova poročila.

Priobčujemo najprej razpis, s katerim je raba **novega kroja** dovoljena, da se društva nanj sklicujejo v poročilih na c. kr. okrajna glavarstva, če bi ta zahtevala pojasnil glede oprave in kroja.

C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani.

Št. 2876/1.

Ljubljana, dne 14. marca 1914.

Tajništvu

Kranjske deželne gasilske zveze

v Spodnji Šiški.

Vsled razpisa c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dne 9. marca 1914, št. 267/pol, se ugledno tajništvo obvešča, da proti noši in rabi kroja Kranjske deželne gasilske zveze, v obliki, kakor ga je tajništvo z vlogo dne 15. februarja 1914, št. 192, c. kr. deželnemu predsedništvu prijavilo, ne obstoja nobenih zadržkov.

Za morebitne izpremembe v kroju je izposlovati posebno dovoljenje.

C. kr. vladni svetnik in policijski ravnatelj:

Künigl s. r.

Vsa druga določila glede kroja, našivov, naramnic in znakov dobe društva potom okrožnice. Dotlej pa naj s predelavami in novimi napravami počakajo. Govorili pa bomo o kroju tudi na letošnjem občnem zboru. Zato naj se vse tozadevne želje in nasveti pošiljajo tajništvu.

Odlikovanja gasilcev. Častno svetinjo za 25 letno gasilsko delovanje je dobil član gasilnega društva Št. Vid nad Ljubljano, tovariš Vid Mohar. Isto tovariš Ivan Hudobilnik, član gasilnega društva v Kamniku. — Še mnoga leta!

Gasilno društvo v Kandiji na Dolenjskem je soglasno imenovalo za častnega člana deželnega odbornika g. dr. Vladislava Pegana ter deželnega poslanca g. župana Josipa Zurca. — Za častnega člana si je gospoda dr. Vladislava Pegana izbralo tudi gasilno društvo Gameljne. Zvestima prijateljskima našega gasilstva pristrčne čestitke!

Imenike za leto 1914 je dozdej poslalo 52, **članarino** pa 60 gasilnih društev. Pričakujemo, da tudi ostala to v kratkem store.

Nova društvena pravila je vložila že večina naših društev, največ pri tajništvu, nekatera pa naravnost c. kr. deželni vladi. Po naročilu deželne vlade je treba tem vlogam priložiti tudi izpiske iz zapisnikov občnih zborov, pri katerih so se nova pravila sprejela.

Poročila o požarih so poslala gasilna društva: Št. Rupert (Št. Rupert), Studeno pri Postojni (Studeno), Komenda (Moste), Cerklje na Gorenjskem (Sred. Zalog), Komenda (Komenda), Medvedje Brdo (Žibrše).

Prireditve naših društev. Gasilno društvo Mošnje je priredilo dne 15. marca t. l. v dvorani izobraževalnega društva v Mošnjah večjo slavnost s petjem in uprizoritvijo gledališke igre „Idealna tašča“ in „Skriven zaklad“. Večjo veselico je imelo tudi gasilno društvo Srednja Vas v Bohinju dne 19. aprila t. l., pri kateri je sodelovala godba gasilnega društva z Bohinjske Bistrice.

Novi društvi. C. kr. deželna vlada je odobrila pravila gasilnih društev Mlino na Bledu in Stanežiče pri Št. Vidu nad Ljubljano.

Florijanova nedelja. Našim društvom priporočamo, da Florijanovo nedeljo dne 10. maja kolikor mogoče slavnostno proslave. To lahko store posamezna društva sama zase doma ali pa dogovorno s sosednimi društvi na kakem primerno ležečem kraju. Večja skupna slavnost, kakor lansko leto lepo uspeli gasilski tabor na Šmarni gori, za letos odpade, ker je nameravana večja gasilska prireditev tekom letošnjega poletja, o kateri se bo najbrže v prihodnjem Vestniku natančneje poročalo.

Listnica.

Tovariše načelnike prosimo, da list **takoj** razdele gasilcem. — Ker smo zaradi znanega tiskarskega gibanja z rednim izdajanjem zaostali, izideta 1. in 2. številka Gasilskega Vestnika za leto 1914 zopet skupno. Za prihodnje je upanje, da nastane red. — Danes prinašamo tudi sliko deputacije Kranjske deželne gasilske zveze, ki se je dne 21. februarja t. l. poklonila g. deželnemu glavarju. Glavni namen temu je, da gasilci dobe v roke sliko novega našega kroja ter potem morebitne želje ali nasvete glede našivov, naramnic in znakov predlože zveznemu odboru oz. tajništvu. Razume se, da naj do končne rešitve tega vprašanja društva s prenavljanjem starih oz. nabavo novih oblek počakajo.

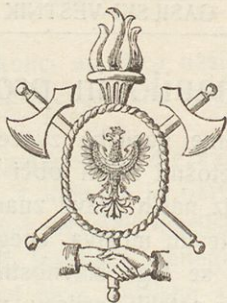

Fr. Lavtižar. A. Belec. Fr. Juvan. A. Mejač.
 Dr. Vl. Pegan.
 Deputacija Kranjske deželne gasilske zveze pri deželnem glavarju vojvodine
 Kranjske dne 21. februarja 1914.

Prošnja uredništva.

Gospode dopisnike prosimo, da nam redno pošiljajo primerne dopise o vseh važnejših gasilskih zadevah. Dopis spišite — prosimo — na polo navadnega pisarniškega papirja. Napiše naj se na pole samo tisto, kar spada v dopis, da se ga more potem poslati z drugim gradivom vred v tiskarno; vse druge morebitne privatne zadeve in poročila pa rajše napišite na poseben listič, ki ga priložite dopisu, da ne bo treba takih reči luščiti iz dopisov, kar dela težave zlasti v tiskarni. — Ako bi morda kdo naših prijateljev rad poslal kak dopis, a meni, da ne zna prav postaviti besede in pravilno zapisati, temu svetujemo, da spiše najprej sam svoj dopis, kakor pač ve in zna, potem pa naj se zateče ž njim še h kakemu prijatelju, ki zna bolje sukati pero, n. pr. v šolo. Tam bodo gotovo drage volje ustregli njegovi želji, prebrali in slovnično pravilno popravili dopis in mu morda tudi pridejali kaj svojega, da bo boljši. Na tak način bi mogel naš list dobivati od vseh strani mile domovine vedno dovolj dobrih in zanimivih poročil, ki bodo listu v čast in slovenskemu gasilstvu v korist. Prosimo torej! Ako bi pa kdo ne kazal rad svojega dopisa drugemu kot uredniku, ga pošlji pa kar uredništvu: naši stavci so čudovito potrpežljivi — že vedo, da sprva drugače ne gre — ga bomo vseeno priobčili, da bo le kaj jedra v njem; saj nekateri domači dopisi so kaj mični in stilistično pravilni, slovniške nepravilnosti se pa zravnaajo ob čitanju.

Gasilski

Vestnik

List za pospeševanje gasilstva.

Vabilo
na
DRUGI OBČNI ZBOR

Kranjske deželne gasilske zveze,

ki se vrši

v nedeljo, dne 28. junija 1914 dopoldne ob 11. uri
na Mlinem na Bledu.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročili:
a) tajniško, b) blagajniško.
3. Poročilo računskih pregledovalcev.
4. Določitev članarine.
5. Poročilo o kroju in opravi.
6. Okrajne gasilske zveze.
7. Samostalni predlogi in slučajnosti. (Samostalni predlogi naj vse pošljejo tajništvu vsaj do 22. junija t. l.).

V Ljubljani, dne 26. majnika 1914.

Za predsedstvo:

Fran Lavtižar,
tajnik.

Anton Belec,
predsednik.

Opomba. Po § 10. zveznih pravil sme vsako društvo ali združitev imenovati in na občni zbor poslati za vsakih 40 (od 1 do 40) članov po enega, čez 40 članov pa po dva odposlanca (delegata).

Naznanilo in prošnja.

Odbor Kranjske deželne gasilske zveze je sklenil v svoji seji dne 14. maja t. l., da se vrši letošnji redni obči zbor **dne 28. junija t. l. na Bledu**. Kakor Vam je iz naših pravil znano, je Vaša dolžnost, poslati na ta zbor, sorazmerno številu moštva, enega ali več delegatov. Priporočamo in želimo pa, da se tega slavnostnega zborovanja udeleži tudi kolikor mogoče veliko število ostalih gasilcev, posebno še, ker se bo ta dan blagoslovila na Mlinem (Bled) nova bencinmotorna brizgalna. Sicer je pa naš Bled — podoba raja — že sam na sebi privlačna sila domačinov in ptujcev. Ako se bo oglasilo zadostno število udeležencev, bomo naročili poseben vlak iz Ljubljane (drž. kolodvor). V tem slučaju se bodo vozni stroški za polovico znižali; ako pa ne bo dovolj udeležencev, se odpeljemo z jutranjim vlakom ob 6. uri iz Ljubljane. Prosimo, sporočite takoj natančno število udeležencev. Vsak, kdor simpatizira z nami, naj pride **28. junija na Bled**, dobrodošel nam bo! Tovariši, čim več nas bo, tem častneje za nas!

Obleka gasilcev paradna brez čelade; hlače črne ali temne.

Odgovore z navedbo natančnega števila udeležencev pošljite, prosimo, najkasneje do binkoštnega ponedeljka, t. j. do 1. junija t. l., na naslov:

Fran Juvan,

odbornik dež. gas. zveze, Sred. Gameljne pri Ljubljani.

Pozdrav.

Pozdravljeni, vrli gasilci,
domov in imetja branilci!
Na tabor gor v blejski naš kot
popelje vas slavnostna pot!

V najkrasnejšem kraju zberete
v razgovor se in na posvete;
o naj nepozaben ta kras
za vedni ostane vam čas!

Ko boste domov se vrnili,
srčnejše vsi boste branili
domove in rodno zemljo
Pred ognjem in tujo rokó!

Zato domoljub naš vsak vneto
pozdravlja vas, ki za stvar sveto
odpravljate zdaj se na Bled
še bolj se ogret in razvnet!

Fr. Rojec.

Okrajne gasilske zveze.

Predsedstvo deželne gasilske zveze mi je naročilo, naj izdelam načrt o ustanovitvi okrajnih gasilskih zvez. Za danes si dovoljujem podati nasvet zlasti glede okrajev, za katere je zvezo ustanoviti.

Po uvaževanju krajevnih razmer ter po upoštevanju podatkov, ki so mi jih blagovolili doposlati odborniki naše Zveze — za kar se jim tem potom srčno zahvaljujem — sem prišel do prepričanja, da bi bila najboljša razvrstitev okrajev sledeča:

Ker je v ljubljanski okolici množica naših gasilnih društev, bi kazalo ustanoviti tu 2 okrajni gasilski zvezi, eno za gorenjsko, drugo za dolenjsko in notranjsko stran.

Drugod naj ena okrajna gasilska zveza obsega en sodni okraj. Vendar pa ima vsak sodni okraj, v katerem je okrog 12 naših gasilnih društev, pravico do ustanovitve dveh okrajnih gasilskih zvez. Sedež okrajne gasilske zveze je vsakokratno bivališče njenega načelnika. Ako so v enem sodnem okraju manj kot 4 naša gasilska društva, naj se ta priklopijo k eni izmed sosednjih okrajnih gasilskih zvez. Kakor hitro pa se ustanovi v tem sodnem okraju zadostno število društev, dobi ta svojo zvezo. Načelniki gasilnih društev v spodaj navedenih okrajih naj se pogovore glede ustanovitve svoje okrajne gasilske zveze, ter naj tozadevne sklepe naznanijo tajništvu deželne gasilske zveze. Tajništvo bo pravila do občnega zbora izdelalo in se bodo na Bledu predložila v odobrenje. Torej gg. načelniki, pomenite se takoj, ker 28. junij bo takoj tu!

Sodni okraji, v katerih se takoj lahko ustanove gasilske okrajne zveze, so sledeči:

Postojna, Ilirska Bistrica, Velike Lašče - Ribnica, Kranj, Škofja Loka, Vrhnika, Idrija, Kranjska gora, Radovljica, Žužemberg, Kamnik, Brdo, Novo mesto. (Društva v okrajih Metlika - Črnomelj spadajo pod okrajno gasilsko zvezo v Novem mestu.) Okraja Bled in Bohinj naj tvorita zase eno okrajno gasilsko zvezo.

Vse podrobnosti glede ustanovitve okrajnih gasilskih zvez so na razpolago pri tajništvu deželne gasilske zveze v Sp. Šiški.

Fran Juvan.

Skoz Sorško dolino.

Sredi majnika sem prepotoval Sorško dolino. Pravzaprav se imenuje ta dolina od Škofje Loke pa do Selc Selška dolina, od tam dalje do Sorrice pa Sorška dolina. Prav tako tudi potok. Navadno beremo v knjigah: „Sorica (Selščica) izvira pod Kočem (1514 m) ob goriški meji in teče po Selški dolini do Škofje Loke, kjer se spaja s Poljanščico, potem teče na jugu Sorškega polja do izliva v Savo pri Medvodah pod imenom Sora (Sovra)“. Ampak ljudje sploh Sorice ne poznajo. Od Škofje Loke pa do Selc ji pravijo Selščica; od Selc gor do izvira pa Sora in ne Sorica. Tako sem slišal iz več ust. Nad Železniki sem na priliko vprašal šolarja, kažoč na potok: „Je to Sorica?“ „Ne, Sora!“ je odgovoril mladi deček odločno ter me pogledal od vrha do tal, kakor da bi hotel reči: tako velik si že, pa še tega ne veš! In ko sva se vozila s postilijonom iz Zaliloga v Sorico, sem ga vprašal tam pri kovaču, kjer se pot loči od podbrdske ceste in pelje v ridah navkreber k fari: „Je daleč izvir Sorice?“ Postiljon pa je odgovoril: „Saj Sorica ne izvira, Sorica je vas, farna cerkev je tam, pošta in tudi gasilno društvo. Voda se kliče Sora“. „V bukvah je zapisano Sorica“, mu pojasnujem, a on me zavrne: „Meni je čisto vseeno,

ali je zapisano tako ali tako; ampak vodi pravimo Sora, pa je amen!“ „Dobro“, sem rekel, „naj pa ostane Sora, meni je tudi vseeno, zategadelj se ne bova prerekovala!“

Sorška (Selška) dolina mora biti bogata: lepe hiše, obširna gospodarska poslopja, rodovitne njive, lepi travniki in senožeti, obilo sadnega drevja in pa nepregledni gozdovi na obeh straneh: to so jasne priče blagostanja teh krajev. Skoro neprestano škripljejo po cesti težki vozovi, izvažajoči drva, oglje, les, škrilnate strešne ploskve i. dr. Selca, Železniki... imajo električno luč; celo ob koncu Sorške doline, pod prehodom čez Sorško sedlo (1210 m) v Bohinjsko Bistrico, namreč v Sorici, imajo svojo lastno elektrarno. Pod „stolom“ se pa še dobe ljudje, ki se branijo elektrike, pa menda le na papirju!...

Vode je v tej dolini dovolj. Glavna odvajalna žila je že imenovana Sora (Selščica). Vanjo se iztekajo ob levem bregu: Dašnjica, Črešnjica in Selnica, ob desnem bregu pa: Davča, Gorenja in Dolenja Smoleva in Luša. Poleg teh je še več manjših potokov, ki jim pa ne vem imena. Toraj vode dovolj.

V Sorški in Selški dolini so dani vsi pogoji za dober in popolen razvitek gasilstva: Poleg splošne zadostne ljudske izobraženosti in podjetnosti še dovolj vode in vobče tudi dovolj denarja. Kaj hočete še več!

Doslej so v tej dolini, v kolikor je meni znano, le 3 gasilna društva: V Selcih, Železnikih in Sorici. Na vsak način bi jih bilo treba ustanoviti še nekaj. Smrtni greh bi bil, ko bi se razširil ogenj v večjem obsegu n. pr. v Bukovici, Dolenji vasi, Črešnjici, Zalilogu... ko teče voda takorekoč „pod nosom“ vasi. Tu bi bile na mestu večje brizgalne, vsaj ena tudi na par; po hribih (kakor v Dražgoših in podobnih krajih) male dvokolesne snemalke, n. pr. Hrvatske univerzalke; za posamezne vasi ročne brizgljice. Vode, kakor rečeno, je povsod dovolj; kjer pa jim takorekoč „pod nosom“ ne teče, bi jo bilo napeljati v vas; to ne bi delalo posebnih stroškov, saj se hribi na obeh plateh doline v neprevelikih presledkih cede vode. Po § 20. postave od 15. septembra 1881, zadevajoče red o požarni policiji in o gasilnih društvih, je pa itak skrbeti občini, da je za gašenje potrebna voda vedno pri rokah. In ako je ni dovolj v prirodnih vodonosjih, se morajo napraviti v vsakem selišču izdatni in priročni občinski vodnjaki, vsaj kapnice, če ni druge vode. Z izpopolnjenjem gasilstva v lepi in bogati Sorški dolini bi se dalo skoroda popolnoma streti željo ognjenemu zmagu, vse stavbe bi s tem pridobile na vrednosti in lep kos slovenske zemlje bi bil zavarovan pred večjo nesrečo v tem pogledu. Tu pokažimo praktično plat naše domovinske ljubezni! Na noge, domoljubi!

Pred vhodom v Sorško dolino, v **Stari Loki**, je eno najboljših gasilnih društev v naši domovini. Brizgljo imajo le za druge vasi; za gašenje doma rabijo vodovod, ki ima pritisk, da žene vodo čez stolp. Skoro vsak mesec preizkušajo hidrante, ako dobro delujejo. Društvo je dobro izvežbano. V nesreči prihite na pomoč vsi, celo tisti, ki niso več zapisani. Konj je vedno dovolj na razpolago, čeprav ne plačajo več kot 3 K od

enega za enkratno vožnjo. Gasilni dom je krasen. Ko izvrše še neke poprave in postavijo vrata iz gasilarne v stolp, bo naravnost vzgleden. Red je vzoren, da sem se čudil. Vprašal sem prijaznega gospoda načelnika Šinka, ki mi je razkazoval s hvalevredno vnemo orodje in dom: „Ampak kako dosežete tak red in snago v gasilarni?“ In izvedel sem, da imajo plačanega slugo, ki proti odškodnini 40 K na leto devlje orodje v red, pere vozove itd. Poleg tega mu plača vsak gasilec po 40 h na leto, da mu snaži obleko in čelado. Videl sem ob steni shrambo z raznimi čistilnimi pripravami; tam ob stopnicah desko in 2 stolici za snaženje opreme. Želeti bi bilo pač, da bi vladal povsod tako vzoren red! Omenjati mi je še, česar se malokje dobi, kar pa je posnemanja vredno, da je bilo na vozech pripravljenih 6 kočev za konje; tudi je društvo preskrbljeno s sanitetnimi pripravami. Med društvom in občino vlada najlepša zastopnost, kar spričuje tudi to, da je občina prevzela amortizacijo društvenega dolga 4000 K.

Drugi dan sem pregledal gasilno društvo v **Selcih**. Knjige sem našel v najlepšem redu. Gasilarna je kaj lepa. Stolp zadaj nad potokom Selnico, kjer perejo cevi. Brizglji sta dve, kar bo prav hodilo pri požarih. Posebnost: Dvokolnica s topom za razne slavnosti. Od tajnika g. Brtonclja sem se poučil, da so v poslanem ceniku cevi z odbitjem skonta še za 10 h pri metru predrage. Tudi mi je pokazal platno za delavno obleko. Tacega rabijo drvarji za v Ilovico. Nosijo ga pri težkem delu po 2 leti. Platno je široko 90 cm in stane pri Talerju v Škofji Loki 1.40 K meter.

V **Železnikih** je postavljena gasilna shramba nad vodo. Stolp za cevi je sredi shrambe in moli za kakih 1.25 m nad streho. Cevi perejo v talni odprtini na sredi gasilarne. Opozarjamo, da so našete stvari kvarne in jih ni posnemati!

Gasilno društvo v **Sorici** sloni na delu in požrtvovalnosti svojega načelnika gospoda Mihaela Windischman. Ustanovil ga je l. 1906 č. gosp. župnik Karlin. Občina je prispevala doslej s 30 K podpore. Toda vrli gospod načelnik ne miruje in je vložil prošnjo za podporo celo na barona Louis von Rothschild in Wien, Bezirk I. Kakšen bo uspeh, še ne vemo. — Shramba (4 × 5 m) je lesena lopa; stolp bodo pomaknili iz shrambe vun in ga primerno zvišali. Brizgljo-snemalko (Hrvaška univerzalka) so po načrtu g. načelnika opremili na 4 kolesa na vzmetih (vzmete kupili pri Verovšku v Ljubljani); tudi voz za cevi je domače delo. Gasilci se pridno udeležujejo vaj, kar je pohvaliti. Posebnost, ki jo toplo priporo-

! Ključ !

1. Na **Gosi**;
2. na **pošti**;
3. pri **tajniku**.

čamo: Na vratih gasilne shrambe je nabita plehnata tablica, po priliki nekoliko manjša od nekdanje šolske tablice, in na tej tablici je s krepkimi potezami zapisano, kje se nahaja ključ od shrambe. Vsak društveni ključ je opremljen z usnjatim širokim trakom z napisom: **Gasilna shramba**.

Ključ visi na vidnem in znanem mestu na Gosi, pošti in pri tajniku. Te hiše so v neposredni bližini shrambe. Od katere koli strani hite ga-

silci h gasilarni, gredo mimo teh hiš in sproti vzemo še ključ s seboj, če ga že imenovani niso vzeli.

Drugod sem videl s kovinastim obročkom na ključ pripeto deščico z napisom: Gasilna shramba, kar se seveda tudi priporoča.

Gosp. načelnik Windischman je bil tako prijazen, da me je spremil — neznanca v onih krajih — skoro do postaje Podbrdom, za kar mu izrekam še tem potom toplo zahvalo.

Podbrdom na Goriškem imajo leseno shrambo za gasilno orodje. Mislim sem, da je tamkaj gasilstvo zanemarjeno. Toda ko sem pogledal pri oknu v shrambo, se mi je zalesketalo gasilno orodje in prepričan sem bil na mah o lepem redu v gasilarni. Luščina slaba, a jedro vrlo dobro! Zmeraj boljše kot naopak. In zdelo se mi je kaj prav in umestno, ko je jela naša Zveza s svojimi sprejetimi načrti vplivati na zmernost v tej smeri. V gostilni pri mesarju sem opazil na mizi nabiralnik. Na zadnji strani nabiralnika vratca, spredaj napis: **Za gasilno orodje**, ob straneh: Gasilno društvo Podbrdom.

Kmalu je prisopihal vlak iz Gorice, kupil sem vozni listek — predor, bil sem zopet na Kranjskem, v **Boh. Bistrici**.

Tamošnje gasilno društvo ima za obilico svojega orodja odločno premajhen prostor. Poleg gasilarne je soba za čiščenje žita, približno toliko kot gasilna shramba, last občine. Bohinjci so v obče modri ljudje. O tem sem se prepričal, ko sem zadnji četrtek v aprilu prisostoval kuharskemu tečaju v tamošnji ponavljalni šoli. Kaj tacega se ne vidi nikjer na Kranjskem! Zato sem pa trdno prepričan, da bo občina drage volje odstopila sobo za čiščenje žita gasilnemu društvu. Odstrani se vmesni zid in precej obširna shramba je tu! Še nekaj! Gasilarna je tudi odločno prenizka! 4 metre mora biti visoka! Seveda se da dvigniti. Morda bi bilo ceneje, preurediti shrambo tako, kot uči lanski letnik na str. 92. Tam beremo: „Gasilna shramba mora biti ne le prostorna, ampak tudi visoka. Dobijo se velike shrambe, ki imajo nizke strop, nekatere komaj 2½ m visoke. To ni praktično in tudi ne zračno! Čemu torej dragi strop v shrambi? Veliko shrambo strop zelo podraži in nepotrebno poslabša. Dobra streha na shrambi, to je prvo in glavno! Mesto stropa se pa vso-lajo špirovci z deskami, nato pobarvajo ali pa omečejo z malto. S tem je tudi strop dosežen. Taka shramba je kaj prostorna in tudi dovolj čedna.“ — Gasilnega orodja ima društvo obilo, le prostorne shrambe manjka; upanje je, da se ta doseže v najkrajši dobi.

Posebnosti v Boh. Bistrici, ki jih priporočamo povsod, so: Brizglje so zavarovane proti prahu s pregrinjali. — Vodovod ima v vasi 16 hidrantov za požarne namene. Ker so ti hidranti z nadstavkom (Oberflurhydrant), ni treba še čakati na nadstavek, da ga prinese kdo iz gasilarne ali odkoder že. Za te hidrante so v gasilarni navite posamezne cevi na ozkih vretenih. Ob požaru se kar zgrabi za par takih vreten in hiti na kraj nesreče; v trenutku je cev zvezana z vodovodom, hidrant se odpre in gašenje se prične. — Še hitrejši način: ob vsakem hidrantu je na hišni steni

pritrjena omarica, mislim da jih je 15. Na vsaki omarici je ob straneh pritrjena pločevinasta zračnica. Not v omarici je do 12 m dolga cev, ustnik in ključ od hidranta. Ključ od omarice hrani na vidnem mestu hišni gospodar. Ob požaru se zveže cev iz omarice z nadstavkom, ustnik je že na cevi, še hidrant se odpre, voda se že kosa z ognjem. — Gasilci, kjer delajo vodovode, skrbite, da napravijo potrebno število hidrantov z nadstavkom, sicer morate te nadstavke nabaviti sami in jih spravljati od slučaja do slučaja na pogorišče, kar je kolikor toliko zamudno in večkrat osodopolno!

V kratkem se podam še nekoliko po gasilskem svetu. Kar bom videl posebnega, vse razkažem v listu, pa naj bo na videz še tako malenkostnega pomena. Prav pri gasilstvu so češče take malenkostne stvari vzrok velikim posledicam, dobrim ali slabim, kakor si namreč uredimo naše gasilsko delo.

Gasilskemu rogu.

Gasilski rog, ti naš klicar,
ko razsvetli nebo požar;
pa tudi na sestanek vsak
ti zvesto spremljaš naš korak!

Ko glas tvoj tožno zadoni,
takoj pripravljeni smo mi,
da gremo bratu na pomoč,
če dan je ali temna noč.

A kadar nam obraz potán
obsije kak veseli dan:
takrat pa radostno tvoj glas
odmeva skozi mesto, vas.

Zastave v zraku se vijó,
gasilcev vrsto za vrstjó
k svečanosti od vseh strani
s slovesnim zvokom vodiš ti.

Ko pa razhoda pride čas,
prijazno ti pozoveš nas,
da roke še si stisnemo
in „Na pomoč!“ zavrisnemo.

Fr. Rojec.

Gašenje visokih predmetov.

Prigodi se, da je treba visoke hiše gasiti, morda celo cerkev ali visoki zvonik. Brizglja ne meče vode tako visoko. Dostop v višavo za-
branjuje ogenj. Velike utikalne lestve ni, odkoder bi plezalec brizgljal vodo na visokogoreče predmete. Kaj storiti v takem položaju?

Tu je umesten Kajzerjev (Kayser) način gašenja.

Požarni ravnatelj Kajzer v Krupovi (Krupp) tovarni za topove v Esenu (Essen) je zvezal cev vodovoda z močnim pritiskom s črpalnico brizglje. Zdaj so prijeli brizgalničarji za delo in gonili brizgljo. Močni pritisk vodo-
voda in še brizglje je gnal vodo tako visoko, da so mogli gasiti celo stolpe.

Kjer imajo vodovod z močnim pritiskom, tam je mogoč ta način gašenja. Kaj pa tam, kjer ni vodovoda z močnim pritiskom? Vneti gasilci

so jo pogruntali: Zvezali so dve brizglji. Ena je nadomestovala vodovod; črpala je vodo vase ter jo oddajala v črpališče (ne v vodohram!) drugi brizglji. Tudi tri brizglje se dajo s pridom zvezati. Pritisk je seveda še jačji, zato gre voda še višje. Ako so tri različne brizglje na razpolago, postavite najprej veliko, nato srednjo in naposled malo (najbolja taka, ki ima 90 do 100 mm cilindrovega premera). Zvežite jih s črpalno cevjo. Velika brizglja črpa vodo vase in jo oddaja v črpališče srednji, ta pa mali; na malo navijte brizgalnih cevi, kolikor jih je treba; velika brizglja ima poleg črpalne cevi, s katero je zvezana s srednjo brizgljo, še črpalno cev za črpanje (vsesavanje) vode. Vse tri brizglje stoje druga poleg druge, narazen le toliko, da morejo brizgalničarji prijeti za delo in goniti. Pri-pomniti je, da je za tako gašenje treba dobrih cevi. Brizgalničarji ne trpe vsled tega nič več. Da moremo zvezati dve ali tri brizglje s črpalno cevjo, je seveda treba dvojnih matic za vijake. Najboljše je, da pritrdimo matico od vijaka na oba konca 30 cm dolge cevi. Eno tako matico navijemo nato na odvajalni navijak prve brizglje (na črpališčni vijak je navita črpalna cev), drugo (drugi konec 30 centimetrskce cevi) pa na črpalno cev, ki je zvezana s črpališčem druge cevi. Na ta način zvežemo ti dve brizglji tudi s tretjo. Svetujemo, da si vsako društvo priskrbi take dvojne maticе za svoje brizglje.

Koliko pritiska, oz. moči s tem pridobimo? — Seveda se nekaj moči pri oddaji vode iz brizglje v brizglo izgubi; toda če seštejemo nekoliko zmanjšani pritisk vseh treh brizgelj, dobimo vobče približno moč, ki jo dajo na omenjeni način zvezane brizglje. Praktični poizkusi nam pa jasno povedo, za koliko smo zvišali pritisk. Povdarjamo, da je treba goniti vse zvezane brizglje, kar je sicer samoobsebi umljivo.

Par društev je že naprošenih, da napravijo nekaj tozadevnih poizkusov. S tem naprošamo še ostala društva, da preizkusijo Kajzerjev način gašenja v višavo ter nam o uspehih poročajo.

Dogodba.

Pod skalnatim, dvovrhim Stolom
gorijo kočе za vasjo;
lesene so, na njih rešitev
ne more upati nikdo!

In vendar ta požar prešinil
in z grozo je navdal vso vas;
vsak misli na imetje svoje,
in k delu zdaj podi ga glas:

„Hitimo z vodo in gasimo,
da prej se ogenj zaduši;
če veter ga na vas zažene,
še naše hiše vpepeli!“

In kakor da zares pretila
največja bi nevarnost že,
od vseh strani z nevzdržno silo
dvigujejo se v bran roke.

Po svoje vsak si prizadeva,
da ognju vzel bi več moči
in prej bi spet se smel vrniti
v svoj ljubi dom brez vseh skrbi.

Le nad vasjo tam gori v bregu
sedita mirno dva moža
in dol v plamene kot v kak cirkus
veselo gledata oba.

Mož z mračno pametjo je prvi,
sin zraven njega — ravno tak ...
Pod bregom bajta dogoreva,
na griču smeje se — bedak.

„Kajne, vesel si,“ reče oče,
„ker ogenj je pogнал v pogin
stenice, ščurke naše kože?!“
„Privoščim jim!“ odvrne sin.

Fr. Rojec.

Dopisi.

Gospod predsednik deželne gasilske zveze, župan Anton Belec iz Št. Vida, je pri otvoritvi belokranjske železnice zastopal prostovoljna gasilna društva na Kranjskem. Videti je bilo veliko gasilcev v novem kroju. Ekscelenca minister Forster se je zelo prijazno razgovarjal z gasilci.

O novih gasilskih krojih so se tudi visoki gospodje zelo pohvalno izrekli, kar dela gasilnim društvom gotovo le čast. Večinoma so imeli gasilci nove deželne zveze čepice mesto okornih čelad, ki so potrebne za gašenje pri požarih, nikakor pa ne pripravne za veselice in slavnosti, kar se mora le najtopleje priporočati.

Na belo nedeljo, 19. aprila pop. je prostovoljno gasilno društvo v Št. Vidu nad Ljubljano priredilo vajo v Podgori. V to svrhu je načelnik g. Ant. Belec povabil vse člane, da se zbero pred vajo v dvorani, kjer jim je v kratkem in jedrnatem govoru razvil jasen program popoldanske nameravane gasilske vaje.

Po tozadevnih podanih navodilih je odkorakalo moštvo na lice mesta, kjer se je najprvo vršila vaja z večjo in posebej z malo brizgalno. Druga točka dnevnega reda pa je bilo razvitje 900 m cevi, pri čemur se je moštvo prepričalo, kako izborno delujeta hkrati obe brizgalni, zagotovilo, da se bodeta tudi ob slučaju ognja vzajemno podpirali.

Po končanih vajah smo se zopet zbrali v gas. domu, kjer je bil razgovor o hibah in pomanjkljivostih, ki jih je posameznik opazil pri vaji.

To je po našem mnenju jako dobra metoda, ki naj bi jo upoštevala vsa naša bratska društva. „Program pred vajo in razgovor po vaji“ naj bo diviza vsakokratne gas. vaje.

J. Bajec, tajnik.

Stanežiče pri Št. Vidu nad Ljubljano dne 25. aprila 1914. Danes smo imeli ustanovni občni zbor prostovoljnega gasilnega društva v Stanežičah.

Občinski zastop je po svojem sklepu z dne 2. marca 1914, št. 255, pritrdil ustanovitvi prostovoljnega gasilnega društva v Stanežičah s sosednimi vasi Dvor in Medno, ter prevzel dolžnosti § 3. in 15. društvenih pravil¹⁾. Visoka c. kr. deželna vlada za Kranjsko z odlokom od 29. marca 1914, št. 347, ni prepovedala ustanovitve tega društva. Z ozirom na ta odlok je županstvo razglasilo vpis delavnih članov. Za novo gasilno društvo se je oglasilo po § 4. društvenih pravil potrebno število rednih članov, katere je sklicatelj povabil pišмено na ustanovni občni zbor in so se vsi odzvali.

Za ustanovni občni zbor se je po društvenem zakonu od 15. novembra 1867, (§§ 4., 5., 9. in 10.) vse potrebno ukrenilo²⁾. Gospod župan Belec pozdravi navzočne člane, ter odvarja ustanovni občni zbor.

Zbor izvoli današnjemu ustanovnemu občnemu zboru gosp. A. Belca za predsednika.

¹⁾ Glej Gasilski Vestnik, letnik I., na strani 35. in dalje!

²⁾ Glej istotam na strani 41. in dalje!

Pravila prostovoljnega gasilnega društva se dobesedno preberejo, sklicatelj razjasni odstavke za odstavkom, nato se pravila soglasno odobre.

Pred volitvijo odbora priporoča predsednik, da se izvolijo v odbor zanesljivi, vestni in neprepirljivi člani. Le ako bode odbor priden in vnet za dobro stvar, bode društvo napredovalo in svoj človekoljubni namen izvrševalo v polni meri. Nato gospod predsednik prekine zborovanje, da se člani posvetujejo o kandidatih za odbor.

Po posvetu se soglasno izvolijo: Načelnikom: Franc Zaletel, posestnik v Stanežičah št. 5; za njegovega namestnika: Miha Tome, posestnik v Dvoru št. 3; blagajnik: Janez Babnik, posestnik v Stanežičah št. 31; tajnik: Vinc. Štiren, tesar v Stanežičah št. 6; odborniki: Eranc Anžin, posestnik v Stanežičah št. 26; Štefan Kajzar, kmetovalec v Dvoru št. 6; Jožef Mrhar, mizarski mojster v Dvoru št. 2; odbornikovi namestniki: Franc Zaletel, posestnik v Stanežičah št. 2; Janez Bonča, posestnik v Dvoru št. 9; Anton Mrak, kmetovalec v Stanežičah št. 12.

Sklene se pobirati darove za gasilno orodje. Ko se primerna svota nabere, potem se kupi nosilna brizgalna z 90 m/m širokim sesalom in drugo potrebno orodje. Voz za to brizgalno in gasilno orodje se bode doma napravil, enak onemu v Št. Vidu.

Soglasno se sklene, da pristopi gasilno društvo kot član Kranjski deželni gasilski zvezi v Ljubljani.

Pogovori se tudi o gasilni shrambi. Stavbeni svet je že določen in dobljen. Kadar bode mogoče napeljati potrebni stavbeni material, se bode po načrtu deželne gasilske zveze postavila shramba.

Po živahnem razgovoru priporoča zvezni predsednik, da se novo-ustanovljeno društvo z vso vnemo poprime človekoljubnega dela.

Z Rašice pri Šmarni gori. V nedeljo dne 24. maja t. l. je praznovalo prostovoljno gasilno društvo na Rašici blagoslovljenje novega gasilnega doma. Okoličanska bratska društva iz Št. Vida, Vižmarjev, Trzina, Tacna, Nadgorice, Stožic, Črnuč, Vodic, Preske in Gamelj so se vabilu bratskega društva v skupnem številu 107 mož drage volje odzvala in prihitela na strmo, toda toliko krasnejše ležečo Rašico. Po litanijah je menigiški kaplan, veleč. gosp. Val. Jerše nagovoril gasilce in jih spodbujal, naj vedno in povsod s skupnimi močmi delujejo za prosep in dobrobit gasilstva pod pokroviteljstvom našega patrona sv. Florijana. Nato se je vršilo blagoslovljenje nove gasilarne, nakar je spregovoril slavnostni govornik, vižmarski načelnik g. Arhar. V svojem jedrnatem govoru je najprej pozdravil prav prisrčno vse navzočne v imenu odbora in predsedstva deželne gasilske zveze. Prešel je potem na slavlje današnjega dne ter častil na krasnem domu v prvi vrsti načelniku, mnogozaslužnemu gospodu Andreju Alešu in vsem ostalim članom društva. Zahvalil se je vsem, ki so na kakršen si bodi način kaj prispevali za zgradbo doma ter jih spodbujal tudi zanaprej h gmotni požrtvovalnosti za naš vzvišeni namen. S trikratnim „slava“ na Njega Veličanstva cesarja je zaključil svoj ognjevit govor, za katerega so mu bili vsi poslušalci hvaležni.

Po tem govoru so društva — nekatera že v novih uniformah — pred načelniki defilirala in se nato razšla po prostornem vrtu slavnostnega veselicega prostora, kjer se je potem v navzočnosti mnogobrojnega občinstva ob zvokih mengeške godbe in pri srečolovu razvila prav živahna zabava.

Fr. Juvan.

Poročilo o skupni vaji v Smledniku. V sporazumu s predsedstvom deželne gasilske zveze sem za nedeljo dne 17. maja napovedal v Smledniku skupno vajo, ki so se je udeležila nastopna gasilska društva: Črnuče,

Gameljne, Rašica, Pirniče, Tacen, Vižmarje, Št. Vid, Sora, Preska-Medvode, Mavčiče in Vodice. Odhod tostranskih gasilnih društev se je radi slabega vremena zakasnil za poldrugo uro, tako da smo se skupno s Črnučani, ki so, kakor napovedano, došli točno ob pol 12., odpeljali šele ob 1. uri popoldne iz Gamelj. V Tacnu so se nam priklopila gasilna društva: Tacen, Vižmarje in Št. Vid, nakar smo oddrdrali ob 2. uri popoldne dalje proti Smledniku. Pred vajo smo načelniki imeli kratko posvetovanje, v katerem se je razmotrivalo, kako naj se z ozirom na izredno slab in neugoden teren izpelje vaja. Dogovorili smo se vse potrebno. Ob 4. popoldne so prispela v Smlednik ostala onostranska društva: Pirniče, Sora, Preska-Medvode, Mavčiče in Vodice. Dogovorjeni načrt je bil ta, da se poskusi v najkrajšem času spraviti vodo iz Save po zelo strmem klancu v vas do cerkve in še naprej po vasi. Preizkusiti sem hotel obenem, če je mogoče z manjšimi brizgalnimi dovajati dovolj vode večjim brizgalnam. O uspehu tega poskusa pozneje. Ukažem torej zatrobiti alarm. Manjše brizgalne — snemalke, ki so bile določene, da se postavijo k Savi, so se razmeroma zelo hitro postavile tjakaj in moštvo je pričelo goniti. Vkljub temu pa, da so se gasilci res potrudili, zgoraj na vasi postavljene večje brizgalne niso dobile vode. Voda je pač prišla, toda v tako v mali množini, da so morale te vozne, večje brizgalne čakati vsakih par minut na drugo vodo. Kaj smo se torej naučili iz te vaje? Prvič je bil teren za toliko in tako velike brizgalne zelo neugoden in se vsled tega z brizgalnimi ni mog'o tako manevrirati, kakor bi bilo želeti. Drugič se je pokazalo, da brizgalne, katerih cilinder ima premer do 90 m/m, nikakor ne morejo dajati dovolj vode brizgalnam, katerih cilinder meri do 100 ali celo 110 m/m. (Seveda ne! Uredn.) Tudi se v tem slučaju oni gasilci, ki gonijo manjše brizgalne, v istem času neprimerno bolj utrudijo kot oni, ki takorekoč čakajo pri večjih brizgalnah na vodo. Ako bi se torej v slučaju požara brizgalne tako postavile, kot so se tu za poskušnjo, da bi bile namreč manjše spodaj, večje in močnejše pa zgoraj, bi tako gašenje ne izdalo veliko, ker bi se vsled pomanjkanja vode curek vsak čas pretrgaval. Ker je bilo sedaj v Smledniku dovolj brizgalen na razpolago, bi si bili v tem slučaju lahko s tem pomagali, da bi postavili še par manjših brizgalen k vodi, tako da bi potem dve manjši napajali eno večjo. (Edino pametno! Uredn.) Ker je pa dohod k Savi skoroda nemogoč, tega nisem mogel izvesti. Uspeh vaje je bil torej nezadovoljiv. Toda iz napak se tudi učimo! Po izpeljani vaji sem se še bolj utrdil v mnenju, da naj se postavijo v danih razmerah vedno le najmočnejše brizgalne k vodi, manjše pa k ognju, posebno še, ker se jih lažje prevaža z mesta na mesto. Po končani skupni vaji so imela posamezna društva svoje posebne vaje; pri tej priliki sta imeli društvi Vižmarje in Gameljne tekmo za prvenstvo. Šlo se je zato, kdo bo na 150 m daljave dal prvi vodo. Kot bi mignil, se je tekma izvršila: v 40 sekundah sta obe brizglji že dajali vodo. Resnici na ljubo moramo poročati, da so Gameljci prehiteli Vižmarce za dve sekundi, vendar se je pri obeh društvih pokazala tolika izurjenost, da jih moramo tu javno pohvaliti. Vaji je prisostvoval predsednik deželne gasilske zveze g. A. Belec, ki je po končani vaji nagovoril zbrane gasilce, izrazil svojo zadovoljnost na vzajemnem delovanju in podal mnogo praktičnih navodil.

Prihodnja skupna vaja bo v Gameljnah, na katero se že sedaj opozarja in vabi

Fr. Juvan.

Iz Kamnika pri Preserjih. V nedeljo dne 24. maja t. l. je pristo-
voljno gasilno društvo praznovalo pomembno slavnost: blagoslovljenje
brizgalne in gasilnega doma. Uprav častitati se mora temu mlademu društvu,

da si je po komaj enoletnem obstanku sezidalo svoj lastni dom, ki je v kras in ponos celemu kraju. Dal Bog, da bi tudi v naprej vedno tako krepko in močno procvitalo! Cerkvene obrede je ob asistenci g. kaplana Severja, izvršil veleč. g. Mat. Gerzin. Nato je poprijel za besedo slavnostni govornik g. Fran Juvan, odbornik dež. gas. zveze, ki je najprej v imenu te Zveze vse navzoče pozdravil, na kar je v poljudnih besedah podal navzočim malo sliko o postanku in razvoju, namenu ter pomenu gasilstva. Spominjal se je tudi velike naklonjenosti našega presvetlega cesarja do gasilstva in pozival navzočne, naj mu zato tem rajši ohranijo zvestobo do groba.

Prostovoljno gasilno društvo Kamnik pri Preserji. — Dne 30. aprila je umrl društveni član in odbornik Mihael Makovec z Žalostne gore. Pokojni je bil mirna in blaga duša. Zapustil nas je v najlepši mladeniški dobi, star šele 27 let. Bil je izvrsten črevljar. Bolezen je čutil že nad pol leta. Vendar je mislil, da tako malenkost lahko premaga. Pa človek obrača, Bog obrne. Bolezen je vidno napredovala ter ga zadnja dva meseca položila na bolniško postelj, kjer je umrl prerano. Pogreba se je udeležilo obilo ljudstva. Gasilni društvi iz Kamnika in iz Podpeči sta ga spremili iz hiše žalosti na pokopališče v Preserje. Žalna zastava raz gasilni dom je vihrala tiste dni in opominjala: „Tudi mladim smrt ne prizanaša!“ Žalujoči rodbini naše sožalje! Blag mu spomin!

Tajnik M. Šustar.

Ogenj v Sp. Zalogu pri Komendi. Na veliko noč od 12. na 13. april t. l. so zagledali naši gasilci ogenj okrog 10. ure, ravno ko so ljudje pospali, nakar se je alarmiral, v četrť uri je bilo vse pripravljeno za odhod, moštvo je šlo po bližnici kar čez polje proti ognju, z brizgalno so šli na okoli po cesti in nekoliko moštva z njo. V pol uri smo dospeli na pogorišče v Spodnji Zalog. Gorelo je Jože Burgarju, vulgo Šlebir, št. 1 in hišarju Mihael Krivcu, zažgala je menda zlobna roka. Pet minut pred nami je prišlo gasilno društvo Komenda pod vodstvom g. načelnika Andrej Mejača, ki je vodil vso gasilno akcijo. Voda ravno ni bila več oddaljena kot kakih 80 m, tako da je vsako društvo lahko delovalo zase. 10 minut za nami je dospelo tudi gasilno društvo Cerklje, ki je pa le malo časa gasilo, ker jim je brizgalna odpovedala.

Naglo smo postavili brizgalne; naša je dobila najboljše stojišče, na mostu, da smo bili vsaj na suhem, zakaj svet je zelo močviren. Najprej smo vzeli hišo, ki se je komaj še vzdrževala pred ognjem. Posrečilo se je, jo oteti. Nato smo začeli omejevati ogenj na hlevu in svinjaku Jože Burgarja. V hlevu je bilo 7 živinčet, med njimi 2 lepi telci po 2 leti stari in 3 teleta; v svinjaku stara svinja z 9 mladiči. Teh ni bilo mogoče več rešiti. V hlevu je bil lesen strop, ki se je vdrl še pred prihodom gasilcev. 10 živine so domačini rešili, 7 jih je ostalo kot žrtev ognja. Drugemu hišarju, Mihaelu Krivcu, je tudi ogenj vse uničil, ker je stalo njegovo poslopje tik prvega in je bilo vse naenkrat v ognju. Sam je potegnil živino iz hleva in staro, prazno skrinjo. Vas je zelo raztresena, bližnji so sami sebe branili, drugih pa ni bilo. Žena je bila bolna, 9 malih otrok, stara mati pri 80 letih, — ti niso mogli pomagati; še 30 K denarja, ki mu jih je poslala sestra iz Amerike, mu je pogorelo. Obleke je ostalo, kolikor so bili za silo oblečeni, nimajo strehe ne obleke ne živeža, nič! Po triurnem gašenju se je ogenj toliko omejil, da smo mogli spraviti cevi in orodje skup. Moštvo smo prešteli, bilo nas je 40 mož gasilcev, kakih 15 mož še drugih iz vasi Zg. Brnik, ki so nam pomagali. Naj še omenim,

da so se naši novi akovi¹⁾ prav dobro obnesli, tako da se je načelnik komenskega gasilnega društva izrazil, da hoče tudi on take ake nabaviti. Gasilec lahko vzame ak v roke in se podira ali stran vleče goreče tramovje. Akovi so domače delo, precej močni, ročaji (drogi) na tri metre dolgi. Lahko ak eden rabi, tudi dva lahko vlečeta z njim tramovje. To našo napravo vsem najtopleje priporočamo. Poizkusite! (Prosimo, opišite in — če mogoče — tudi narišite nam Vaše akove. Uredn.) Na pomoč!

Podnačelnik **Jenko Janez**, Zg. Brnik.

Mošnje pri Radovljici. Dne 15. marca t. l. je naše društvo poizkusilo z malo dramatično prireditvijo in petjem. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba povoljna, tako da veselja do nadaljnih prireditev nismo izgubili.

Dobro voljo so pokazali naši igralci. Že pri prvem nastopu se jim je videlo, da jim ne manjka prirojenega daru do igre in petja. Cel spored je bil dobro izpeljan. Petje pod vodstvom J. Mohoriča je prav prijetno donelo. Igrji „Idealna tašča“ in „Skriven zaklad“ sta bili dobro naštudirani in kljub malo vaj tudi prav dobro vprizorjeni. Le mask nam še manjka, a sčasoma preskrbimo vse potrebno. Ker je, kakor se je prvič pokazalo, zmožnost za prireditev v našem društvu dana, ne bomo mirovali, ter bomo v kratkem zopet poizkusili z novo igro, kar vsekakor ljudem gotovo bolj ugaja, kakor veselice v zatohlih gostilnah. Pozneje pa tudi ne odrekamo veselicam na prostem.

Tajnik.

Stopiče. — Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo si je naročilo vozno brizgalnico pri tvrdki Konrad Rosenbauer v Lincu po njenem zastopniku Francetu Samsa v Zagrebu. Poskušnja tega stroja se je vršila dne 19. aprila t. l. v navzočnosti domače častite duhovščine, tajnika Kranjske deželne gasilske zveze, zastopnika tovarne ter mnogoštevilnega, radovednega občinstva. Poskušnja se je vršila na najvišje predmete ter tudi na daljavo do 375 metrov položenih pritiskalnih cevi. Akoravno je znašala daljavo od vode do vrh hriba 40 m, vsa pa 375 m, brizgala je brizgalnica na 10 mm ustnik vendar še 18 metrov in na 14 mm ustnik 12 metrov daleč. Stroj se je pokazal glede svoje moči in solidnega izdelka popolnoma sposoben za naše razmere.

Očividec.

Iz Brusnic. Dne 22. maja 1914, nekoliko pred 3. uro, se oglasi pri nas plat zvona. Kje je ogenj? V poldrugo uro oddaljeni vasi Potovrh, sosedne občine Šmihel-Stopiče, nam je bil odgovor. Hitro na pomoč! Fantje in naši gasilci so bili, po številu 20 mož, z vozno brizglo v teku 25 minut na kraju nesreče in so ogenj prijeli s tako močjo, da je bila največja nevarnost v pol uri odstranjena. V nevarnosti je bila cela velika vas Potovrh, ker je brila proti vasi huda burja. Treba se nam je bilo podati v najhujšo nevarnost, ker nam je nosila burja nasproti vročino in dim, da nismo videli eden drugega. Prihitelo je bilo tudi gasilno društvo od Sv. Petra z nekoliko možmi, načelnik ž njimi, ter nam je vestno pomagalo. Tudi gasilno društvo iz Kandije je bilo že na poti s parno brizglo, pa mu ni bilo treba hoditi na kraj nesreče, ker je bila nevarnost že končana. Naše društvo je bilo do pozne noči na kraju nesreče in tako končalo vspešno svojo težko nalogo.

To je bila njegova prva ognjena vaja, ki jo je z velikim vspehom prestalo. Pripravljeni smo vsaki čas bližnjemu v pomoč, bodi dan al' noč! Gasilski pozdrav!

A. Hudoklin, t. č. načelnik.

¹⁾ Der Brand- (Feuer) haken = požarni ključ = maček = ključ = ak (dva aka, akóva).

Gasilno društvo v Drezenci na Goriškem je imelo na veliko-nočno nedeljo, o priliki blagoslavljanja nove brizgalne, lepo slavnost. Fantje-gasilci so igrali lepo Medvedovo igro „Prvi april“. Da je bilo tudi igranje dobro, priča že to, da so morali igralci šestokrat počakati, dokler ni med poslušalci nekoliko ponehalo veselo razpoloženje. Posebno dovtipni so bili oče župan; na podeželskih odrih se težko dobi tako dobro zadet značaj starega očanca. Prav tako dober je bil lesni trgovec in Maks s svojo nelahko vlogo. Ostale manjše vloge so tudi vsi drugi prav dobro rešili.

Fantje-gasilci so nam zapeli par lepih pesmi; kako, priča to, da so morali Aljažev „Na dan“ na občno zahtevo ponoviti. Omenjeno bodi, da se ti mladeniči, ki so vsi tudi gasilci, vadijo v zimskih večerih v petju. Črez leto gredo namreč na Koroško in v druge sosednje dežele delat. Od take pametne mladine smemo pač pričakovati boljših časov!

Veliko zabave nam je napravil šaljivi „Knajpov kuplet“, ki ga je pel dober pevec, napravljen kot pritlikavec. Vsako kitico in migljaj mu je poslušalstvo odobrilo z bučnim smehom.

Gasilci! Poskusite z veselicami! Delo in zabava, to daje moč in življenje in take zabave dajo tudi blagajnikom naših društev nekaj tolažbe v podobi kronic. Ljudstvo dobi s tem zanimanje do društva in tudi društveniki se z večjim veseljem gibljejo, če se jim pripravi kaj izpremembe.

Mi smo uvideli, da so take prireditve koristne v duševnem in gmotnem oziru. Kljub temu, da je bila vstopnina najnižja, ki je mogoča (povprek 40 h), se je vendar nabralo ohrog 50 K čistega dobička, kar pomeni za naših par vasi toliko, kot v kakem večjem kraju 5 stotakov. — Omenim, da je bil prostor, kjer se je igralo nabito poln.

Naše društvo še ne obstoji dve leti, a imamo že popolnoma izvežbano moštvo, ker v poletnem času, ko so vsi gasilci doma, prirejamo vaje nedeljo za nedeljo. Enkrat z orodjem, drugič proste vaje. Vmes pa včasih ponoči še „alarm“, ki je šola gasilstva. Tu se vidijo najbolj napake, ki se takoj raztolmačijo in popravljajo.

Gasilec.

Tajnikova poročila.

Iz odbora Kranjske deželne gasilske zveze. 8. odborova seja dne 14. majnika 1914 ob 10. uri dopoludne v deželnem dvorcu v Ljubljani. Navzočni odborniki: Anton Belec, Andrej Mejač, Fran Lavtižar, Jakob Marolt, Fran Hladnik, Fran Tršar, Ivan Rakoše, Fran Juvan, Jakob Jan, Fran Jakelj, Fran Perovšek in dež. nadoficijal Fran Možina. Tov. Julij Slapšak je svojo odsotnost opravičil.

Tajnik poda tajniško in blagajniško poročilo o računu zvezne blagajne, Gasilskega Vestnika, Gasilskega Koledarja in krajevnih naprsnih trobojnic.

Računi in že prej deželnemu odboru predloženi proračun za I. upravno leto se soglasno odobre. Za pregledovalca računov se izvolita tov. Vinko Ahlin z Ježice in Karel Mayer z Vrhnike. — Izmed priglašanih se sprejmejo v Zvezo gasilna društva: Spodnji Maharovec pri Št. Jerneju, Mlino na Bledu, Sušje pri Ribnici, Gasilski kor na kranjski kmetijski šoli na Grmu, Spodnja Idrija in Stanežiče pri Št. Vidu nad Ljubljano. Drugi priglasijo se odlože do prihodnje seje. — Na podlagi predloženih prošenj

se nasvetujejo podpore 12 gasilnim društvom in 6 ponesrečencem. — Odbornik Fran Juvan poroča o okrajnih gasilskih zvezah. V principu se njegovemu načrtu pritrdi, končno sklepanje pa se odloži do prihodnje seje. — Sklene se, da bo letošnji Zvezni občni zbor dne 28. junija t. l. na Mlinem na Bledu. Vse predpriprave za občni zbor oskrbi soglasno izvoljeni odsek, obstoječ iz tovarišev: Belc, Lavtižar in Juvan. Društvom je takoj dostaviti dnevni red s pozivom, da izvolijo delegate. Delegatom se sme potnina plačati iz društvenih blagajn. — Na znanje se vzame poročilo o novem kroju in opravi, ki se pošlje vsem učlanjenim gasilnim društvom in pride tudi na dnevni red letošnjega občnega zbora.

Med slučajnostmi se soglasno sprejmejo sledeči predlogi: Nova gasilna društva naj naročajo cevi s takozvanimi avstrijskimi enotnimi vijaki (stiki). To se priporoča tudi drugim gasil. društvom, ki si nabavljajo nove cevi. Za sklopljenje ali zvezo s starimi cevmi se potem rabi sklopljeni vijak za cevi, zvan tudi prestava (Schlauchgewinde-Übersetzungsstück). ¹⁾ — V Gasilskem Vestniku je razglasiti, da gasilci k požarom ne smejo hoditi v paradnih, ampak le v službenih oblekah. Na paradno obleko naj se pazi, da ostane čedna za delj časa in le za paradne nastope, ki naj ne bodo prepogosti, pa takrat res dostojni in častni. Tudi s stališča stroškov je na paradno obleko obračati vso skrb. — Predsedstvo se pooblašča, da naprosi za Zveznega duhovnika gosp. Luka Arha, profesorja v zavodu Sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano.

Ker se na dan občnega zbora vrši na Blejskem otoku tudi gasilski tabor in na Mlinem slavnost blagoslovljenja novega gasilnega doma in nove bencinmotorske brizgalne, s katero se bodo vršile tudi preizkušnje, se povabijo razven delegatov tudi drugi naši gasilci, da se po možnosti teh poučnih prireditev udeleže.

Seja se zaključi ob 1/27. uri zvečer.

Novo gasilno društvo se je osnovalo v Hotedršici pri Logatcu; snuje se pa v Šmarci pri Kamniku.

Častno svetinjo za 25letno zvesto gasilsko delovanje je dobil tov. Tomaž Lavrin, član gasil. društva c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani.

Umrli je dne 30. majnika t. l. v najlepši starosti 34 let tovariš Anton Sila, nadučitelj, član in tajnik gasil. društva v Brusnicah pri Novem Mestu N. v m. p.!

Velika okrožna gasilska vaja se je vršila dne 17. majnika v Smledniku. Udeležila so se je skoro vsa okoliška društva. Obširneje poročilo o tej jako poučni vaji priobči itak tovariš Juvan. Posnemajte po možnosti tudi drugod!

Imenikov še niso poslala vsa gasilna društva, tudi s članarino so nekatera še na dolgu. Čas je že, da se to spravi v red.

Poročila o požarih so poslala gasilna društva: Komenda (Zalog), Bevke (Bevke), Kropa (gozdni požar nad Kropo), Zgor. Brnik (Sp. Zalog) in Cerklje na Gorenj. (Dvorje).

Naš novi kroj jako ugaja, kakor se razvidi iz došlih poročil. — Celo na dan blagoslovljenja in otvoritve nove železnice v Belo Krajino so se naši gasilci iz Kandije in okolice v novem kroju prav imenitno „postavili“.

Naramnice. Na razna vprašanja glede naramnic odgovarjam, da so določene tako-le: društveni načelnik — beli (srebrni) naramnici z dvema petljama; društveni podnačelnik, tajnik, pobočnik, pravi zdravnik, društveni duhovnik — beli (srebrni) z eno petljo; četovodja, blagajnik, odborniki,

¹⁾ Glej stran 40!

zastavonoša, brizg. mojster, pomožni zdravnik — rdeči (svileni) s tremi petljami; namestnik četovodje (podčetovodja, podvodja) — rdeči (svileni) z dvema petljama; rednik — rdeči (svileni) z eno petljo; moštvo — rdeči (volnati) z eno petljo. Cene so razvidne v Benediktovem ceniku stran 15.

Znaki (emblemi). Zvezni znaki, ki se nosijo na čepici in na ovratniku bluže, so razvidni iz Benediktovega cenika na str. 7 (sl. 64 in 63 a). Prvi (sl. 64) so kovinasti, pozlačeni in rdeče podloženi ter pravlični. Drugi (sl. 63 a) z zlatom vezeni, zato tudi dragi, so namenjeni za sarže. Vendar pa noša teh ni obvezna in lahko tudi šarži nosijo prvo-navedene. Pri tej priliki toplo priporočam to-le: karkoli si kupiš ali nabaviš, ohrani snažno in čedno.

Slavnosti in veselice so priglasila društva: Dobrova pri Ljubljani, Mošnje, Kamnik pri Preserju (blagoslovljenje novega gasilnega doma), Rašica (blagoslovljenje novega gasilnega doma) in Št. Vid nad Ljubljano (društvena petindvajsetletnica in slovesna podelitev častnih svetinj osmim članom za 25-letno zvesto človekoljubno delovanje).

Načrti za gasilne shrambe oz. domove v treh velikostih so došli od dež. stavb. urada in se dobe pri tajništvu.

Opomba k okrožnici z dne 28. 5. t. l. št. 698. Imena izvoljenih delegatov (odposlancev), naj se naznanijo tajništvu po dopisnici; izkaznice naj pa delegati prinesejo seboj na občni zbor.

Razno.

Slovenski gasilski cenik. Domača tvrdka Benedikt & C. v Ljubljani (Prešernova ulica) je izdala lep slovenski ilustrovani cenik in znamenek raznih gasilskih potrebščin, ki jih ima v zalogi. Lično knjižico razpošilja tvrdka drage volje in brezplačno gasilnim društvom in interesantom.

Pri tej tvrdki izda Zveza do letošnjega občnega zbora tudi lepe emailirane naprsne embleme (znake) z grbom kranjske dežele v barvah in napisom „Kranjska deželna gasilska zveza“.

Razglas.

Jubilej hrvatskog vatrogastva. Prvo hrvatsko vatrogasno društvo, osnovano je godine 1864. u Varaždinu, te je najstarije vatrogasno društvo na slavenskom jugu.

Dne 15. i 16. avgusta ove godine, proslaviti će Prvi hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor u Varaždinu 50 godišnjicu svoga opstanka te će toj svečanosti — koja je ujedno jubilej hrvatskog vatrogastva — prisustvovati brojna izaslanstva hrvatskih vatrogasnih društava, a svoje su sudjelovanje obećala i slovenačka, srpska i češka vatrogasna društva.

Grad Varaždin, koji je poznat sa svoga rodoljublja i gostiljivosti, sprema se, da ovu proslavu dostojno proslavi i gostove što lijepše dočeka.

U Varaždinu, dne 24. svibnja 1914.

Zapovjednik: S v o b o d a.

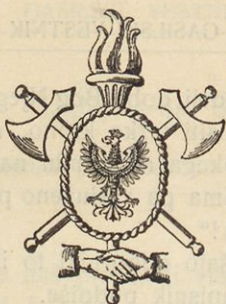
Tajnik I.: M ú z m a n.

Dva debelejša pogreška. V zadnji številki našega glasila čitaj na 9. strani v 10. vrsti „senožeti“ (mesto senošetov) in v 2. vrsti na 17. strani „s kokošmi“ (mesto s kokoši).

Ljubljana, decembra 1915.

Leto II. □□ Štev. 4., 5.

Gasilski

Vestnik

List za pospeševanje gasilstva.

Ob težkih dneh.

1

(28. VI. 1914.)

2

Kot ob nevihti, ko vrešče drevesa
in stokajoč se skriva živa stvar,
ogorčenja in žalosti vihar
po Avstriji vse narode pretresa.

Na jugu padla črna je zavesa . . .
V bolesti sklanja dobri naš vladar
se nad nasledništva zakonski par,
ki ga zločin mu strl je brez slovesa!

3

Ta grozna vest je tudi nas Slovence
globoko v zvesto ranila srcé;
na groba zgodnja položimo vence:

4

Iz vzdihov, solz in želj so ti spleteni,
naj up in novo zmago nam rodé
sedanji dnevi bridki in megleni! —

Fr. Rojc.

Naša žalost.

Zapisnik,

sestavljen pri izvanredni seji prostovoljnega gasilnega društva
v Št. Vidu nad Ljubljano dne 4. julija 1914.

Dnevni red:

Izraz sožalja povodom grozne smrti Njega Visokosti nadvojvode prestolonaslednika Franc Ferdinanda in Njegove preblage gospe Zofije Hohenberške.

Načelnik Anton Belec konstatuje sklepčnost, pozdravi navzoče ter izvaja sledeče:

„Sklical sem Vas, da javno izrečemo globoko sožalje ob tragični smrti našega toli priljubljenega prestolonaslednika in Njegove visoke gospe.

Potrji radi nenadomestne izgube in hudega udarca ter ogorčeni nad zverinsko roko, ki je z vnebovpijočim zločinom pretrgala nit življenja nadebudni cesarski dvojici, žalujemo ob rakvi pokojnega prestolonaslednika in Njegove plemenite soproge tudi mi slovenski gasilci, udani z dušo in s telesom prejasni Habsburški vladarski hiši.

Milostljivi Bog blagoslovi Njega Veličanstvo, sivolasega našega vladarja in vso Njegovo vladarsko hišo!

Moliti hočemo, da podeli dobri Bog Njegovemu Veličanstvu potrebne moči, da more še dalje nositi težko krono, da ga ohrani vspricho toliko udarcev še mnogo let krepkega na krmilu naše države!

Predragima pokojnikoma pa zasluženno plačilo! Mir in pokoj Njunima dušama! Blag Jima spomin!“

V znak sožalja doslušajo odborniki to izjavo stoje.

Seja se zaključi in zapisnik podpiše.

* * *

Zglašajoč se nad kruto morilčevo roko in obsojajoč ideje, ki so povzročile blazno dejanje, se pridružujemo tudi mi ostali slovenski gasilci, združeni v Kranjski deželni gasilski zvezi, predstoječi izjavi globoke potlosti in bridkega sožalja ter prosimo, udani Bogu in cesarju, v goreči molitvi:

Bog ohrani, Bog obvari
nam cesarja, Avstrijo!

* * *

V tem smislu je na Najvišjem mestu izrazila naše sožalje in udanost Kranjska deželna gas. zveza, za kar je prejela nastopno Najvišjo zahvalo:

C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko.

Ljubljana, dne 18. avgusta 1914.

Št. 2439/pr.

Cenjeni Kranjski deželni gasilski zvezi

v Ljubljani.

Na Najvišje povelje mi je čast vsled razpisa gospoda ministra za notranje stvari z dne 17. julija 1914, št. 8187/M. I., javiti cenjeni zvezi Najvišjo zahvalo za sožalje, izraženo povodom pretresljive smrti Njegove c. in kr. Visokosti, presvetlega gospoda Frana Ferdinanda.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz.

2. decembra 1914.

Ob 66. obletnici nastopa vladanja Njega veličanstva cesarja Franca Jožefa I. je podalo predsedstvo Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani nastopno udanostno izjavo:

Št. 1214.

Ljubljana-Sp. Šiška, dne 2. decembra 1914.

Nj. ekscelenci c. kr. deželnemu predsedniku g. baronu itd. T. Schwarzu
v Ljubljani.

O priliki, ko praznuje naš preslavni vladar, Nj. c. in kr. Veličanstvo presvetli cesar Franc Jožef I. redki pa prepomembni jubilej 66 letnega vladanja, se zbirajo ob njegovem prestolu tudi gasilci, združeni v Kranjski deželni gasilski zvezi, zagotavljajoč Ga neomajne zvestobe in vdanosti, z iskrenimi željami in molitvami, da bi Ga Vsemogočni Bog čuval v teh viharjih časih ter Ga ohranil nam in vsem narodom slavne in mogočne Avstrije do najskerajnejših mej človeškega življenja.

Podpisano načelstvo prosi, Vaša Ekscelenca, blagovoli ta čustva 4000 gasilcev Kranjske deželne gasilske zveze, katerih $\frac{2}{3}$ stojita pod vojnimi zastavami za brambo cesarja in domovine, tolmačiti na Najvišjem mestu.

Kranjska deželna gasilska zveza.

Za načelstvo:

Fr. Lavtižar l. r.
tajnik.

A. Belec l. r.
predsednik.

* * *

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko.

Ljubljana, dne 17. decembra 1914.

Št. 3331/Pr.

Po Najvišjem naročilu se sporoča cenjenemu načelstvu vsled ukaza gospoda ministra za notranje zadeve z dne 12. decembra 1914, 17709/M. I. Najvišja zahvala za vdanostno izjavo, ki ste jo podali povodom 66 letnice Najvišjega vladanja Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz.

Cenjenemu načelstvu

Kranjske deželne gasilske zveze

v Ljubljani,

v roke predsedniku gospodu Antonu Belcu

v Št. Vidu pri Ljubljani.

Št. 103.

18. avgusta 1915.

Povodom rojstnega dne Nj. Veličanstva je podalo zvezno predsedstvo tole udanostno izjavo:

O priliki 85. rojstnega dne Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožafa I. se tudi slovenski gasilci, združeni v Kranjski deželni gasilski zvezi, prespoštljivo bližajo Njegovemu prestolu, da z vernim srcem ponovijo čutstva neomajne zvestobe in vdanosti Njemu in Njegovi vladarski hiši z gorečo molitvijo: Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!

Kranjska deželna gasilska zveza v Ljubljani,
dne 18. avgusta 1915.

Za predsedstvo:

Fr. Lavtižar l. r.,
tajnik.

A. Belec l. r.,
predsednik.

Izročila predsednik in tajnik osebno deželnemu predsedniku ekscelenci baronu Schwarzu dne 18. avgusta 1915 dopoldne ob pol 12. uri.

* * *

V Ljubljani, dne 14. septembra 1915.

Št. 14823.

Cenjeni Kranjski deželni gasilski zvezi

v Ljubljani.

Njegova ekscelenca gospod deželni predsednik za Kranjsko me je z razpisom z dné 9. t. m., št. 1746/pr. po najvišjem naročilu poveril, da cenjeni Kranjski deželni gasilski zvezi sporočim Najvišjo zahvalo za udanostno izjavo povodom Najvišjega rojstnega dneva Njegovega Veličanstva.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar.

Skrbimo za naraščaj.

Vojna je pobrala iz vrst naših gasilcev mnogo krepkih mož in mladencev. Redno in smotreno delo naših gasilnih društev je s tem ogroženo. Zevajoče vrzeli je treba zamašiti, ako hočemo — in to moramo, zato smo tu! — ob požaru uspešno delovati. Naši očetje in bratje na fronti zabranjujejo sovražnikov vpad v našo domovino: dolžni smo mi, ki smo ostali doma, varovati njim in sebi dom in imetje pred ognjeno silo!

Ta dolžnost nas sili, da mislimo na nadomestitev gasilcev pod orožjem.

Nekatera gasilna društva so si pomagala s tem, da so pritegnila za gasilsko delo ženske. Ne uniformiranih, kot so na priliko, kolikor nam je znano, na Češkem; nego žensk s krepkimi rokami in z dobro voljo, pomagati bližnjemu v nesreči, takih nam je treba! Brez dvoma je hvale vredno, ako ob požaru priskoči na pomoč četa kolikor toliko v gasilstvu izurjenih žensk, ki prime za delo tam, kjer maloštevilni moški uže omagujejo, ali jih pa sploh ni ne!

Toda ta pomoč, ki je nikakor ni podcenjevati, je le nakako pomoč v sili, torej začasnega ali vsaj krajevnega pomena. Treba je misliti na zatrdno odpomoč, na nadomestitev, ki bo v doglednem času to, kar so bili oni, ki so odšli v Najvišjo službo.

A tu je križ: saj jih ni! Glasom točke a) § 4. naših pravil se sprejmó kot redni (delavni) člani le oni, ki so uže dopolnili 16. leto in ne prekoračili 60. leta. Ti letniki so pa ravno pod orožjem, bodisi kot redni vojaki ali pa prostovoljni strelci. Preostajajo nam le nad 60 letni možje in starčki in mladeniči pod 16 let stari. Prvi bi dobro služili kot varuhi (straža); seveda bi morali v tej smeri prej spremeniti naša društvena pravila, da ne pridemo v navskrižje s paragrafi. Druge, fante v 15. in 16. letu, te bi bilo treba uvesti v gasilna društva, te imamo tu v mislih, za naš naraščaj gre!

Nastopne vrste naj nam služijo kot nekako navodilo o zbiranju in uvrščanju naraščaja v naše vrste. Upamo, da niso povsem napačne. S tem seveda ni rečeno, naj se vsi črevlji merijo po enem kopitu! Ako se oglasi kak drug član z boljšim nasvetom, le na svetlo z njim, hvaležni mu bomo! Ampak, kakor rečeno, te vrstice naj služijo kot nekako navodilo, direktiva za rekrutiranje mladostnih gasilskih moči — našega naraščaja. (Op. uredn.: Z nasveti in predlogi na dan, predali našega lista so vsakemu odprti! Še bolje: na delo, bratje! Vsako društvo si naj izvoli odsek za pridobivanje in izurbo naraščaja v gasilski službi.)

Vsaka občina ima še moške mladostne moči, ki bi se s ponosom lotili plemenitega gasilskega dela; to so 14 in 15 let stari dečki. Le-te je treba navdušiti za gasilstvo. Povedati jim pred vsem, da so naši domovi, naše polje, žitnice... ravno sedaj v vojnem času v vedni nevarnosti. Kar bodo vrlega storili na polju gasilstva, to položijo kot dar naši mili domovini, ljubljeni Avstriji in sivolasemu vladarju na oltar.

Take besede, v primerni obliki izrečene, ne bodo padle na trda tla. Z navdušenjem in ponosom se bodo mladi kandidatje odzvali pozivu v gasilsko službo.

Tak poziv se je letošnje pomlad izdal v Št. Vidu nad Ljubljano. Polovica krepkih gasilcev je pod orožjem. Nevarnost radi ognja vedno večja, število gasilcev pri opetovanem izbiranju vedno manjše. Pozvali smo tedaj najmlajše. Uspeh?

Takoj se je prijavilo (seveda s privoljenjem očetovim oz. materinim) 23 po 14 in 15 let starih dečkov, tudi nekaj 16 in 17 letnih mladeničev, ki so še ostali doma, se je priglasilo; ti so se kratkomalo priklopili — v smislu naših pravil — gasilnemu društvu v dejansko službo. 14 in 15 let stari tvorijo naraščaj in se uporabljajo za lažja dela.

Kako so Vam gibki, marljivi in vestni ti mladi gasilci! S kakim ponosom se udeležujejo vaj, svesti si prevažne naloge!

Poleg za gasilski nastop potrebnih redovnih vaj naj se nikar ne odlašja z mokro gasilsko vajo. Pred tako vajo naj se jim pojasne posamezni deli brizgalne in njihovo delo (funkcija), to pa toliko časa, da umevajo. Po predavanju naj se vrši kratek izpit. Potem še le naj se preide k mokri vaji. Semintja naj poveljuje za „v o d o d a j“ ali „v o d a s t o j!“ mladi rekrut sam. Take vaje pa naj nikar ne bodo pregoste in tudi ne predolge; pač pa bodi vsaka prihodnja nekoliko daljša.

Pri izberi gasilskih rekrutov pa naj se vedno upošteva dečkovo vedenje in poštenje. Takoj ob vstopu naj se jim zabiča, da se z železno voljo pokore disciplinarnim predpisom. Gasilsko društvo je javna korporacija, ki zahteva požrtvovalnosti in discipline. V to svrho naj se načelnik sam posvetuje s šolskimi voditelji in z gg. kateheti, da se ne bodo sprejeli v naraščaj, ozir. v redno delujoče gasilsko društvo dečki dvomljive vrednosti. Kdor ni v šoli poznal discipline, se tudi tukaj ne bo rad pokoril.

Tako! Sedaj sem pri kraju s svojim nasvetom. Povedal sem, kar sem mislil. Upam, da me je vsakdo umel. Ampak te skromne vrstice naj kot dobro seme obrode stoteri in tisočeri sad v prospeh in blagor našega gasilstva. To je moja želja. In v to pomagaj Bog in agilnost naših društev!

Janko Bajec.

O gašenju sploh.

I.

Gasilno društvo bo dosegalo uspehe predvsem, ako je pripravljeno in hitro pride gasit; zakaj čim prej dospe k ognju, tem lažje ga bo premagalo, ker se še ni utegnil razširiti. V to je potrebno: 1. da je društvo naglo obveščeno o nastalem ognju; 2. da karseda hitro skupaj pride; 3. da ima vedno na razpolago vprežno živino.

Po večjih mestih se tem pogojem lahko ustreže: Telefon, brzozav ali strel iz topa (n. pr. na Ljubljanskem gradu) naznanijo ogenj. Gasilna straža je vedno pripravljena za odhod na pogorišče. Poleg gasilne shrambe je hlev za vprežno živino. Komat že visi nad konjem. Le nekaj sekund mine, kvečjemu 1 minuta, društvo že hiti na pomoč.

Drugače je to po deželi. Dajanje sklicevalnih znamenj je tu kolikor toliko otežkočeno; za pripravo ni vedno dovolj preskrbljeno; gasilci so raztreseni po več vaseh.

Toda pravilo se glasi: Vsak ogenj je treba v kalu zadušiti! Da se more to zgoditi, je treba dajanje sklicevalnih znamenj in pa priprego tako urediti, da je vsak gasilec v prvem hipu obveščen o nastalem požaru in da je vedno dovolj vprežne živine na razpolago. Na podlagi §§ 15.-19. postave od 15. septembra 1888, dež. zak. št. 14,¹⁾ je skrbeti občinskemu odboru za take občne uredbe, da se začetek požara najhitreje razglasi, na priliko potom sklicevalnih znamenj (plat zvona, strel iz topa, gasilni rog, hrup ...) ali po požarnih slih, ki se razpošljejo po domači občini, po potrebi tudi v sosedne, peš, na konju ali biciklju; kjer je brzojav ali telefon, se bomo poslužili seveda tega. — Kdo je dolžan pripravljati uprežno živino, uči § 13. omenjene postave.¹⁾ To stvar je treba tedaj urediti; kjer še niste tega storili, storite takoj. Dobra sklicevalna znamenja in razpolaganje z uprežno živino, to sta dva najvažnejša pogoja za hitro pomoč pri požarih in jih ni nikakor in nikoli podcenjevati!

Kadar zaslišijo ljudje plat zvona in zagledajo celo rdečega petelina uže skakati na strehi, se jih navadno polasti nemir in strah. Pri neki taki priliki je sosed a omedlela, žene so nosile zamešen kruh v peharjih na plano, ena je nesla celo pomije v škafu v jarek, živino in celo otroka so pa pustile v poslopjih! — znamenja zbežanosti; ako bi se tudi mōž polastil strah, bi nastala zmešnjava nad zmešnjavo, panika, katastrofa bi bila neizogibna. Pravi gasilec misli v takih slučajih le na to, kako se bo dalo najuspešneje gasiti ..., zato ostane hladen, miren. In tak mora biti vsak gasilec! Ako hoče žalovati, ima za to po gašenju čas. Kdor se pa ne zna obvladati in ga preveč pretresa nastali požar, ta ni za gasilsko službo. Zmešnjava krade čas, a ravno prvi trenotki so neprecenljive vrednosti, in te je treba pred vsem posvetiti gasilskemu delu, ne pa brezplodnemu in škodljivemu tarnanju in jadikovanju!

Še enkrat povdarjamo: Dospeli gasilci ne smejo čutiti, kaj še kazati vznemirjenosti! Takoj ko dospō v gasilarno, naj pokažejo z mirnim delom, da so gasilci. Ko se zbere zadosti moštva za oskrbovanje najprej potrebne gasilne priprave, odrine z isto pod povelstvom prisotnega vodnika. Odgovornost za to ima odreditelj.

Vozi se na pogorišče²⁾ v živahnem diru in s potrebno previdnostjo. 30 korakov naj bo razdalje med dvema vozovoma. Na bolj živahnih cestah, potem pri razpotjih in ob vhodih v ulice se naj vozi počasi in zaeno trobi z rogom k pozoru.

V primerni daljavi od pogorišča postoji voz in da svoj signal. Kadar prihiti na pomoč več gasilnih društev, ima vrhnje poveljništvo domače društvo, ako samo drugače ne ukrene.

II.

Predstojnik, ki je došel s prvo gasilno pripravo, mora ogledati vse potrebno in potem določiti razpostavitev. Ako je že navzoč kak višji predstojnik, se ima naznaniti njemu takoj število dospele gasilne priprave in navzočega moštva.

¹⁾ Glej „Gas. Vestnik“, I. letnik, str. 48 in dalje. — ²⁾ Glej Troštov „Službeni red

Moštvo, ki je dospelo z gasilnimi pripravami, jih ne sme zapustiti samovoljno. Pravtako mora moštvo, ki je prišlo peš, iti k svojim gasilnim pripravam in počakati tam na druga povelja.

Prostor, kjer se razpostavi gasilna priprava in moštvo, mora biti primerno velik in ponoči dobro razsvetljen.

Moštvo (varihi ali reditelji), ki je določeno za varstvo, obstopi prostor ter čuva cevi in otete predmete.

Gasilci morajo ostati ves čas gašenja pri svojih gasilnih pripravah in opravljati samo tista opravila, ki jim jih odkažejo njih predstojniki. Samovoljno ravnanje posameznih članov ni nikakor dopustno in se kaznuje z izključitvijo, — razen če preti nevarnost; v takem primeru je pa samovoljno ravnanje celó dolžnost.

Stajališče načelnikovo ali zapovedujočega predstojnika je naznačeno podnevi z rdečo zastavo, ponoči z rdečo svetilnico.

Ker je pa uspešno gašenje osobito zavisno od tega, jeli se pravilno ujemajo raznovrstna opravila na pogorišču, ki se naznanjajo s signali, morajo gasilci popolnoma poznati te signale in jih natanko umevati.

Kako in na kak način treba ravnati pri gašenju, seveda tu ni mogoče dajati nobenih natančnih predpisov, ker odločujejo tu le slučajne okoliščine in je to stvar proučenja in izkušnje; zaradi tega se nujno priporoča, zlasti predstojnikom, da marljivo čitajo strokovnjaške spise.

Na eno stvar vendar moramo opozarjati, ker se nam ne vidi vselej potrebna in se zato često zanemarja, namreč na pospravljanje na pogorišču. Že med gašenjem je treba gledati na to. Večkrat se je že pripetilo, gasilci so odšli, ko so menili, da so ogenj uže pogasili, a plamen se je iznova pokazal in z novimi močmi nadaljeval svoje uničujoče delo; pač zato, ker se pogorišče ni pravilno uredilo ozir. pospravilo. Gasilno društvo ne sme tedaj prej zapustiti pogorišča, preden ni svojega dela temeljito izvršilo in pogasilo zadnjo tlečo iskro, kdove kako skrito nasim očem.

Kakor hitro je svetli plamen pogашen in pokriva pogorišče le tleči les ter kadeče se zidovne sipine (razvaline, podrtine, groblja), zadoni povelje: „Z vodo stoj!“ Takoj na to pa: „Pogorišče pospraviti!“ To delo je utrudljivo in vzame dosti časa, pa nič manj važno kot gašenje svetlega plamena. Najprej treba odstraniti kupe zidovnega nasipa, ki hranijo v sredini tako hudo vročino, da morejo spodaj stoječe dele poslopja vedno iznova užgati. Pri odstranitvi sipa se ne zmanjša le vročina, ampak pokažejo se tudi tleča mesta, ki se jih sproti z nekoliko vode pogasi. Z vodo moramo varčevati pri gašenju; prvič, ker jo je le prevečkrat težko dobiti, drugič, ker ne gre, da bi še dobro ohranjene dele poslopja po nepotrebnem s preobilo vodo poškodovali, nego jih je treba varovati. Za odstanitev nasipa je pametno, ako se postavijo zato določeni sposobni ljudje v vrsto s košarami ali škafi v roki; na enem koncu se nasip nalaga v te posode, gre v vrsti iz roke v roko, na drugem koncu te vrste pa se na primeren prostor odlaga nasip. Obžgani les se devlje na poseben

prostor, tleča mesta se sproti pogase. Orodje, pohištvo in druge take reči je treba previdno odnašati na varen kraj, kamor se postavi par varuhov za stražo.

Ni pa dovoljeno, metati zidovni nasip, kadar je pogorela le streha ali prvo nadstropje in so spodnji prostori še ohranjeni, s pogorišča naravnost na tla. S tem bi bila v nevarnosti fasada, ki bi se lahko okrušila, okna bi se utegnila pobiti, zaprašili bi se notranji prostori; tudi je nevarnost za ljudi, ki bi mimo hodili. Le iz pritličja in kleti bi se smel naravnost skozi okna ali duri kar metati nasip na prosto.

Kakor hitro se pogorišče pospravi ali v red dene, to je, da se je odstranil nasip in zogljeneli les, pohištvo, blago itd., je treba ves prostor pošteno pomesti in nato natanko pregledati. (Seveda ne boš pometal, ako je celo poslopje pogorelo!) Tu in tam se morda še kadi. Je ta dim višnjevkast in oster za oči in nos, potem prihaja od tlečega lesa; dvigni desko v tleh, ali kar je še treba: do tlečega mesta moraš priti in ga pogasiti! Je pa dim bolj sivkast in ga lahko brez težave udihavaš, potem je to le vodni par od prešnjega gašenja; ta te naj ne skrbi! Toda da smo popolnoma brez skrbi in da vroči zid ohladimo, pobrizgajmo naposled ves prostor z vodo. Pa ne preveč! Najboljše: Na ustnik deni pršilec in razprši vodo po vseh delih pogorišča. Ako ni pri rokah pršilca, pa zatisni napol odprtino na ustniku s palcem in prši. To se mora naglo izvršiti. In ne poplaviti pogorišča! Zelo zmerno!

Pri velikem ognju, ko se ne gleda več na ohranitev poslopja, je seveda druga. Tu ne bomo varčevali z vodo, ako nam je na razpolago v izobilju. Razpostavili bomo stražo, kadar smo opravili s plamenom, ter čuvali prehudo vročino v kupih zidnega nasipa in v tlečem tramovju dotlej, da so prične s pospravljanjem na pogorišču. Straži je skrbeti, da ne vsplameni iznova ogenj ter se ne razširi v nevarnost. Posebno paznjo je treba obračati na meje pogorišča. Prav je tedaj, da razpostavljena straža obhodi večkrat pogorišče. Pospravljanje pogorišča pri velikem ognju se navadno ne more takoj izvršiti, ker so gasilci preveč trudni. Mora se počakati, da se odpočijejo, oz. da se dobi novih moči. Od prostovoljnih gasilnih društev pač ne moremo zahtevati, da bi ta tudi pospravila velika pogorišča; toda zgoditi se to mora! Stopiti je zategadelj v stik z občino, ki naj za take slučaje da na razpolago plačane najete delavce, ki to reč pod vodstvom gasilne straže oskrbe. Drugače to ne gre! Velike kupe nasipa je treba, preden se nalože, premočiti; vsak les je iz nasipa odstraniti. — Pri pospravljanju mora tedaj vedno delovati po ena brizglja.

III.

Na signal ali povelje:

„Naložite — spravite!“ se izprazni voda iz brizgalnice in cevi ter, če mogoče, osnaži na licu mesta.

Lestve in orodje se spravijo k dotičnim gasilnim pripravam, osnažijo. kolikor mogoče, in nato nalože; zato je odgovorna šarža dotičnega oddelka.

Vse navzoče moštvo nastopi nato, se prešteje in odkaže h gasilnim pripravam; obenem se sprejemajo vsakršna poročila.

Če je treba, določi načelnik ali njega zastopajoči predstojnik moštvo, ki ima ostati na pogorišču z odkazanimi gasilnimi pripravami kot požarna straža. Da se straža menjava pravočasno, to ima ukreniti poveljnik.

Vozi naj se s pogorišča domov v zmernem diru.

Čim dospe moštvo do gasilarne, nastopi, se prečita in vpiše v dnevnik ter določi možnost, ki jih je treba, da pospravijo gasilno orodje.

Vsako telesno poškodbo, dalje na obleki ali opravi, ki se je pripetila pri požaru, naj se takoj ob prihodu naznani dotičnemu predstojniku; pravtako se naj takoj prijavi kakršnakoli odškodnina, ki jo kdo zahteva.

Konec temu spisu glej v letošnjem Vestniku na str. 7. Eno poudarjamo: Razgovor o požaru naj bo še isti dan ali pa prvo nedeljo po požaru. O tem sestavite kratko poročilo in ga pošljite uredništvu Gasilskega Vestnika v Radovljico.

25 letnica prostovoljnega gasilnega društva v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dne 7. junija l. l. je tukajšnje prostovoljno gasilno društvo obhajalo 25 letnico svojega obstoja. Povodom tega jubileja se je izvršilo tudi javno odlikovanje osmerih gasilcev s častno kolajno za 25 letno zvesto in požrtvovalno delovanje na gasilskem polju.

Da se 25 letnica obhaja kolikor mogoče dostojno, o tem se je začelo razgovarjati že v jeseni. Zanimanje za to slavnost je vidno rastlo ne samo med gasilci, ampak tudi med občinstvom samim. Pa po vsi pravici! Saj ga ni društva, ki bi si stavilo tako blago in človekoljubno nalogo, kakor gasilno društvo. To so dobro vedeli tudi naši Šentvičani, ki so kar tekmovali, da pokažejo, kako jim je pri srcu gasilno društvo in zlasti še odlikovanci, ki so 25 let neumorno delovali v blagor bližnjega. Pač zaslužijo ti moške, da objavi naš Gasilski Vestnik njihova imena, da izve takó širša javnost, kako spoštuje naše ljudstvo te veterane, ki so neštetokrat šli v boj proti neizprosному ognju ter ne samo imetje, ampak tudi dragoceno človeško življenje reševali pogube. Evo njih imena!

Na čelu tem odlikovancem koraka sam vrli naš načelnik in načelnik deželne gasilske zveze, g. Anton Belec, vzor požrtvovalnega in neumorno delavnege gasilca, čegar stremljenje je težilo in še teži vedno le za tem, kako izboljšati gasilstvo, in ga postaviti na krepka, zdrava tla. Gospod slavljeneц uživa splošno zaupanje prebivalstva; ni čuda tedaj, da je ljudstvo s simpatijami spremljalo njegov korak. Drugi njegovi sodobniki in soodlikovanci so gg.: Franc Bernik, načelnika namestnik in posestnik v Podgori; Ivan Zalokar, posestnik in mizar v Podgori; Ivan Kremžar, hišnik in kleparski poslovodja pri g. Antonu Belcu; Ivan Štrukelj, strojnik pri tvrdki Žabkar v Ljubljani, iz Vižmarij; Lovro Porenta, krojač v Podgori;

Franc Bezljaj, kovač v Gunccljah in Vid Mrhar, posestnik in načelnik gasilnega oddelka v Gunccljah. Slava tem možem! Bog jih ohrani in daj, da vstrajajo še v prihodnje ter s svojim vzgledom navdušujejo druge tovariše-gasilce za njih človekoljubno delo!

Že pri eni prvih tozadevnih sej se je volil pripravljalni odbor, ki naj vse potrebno ukrene in poskrbi za to slavnost. Pripravljalni odbor je radostno sprejel to nalogo ter krepko zastavil svoje moči. Posli njegovih so se članom primerno odkazali. Morebiti bo slav. gasilnim društvom vstreženo za event. take slavnosti, ako se pojasni razporedba cele slavnosti. — Odbor je delil slavnost v oficijelni in neoficijelni del. Točke oficijelnega dela so bile: 1. Sprejem in pozdrav slavnostnega govornika, drugih javnih funkcionarjev in gasilnih društev; 2. odhod v cerkev; 3. na slavnostnem prostoru; 4. defilacija; 5. razsvetljava in okrašenje gasilskega doma. Neoficijelni del je tvorila popoldanska prosta zabava.

Prva naloga pripravljalnega odbora je bila ta, da je bilo treba izbrati slavnostnega govornika, oskrbeti službo božjo in cerkvenega propovednika ter si omisliti zadostno število vabil in lepakov. Treba je bilo določiti tudi slavnostni prostor. Ker se pa slavnost ne vrši med štirimi stenami in se tudi povabljeni in občinstvo med prosto zabavo kaj radi ogrevajo ob milih zvokih naših narodnih pesmi, je bilo treba pravočasno poskrbeti za godbo in petje. Stari naš narodni običaj je, da goste uljudno sprejmemo. Tudi za to je pripravljalni odbor preskrbel potrebno. Da se vsa slavnost vrši nemoteno in po najlepšem sporedu, je bilo treba imenovati reditelje, ki so se spoznali po narodnem trobojnem traku na levi roki.

Že na predvečer je pokazal Št. Vid svoje praznično lice. Raz hiše so visele narodne in cesarske zastave ter naznanjevale slavnost drugega dne. Kakor ženin ob srebrni poroki je stal naš častitljivi gasilski dom v zastavah; gasilni stolp pa se je v bujni električni razsvetljavi s transparentom 1889 — 1914 moško vpenjal proti nebu, kakor bi čutil, da je tudi on deležen velike slavnosti. Ta dom, ki čuva gasilsko orodje, prinašajoče rešitev nesrečnikom, ob požaru toliko zaželeno — ta dom, čegar vrata so se ob požarih brezštevlnokrat odprla — nema priča 25 letnemu delovanju gasilnega društva — je to pot slovesno oznanjal veliki dan.

V jutru prihodnjega dneva so jele prihajati čete vrlih gasilnih društev iz naših gorenjskih, notranjskih in dolenjskih pokrajin ter iz ljubljanske okolice, od vseh najpristrčneje pozdravljene. Nemudoma so jim reditelji odkazali gostilne za opoldanski obed. Prav pristrčno ter med navdušenimi „živijo“ in „na pomoč!“ klici pa je bil sprejet blag. g. dr. V. Pegan, dež. odbornik in referent o gasilnih zadevah, slavnostni govornik za današnji dan. Ob deveti uri smo ob zvokih vrle godbe M. D. Poljskih Orlov skupno odkorakali proti kolodvoru v Vižmarje, da pozdravimo še nekatere drage nam brate gasilce, ki so se pripeljali z Gorenjskega in od drugod. Naravnost impozanten pa je bil nastop vseh gasilnih društev ob cesti proti kolodvoru (250 gasilcev), kjer so bili prav presrčno pozdrav-

ljeni v imenu pripravljalnega odbora, domačega gasilnega društva in odlikovancev.

Po pozdravu smo se podali v cerkev, kjer se je vršila za 25 letnico določena služba božja. Po končanem cerkvenem opravilu so navzočna gasilna društva zasedla določeni slavnostni prostor med cerkvijo in kaplanijo, kjer je bil postavljen slavnosti primerno okrašen govorniški oder.

Častiti g. župnik Val. Zabret pozdravi kot načelnik pripravljalnega odbora slav. govornika dr. Pegana, tajnika deželne gasilne zveze g. nadučitelja Fr. Lavtižarja iz Spod. Šiške, navzočna gasilna društva in vse udeležence te slavnosti ter s tem otvori 3. točko oficijelnega dela.

Presrčno pozdravljen stopi na oder slavnostni govornik, ki v vznešenih besedah proslavlja 25 letni obstoj tukajšnjega gasilnega društva ter vzorno vstrajnost in marljivost osmerih odlikovancev. Nad vse ganljiv pa je bil prizor, ko je slav. govornik po končanem govoru pripel na prsi odlikovancem zaslužne kolajne za 25 letno zvesto delovanje. Na vsakega posameznika je imel primeren nagovor.

Načelnik-odlikovanec, g. Anton Belec, se v imenu domačega gasilnega društva in odlikovancev zahvali govorniku za krasne besede ter gasilnim društvom in drugim udeležencem za proslavo tega jubileja. Spominja se pa tudi pokojnega vestnega gasilca Jan. Juvana, bivšega cerkvenika, ki bi tudi stal v vrsti odlikovancev, pa žal, že počiva v hladni zemlji. Slavnost se je zaključila s trikratnim „slava“ na presv. cesarja, nakar se je odpela še cesarska pesem in gasilska himna. Po izvršenem aktu so gasilna društva defilirala vrlim veteranom-gasilcem, na to pa smo odkorakali skupno na veselični prostor pri Cebavu. Pripomniti mi je še, da so posamezna gasilna društva bila ob nastopu in korakanju uvrščena po starosti svojega obstoja, na čelu jim kot vrhovni poveljnik g. Fran Juvan, odbornik deželne gasilne zveze iz Sred. Gamelj in njega pribočnik g. Josip Arhar, načelnik gasilnega društva v Vižmarjih.

Da so nam popoldanske ure ob sviranju Poljske godbe in ljubkih glasovih našega cerkvenega zbora potekale le prehitro, je umevno. Nepri-siljena radost in zadovoljnost sta se vselili med udeležence. Težka je bila ločitev od dragih nam bratov gasilcev. A vsak, bodisi gasilec ali negasilec, pa je odnesel na svoj dom zavest, da slovensko ljudstvo ume ceniti može, ki delajo za njegov blagor.

Da se je pa ta slavnost tako lepo izvršila, gre brezdvomno v prvi vrsti največja zahvala g. učitelju Aleksandru Jeločniku, ki je kot član gasilnega društva in tajnik pripravljalnega odbora vso akcijo vodil in dovršil nad vse spretno in sijajno. Ako bo vstrajal na tem potu, se bo tudi na njegovih prsih zalesketala kedaj svetinja za zvesto delovanje na gasilnem polju.

Čut hvaležnosti in takt pa zahtevata od nas, da izrečemo prav posebno zahvalo v imenu gasilnega društva in pripravljalnega odbora: blag. g. dr. V. Peganu kot slavnostnemu govorniku; veleč. g. dr. Fr. Trdanu, profesorju v tukajšnjem škof. zavodu, kot cerkvenemu propovedniku;

tajniku deželne gasilne zveze, gosp. nadučitelju Lavtižarju; vsem slavnim bratskim gasilnim društvom od blizu in daleč; tukajšnjim gdč. učiteljicam in gdč. Belčevim za sodelovanje pri popoldanski prosti zabavi; slavni orlovski godbi iz Polja; vrlemu domačemu cerkvenemu pevskeemu zboru; našim domačim dekletom za krasne vence, cenjenim darovateljem mlajev in dobitkov in vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da je 25 letnica našega gas. društva tako sijajno uspela. Bog naj jim vse obilno poplača!

Vam pa, dragi tovariši-gasilci od blizu in daleč, ki ste bili priča temu slavju, kličemo: Vsi na krov za blagor domovine! Podajmo si bratsko roke v složno delovanje na polju gasilstva! Dela še dovolj! Na veselo svidenje pri Vas ob 25 letnici! Na pomoč!

* * *

Z a p i s n i k

o občinski seji županstva v Št. Vidu nad Ljubljano dne 7. junija 1914.

Navzoči so župan in vsi gg. odborniki. Župan konstatuje, da je seja sklepčna.

P r e d m e t.

Slavnostna seja o 25 letnici ustanovitve prostovoljnega gasilnega društva v Št. Vidu nad Ljubljano.

Župan: K današnji seji sem Vas povabil, da simpatizujete pri redki in pomenljivi slavnosti dobrodelnega, človekoljubnega in požrtvovalnega gasilnega društva, ki slovesno praznuje svoj 25 letni obstanek. Osem gasilcev bode odlikovanih za lepo dobo 25 let, ker smo zvesto svoje delo, moč in zdravje žrtvovali v blagor ljudstva. Šentviško gasilno društvo si je skozi 25 letni obstanek napravilo prostorno, čedno shrambo, ki je v olepšavo Št. Vida, pridobila veliko potrebnega gasilnega orodja, inventar je 10.259 kron vreden. — To vse brez kake podpore iz občinske blagajne.

Od tega društva so se ustanovila v naših podobčinah gasilna društva: Vižmarje, Glince-Podutik in Stanežiče. Tudi ta društva so si napravila prepotrebno gasilno orodje, vredno skupno 10.404 K. Naša občina ima torej skupaj za 20.663 K gasilskega inventarja, in je tedaj z orodjem prav dobro preskrbljena.

Lepo premoženje je to, za obrambo požarov, lep uspeh in korist občine. Še veliko večja pa je dobrota za občino in ljudstvo, ko se je v 25 letni dobi veliko ljudskega premoženja rešilo pri raznih požarih. Gotovo je bilo tudi v tolažbo nesrečnim pogorelcem, ko so videli, kako jim hite gasilci na pomoč! Navzoč sem bil pri raznih požarih, in reči moram, da si je pogorelec hvaležno brisal solze, ko je zagledal gasilce. Taka priznanja so gasilce vzpodbujala, da so še z večjo vnemo delovali.

Spominjati pa se moram pri tej priliki prav posebno prvega dobrotnika našega gasilnega društva, našega presv. cesarja Franca Jožefa I., ki

je ob ustanovitvi društva pred 25 leti daroval 160 kron. Hvaležno zakličem: Bog ohrani našega dobrega vladarja in mu utrdi prepotrebno zdravje!

Poročilo se z navdušenim odobravanjem vzame na znanje. Soglasno se izreče g. županu prisrčna čestitka k jubileju gasilnega društva. Prav tako tudi k odlikovanju g. župana kot načelnika gasilnega društva.

Med tem pridejo k seji tudi deželni odbornik dr. Pegan, tajnik deželne gasilne zveze nadučitelj Lavtižar in odbornik deželne gasilne zveze Mejač.

Deželni odbornik dr. Pegan naznani, da je deželni odbor v svoji zadnji seji soglasno izrekel čestitko tukajšnjemu gasilnemu društvu in načelniku tega društva, g. županu Anton Belcu.

Naznanilo deželnega odbornika se z veseljem in navdušenjem vzame na znanje. V imenu deželne gasilne zveze čestita g. županu tajnik Kranjske deželne gasilne zveze, g. nadučitelj Lavtižar.

Seja se zaključi in zapisnik podpiše.

Anton Belec, dr. Pegan, dež. odbornik, Val. Zabret, Fr. Lavtižar, Simon Juvan, Lovro Škof.

Anton Bajec, tajnik.

Gasilsko delo v vojnem času.

Gasilna društva tukajšnje občine: Št. Vid, Vižmarje, Podutik-Glince in Stanežiče so imela letos skupno svoj občni zbor za l. 1915. Stanje šentviškega društva: 41 delavnih gasilcev, 45 podpornih članov. Gašenja pri ognju se je udeležilo le enkrat. Skupne vaje z brizgalnami smo imeli 4, sej 5, društvo se je udeležilo pogreba dveh članov, predavanja o gasilstvu pa dvakrat. Računski zaključek je v izrednem letu dovoljen. Dohodki (nabrani razni darovi) so nam pokrili vse troške in obresti. Ostanek 388.43 K smo vrnili na dolg. Inventar gas. orodja s shrambo izkazuje vrednost 10.408.13 K po odpisu. Dolga je ostalo 1302.14 K. Podobno so tudi druga društva svoja poročila sklenila na občnem zboru. Šentviški načelnik opiše v daljšem govoru delovanje gasilstva v vojnem času. Spominja se padlih gasilcev in gasilcev, ki se bojujejo za čast in slavo domovine.

Vojska nam je vzela veliko gasilcev. Treba je bilo misliti na nov naraščaj. Kje gasilce dobiti, ker so mladeniči in moške do 50. leta večinoma v vojski? Odbrali smo pridne in poštene dečke od 14. do 17. leta, 14 dovolj močnih in 10 šibkejših za gasilski naraščaj. S tem smo izpopolnili gasilsko življensko moč.

Pri dveh sestankih je načelnik opisal naraščaju človekoljubni namen gasilstva, načrtal gasilne dolžnosti, ki jih morajo dečki izpolnjevati, da se v zgodnji mladosti privadijo resnemu in poštenemu delu ter zglednemu vedenju, kar jim tudi v poznejšem življenju veliko pripomore, da postanejo in ostanejo pošteni moške, zvesti in domoljubni državljani.

Pri gasilskih vajah so se mladi gasilci izkazali prav dobre in spretno. Lepo je bilo videti, s kakšnim veseljem so tekmovali, kdo bo brizgalno bolje razumel, spoznal nje posamezne dele ter hitrejši sestavi in uredil cevi za odtok in dotok vode. Ta preizkušnja se je prav povoljno iztekla

v prospeh gasilstva. Želeti je le, da bi se tudi v drugih krajih mladi dečki lotili človekoljubnega dela na polju gasilstva.

Vojska nam je pokazala, kako resnične so besede: „V edinosti je moč!“ Glavne delavne moči in gospodarji so večinoma odrinili pod orožje. Ostale so doma skoro le ženske in otroci, ki sami potrebujejo sveta in pomoči. Opaziti je složne družine, ki so pozabile morebitne prejšnje spore in prepire, kako se medsebojno podpirajo in izvršujejo svoje dolžnosti. Bog daj, da bi ta lepa in vzgledna vzajemnost ostala tudi po vojni. Delovanje gasilnega društva je v raznih krajih zaostalo. So pa tudi kraji, kjer so se ostali in stari možje z veliko vnemo posvetili gasilstvu. Odkar so voditelji odšli pod orožje, pomagajo si z ženskami in mladim naraščajem. Pohvalno omenjam gasilno društvo v Stanečah. Ondi so odšli vsi gasilci pod orožje, niti en gasilec ni ostal doma; 63 let stari mož, obč. svetovalec Val. Mrak in soproga načelnika gasilnega društva ga. Ivana Zaletel sta se z vnemo lotila gasilstva.

Dobila sta dovolj dečkov za naraščaj, sklicala jih k vaji z brizgljo. S tem je bilo gasilstvo na novo poživljeno in pripravljeno za slučaj nesrečnega požara. Vsi gasilci so odšli pod orožje, a kljub temu ni gasilno društvo zamrlo. Za vse dobro vneta in goreča gospa načelnikova je plačala gasilske koledarje in dr., oskrbela tajniške posle, naročila članom Gas. Vestnik. Takih žena bi bilo želeti še pri raznih društvih. Slava ji!

Tako so se tudi druga društva v naši občini z naraščajem izpopolnila, namreč v Vižmarjih in Podutikom.

Načelniku gasilnega društva v Vižmarjih, g. Josip Arharju se je na občnem zboru slovesno pripela častna svetinja za 25 letno delovanje dne 23. februarja 1916. Vrlemu in pridnemu načelniku za gasilstvo čestitamo!

Končno pozdravi načelnik po daljšem in živahnem razgovoru mladi naraščaj prav toplo, ga opominja, naj bodo člani vztrajni in pridni ter naj se vdeležujejo redno gasilskih vaj. Gasilsko orodje in brizgalne so mrtve, vse to leži in čaka življenske moči. Naši voditelji so večinoma odšli v vojsko. Poprimite se, starčki, dečki in ženstvo, človekoljubnega dela, gasilstvu in ljudstvu v pomoč. Bog nam daj skoraj tako težko zaželeni mir, slaven in časten mili naši Avstriji in preljubljenemu mogočnemu vladarju Francu Jožefu I. Na to se občni zbor zaključi z živahnimi živijo-klici.

Ant. Belec.

Na Bledu 28. junija 1914.

Velika manifestacija našega gasilstva na Bledu.

V nedeljo dne 28. junija 1914 se je ob veliki udeležbi od strani gasilcev vršil II. redni občni zbor Kranjske deželne gasilske zveze na Bledu. Od blizu in od daleč, iz cele naše Kranjske so prihitela gasilna društva, deloma korporativno, deloma po deputacijah, da na našem divnem Bledu manifestirajo za naše gasilne ideje. Čeprav je naša organizacija še mlada in se takorekoč šele razvija, se je že sedaj jasno pokazalo, kako močna je vez, ki nas vse druži, kako vzvišeni so ideali, za katerimi stremimo.

Od 109 naših gasilnih društev je bilo na našem dnevu na Bledu zastopanih 95 s **621 gasilci**. Impozantna četa nas je bilo, ko smo v prav po programu urejenih vrstah prikorakali na Bled, kjer nas je pred občinskim domom v imenu občine pozdravil župan Rus. Odgovoril mu je pred-

sednik gosp. Anton Belec, nakar nas je pozdravil tudi načelnik gasilnega na Mlinem tov. M. Tavčar. Pri Petranu je bil nato mal odmor, nakar smo se prepeljali čez jezero na otok, kjer se je vršila sv. maša, ki jo je daroval po kratkem, iskrenem nagovoru zvezni duhovnik prof. L. Arh. Po službi božji smo taborili na otoški ravninici. Med pokanjem topičev je tajnik dež. gas. zveze g. Lavtižar otvoril tabor, pozdravil vse navzoče v imenu Zveze ter dal besedo dežel. odborniku, slavnostnemu govorniku dr. Vl. Peganu. Ta je zbrane gasilce in njih prijatelje najprej v imenu deželnega odbora pozdravil in nato v krasnih besedah, katere so pretrgali opetovano viharji Živio-klici, razvijal misli o naših taborih: spominjal se je taborov bedne slovenske raje za časa turških vpadov, omenjal je tabor naših točasnih organizacij. Pozdravljal je slučaj, da taborimo ravno na blejskem otoku pod okriljem naše Matere Božje, kateri je otokovo svetišče posvečeno in naglašal, da je ravno verski moment ona nepremostljiva ovira, ki nas loči od naših nasprotnikov. Vse za vero, dom in rod, bil je temelj njegovega krasnega govora. Konečno je še odločno zavračal sumničenje, da se v gasilske vrste uvaja politika in je še enkrat obrazložil, da je dež. odbor pri remeduri gasilstva vodila samo trezna, objektivna razsodnost in zahteva po redu, ki v vsaki organizaciji, katera hoče, da se jo smatra za resno, brezpogojno mora biti. Zaključil je tabor z Živio-klici na našega sivolasega vladarja, nakar smo se ob zvokih cesarske pesmi prepeljali zopet čez jezero nazaj. Po nato sledeči defilaciji pred zveznim odborom, je imelo moštvo obed, delegatje pa so se udeležili občnega zbora v Petranovem steklenem salonu, ki se je vršil v najlepšem redu. Pri nato se vršečem banketu, kakor tudi moštvo pri obedu, so bili vsi s postrežbo jako zadovoljni in gre g. Petranovi vsa čast, da se je pri taki množici vse v redu izvršilo. Domžalska in jeseniška, kakor tudi gorjanska godba so ves čas pridno svirale.

Blagoslovljenje gas. doma in bencinmotorne brizgalne društva na Mlinem je celo slavnost prav primerno zaključilo. Tu je kot slavnostni govornik fungiral dež. poslanec župnik Piber in smo sploh pri celi slavnosti opazili več odličnjakov kot n. pr. podpredsednika poslanske zbornice na Dunaju viteza Pogačnika, okrajnega glavarja Župnek iz Radovljice, poslanca Pibra, župnika in duh. svetnika Oblaka i. dr. Imeli smo priliko slišati tudi več tujcev-letovičarjev, ki so se o celi prireditvi, posebno o defilacijskem pohodu jako pohvalno izrazili. „Sl.“

* * *

Novo društvo na Mlinem pri Bledu.

Sprejmi, dragi Gasilski Vestnik, ki prinašaš razne novine naših hrabrih gasilcev in društev pod okriljem dične „Kranjske deželne gasilske zveze“, tudi dopis iz naše dosedaj našemu gasilstvu še nepoznane vasi Mlino na Bledu. Dasiravno ste imeli priliko, dragi tovariši gasilci, dne 28. junija ogledati si osebno naš kraj, kjer se je zbrala iz vseh krajev naše dežele

samih hrabrih gasilcev tolika vojska, kakoršne še ni videl naš divni Bled, hočem vendar-le vsaj površno opisati dan 28. junija, da izvedo o tej slavnosti tudi tisti tovarši gasilci, ki se niso mogli osebno vdeležiti za našo vas imenitnega praznika.

Vzdramila se je vas Mlino in začela misliti, kaj bi bilo, ko bi se vžgalo v sredi vasi in še ob kakem vetru. Omenim naj še poprej, da je imela vas Mlino v zadnjih 5 letih šest požarov. Vzroka tedaj dovolj za ustanovitev lastnega gasilnega društva. Pa še en vzrok je bil merodajen; vas Mlino leži za hribom skrita in je le težavno od zunaj opaziti ogenj; zato so gasilna društva došla na kraj nesreče navadno takrat, ko je bilo že prepozno.

Bilo je prve dni mesca sušca 1913, ko sem bil pisec teh vrstic obveščen, naj pridem v občinsko pisarno, zakaj, bom že tam izvedel. Šel sem. Tam sem dobil gospodarje vasi Mlino, med njimi tudi našega obče spoštovanega in priljubljenega gospoda doktorja Benedika, ki ima največ zaslug, da ima vas Mlino sedaj svojo lastno požarno brambo in najnovejšo bencinmotorno brizgalno. Takrat je prihitel tudi gospod Lavtižar iz Šiške, tajnik deželne gasilske zveze, ki je nam dal poguma za to zelovažno delo. Takrat se je sklenilo: na Mlinem ustanovimo gasilno društvo.

Dne 8. sušca je povabil naš tajnik g. Ivan Benko vaščane v restavracijo Burja na Mlinem k volitvi za odbor novega gasilnega društva. Enoglasno so bili izvoljeni: načelnikom Miha Tavčar, podnačelnikom Janez Žumer, tajnikom Janko Benko, blagajnikom Janez Parlar st., odborniki Alojz Žerovc, Blaž Jan in Anton Zupan.

Šlo se je precej dne 10. in 11. sušca prosit po vasi podpore. Nabralo se je 238 K, od katerih se je že 12. sušca kupil svet za novi gasilni dom od gospodarja, ki smo ga prvega v ognjegasni opravi spremili meseca junija k večnemu počitku. Prvo blago, ki smo ga naročili za naše društvo, je bil „cvilh“ za delavno obleko. Dne 22. sušca 1914 smo naročili novo bencinmotorno brizgalno, model „Trzebina“, pri tvrdki Konrad Rosenbauer v Lincu po njenem zastopniku Franu Samsa v Zagrebu. Tako je šlo delo polagoma naprej. Vaščani so posekali potrebni les za stavbo, domači tesarji so les obrezali in pripravili za ostrešje. Tudi vozili so domačini kamen, apno, opeko; tako je bilo koncem aprila že precej pripravljeno. Dne 5. maja smo oddali zidarsko delo. Dne 10. junija je prišla nova bencinmotorna brizgalna. Po mojem obvestilu so dekleta spletle vence ter šle skupno z nami na kolodvor. Tam so novo brizgalno lepo ovenčale in tako smo s trobentanjem gasilske potnice in med pokanjem topičev pripeljali novo brizgalno na Mlino. Tvrdka Rosenbauer je poslala svojega zastopnika, ki je nam pokazal, kako se dela z novo bencinko. Drugi dan smo brizgalno peljali k jezeru in jo preizkusili. Brizgalna je poskušnjo izvrstno prestala.

Na dan naše slavnosti 28. junija je priredila tudi Kranjska deželna gasilska zveza svoje zborovanje na Bledu.

Tudi naše mlado gasilno društvo se je moralo pripraviti, da gre k sprejemu dragih tovarišev, ki so imeli prihajati od treh ali še več strani. Ob pol osmi uri se je zaslíšala godba gasilnega društva Gorje, ki je korakala na Blejski kolodvor, sprejet tovariše, ki prihajajo iz Bohinja, Boh. Bistrice, Srednje vasi in Boh. Bele. Počakali smo jih pred Blejskim domom. Med tem časom je prišlo tudi gasilno društvo iz Ribnega ter smo skupno odkorakali naproti. Od nasprotne strani s kolodvora Lesce je prihajala velikanska truma gasilcev z Domžalsko godbo na čelu, delegatje in odbor Kranjske dež. gas. zveze. Počakali smo jih zunaj vasi Zagorica, od tam pa smo skupaj korakali pred Blejski dom, kjer je pozdravil dobro-došle gasilce v imenu občine g. župan Rus z Bleda, v imenu gasilcev pa jaz kot načelnik novega gasilnega društva Mlino-Bled. Radi zakasnitve vlakov so prišla od nasprotne strani Blejskega kolodvora še gasilna društva: Mojstrana, Dovje, Koroška Bela, Dobrava, na čelu jim Jeseniška godba, ki je bila od našega gas. društva za isti dan najeta.

Korakali smo izpred Blejskega doma ob obali Blejskega jezera proti Mlinemu s tremi godbami. V pozdrav so pokali topiči. Pred hotelom Petran je bil zaukazan razhod in pol ure določeno za zajtrk. Razume se, da so že od pota in vročine utrujeni tovariši radi segli po zajtrku, vinu, pivu, kar je kdo prej mogel dobiti. Po vseh gostilnah na Mlinem je bil velikanski naval; razume se, da se je radi prevelike gneče stvar nekoliko zakasnela. Po okrepčilu smo se podali v čolne in po jezeru na Otok k Materi Mariji, kjer je bila ob 11. uri sveta maša, ki jo je daroval zvezni duhovnik čast. g. prof. L. Arh. Pri sveti maši je svírala Jeseniška godba pod g. kapelnikom Kogojem.

Po sv. maši se je vršil na ravnici Blejskega otoka II. tabor Kranjske deželne gasilske zveze. Otvoril ga je tajnik deželne gasil. zveze gospod Lavtižar. Pozdravil je vse navzoče in dal besedo navdušeno pozdravljenemu gosp. dr. Peganu. Ta je vse gasilce, kakor tudi vse zbrano občinstvo pozdravil v imenu deželnega odbora. V krasnem govoru, ki je bil prekinjen z večkratnimi živio-klici, se je blagi gospod doktor spominjal časov turškega nasilstva in takratnih taborov na gričih ter z njimi primerjal današnji tabor Kranjske deželne gasilske zveze. Povdarjal je, kako je napačna politika, ki sega tudi v naše gasilstvo. To se vidi že iz tega, ker se naši najbližnji sosede, kot: ognjegasno društvo z Bleda, Rečice in Sela niso vdeležila našega slavljenja, saj še niti zastopnikov niso poslala. S tem so jasno pokazali, kaj da so in kako ljubijo svoje tovariše-sosede v občini! Vse za vero, dom, cesarja in z živio-klici na presvetlega našega vladarja Franca Jožefa I. je bil II. gasilski tabor zaključen. Odpeljali smo se zopet v čolnih nazaj na Mlino. Bila je potem defilacija pred zveznim odborom. Moštvo se je nato razvrstilo k obedu, delegatje pa so se podali v Petranov salon, kjer se je vršil občni zbor deželne gasilske zveze v najlepšem redu. Potem je bil banket, ki se ga je vdeležilo okoli 50 oseb. Omenim naj še, da kljub toliki množici je gosa Petranova najboljše postregla vsem gasilcem, zato ji gre pristojna zahvala. Domžalska, Jeseniška in Gorjanska godba so ves čas zabavale udeležnike.

Po banketu je bilo blagoslovljenje gasilnega doma in bencinmotorne brizgalne novega gasilnega društva Mlino. Blagoslov je izvršil naš domači č. g. svetnik ob asistenci gospodov župnikov iz Boh. Bele in Ribnega, za katero uslugo bodi vsem č. gospodom na tem mestu izrečena najpri-srčnejša zahvala. Po blagoslovu je imel slavnostni govor naš rojak čast. gospod Janez Piber, deželni poslanec. V svojem govoru je povdarjal pomen slavnosti ter priporočal hrabrost svojim rojakom, kakor so se hrabre po-kazale žene iz Mlina ob času Francozov pred sto leti, ko so ti hoteli oropati Mater Božjo na Otoku. Zahvalil se je možem, dekletom, sploh vsem, ki so s požrtvovalnostjo pripomogli do ustanovitve novega gasil-nega društva v njegovi rojstni vasi. Pri blagoslovljenju gasilnega doma smo tudi opazili našega dež. in drž. poslanca gospoda viteza Pogačnika in gospoda okrajnega glavarja Župneka iz Radovljice. Občinstva se je pa kar trlo. Nato je bila poskušnja z novo bencinmotorno brizgalno, dasi-ravno je že čas odhoda bil skrajen. Veliko gasilcev je nestrpno čakalo poskušnje. Z uspehom smo bili zadovoljni. Le cevi so puščale. A vsem ni bilo mogoče radi obilega ljudstva priti blizu.

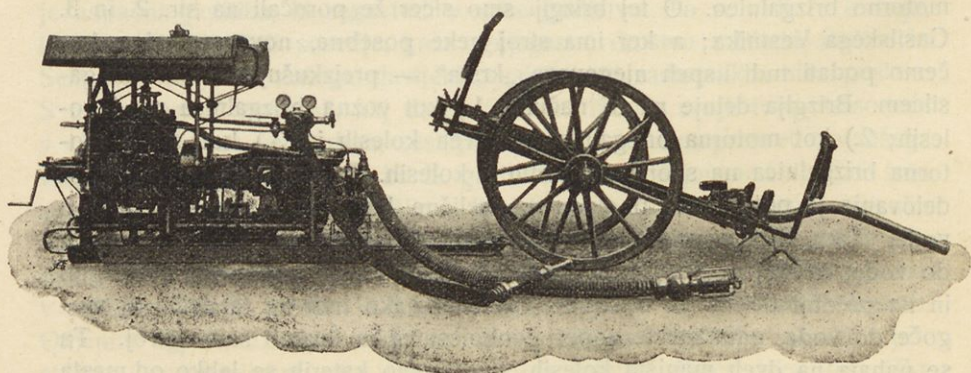
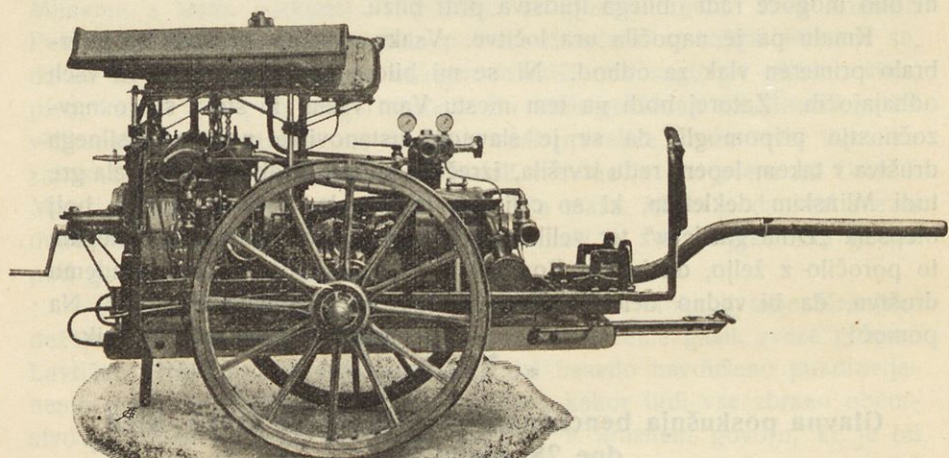
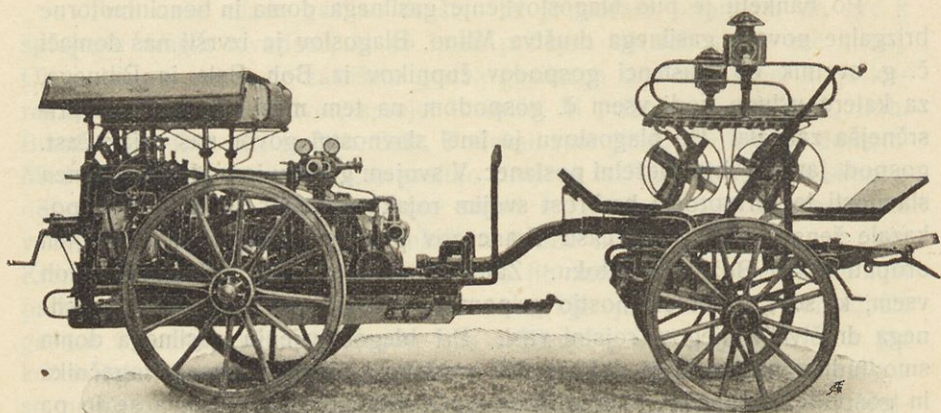
Kmalu pa je napočila ura ločitve. Vsako gasilno društvo si je iz-bralo primeren vlak za odhod. Ni se mi bilo mogoče posloviti od vseh odhajajočih. Zatorej bodi na tem mestu Vam vsem, ki ste s svojo nav-zočnostjo pripomogli, da se je slavnost ustanovitve našega gasilnega društva v takem lepem redu izvršila, izrečena najlepša zahvala! Zahvala gre tudi Mlinskim dekletom, ki so celi dan tekmovala, kako bi bolj in bolj olepšala „Dom gasilcev“ ter veliko pripomogla v korist društva. Skleпам to poročilo z željo, da bi dal Bog in sv. Florijan svojo pomoč mlademu društvu, da bi vedno delovalo Bogu v čast in bližnjemu v korist! Na pomoč!

Mihael Tavčar, načelnik.

* * *

Glavna poskušnja bencinmotorne brizgalnice Mlino - Bled dne 28. junija 1914.

Gasilno društvo Mlino-Bled je naročilo po zastopniku tvrdke Konrad Rosenbauer v Lincu, gospodu Francetu Samsa v Zagrebu, novo bencin-motorno brizgalnico. O tej brizglji smo sicer že poročali na str. 2. in 3. Gasilskega Vestnika; a ker ima stroj neke posebne, nove sestavine, ho-čemo podati tudi uspeh njegovega „krsta“ — preizkušnje — častitim ga-silcem. Brizglja deluje na tri načine: 1.) kot vozna brizgalnica na 4 ko-lesih; 2.) kot motorna brizgalnica na dveh kolesih in 3.) kot sama mo-torna brizgalnica na svojih posebnih 2 kolesih. Ta trojni način strojevega delovanja je potreben v pogledu na različne krajevne razmere in pristop vode. Tam, kjer je pristop vode obtežen, da se s celim vozom ne more do vode, razdeli se stroj v dva dela, in sicer na dvokolesnico z brizgljo in na prednji del, ki se odstrani. Odnosno, ako tudi na ta način ni mo-goče do vode, odstrani se zopet dvokolesnica in imamo samo stroj. Ta se nahaja na dveh manjših kolesih, s pomočjo katerih se lahko od mesta

do mesta na rokah prelaga. Stroj ima patentiran sistem za nakladanje; to je sestava, s katero lahko le dva gasilca stroj naložita ali razložita.

Ob II. glavni skupščini Kranjske deželne gasilske zveze na Bledu smo imeli priliko videti ta stroj v njegovem popolnem delovanju. Je res tako urejen, da odgovarja za vse krajevne razmere. Podati hočem glede na to poskušnjo nekoliko glavnih podatkov.

Stroj je kaj praktično delo z velikimi prednostmi. Videli smo, kako prihaja mrzla voda v najnoveji patentirani hladilnik, od tam gre v motor in iz njega zopet topla voda v hladilnik. V hladilniku se ohiadi in nato ponavlja svojo pot zopet v motor. Preveč topla voda se zamore na posebni cevi izpustiti ter hladilnik z mrzlo zopet avtomatično napolniti. Ta hladilnik je posebne vrednosti, ker je mogoče z vsako, tudi blatno vodo delati, ne da bi taka prihajala v motor. V tem slučaju mora se popred hladilnik napolniti s čisto vodo, na kar se potem zamore, kakor rečeno, z vsako vodo delati, celo z gnojnico.

Nadaljna prednost pri tem stroju je tudi, da se bencinski dim skoraj nič ne pokaže. Je namreč priprava, ki ga vduši pri izpuhavanju. Tretja prednost stroja je ta, da ima motor sam za sebe zopet dve kolesci za prevažanje na lice mesta. Motor leži namreč na okvirju, ki ima dva kolesčka; tako ne pride stroj v nikako dotiko s tlemi, stoji trdno in dela popolnoma mirno.

Požene se motor zelo enostavno: vretence se zaokroži, pa deluje stroj. Regulator služi, da se delovanje stroja po potrebi postavi v večjo ali manjšo moč, kakor to zahteva pač velikost ognja. Hoče li se motor ustaviti, se zapre regulator in stroj takoj obstane ter prestane tudi vsako delovanje z vodo.

Bencin se pretaka iz rezervarja po svoji cevi v plinski rezervar, kjer se spremeni v plin; kot tak prihaja v motor, da ga goni.

Užiganje motornih sveč je popolnoma sigurno. Motor poseduje 4 cilindre s 4 svečicami. Električno užigalo je hermetično zaprto tako, da ne more do njege nikaka mokrota. Pristop do ventilov je tudi enostaven, da se jih zamore z roko odkriti in očistiti. Samomazalo ima steklo; skozi to se lahko pregleduje stanje olja ter po potrebi doliva v za to določeno odprtino, ki pa je tudi zaprta.

Stroj ima več različnih ventilov, kakor: ventil za izpuščanje vode iz motorja, ko se delovanje preneha. Ta ventil se nahaja pod motorjem, da se eventualna voda, ki je ostala po delovanju v motorju, takoj lahko izpusti. Ta priprava je posebno za zimski čas praktična, da motor v shrambi ne zamrzne. V slučaju pa, da bi motor vendar-le zamrznil, lahko led s pomočjo svetilke stopimo, ako jo postavimo pod motor. Dalje so ventili za izpraznjenje vode iz hladilnika, kadar postane prevroča. Ta se nadomesti z mrzlo vodo s tem, da se črpalka odpre. Isto tako je kontrola za bencin v „plinčici“.

Vse te enostavne sestavine stroja zamore gasilec za nekoliko ur popolnoma spoznati ter s strojem sam delati.

Stroj sam ima centrifugalno črpalko, ki ima dve strani za črpanje vode in dve strani za vododajanje. Ta sestava je zopet tako urejena, da se po potrebi deluje na dve ali pa na eno cev; zamore pa se tudi delati na več strani, ako se ima razdelne cevi pri stroju.

Pri poskušnji na Mlinem je vodil stroj sam gospod načelnik Tavčar, v njegovi odsotnosti pa tudi drugi gasilci. Videlo se je veliko zanimanje pri delovanju tega stroja. Je pa tudi delal neprestano mirno in brez vsake neprilike, bodisi na eno ali pa na dve cevi ter na vsako dolžino.

Gospod načelnik Tavčar je prav srečen in zadovoljen s tem strojem. Ga pa hrani tudi v najboljem redu in snažnosti, pa saj ve, da je le tako pripravljen vedno za brezhibno delovanje. Društvo na Mlinem pa s tem strojem svojemu bližnjemu lahko hitro pomaga, upanje je, da bode vselej doseglo povoljne vspehe.

Velika blagodat je bencinka za vsako društvo, kjer primanjkuje delavskih moči, kajti pri tem stroju ni trpljenja, saj bencin žene vodo. Glavno pa je: prisotnost duha, mirno delovanje in pravilna sestava cevi.

Želimo mlademu društvu, da bode pri vsaki nesreči prvo in da bode svoji nalogi vedno kos. V to kličemo bratski „na pomoč!“

Maščevanje.

Zidovje golo, razdejano
otožno v jasni zrak štrli;
okrog vse tiho, vse požgano,
sledú življenja tu več ni!

Le dim prosojen še dviguje
iznad pepelnatih se tal
in potniku pripoveduje:
pred kratkim še tu dom je stal.

Mladenič nem ob razvalini
stoji in v grobljo to strmi;
budé se v duši mu spomini,
solzé mu silijo v oči:

Kakó tu bilo je vse živo,
kako cvetoče in glasno!
Skoz okno pa je nagajivo
v svet gledalo deklê lepó!

Častilec mnog se je ustavljal
in hrepeneče v okno zrl . . .
Zastonj je klical in pozdravljal,
zastonj v pričakovanju mrl!

Za enega le zvesto bilo
srcé mladenke je lepé . . .
A kaj se tu je z njo zgodilo,
kdo to povedati zdaj vé?!

Še par korakov, in zasliši
mladenič v vasi strašno vest . . .
Povrne se k požgani hiši
in k maščevanju dvigne — pest:

„Nesrečni tekmeč, kaj si storil?
Moj up na veke — z njo je strtl!
Nevesto plamen je umoril,
naj ogenj bo še — tvoja smrt!“

Fr. Rojec.

Spomenik gasilcem, ki so padli ali umrli za domovino.

Prost. gasilno društvo Št. Vid nad Ljubljano.

Fran Bitene, star 20 let, gasilec od l. 1914, cevičar, mizar, kot črnovojnik prideljen saniteti, prišel z bojišča bolan domov ter umrl dne 8. aprila 1915 v Podgori št. 19 pri Št. Vidu nad Ljubljano, kjer je tudi pokopan.

Anton Noveli, star 20 let, gasilec od l. 1912, podbrizgalničar, kmet, služil pri domačem pešpolku ter dne 15. junija 1915 padel na bojnem polju v Galiciji, kjer tudi počiva.

Rašica.

Lovrene Dečman, star 42 let, gasilec od l. 1912, odbornik, kmet, kot črnovojnik padel v Srbiji dne 26. novem. 1914.

Bevke.

Anton Jeraj, kmet, 19 let star, gasilec od l. 1913, trobentač, padel od krogle zadet 21. junija 1915 v Galiciji.

Janez Keržmanec, kmet, 19 let star, gasilec od l. 1915, padel od krogle zadet 21. junija 1915 v Galiciji.

Franc Korenčič, kmet, 34 let star, gasilec od l. 1912, padel, zadet od granate, 10. avgusta 1915.

Vsi trije počivajo v daljni zemlji gališki.

Voglje pri Kranju.

Josip Žerovnik, krojač, 35 let star, gasilec od l. 1905, črnovojnik, umrl vsled prehlajenja 21. aprila 1915, pokopan je v Šenčurju pri Kranju.

Studenč pri Postojni.

Josip Furlan, zidarski mojster, 34 let star, gasilec od l. 1903, četovodja plezalcev, umrl v Skopljem (Srbija) v aprilu t. l., kjer je tudi pokopan.

Franc Mrhar, posestnik, 29 let star, gasilec od l. 1913, umrl v Mahrohi na Ogrskem dne 30. julija 1915, kjer je bil tudi dne 1. avgusta 1915 pokopan.

Idrija.

Frane Bončina, rudar, gasilec od l. 1898, nadplezalec in odbornik, umrl 15. avgusta 1915 v Mauten na Zg. Koroškem ter ravnотam pokopan.

Stara Loka.

Janez Završnik, poljedelec, star 32 let, gasilec-plezalec od l. 1905, padel v Galiciji 16. oktobra 1914.

Stopiče pri Rudolfovem.

Josip Može, poljedelec, 20 let star, gasilec od l. 1913, padel ob Dnjestru 15. junija 1915 in je pokopan v Tlumaszu v Galiciji.

Anton Šimec, poljedelec, 40 let star, gasilec od l. 1913, padel 12. decembra 1914 v Bosni in je pokopan v Bosenskem Brodu v Slavoniji.

Bohinjska Bistrica.

Ivan Markež, hotelir, 39 let star, gasilec od l. 1908, društveni načelnik, korporal, vsled bolezni dobljene na bojnem polju v Galiciji, umrl 23. februarja 1915 v vojni bolnici v Št. Vidu nad Ljubljano. Pokopan je na pokopališču v Bohinjski Bistrici.

Janez Rozman, čevljar, 28 let star, gasilec od leta 1913, prišel od vojakov in umrl v Bohinjski Bistrici dne 22. avg. 1915.

Bohinjska Bela.

Frane Kapus, delavec, 27 let star, gasilec od l. 1907, namestnik četovodje, umrl v bolnišnici Radina pri Dukli v Karpatih.

Janez Pogačar, delavec, 20 let star, gasilec od l. 1912, varuh, umrl v bolnici na Ogrskem in počiva v mestu Bartfa na Ogrskem.

Andrej Zupan, delavec, star 20 let, gasilec od l. 1912, varuh, padel v Karpatih 23. februarja 1915; pokopan je v Jasienici v Galiciji.

Josip Burja, tesar, star 43 let, gasilec od leta 1906, plezalec, padel v Pšemislu, kjer je tudi pokopan.

Ambrus.

Venceslav Gregorič, posestnik, 28 let star, gasilec od l. 1914, umrl v bolnici v Vodovicah v Galiciji meseca novembra 1914 ter bil ravnотam pokopan.

Janez Hrovat, posestnik, 30 let star, gasilec od l. 1914, padel ob Dnjestru 18. junija 1915.

Preska.

Janez Žerovnik, kmetovalec, 22 let star, gasilec od leta 1912, padel 8. septembra 1914 in je pokopan v Kolomeji (Galicija).

Janez Cvajnar, kmetovalec, 22 let star, gasilec od leta 1912, padel 13. junija 1915 in je pokopan v Horodemki.

Verd.

Fran Travn, posestnikov sin, 20 let star, gasilec od leta 1903, umrl in počiva v mestu Kaproszvar na Ogrskem.

Breznica.

Franc Pogačar, posestnik, star 30 let, gasilec od leta 1902, plezalec in odbornik, voj. četovodja, padel 19. oktobra 1914 pri Wolczy Dolni v Galiciji, kjer je tudi pokopan.

Jožef Dolar, tesar, star 36 let, gasilec od leta 1907, sanitejec, umrl za kolero v Kalvariji (Galicija) 22. oktobra 1914 ter je ravno tam pokopan.

Trzin.

Ivan Ložar, kmetski sin, star 32 let, gasilec od leta 1906, odbornik, pri Krasniku v Galiciji ranjen 9. avgusta 1914 ter 15. aprila 1915 umrl v bolnici v Miškolcu na Ogrskem in bil tam pokopan.

Franc Kecejl, kmetski sin, star 31 let, gasilec od leta 1908, četovodja, voj. desetnik, padel 15. decembra 1914 pri naskoku reke Skolusein v Galiciji, kjer tudi počiva.

Franc Jeme, kmetski sin, 22 let star, gasilec od l. 1911, ranjen v Galiciji in umrl v bolnici na Ogrskem in bil tam pokopan.

Tomišelj.

Franc Modic, posestnik, 25 let star, gasilec od leta 1907, padel 14. septembra 1914 pri Grodku.

Vižmarje.

Ivan Bučan, mizar, star 28 let, gasilec od leta 1904, tajnik, voj. bataljonski ordonanc, padel v Galiciji meseca junija 1915, zadet od topove krogle, ravno ko je nesel povelje. Počiva ravno tam.

D o v j e.

Franc Skumave, posestnik, 36 let star, gasilec od leta 1908, nam. brizg. vodje, umrl v Srbiji na tifusu 17. novembra 1914 in tam pokopan.

Rudolf Peterman, posestnikov sin, 28 let star, gasilec od l. 1905, umrl vsled ran v Galiciji 16. junija 1915 in tam tudi pokopan.

Ivan Rabič, posestnikov sin, 26 let star, gasilec od leta 1905, padel in počiva v Galiciji.

Ivan Dovžan, posestnik in obč. tajnik, 32 let star, gasilec od leta 1901, društ. tajnik, voj. četovodja, umrl vsled ran dne 15. novembra 1915 v Kolomeji, kjer je tudi pokopan.

Josip Zima, posestnikov sin, 26 let star, gasilec od leta 1914, umrl za tifusom in pokopan v Galiciji.

Naj uživajo večno plačilo nad zvezdami! Slava njihovemu spominu!

Dopisi.

Iz zapisnika o XXVII. rednem občnem zboru prostovoljnega gasilnega društva v Št. Vidu nad Ljubljano ob novem letu 1915. Načelnik poroča: V minulem letu smo imeli vesele dogodke: slavnost 25 letnice itd. Pa žali Bog, veselje se je preobrnilo. Zgodovina bo pisala o tem letu, o grozni svetovni vojski. Dal Bog, da bi nam prineslo novo leto sveti mir in blagoslov božji. Mogočni Avstriji se je povodom grozne smrti nadvojvoda Fr. Ferdinanda in Njegove plemenite soproge vojvodinje Sofije Hohenberške vsilila vojska. S to vojsko so tudi naša gasilna društva prizadeta. Iz našega društva je bilo poklicanih skoro polovico članov v vojsko. Bog daj, da bi se zmagoslavni vrnili z bojišča ter se iznova posvetili gasilstvu. Ostali gasilci smo se, četudi zmanjšani po številu, doma s tem večjo vnemo krepko zavzeli za gasilstvo.

Pri večkratnih sestankih smo se navduševali za gasilska dela in reševalne akcije, ako bi prišlo do tega, da ranjenim vojakom po svojih močeh pomagamo. Pripravljeni smo z rokami in vozovi pomagati Rdečemu križu, zlasti ker je v tukajšnjem škofijskem zavodu za 1000 ranjencev pripravljenih postelj. Posvetili smo se nabiranju darov za Rdeči križ, posvetili smo svoje moči krajevni pomožni akciji v prid potrebnim rodbinam v poklicanih vojakov in za preskrbo gorke volnene obleke vojakom, ki trpe hud mrz v Galiciji in na Ruskem Poljskem. V to izvoljeni odbor je nabral za Rdeči križ 627 K 14 h. Volnene obleke so napletla dekleta in šolski otroci za 417 K 90 h. Poljskih pridelkov se je nabralo v vrednosti 619 K 60 h in denarja za domačo pomožno akcijo 253 K 52 h, skupaj toraj 1918 K 16 h. Storili smo le svojo dolžnost v častni meri. Bog plačaj

vsem, ki so pri tej akciji sodelovali in vsem, ki so kaj darovali! Toplo pa priporočam celo akcijo še nadaljnji naklonjenosti.

Kranjska deželna gasilska zveza je odposlala nad 2000 članov v vojsko; med njimi veliko načelnikov in tajnikov. Tudi sta bila odpoklicana: tajnik dež. gas. zveze, g. Lavtižar in urednik Gasilskega Vestnika, g. Slapšák.

Gasilska zveza skrbi za prospeh gasilstva in za reševalno službo. Ker pa nam je bila gmotna podpora ustavljena, ni mogel Gasilski Vestnik redno izhajati, četudi se opaža velika potreba ravno v vojnem času za pouk v tem pogledu. Omenjena dva funkcionarja sta še v vojaški službi pridno rabila pero in delovala za gasilstvo; žal, da gradivo ni moglo priti v natis. Pomagali smo si zategadelj z okrožnicami. — Opažalo se je, da so si pametni možje, dočim so odšli člani k vojakom, pomagali pri nekaterih društvi s tem, da so pritegnili dekleta za gasilsko delo, saj za gonitev brizgalne, kar je zares hvale vredno.

Slavno 25 letnice obstoja našega gasilnega društva se je sijajno in častno izvršila. Prišlo je obilo gasilnih društev z obiloštevilnimi gasilci. Ta prireditev se je res veličastno obnesla.

V naši kroniki ostane zabeležena v trajen spomin z željo, da bi se vršila in obhajala še 50 letnica našega gasilnega društva. V to pomagaj Bog!

Dne 28. junija smo se udeležili na Bledu slavnosti ustanovitve gas. društva in blagoslovljenja tamošnje bencin-motor brizgalne. Prijazni sprejem Blejčanov in gostoljubna postrežba nam ostaneta v hvaležnem spominu. Občnega zbora dež. gas. zveze se je tudi šentvidskih gasilcev udeležilo epo število. Ta občni zbor je pokazal, da gremo z naprednim delom naprej v prospeh slovenskega gasilstva.

To so bili veseli dogodki ravno minulega leta.

Ko smo se pa veseli vračali z Bleda proti domu, smo izvedeli potoma med železniško vožnjo (na postaji Kranj) o pretresljivem in groznem umoru našega prestolonaslednika in njegove plemenite soproge. Pričela se je doba žalosti. Vse se je potrto povpraševalo, kaj bo sedaj. Izbruhnili je vojska, strašna svetovna vojska, ki že mesece in mesece mori milijonske armade na raznih bojiščih. Kaj nam bo prinesla prihodnost, je vse v božjih rokah. Ta strašna vojska nam je prinesla draginjo in žuga z lakoto. Priporočam: Bodimo varčni, varčujmo z živili, ne trosimo denarja po nepotrebnem, bodimo trezni ter prosimo Boga, naj konča strašno vojsko z našo zmago.

Iz Sodražice. Slavimo slavno slavo slavnih! Bilo je pred sedemnajstimi leti. Mladenič pri 23 letih, ves goreč za gasilsko idejo, je med svojimi prijatelji izbral zavedne mladenče, ki so vzeli nalogo: ustanoviti gasilno društvo v Sodražici. Po trudapolnem delu in pripravljanju, po nasprotovanju od marsikateri strani, se je vkljub temu ustanovilo človekoljubno gasilno društvo.

Duša vsemu gibanju za gasilstvo je bil mladenič, ki ni odjenjal, da je bilo ustanovljeno gasilno društvo. Potem je bil društvu voditelj, učitelj, vežbalec itd. Koliko je žrtvoval v gmotnem in moralnem oziru za vzdrževanje društva, ni zapisano nikjer. Z jedno besedo: dal je mnogo več, kot si moremo predstaviti. — Naše gasilno društvo se lahko postavi v prvo vrsto gasilnih društev. Ima tri velike brizgalne, jedna med temi nova, izvrstna, od tvrdke „Smekal“. Potem se nahajajo dve brizgalni dvokolesni. Cevi ima društvo do 1000 m.

Obleke delavske za moštvo ima za 80 mož z vsemi pritiklinami, kakor: čelade, pasove itd. — Koliko je še družih podrobnosti, ki so pri gasilstvu neobhodno potrebne, ne bomo tukaj naštevati, ker bi se dopis preveč razširil.

Po njegovem prizadevanju so se ustanovila dva društvena oddelka, jeden za spodnje vasi s sedežem v Zamostecu, kjer imajo tudi svoj gasilni dom; drugi oddelek za zgornje vasi s sedežem v Globelji, kjer se bo mogoče v kratkem postavil gasilni dom. Paradne obleke ima društvo čez 50 črnih bluz s čepicami. Za vse to si je največ prizadeval, da je ali sam daroval, ali druge navduševal, da so podpirali z darovi, ustanovitelj gasilnega društva v Sodražici, gosp. **Anton Lovrenčič**, sedanji sodražki župan. Da bi društvo vsaj malo izkazalo čuta hvaležnosti, je bil ta vzorni gasilec, g. župan Lovrenčič, imenovan častnim načelnikom tukajšnjega gasilnega društva.

Dne 14. junija l. l. se mu je izročila častna diploma po deputaciji devetih članov-gasilcev s sedanjim načelnikom na čelu.

Po primernem nagovoru g. načelnika Jakoba Miheliča se je izročila diploma v roke odlikovancu, na kar so društveni pevci zapeli „Pozdrav“. Ginjen se je g. Lovrenčič zahvaljeval za udano hvaležnost in krasno odlikovanje ter voščil vso srečo in blagoslov gasilnemu društvu. Vsa druga — tako je omenil — tukaj ustanovljena društva, nimajo načelno tako blagega namena, kakor gasilna društva. Podpirajmo torej najbolj naše gasilno društvo. Po prijazni in ljubeznjivi zabavi, med katero se je izrekla še marsikatera beseda ter zapela marsikatera ljubka slovenska pesem, proizvajana pod spretnim vodstvom tovariša tukajšnjega organista g. Pucelj-a, z izvežbanimi močmi društvenih pevcev-gasilcev, so člani gasilci odhajali s zavestjo, da se je storil čin hvaležnosti napram odličnemu možu gasilcu, čigar zasluge so nevenljive. Čast komur čast!

Tajnik.

Vrl gasilec piše: Na Vašo dopisnico sem premišljeval o izdaji Gasilskega Vestnika. Vedno bolj me opominja, da z izdajo ni dolgo čakati, ker bi se očitalo, da smo zaspali in pa, ker je dovelj gradiva, ki bi zastaralo in pozneje ne bi imelo toliko pomena. Prav bi bilo, ako kar 2 številki izideta.¹⁾

Veliko gasilcev je pri vojaki. Sliši se, da ponekod domalega vsi. Naj jih spremlja blagoslov božji in sreča junaška, da se po slavni zmagi srečni in zdravi vrnejo zopet v svoje drage domove! Kaj pa doma ostali gasilci? Dolžnost naša je, da kolikor in kjer mogoče pomagamo, da varujemo zlasti sedaj naše domove ognja. Skrbeti nam je tudi, da bo gasilno orodje v lepem redu in za slučaj potrebe vedno pripravljeno. Kjer Vas je malo, pridobite za društvo mladih fantov ali starejših mož, ki so ostali doma. Treba bode tudi dekleta navaditi, da v slučaju ognja ne bodo brizgalne stale. Dobro bi bilo o tem kaj v Gasilskem Vestniku zapisati.²⁾

Prostovoljno gasilno društvo v Žirovnici je imelo vajo z brizgalno v eno uro oddaljeno vas Gorenje Jezero. Omenjene vaje se je udeležilo 18 članov. Ob 4. uri smo odkorakali ter prispeli na lice mesta ob 5. uri; bili smo od vaščanov prijazno sprejeti.

Ob tej priliki smo se tudi prepričali, da se zamore ob požaru briniti gori omenjena vas naravnost iz takozvanega brega Malenšče, ležečega v Cirkniškem Jezeru, kacih 330 m jugo-zahodno od vasi.

Brizgalna je delovala dobro, gasilci so kazali dobro voljo in zanimanje za gasilstvo. Vse se je izvršilo v veliko zadovoljnost vaščanov; temu priča je dar 20 K, ki ga nam je poklonil gospodarski odsek omenjene vasi. Iskrena zahvala mu!

Ivan Lunka, tajnik.

Ogenj na Zg. Brniku na Gorenjskem. Kritičen dan prve vrste sv. Peter in Pavel 29. junija! Kaj takega ne pomnijo stari ljudje v vasi!

¹⁾ Zdaj vidite, da se je Vaša želja kljub vojni vendarle uresničila. Ur.

²⁾ Za to ste Vi najbolj sposobni. Prosimo! Ur.

Cel dan je bilo hudo soparno, popoldne so se pa začeli proti severu zbirati sivi raztrgani oblaki, ki niso nič dobrega oznanjali. Proti peti uri popoldne vedno bliže. Ob petih pa je zagrmelo enkrat, drugič resk-pok! udarila je strela skoro sredi vasi v poslopje posestnika I. Močnika, vulgo Kodrana. K sreči, da je bil praznik, da nas je bilo nekaj gasilcev pri načelniku, odkoder ni bilo daleč do ognja in gasilnega doma. Ko slišimo pok, načelnik hitro skoči ven pogledat; komaj pa pride med vežne duri, že zavpije: Ogenj! nakar smo vsi skočili ven in ključ od doma s seboj vzeli. To se je v taki naglici naredilo, da je pred ko v dveh minutah tekla voda na ogenj. Ko pritečemo na kraj nesreče, zavpije načelnikova soproga: „Živina je še vsa v hlevih, a nobenega ni doma!“ Nato nas je nekaj kar v hlev skočilo po živino. Pri tem se je posebno odlikovala načelnikova soproga, ne meneč se za nevarnost, saj se je že goreča streha vdiral na nas. Gospodar in gospodinja te hiše sta šla v uro oddaljeno vas v gostije, posli pa vsak po svoje. Naj prvo smo pričeli pri hiši in smo tudi najbolj prav zadeli; zakaj ako bi se nam ne bilo posrečilo jo obvarovati, bi bila pogorela skoraj vsa vas z malimi izjemami. Hiša se je skup držala s hlevom in podi, ki so bili s slamo kriti. Tik hiše je bilo osem voz mrve, ki je napravljalo tak silen ogenj, da se je čuditi. Strele so kar švigale. Enkrat je, ko je bil najhujši ogenj, vdarila v sredo ognja. To je videl najbolj načelnik, ki je brizgal s prvega nadstropja doli na ogenj in sosednjo hišo. Ta hiša je oddaljena komaj štiri metre čez cesto. Bila bi tudi pogorela, ako bi bili zamudili le par minut. Prav tako bi uničil ogenj celo vrsto drugih hiš. Načelnik pravi, da ko je strela udarila v ogenj, je plamen kar na strani zbil, da se je pokazal dim in malo je manjkalo, da ni sam padel. Ni izključno, da je vdarila strela tudi v sosednjo hišo I. Gasperlina Smoleta, ker je v veži ves obok razpokan, ko pred ni bil. Enkrat je treščilo tik vasi v nek kozolec. Ravno v tem času pred štirinajstimi dnevi je pa strela vdarila ravno tik tega kozolca v smreko in v nek kozolec v bližini vasi. Pri posestniku Smoletu se je posrečilo obvarovati hlev največ z malo „berglasto“ brizgalno, s katero so pridno od znotraj pod streho gasili, ko je ogenj od treh strani ovijal poslopje. Ampak položaj je bil silno neugoden: na severni strani hiša, štiri metre oddaljena od pogorišča, s slamo krita; na vshodni strani podi I. Močnika, čez cesto kakih pet metrov; na južni strani hlev A. Žnidarja, samo en meter šestdeset centimetrov oddaljen. Ko bi se ta hlev ne bil obvaroval, bi bili pogoreli podi Žebovca in Smoleta. Zasebnici Luciji Kimovec je pogorelo vse, ker je bila bolna in ni mogla sama nič oteti. Ko so ljudje prišli, je bilo prepozno; v leseno hišo se ne more, ako je enkrat rdeč petelin na strehi. Ko je nekoliko pominul vihar in treskanje, je prišlo tudi gasilno društvo Cerklje na pomoč, ker prej ni bilo varno hoditi od doma. Za tem so prišli tudi Senčurci, ki pa so že doma en kozolec pogasili. Gasilno društvo Voglje se je pa vrnilo, ker že ni bilo nevarnosti več. Pri takih slučajih se vidi, ali je v vsaki večji vasi potrebna požarna bramba ali ne. Ko bi je v naši vasi ne bilo, bi bila polovica vasi danes v pepelu. Naj se gasilec ne boji znoja, saj plačilo ga čaka onkraj groba! Vse Bogu v čast in bližnjemu v pomoč! Gasilski pozdrav!

J. Jenko, Zg. Brnik.

Iz Vipave. Naše gasilno društvo obstoji že od leta 1882. Delovalo je prav dobro, ker je imelo lepe ustanovnike, kot je bil znani vipavski grof Lanthieri, navdušeni podpiratelj društva, ustanovnik in načelnik več let. On se ni oziral na nobeno stran, bil je priljubljen mož, vsakemu gasilcu pravi tovariš. V kroju ni poznal nič družega kot svoj poklic, kar

je bil izvoljen. Prvi je bil pri vajah in prvi pri požaru, tako da je bil res za zgled vsakemu gasilcu. Žali Bog, da se je potem vse obrnilo. Začela se je politika mešati v društvo. Dobri grof se je naveličal tega in zapustil društvo. Tudi pri občini se je godilo enako. Grof se ni maral poslej v nobeno več vtikati. Nas pa vendar ni pozabil! Društvu je bil še vedno naklonjen; nam ni odklonil ničesar, še celo konje in kočijaža nam je za vaje ali k požaru dal v sili na razpolago. Tudi gasilni prostor dal je nam brezplačno do svoje smrti. Prišle so pa par let pred njegovo smrtjo neke nespornosti s prejšnjimi občinskimi očeti. To ga je tako užalilo, da nas je zapustil in se preselil na Italijansko v mesto Trešoldo. Tam je živel še nekaj časa. Mrtvega so pripeljali v Vipavo in položili v družinsko rakev. Po njegovi smrti smo morali ven iz dosmrtnega stanovanja. Toda kam? Nikjer nismo imeli zato pripravnega prostora. Po različnih hišah je bilo vse razkopano, tako da je bilo vse narobe. Društvo je stalo ob robu propada. Zlasti še, ker se načelnštvo ni hotelo veliko več brigati in so prišle v društvo nasprotnosti in prepiri. Zdaj so vzeli v roke društvo pravi gasilci. Niso se strašili dela. Izvolili so si nov odbor. Ta je začel delovati. Stari gasilski zvezi se je takoj odpovedal, tam ni imelo društvo nikoli nič zaslonbe (vsega skupaj je dobilo v vseh letih 100 kron podpore), pristopilo je k novi zvezi, sezidalo si lep gasilski dom, ki je bil sila potreben. Prav nujno potrebni smo še nove lestve; nadejamo se, da si jo bomo nabavili v kratkem. Brizgalno imamo snemalko, od tvrde Samasa v Ljubljani. In eno staro občinsko, ki pa vode ne črpa več. Za sedaj moramo potrpeti s tem, kar imamo. Da imamo tak lep dom, na lepem prostoru koncem trga, moramo se zahvaliti gg. občinskim odbornikom, g. županu in deželnemu poslancu Mirko Perhavcu posebno pa še našemu rojaku, deželnemu odborniku g. dr. Vlad. Peganu. Kadar pride on v Vipavo in da sreča kakega znanega gasilca, reče: „Delaj, priden bodi pa ubogaj!“ Ta izrek je lep, ker v resnici s tem se lahko kaj doseže.

Stari gasilec.

Brusnice, dne 7. junija 1914. Naznanjam Vam, da smo na binkoštno nedeljo spremili k večnemu počitku nepozabnega gospoda nadučitelja, društvenega tajnika. Naše društvo mu dolguje veliko; prav težko ga bo pogrešalo, ostal nam bo vedno v prijaznem spominu. — Dalje Vam naznanjam, da je bilo naše gasilno društvo 4. junija zopet obveščeno o požaru v vasi Gabrje. Okoli pol 9. ure zvečer smo izvedeli za požar, v teku 20 minut smo že bili na kraju nesreče z 20 možmi, z vozno brizglo in vso gasilsko pripravo. Našemu delovanju se ima velika vas Gabrje zahvaliti, da se ni zopet pripetila tako velika nesreča, kakor pred par leti. Imelo je naše društvo veliko zabavljivcev; rekli so, da nima društvo nobenega pomena za naš kraj. Res, eno leto smo imeli mir pred požarom, ali sedaj pa kar dvakrat v 14 dneh. Pokazali smo, kaj znamo in dokazali, ali je gasilno društvo potrebno ali ne. Mislim, da so sedaj sprevideli tudi naši nasprotniki, kaj premore združena moč. Kličem vsem tovarišem gasilcem: Pustimo nergače zbadljive v miru in delajmo nemošteno naprej po svojem geslu: Bogu na čast in bližnjemu v pomoč! — Gasilski pozdrav!

A. Hudoklin.

Preska, meseca junija 1914. Dne 10. t. m. smo položili k večnemu počitku prvega umrlega društvenega člana, vnetega in vrliga gasilca Jančeta Trampuš. Umrli je bil od ustanovitve društva vodja brizgalne za vasi Seničica in Golobrd. Ob lanskem katoliškem shodu v Ljubljani je, dasi že bolan, še častno nastopal in vzdrževal red pri sprevodu. Dolgo in hudo bolezen je mirno prenašal, dokler ga ni, udanega v Božjo voljo,

v najlepši moški dobi položila smrt na mrtvaški oder. Tovariši-gasilci smo ga spremili na njegovi zadnji pot. Mir in pokoj njegovi duši! — Nova, lepa in prostorna stavba — Gasilski dom — je dodelana. Načrt za stavbo je prevzel naš zvezni predsednik g. Anton Belec; zidarsko delo je izvršil g. Ivan Kožuh, zid. mojster in načelnik gasilnega društva v Sori; tesarsko in mizarsko delo sta pa lično napravila domača mojstra: gasilca Janez Starman in Fran Peternel. Stavba je v resnici lepa in zelo praktična; vsak, ki jo vidi, jo hvali. Z novim gasilnim domom smo se seveda občutno zadolžili, pa korajže s tem ne izgubili; zato bomo še potrkali na dobra srca, da nam pomorejo; tudi deželne podpore, upamo, bomo dobili v poplačilo naše lepe in praktične gasilne shrambe večjo vsoto. Gasilni dom bo še to poletje slovesno blagoslovljen, na kar že sedaj opozarjamo. Na pomoč!

Lovro Hafner.

Št. Vid nad Ljubljano, dne 6. junija 1914. Dne 5. junija 1914 popoldne ob 10. uri je gorela hiša Mihe Kopač na Brodu. Močan veter je tudi sosedno hišo Ivane Trnovc naglo zažgal. S slamo kriti hiši sta bili naglo v ognju. Gasilci iz Tacna, Gamelj, Vižmarjev, Guncelj, Št. Vida, Staneč, Rašice in Pirnič so bili kmalu na mestu in so rešili, kolikor še ni plamen dosegel, bližnje hiše obvarovali, goreče pa pogasili. Gasilci so svojo dolžnost zelo pridno, lepo in točno izvrševali. Šest brizgalen je bilo naglo postavljenih in so nemoteno vodo metale. Dokaz, da imajo veliko dobrih vaj, za kar jim gre zaslužena čast. Poveljstvo je vodil načelnik Belec. Pogorelca sta bila zavarovana.

A. Belec.

Medvedje brdo pri Logatcu. Naše društvo je spremilo k zadnjemu počitku podpornega člana Jožefa Kogovšek dne 14. maja 1914 z zastavo na pokopališče v Zavracu. Mož je bil blagega značaja. Na bolniški postelji je bil eno leto. Naklonjen je bil gasilnemu društvu že od začetka. Leta 1908. ga je zadela nesreča. 17. avgusta je treščilo ob 11. uri dopoldne v hišo s slamo krito. Naša požarna bramba je bila pri ognju. V Potoci pri Jožefu Petkovšku je tudi treščilo v hlev. Ubilo je enega bika. Megla je bila gosta, da se je na 5 metrov komaj mož poznal. Treskalo in grmelo je, da je bilo groza. Dež je padal kakor iz škafe. Kar zapoje rog tisto žalostno pesem: Možje, k orodju, bližnjemu v pomoč! Komaj smo bili 500 metrov od gasilarne, smo bili že vsi premočeni. Kljub temu smo bili kmalu na licu mesta. V Potoci posrečilo se nam je, da smo okoli stoječe hiše in drugo poslopje obvarovali, tako da ni bilo več nevarnosti. Kar drugič zapoje rog: Ogenj! Oddaljeni smo bili 20 minut. Kar je moglo, je teklo moštvo. In brizgalna je bila v 10 minutah na mestu, ker smo imeli dobre konje, akoravno je bil prav hud klanec. V četrtni uri smo ogenj popolnoma udušili. Smo Kogovšek velike nesreče obvarovali, ker so bila vsa poslopja s slamo krita pa čisto zapraja. Hlev velik, polno sena, 30 goved; kozolec velik in poln žita. Zato je mož poslej zmeraj društvo podpiral do svoje smrti. Lahka mu bodi zemlja!

Tomaž Rupnik.

Iz Cerknice. Dragi Gasilski vestnik, odkar prihajaš med svet, še nisi nič poročal o našem društvu. Naše gasilno društvo se je zopet spravilo v življenje. Ni se uresničila želja nekaterih članov, da bo po njih odstopu društvo popolnoma zaspalo. Na občnem zboru 1. februarja 1914 so odstopili trije in potem je njim sledilo še par drugih. Kot vzrok za ta nečasten korak navajajo, da jih občina in deželni odbor nista hotela podpirati. Res je, da visoki deželni odbor naše prošnje še ni rešil in da jim občina ni dala denarja na roke — je pa občina vse račune za društvo poravnala tako, da te vsote presegajo več kot je občina imela v proračunu.

Na izrednem občnem zboru dne 5. junija 1914 se je zopet konstituiral odbor. Gasilnemu društvu, posebno novim članom, polagamo na srce, naj bodo stanovitni in vstrajni, ker le z vstrajnostjo bomo nekaj dosegli.

Komaj se je naše mlado društvo oživilo, že se je jelo temeljito pripravljati, da bo kos svoji nalogi, kadar priinese potreba. Imeli smo že več vaj, izmed katerih omenjamo zlasti prvo, ko je društvo — posebno plezalci — rabilo lestve in vrvi na visoki hiši (menda prvič pri tem društvu), ki so ležale dosedaj nepoznane v shrambi. Šlo je vse bolj počasi, pa to je komaj začetek. Pokazali smo, da se bomo prizadevali, popolnoma se izuriti, da bo društvo vsestransko pripravljeno.

Društvo se je udeležilo dalje sv. maše zadušnice za rajnim prestolonaslednikom in na rojstni dan našega cesarja — 18. avgusta.

Na večer pred 18. avgustom smo okrasili na našem revnem domu cesarjevo podobo. Posebno se je po trgu bleščal razsvetljeni napis „Viribus Unitis“. Napravili smo po trgu bakljado; za nami pa je korakalo mnogo občinstva ter pelo cesarsko pesem.

Ko poročam o našem društvu, moram tudi povedati naše težave, težave, pod katerimi vidno trpi naše društvo. Katere pa so te težave?

1. Nimamo prostora za shrambo orodja.

2. Nimamo cevi.

3. Imamo polomljen voz.

1. Nimamo doma. Kako to? bo marsikdo rekel, saj ima požarna bramba v „Taboru“ svojo shrambo! Res, ampak ta shramba je: a) zelo majhna, da, veliko premajhna, tako, da stoji voz na vozu, kar gotovo pri nobenemu društvu na Kranjskem ni kaj tacega videti; b) je pa tudi shramba zelo vlažna, — tako da nam vse cevi strohnijo (segnijejo). Od tod tudi naša tožba, da

2. nimamo cevi. Vedno jih kupujemo, pa eno leto ali dve so dobre, potem pa puščajo kot rešeto. Sedaj jih zopet potrebujemo krog 150 m. Brez cevi tudi najboljši gasilci ne morejo uspešno gasiti. Tukaj pripomnimo, da smo glede doma napravili lepe načrte, ki pa bodo vsled vojne nekaj zaostali, a na vsak način bomo gledali, da jih sčasoma vresničimo.

3. Imamo polomljen voz. Prejšni odbor gasilnega društva je bil tako moder, da je dal ta voz za moštvo delati neveščakom. Stal je voz krog 1000.— K. Če bi se ta voz naročil iz tovarne, bi dobili za ta denar dober in lahek voz. Sedaj pa imamo voz, ki v nobenem oziru ne odgovarja društvenim potrebam. Voz se je rabil parkrat, pa kadar se je rabil in po vsaki rabi se je moral dati popraviti in vsaka taka poprava je stala denarja. Pri vozu so se pokazali nedostatki: je predolg, osi (akse) so prešibke, tir preširok itd. Sedaj je voz zopet neraben in če hočemo, da ne bo toliko denarja nerabnega ležalo v shrambi, moramo dati voz temeljito popraviti — in zato bi bilo treba zopet denarja.

Zakaj sem vse to opisal? Opisal sem zato, da vzbudim nekaj zanimanja za naše društvo, drugič da merodajne faktorje opozorim, kako živo potrebuje naše društvo pomoči — pa izdatne pomoči! Obrnili se bomo iznova na visoki deželni odbor, da našo prošnjo ugodno reši.

Op. ured. Spoznanje samega sebe je prva in najboljša pot k zboljanju. Zdi se nam, da je zavel v Vašem društvu dober duh. V najkrajši dobi je vtisnil gasilskemu delovanju pečat novih in smotrenih smeri. Pri takih možeh, kakor ste se zdaj pokazali, se mora tudi polomljenemu vozu! rešestim cevem in zaдуhlemu in odločno premajhnemu domu obrniti kmalu na boljše, kar Vam prav iz srca želimo. Na vse zadnje tudi Zveza ne bo zadnja, kadar bo treba reševati prošnje za vrle naše požarne brambe,

Bevke pri Vrhniku. Dne 8. maja 1914 je nastal ogenj pri gospodarskem posloplju Janeza Janša v Bevkah št. 10. Zavarovan je bil pri zavarovalnici v Gradcu. Ogenj je nastal po otrocih. Kakor hitro smo zapazili ogenj, smo hiteli z vso hitrostjo po brizgalno, jo kar ročno pripeljali na lice nesreče in hitro vredili. Se je v resnici mudilo. Ljudje so na vso moč hiteli in so vodnika brizgalne, ki jo je vrejeval, po nesreči pritisnili na roko, da se mu je zlomila. Drugi dan smo ga peljali k zdravniku na Vrhniko. Ako ne bi tako hitro zapazili ognja, da bi nam všel v streho, ki je bila slamnata, bi skoro gotovo pogorela cela vas, ker se nahaja imenovano poslopje v sredi vasi in so v bližini 1:20 m takoj slamate strehe v taki goščavi, da je brez misli, da bi mogli potem še kaj pomagati. Da bodete vedeli, v kaki nevarnosti smo vsi bili, Vas vabimo, da si Zveza sama po svojem zastopniku ogleda kritično mesto. Vsak, kdor vidi to poslopje, se čudi, da smo zartrli ogenj pod slamnato streho, ko je že pod, ki je za mlatiti, popolnoma obgorel.

Janez Smuk.

Op. ured.: Prosim, prečitajte pazno današnji članek „Splošno o gašenju“. Če bi tudi ognjene strele padale z neba, gasilec mora ohraniti hladno kri, sicer so nesreče neizogibne. Sicer pa Vam moramo čestitati, da ste ogenj udušili v kalu in s tem rešili ljudskega premoženja na tisoče in tisoče. Ta namen imajo pred vsem gasilna društva: zabraniti! Druga naloga je še-le: gasiti. Žal, da naše gasilstvo še ni tako izpopolnjeno, da bi se moglo po teh točkah ravnati. Toda v krajih, kjer so gasilna društva, je to mogoče. V to je treba le vaje in čuječnosti, torej vedne pripravnosti.

Iz Kroke: Iz našega trga je odšlo 12 gasilcev med bojni grom. Med temi je umrl junaške smrti na severnem bojišču vrli mladenič, gasilec Jakob Pogačnik. Bil je vnet gasilec, kar priča zlasti to, da je bil pri dveh požarih poškodovan, ker je hotel biti vedno prvi pri najhujšem delu. Najbrže je tudi njegova velika gorečnost in srčnost na bojnem polju bila vzrok njegovemu prezgodnjemu grobu. Blagemu in junaškemu tovarišu časten spomin!

Dne 10. marca pa smo spremili k zadnjemu počitku starosto gasilcev, našega priljubljenega tovariša Valentina Rajgelj star. Bil je gasilec z dušo in s telesom. Manjkalo ga ni pri nobenem nastopu. Bil je vzor vsem gasilcem. Zelo si je želel biti pri društveni petindvajsetletnici, ki jo bomo obhajali leta 1918, pa mu že ni bilo usojeno. Pokojni Rajgelj je bil od zibelke — ustanovitve pri društvu. Tovariši so ga spoštovali in ljubili, bil je nekak oče med gasilci; zato ni čuda, da je bil tudi večletni društveni odbornik. Naj bi imel Rajgelj mnogo posnemovalcev! Bodi mu zemljica rahla! V društvu pa ga ohranimo v častnem spominu!

J. Pleničar.

Požar dne 26. marca 1914 na Zgornjem Brniku pri posestniku Franc Kepicu. Kakor hitro se je opazil požar, sta bila vprežena brizgalna in cevni voz v par minutah. Brizgalna je delovala na dve cevi uspešno in je po vstrajnem delu obvarovala nadaljno razširitev ognja pri skoro na kupu ležečih raznih poslopljih. Ko je bilo razširjevanje ognja izven nevarnosti in je zadostovala domača vaška Zgornjebrniška požarna bramba, se je odstranila cerkljanska brizgalna.

Ivan Jenko.

Prošnja. Ne pošiljajte dopisov, prosimo, tajništvu v Spod. Šiško, temveč uredništvu v Radovljico. Gosp. tajnik je itak že z delom preobložen, zato ga mu ne nalagajmo še po nepotrebnem! Sicer je pa tudi grošev za poštino škoda; iz Šiške v Radovljico pošta ne vozi zastonj! Torej: Kar je za list, naravnost uredništvu v Radovljico na Gorenjskem!

Tajniške vesti.

II. letnik Gasilskega Vestnika. Po daljšem odmoru, ki so ga povzročile deloma vladajoče izredne razmere, deloma tiskarniške in druge neprilike, gre v svet 4.—5. številka Gasilskega Vestnika.

S tem zaključujemo II. letnik Gas. Vestnika (1914/15). Zvezna društva ga dobe brezplačno v tolikih izvodih, kolikor so jih z naročilnim listom št. 109 naročila. Društvom pa, ki naročilnih listov niso vrnila, smo poslali le po nekaj izvodov. Ker smo pa oskrbeli večji natis, da je v zalogi tudi za pozneje, ko se zopet prične redno delo povsod, se društvom po potrebi še lahko postreže. Naročila naj se pošiljajo na naslov: Tajništvo Kranjske deželne gasilske zveze, Ljubljana, Ahacljeva cesta 9. Dolžnost doma ostalih gasilcev pa je, skrbeti, da pride list v roke vsem, kojim je v smislu zvezne okrožnice št. 109 namenjen.

Celotni letnik 1914/15 naj se hrani, da se dá — če ne takoj, pa pozneje — v vezavo.

Prva številka III. letnika (1916) izide najbrže po Veliki noči. Nadaljevali bomo pa potem kolikor in kakor bo pač v danih razmerah mogoče.

Gasilski Koledar je razposlan vsem naročnikom. Nekatera društva ga naročajo še le zdaj, dasiravno je bilo v okrožnici št. 107 izrecno dostavljeno, da se na poznejša naročila ne bo moglo ozirati. Število naročnikov je ostalo isto kot lansko leto. Precej izvodov koledarja se je rade volje brezplačno poslalo tovarišem, ki so se zanj oglasili z bojnega polja.

Občni zbori. Občni zbor naj bi imelo vsako gasilno društvo. Volitve seveda odpadejo, pač pa naj se izvoli povsod začasno društveno vodstvo, ki po potrebi lahko obstoji iz več članov. To naj skrbi, da se društveno življenje poživí. Nabirajo naj se novi člani ter zlasti povsod skrbi za naraščaj. Račune je treba natančno pregledati in zaključiti.

Poročilo o občnem zboru in računski zaključek (tiskovina priložena!) naj se čimprej pošlje na naslov: Tajništvu Kranjske deželne gasilske zveze, Ljubljana, Ahacljeva cesta 9.

Spomenik gasilcev, ki so padli ali umrli za domovino. V smislu zvezne okrožnice št. 300 pričeli smo s priobčevanjem imen padlih in umrlih tovarišev-junakov in sicer v istem redu, kakor poročila oz. izkazi dohajajo.

Par daljših životopisov in slik smo morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjo številko.

Ponovno pa opozarjamo, naj se izkazi napravljajo natančno kakor kaže tiskovina, priložena zgoraj omenjeni okrožnici. Nekaj takih tiskovin (izkazov) je še na razpolago pri tajništvu.

Gasilno orodje, cevi in obleka. Skrbite, da bo gasilno orodje v redu in vedno pripravljeno, da v slučaju nesreče ne bo neprilik. Cevi in obleka naj bo dobro posušena in na suhem spravljena, ker se sicer kvari. Vse to je danes mnogo več vredno kot kdaj poprej, ker so se cene gasilnega orodja, cevi in blaga za obleke nele podvojile ampak celo potrojile. Cevi, ki so prej stale po 2 K, stanejo danes po 6 K, pa jih niti

dobiti ni. Zato pa je treba na to kar imamo toliko bolj paziti. Bodimo zadovoljni, da smo pred izbruhom vojske opremili mnogo društev z vsem potrebnim.

Tudi za paradno obleko odsotnih gasilcev je sem in tje treba vprašati, kje in kako je shranjena.

Toraj skrb za vse, kar smo si s trdom in znatnimi izdatki nabavili!

Poročila o požarih so poslala — odkar je izšla zadnja številka Gasilskega Vestnika — gasilna društva: Ambrus (Kal), Vipava (Slap pri Vipavi), Grosuplje (Grosuplje), Kandija (Podhosta), Cerklje (Zg. Bernik), Dobrova (Dobrova), Naklo (Pivka), Št. Jurij pri Grosupljem (Ponova Vas), Motnik (Motnik), Verd (Stara Vrhnika), Stara Vrhnika (Stara Vrhnika), Spod. Idrija (Krnice), Št. Jurij pri Grosupljem (Št. Jurij), Stopiče (Konec), Medvedje Brdo (Rovte), Nadgorica (Črnuče), Grmovlje (Hudenje), Črnuče (Črnuče), Bevke (Bevke), Zalog-Sp. Kašelj (Zalog), Sv. Gregor (Doljnje Podpoljane), Cerklje pri Kranju (Dvorje) in Idrija (Idrija).

† **Josip Lavtižar.** Naj bo s temi vrsticami postavljen skromen spomenik vrlemu možu in navdušenemu gasilcu tov. Josipu Lavtižarju, načelniku gasilnega društva v Pirničah pri Medvodah, ki je umrl dne 11. septembra 1915 ter bil dne 14. septembra 1915 pokopan na župnijskem pokopališču v Smledniku. Da je bil kot posestnik in gostilničar na Vrju, uslužbenec Medvodske papirnice, podžupan občine Šmartinske ter načelnik gasilnega društva Pirniškega znan in priljubljen ne le doma ampak tudi daleč na okrog, je pokazal njegov pogreb, katerega se je navzlic neugodnim prometnim razmeram udeležilo lepo število sosednih gasilcev in drugih njegovih prijateljev, kakor tudi zastopnik dež. odbora g. dr. VI. Pegan in zastopnika zveznega predsedstva. V starosti 60 let je zapustil svoje ljubljene tovariše, ki jim je bil od ustanovitve društva l. 1901 do l. 1911 dobrohoten podnačelnik, od l. 1911 do svoje smrti pa vrl in skrben načelnik. Pirniško gasilno društvo opravičeno žaluje za njim. Žalujemo pa za njim tudi drugi, ki smo ga poznali po njegovem delu, pogrešamo ga toliko bolj, ker nas je zapustil v tako težkih časih, ko takih mož potrebujemo in bomo potrebovali bolj kakor kdaj poprej.

Naj mu bo ohranjen blag in časten spomin!

Pomožne akcije. Tovariši! Sodelujte po vseh svojih močeh kjerkoli in kakorkoli morete pri raznih pomožnih akcijah v prid našim vojakom ter njihovim vdovam in sirotam!

Listnica tajništva. Gas. društvu T. in tov. J. na D. Za to štev. ni bilo mogoče, pride prihodnjič. Slike vrnem takoj, ko dobim kliše.

Kdor pošlje sliko o padlem ali umrlem gasilcu, naj vedno tudi poroča, če in v kateri štev. Ilustriranega Glasnika je bila slika priobčena.

Na današnji članek „Skrbimo za naraščaj“ (str. 52) še posebej opozarjam vse tovariše, ki jim pride list v roke.

Pozor!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh po predpisih Kranjske deželne gasilske zveze v predmet spadajočih potrebščin.

Za strogo solidno postrežbo jamči od leta 1830 obstoječe domače podjetje

BENEDIKT & Co.,
Ljubljana,

v palači Mestne hranilnice.

Ilustrovani ceniki so na razpolago.

Obvestilo.

Glede na trajajočo vojsko mi je zelo žal, da za leto 1915 ne morem novega cenovnika izdati. Vsled tega prosim vse dosedanje cenj. odjemalce kakor tudi na novo pristopile, da se blagovolijo poslužiti mojega cenika od leta 1914. Ker pa so cene na vseh predmetih zelo poskočile, sem primoran pri cenah dotična povišanja priračunati.

Ob enem mi je čast vljudno poročati, da je moj sodrug gospod **Henrik Kneitschel** izstopil iz moje tovarne dne 1. aprila t. l. in da sem prevzel v svojo režijo **Konrad Rosenbauer,**

tovarna gasilnih predmetov in brizgalnic v Lincu/D.,

ki jo bodem na isti način, kakor dosedaj, dalje vodil sam in stroje izdeloval najmoderneje vrste.

Vsa cenjena naročila in dopise prosim, da se blagovoli nasloviti name ali pa na gosp. **Fran Samsa, zastopnik tovarne Konrad Rosenbauer v Zagrebu, Gunduličeva ulica št. 23.**

Slednjič se zahvaljujem vsem cenjenim odjemalcem, ki so do sedaj trdki **Konrad Rosenbauer & Kneitschel** izkazovali svoje poverenje, da isto blagovole tudi zanaprej meni izkazati ter obljubujem, da bodem naklonjenost cenj. odjemalcev — slavnih gasilnih društev in občin — vedel ceniti in vedno samo z modernimi stroji in gas. potrebščinami postreči.

Z odličnim spoštovanjem

Konrad Rosenbauer v Lincu/D.

V Ljubljani, meseca maja 1916.

GASILSKI VESTNIK

Glasiło

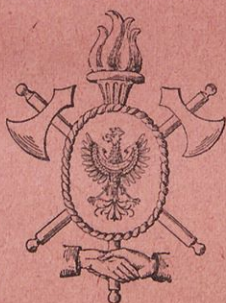

Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani.

Izhaja vsaj šestkrat na leto ter se pošilja članom-gasilcem zastonj.

Naročnina znaša na leto 4 krone.

:: Leto III. ::

Štev. 1.-2.

VSEBINA:

	Stran		Stran
1. Gasilskemu domu	1	11. Gasilski Vestnik	13
2. 2. decembra 1915	1	12. Govor ob izročitvi diplome	14
3. O splošnem stanju našega gasilstva	2	13. Drugi govor ob izročitvi diplome	14
4. Nekaj zgodovine in statistike	4	14. Pozdrav vrlemu možu	15
5. Kako je načelnik Nace „pre- ustrojil“ svoje gasilce	5	15. Okrajne gasilske zveze	15
6. Nočni čuvaj	7	16. Deželna strojna dobavna za- druga za obrtnike	18
7. Nujna prošnja	7	17. Spomenik gasilcem, ki so padli ali umrli za domovino	19
8. Naš naraščaj	8	18. Dopisi	20
9. Vrlemu tovarišu — v slovo	11	19. Vprašanja — odgovori	23
10. Vojni gasil. sklad Kranj. dež. gas. zveze za onemogle gas. ter njihove vdove in sirote	12	20. Tajniške vesti	25

Uredništvo:

Radovljica na Gorenjskem.

Upravništvo:

Ljubljana, Rhacljeva cesta 9.

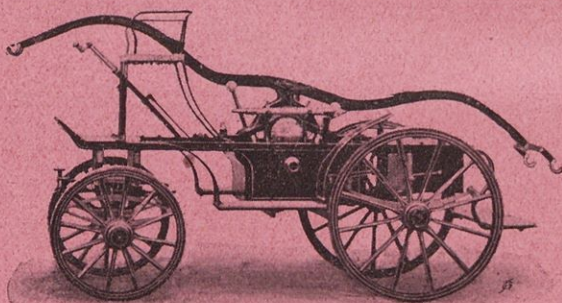
Čast in založba Kranjske deželne gasilske zveze.

Tiska Zadrudna tiskarna v Ljubljani.

Tovarna za vse vrste brizgaln in
gasilnega orodja
KONRAD ROSENBAUER
Linc/Donavi.

Dobavitelj „Avstrijske gasilne državne
zveze“.

Glavno zastopstvo za vse jugoslovanske zemlje ima

**FRAN
SAMSA,**
zastopnik,
Zagreb,
Gunduli-
čeva ulica
št. 23

ter priporoča slavnim gasilnim društvom, občinam, privat-
nikom ter slavnim gasilnim zvezam najbolj solidno izde-
lane gasilske predmete:

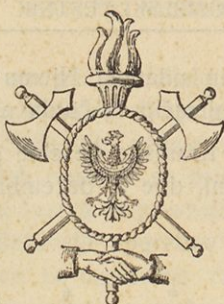
patentirano Koebe snemalno brizgalnico; vozne
brizgalnice; vozove za moštvo; vozove za bol-
nike; nosilke na kolesih, najnovejše sestave; sa-
nitetno orodje; lestve na 2 in 4 kolesih; gasilske
opreme; izvrstne kvalitete cevi.

Bencinmotorne turbinske brizgalnice znamka „Linc“, ne-
dosegljiva sestava trrdke, poboljšane v delavnosti. Do
sedaj že 40 takih strojev različne sestave na 2 in 4
kolesih. Ponudbe in obiski brezplačno.

Ljubljana, maja 1916.

Leto III. □□ Štev. 1.—2.

Gasilski

Vestnik

List za pospeševanje gasilstva.

Gasilskemu domu.

Gasilski dom — preprost, neznaten,
a vendar izmed krasnih hiš
dviguješ se vsem blagodaten
in sveti hram se meni zdiš!

Človekoljubje te zgradilo
in ljudstvu v blagor dalo je,
ko zoper ognja kruto silo
orožje vate zbralo je.

Gasilski rog požar naznani,
strahú zatrepetá ves kraj,
ti pa gasilcev četi zbrani
orožje izročiš tedaj.

A ko sovražnik blagostanja
premagan je in kraj otet,
ti sredstva vrlega dejanja
v zavetje varno sprejmeš spet.

Človeška milosrčnost vate
postavlja torej si altar,
in nanj polaga brat za brate
ljubezni plemenite — dar.

Odkar nam tukaj se dviguješ,
breskrbno v noči vsak zaspi:
saj ti nad njim zdaj zvesto čuješ
s tolažbo združenih moči!

Zato, gasilski dom preprosti,
svetišče se mi pravo zdiš;
ti hram človeške si blagosti,
čuvaj in vzgled vseh dobrih hiš!

Fr. Rojec.

2. decembra 1915.

Nj. Ekscelenci preblag. gospodu Teodoru baronu Schwarzu,
c. kr. dež. predsedniku i. t. d.

v Ljubljani.

Ob 67 letnici preslavnega vladanja Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. se bližajo Njegovemu prestolu tudi gasilci, združeni v Kranjski deželni gasilski zvezi, z gorečo molitvijo v srcu, da bi Bog ohranil in varoval Njegovo Veličanstvo i nadalje. Slovensko gasilstvo ponovno

prisega neomajno zvestobo in udanost Njemu in vsej vladarski rodovini. Vaša Ekscelenca blagovoli tolmačiti ta čutila na Najvišjem mestu.

Za predsedstvo Kranjske deželne gasilske zveze
v Ljubljani, dne 2. decembra 1915:

Fran Lavtižar, l. r.,
tajnik.

Anton Belec, l. r.,
predsednik.

* * *

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko.

Št. 2592/pr.

Ljubljana, dne 31. decembra 1915.

Cenjenemu načelstvu Kranjske deželne gasilske zveze

v Ljubljani,

v roke predsedniku gospodu Antonu Belcu

v Št. Vidu pri Ljubljani.

Po Najvišjem naročilu se sporoča cenjenemu načelstvu vsled uknza gospoda ministra za notranje zadeve z dne 24. dec. 1915, št. 26410/M. J., Najvišjo zahvalo za vdanostno izjavo, ki ste jo podali povodom 67 letnice vladanja Njega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz l. r.

O splošnem stanju našega gasilstva.

(Poročal v odborovi seji Kranjske deželne gasilske zveze tajnik.)

Zadnja odborova seja se je vršila 14. maja 1914 v deželnem dvorcu v Ljubljani. Torej bo že skoro 2 leti od tega. V tem času je reševalo vse zadeve predsedstvo samo. O teh rešitvah poročam najprej. (Se zgodi. Seja vzame predsedstveno delovanje z zadovoljstvom na znanje.)

Velike zvezne priprave za občni zbor na Bledu dne 28. junija 1914 so imele krasen vseh. Veličastno se je izvršil ta občni zbor. Na povratku v Ljubljano smo izvedeli žalostno vest o pretresujočem serajevskem umoru. Takoj potem so se pričeli vznemirljivi časi. Tragediji v Serajevu, ki je večje za našo mило Avstrijo ne pozna zgodovina, je sledila mobilizacija. Trume so odhajale na bojno polje. Vsa pozornost se je obrnila na vojne dogodke. Društveno življenje je jelo hirati, če že ni čisto prenehalo. Tudi naša društva je zadela več ali manj ista usoda. Vrste gasilcev so se redčile bolj in bolj. Vsak vpoklic je v naših vrstah povzročil znatne vrzeli. Ni drugače: ponajveč iz vojakov-rezervistov so se rekrutirala naša društva. Doma je ostala le peščica gasilcev. Za tozadevno statistiko še manjka podatkov. A eno je razveseljivo: Disciplinirani gasilci se hrabro bore na raznih frontah, kakor dobivamo sporočila. Mnog pa je že padel junaške smrti in počiva v daljni zemlji. Naj mu bo zemljica lahka! Zveza jih ohrani v blagem spominu. — Vojne razmere so ovirale delo naše Zveze.

Več ali manj je počivalo, ne pa prenehalo, kar kaže delovanje, zgora omenjeno in pa nadaljno izdavanje našega glasila in koledarja. — Zvezno predsedstvo je tudi v teh časih bilo vedno na svojem mestu. Udeleževalo se je cesarskih maš, ob vseh nudečih se prilikah izražalo na merodajnem mestu v imenu gasilcev naša čustva za prevzvišeni prestol in prejasno osebo Njega Veličanstva, se udeleževalo pogrebom (za † Lavtižarjem, Daksom i. dr.), zlasti pa imelo skrb za društvene razmere po domovini, nudeč svojo roko tam, kjer je bilo najbolj potrebno nujne odpomoči. V tem pogledu gre dostojna zahvala zlasti našemu dičnemu predsedniku gospodu Anton Belcu, ki je izposloval s svojo neumorno in vztrajno požrtvovalnostjo, da se je izplačala nakazana podpora — kljub drugačnim sklepom — društvom, ki bi jih drugače zadela katastrofa in bi mogla še le po nedoglednem času priti zopet do krepke sape. Te podpore znašajo 12.000 K; posojilo Zvezi za nakup gasilnega orodja v Knežaku pa 4500 K. — Računa za 1914 in 1915 se odobrita. Koncem leta 1915 je 374.16 K prebitka. Članarine društveniki niso vplačali redno ne l. 1915 in tudi v tekočem letu ne.

Krasno je bilo naše pričeto delo! Resno se je delalo pri sejah. Resni in veličastni so bili naši občni zbori. O našem delovanju priča med drugim tolika množina na novo ustanovljenih in na novo poživiljenih društev, ki so jela z vso vnemo delovati; dva letnika našega glasila, ki vsebujeta več kot 10 letnikov kakega drugega gasilskega lista, za kar gre čast in priznanje našemu vrlemu uredniku. Povdarjam tudi, da je gasilno orodje, cevi in oprava, ki smo jo nabavili raznim društvom, sedaj več ko 100% več vredna; kajti v tem izrednem času se je podražilo vse skoro za 200%. Ker smo v početku našega delovanja hiteli s takim nabavljanjem, smo prihranili društvom tisočake! Bog nam daj skoraj tako zaželjeni zmagoslavni mir, da se naše započeto delo nadaljuje z isto vnemo in vztrajnostjo!

Treba je misliti na bodočnost. Zato smo pričeli v našem listu z mislijo na snovanje mladega naraščaja. O tem se itak danes še dodobra pomenimo in storimo tozadevne sklepe, katerim le želim največjega blagoslova.

Ne morem pa končati še svojega poročila, ne da bi izrazil čustva svojega srca in src vseh naših gasilcev. Spominjam se s ponosom naših hrabrih armad, ki se bore brez primere junaško za dobrobit naše ožje in širše domovine ter nas branijo pred vpadom sovražnih sil v naše kraje. Čast in slava jim na veke! Pred vsem pa naj nam Bog ohrani našega preljubega vladarja, ki z modro roko vodi naše junake od zmage do zmage. Živi cesar, domovina, in srečna bode Avstrija! — Odborniki vstanejo in dajejo duška svojim patrijotičnim čustvom v opetovanem gromkem vzkliku: Slava cesarju!

(Poročilo tajnikovo se je vzelo odobrujé na znanje.)

Nekaj zgodovine in statistike.

(Iz govora našega vrlega poslanca župnika Pibra iz Gorij.)

Najstarejši predpisi o požarni policiji datirajo iz leta 1795; posneti so po predpisih iz leta 1792. za Štajersko. Ti so služili pri zakonskem načrtu o požarni policiji z dne 15. septembra 1881., deželni zakonik št. 14, ki je še sedaj v veljavi. Ta načrt je dal incijativo za razvoj gasilnih društev in kranjskega gasilstva sploh.

Okoli leta 1880. nahajamo na Kranjskem sledeča gasilna društva:

	ustanovljeno		ustanovljeno		ustanovljeno
Ljubljana	1881	Metlika	1870	Logatec	1879
Vič-Glince . . .	1874	Novo mesto . .	1876	Vrhnika	1878
Škofja Loka . .	1876	Kamnik	1882	Kranj	1879
Krško	1871	Radeče	1872	Koprivnik	—
Kočevje	—				

Okoli 1880.—1884. se je začelo večje zanimanje za gasilstvo. Ustanovilo se je mnogo gasilnih društev. Sklenil se je zakon o požarni policiji¹⁾ z dne 15. septembra 1881, kakor smo že omenili — in zakon z dne 20. decembra 1884., deželni zakonik št. 17, s katerim se je ustanovil deželni gasilski zaklad iz 2% doneskov požarnih zavarovalnic. Ta zaklad je bil namenjen v korist gasilnim društvom in podporo ponesrečenim gasilcem. Iz tega zaklada, ki je znašal leta 1885. fl. 2.899.10, leta 1887. fl. 5.033.11, leta 1907. pa že fl. 19.759.—, je dobilo l. 1885. 29 gasilnih društev fl. 2.480 podpore. Prej je dežela podpirala gasilna društva iz deželnega zaklada. Iz spisov je razvidno, da je začetek podpiranja gasilnih društev iskati v letu 1881. Tega leta so dobila sledeča gasilna društva podporo:

Ljubljana	K 600	Krško	K 400	Veliki otok . . .	K 200
Trzin	„ 200	Postojna	„ 300	Ljubljana, letni	
Dolenja vas . .	„ 300	Toplice	„ 300	prispevek . . .	„ 50

V letu 1911. je bil zakon iz leta 1884., ki je določal, da plačujejo vse požarne zavarovalnice 2 odstotka vseh brutto-premij v gasilski zaklad, noveliran. Bistvena sprememba novega zakona je določba, da imajo požarne zavarovalnice plačevati v gasilski zaklad 3%, in sicer 2% za gasilna društva, donesek 1% pa za ponesrečene gasilce in njihove družinske ude, za požarno pokvarjeno gasilno orodje in za konje, ki so oboleli, ko so vozili k požarom. Efekt noveliranja se kaže v naslednjih številkah. In sicer je znašal donos 2% požarnih zavarovalnic

leta 1908	19.759 K
„ 1909	20.850 „
„ 1910	21.686 „
„ 1911	22.418 „
„ 1912 (skupaj z 1% doneskom) . .	33.104 „
„ 1913	38.926 „

¹⁾ Glej I. letnik str. 46 in dalje.

Podpor se je izdalo

leta 1909	5.139 K	leta 1912	35.892 K
„ 1910	19.378 „	„ 1913	40.000 „
„ 1911	20.493 „		

Takó je dežela podpirala gasilstvo na Kranjskem. Z izpopolnjevanjem kranjskega gasilstva in njega rastočo stanovsko izobrazbo, odkar je bila ustanovljena Kranjska deželna gasilska zveza, se zdi, da je v pogledu na te podpore vendar-le upravičeno in umestno teženje po osamosvojitvi v tej smeri, da prevzame namreč v vsaj še doglednem času dežela monopol zavarovalništva zoper ogenj.

Kako je načelnik Nace „preustrojil“ svoje gasilce.

Pred nedavnim časom sem prišel zopet enkrat skupaj s svojim starim prijateljem Nacetom, ki je — mimogrede povedano — velik in navdušen gasilec pred Bogom in ljudmi. Veliko sva si imela povedati in med drugim mi je pripovedoval sledeče:

„V mojem rojstnem kraju obstoji že več kot 25 let gasilno društvo. Takoj spočetka je imelo precejšnje število članov, ki se niso udeleževali samo reševalnega dela pri požarih, ampak so tudi pridno obiskovali vse prireditve in slavnosti. Naš stari, debeli trobentač še sedaj vedno pripoveduje o onih medenih časih. Vaj malo ali nič, zato pa toliko več slavnosti in veselje. Načelnik je bil že star in se ni mogel več brigati za vsako malenkost. Tako je prišlo, da se je sedaj v tej, sedaj v oni stvari vrinila kaka napaka; tu se je pustilo v nemar to, tam ono. Leta so tekla naprej in zatonila v večnost, naše društvo pa je bilo vedno bolj zanemarjeno. Člani so končno uvideli, da se mora vsa stvar na kak način spraviti v red. Razmišljali smo o tem in konec tega razmišljanja je bil ta, da so mene izvolili za načelnika, stari načelnik je vsled starosti sam to čast odložil nekaj tednov prej. Kaj vse sem imel opraviti, preden sem vsaj glavne stvari spravil v red, to ni mogoče povedati. No sčasoma se je vse srečno uredilo: pomanjkljivosti na orodju so se odpravile, vpeljal sem pogostejše vaje in šlo je. Na eno pa sem pozabil: namreč na paradne obleke naših gasilcev. Mislil sem pač, da je že vsak sam toliko skrben, da ima svojo paradno obleko v redu. Temu pa žalibog ni bilo tako, kakor sem se kmalu prepričal na lastne oči. Napočila je namreč Velika noč in z njo velikosobotna procesija, pri kateri smo tudi mi, kakor navadno, nastopili. Napovedal sem torej zbirališče pred gasilnim domom — seveda naj bi prišli vsi v paradni obleki. — Točno ob napovedani uri sem prišel tudi jaz tjakaj, da bi odpeljal naše gasilce v cerkev. Sedaj pa poslušaj: moji gasilci so prišli na zbirališče v oblekah, katere so sicer sami imenovali paradne, so pa v resnici vsako drugo ime prej zaslužile. Bil je res „slikovit“ pogled na to „pestro“ množico gasilcev! Pogledal sem prvega:

imel je rujave hlače in bluzo vso zmečkano. Drugi je imel hlače še celo štrahaste in blatne, bluza je bila še nekam za pogledati, ampak čelada se je svetila v vseh mogočih barvah, samo v pravi ne. Tretji in četrti sta oblekla celo sive cajgaste hlače, peti je nosil na bluzi spomine in znake od vseh veselíc, pri katerih je bil kdaj. Tako je šlo naprej; niti eden ni bil oblečen tako, kot bi bil moral biti! Kaj sem hotel storiti? Potrpel sem za enkrat in peljal svojo četo v „paradni“ obleki k procesiji, za ponedeljek sem jim pa napovedal „raport“. Vsi so prišli in jaz sem odprl zatvornice svojih ust in jim govoril nekako sledeče:

Tovariši! Nek star pregovor pravi: Obleka dela ljudi. Sicer bi ne bilo prav, ako bi se ravnali samo po tem pregovoru, ampak pri vsej ponižnosti in skromnosti nikakor ne gre, da bi zanemarjali svojo vnanjost! Sami ste včeraj videli, kako posmehljivo so vas gledali nekateri, ko ste nastopili v „paradni“ obleki. Vem, da je tudi vas same bilo sram, izpostaviti svoje zamazane obleke toliko očem! Kako radi zapazijo ljudje na gasilski obleki to in ono, tudi najmanjšo stvar, in se potem norčujejo iz gasilca. Če so uniforme tudi stare, nič ne de, samo da so lepo očistene in zlikane, pa je dobro! Nikakor ne gre, da bi nosili v paradi rujave, sive, štrahaste ali kake drugačne hlače, kot edino črne ali kvečjemu temnosive, drugačna barva ni dovoljena! Čelade morajo biti vedno tako čisto osnažene, da se lahko pogledate v njih kot v zrcalu. Ako bomo dohajali v takih oblekah na slavnosti, bomo vedno drugim v veselje, nam samim pa v čast!

Tako nekako sem jim govoril. In glej, besede so padle na rodovitna tla in obrodile so stoteren sad. Nobeden mi ni zameril vsled mojih odkritih besedi, ampak ker so uvideli njih resničnost, so si jih vzeli k srcu in se, razun ene same izjeme, vsi poboljšali. Ta izjema je bil naš stari, debeli trobentač, ki se nikakor ni mogel privaditi na novi red in snago ter je rajši iz društva izstopil. Vsi drugi pa so danes taki, da sem res ponosen nanje!“

In moj stari Nace je vzdignil kozarec in ga izpil na zdravje svojih vrlih gasilcev. Res so bili taki, kakor bi jih bil vzel iz škatlice. Ločili so se od vseh drugih. Jaz pa sem takoj sklenil, ta pogovor priobčiti v našem listu. Hencaj, kaj ko bi se povsod delalo tako! Primojruha, to bi nas vse gledalo, še cesta, po kateri bi stopali! In pa — zakaj se ne bi: koliko neki to stane? Najbolj zanemarjeno četo se preuredi v vzor-četo! Samo malo dobre volje in pa discipline je treba, pa se vse uredi!

Ho, to pa že velja, da se potrudimo. Če je načelnik Nace to storil, zakaj bi mi ne! Ali ni res?

Fran Juvan.¹⁾

¹⁾ Naš tovariš Juvan je v ruskem ujetništvu. On ima oči kot malokdo; videl bo napredek gasilstva po drugih krajih in nam s svojim spretnim peresom poročal poznej svoje utise in doživljaje v tujini, zlasti kar se tiče gasilstva, za katero je nad vse vnet. Da se nam že skoro povrne, to je naša največja želja!

Nočni čuvaj.

Noč v temo svet je zagrnila,
on sulico je v roko vzel,
po vasi gori, doli hodil,
brlizgal, vsako uro pel.

„Petelin“ so ljudje mu rekli,
z nogama drsal je po tleh,
ker starost ga je že krivila
in tlačila na udih vseh.

Ko še imel je skočne nóge,
pa korenjak je bil močan,
zvest, neustrašen v nočni službi
in daleč krog kot tak poznan:

Saj vraga samega naklestil
je s svojo bridko sulico,
ko v pozni noči prilomastil
za njim je v ozko ulico.

A raje kakor da bi bežal,
obrnil se je naš junak
in mahnil po rogovih kozjih,
da padel je pošastni spak.

„Če vrag si, vdarec te ne rani,
če človek si, te škoda ni!“
Ker strah na tleh še brca, stoka,
dobi jih še čez grbo tri.

„Dovolj imaš!“ možakar reče
in nadaljuje svojo pot,
tedaj pa vrag počasi vstane
in spleza krvaveč — čez plot . . .

„V vojaški službi vsako uro
zaklade stražil sem nekdam,
noben hudir se ni približal,
a tu naj plašil bi me zdaj!?“

Tako jezi se sam pri sebi,
v zvoniku bije polnoči,
mož zabrlizga na piščalko,
nato zapoje, zakriči:

„Odbila polnoči je ura
in sporočila vsem ljudem,
da zopet nov je dan nastopil,
kaj ta prinese, pa ne vem!“

A tákrat mlad se fant na vasi
poslovil že je od svetá,
in zjutraj hitro se raznesla
je žalostna novica ta.

Odslej ni hrabrega čuvaja
nikdar več strah nadlegoval,
pa tudi on — zamišljen, resen,
z njim več bi se ne bojeval:

Zakaj mrtvaški zvon, ki zjutraj
zapel mladenču je v slovó,
potem mu vedno bridko donel
še v starosti je na uhó!

Zdaj v hladnem grobu že počiva,
pozabil ga je skoraj svet,
ta pesem pa za dni bodoče
spomin naj blag prižge mu spet!

Fr. Rojec.

Nujna prošnja.

Gasilna društva! Sredi bojnega trušča vrši že skoro 2 leti dela človekoljubja naš Rdeči križ: On leči rane, ozdravlja obolele, skrbi za jetnike v tujini — za vse brez razlike narodnosti in vere. — Po tej dolgi nikdar pričakovani dobi dejanskega izvrševanja ljubezni do bližnjega pa usihajo bolj in bolj denarne moči Rdečemu križu. Treba jih je zopet oživiti, da bo to nad vse dobrodelno društvo moglo nemoteno vršiti dalje svojo prevzvišeno nalogo. Društvo mora ostati krepko in denarno močno; da bo moglo pomagati povsod, kjer je pomoči potreba. Zavest, da imamo táko

društvo, nam bo lajšala skrbi za svoje drage; saj vemo, da se nam ni bati za junake, ki pridejo pod varna krila Rdečega križa.

Junaki odhajajo in se dolgo ali včasih nikdar več ne vračajo. Njih sirote ostajajo. Za te moramo skrbeti, na njih se moramo oddolžiti za junaške žrtve njih očetov. I za to povračujoče delo je treba znatnih sredstev.

Da bi se nabralo v ta dvojni plemeniti namen čim največ denarja, zato pozivljamo in prosimo, da se vsa društva vpišejo kot član k Rdečemu križu proti vplačilu 2 K na leto. Isto naj store vsi premožnejši člani posameznih gasilnih društev. Priglase pošiljajte z denarjem vred Kranjski deželni gasilski zvezi v Ljubljano, Ahacljeva cesta 9, ki jih bo oddala na pristojno mesto.

Preveč dobro poznamo plemenita srca naših gasilcev. Ob nesrečah tvegajo celó svoje lastno življenje za dobrobit svojega bližnjega; tem laže bodo žrtvovali drobec svojega premoženja — 2 K na leto — vprid blagoslovljenemu delu našega Rdečega križa.

Trdno smo prepričani, da kljub težkim časom in silni draginji ne bo ostal naš poziv in nujna prošnja — glas vpijočega v puščavi!

Naš naraščaj.

(Razgovor pri zadnji odborovi seji Kranjske deželne gasilske zveze.)

G. Belec: Primoran sem bil misliti na naraščaj. V Staneščah ni niti enega gasilca doma, vse je pod orožjem. Kaj pomaga gasilno orodje, če pa nobenega ni, ki bi ga bil vaju v nesreči! Zbrali smo mlade fante od 14.—18. leta. Ti so se kmalu priučili gasilskemu delu. In pod skrbnim vodstvom nadomešča zdaj ta mladi naraščaj pod vojno zastavo odišle gasilce prav povoljno. Strah pred požarom je tam minul. Prej pa je bilo vse v skrbih, kaj bo, če izbruhne ogenj.

Doma v Št. Vidu sem poizkusil z mladimi fanti. Moram reči, da z dobrimi vspehi. Z gospodom šolskim voditeljem sva izbrala iz šolskih katalogov boljše fante. Nato sem jih sklical skupaj in jim povedal namen sestanka. Potem pa smo takoj napravili vajo z brizgljo. Moram konstatirati, da so se ti mladi fantje pri vseh vajah nenavadno dobro obnesli. Delam pa tako: Sprva razkažejo starejši n. pr. sestavo in delovanje brizglje, nato mladi; ker se mladi vse ventile i. dr. dobro zapomnijo, večkrat prehite starejše gasilce. Priporočam, po vseh vaseh osnujte mladi naraščaj. Ženske res tudi veliko pomagajo, a da bi sestavile brizgljo, za to niso; mladim fantom pa gre to izpod rok kakor starim gasilcem, da se jim le eokrat dodobra razkaže. Pomanjkanje dobrih moči — zavzemite se za mlade!

Nič ne recite, mladi niso sposobni; večkrat celo mislijo mladi bolj ko stari. Slučaj v Draljah je to drastično pokazal. Na polju je gorel kozolec. V pol uri pridem tja. Gasilci so stali. Kaj hočemo: vode ni, kljuk

ni, naj pogori, so menili. Otroci so slišali iz mojih ust, naj bi se lesovje odstranilo. Rž je bila visoka. Brž so je naruvali za poresla, natvezili z njimi tramovje in ga stran odvedli. Zato pravim: Mlade zraven! Ni treba, da bi bil zrel mož, da le otrok ni več! Potreba nas sili, pomagati si z mladimi. Čim mlajši je, tem dalj ostane pri društvu; drugi gredo k vojakom.

Še nekaj! Mladi možje so odšli k vojakom, starejši in stari so se poprijeli gasilstva, začeli tudi učiti naraščaj in po potrebi tudi ženske. Vsa čast jim! Moram jih pohvaliti. Zahvalo je vpisati tudi v zapisnik. (Se zgodi.)

G. Rakoše: Mladi fantje kažejo veselje do gasilstva. 14leten fant je hiter, brž prinese kako potrebno reč, nagel je pri polaganju cevi. Mene najbolj veseli, ko jih gledam, kako so hitri; kakor veverka skačejo. Tudi radi snažijo brizgljo in pazijo skrbno na cevi. Ampak, otroci se ne upajo blizu. Kjer je oče gasilec, si sin prilastuje pravico in pride blizu, drugi ne. Nasvetujem: Znak na rokav ali pa čepico naj dobi vsak član naraščaja. Najboljše: deželno trobojnico z gasilskim znakom in napisom: Gasilec. S tem je na zunaj označena pravica, biti gasilec, na kar bo mladi fant ponosen. Taki znaki veselijo mladi svet. (Sklep o tem nasvetu glej spodaj.)

G. Belec: Prosim, za mladi naraščaj le pošteno fante. In te zopet ločiti: fizično slabotne za mali naraščaj, krepke za večji naraščaj. V Št. Vidu smo omislili temu večjemu naraščaju takoj čepice. Obljubili smo jim tudi delavne pluzne, ker je škoda, da bi ob nedeljskih vajah zamazali svojo obleko. Sem pa vnet za znak: Deželna trobojnica z napisom „Gasilec“ pod zveznim znakom. Ta znak naj dobi vsak član naraščaja.

G. Jan: Sem tudi za snovanje naraščaja in žensko pomoč pri gasilskem delu. Sklical sem v teh izrednih časih vajo. Prišlo jih je 5—7, drugi so pod orožjem. Teh 5—7 gasilcev ne zmore nič z brizgljo. Z mladim naraščajem bi to šlo, zato hočem poizkusiti. Ampak na nekaj bi rad tu v seji opozoril: na žensko pomoč pri gasilskem delu. — Pri nas imamo vodovod s padcem 70 m. Pritisk tak, da žene vodo še 5 m nad najvišjo streho. Hidranti so po vaseh. Samo cev je treba naviti, hidrant odpreti, pa zabrizga voda nad strehe. A kaj pomaga vse to, ko pa mož-gasilcev ni doma, ki znajo odpreti hidrant in naviti cev! Grozno se bojimo ognja! Tako so tarnale gospodinje. Sem jih pa povabil, zdaj to vas, zdaj drugo in jim rekel: Glejte, cevi so tu, hidranti so tu, kaj hočemo družega: navaditi se moramo mesto gasilcev, ki so pod orožjem, izvrševati ta opravila. Gospodinje so pritrdile. Par vaj in zapopadle so. Zdaj znamo, hvala Bogu, in strah pred ognjem je minul, so rekle zadovoljno.

G. Lavtižar: Sem za organizacijo mladega naraščaja. Res, da se ne dá ta povsod izpeljati, vendar po večini krajev naše dežele pač. „Otročarija, s takimi ni nič!“ so prazni izgovori. Kjer ni mož, treba je pridobiti naraščaj, sicer društvo mora samo ob sebi prenehati. Vprašam: Zakaj ne poročáš o društvu? Takó vendar ne gre! Odgovor: Saj ni vse skupaj nič, saj ni nobenega doma. Toraj vun z organizacijo mladega naraščaja!

Pomisliti je tudi to: Po vojni bo marsikak gasilec bolan, pohabljen. Čut imam, da bo tak mož nekako otopljen in za nobeno javno delo, vsaj za uniformirano ne. Vsak bo vesel, da pride k mirnemu počitku. Navezani smo tedaj na mladino. Čim prej začnemo, tem bolje. Javnosti odprimo oči: Moramo z naraščajem na dan! To je naše preddelelo, ki ga je dovolj. Kjer pa splošno niso tla ugodna za organizacijo naraščaja, tam pa pridobimo znane fante. Zelo priporočam, da se za stvar resno zavzamemo.

Ucepimo ljubezen do gasilstva v srca mladih ljudi, pa bodo vedno vneti gasilci. To nalogo izvrši najbolje šola. V ponavljalni šoli je pripraviti pot v gasilstvo. Ne kakih odsekov ustanavljati, ampak učiteljstvo naj le obrazloži mladim in vsemu lepemu dovzetnim dušam veliki pomen gasilstva sploh, pa se bodo odprla vanj na stečaj vrata mladim fantom sama od sebe, brez prigovarjanja ali celo pritiska. Da pa bo učiteljstvo samo vneto za gasilstvo, je treba, da ga proučuje. Inteligentnim ljudem je treba dati le knjigo v roko, pa sami zasledijo pravec in idealno stran stvari. V tej smeri bom stavil ob sklepu predlog.

G. Jan: Bralno društvo, tam fant mirno sedi in čita ali posluša. To je primerno bolj za stare, ne pa za mlade, žive fante. Za te so gasilna društva, kjer je polno življenja in gibanja. Pridni so, da jih je treba še odganjati: od samega veselja so mi hoteli vse hidrante odpreti, češ, le poglej, v eni uri smo se vse naučili!

G. Rakoše: Pridne zapisati v naraščaj in jim dati posebne znake. Če dobi še čepico in delovno pluzo, bo še bolj vesel. Le mlade zraven, ki so gibčni in urni in lahko tečejo. Star gre rad v gostilno; mlad ti stoji 3 dni pri brizglji, če ni drugače.

G. Belec: Mislim, da smo zdaj vsi prepričani, da je treba pričeti z organizacijo naraščaja. Nekateri so mi očitali: Kaj se trudiš, zdaj ni gasilstvo na dnevnem redu! Odgovoril sem: Bo še gorelo! Vlada sili za obrambo proti ognju. In da je to prav, se pokaže pri ognju samem. Zato je ljudstvo v tem pogledu z nami in bo tudi z nami pri snovanju naraščaja. Ljudje, ki so si s trudom pridobili imetje, vedo, kakega pomena so dobra gasilna društva, ki jim varujejo njih krove pred ognjeno silo.

Na to so bili sprejeti tozadevni predlogi enoglasno in sicer:

I. Kranjska deželna gasilska zveza ustanovi pri učlanjenih gasilnih društvih naraščaj za dečke od 14. leta dalje, seveda z dovoljenjem staršev ali njih predstojnikov. Zanje preskrbi društvo gasilske znake, ki se nosijo na levem rokavu. Gasilski znak za naraščaj je deželna trobojnica z znakom Kranjske deželne gasilske zveze in napisom „Gasilec“. Te znake omisli Zveza v večjem številu. Naraščaj jih dobi od društva zastonj. Priporoča se tudi, da gasilna društva preskrbe za naraščaj čepice in delavne pluzne.

II. C. kr. deželni šolski svet se naprosi, da

- 1.) pozove potom c. kr. okrajnih šolskih svetov vsa šolska vodstva, ki naj skrbé, da se bo v višjih razredih ljudske šole, oz. v ponavljalni šoli opozarjalo dečke na važnost gasilstva in jih takó pripravljalo za gasilsko delo;

2.) da krajnim šolskim svetom priporoča naročitev „Gasilskega Vestnika“ za šolske knjižnice.

I. in II. letnik „Gasilskega Vestnika“ je s to prošnjo vred predložiti c. kr. dež. šolskemu svetu.

* * *

Tovariši-gasilci in drugi poklicani, na delo! Osnujte povsod naraščaj. Očetje in bratje tvegajo za nas življenje, mi pa vsaj storimo vse, da obvarujemo njih imetje! Čim dalje bolj prodira v Avstriji spoznanje, da je treba mladino že v zgodnji mladosti krepiti in pripravljati za vojaški stan. V tem pogledu ima telovadba po šolah sedaj čisto drugo lice. In v kateri organizaciji je bolj primerno, delovati v tej smeri, kot pri gasilstvu! Patrijotično delo je tedaj tudi, snovati in uriti mladi naraščaj. Prijatelji, na delo tedaj! Vun z gasilskim naraščajem!

Vrlemu tovarišu — v slovo.

Rog gasilski spet se glási
žalostno kot še nikdár;
bliža se sprevôd počasi,
zdaj pač ne grozi požar

Dolga, črna, glej, se vrsta
vije semkaj čez polje,
spredaj se premiče krsta,
štirje jo neso možjé.

V delu in življenja boju
je opešal — dragi brat;
k večnemu ga zdaj pokoju
spremljajo — poslednjikrat!

Trudil vrlo in pošteno
se za našo dobro stvar,
nam je s skušnjo dragoceno
kazal pravo pot vsekdar.

Zadovoljnosti in sreče
lice mu žarelo je,
če nevarnosti preteče
ljudstvo se otelo je.

Bratov rane, bolečine
so težile mu srcé,
a nesreča domovine
ga bolela je čez vse.

Kolikrat v pomenkih živih
složno smo sedeli skup;
on v besedah poučljivih
vzbujal je pogum in up!

Zadnji mu pozdrav zvonovi
prav turobno zdaj pojó,
krsta pa se med grobovi
skoraj skrije nam — v zemljó!

Mirno spavaj v hladni jami!
Več ne vrneš se od tod;
toda tvoj spomin bo z nami
šel in spremljal nas povsod.

In tvoj duh v bodočnost vodi
ter spodbujaj k delu nas,
da še vspešnejše ne zgodi
branimo svoj dom vsak čas!

Preiskreno pa želimo,
da potomcem kakor ti
lep spomin vsi zapustimo,
a domovju — lepše dni!

Fr. Rojec.

Vojni gasilski sklad Kranjske deželne gasilske zveze za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote.

V odborovi seji Kranjske deželne gasilske zveze dne 15. aprila t. l. je odbornik gospod Ivan Rakoše, veletrgovec in posestnik v Straži pri Novem mestu, stavil nastopni velepomembni samostojni predlog: „V večni spomin na preslavne čine naše brez primere junaške in zmago-slavne armade ter po bodrilnem zgledu našega premilostnega Cesarja in Gospoda, ki ima vedno odprte roke in odprto srce za trpeče človeštvo, ustanovi Kranjska deželna gasilska zveza v svoji današnji seji sklad za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote. Ta sklad se imenuj: ‚Vojni gasilski sklad Kranjske deželne gasilske zveze za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote‘. Zbirati se prične za ta sklad takoj z današnjim dnem. Določijo se v ta namen takoj prebitki društvenih koledarjev, ki so bili izdani doslej in ki jih bo izdala Zveza v bodoče. Tudi je takoj naprositi visoki deželni odbor za $\frac{1}{3}$ zaklada iz doneskov 1 % vseh bruto-premij požarnih zavarovalnic v smislu l. 1911. noveliranega zakona iz l. 1884. Podpore se prično v sporazumu vis. dež. odbora podeljevati takoj, ko se nabere v to primerna vsota. Pravila izgotovita zvezni tajnik in urednik. Primernejša štilizacija tega predloga se tudi prepušča tema dvema, a v bistvu ima ostati predlog neizpremenjen.“

Predlog je odbor točko za točko razmotrival. Po vsestranskem resnem in temeljitnem prerešetanju je bil predlog z navdušenjem soglasno sprejet.

V tej velepomembni seji so bili navzočni gg.: predsednik Anton Belec, tajnik Fran Lavtižar, urednik Julij Slapšák ter odborniki: Ivan Rakoše, Jakob Jan, Fran Perovšek, Fran Tršar, Fran Jakelj.

S kakšno resnostjo je bil stavljen predstoječi predlog in kako je bilo stavitelju pri srcu, da se predlog tudi uveljavi, je pokazal naš preblagi odbornik gospod Ivan Rakoše takoj v dejanju. Ko je namreč gospod predsednik konstatiral, da je predlog enoglasno in z navdušenjem sprejet, je odprl gospod Rakoše svojo listnico in prvi položil na oltar ljubezni do onemoglih gasilcev ter njihovih vdov in sirot 100 K. Na to so trije gg. odborniki kar tekmovali med seboj, kdo bo prvi sledil zgledu gospoda Rakošeta. In takó so takoj v tej seji darovali za omenjeni sklad še: naš dični gospod predsednik Anton Belec 100 K, velezaslužni gospod tajnik, c. kr. okrajni šolski nadzornik Fran Lavtižar 100 K, blagi gospod Fran Tršar 52 K. Če prištejemo še prebitek Gasilskega koledarja za l. 1914. v znesku 407.70 K in za l. 1915. 53 K, se je zbralo takoj v prvih minutah po sprejetju Rakošetovega predloga 812 K 70 h, ki so se naložili v hranilnico v označeni namen pod zgorenjem naslovom. Zajedno so obljubili gg. odborniki, da hočejo na merodajnih mestih poagitirati za nove prispevke.

Gasilci vojvodine Kranjske, povejte po pravici, ali niste vzradoščeni, ko čitate te vrstice? Mislimo, da bodo tudi naše višje oblasti vesele, kadar izvedo za pričujoči predlog in njega realiziranje.

Pri prihodnji odborovi seji referira o tem sklepu, tako je sklenjeno, zvezni tajnik, o čemur Vam takoj poročamo v našem listu.

* * *

Tovariš Ivan Rakoše je pozneje poslal še 113.82 K. Darovali so Novomeščani dr. Režek, koncipijent, Dragotin Golia, c. kr. davčni uradnik in Gustav Murn, svečar, po 2 K; 107 K 82 h pa je blagajniški preostanek od razpuščene okr. gasilske zveze v Rudolfovem. — Mesto vencev na krsto rajnega za naše gasilstvo prezaslužnega g. ces. svetnika Frana Doberleta sta podarila Kranjska deželna gasilska zveza in njen predsednik g. Anton Belec ter gasilno društvo v Št. Vidu nad Ljubljano po 100 K za vojni gasilski sklad. — **I. izkaz: 1.226 K 52 h.**

Nadaljne prispevke in darove za vojni gasilski sklad sprejema tajništvo Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani, Ahacljeva cesta št. 9.

Gasilski Vestnik.

I. letnik (1913) je izšel v 3 zvezkih. Št. 1.-2. meseca septembra 1913, št. 3.-4. v novembru, št. 5.-6. pa decembra 1913. Tiskal se je v 4000 izvodih. Poleg gasilcev je imel še 47 drugih naročnikov. Izdatki zanj gredo iz zvezne blagajne.

II. letnik (1914/15). Vsled izrednih razmer je tudi Gas. Vestnik dalj časa počival. Prvi zvezek (št. 1.-2.) je izšel šele aprila meseca 1914 junija mu je sledila 3. številka, v decembru 1915. pa sta bili izdani zaključni številki 4. in 5. Zadnji zvezek se je tiskal le v 3000 iztisih. Negasilcev-naročnikov je bilo 67. Nekaj sto iztisov čaka v zalogi ugodnejših časov, ko bodo društva delovala zopet v normalnih razmerah in se jim bo moglo še s celim letnikom 1914/15 postreči.

Z zadnjo številko Gasilskega Vestnika smo začeli objavljati na kratko životopisne podatke padlih junakov-gasilcev, ki so žrtvovali svoje življenje za cesarja in domovino. Dozdaj jih je bilo izkazanih 36; brez dvoma jih je že več padlo na polju slave, a ni mogoče dobiti skromnih podatkov, ker ni ponekod nobenega člana doma, ki bi mogel ustreči našim naročilom. Prosimo, naj nam gredo v tem pogledu poklicani na roko in pošljejo podatke, za kar jim bodi izrečena v imenu dobre stvari dostojna zahvala.

Gasilski Vestnik bo izhajal tudi v neugodnih časih dalje. Nova številka izide v majniku. In potem v seji določenih obrokkih.

Če ima kdo kaj pripomniti glede vsebine, je prošen, sporočiti svoje želje uredništvu v Radovljico. Želje glede razpošiljanja pa naznanite kar tajništvu v Ljubljano, Ahacljeva cesta, 9. Zelo ustrezno bi bilo, če kak član pridobi za list še kak inserat. Za inserate bi bila posebno hvaležna uprava lista. Nekateri listi žive takorekoč le od inseratov. Prosimo torej!

Govor ob izročitvi diplome.

(Iz lešanske kronike.)

Blagi dobrotnik, spoštovani gospod!

Kakor razposajeni fant je vstajalo tisto jutro solnce in pozdravljalo prijazne gore, ki gledajo na mirno lešansko vas. Solnčni žarki so objemali v večni ljubezni Dobrčo in sivo glavo Triglava, dolina pa je še spala, zavita v meglo in mir. 25. julij je bil tisti dan. Cerkvenik je odzvonil dan, na hribu pa so zadoneli topiči, pozdravljajoči novo jutro in naznanjajoči, da je napočil oni dan, po katerem je slehrni izmed nas hrepenel z velikim pričakovanjem. Tam na prijaznem lešanskem polju je zaigrala godba, ptički so v strahu bežali po grmovju, na obrazih nas gasilcev pa je sevalo veliko veselje, neizrečna sreča. In ta spreved po Lešah, nikdar še ni videla vas kaj podobnega! Radovedna množica je stala na vrtovih, med vrati, nekateri so gledali skozi okna, vsem se je bralo nepopisno veselje na obrazih.

In takrat, takrat . . . vseh oči so se hvaležno obračale na Vas, in na Vašo cenjeno hčerko, veliki dobrotnik naš! Vsakdo, ki razume pravi pomen in namen gasilnega društva, je pel tedaj na skrivnem srčno zahvalo Vaši velikodušnosti. Vsakdo je vedel, da bi ne bilo mogoče brez Vaše naklonjenosti take slovesnosti. Niste se ustrašili velikih žrtev, ki vedno nastanejo ob podobnih prilikah, blagohotno ste nam dali svojo dražestno hčerko za botrco, zato Vam bodi izrečena naša udana zahvala!

Kakor je dobra družina vesela, kadar njen oče, skrbni gospodar, s pravo očetovsko ljubeznijo sedi v krogu svojih srčno ljubljenih in jih s svojo prijazno besedo nagovarja in bodri k nadaljnemu delu in naporu: tako je bilo tudi naše mlado društvo nad vse veselo in srečno, ko je imelo čast videti v svoji sredi Vas s svojo blago soprogo in z ljubljeno hčerko. Nepozaben ostane društvu ta dan! V znak velike hvaležnosti do Vas in Vaše cele družine Vam poklanjamo to diplomo s srčno željo, da ostanete društvu še nadalje naklonjeni. Oni pa, ki kraljuje nad zvezdami in gleda z dobrotnim očesom dol na nas uboge zemljane, naj Vam v Svoji dobroti stotero poplača Vašo veliko naklonjenost do našega društva. Mi Vam pa zatrjujemo in obljubimo, da Vas ohranimo globoko v srcu z vso ono hvaležnostjo, ki jo more imeti dober otrok do dobrega očeta. Kličemo Vam iz dna duše svoj pozdrav: Na pomoč!

Drugi govor ob izročitvi diplome.

(Iz lešanske kronike.)

Spoštovani gospod! Veliki, nepozabni pesnik — duhovnik je zapisal velepomembne besede, ko je videl, da naš mili slovenski narod premalo spoštuje svoje dobrotnike, kako jih dostikrat celo blati in zaničuje; s pravo domovinsko ljubeznijo je svaril svoje rojake ta vzor — Slovenec, ko je zapel verze:

„Kdor velikih mož častiti ne zna,
ta ni vreden, da jih ima!“

Res, kdor svojih največjih mož in dobrotnikov ne spoštuje, ta pač zasluži, da se pogrezne v globino morja, kakor pravi sveto pismo.

Naše gasilno društvo dobro pozna pomen teh besedi; vsi gasilci Vas ljubimo in spoštujemo. Sklenili pa smo, podati svojemu največjemu dobrotniku še zunanji znak našega spoštovanja, ki naj bo jasen odsev naše neizrečene hvaležnosti. Ta vidni znak prinašamo danes v to domoljubno hišo. Sprejmite tedaj, spoštovani gospod, diplomo, ki Vam jo z velikim veseljem poklanja naše društvo. Skromen je sicer ta vnani znak našega spoštovanja in hvaležnosti do Vas, veliki dobrotnik naš, a prepričani bodite, da ga dajemo s celim srcem, s celo dušo. Pa tudi v svojih srcih Vam postavimo nevenljiv, večni spomenik našega spoštovanja in udanosti. Obenem Vam svečano obljubimo, da bomo s podvojeno silo in podvojenim veseljem delali poslej Bogu na čast in bližnjemu v pomoč: spomin na Vašo blagonaklonjenost nam bo dajala vedno novih moči. Kadar tedaj udari v zvoniku plat zvona, takrat pohitimo z novim pogumom in novo ljubeznijo do svojega bližnjega v boj proti ognjeni sili. Vi pa boste imeli takrat prijetno zavest, da ste pripomogli s svojo odprto roko in blagim srcem našemu delu do večjih uspehov. Na pomoč!

Pozdrav vrlemu možu.

(Iz lešanske kronike.)

Še se Vas spominjamo, kako ste z veseljem govorili, sanjali o našem društvu, ko ste spomladi l. 1899. korakali iz Radovljice, kjer ste izvedeli veselo novico, da je visoki deželni odbor uslišal našo prošnjo ter nam podelil izdatno podporo. Še Vas vidimo, kako ste skrbno držali pero v roki, pišoč prošnjo kranjski hranilnici v Ljubljani. Še so nam živo v spominu Vaše besede, kako ste namreč prigovarjali gospodu okrajnemu glavarju v Radovljici, da bi podprl prošnjo na kranjsko hranilnico. „Pa naj bo“, je odločil naposled gospod glavar, ko le niste odjenjali, pritisnil pečat na prošnjo, jo sam poslal kranjski hranilnici in podpora 75 gld. je bila naša. — Ne gre nam iz spomina, ko ste se neko jutro skrbno obrili, vzeli potno palico v roke in hajdi v Ljubljano, naravnost k zastopniku banke Slavije, k takratnemu mestnemu županu gospodu Iv. Hribarju, da ste mu osebno izročili našo prošnjo za podporo. — In nikdar ne bomo pozabili, kako ste ves v skrbeh, ko ni bilo nje delavcev ne voznikov ne materijala, gasilarna se je pa zidala — letali gor, dol, se praskali za ušesi in skrbeli, skrbeli . . .

Da, Vi ste to, ljubi Rahotov oče, Vas mislimo. — Ko bi Vas gasilno društvo prištevalo k dobrotnikom, bi ne govorilo prav; in ko bi reklo, da niste njegov dobrotnik, bi se lagalo. Res je tako! Vi mu niste le dobrotnik, ampak Vi ste mu kaj več — Vi ste njegov oče! Še preden se je društvo porodilo, ste preskrbeli zanj podpore od občine, od dežele in kranjske hranilnice. Potem ste skrbeli dalje za društveno opravo, za gasilarno, za to, za ono, za vse . . .

Ob blagoslovljenju ste sicer oddali ključe načelništvu, a skrbi pa, da se poplača dolg, da se omislijo še potrebne reči, skrbi, da bo društvo delovalo vedno v pomoč bližnjemu in v veselje Bogu in ljudem, teh skrbi pa niste oddali. Te skrbi, prijetne in neprijetne, bode — tako upamo — obdržali ne le kot društveni blagajnik, ampak kot pravi društveni oče do smrti svoje ali smrti društva. Gasilno društvo Vam kliče: Slava!

Okrajne gasilske zveze.

Že v I. letniku našega glasila smo opozarjali gasilce na veliki pomen okrajnih (krajnih, krajevnih) gasilskih zvez, indirektno s priobčevanjem dopisov o skupnih vajah (več društev priredi skupno vajo na določenem kraju), direktno s tozadevnim člankom tovariša Juvana, ki je imel nalogo, našo deželo po terenskih skupinah porazdeliti v posamezne dele, ki naj tvorijo samostojno ozemlje bodočim okrajnim (krajnim) zvezam. Žal, da je bila z vojsko pokopana tudi ta ideja.

V zadnji odborovi seji Kranjske deželne gasilske zveze pa je prišla zopet ideja po ustanovitvi okrajnih gasilnih zvez na površje in konstatirati moramo, da se je za njeno realiziranje storil v tej seji krepak in odločilen korak naprej. Naj podamo na tem mestu to predmetno razpravljanje.

G. Belec: Gasilsko delo samo nas sili, da se združujemo. Pri večjem ognju prihiti več gasilnih društev s svojimi brizgljami na pomoč. Treba je premišljenega in enotnega postopanja, da se gašenje v najkrajšem času izvrši. In to je le mogoče s prejšnjo skupno vajo pod enotnim vodstvom: S tem je že podana potreba po združitvi gasilnih društev v skupine, to je v okrajne in krajevne zveze. — Pri tem se gasilci spoznavajo med seboj. Težko mi je: srečam tega ali onega, pri več požarih sva bila že skupaj, pa se ne poznavata; skupno delamo, smo pri naši Zvezi, a smo tuji med seboj! — Pri okrajnih zvezah se pa tudi spoznava sposobnost tega in onega gasilca, te in one požarne brambice, in to je za splošni blagor velikega pomena. Spoznavajo se brizglje in gasilno orodje sploh ter presoja, katero je primernejše hribovitemu, katero ravnemu kraju. In to na oči, ali prec po skušnji ali gasilski vaji. Spoznavajo se krajevne terenske posebnosti, katerim se je treba z vsem našim orodjem prilagoditi, da moremo računati na dober vspeh. — In še nekaj: Po skupnih vajah je razgovor. Ptuje napake se zmeraj večje vidijo kot domače. Prav tako tudi ptuje dobre stvari stopijo bolj živo pred oči, pa če nam je že to všeč ali ne. In zgledi vlečejo: vse dobro bomo skušali prenesti na domače društvo, slabemu pa bomo morali dati že prec po razgovoru slovo, uverjen sem, da bo tako. In ko objavi take razgovore še naš list, bo takó informiran o vrlinah in napakah naših skupno izvršenih vaj ves gasilski svet naše dežele in si bo mogel iz tega zase kovati kapital. Sem odločno za snovanje krajevnih gasilskih zvez.

G. Lavtižar: Pred očmi nam je treba imeti, da se gre pri okrajnih zvezah le za tehnično izuritev za skupno delo pri večjih požarih, torej za brezhibno gasilsko pripravljenost za večje akcije. To je prvi in poglaviti namen okrajnih gasilskih zvez. Iz tega namena izvirajo potem vse dobrine, o katerih je g. predsednik tako lepo pravkar razmotrival. Ampak ta prvi in glavni namen je treba poudarjati, ker bi se sicer moglo misliti, da se hoče Zveza s tem v svoji upravi po okrajih razbremeniti. Zvezno uradovanje ostane, to poudarjam, tudi po oživiljenju okrajnih zvez — centralistično, to je, Zveza bo dopisovala tudi poznej le z društvi direktno in ne potom okrajnih zvez. To moram na tem mestu pibiti, da bi se nas napačno ne umevalo. Sem pa zbog omenjenih solnčnih strani odločen pristaš okrajnih gasilskih zvez in svetujem, da se takoj poprimemo dela za snovanje teh organizacij.

G. Rakoše: Jaz pozdravljam snovanje okrajnih gasilskih zvez. Tu bo vse več življenja. Zdaj je mogoče to društvo ali ono bolj zaspano. Niti ne odgovori, kakor je poročal g. tajnik. In je treba drezati. Ali potem bo zapela skupna tromba, prosim, to se bo vse drugače slišalo, nobeden ne bo hotel zadnji biti, vsako društvo bo gledalo, da dobi dober glas, dober sloves o sebi. Vidim že, kako bodo društva tekmovala med seboj. In ta medsebojna tekma, to je življenje! Jaz sem prepričan, da je tu naša moč in v tej moči naša bodočnost. Zato pa: Vun z okrajnimi zvezami!

G. Jan: Mislim, če bi pogledal v gasilsko dušo tu pričujočih gospodov odbornikov, bi videl v vsaki zapisano: Res je, okrajne gasilske zveze moramo ustanoviti. In tudi pri meni bi videli gospodje isto zapisano. Toraj bi bila stvar že ugotovljena. Vendar sem se oglasil k besedi, to pa zato, da še z nekaterimi mislimi popolnim dobro stran bodočih naših organizacij. Po vsaki vaji je razgovor, pa bodisi po društveni ali po vaji okrajne gasilske zveze. Takrat so misli žive, vsi vtisi globoki, ko še življenje, ki je izpolnilo čas vaje, miglja pred nami. In te žive misli in globoki vtisi dozoriijo v spoznanje, spoznanje pa rodi prepričanje, ako se ta duševni proces izvrši v večini navzočnih. Prosim, to je prava in praktična šola za izvežbanje dobrih gasilcev in dobrih gasilnih društev. To sem hotel najprej poudarjati. Pa še nekaj mi je na srcu. Dovolite, da tudi to razodenem, kar tudi govori v prilog okrajnim našim organizacijam. Naša Zveza stremi za izobrazbo gasilskih vrst. To je že doslej menda zadosti nazorno dokazala. Omēnjam samo izdavanje Gasilskega Vestnika, ki ga dobiva vsak naš gasilec! Ampak na programu ima tudi sestanke s predavanji, poučne tečaje... Prosim, kje se to laže izvrši kot pri okrajnih zvezah? Za ta pouk so po mojih mislih primerno torišče le okrajne zveze. Zato jih pozdravljam.

G. predsednik Belec: Vprašanje se je, mislim, dovolj temeljito razmotrivalo in prerešetalo. Ker se nobeden več ne oglasi k tej točki k besedi, preidemo k zaključku. Stavi kateri gospodov odbornikov kak predlog v tem pogledu?

G. Tršar: Prosim.

G. predsednik: G. Tršar ima besedo.

G. Tršar: Predlagam: Kranjska deželna gasilska zveza ustanovi za svoja učlanjena društva okrajne (krajne, krajevne) gasilske zveze po terenskih skupinah naše ožje domovine. Čas nedoločen, vendar je s predpripravami takoj pričeti. Smoter: gasilska okrajna pripravljenost in večja stanovska izobrazba. Pravila sestavita gg. tajnik in urednik. (Sprejeto enoglasno.)

Deželna strojna dobavna zadruga za obrtnike.

Ustanovitev take zadruge pripravlja zavod za pospeševanje obrti in bo z njo pri dobavi strojev za obrtništvo storjen važen korak naprej. Nakup strojev dela posamezniku vedno težkoče, tako iz tehničnih kakor tudi gospodarskih ozirov. Dočim si mali obrtnik, ki se hoče nabaviti stroje v splošnem, ne more zanesti, da mu bo tovarna prodala v resnici stroj, ki je njegovim razmeram najbolj primeren in ki je po svoji konstrukciji dobro zgrajen, mu je na drugi strani tudi v največ slučajih težko investirati v stroje naprej svoja sredstva in potem šele zvečati svoj zaslužek. Taka strojna dobavna zadruga nudi posamezniku zato predvsem gotovost, da bo po posredovanju zavoda za pospeševanje obrti stroj pravilno izbran in da bo tovarna, upoštevajoč koncentracijo nakupovanja v zadrugi, tudi zanesljivo izdelala dobro blago. Izključijo se ob enem tudi nepotrebni stroški pri nakupu, kakor tudi pravde, nastale vsled slabih naročil in neprimerne izvršitve. Na drugi strani nudi zadruga tudi olajšave pri nakupu, ker odda posameznikom stroje, ki jih nabavi na lasten kredit proti plačilu na obroke, ozir. tudi za daljšo dobo več let. Ker podpirajo take zadruge tudi javni činitelji, posebno ministrstvo za javna dela, je tudi obrestovanje kapitala, ki ga dolguje posameznik zadrugi, vedno nižji, kakor so pa običajne obrestne mere. Take zadruge so se zelo dobro obnesle po drugih kronovinah in so zelo izdatna prilika, da si morejo obrniti posamezni obrtniki delo obrtnega pospeševanja sebi v korist. Ker se bo zadruga že v kratkem ustanovila, vabi zavod vse interesente, da prijavijo v najkrajšem času svoje naslove, da se jih povabi k ustanovitvi zadruge. Vsa pojasnila se dobe v pisarni zavoda za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22.¹⁾ — Tudi naša zveza naj stori svoje!

¹⁾ Stvar je brez dvoma že izvršena, dopis je zakasnel, a za kranjsko gasilstvo še vedno aktualen, zato ga prinašamo. — Ur.

Spomenik gasilcem, ki so padli ali umrli za domovino.

Podpeč.

Franc Rebolj, star 30 let, gasilec od l. 1908, vodja plezalcev in odbornik, posestnik, padel zadet v glavo dne 3. septembra 1915 pri vasi Simkom v Galiciji, kjer je tudi pokopan. Bil je izvrsten gasilec, težko nadomestljiv.

Franc Mrovlje, 25 let star, gasilec od leta 1909, plezalec, posestnikov sin, umrl kot desetnik 2. junija 1915 v mestu Eperies na Ogrskem. Bil je v mnogih bitkah, pa nikoli ranjen. Legar ga je pa spravil v prezgodnji grob.

Valentin Boh, 26 star, gasilec od leta 1908, kmet, padel zadet od šrapnela v bitki pri Grodeku.

Stara Vrhnika.

Ivan Mesec, star 49 let, gasilec od leta 1908, načelnik, posestnik in župan, cerkveni ključar in odb. obč. hranilnice, umrl kot poddesetnik v Radečah in je pokopan na Stari Vrhniki.

Franc Strnad, star 22 let, gasilec od leta 1910, posestnikov sin, padel od krogle zadet pri Stanislavu.

Pirniče.

Fran Kuhar, 32 let star, gasilec od leta 1911, društveni tajnik, učitelj in rezervni poročnik, padel dne 27. aprila 1914 v Srbiji.

Ivan Zajc, 38 let star, gasilec od leta 1911, kmet, padel dne 1. novembra 1914 v Srbiji.

Jernej Ramovš, 38 let star, gasilec od leta 1904, odbornik, kmet, padel dne 20. oktobra 1914 v Galiciji.

Naj uživajo večno plačilo nad zvezdami!

Slava njihovemu spominu!

Dopisi.

† Franc Doberlet — oče kranjskih gasilcev.

V odborovi seji dne 15. aprila t. l. je predsednik Kranjske deželne gasilske zveze gospod Anton Belec pravil: Presunilo me je, ko sem čital v novinah, da je cesarski svetnik gosp. Franc Doberlet ohromel in da je popolnoma osamljen. Bil sem njegov učenec in veliko se imam zahvaliti njemu. Ko smo ustanavljali Kranjsko deželno gasilsko zvezo, sem ga obiskal in mu kot svojemu prijatelju razodel naš namen. Takrat ni kazal nobenega nasprotstva nasproti novi organizaciji, temveč dal mi je več pametnih nasvetov, ki smo jih tudi upoštevali in se ravnali po njih. — Cesarski svetnik Doberlet se je posvetil, umaknivši se iz javnega življenja, po-

polnoma delu za naša gasilna društva. Z neutrudnim delom zanje si je zaslužil ime očeta kranjskih gasilcev. Njegove zasluge za razvoj in prospeh gasilstva v naši domovini so ne-venljive. —

Po zadnji deputaciji me je večkrat vabil sebi. Zdi se mi, da je bil to očetov glas: oče bi se še rad pogovoril s sinom. Ni sem mislil, da je že tako pri koncu. Notica v „Slovincu“ me je na to opozorila.

Sklenil sem, obiskati očeta kranjskih gasilcev v najkrajšem času. — — — Trije tedni še niso pretekli, kukavica je zapela, a očeta kranjskih gasilcev ni našla več med živimi: 5. majnika t. l. je zatisnil v Ljubljani za vedno oči cesarski svetnik g. Franc Doberlet. O tem piše „Slovenec“: „Po večletnem bolehanju je v starosti 85 let umrl cesarski svetnik gosp. Franc Doberlet, tovarnar pohištva in tapetnik, imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono in brez krone, častni meščan deželnega stolnega mesta Ljubljane in častni član več gasilnih društev. Rajni Doberlet je ustanovil ljubljansko gasilno društvo, kateremu je načeloval nad 30 let. Kot tak je bil sila delaven in vesten, zato se je društvo lepo razvijalo in napredovalo. Ustanovil je tudi Zvezo gasilnih društev in je bil mnogo let njen predsednik. Zadnja leta je opešal. Ker ni mogel hoditi, je bil navezan na

svojo bolniško sobo, kjer je sameval otožen, ker se je čutil zapuščenega. Bil je pa rajni Doberlet znan med gasilci križem cele dežele. Saj je množica gasilnih društev, zlasti starejših, njegovo delo. Zato mu gre po vsej pravici naslov ustanovitelja in očeta kranjskega gasilstva. Celó njegovo življenje je bilo posvečeno delu za javni blagor, zlasti za gasilstvo. V zgodovini kranjskega gasilstva bo njegovo ime trajno blestelo. Čast in slava njegovemu spominu, njegovi duši pa večno plačilo nad zvezdami!“

Pogreb se je vršil v nedeljo 7. maja 1916 popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti v Frančiškanski ulici na pokopališče k Sv. križu. Udeležilo se ga je tudi mnogo gasilcev; še več bi jih bilo prišlo, toda številnejšo udeležbo so onemogočile obstoječe prometne razmere; saj iz tega razloga tudi nismo mogli pravočasno obvestiti naših gasilnih društev. Našo zvezo je zastopala deputacija zveznega odbora ter zastopniki gasilnih društev: Št. Vid nad Ljubljano, Vižmarje, Tacen, Ježica, Črnuče, Vrhnika, Vrd in Dobrova.

Pokojni svetnik Doberlet je bil obče znan in kaj priljubljen meščan v Ljubljani, kakor piše Ilustrirani Glasnik, ki je prinesel tudi njegovo sliko. Rajnki je bil rojen Trnovčan, poln smisla za delo, veselega, dovtipnega značaja, mehkega srca in odprtih, radodarnih rok, kakor vse njegove sestre, od katerih je še edina Liza, ki je bila skozi 50 let nabiralka darov za trnovsko cerkev sv. Janeza Krstnika. Nemška burja, ki je zavela po Kranjskem, je tudi pokojnika za nekaj časa potegnila za seboj, a ji je kmalu pokazal hrbet in se posvetil edino-le gasilstvu. Vedno vnet ljubezni do bližnjega, upamo, da je pri Bogu prejel zasluženó plačilo. Z njim je legel v grob eden starih, pristnih, sedaj že sila redkih Trnovčanov ljubljanskih. — Pokoj njegovi plemeniti duši!

Podpore iz deželnega gasilskega zaklada. Deželni odbor je v zadnjem času podelil podpore raznim gasilskim društvom. O tem piše „Slovenec“: Izkazi podpor se po namenih deželnega odbora ne objavljajo v časnikih, ker se dajejo sedaj v vojnem času podpore samo v najnujnejših slučajih, to je, če preti društvu tožba ali eksekucija. Gasilski zaklad se spravlja in se bo na primeren način porazdelil v podpore, ko nastanejo redne razmere, ko bo mogoče dobiti zanesljivih informacij o delovanju društev in zadosten pregled, kako društva delujejo. Ker tega sedaj manjka, ker mnogo društev, ki so sicer vredna podpore, sedaj zaradi vpoklicev ne more delovati, zato je umestno, da se razdeljevanje podpor v teh nenavadnih časih zadržuje. V javnost je prišla po časopisju naslednja opazka: „Večina teh podpor je namenjena za plačilo nove uniforme, vpejlane po Kranjski deželni gasilski zvezi“. Temu nasproti nam je poslal referent deželnega odbora o gasilskih stvareh pojasnilo, da je to gola izmišljotina. Niti vinar denarja iz podpor se ne porabi za kaj drugega kot za delavne uniforme, za službeno gasilsko opravo in za orodje (gasilski stroji, cevi, lestve itd.). Novih paradnih uniform ne sme nobeno društvo iz društvenih sredstev nabavljati svojim članom; če jih hoče kdo imeti, si jih nabavi sam.

† **Franč Modic**, iz ugledne rodbine Hacinove iz Bresta, občina in župnija Tomišelj pod Krimom, je prvi iz širne okolice žrtvoval svoje dragoceno življenje za domovino. Šele 25 let star si je pridobil mladi gospodar s pridnostjo in vestnostjo ugled v občini. Nadarjeni mladenič je dovršil z dobrim uspehom I. gimn. razred v Ljubljani, potem je pa posvetil vso svojo skrb kmetijstvu.

Gasilno društvo je izgubilo marljivega člana plezalca, ki se ni strašil nobene nevarnosti.

Velika žalost je zavladata v rodbini, ko se je potrdila žalostna novica o Franckovi smrti. Njegovi bratje so vsi vojaki. Ob njegovi smrti sta bila že mobilizirana Jak. Modic, načelnik gasil. društva in dr. Iv. Modic, sodnik-auditor v Lincu. Mati in sestre se še sedaj ne morejo utolažiti.

Mi pa, ostali gasilci, njegovi prijatelji kličemo iskreno: Dragi France! Bodi ti lahka tuja zemlja tam pod Karpati! (Ranjen je bil pri Grodeku, umrl pri Debrecinu.)

Le križ nam sveti govori,
da zopet vidimo se nad zvezdami.

Pirniško gasilno društvo je zopet izgubilo vrlega člana. Podnačelnikov namestnik tov. **Fran Bačnik**, posestnik in gostilničar v Sp. Pirničah, je dne 27. marca t. l., star 41 let, mirno zaspal v Gospodu. Bil je jako delaven in vnet gasilec, odkar se je vpisal leta 1901 v društvo. Pokopan je bil ob obili udeležbi dne 29. marca na župnijskem pokopališču v Smledniku. Naj počiva v miru!

Ivan Dovžan, tajnik gasilnega društva na Dovjem, je 15. novembra 1915 prominul na bojnem polju. Bil je nekaj let v cementni tovarni v Bakru delov. paznik, leta 1912 pa je prišel domov in naša cementna tovarna ga je imenovala za delov. paznika. Za časa mobilizacije ga je županstvo kot tajnika oprostilo vojaščine, a 9. maja 1915 pa je bil pozvan v vojno na severno bojišče, kjer je umrl za cesarja in domovino.

Bil je čez vse priljubljen pri občinstvu kakor pri delavcih v tovarni. Gasilno društvo na Dovjem je zgubilo najboljšega uda ter ga bode težko pogrešalo.

Jakelj.

Dne 17. marca t. l. je umrl v ljubljanski deželni bolnici dolgoletni in zvesti vežbalec in orodjar ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva tov. **Ivan Dax**, znan med gasilci po vsej deželi. Njegovega pogreba dne 18. marca t. l. se je udeležil tudi zastopnik naše Zveze. Počivaj v miru!

Prostovoljno gasilno društvo na Stari Vrhniki je imelo dne 26. marca t. l. večje zborovanje, na katerem se je vsprejelo 16 novih članov ter se izvolilo novo načelništvo. Padel je namreč na bojnem polju načelnik, podnačelnik in večina odbora, zato je bila potrebna nadomestna volitev. Volitev se je izvršila vpricho vaškega oskrbnika J. Meseca. Naš novoizvoljeni načelnik je g. Ignac Grom, ki je prevzel takoj društvene posle. S toplo besedo, ki jo je spregovoril ob tej priliki, se je vsem prikljubil. Bog ga živi!

Neumorna člana našega društva sta bila posebno na polju slave padla junaka gg. Ivan Mesec in Franc Strnad. Prvi je bil načelnik in velik dobrotnik, ki je veliko podaril društvu in mu bil tudi podporni član. Ostal nam bo vedno v blagem spominu. — Strnad je bil blag in miren mladenič ter je užival spoštovanje pri vseh, ki so ga poznali. Bil je tudi član „Orla“. Mir in pokoj obema! Bog nam daj še veliko takih mož!

I. Suhadolnik, tajnik.

Ženske v gasilski službi na Tirolskem. Okrajno glavarstvo v Inomostu je naročilo svojim županstvom, naj sedaj, ko je mnogoštevilni moški svet pod cesarskimi zastavami, izurijo ženske v gasilstvu. Ženske so zlasti pripravne za polaganje cevi in donašanje vode, za snaženje orodja in za samaritansko službo, pa tudi pri gonitvi brizglje je ženska pomoč kaj dobrodošla.

Vprašanja — odgovori.

1. vprašanje: V občini je več gasilnih društev. Gasilno društvo v vasi, kjer je županstvo, hoče imeti prednost pred onimi gasilnimi društvi, ki so v podobčinah. Prvo zahteva od občine več podpore, ker se smatra za občinsko društvo; druga društva so podobčinska ali od gospodarskih odsekov; zato pa tudi dobi v slučaju, da tako društvo propade, njegovo premoženje podobčinski ali gospodarski odsek, ne občina.

Ali ni občina dolžna dajati več podpore društvu v občini, kakor onim v podobčini?

Odgovor: Vsa gasilna društva brez razločka, so li občinska ali podobčinska, imajo iste pravice do občinskih podpor. Katero društvo pa stori več v občini blagor, bi bilo pravično, naj dobi tudi več podpore. Pri ustanovitvi gasilnega društva izroči občina ali podobčina, oziroma gospodarski odsek njemu gasilno orodje. Ako se društvo razpusti, pripade seveda premoženje občini ali podobčini oziroma gospodarskemu odseku (§ 15. gas. pravil). To premoženje se sme samo za gasilske namene rabiti. Ako se ustanovi zopet novo društvo, se mu izroči premoženje in orodje. Iz podobčin sestoji občina. Podobčine so torej njeni sestojni deli. Občina mora skrbeti za vse sestojne dele. Ako bi en tak del zanemarjala, trpela bi na svojem telesu sama. Tega se mora držati tudi pri razdelitvi občinskih podpor gasilnim društvom. Občini morajo biti vsa gasilna društva enako mila, v njenih očeh so vsa gasilna društva enaka. Zato jih mora vobče tudi enako podpirati. Seveda ima pa ono društvo, ki stori več za občno blaginjo, pravico do večjih podpor, pa naj bo že občinsko ali podobčinsko ali pa od gospodarskega odseka.

2. vprašanje: Nek gasilski načelnik se je izrazil, da ne bode pustil gasiti, ako gori hiša, zavarovana pri zavarovalnici I. I. Pripomnil je: „Naj le fest gori!“ Ali je dovoljeno kaj takega govoriti?

Odgovor: Gotovo ni dovoljeno nobenemu gasilcu, še manj pa gasilnemu načelniku, kaj takega govoriti. Načelnik mora imeti pač toliko

pameti, da kaj tacega ne govori. Tako govorenje je nečastno, posebno še za načelnika. Tudi je nevarno za obstoj gasilnega društva, ker ima c. kr. deželna vlada pravico, tako gasilno društvo razpustiti. Gasilno društvo ne sme biti pristransko, torej tudi ne sme kak član javno pristransko govoriti.

3. vprašanje: Svojo praznično obleko sem pri gašenju zamazal in pokvaril. Zahteval sem od zavarovalnice, pri kateri je bilo goreče poslopje zavarovano, da mi obleko plača, da si novo napravim. Zavarovalna mi je pa kratko in malo prošnjo odklonila. Kako zamorem zavarovalnico prisiliti, da mi obleko plača? Kaj naj storim?

Odgovor: Izsiliti plačila za novo obleko od zavarovalnice ni mogoče. Svetujem Vam, da nikar v boljši obleki pri požaru ne gasite! Prav je, da se preoblečete v slabo obleko, ko greste gasit.

Zavarovalnica izplačuje podpore le prostovoljno, ni pa vezana podpora dajati. Podporo da navadno onemu, kdor dokaže, koliko škode je imel na gasilnem orodju. Tu opozarjamo gasilna društva, ki vlagajo prošnje za podporo pri gašenju na zavarovalnico, da vestno zapišejo, kakšno orodje se je poškodovalo, koliko je na orodju škode; tudi je dobro, da se pripomni, koliko je poškodovano orodje novo veljalo.

4. vprašanje: Naročili smo nove močne cevi iz konopnine. Ko smo jih poizkusili večkrat z brizgalno, se je pokazalo, da vedno bolj puščajo. Ali moremo prisiliti tovarnarja, da jih zamenj.

Odgovor: To vprašanje ni dovolj jasno; merodajno je, pod kakimi pogoji ste cevi naročili. Pri naročbi cevi svetujemo, da se naroče pogojno: ako vzdrže preizkušnjo. Cevi morajo biti na toliko in toliko atmosper preizkušene v navzočnosti vašega zaupnika. Z manometrom s pritiskom 10 do 20 atmosfer najbolj preskusimo cevi, se prepričamo o trdnosti in tudi pred prepornimi težavami se obvarujemo.

Mokre cevi so zelo občutljive, treba je z njimi lepo ravnati. Paziti je treba, da ne pokladamo cevi po ostrem pesku ali celo gramozu; dalje, da ne stopajo ljudje po ceveh; najmanj pa smemo z vozom in živino peljati preko cevi. Zelo škodljivo je, ako bi mokre cevi vlačili semintje ali jih ostro pregibali; na ta način se niti nategnejo, preščipnejo in celo pretrgajo. Najboljše je, da se mokre cevi navijejo v kolobar lepo, nikakor pa jih ni ostro pregibati! To bi bili vzroki, na katere se tovarna lahko izgovarja in bi jo mogli potem takem le težko prisiliti, da bi zamenjala cevi.

Ant. Belec.

5. vprašanje: Cenjeni gosp. urednik Gasilskega Vestnika! Ker me je več članov našega društva prašalo, zakaj da v zadnji številki našega lista nisem nič napisal, sem se namenil, da bi spisal nekaj iz naše kronike. To je vodil veliko let naš g. nadučitelj ter je prav spretno popisano. Da bi pa vsebina preveč ne narasla, pa mislim, da bi prepisal le začetno društveno življenje, prve slavnosti ter prve požare. Dalje pa bi še prepisal, kaj je vse doživelo društvo v 20 letih. Letos je 20 let, kar obstoji društvo. Več gasilcev še na svetu ni bilo, ko so se stari člani že

borili pod Florijanovo zastavo. Večina list hranijo. Naši člani bodo se pozneje lahko čitali življenje našega društva. Tudi druge bi zanimalo. Prosim, da bi mi svetovali: ali naj naredim prav na kratko; ali naj se raztegne; ali pa naj vse opustim.

Jak. Kocjančič, Gorje.

Odgovor: Prosim, opišite vse, kar je važno za javnost in spis čim prej pošljite. To boste tem lažje storili, ker je kronika, kakor sami pišete, prav spretno sestavljena. Več let ste uže gasilec; vedeli boste tem bolj, kaj bi zanimalo slehrnega vaših sobratov; in vse tisto obelodanite iz Vaše kronike. — Ur.

Tajniške vesti.

Deputacija Kranjske deželne gasilske zveze pri deželnem predsedniku. Deputacija Kranjske deželne gasilske zveze (načelnik A. Belec, odborniki: dr. Vl. Pegan, tajnik Fr. Lavtižar in Janko Bajec) se je dne 29. maja t. l. poklonila novemu deželnemu predsedniku vojvodine Kranjske, visokorod. gospodu grofu H. Attems, da ga v imenu kranjskega gasilstva spoštljivo in udano pozdravi. Hkratu mu je izročila kot predsedniku c. kr. dež. šol. sveta obširno spomenico o stanju našega gasilstva in glede gasilskega naraščaja ter 2 letnika našega glasila. — Poklonila se je in prošnjo zaradi gasilskega naraščaja izročila tudi namestniku deželnega predsednika, preblag. gospodu dvornemu svetniku vitezu Laschanu in velečastitemu gospodu deželnemu šolskemu nadzorniku dr. Mihaelu Opeka.

Iz odbora Kranjske deželne gasilske zveze. 9. odbora seja dne 15. aprila 1916 ob 1/2 2. uri popoldne v Ljudski posojilnici v Ljubljani. — Navzočni: Anton Belec, Fran Lavtižar, Julij Slapšak, Jakob Jan, Fran Perovšek, Ivan Rakoše, Fran Tršar, Fran Jakelj. — Gospod predsednik Anton Belec pozdravlja navzoče člane, ki so prihiteli iz daljnih krajev k seji, kar ga zelo veseli. Pozdravlja tudi naše tovariše v vojski. Padlim želi za njih trpljenje večni mir (v znak žalosti vstanejo odborniki raz sedeže). — Nato konstatira sklepčnost in otvori sejo. — Na dnevnem redu so bile same aktualne zadeve: Poročilo gospoda tajnika o splošnem stanju našega gasilstva, razgovor o gasilskem naraščaju, o računu za l. 1914 in 1915, o koledarju in glasilu; naposled še samostojni predlog tovariša Rakošeta glede ustanovitve vojnega gasilnega sklada za onemogle gasilce, njih vdove in sirote. O vsem tem čitate v listu na drugem mestu. Iz vsega pa razvidite, kako resno delo so naše seje. — Ob sklepu je naš neumorno delavni in za gasilstvo vneti predsednik voščil vsem odbornikom srečno pot in veselo alelujo, na kar smo se razšli z zavestjo, da je storjen zopet korak naprej v razvoju našega dela.

Pripoznanje častne svetinje. C. kr. deželni predsednik vojvodine Kranjske je pripoznal članoma prostovoljnega gasilnega društva Studenec-Ig, tovarišema Edvardu Avanco in Antonu Železnikar častni svetinji za 25 letno zaslužno gasilsko delovanje.

Poročilo o požaru so poslala gasilna društva: Vipava (Vrhpolje), Št. Peter pri Rudolfovem (Dol. Kronovo), Mlino na Bledu (Mlino). Tovariš Mihael Tavčar, načelnik gasilnega društva na Mlinem, poroča: Naznanjam Vam, da smo imeli dne 26. maja požar na Bledu. Goreti je začelo zvečer okoli pol 9. ure in sicer drugo poslopje (salon) ob Mošetovi vili. Naša bencin-motorka je bila prvikrat pri požaru. Gasilci smo bili samo trije. Brizgalna je vrlo dobro služila in ogenj je bil takoj pogашen.

Vojni gasilski sklad. Tovariši! Preberite pazljivo članek „Vojni gasilski sklad Kranjske deželne gasilske zveze za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote.“ Nabirajte v ta namen prispevke in darove med gasilci, prijatelji in znanci ter jih pošiljajte z imenikom darovalcev vred tajništvu Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani, Ahacljeva cesta 9. Imena darovalcev se bodo objavljala v izkazih v Gasilskem Vestniku. Na delo za onemogle gasilce in njihove družinske ude!

Rdeči križ. Kranjska deželna gasilska zveza je postala z vplačilom zneska 100 K ustanovni član Deželnega in gospejnega pomožnega društva Rdečega križa za Kranjsko v Ljubljani.

Pomožne akcije. Tovariši! Sodelujte po vseh svojih močeh, kjerkoli in kakorkoli morete, v prid našim vojakom ter njihovim vdovam in sirotam!

Podpirajte plemenito delo Deželnega in gospejnega pomožnega društva Rdečega križa za Kranjsko v Ljubljani!

POZOR!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh po predpisih Kranjske deželne gasilske zveze v predmet spadajočih potrebščin.

Za strogo solidno posredstvo jamči od leta 1830 obstoječe domače podjetje

BENEDIKT & Co.,
Ljubljana,

v palači Mestne hranilnice.

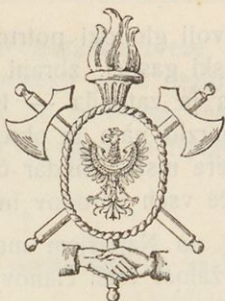
Ilustrovani ceniki so na razpolago.

Ljubljana, avgust 1917.

Leto III. □ □ Štev. 3.—4.

Gasilski

Vestnik

List za pospeševanje gasilstva.

Njegovo Veličanstvo presvetli cesar Franc Jožef I. — mrtev.

Kratko uradno naznanilo je nedavno prineslo pretužno vest, ki je nad vse bridko zadela srca zvestih Avstrijcev: Njega Veličanstvo cesar Franc Jožef I. so 21. novembra 1916 ob 9. uri zvečer v svojem gradu Schönbrunn mirno v Gospodu zaspali. — Ostrmeli smo, verjeti nismo mogli; a kar ni nihče pričakoval, se je bilo vendar zgodilo. In zadrhtela so naša srca v prebritki boli; zakaj velika je bila milost božja, ki je dala Avstriji takega očeta, in zato neizmerna in neizrečna žalost, ki nas je objela ob Njega pretrpki izgubi. Avstrija kot en narod bratov sedaj potrta objokuje svojega očeta.

Kaj je bil pokojni vladar, veliki cesar Franc Jožef I. nam in svetu, o tem bodo govorila obširna zgodovinska dela. Na tem mestu pa moramo povdarjati, da je zgubilo tudi gasilstvo z Njim najboljšega zaščitnika in največjega dobrotnika, in sicer kakor celokupno avstrijsko, tako i slovensko v naši ožji domovini. Saj skoro ni znamenja vidne ljubezni do bližnjega — gasilskega krôva, ki bi mû ne bil položil vogelnega kamna s cesarskim darilom pokojni preblagi vladar; in vsem gasilcem je zaklical z ustanovitvijo kolajne za zaslužno 25 letno delovanje: Naprej, vrli junaki ljubezni do bližnjega, Vaš cesar in kralj je z vami!

Zdaj Ga ni več. Najblažje Srce je zastalo. Naš vodnik nas je zapustil in legel v grob sredi bojnega hrupa s tisoči in tisoči junakov, ki so Zanj in domovino žrtvovali svoje življenje. Vsa

Avstrija se je bila odela v svoji globoki potrnosti v žalno obleko. In mi gasilci, in posebej še slovenski gasilci, zbrani v Kranjski deželni gasilski zvezi? — Naša mila Zvezda je zatonila — in tema nas obdaja; naše zlato Solnce je ugasnilo in mrzlo nam je okrog srca in velika žalost, ki ji ne poznamo imena in katere nismo nikdar čutili, nas tlači in mori: Žalujemo za Njim, ki je bil Oče vseh narodov in tudi naš Oče.

Te skromne vrstice naj na Najvišjem mestu iznova tolmačijo globoko potrnost in brezmejno žalost vseh članov Kranjske deželne gasilske zveze.

* * *

Pozdrav in poklonitev „Kranjske deželne gasilske zveze“ ob nastopu vlade Njega Veličanstva cesarja Karola I.

Eno je, ki nas tolaži ob tej prebriski izgubi: Imamo novega vladarja iz rodu preslavne Habsburške hiše, iz katere je izšel tudi nepozabni prednik, najbližnja kri Njegove krvi, istega duha in istega srca kot blagopokojni: domovina pozdravlja in se klanja v sedanji svetovni vojni mnogo izkušenemu Karolu I., svojemu novemu cesarju in kralju, ki je pred malo dnevi v polni življenski moči, odičen s plemenitimi vladarskimi vrlinami in z odličnimi darovi duha zasedel častitljivi prestol avstrijskih cesarjev. Nova Zvezda je zamigljala, novo Solnce je zasijalo po naši mili domovini. In to novo Zvezdo, ki je zamigljala s tako milo svetlobo, pozdravljamo iz dna duše zvesti Avstrijci in stavimo vanjo vse naše nade; in temu novemu Solncu, ki je tako žarko zasvetilo, se klanjamo v ljubezni, kakršno smo gojili v svojih srcih le do blagopokojnega velikega cesarja Franca Jožefa I. Njegovo Veličanstvo, presvetli cesar Karol I., je prvi izrekel v svojem manifestu cesarsko besedo o skorajšnjem častnem miru. In kar je izrekel z besedo, že izvršuje. Ves svet je slišal Njegov glas: ponudil je mir narodom. V teh prebriskih časih preizkušnje, v tem groznem vojnem požaru done te besede kot prelestna bajka iz davnih dni.

Blagoslovljen od vseh narodov, miljenec naš, presvetli cesar Karol I., za to cesarsko besedo! Blagoslovljen še posebej od nas gasilcev; vemo in znamo, kaj je požar, boj elementa, ki uničuje žulje pridnih rok. Zato cenimo tem višje te Tvoje besede, ki so zdaj še zapečatile srčno zvezo sklenjeno med nami in Teboj, ki je noben vihar in nobena sila ne bo pretrgala. Blagoslovljen in zahvaljen za nje, prejasni vladar, potomec velikih Habsburžanov, Gospod naš in naš kralj! Zahvaljen in proslavljen in poveljčan!

Bog ohrani, Bog obvari
nam cesarja, Avstrijo!

V imenu Kranjske deželne gasilske zveze najvdaneje polagamo na stopnice Najvišjega prestola prisego naše nezlomljive zvestobe, globoke udanosti in pregoreče ljubezni do premilega našega vladarja Njegovega Veličanstva presvetlega cesarja Karola I. in Njegove hiše.

* * *

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko.

Štev. 499/Pr.

Ljubljana, dne 2. marca 1917.

Cenjeni kranjski deželni gasilski zvezi

v Ljubljani.

Po Najvišjem naročilu se vsled odloka gospoda c. kr. ministra notranjih zadev z dne 20. februarja 1917, št. 2815/M. I. izreka srčna Najvišja zahvala za podani izraz sožalja ob smrti Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva cesarja Frana Josipa I. in izjavo vdanosti ob priliki nastopa vlade po Njegovem c. in kr. Apostolskem Veličanstvu cesarju Karlu I.

C. kr. deželni predsednik: Attems.

Poročilo

o III. občnem zboru Kranjske deželne gasilske zveze, ki se je vršil dne 10. aprila 1917 od 1/2 10—12 ure dopoldne v sejni dvorani Ljudske posojilnice v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Tajniško in blagajniško poročilo.
3. Poročili:
 - a) Gasilski Vestnik;
 - b) Gasilski koledar.
4. Vojni gasilski sklad Kranjske deželne gasilske zveze za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote.
5. Gasilski naraščaj.
6. Vpeljava reševalnih kolon Rdečega križa.
7. Samostalni predlogi in slučajnosti. (Samostalni predlogi naj se pošljejo Zveznemu tajništvu vsaj **do 1. aprila 1917**, ker sicer ne pridejo na dnevni red tega občnega zbora).

1. Nagovor predsednika.

Pozdravim vse zborovalce! Posebej zastopnika visokega deželnega odbora g. dr. Pegana.

Zastopanih je 46 odposlancev, to je nad 1/3 gasilnih društev. Konstatujem, da je občni zbor sklepčen. Pretekla bodo skoro tri leta, odkar se

je vršil na Bledu zadnji občni zbor zveze. Odtlej se III. občni zbor vsled izrednih vojnih razmer ni mogel vršiti. Ker pa čaka naše gasilstvo po dokončani zmagonosni vojni mnogo važnega gasilskega dela, je neobhodno potrebno, da se po daljšem prestanku snidejo — kolikor mogoče — zastopniki vseh gasilnih društev, da na občnem zboru poleg drugega začrtajo smer gasilskemu delu v budočnosti. Zato je ožji odbor Zveze v svoji seji dne 28. januarja 1917 v Deželnem dvorcu v Ljubljani sklenil, da se skliče III. občni zbor na dan 10. aprila 1917.

Od zadnjega občnega zbora smo doživeli pretresljive dogodke. Grozna svetovna vojska divja že tri leta. Čakali smo konca vojske, da pridemo zopet skupaj; pa prisilile so nas pa velike potrebe, da smo sklicali današnji občni zbor. Preden preidem k dnevnem redu, se spominjam: Smrti Njega c. kr. Visokosti nadvojvode Ferdinanda in Njegove Visoke gospe vojvodine Sofije Hohenberške (v znak sožalja vstane zbor s sedežev); smrti Njega Veličanstva presvetlega cesarja Franc Jožefa I.

Gasilska zveza je izrekla takoj sožalje visoki c. kr. deželni vladi, pismeno, ter dobila zahvalo za izrečeno sožalje.

Pri nastopu novega cesarja se je izrekla udanostna izjava Njega Veličanstvu Karolu I. z obljubo, ostati najzvesteji presvetlemu habsburškemu poglavarju in celi Njegovi hiši.

Iz hvaležnosti se spominjam tudi smrti Franc Doberleta, očeta kranjskih gasilcev. Čast in slava njegovemu spominu, njemu pa večno plačilo!

Dragi tovariši! Veliko tovarišev danes pogrešamo tu. Poklicala jih je dolžnost, da hrabro branijo svetinjo naših očetov. Bodite pozdravljeni, tovariši v vojski! Vrnite se zmagoslavni!

Veliko tovarišev je odšlo po večno plačilo — Bog jim daj večni mir!

Nekaj tovarišev je prišlo v ujetništvo, med njimi naš delavni odbornik Fr. Juvan, načelnik iz Gamelj. Gotovo želimo vsi, da se kmalu vrne zdrav s svojimi velikimi načrti v prospeh in korist našega gasilstva.

Doma ostali gasilci smo v teh krutih časih vršili po možnosti svojo dolžnost, kar nam pokaže tudi današnje. zborovanje. Prosim Vas, dragi tovariši, za potrebno sodelovanje, nasvet in pomoč pri vseh današnjih razgovorih in sklepih.

Udanostna izjava.

K besedi se je oglasil g. tajnik nadzornik Fran Lavtižar ter predlagal nastopno udanostno izjavo na presvetlega cesarja:

Delegati in pooblaščenici, zbrani na III. občnem zboru Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani dne 10. aprila 1917, si upajo v svojem in v imenu 108 v tej Zvezi učlanjenih gasilnih društev z nad 4000 gasilci, katerih velika večina stoji pod vojnimi zastavami na braniku za cesarja in domovino, polagati na stopnice Najvišjega prestola prisego svoje nezlomljive zvestobe, globoke udanosti in pregoreče ljubezni do premilega

našega vladarja Njegovega Veličanstva presvetlega cesarja Karla I. in do vse Njegove hiše.

Udanostna izjava se je z navdušenjem ter z živio in slava klici na presvetlega cesarja sprejela. Odbor jo je še isti dan predložil preblagorodnemu gospodu Henriku grofu Atems, c. kr. deželnemu predsedniku vojvodine Kranjske v Ljubljani s prošnjo, da blagovoli biti na Najvišem mestu tolmač gorkih patriotskih čustev vseh članov Kranjske deželne gasilske zveze.

G. Belec: Prosim gospoda tajnika za njegovo poročilo.

Tajniško poročilo.

Otvorjen je III. občni zbor naše Zveze. Kaka razlika med danes in II. občnim zborom, ki se je vršil dne 28. junija 1914 na Bledu. Minula bodo skoro tri leta, odkar se je vršila ta manifestacija kranjskega gasilstva tako veličastno, kakor najbrže nikdar popreje. Upajmo pa, da doživimo takih dni tudi v bodočnosti.

28. junij — mejni dan, zgodovinski dan ne-le v našem gasilstvu, temveč mejni dan v pričetku nove svetovne zgodovine. — Še isti dan smo po dnevu, polnem veselja in radosti, na povratku v Ljubljano izvedeli strašno vest o pretresujočem sarajevskem umoru. Še dobro se spominjam tistega večera, ko mi je to grozno novico povedal iz vlaka na ljubljanskem državnem kolodvoru g. dr. Pegan ter dostavil: „Boste videli, da bo to imelo strašne posledice tudi za nas.“ Ta slutnja se je kmalu uresničila.

(Gospod tajnik poroča nato podrobno o splošnem stanju in delovanju našega gasilstva v vojnem času.) Potem poroča dalje:

Zvezni odbor je imel v tej dobi dve seji, in sicer dne 15. aprila 1916, (obširno poročilo o posameznih točkah dnevnega reda je objavljeno v Gasilskem Vestniku meseca majnika 1916); v seji dne 28. januarja 1917 v Deželnem dvorcu, ki se je pa večina oddaljenih odbornikov vsled hipno nastalih prometnih ovir ni mogla udeležiti, smo izročili Zveznemu predsedniku g. Belcu častno diplomu, razgovarjali se o gasilstvu sploh in sklenili, da se letos skliče občni zbor in sicer na dan 10. aprila, kar se je tudi zgodilo. Ta občni zbor se je v smislu Zveznih pravil sklical z okrožnico z dne 6. februarja 1917 št. 26. Zaradi tiskarniških zaprek se je razposlala okrožnica nekoliko pozneje.

Vabilu se je odzvalo 46 gasilnih društev ter Zveznih odbornikov, 29 društev je zastopanih po delegatih, 17 po pooblaščenih.

Zadoščeno je torej § 12. Zveznih pravil. In ker je zastopana $\frac{1}{3}$ upravičencev, je občni zbor sklepčen.

Imenike je uposlalo 34 gasilskih društev. Ta društva izkazujejo 613 članov, pred vojno so jih imela pa 1166. To število bo pa še nižje, ker je nekaj društev izkazalo vse člane — tudi vojake — ki jih pa ni posebej označilo. Pri drugih je uštet tudi naraščaj. Doblice izkazujejo 11 gasilk. Resničnega stanja učlanjenih gasilskih društev torej ni mogoče podati.

Ob smrti Njega Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. izrazili smo po g. deželnem predsedniku naše sožalje.

Ob nastopu vlade Njegova Veličanstva presvetlega cesarja Karla I. pa smo podali udanostno izjavo. (Glej spredej!).

Meseca majnika 1916 smo vložili na c. kr. deželni šolski svet prošnjo, ki smo jo po deputaciji ob priliki, ko smo se v imenu Zveze poklonili novemu g. deželnemu predsedniku, izročili istemu kot predsedniku deželnega šolskega sveta. (Vlogo glej na str. 36).

Od ugodne rešitve te vloge se nam obeta velik napredek v naših vrstah.

Na to poda g. nadzornik Lavtižar obširno blagajniško poročilo. Iz njega posnamemo:

Prejemkov je bilo 482 K 16 h,
izdatkov pa . . 3618 „ 93 „
torej nedostatka 3136 K 77 h.

Za pregledovalca računov se izvolita gg.: Anton Ahlin z Ježice in Anton Globelnik iz Prečne. Pregledala sta ta dva gospodâ račune natančno. Ko sta izjavila, da so v redu, jih je zbor potrdil.

G. Belec: Poročili sta v razgovoru. Želi kdo besede?

G. dr. Pegan: (Stališče deželnega odbora glede gasilskih podpor v vojnem času.) Se zahvaljujem za pozdrav gospoda predsednika in prinašam pozdrave naše avtonomne oblasti. — Udeležba danes ni taka kot l. 1914. Tega smo se zavedali, preden smo sklicali ta občni zbor. In vendar smo ga sklicali: Jasno prepričanje nosimo v sebi, vojska se bliža zmagoslavnemu koncu; čas torej je tu, ko treba delo za gasilstvo na novo v roke vzeti. In da bo to delo smotreno in hasnovito na vse strani, zato smo sklicali ta občni zbor, na katerem se hočemo temeljito in natančno razgovoriti o bodočem našem delovanju na gasilskem polju. — Vse se pa suče danes okrog ene osi, vse kliče: Denar, denar, denar! Naj spregovorim na tem mestu par besedi glede deželnih podpor in gasilskega zaklada. Stališče deželnega odbora v tem oziru mora nam vsem biti jasno, zato želim, da se te moje besede spravijo v svet med ljudi, zlasti med somišljenike. — Največjo kaso v deželi ima poleg občin in društev brez dvoma deželni odbor. In vendar že tri leta ni dajal društvom nobenih podpor. Se pravi, izredne podpore so se dajale tudi v vojnem času, toda samo v najnujnejših slučajih, to je, če je pretila društvu tožba ali eksekucija. Gasilski sklad se spravlja in se bo na primeren način porazdelil v podpore, ko nastanejo redne razmere, ko bo mogoče dobiti zanesljivih informacij o delovanju društev in zadosten vpogled, kako društva delujejo. Ker tega sedaj manjka, ker mnogo društev, ki so sicer vredna podpore, sedaj zaradi vpoklicev ne more delovati, zato je umestno, da se razdeljevanje podpor v teh nenavadnih časih zadržuje. Prosim! Gasilna društva so po več krajev izgubila duše v posameznih osebah ali pa v celoti. — Manjka oseb, ki bi v teh resnih časih nosile odgovornost za društvo, za njegovo premoženje v orodju in denarju. Zato je prišel deželni odbor

takoj v začetku vojne do zaključka, da do rednih razmer ne bo dajal podpor. V času vojske dobi podporo samo tako društvo, kakor sem že omenil, ki nujno rabi denar, da se izogne tožbi itd. Za novo orodje ali druge nove naprave deželni odbor ne daje podpor. V zadnjem času je pokazal slučaj, kako pravo je stališče deželnega odbora glede razdeljevanja podpor iz gasilskega zaklada. Dobimo prošnjo za podporo. Prošnja je podprta od . . . : Društvo nujno potrebno in vredno podpore. Dobili smo utis, — društvo zasluži, da se ga podpre. Deželni odbor o takih prošnjah ne preudarja sam, nego njegov strokovni organ — naša Zveza. Naročili smo torej Zvezi, naj pregleda društvo in potem poroča, če je to v stanu dati garancijo, da bo denar prav obrnilo, namreč za poplačilo nujnih dolgov. Zveza pa je dognala: društvo je varalo . . . Vidite, duše manjka, ljudi, ki so odšli na bojno polje in ki bi dali zadostno poroštvo za društveno premoženje. Ta okolnost uči, kako prav smo imeli, da smo gorenji sklep storili! Pripomnim: Pred leti smo vsem društvom pomagali. In sicer dobro pomagali, ne z drobtinami! Vzemite na znanje: gasilski sklad znaša danes 200.000 K. S tem se bo dalo kaj napraviti po vojski! Tekom enega leta se bo kaj poznalo v deželi pri gasilstvu s tem denarjem. Po vojski bomo dali vsako društvo na rešeto in podprli vsa, ki res deluje dobro. Tudi občine bo treba vpreči; če ne z gotovim denarjem pa s posojili lahko podpro te svoja društva; posojila morejo dobiti pri rajfajznovkah brez obresti. (Dolgotrajno odobravanje.)

Ob pričetku vladanja našega presvetlega vladarja je podala Zveza po načelstvu pri c. kr. deželni vladi udanostno izjavo. Želim, da zve zbor in javnost tudi to: Pri poklonitvi dežele Kranjske Njega Veličanstvu cesarja Karla I. so bili v deputaciji tudi 3 člani našega načelstva (Belec, Mejač, dr. Pegan) predstavljeni presvetlemu cesarju in so govorili ž Njegovim Veličanstvom cesarjem. Na ta dogodek gradim svoje upanje za procvit Kranjske deželne gasilske zveze pod vlado Njega Veličanstva cesarja Karla I. Bog daj Njemu dolgo in srečno vlado nad mnogobrojnimi narodi širše naše mile domovine! (Viharno, dolgotrajno odobravanje in ploskanje ter živio-klici na presvetlega cesarja.)

3.) a) Poročilo o Gasilskem Vestniku.

(Poroča tajnik gospod Fran Lavtižar.)

Našega prav dobro urejevanega strokovnega lista imamo do zdaj 2 celotna letnika in sicer I. letnik 1913, II. letnik 1914/15. III. letnika 1916/17 je izšla 1.—2. štev. meseca majnika 1916. Vsled izrednih in skrajno neugodnih razmer izhaja list v daljših presledkih.

Naročnikov nima. Pošilja se pa društvom v večjih množinah, tako da ga dobi vsak gasilec brezplačno. Vprašanje je le, če se tudi v vojnem času tako pridno prebira, kakor bi bilo želeti in pričakovati.

Z ozirom na to, da je ogromna večina naših gasilcev odsotna v vojni službi, imam vse v teku vojne izišle številke Gasilskega Vestnika shranjene za ugodneje čase, ko bodo društva zopet redno poslovala.

V listu se objavljajo tudi imena gasilcev, ki so padli ali umrli za domovino. Izkazanih je doslej 44 teh junakov, ki so žrtvovali svoje življenje za domovino. Brezdvomno jih je še več, toda ne dobimo podatkov. Ko nastopijo normalne razmere, se bo tudi to moralo urediti.

Nastane pa vprašanje, ali bi kazalo izdati II. številko III. letnika takoj ali čakati boljših časov. To naj določi občni zbor.

G. predsednik: Poročilo je v razpravi.

Urednik Gasilskega Vestnika govori nato obširno in stvarno o bodočih smereh našega lista, ki naj kažejo gasilsko smotreno delovanje v najbližnji prihodnosti. Aktualni govor priobčimo prihodnjič.

Sklep: Gasilski Vestnik izhajaj v vojnem času štirikrat na leto. — Zbor pooblašča odbor, da sme izdati do 500 K na leto honorarja sotrudnikom. — Glede rednega izhajanja naj vse potrebno ukrene odbor; ozir tega naj stopi odbor tudi s tiskarno v dogovor.

3. b) Poročilo o Gasilskem koledarju.

(Poroča tajnik Fran Lavtižar.)

Boljše kakor z listom je z Gasilskim koledarjem. Navzlic mnogim težavam smo vendar izdali tudi letos Gasilski koledar in sicer že IV. letnik. Zaradi dragega tiska smo morali vsebino omejiti na najpotrebnejše. Naročilo ga je 50 gasilnih društev, in sicer 1051 izvodov. Lansko leto ga je naročilo 61 društev z 1033 izvodi. I. letnik: 77 gasilnih društev — 1934 izvodov; II. letnik: 57 gasilnih društev — 1248 izvodov.

Nekaj izvodov sem poslal brezplačno tovarišem, ki so prosili zanj z bojnega polja. Ker ga še niso vsi naročniki plačali, še ne morem podati računskega zaključka, vendar je upanje, da bo nekaj preostanka. Cena se je morala vsled velikega zvišanja tiskarskih tarifov zvišati na 1 K, ki bi pa ne pokrila nabavnih stroškov, če ne bi imel koledar toliko inseratov, ki bodo vrgli čez 400 K. Preostanek faktično toraj dajo inserati.

I. letnik je dal čistega dobička 407.70 K.

II. " " " " " 53.— K.

III. " " " " " 205.— K (ki pa še ni določen, ker še niso vsi inserati plačani).

Zvezni odbor je v svoji seji dne 15. aprila 1916 sklenil, da je vsakoletni prebitek koledarja vložiti Vojnemu gasilskemu skladu Kranjske deželne gasilske zveze za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote. Na podlagi tega sklepa sta se prebitka I. in II. letnika Gasilskega koledarja tudi že temu skladu odstopila.

Tudi Gasilskega koledarja hranim nevezanega toliko izvodov, da ga bo lahko vsako društvo nabavilo za svoj arhiv oz. knjižico.

Povdarjam pa, da manjka med naročniki nekaj društev, o katerih sem prepričan, da bi ga lahko naročila, pa manjka dobre volje. Dandanes, ko ni pomanjkanja denarja, bi ga naročil lahko tudi vsak posameznik, če ga ne more naročiti oz. plačati društvena blagajna.

V. letnik za l. 1918 izide na vsak način. Če bo mogoče obdržati letošnjo ceno, se ne more naprej reči, ker je vse odvisno od tiskarniških cen in pa od števila inseratov. Morebitne želje glede koledarja naj se mi naznanijo pravočasno. Tudi naročila pravočasno.

Društva bi sploh morala skrbeti, da ga dobe tovariši, ki ga žele, na bojnem polju. (Poročilo se vzame odobruje na znanje.)

4. Poročilo o Vojnem gasilskem skladu.

(Poročal tajnik Fran Lavtižar.)

Gospod poročevalec poda najprej zgodovino Vojnega gasilskega sklada Kranjske deželne gasilske zveze za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote. Nato poroča:

Ta sklad se zbira iz preostankov Gasilskega koledarja in iz prostovoljnih doneskov. Važnosti in velike koristi njegove mi pač ni potreba posebej in podrobneje utemeljevati. Saj vemo, kolike potrebe nas v tem oziru čakajo v bodočnosti. Doslej smo obelodanili dva izkaza: I. 1226 K 52 h, II. 588 K 22 h, ki ste jih prejeli z zadnjo okrožnico. V zadnjem času smo nabrali skupno še 700 K 90 h, tako, da imamo z današnjim dnem nabranih 2515 K 64 h in če k temu štejemo še prebitek Gasilskega koledarja, smo prav blizu 3 tisočakom.

Prosim pa in priporočam, da se na ta sklad spominjate in nabirate pri vsaki priliki in opozarjate nanj ne-le gasilce, ampak tudi druge, ki so v takih razmerah, da lahko pomagajo lajšati gorje in bedo onemoglih gasilcev ter njihovih vdov in sirot, ki jih bo po vojni povsod. Ker je sklad dalekosežnega pomena in največje važnosti za skrbstvo onemoglih gasilcev, se mi zdi potrebno, da o tem skladu sklepa tudi občni zbor. Zato predlagam:

1. Občni zbor pritrdi odborovemu sklepu z dne 15. aprila 1916, da ustanovi Kranjska deželna gasilska zveza Vojni gasilski sklad za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote.

2. V ta sklad gredo prebitki društvenih koledarjev, ki so bili izdani doslej in ki jih bo izdala Zveza v bodoče. Zbirati je zanj prostovoljne prispevke.

3. Naprositi je deželni odbor, da odstopi v ta namen del doneskov 1% bruto-premij požarnih zavarovalnic v smislu l. 1911 noveliranega zakona. Podpore se prično podeljevati sporazumno z deželnim odborom takoj, ko se nabere primerna vsota. Zveznemu odboru se naroča, da izdela pravila oz. statut. (Sprejeto enoglasno.)

5. Poročilo o gasilskem naraščaju.

Tajnik Fr. Lavtižar poroča:

V odborovi seji Kranjske deželne gasilske zveze z dne 9. aprila minuloga leta se je enoglasno sklenilo:

1. Kranjska deželna gasilska zveza ustanovi pri učlanjenih gasilnih društvih naraščaj za dečke od 14. leta dalje, seveda z dovoljenjem sta-

rišev ali njih predstojnikov. Zanje preskrbi društvo gasilske znake, ki se nosijo na levem rokavu. Gasilski znak za naraščaj je deželna trobojnica z nakom Kranjske deželne gasilske zveze in napisom „Gasilec“. Te znake omisli Zveza v večjem številu. Naraščaj jih dobi od društva zastonj. Priporoča se tudi, da gasilna društva preskrbe za naraščaj čepice in delavne pluzne.

II. C. kr. deželni šolski svet se naprosi, da

- 1.) pozove potom c. kr. okrajnih šolskih svetov vsa šolska vodstva, ki naj skrbé, da se bo v višjih razredih ljudske šole, oz. v ponavljalni šoli opozarjalo dečke na važnost gasilstva in jih takó pripravljalo za gasilsko delo;
- 2.) da krajnim šolskim svetom priporoča naročitev „Gasilskega Vestnika“ za šolske knjižnice.

Z ozirom na omenjeni sklep pri II. smo vložili na visoki c. kr. deželni šolski svet nastopno prošnjo, katere ugodno rešitev vsak dan pričakujemo:

Visoki

c. kr. deželni šolski svet

v Ljubljani.

§ 1. državnega ljudskošolskega zakona z dne 14. maja 1869. leta, drž. zak. št. 62, določa ljudski šoli v pogledu na njen namen tudi to nalogo, da daje otrokom „pravo podstavo, da bodo enkrat vrli ljudje in državljani. Na podlagi § 110. dokončnega šolskega in učnega reda, ukaz ministerstva za bogočastje in nauk z dne 29. septembra 1905 l. št. 13.200, priseže vsaka prvokrat stalno nameščena učna oseba, to nalogo izvrševati.

Za vrle ljudi in državljane pa je v sedanjih izrednih časih smatrati one dobre avstrijske domoljube, ki v svojem patrijotičnem čustvovanju ne polagajo le radi in z navdušenjem svojega imetja na oltar domovinske ljubezni, nego so tudi vsak hip pripravljeni dati kri in življenje za dobrobit mile naše očetnjave ter preljubljenega cesarja in njegove vladarske hiše. Naloga ljudske šole je tedaj v tem vojnem času zlasti dečke vojaško vzgajati. V tem duhu govori tudi razpis ministra za bogočastje in pouk z dne 14. junija 1915, št. 1751, oz. c. kr. dež. šolskega sveta v Ljubljani z dne 22. junija 1915, št. 3142, ki pravi med drugim: „Ako je že med drugim naloga ljudske šole, vzgajati deco za vrle državljane, potem nudi zlasti občudovanja vredno zadržanje naših armad in uspehov z orožjem poseben povod in spodbudo, vzbujati in utrjati v srcih šolske mladine ljubezen in udanost do naše vojne sile . . . Čim bolj dozoreva šolska mladina, tem bolj in tem česče ji je treba razložiti in v spomin vtisniti namen in pomen vojaškega organizma . . . Potrebno bi bilo delovati tudi v tej smeri, da mladina čim dalje bolj umeva visoki vzgojni pomen, ki ga imajo vojaške organizacije same v sebi, zlasti v pogledu na red, samovzgojo in splošno disciplino . . . Za napominano poučevanje in vplivanje

se nudi že pri pouku zadostno oporišč; zlasti pa se dá ta namen s pridom doseči pri telovadbi in korakanju . . . In to tudi med počitnicami . . .“
Skratka: Gospod minister za uk in bogočastje zahteva vojaške vzgoje po naših šolah.

Učna doba pa se neha na ljudskošolske otroke z izpolnjenim 14. letom. Brez dvoma zahtevajo sedanji izredni časi in to je tudi uvideti iz tona prej omenjenega razpisa, da se vojaška vzgoja ne prekine s 14 letno starostjo otrok, nego da se ravno v tej dobi, ko se prično buditi in razvijati ideali v za vse dobro dovzetnih srcih mladine, ta vzgoja nadaljuje.

Gasilna društva nudijo svojim članom popolno vojaško vzgojo, bodisi glede vojaške discipline duha kakor tudi strokovne telesne usposobljenosti. Zlasti pa ni prezreti njih idealnega stremljenja, ki ga tako lepo izraža gasilski pozdrav „na pomoč!“ — torej gojitev ljubezni do bližnjega. — Prepričani smo, da se vojaška vzgoja mladine od 14 leta dalje, ki jo zahteva po vsej pravici izredni čas, v katerem živimo, ne more v nobeni organizaciji laže in z večjo vnemo nadaljevati kakor v gasilnih društvih. Umestno je tedaj in v duhu izredne dobe, da pridobivamo mlade fante od 14. leta dalje za gasilsko misel in jih uvrstimo našim gasilnim društvom med naraščaj.

Pa tudi razmere nas silijo, da to storimo. Vlada zahteva od županstev gasilske pripravljenosti. Od 18. leta dalje so mladeniči in možje pod zastavami. Pomanjkanje dobrih starejših moči nam narekuje — zavzeti se za mlade, za naraščaj.

Visoki c. kr. deželni šolski svet se torej z ozirom na soglasni sejni sklep odbora Kranjske deželne gasilske zveze z dne 15. aprila 1916 najvljudneje nujno naprosi, da;

- 1.) pozove potom c. kr. okrajnih šolskih svetov vsa šolska vodstva, ki naj skrbe, da se bo v višjih razredih ljudske šole, oz. v ponavljalni šoli opozarjalo dečke na važnost gasilstva in jih tako pripravljalo za gasilsko delo;
- 2.) da šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom priporoča naročitev „Gasilskega Vestnika“ za šolske knjižnice. Gasilski Vestnik se naroča pri tajništvu Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani, Ahacljeva cesta št. 9., in stane celoletno 4 K.

Obenem se predlaga kompletan I. in II. letnik Gasilskega Vestnika v blagohoten vpogled. Iz strokovnega glasila Kranjske deželne gasilske zveze je jasno razvidno sedanje stanje gasilstva na Kranjskem, kakor tudi organizatorično delo in stremljenje Kranjske deželne gasilske zveze po strokovni izobrazbi kranjskih gasilcev, ki naj dovedeta našo deželo do splošne gasilske pripravljenosti nasproti ognjeni sili. Bogu na čast in bližnjemu v pomoč.

Dr. Vl. Pegan l. r.
odbornik.

Fr. Lavtižar l. r.
tajnik.

A. Belec l. r.
predsednik.

6. Razgovor o vpeljavi reševalnih kolon Rdečega križa.

(Glej na str. 45 tega lista.)

7. Samostalni predlogi in nasveti.

a) Predlog gasilnega društva v Gorjah: Ker so razna gasilna društva zelo zadolžena in ker v sedanjih kritičnih časih nimajo nikakih dohodkov, zato so v nevarnosti, da bi morala radi tega razpasti. Visoki deželni odbor blagovoli podeliti takim društvom primerno podporo iz gasilstvenega zaklada.

Gosp. predsednik Belec: O tem predlogu ne moremo sklepati. Stališče deželnega odbora je bilo zopet danes iznova pojasnjeno. Prosite takoj za podporo. Videti je, da so pogoji dani, zato jo boste tudi dobili, Vaše društvo in tudi vsa taka društva, kakor jih opisujete. Za prošnje je vedno odprta pot na visoki deželni odbor. — Tudi gasilno društvo na Stari Vrhniki je poslalo podobno glaseči se predlog. Izjavljam: Naša Zveza bo vsako prošnjo podpirala in priporočala visokemu deželnemu odboru, ako so le, kakor že rečeno, pogoji dani, katere ste iznova slišali danes iz ust zastopnika deželnega odbora, g. dr. Pegana.

b) Predlog načelnika gasilnega društva v Idriji glede zidave gasilne shrambe vzame zbor na znanje in naroča odboru, da v njem izraženi želji po možnosti ustreže.

c) Predlog tovariša g. nadučitelja Bajca: Radi izrednih razmer volitve odpadejo. Dosedanji odbor se pooblašča, da posluje do vrnitve rednih razmer. (Sprejeto.)

č) Predlog istega: Urednik Gasilskega Vestnika je kot tak član odbora. (Sprejeto.)

d) Predlog glede članarine: Za l. 1917 se članarina opusti. (Sprejeto.)

e) Na vprašanje g. načelnika Hudoklina iz Brusnice glede neke interne društvene zadeve, je podal g. predsednik potrebna navodila.

S tem je bil dnevni red izčrpan. Gospod predsednik Belec se prisrčno zahvaljuje za izredne čase vsekako razveseljivo udeležbo na III. obč. zboru ter priporoča ob sklepu snovanje okrajnih gasilskih zvez. Take zveze spodbujajo splošno delovanje gasilstva v okraju. Pridejo razna društva skupaj, se spoznavajo, spoznavajo delovanje raznega gasilnega orodja, zlasti brizglje, spoznavajo vodne razmere v okraju in po njih zastavijo svoje delo, se skupaj razgovarjajo o napredku gasilstva v svojem okraju itd. Skratka: Okrajne zveze so v blagor gasilstva, zato jih je povsod zasnovati.

G. župan in častni načelnik gas. društva v Sodražici A. Lovrenčič se najprisrčneje zahvaljuje v imenu zborovalcev odboru Kranjske deželne gasilske zveze, ki je tudi v teh izrednih časih, ko je vsako društveno življenje več ali manj trpelo, če ne celo ugasnilo, deloval s polnim parom v prosep našega gasilstva. Imenoma izreka zahvalo tudi našemu neumor-

nemu gosp. predsedniku Antonu Belcu za točno vodstvo ter lepe in modre besede v procvit gasilske ideje na današnjem občnem zborovanju. (Pri-
trjevanje in ploskanje.)

S klici „Na pomoč!“ — „Na veselo svidenje na IV. občnem zboru!“
smo se zborovalci razšli.

* * *

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 3. maja 1917.

Štev. 1075/Präs.

Cenjeni

Kranjski deželni gasilski zvezi

v Ljubljani, v roke predsednika g. Antona Belca

v Št. Vidu pri Ljubljani.

Po Najvišjem naročilu se sporoči cenjeni Kranjski deželni gasilski zvezi
vsled ukaza gospoda c. kr. ministra notranjih zadev z dne 27. aprila 1917
št. 6741/M. J. Najvišjo zahvalo za vdanostno izjavo, ki ste jo podali v
imenu delegatov in pooblaščenec ter v imenu v Zvezi včlanjenih gasilnih
društev, zbranih dne 10. aprila 1917 na III. društvenem občnem zboru v
Ljubljani.

Za c. kr. deželnega predsednika:

Laschan.

Društvu.

Nevarnosti premnoge
groze ljudem povsod,
bolesti, smrt, nadloge
prinaša njih pohod.

Sovražniki številni
na našo last prežé
bogati so in silni,
pa si še več želé.

Kaj človek sam premore
v življenskih bojih teh,
brez bližnjikov podpore
je kmalu strt na tleh!

Brat bratu se pridruži
z nasvetom in dlanjô,
moč podvojena služi
obema v bran natô.

Če namnoži število
se združenih ljudi,
že moč s sovražno silo
uspešno se bori.

Še vodstvo zbrani četi
ter skupen cilj pred njo,
in društvo v vnemi sveti
na delo, v boj srčno!

Že padajo zapreke,
umiče se sovrag...
Naprej v svetlejše veke,
naprej do konca zmag!

Fr. Rojec.

Gasilski naraščaj.

Razgovor na III. občnem zboru naše Zveze dne 10. aprila t. l.

G. predsednik Anton Belec: Kot 5. točka dnevnega reda je na današnjem zborovanju razgovor o gasilskem naraščaju. Odbor Kranjske dež. gasilske zveze je že zavzel v tem pogledu svoje trdno stališče. V seji dne 15. aprila 1916 je po vsestranskem hvalevrednem razmotrivanju sklenil enoglasno: 1. Kranjska deželna gasilska zveza ustanovi pri učlanjenih gasilskih društvih naraščaj za dečke od 14. leta dalje. 2. C. kr. deželni šolski svet se naprosi, da pozove vsa šolska vodstva, ki naj opozarjajo in pripravljajo odraščajoče dečke za gasilsko delo. Obenem se je razposlal na vsa gasilna društva oklic „Skrbimo za naraščaj“. S tem je bila podana podlaga za nadaljno delovanje v tej smeri. Upam in sem trdno prepričan, da ste, častiti gospodje zborovalci, v tem pogledu z odborom edini (Glasno pritrdjevanje). Kot dokaz, kako umesten in času primeren je bil tozadevni odborov sklep, je množica že obstoječih gasilskih naraščajev, ki so se na naš poziv drage volje in z veliko vnemo osnovali in ki zdaj z veseljem pomagajo pri gasilskem delu v svojih društvih.

Ker je pa za razvoj in delovanje našega gasilstva, katerega vrste so v posameznih gasilnih društvih vsled vojne docela omajane, nujno potrebno, da se osnuje in ustanovi kar pri vsaki požarni brambi naraščaj; in ker moram kot predsednik naše Zveze nuditi priliko vsakemu našemu članu, da svobodno in neprisiljeno izpove svojo misel glede te zadeve, zato je po sklepu zadnje odborove seje na današnjem zborovanju ravno določen razgovor o gasilskem naraščaju, v katerega, prosim, da pridno posežete. In ker je naša Zveza visokega deželnega odbora kranjskega strokovni organ za gasilstvo, pričakujem, da bo tudi navzočni zastopnik deželnega odbora g. dr. Pegan pojasnil stališče visokega deželnega odbora specijalno tudi v tem pogledu.

Preden preidemo na razgovor, dovolite še meni par besedi, ki jih naj spregovorim kot načelnik gasilnega društva v Št. Vidu, kjer smo takoj ob pričetku snovanja uvedli gasilski naraščaj.

Kakor po drugod, tako je tudi pri nas večina naših gasilcev ob mobilizaciji morala odriniti pod orožje. Poznam pa gasilna društva, kjer so vsi gasilci odšli na bojno polje. Doma je ostala osirotela shramba z osamljenim orodjem.

Tu je bila potrebna nujna odpomoč.

Kako smo skrbeli v Št. Vidu v tem oziru, o tem je uže poročal Gasilski Vestnik (1916, stran 8.). Tudi je naš tovariš g. Bajec skrbno spisal nekako navodilo za snovanje naraščaja, kar je tudi uže prinesel naš list. Pri nas v Št. Vidu, moram reči, se je vsa stvar dobro obnesla. Razne gasilske vaje so se z naraščajem prav dobro vršile. Priporočam Vam, dragi tovariši, kjer še niste naraščaja vpeljali, storite to kmalu. V nadebudni mladini je naša pomoč in naša bodočnost, tudi kar se tiče gasilstva.

Pripomnim, da za naraščaj zadostuje čepica; kjer pa gmotne razmere pripuščajo se napravijo bluze.

Odsvetujem obleko odraščenenih gasilcev obešati na nedorasle dečke. Prevelika obleka stori dečka smešnega in se v drugič vsled zlobnih jezikov sramuje zopet nastopiti. Tak deček je potem navadno izgubljen za gasilstvo. Ne dečkov odbijati, nasprotno se naj jih s pametnimi nagibi vabi.

Samo to sem hotel še pripomniti. Zdaj pa dam zadevo na razgovor. Želi kdo besede?

G. dr. Pegan: Prosim!

Predsednik: Zastopnik visokega deželnega odbora g. dr. V. Pegan ima besedo.

G. dr. Pegan: Vojska je razredčila vrste gasilcev. Manj jih bo, to je gotovo. In tudi vsi ne bodo več sposobni za naše delo. To je jasno. Drugače ne more biti! — Pa tudi med mrtvim materialom je povzročila vojska razdejanja: Gasilci so odšli, na gasilno orodje se ni pazilo zadostno ali pa so ga dobile nevešče roke v porabo; gasilarne so se uporabljale marsikje za druge namene, v teh časih tudi drugače ni moglo biti; in takó ni moglo iti gasilstvo navzgor, nazadovati je moralo. To nazadovanje se kaže v razdejanju med živim in mrtvim materialom in je bilo nujno; čas in razmere, v katerih živimo, so zahtevali te žrtve. Toda nekaj ni nazadovalo, nekaj ni razpadlo. Gasilska misel, ta ni propadla vsled vojne in ne propade v naših vrstah nikdar! Kot ptič feniks se dvigne po vojski, poživiljena in okrepljena kot še nikdar prej. To prepričanje nosimo v svojih prsih. (Glasno pritrdjevanje). — Na eni strani hudi udarci — razdejanja, na drugi strani pa gasilska misel, ki nas dviga, ter nam daje moč k prerojenju našega gasilstva. Saj za bolnika je treba bolj skrbeti kot za zdravega; in naše gasilstvo je danes bolnik, ker je vsled vojske nujno moralo nazadovati; pa prepričanje, da potrebuje bolnik večje nege, bo naše delo in skrb pomnožilo in okrepilo. Še na nekaj moram opozoriti. Iz strelskih jarkov pridejo naši možje in fantje nazaj veliko bolj vneti za javni blagor. Ti bodo veliko bolj uporabni in na svojem mestu v gasilskih vrstah, ker jih je vojna izučila in uporabila za javno delo. Sramota, ako ne najdejo nas pripravljenih in prepojenih z mislijo, da treba po vojni bolj z vnemo delovati za javnost kot doslej. To vse glasno kliče: Gasilska misel ne bo in ne sme nikdar propasti! Vse se bo obnovilo in prenovilo; tudi gasilstvo bomo dvignili po vojni visoko, višje kot v normalnih razmerah; in v tem oziru je to svetla stran vojske. (Glasno pritrdjevanje.)

Zaenkrat smatram za najpotrebnejše — skrb za naraščaj. Marsikateri, ki je prej slušal načelnikova povelja, je sedaj uvrščen pod zastavo sv. Florijana in od tam ga ne bo več nazaj. Torej tá in taki bodo manjkali pri društvu. Tega in táke bo treba nadomestiti. Nadomestiti seveda z mladimi, drugače ne gre. S tem je utemeljena potreba po snovanju gasilskega naraščaja. In tudi v tem pogledu moramo reči: V mladini, ki je naš up in naša nada, je tudi naša prihodnost.

Pa mi kdo poreče: „Kaj bi z mladimi; saj ni nič z njimi!“ — Počasi, prijatelj! Pripraviti je treba mlade za gasilsko delo, za gasilski poklic. Pripraviti jih, da vidijo nekaj častnega v gasilski uniformi. Naj navedem za primer Marijine družbe. Tu ne gredo nove članice naravnost med Marijine družabnice: pripraviti se morajo prej za družbo, ponekod po celo leto. Koliko truda in premagovanja stane mlade pripravnice (aspirantke), preden zamenjajo svoj roza—trak z modrim in postanejo prave Marijine družabnice! Prav tako je treba pripraviti tudi mlade fante za gasilno društvo. Starostne meje ni nobene. Eden je prej sposoben, drugi pozneje. Princip bodi ta, ko dozori fant duševno in telesno, prevdarja odbor, kdaj ga sprejme. Pri sprejemu treba gostega rešeta. Le zares dobri in pripravniki fantje se naj sprejmo, drugi naj še čakajo. Naglica ni nikjer dobra, najmanj pa tu; eden slab fant v društvu pokvari več kot 10 drugih, ki še čakajo za sprejem. — Strokovno izuritev, to je stvar odbora. Gledati je v tem oziru na gotovo popolnost. Le mlado drevesce se da s pridom upogibati. In kar se bo Janezek naučil v pripravljalnem letu, bo tudi Janez znal ceniti kot cel in popolen gasilec. — Naposled treba v očeh mladih fantov povzdigniti ugled, dostojanstvo gasilstva. Povdarjati jim je treba, da edino kot gasilci morejo že v tej starostni dobi reševati potrebe javnosti. V občinski odbor ne morejo biti že izvoljeni; odborniki drugih društev tudi ne morejo še postati: edino pri gasilstvu se jim nudi prilika za javno delo. Zato pa naj fantje gasilsko uniformo s trudem pridobe. Brez vestne priprave ni vestnih gasilcev! S to pripravo pa je zvezana tudi izročitev uniforme, in sicer stopnjema: prične se s trakom in ko je že cel môž, popolen gasilec, dobi šele celo, popolno uniformo. S takim naraščanjem izpopolnjevati vrzeli pri posameznih gasilnih društvih, to bodi naša prva skrb. In tega dela se lotimo kar prec pri vseh učlanjenih gasilnih društvih. Kot zastopnik deželnega odbora pozdravljam to delo in prosim, da se ga lotimo z vso vnemo. Pozdravljam pa tudi že obstoječe gasilske naraščaje, na katere zremo s ponosom in velikimi upi. (Dobro-klici!)

G. predsednik Belec: Se zahvaljujem gospodu predgovorniku za jedrnata izvajanja. Prosim, želi še kdo besede?

Delegat iz Pirnič: Pri nas smo ustanovili naraščaj. Moram reči, fante to silno veseli. Damo jim trak — trobojnico z napisom „Gasilec“ in čepico. Pa so Vam pravi junaki — ti mladi gasilci. In pa marljivi in umni, kakor bi ne pričakoval od tako mladih ljudi.

G. Belec: Napredni so mladi bolj kot mi stari. Se kosajo pri delu. Prehite navadno stare. Vaje z brizglo: Poveljuje zdaj eden, zdaj drugi; pridejo vsi na vrsto, vsi poveljniki; to jim dela veselje. Nekateri so seveda bolj topi. Pa vidi druge enkrat, dvakrat, trikrat; poskusi sam, vidi, da gre, dobi korajžo, kmalu pride med prve.

G. nadzornik Lavtižar: Trakovi se draže. Zveza jih naroča skupno pri trgovcu Benediktu v Ljubljani, društva pri Zvezi. Na ta način pride blago nekoliko ceneje. — Gasilski naraščaj je zlasti stvar bodočnosti.

Naše šole moramo pridobiti za gasilsko delo. Ne mislim za organizacijo ki je po zakonu sploh nedovoljena, ampak za gasilsko idejo. Odraščajoči mladini je treba že v šoli vcepiti ljubezen do gasilstva. In sicer za gasilsko in reševalno delo. O reševalnem delu bomo imeli priliko govoriti pri 6. točki dnevnega reda, ko se bomo razgovarjali o vpeljavi reševalnih kolon Rudečega Križa kot dopolnilni nalogi naše Zveze. Opozarjam pa že zdaj, da moramo v šoli kazati oba pota našega dela, gasilsko in reševalno smer. Ljudska šola naj tudi v tem smislu deluje. (Dobro-klici.)

G. nadučitelj Bajec: Šoli je izročena velika naloga. Mladina se vnema za človekoljubne ideale. Od 12.—14. leta se jamejo vzbujati v srcih naše ljudskošolske mladine ideali. To je treba izkoristiti tudi za našo stvar. Prepričan sem: Dečki od 12.—14. leta se bodo navdušili za gasilstvo kot idealno javno delovanje takoj, kakor hitro bodo slišali par toplih, bodrilnih besed iz ust učiteljevih. Zato mislim, bi ne bilo odveč, ako stopi tozadevni zvezni odbor v stik s šolskimi vodstvi. Pri zeleni mizi se ta stvar zdi lahko izpeljiva. Toda v praksi se pokažejo večkrat nepremagljive ovire. Zato je treba iti na delo po načrtu, ki ga je že prinesel lanski Gasilski Vestnik. In še to priporočam: Takoj pričeti, nič se ne obotavljati. Gasilsko misel moramo vzdramiti, negovati in ji kazati pot kvišku že v ljudski šoli. Kaj bodo rekli naši gasilci, ko pridejo iz strelskih jarkov, ako jim ne bomo niti 14 letnih dečkov pridobili za našo sveto stvar. (Klici: Tako jel!)

G. nadzornik Lavtižar: Se pridružujem izvajanju g. tovariša Bajca. Vendar moram pripomniti, da moramo počakati, kar se tiče stika zveznega odbora s šolskimi vodstvi, tozadevne odredbe visokega c. kr. deželnega šolskega sveta, na katerega smo naslovili v tej zadevi nujno prošnjo (Glej str. 36), ki pa do danes še ni rešena, vendar je upanje, da se to v najkrajšem času in sicer za nas ugodno zgodi. Potem storimo od strani zveznega odbora takoj potrebne korake. Toliko v pojasnilo.

G. nadučitelj Trošt: Misel za gasilsko delo je struna, ki jo je treba izprožiti, potem pa sama brni dalje v srcih idealne naše mladine. V to se nudi za gasilstvo vnetemu učitelju ob raznih prilikah v šoli dovolj poprišč. Takó n. pr. pri odstotnih računih, pri izračunu zavarovalnine i. t. d. Tu ni treba čakati še na ukaze. Stvar učiteljstva je, da navduši dečke za gasilstvo. Ali jih vsaj opozori na to. Na priliko: Včeraj ste videli gasilsko vajo. Vsak pameten človek spoštuje gasilca, ki žrtvuje čas, delo in celo življenje za svojega bližnjega. Boste, ljubi otroci, gasilci vi, kadar mi ne bomo mogli več? Stavim, da bodo vsi vstali in rekli z navdušenjem: Da! In mladina je pridobljena.

G. dr. Pegan: In takoj se lahko ustanovi gasilski naraščaj. In eden od gasilskega odbora gre dečke učiti. Prav takó naj bi se vršilo tudi na učiteljišču. Za vojaško izurjenost hodi nadebudne mlade učiteljiščneke vežbat vojak. Dobiti moramo pravico, da jih smemo tudi mi vneti za gasilski poklic, in potem jih bo hodil poučevati v gasilskih zadevah eden

od zveznega odbora, prav tako kakor se urijo za vojaški stan. (Klici: Dobro, dobro!) Saj kdo naj bo bolj vnet za idealno javno delovanje kot je gasilstvo, ako ne bodoči učitelj, katerega stan je poln idealov. (Klici: Tako je! Dobro!)

G. Načelnik Tavčar: Pri nas imamo vodovod. Mlade dečke sem izuril. Vsi znajo. Ali naši nasprotniki se iz tega norčujejo. Ko sem prišel nekoč s svojim društvom na nek pomenek za skupno delovanje, so me porogljivo pozdravljali, rekoč: „Zdaj pa pride na vrsto imenitno društvo!“ Vprašal sem, zakaj tako govore. In nasprotni načelnik mi je zabrusil v obraz: „Vidiš, mi smo pri vseslovanski gasilski zvezi, Vi pa ne!“

G. Belec: Naš nam je lep in vzvišen. Vse drugo pustimo pri miru. Za strankarstvo ni prostora v naši zvezi.

G. nadzornik Lavtižar. Predlagam, občni zbor skleni:

Odborov sklep Kranjske deželne gasilske zveze z dne 15. aprila 1916' ki se glasi: „Kranjska dež. gasilska zveza ustanovi pri učlanjenih gasilnih društvih naraščaj za dečke od 14. leta dalje, seveda z dovoljenjem staršev ali njih predstojnikov. Zanje preskrbi društvo gasilske znake, ki se nosijo na levem rokavu. Gasilski znak za naraščaj je deželna trobojnica z znakom Kranjske deželne gasilske zveze in napisom „Gasilec“. Te znake omisli Zveza v večjem številu. Naraščaj jih dobi od društva zastonj. Priporoča se tudi, da gasilna društva preskrbe za naraščaj čepice in delavne pluzne“ — odobri III. občni zbor Kranjske deželne gasilske zveze v polnem obsegu enoglasno. (Sprejeto z navdušenjem.)

G. dr. Pegan: Nakratko par besedi izven programa: Slišim, da kljub tem resnim časom še nekateri ljudje delajo zgago v svojem strankarskem srdcu nasproti našim društvom. In to danes, ko so gasilci enega ali drugega naziranja v strelskih jarkih vsi enaki. Povdarjam: Zveza hoče delati na polju, ki je načrtan v njenih pravilih, nemoteno dalje. Ljubši mi je ožji somišljenik; vendar ne odklanjam nobenega, če le hoče delati v naših vrstah, pa bodise tega ali onega prepričanja, te ali one narodnosti. Pri požaru ne vprašamo: si li liberalac ali klerikalec, znaš li slovensko ali nemško — **pomagaj, delaj, za to gre!** Za gasilsko delo: Dobro došel vsakdo! Nasprotnikom pa povejte: Če hočeš govoriti o liberalcih ali klerikalcih, dobro, govori, a jaz te ne poslušam: jaz moram gasiti, zato sem tu! A če vam bo še kaj prerokoval, recite: Preroki so vsi pomrli! Naša Zveza je in ostane slovenska. In mi smo slovenski in avstrijski gasilci, čeprav ne vseslovanski. (Burno odobravanje. Živio — Klici dr. Peganu.)

Se poslavljam. Želim, da se v mirnem času zopet vidimo v delu za naše gasilstvo v ožji domovini in v reševalnem delu (glej reševalne kolone na str. 45) za našega milega cesarja. (Klici: Živio naš cesar Karol!)

Vpeljava reševalnih kolon Rudečega križa.

(Iz razgovora III. zborovanja Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani dne 10. aprila t. l.)

Gre za to, ali naj naša Zveza razširi svoj delokrog v tej smeri, da podpira prizadevanja Rudečega križa, kar se tiče splošne reševalne službe bodisi v vojni ali miru, kakor to vže izvršujejo v Avstriji vse gasilske zveze.

Zvezno vodstvo avstrijskega društva Rudečega križa je nas vže septembra meseca minulega leta vprašalo, ali je vpeljano v učlanjenih društvih tudi reševalno delo izven v požarnih slučajih.

Naša gasilna društva imajo po svojih od oblasti potrjenih pravilih (glej § 2. pravil, Gasilskega Vestnika I., str. 35!) namen, „opravljati gasilsko in reševalno službo najprej v domačem kraju, potem pa tudi izven mejâ politične občine, kjerkoli in kaderkoli kličejo glasovi ali znamenja nesreče na pomoč.“ Ta namen so naša društva, kjer so razmere zahtevale — tudi izvrševala.

Toda splošno organizirano to delovanje doslej še ni bilo, ker te naloge naša Zveza doslej še ni sprejela v svoj delokrog; vsaj zvezna pravila o tem nič ne določujejo. § 2. zveznih pravil namreč, ki govori o namenu Zveze, se glasi: „Namen Zveze je, samostojno ali sporazumno z zato poklicanimi oblastmi in korporacijami (deželni odbor, deželni gasilski svet, občine i. t. d.) razširjati, izpopolnjevati in sploh pospeševati gasilstvo na Kranjskem; paziti, da včlanjena gasilska društva vstrezajo svojemu namenu v zmislu pravil in požarno-policijskega reda z dne 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14., oziroma drugih postavnih ter naredbenih določb, ki v tem oziru obstoje ali še izidejo.“ Skratka: Zveza doslej še ni sprejela v svoj delokrog še reševalnega dela. Gre pa zdaj za to, da se njen delokrog razširi. Poleg gasilskega delovanja naj vsprejme še reševalno delo.

Zvezno vodstvo Rudečega križa je v septembru lanskega leta semkaj sporočilo, da bi živahno pozdravilo, ako se naša Zveza odloči za omejeno človekoljubno delovanje ter je novembra meseca 1916 poslalo nekako navodilo za ustanavljanje in delovanje reševalne službe, nazvano „Okvirna pogodba med društvu Rudečega križa in deželskimi zvezami avstrijskih kronovin.“

Ta „Okvirna pogodba“ se nanaša na vse razglase in pisma, ki jih je zvezno vodstvo Avstrijskega Rudečega križa od pričetka vpeljavanja splošne reševalne službe t. j. od 20. sušca 1814 izdalo v tej reči in pa na vse tozadevne razprave, ki so se med tem nepretrgoma vršile do podrobnosti.

V poteku obravnav v tej reči se je uvidelo, da ni mogoče izvršiti enotnega, za vse kronovine veljavnega, do podrobnosti ugotovljenega organizacijskega načrta za uvedbo splošne reševalne službe, ki bi ga povsod nespremenjenega sprejeli.

Vsled tega je bilo zvezno vodstvo mnenja, da bi utegnili biti pametnejše, ako posamezne deželne zveze o tem načrtu razmotrivajo, da se takó tudi deželnim posebnostim v ôkom pride.

Za poglobitni steber reševalne službe — tudi izven gasilskega dela — se smatrajo prej ko slej gasilske organizacije po svoji izurjenosti in zanesljivosti; to je nepobitno dokazalo dosedanje njih delovanje v sedanji, že tri leta trajajoči vojni, v kateri so si gasilna društva pridobila odlične zasluge za domovino in vsestransko priznanje. Delovanja marljivih gasilcev v reševalni službi ne bo Rudeči križ nikdar pozabil.

Pri sestavi omenjene okvirne pogodbe se je torej po pravici zvezno vodstvo oziralo v prvi vrsti na gasilske vrste. In ker so to pogodbo sestavili priznani strokovnjaki odbora za reševalne kolone Avstrijskega Rudečega križa po mnogih razpravah, je zvezno vodstvo mnenja, da obsega vse, kar je potrebno za podlago ustanovitve reševalne službe v vsaki kronovini. Zato naj bi vse deželne gasilske zveze kakor tudi vsa deželna društva Rudečega križa sprejela to pogodbo nespremenjeno takoj. Vse pogoje, dopolnila in karkoli že naj bi na podlagi te pogodbe obe omenjeni korporaciji podali v posebni medsebojni pogodbi. To posebno medsebojno pogodbo je treba predložiti zveznemu vodstvu Rudečega križa v pogled.

Zvezno vodstvo Rdečega križa je pripravljeno, pri sestavi te medsebojne pogodbe sodelovati in ako treba, pošlje k razpravi tudi svojega zastopnika.

Okvirno pogodbo naj poznajo vsa učlanjena gasilska društva. Dobe se pri zveznem vodstvu Rudečega križa, za katere naj se oglasi naša Zveza.

Iz § 23. okvirne pogodbe je razvidno, da za vpeljavo reševalnih kolon Rudečega križa pri posameznih gasilnih društvih ni potrebno oblastveno dovoljenje. Treba je le naznaniti vpeljavo reševalnega dela pri gasilskih društvih potom naše Zveze deželnemu društvu Rudečega križa in pa zveznemu vodstvu Rudečega križa na Dunaju. To pa posebno še zategadelj, ker pravila naših gasilnih društev že vsebujejo v § 2. postavko o reševalnem delu. Pač pa mora Zveza kot taka dopolniti v tej smeri svoja pravila.

Okvirno pogodbo sta vže podpisali na Kranjskem bivša deželna Zveza in nemška v Kočevju.

Pogodbo samo glej na strani 47. tega lista.

Naša gasilna društva so doslej vže veliko storila za Rudeči križ. Kot dokaz navajamo le en primer: gasilno društvo v Št. Vidu nad Ljubljano.

To društvo je, po besedah svojega načelnika gospoda zveznega predsednika Antona Belca, takoj pri početku vojske v večkratnih sestankih sestavilo reševalno akcijo. Ko se je vstanovila v zavodu sv. Stanislava zasilna vojaška bolnica z 1500 posteljami za ranjence, smo bili v da oskrbimo vožnjo ranjencev od železniške postaje v bolnico. S pomočjo občinskega odbora smo sestavili zapisnik vprežne živine in voz po vaseh

ter razdelili vozove po tekočih hišnih številkah. To preskrbo sta prevzela gg. Josip Arhar, načelnik v Vižmarjih in Franc Gregorin, gasilec iz Št. Vida. Sklicevala sta voznike. Posebno je skrbel za prevažanje Josip Arhar, ter žrtvoval veliko noči. Zato mu je dne 24. decembra komandant bolnice, gospod dr. Benedik o priliki razdelitve božičnih daril ranjencem pripel srebrno odlikovanje Rudečega križa. Ta prevoz ranjencev se je vršil nad eno leto, teliko časa, da je vojaštvo za ta namen svoje konje in vozove oskrbelo. Vsi naši boljši konji so morali namreč tudi odriniti na vojsko.

Reševalni odbor je pri večkratnih sejah dobrodelno deloval, kar kaže letni račun za 1915. Nabral je:

Za Rudeči križ 1612:36 K

Za domačo pomožno akcijo (razne darove in volnene obleke ubogim vojakom) s sodelovanjem deklet

in šolskih otrok 1291:02 „

Skupaj 2903:38 K

To je lep in blagodajen uspeh reševalne akcije le enega gasilnega društva.

Pa kakor rečeno: Reševalno delo v naših društvih še ni organizirano. Ako bi se to zgodilo uže v pričetku vojske, bi bili uspehi splošno učinkoviti. Pa kar še ni, se mora izvršiti takoj. Zato je predlagal tajnik naše Zveze, g. nadzornik Fran Lavtižar na III. občnem zboru Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani dne 10. aprila t. l. po vsestranskem temeljitnem razgovoru in pojasnjevanju nastopno:

Občni zbor skleni:

1. Delokrog Kranjske deželne gasilske zveze se razširi v tej smeri, da si stavi Zveza poleg požarne službe tudi reševalno delo kot glavni namen.

2. Zveza se zaveže, da bo sporazumno z deželnim društvom Rudečega križa ustanovila pri učlanjenih društvih enotno urejene reševalne kolone.

3. Odboru se naroča, da tozadevno vse potrebno odredi in ukrene. (Sprejeto soglasno.)

Okvirna pogodba.

Na podlagi sejnih sklepov z dne 26. in 27. oktobra 1916 predlaga zvezno vodstvo Avstrijske družbe Rdečega križa na Dunaju, in sicer odbor za reševalne kolone, okvirno pogodbo, ki jo podajamo javnosti na tem mestu in ki jo naj skleneta deželno društvo Rdečega križa v Ljubljani in pa Kranjska deželna gasilska zveza.¹⁾

Z uvedbo splošne reševalne službe (z ustanavljanjem Reševalnih kolon Rdečega križa) dokumentuje Rdeči križ najprej priznanja vredno sodelovanje avstrijskih deželnih gasilskih zvez.

¹⁾ Je že urejeno! (Urednik.)

Službo reševalnih kolon moramo takó urediti, da bo nudila v miru in vojni jamstvo za polno zanesljivost. Zato je nujno potrebno, da sprejmemo to za celo Avstrijo veljavno, do posameznosti urejeno in enotno pogodbo brez premembe. Ta pogodba se glasi:

Pogodba,

ki sta jo sklenili deželno društvo Rdečega križa v Ljubljani in pa Kranjska deželna gasilska zveza.

§ 1.

Razširjenje delokroga.

Kranjska deželna gasilska zveza v Ljubljani se izreče, da kot nadaljno enakoveljavno glavno nalogo zveznih gasilskih društev priznava oskrbovanje in gojitev splošne reševalne službe izven pravega gasilskega delovanja ter se zavezuje, da hoče to službo splošno vpeljati.

Zveza bo tozadevna naznanila sama sporočila na pristojne oblasti.

§ 2.

Ustanovitev reševalnih kolon.

Kranjska deželna gasilska zveza v Ljubljani bo v najožjem skupnem delovanju z deželnim društvom Rdečega križa ustanovila pri vseh včlanjenih gasilnih društvih enotno vrejevanje reševalne kolone, ki bodo kakor v miru tako i v vojni tudi za reševalne namene vedno na razpolago.

§ 3.

Namen reševalnih kolon.

Naloge reševalnih kolon Rdečega križa so:

1. Pomoč v prvi sili in prevažanje ranjencev (samaritanska služba);
2. služba v opremni (oboroževalni) shrambi (služba v shrambi);
3. sodelovanje pri zdravstveni negi (razkuževalna služba itd.);
4. izobrazba, šolanje in uporaba moških bolniških strežnikov.

Prvi dve nalogi mora izvrševati vsaka reševalna kolona. Ne pa tudi 3. in 4. naloge. Prevzete zadnjih dveh nalog je izrecno navezано na izpolnjevanje predpisov, danih za izuritev razkuževalcev in bolniških strežnikov (§ 17.).

§ 4.

Ime in razmerje do Rdečega križa.

Delovanje reševalnih oddelkov, ki se nazivajo po številu svojih članov „reševalna tropa“, „reševalni vód“, „reševalna kolona“ Rdečega križa gasilskega društva v je nasproti Avstrijski družbi Rdečega križa, kar se tiče v § 3. pod točko 1. in 2. navedenih nalog, pristovoljno in brezplačno, s čimur se pa nočemo dotakniti morebitnih zahtev do tretje osebe.

§ 5.

Členi reševalnih kolon.

A. Delovanje v miru.

V mirnem času upostavljena reševalna kolona sestoji najmanj iz 3 vâdov, vsak vâd iz 3 trôp, vsaka tropa najmanj iz 3 do 4 môž, takó da šteje reševalna kolona Rdečega križa skupaj z vodniki vâdov in trôp ter s poveljnikom kolone in njega namestnikom vred najmanj 30 članov. Vrhu tega pripada vsaki koloni še po en zdravnik.

B. Delovanje v vojnem času.

Oni člani reševalnih kolon, ki so se pri sprejemu zavezali delovati tudi med vojno, se že v miru združijo v „Vojne reševalne kolone Rdečega križa“. Za te kolone se bodo sporazumno s pristojnimi ministrstvi še-le izdali predpisi o njih ustanovitvi, razvrstitvi, službeni uporabi itd.

§ 6.

Imeniki reševalnih kolon.

Pri sprejemu udov reševalnih kolon izjavi vsak član, se-li zavezuje za službo v miru, ali poleg tega tudi za službo v vojnem času.

Člane, ki so razglasili svoj pristop k mirovnim in vojnim reševalnim kolonom, je vpisavati po politični razdelitvi v posebne imenike, urejene po vzorcu, ki ga izda zvezno vodstvo, enotno in pregledno.

§ 7.

Starost kolonskih članov.

Za člane reševalnih kolon, ki se zavežejo le za službo v miru, ni obvezna za sprejem kot za delavne člane praviloma nobena gotova starost, le da so že dopolnili 17. leto svojega življenja.

Za one člane pa, ki se zavežejo službovati tudi v vojnem času, je potrebno, da so ali prosti vojaščine ali pak da so že prekoračili črnovojniško starost.

§ 8.

Ustanavljanje mirovnih reševalnih kolon.

Ustanavljajo se reševalne kolone v miru takó, da upostavimo v manjših krajih in pri gasilnih društvih z malim številom članov po eno reševalno trôpo; v večjih krajih in pri močnejših gasilnih društvih po en reševalni vâd; v večjih mestih in v obrtniških krajih pa po eno reševalno kolono.

Krajevno ločene reševalne trôpe uvrstimo v reševalne vâde, reševalne vâde pa v reševalne kolone pod skupnim poveljstvom.

§ 9.

Razširjenje reševalne službe.

Kjer dopuščajo krajevne razmere, utegnemo vso požarno brambo spremeniti v „Gasilsko in reševalno društvo“. Tu se zavežejo vse delavni člani za gasilsko, kakor tudi reševalno službo.

§ 10.

Redno poročanje o stanju moštva.

O ustanovitvi mirovni in reševalni kolon je treba vsakega pol leta potom naše Zveze obvestiti deželno društvo Rdečega križa v Ljubljani, kakor tudi Zvezno vodstvo na Dunaju.

Tudi je po sklepu vsakega leta, in sicer v prvi četrtini leta, predložiti na imenovani mesti prepise imenikov vseh kolon po vzoru, ki ga izda Zvezno vodstvo.

§ 11.

Notranja uredba.

Notranja uredba mirovni reševalni kolon (torej: način uprave, razvrstitve, izdajanja povelj, ureditev službe, nadzorstva, kakor tudi uredba razmerij do lastni predstojnikov, nadzorovalni oblasti ter do deželnega društva Rdečega križa in njega podružnic) se prepušča nadaljnim upogoditvam med Kranjsko deželno gasilsko zvezo in deželnim društvom Rdečega križa v Ljubljani.

O teh upogojeni dogovorih in predpisih je treba Zvezno vodstvo obvestiti.

Za uredbo vojni reševalni kolon se moramo ozirati na v § 5. B povedane predpise.

§ 12.

Denarna sredstva.

Sredstva za ustanovitev in vzdrževanje reševalni kolon Rdečega križa, v kolikor jih ne more gasilno društvo iz svojega lastnega premoženja pokrivati, je dobiti:

- a) z nabiranjem v ozemlju občine ali okraja;
- b) s poklonitvami, zapuščinami in raznimi darovi, kakor tudi z dobrodelnimi predstavami;
- c) s podporami podružnic in deželnega društva Rdečega križa;
- d) z dodatki iz zaklada reševalni kolon Zveznega vodstva;
- e) z doneski bolniških blagajn in zavarovalni družb.

Za uniformiranje po izdanih predpisih Zveznega vodstva z dne 1. maja 1916 in za opremo reševalni kolon so gasilna društva upravičena prositi za prispevke potom Zveze pri Rdečem križu.

Pri podporah bo dajal Rdeči križ v vsakem slučaju prednost onim kolonom, ki se zavežejo kot celota ali vsaj z znatnim številom svojih članov ne le za službo v miru, ampak tudi v vojnem času.

§ 13.

Ravnanje pri izuritvi za službo.

Za izšolanje v sanitetni službi poučujejo člane kolon edino-le lastni društveni zdravniki ali pa kolonski zdravniki, kakor tudi zdravniški potni učitelji; v drugih službenih predmetih pa strokovnjaki, ki so se v svoji stroki že izkazali. Za poučevanje v sanitetni službi velja osnovno pravilo, da je k temu pouku pritegniti le lajike, ki niso upravičeni, dajati zdravniške stanovske pomoči, ampak so poklicani opravljati le dela za prvo silo, dokler ne pride zdravniška pomoč.

Za pokritje stroškov za to izuritev, posebno še odškodovanje zdravniškim učiteljem, so društva upravičena, prositi potom Kranjske deželne gasilske zveze za prispevke pri deželnem društvu Rdečega križa v Ljubljani.

§ 14.

Učni načrt in učne knjige.

Pouk, ki ga je pri mirovnih reševalnih kolonah na vsak način raztegniti tudi na sanitetno službo v vojni, se vrši pri vseh kolonah Rdečega križa po celi Avstriji enotno, in sicer po učnem načrtu, ki ga izda Zvezno vodstvo.

V tem učnem načrtu se je ozirati takó na izobrazbo članov posameznih reševalnih kolon, kakor tudi na skupno delovanje vseh članov mirovnih in vojnih reševalnih kolon.

Pouk se vrši na ločen način po 4 nalogah kolon, navedenih v § 3. in sicer izključno na podlagi učnih knjig, ki jih izda v ta namen Zvezno vodstvo.

§ 15.

Skrb za reševalne premičnine.

Na oskrbo priprav, shranitev in uporabo vsega za reševalno službo potrebnega orodja in opreme je treba posebne paznosti pri vsakem oddelku kolone.

Ta paznost se razteza posebno na

- a) sredstva za prenašanje bolnikov, kakor: na vozove, avtomobile, nosilnice vsake vrste, kakor tudi na vse za obrat potrebno orodje;
- b) sanitetni materijal, zdravila in razkuževalna sredstva;
- c) reševalne aparate vseh vrst;
- d) aparate in sanitetne pripomočke za javno zdravstveno nego in za službo bolniške nege;
- e) okrepčevalna sredstva;
- f) obleko in osebno opremo.

§ 16.

Shramba in službeni red.

Na sedežu vsake reševalne kolone je zgraditi shrambo. Obsežnost prostorov se ravna po razsežnosti službenega področja in po okolnosti, ako se

zavežejo za dotično službeno področje izurjeni reševalni oddelki le za službo v miru ali pa tudi za službo v vojni.

Službeni red v shrambi, ki ga izda Zvezno vodstvo, urejuje naročila, shranitev, prošnje, izdajanje in zaračunavanje ter uporabo za upravo potrebnih tiskovin.

§ 17.

Sodelovanje v javni službi za zdravstveno nego in bolniško oskrbo.

Z onimi društvi, ki posvete svoje delo tudi tema službenema panogama, se bo v tej reči še posebej pogodilo.

§ 18.

Službena obleka.

Službena obleka reševalnih kolon utegne biti enaka obleki drugih oddelkov zveznih društev, ali pa jo je napraviti po predpisih Zveznega vodstva od 1. maja 1916.

V vsakem slučaju odločuje o tem Kranjska deželna gasilska zveza.

Samo v slučajih, kadar prispeva v namen uniformiranja Rdeči križ (podružnice, deželno društvo ali Zvezno vodstvo), se mora reševalna kolona ravnati po oblastveno potrjenih oblačilnih predpisih Rdečega križa od dne 1. maja 1916.

§ 19.

Oprema.

Glede sanitetne opreme mirovnih kolon veljajo dotični predpisi od dne 1. maja 1916, stran 3, odstavek E.

O opremi vojnih kolon bo natančno povedano v poznej izdanih predpisih.

§ 20.

Upravičenost rabe Rdečega križa.

Vsa društva, pri katerih se ustanove reševalne kolone Rdečega križa, tvorijo s temi oddelki sestavni del Avstrijske družbe Rdečega križa in si pridobe v smislu postave z dne 23. avgusta 1912, drž. zak. 184, pravico, uporabljati rdeči križ za dobo svoje pripadnosti k Rdečemu križu.

Na sanitetnem orodju se že utegne utisniti društveno znamenje. V službi je dolžan vsak član reševalne kolone nositi na rokavu trak z rdečim križem in društvenim znakom.

§ 21.

Enotnost obstoječih reševalnih oddelkov.

Pri gasilnih društvih, ki so že ustanovila reševalne oddelke, bo glede enotnosti imena, števila članov, izuritve in pridelitve vse potrebno ukrenila v okviru predstoječe pogodbe Kranjska deželna gasilska zveza.

§ 22.

Članstvo pri Rdečem križu.

V dokaz pripadnosti k Rdečemu križu pristopi vsako gasilno društvo v celoti k Avstrijski družbi Rdečega križa z najmanjšim letnim zneskom 2 K.

Želeti pa je, da pristopi kolikor mogoče veliko članov gasilnih društev še posebej k Rdečemu križu kot osebni udje. Gasilno društvo pristopi k deželnemu društvu Rdečega križa ali pa h kaki podružnici in sicer tam, kjer ima le-ta svoj sedež. Pri tem pa ohranijo takó gasilna društva, kakor tudi Rdeči križ popolno svojo samostojnost. V krajih, kjer nima podružnica svojega sedeža, pristopi društvo po lastni volji ali k bližnji podružnici ali pa k deželnemu društvu Rdečega križa.

§ 23.

Zakonitost.

Kot notranja društvena ureditev Avstrijske družbe Rdečega križa ni vezana ustanovitev reševalnih kolon Rdečega križa pri gasilnih društvih na oblastveno privoljenje.

Ustanovitev in obstoj gasilnih reševalnih kolon je po § 10. le naznani deželnemu društvu Rdečega križa potom Kranjske deželne gasilske zveze. Deželno društvo Rdečega križa nato samo sporoča to politični oblasti.

§ 24.

Posamezne pogodbe.

Za polnomočno veljavnost sklenjene posamezne pogodbe je treba z ozirom na določila predstoječe okvirne pogodbe potrjenja Zveznega vodstva.

Osamljen golobček.

„Izmed golobje jate torej,
sirotek, sam si tu ostal:
oh, vse tovariše ti mile
ponočni je požar končal!

Obžgani zid iz pogorišča
kot bridki dviga se spomin;
nanj sedaš ti, pogled tvoj tožni
pa bega krog prek razvalin.

Golobček, morda pričakuješ,
da zopet prileti od kod
veseli trop, in z njim v kraj drugi
še ti poletel bi od tod?

Tam spet pod gostoljubno streho
prebival dobrih bi ljudi,
družicam grulil, pital mlade,
in zabil na nesrečne dni!“

A od nikoder zanj ni družbe,
na zidu on čepi potrt;
zaman ga kličem, vabim z zrnjem,
dan tretji palne dol ga — smrt.

Od časa tistega v minljivost
dokaj je let poteklo že;
golobčka vidim še v spominu,
budečem misli mi toplé:

Do smrti zvest kot on zdaj ljubi
in brani narod naš svoj dom;
dokler mu zadnji sin ne pade,
zaman ga stresa bojni grom! — —

Fr. Rojec.

Spomenik gasilcem, ki so padli ali umrli za domovino.

Iz Rateč na Gorenjskem.

Franc Benet (Kopavnikov), rojen v Ratečah na Gorenjskem dne 24. januarja 1890, gasilec od l. 1912, plezalec, je bil ranjen v Galiciji. Vsled rane in notranjih bolezni je preminul dne 28. junija 1915 in leži pokopan v Losonu na severnem Ogrskem, daleč od svoje domovine. Blag mu spomin!

Josip Cuznar, 23 let star, sin posestniha Kompoša, gasilec od l. 1911, trobentač tukajšnjega prostovolj. gasilnega društva, je bil novembra 1914 od šrapnela ranjen pri Novem Miastu. Nakopal si je pa tudi želodčno bolezen. Zdravili so ga po raznih bolnicah, slednjič odpustili na dom kot vojnega invalida. Njegovim ranam ni bilo leka. Umrli je v rokah svojcev dne 24. sušca 1916. Ker je bil ravno nastanjen pri nas njegov polk, je bil pokopan od svojih vojnih tovarišev dne 26. sušca. Nagrobni govor sta mu govorila nek gosp. nadporočnik in domači gospod župnik. Pogreb je bil veličasten.

B l o k e.

Štefan Benčina, 30 let star, gasilec od 16. junija 1907, blagajnik, posestnik, trgovec in krčmar, umrl 16. februarja 1917 v Šenčurju pri Kranju in pokopan ravno tam.

Matej Šraj, star 25 let, gasilec od 19. maja 1912, brizgalničar, krojač, padel dne 21. decembra 1915 na Doberdobo in pokopan ravno tam.

Jernej Štrukelj, star 24 let, gasilec od 27. maja 1912, trobentač, kmetovalec, padel na Krasu 27. decembra 1916, pokopan v Šuti pri Komnu.

Št. Vid pri Vipavi.

Frane Markič, 24 let star, gasilec od leta 1914, brizgalničar, kmetovalec, padel dne 2. septembra 1916 pri Gorici, pokopan v Ajševici pri Gorici. Odlikovan z srebrno svetinjo II. raz.

Frane Vitežnik, star 24 let, gasilec od leta 1913, brizgalničar, uradnik, padel 14. februarja 1917, umrl 22. februarja 1917, pokopan v Skopnu na Krasu.

Naj uživajo večno plačilo nad zvezdami!

Slava njihovemu spominu!

Kje hraniti ključe od gasilne shrambe.

„Tristo ,ta zelenih‘ pa vsak drugačne barve! Še v časopise me bo dal, nič mu ni verjeti. Nadzorovalni organi in vsi taki tiči, vsi so od ,ta zelenih‘. In potlej: javnost bo brala, deželni odbor bo bral, naša Zveza bo brala... Tristo ,ta zelenih‘ pa vsak drugačne barve!“

Tako je v eni sapi renčal in sopihal debeli načelnik Štimovec in krtačil svoje društvenike pri gasilni vaji, da je bilo joj! Ti so se mu muzali in si mislili: Danes pa ima gospod načelnik Štimovec zopet svoj dan. Pa jutri bo dajal že zopet za vino, kakor vselej, kadar je stresal svojo jezo na druge čisto brez potrebe in vsacega haska.

„Tristo ,ta zelenih‘ pa vsak drugačne barve!“ je spet zagrmelo iz njegovega votlega grla.

Kaj pa je bilo takšnega?

Kaj! Včeraj je pregledaval nadzorovalni organ, kakor je gospod načelnik Štimovec naziral vse dacarje, financarje, žitne, krompirjeve in druge komisarje, ki so brez njegovega dovoljenja stikali že kdaj in še bodo v nemalo gospodarjevo jezo po njegovih shrambah, gasilno društvo, on pa ni mogel dobiti ključa od gasilne shrambe, tristo ,ta zelenih‘! Torej včeraj je prineslo tega nadzorovalnega organa iz bele Ljubljane. Prišel je, da bi pregledal društveno življenje in delovanje in seveda tudi društveno premoženje — tristo ,ta zelenih‘! — društveno premoženje, h kateremu spada tudi mrtvi kapital — gasilna shramba. No, in vse je bilo že opravljeno: Tajnik je imel vse knjige v redu, blagajnik vse račune, le on, gospod načelnik Štimovec ni mogel izkazati svojih stvari — gasilne shrambe in orodja, tristo ,ta zelenih‘! Ključa ni bilo in ga ni bilo! Naposled, to se ne ve, ali po sreči ali nesreči, se je ubila velika šipa, skozi katero je splezal Štimovčev pastir v gasilarno ter odprl duri. Takrat pa se je nadzorovalni organ uže poslovil in niti stopil ni več v gasilno shrambo, od gospoda Štimovca postavljeno in de-

loma tudi plačano od njega. Morda ni vedel, da se je šipa ubila in je bila shramba uže odprta, tristo ,ta zelenih'.

O tem so bili poučeni vsi gasilci. Zato so se le muzali srditemu svojemu načelniku in čim bolj je ta rentalil v svoji ne preveč obzirni jezi, tem bolj so mu vsi gasilci brez izjeme privoščili to nezgodo. Naj bolj prav se je pa zdelo to staremu in modremu kovaču Tomažu, ki je sklenil takrat v svojem sreč, da gospoda Štimovca nikoli ne bo volil več za načelnika in tudi druge člane bo pregovoril, da bodo glasovali za družega, čeprav nikdar več ne pokusi vina, za katerega je gospod Štimovec tako rad dajal, a so morali zbog tega, kot nekako protiuslugo mirno prestajati le prevelike neslanosti vsi gasilci. „Potrpimo“, so rekli ob takih prilikah, „saj je dober naš načelnik, toliko vina še nikoli nismo popili, odkar obstoji društvo, kakor pod gospoda Štimovca načelstvom“. In potrpeli so. Morebiti bi potrpeli tudi danes, ali staremu kovaču Tomažu se je že vsega preveč zdelo. „Tristo ,ta zelenih' pa vsak drugačne barve!“ je iznova zarobantil gospod načelnik. Potem pa je stopil h kovaču Tomažu, ga potrepljal ne preveč obzirno po rami ter se zadrl nadenj: „Ti kovač Tomaž si tega kriv, ključa ni bilo pri tebi“. Takrat pa je stari kovač Tomaž odprl svoja usta in dejal takole: „Jaz sem že kriv, ker sem star; ti le mladiči še niso, pa se jim bo tudi še skrivil pod težo življenja hrbet, ko pridejo v moja leta; pa tudi ti, gospod načelnik Štimovec, si že kriv, dvakrat kriv: „Prvič zaradi svoje postave, in drugič zaradi ključa ...“

Nadaljevati ni mogel. Gospod Štimovec je zarjôvel kot lev, potem pa vse skupaj popustil, kovača Tomaža in tovariše in orodje in odprto gasilarno ter jo popihal naravnost domov, v veliko čudo vseh, ki so ga poznali, se zaklenil, a tudi skozi zakljenjene duri se je čulo še preveč glasno njegovo robantanje „tristo ,ta zelenih' pa vsak drugačne barve... javnost bo brala, deželni odbor bo zvedel, Zveza, prijatelji! Tristo ,ta zelenih' naj vzame vse nadzorovalne organe in take sorte ljudi!“ Stari kovač Tomaž pa je takrat rekel: „Kaj bi! Pospravimo, pa je! Pa zaklenimo, pa je! Pa domov poj-dimo, pa je!“ In storili so tako, pospravili, zaklenili in odšli domov, ključ je pa spravil, kakor so vsi želeli, stari kovač Tomaž. Pa še to so mu naročili, da naj stori s ključem, kar treba, da bo red in ne več takega rom-pom-poma kot danes.

„Ti, ali veš“, je namignil zvečer kovaču Tomažu tisti sloki Joža Lončarjev, ki je že toliko sveta obhodil in gledal in videl povsod, kako se stvari drugod gode, potlej pa pravil doma: Vidite, tam je takó in takó; še pri nas napravimo takó in takó. Torej tisti Joža Lončarjev, ki je bil pri društvu za trobentača in je trobil takó imenitno, da nobeden takó ne, je namignil kovaču Tomažu in rekel: „Ti, ali veš, kako imajo pa v Kropi urejeno s ključem, da ni nikoli take zmede kakor pri nas?“

„Ali si mar bil že tudi v Kropi?“ je prašal kovač Tomaž.

„Seveda, zato pa vem“, je odgovoril Joža.

„Kaj pa hodiš tja, saj imaš že zbrano doma; Jerica ti zboli in umrje, ako izve, da drugod motoviliš in loviš veše, njo pa, dekleta, da ga ni takšnega v treh farah, popuščaš na cedilu“.

— „E, stric kovačev, v tej reči pa mi ne more nihče nič očitati, tudi Vi ne, ki ste moj krstni boter. Obljubil sem na sv. Ane dan tega leta svoji Jerici vpričo očeta zakon in ta prepust, če bo božja volja — moja in Jeričina bi bila — jo popeljem pred oltar. V Kropo sem pa šel, pa iz drugačnih namenov, nó, po opravkih“.

„Menda ženitovanjske obleke nisi šel tja kupovat, ko le žreblje in drugo železno drobnarijo prodajajo. Semenjskega ovsu pa tudi ne, ker v Kropi na trgu ne raste, drugod imajo pa njive za boljše sadeže“.

— „Kaj bi ugrabljala! Naravnost Vam povem, stric, gasilarno sem šel v Kropo gledat, in gasilno orodje in drugo, kar se še tam lepega vidi: božjapotna cerkev, čudodelni studenec, tovarna in pa — kje je konec sveta. V Kropo namreč drži cesta, vun pa ne, sem slišal praviti. Ampak od tega je samo prvo res: tudi vun drži cesta, ampak tista, kakor not; naprej pa ne gre, je ves trg v grapi s samo eno odprtino, po kateri se pride not in vun“.

„No, in kaj si tam videl tacega, da bi rekel: Tam je takó in takó; še doma napravimo takó in takó“.

— „Povedal Vam bom samo o ključih od gasilne shrambe; to je za enkrat pri nas najpotrebnejše. In če naredimo pri nas s ključmi kot v Kropi, pa bo konec teh večnih zmed“.

„Kaj jih imajo tam več in ne samo enega?“

— „Več, več, le poslušajte! Najprej hranita ključ oba najbližnja soseda, eden ima hišo nad gasilarno, drugi pod gasilarno. Potem oba peka, ki sta tudi ponoči pokonci. Dalje tovarna, ki dela noč in dan in je tudi prec pri gasilarni. Naposled imajo ključke tudi vsi odborniki. In ključmi vise na vidnem kraju, v hiši, za katerega vsak gasilec ve. In, poslušajte zdaj boter Tomaž: Ob vaji ali požaru toliko rok ponuja ključ pred gasilarno, da bi ne vedeli, s katerim bi odprli; zato je določeno, da odpro s tistim ključem gasilarno, ki pride prvi v luknjico v ključavnici“.

„Kateri pa je ta?“

— „Tega pa ne morem reči. To pa vem, da tisti ključ še nikoli ni odprl shrambe, ki ga je prinesel drugi gasilec, kaj še le zadnji“.

„Glej ga, ta reč pa ni šlaba! Tudi pri nas napravimo tak red. Prec jutri napravim nekaj ključev, čeprav sem le kovač; in namesto „tristo, ta zelenih“ bomo imeli 7 ključev, enega dobiš kar ti, Joža Lončarjev, ki si blizu gasilarne.“

— „Jaz bi pa mislil, da bi hranili en ključ pri Jerici, ki tudi ni kdo ve kako daleč od naše shrambe“.

„Ho-ho, potlej pa ne boš smel hoditi ti iskat. Lej-ga, vsa vas nam pogori, preden bi se mogel ti izmuzati iz hiše svoje ljube neveste“.

— „Se pravi, pri Jerici je red, kakor v nobeni hiši. Tam bi ključ nikoli ne padel s kljuke“.

„Je že res, ampak za kljuko bi se Ti ujel, in potlej smo spet pri starem: Tristo ,ta zelenih‘, ključa pa Joža pa nikjer“. —

Kakor je rekel stari boter Tomaž, takó je tudi storil. Ključe je dobil vsak odbornik, oba sosedu, od katerih eden je bila Jeričinih starišev hiša, proti čemur seveda Lončarjev Joža ni glasoval, pa tudi drugi ne, in pa med odborniki prvi seveda debeli gospod načelnik Štimovec.

„Tristo ta ,zelenih‘, pa vsak drugačne barve“, je v nedeljo nato klical veselo debeli gospod načelnik Štimovec v vaški gostilni in natakala kozarce svojim ljubim gasilskim tovarišem. „Tristo ,ta zelenih‘ pijmo ga, saj nima kosti, plačano je že tudi, in bodimo prijatelji tudi za naprej, kaj pa drugega, tristo ,ta zelenih“ . In so trkali in pili in bili veseli.

Zaradi ključev ni bilo poslej več zmede. O pustu so bile nove volitve. Stari kovač Tomaž je takrat rekel Lončarjevemu Jožu: „Tebe mislimo voliti za načelnika“. Joža, ki je takrat že pripeljal svojo Jerico kot ženka na svoj dom, pa je rekel: „Nikar! Jaz imam Jerico, načelniki bodite drugi“.

So pa spet izvolili debelega gospoda Štimovca za načelnika. S solznimi očmi se je ta zahvaljeval za čast in na novo izkazano zaupanje. Pa v svoji ginjenosti ni mogel dosti več spraviti z jezika kot te-le besede: „Ključí so v redu, tristo ,ta zelenih‘ ... tristo ,ta zelenih‘, še ga bomo! Samo, kje je Joža Lončarjev?“ ...

In krčmar je pridno točil, gospod Štimovec pa rad plačeval. Lončarjev Joža pa res ni šel v krčmo. Stari kovač Tomaž je rekel: „Kdo bi pa Jerico varoval, če bi Joža tu sedel“.

* * *

V **Sorici**, kakor je naš list uže poročal in priporočal (I. letnik, str. 37), je nabita na vratih gasilske shrambe plehnata tablica, po priliki nekoliko manjša od nekdanje šolske tablice, in na tej tablici je s krepkimi potezami zapisano, kje se nahaja ključ od shrambe. Vsak društveni ključ je oprem-

! Ključ!

1. Na **Gosi!**
2. na **pošti!**
3. pri **tajniku!**

ljen z usnjatim širokim trakom z napisom: **Gasilna shramba**. Drugod imajo s kovinastim obročkom na ključ pripeto deščico z napisom: **Gasilska shramba**.

Priporočamo in opozarjamo iznova na tak red. Pridvezna malenkost je velike važnosti! Potem bo za vselej izključena možnost, da pride nadzorujoči organ,

ključ se pa še-le išče po vasi, kakor se je uže pripetilo. In kaj še-le ob ognju! Z iskanjem ključa zamujeni čas se maščuje strašno! Prosimo torej, vpeljite povsod tak red. Delo — malenkostno, važnost neizrečno velika!

Dopisi.

Št. 21.134.

Vsem županstvom!

Veliko važnosti je, da se pridelki letošnje žetve obvarujejo pred uničenjem po požarih.

Prebivalstvo je pozvati, da posveča največjo pozornost nevarnosti ognja pri skndnjih, kozolcih ter drugih gospodarskih poslopjih.

Pred vsem je paziti na otroke, ki jih ni puščati brez nadzorstva v bližini takih shramb.

Ako ne bi bilo v občini nobene požarne brambe, naj se taka za silo ustanovi, tako da bo možno v slučaju kakega požara takoj nuditi pomoč ter omejiti razširjenje ognja.

O odredbah, ki jih ima županstvo v gornjem smislu podvzeti, je zanesljivo semkaj poročati.

C. kr. okrajno glavarstvo Ljubljana, 3. avgusta 1916.

V gasilarni v **Kranjski Gori** dičijo vse štiri stene krog in krog pod stropom nad stelažami lični napisi, izvršeni v tablah (poljih), ki jih podajamo s tem javnosti v nameri, da si tudi druga društva okrasijo svoje shrambe z dvojico takih ali enakih izrekov, ki so vsekakor prikladni, vzbujati ponos in čast gasilskega stanu, na drugi strani pa tudi čut in možato zavest za radovoljno, vestno in brezhlbno izvrševanje prostovoljno prevzetih dolžnosti. Obenem pa naprosimo naše pesnike, da nam podajo v pesniški obliki take reke in pa primernih pesmic. Gasilski stan zahteva idealnih ljudi: v izvrševanju ljubezni do bližnjega, ki se ne straši niti ognjenih muk, je izraženo vse naše delo. Zategadelj mislimo, je vredno naše stremljenje pesniške spodbude. Doslej je naš list podpiral v tej smeri v večjem obsegu le en pesnik; pa tudi temu je pero zastalo — vsaj deloma, ker suče zdaj drugačno pero — bridko sabljico. Prosimo torej, izvoljenci božji, uvrstite se i Vi pod naš prapor, na katerem se blišči gasilsko geslo „Bogu na čast, bližnjemu v pomoč!“ ter prinesite po svojem zvanju dar na žrtvenik ljubezni do bližnjega.

Tako-le se glase izrêki, ki krask stene gasilskega hrama v Kranjski Gori:

Ponosen bodi, da si član človekoljubnega društva. — Naše geslo je: Eden za vse, vsi za enega. — Bodi vedno zvest in odkritosrčen tovariš. — Zavaruj se za slučaj bolezni ali kakih nezgod, ki se ti kot gasileu utegnejo pripetiti. — Ti moraš v vseh gasilskih stvareh od tebe izvoljene predstojnike točno in brez ugovora ubogati. — Svoje dolžnosti premisli natančno, potem ti ne bo težko, jih z veseljem in radovoljno izpolnjevati. — Prihajaj točno k izpolnjevanju prostovoljno prevzetih dolžnosti. — Imej vse svoje gasilske stvari vedno v dobrem stanu in pravem redu. — Tvoja čast zahteva, da prostovoljno prevzete dolžnosti izpolnjuješ vedno zvesto. — Napovedanih vaj se vselej pridno udeležuj.

Te napise je dal naslikati marljivi gospod načelnik Josip Lavtižar, dični župan kranjskogorski. Še to naj omenjam, da so vrata v gasilski strop natvezena v Kranjski Gori na škripee, da jih je zlahka kar od tal odpirati in zapirati, kar je tudi vredno posnemanja.

Na Hrušici pri Jesenicah je nabit v gasilski shrambi nastopni Društveni red. Vsak delujoči, t. j. redni član, ki je pristopil in bil pravilno sprejet v društvo, je zavezan:

- I. Natanko spolnovati vse zahteve, ki jih predpisujejo društvena pravila.
- II. V službi (bodisi vaja, parada ali požar) mora skazovati vsak društvenik po odrejeni mu službi svojemu predpostavljenemu popolno pokorščino, posebno še načelniku in četovodju kakor tudi njunima namestnikoma.
- III. V gasilni hram se mora priti naglo ter tiho čakati nadaljnega povelja.
- IV. V hramu mora vsak društvenik imeti vse od društva mu izročene stvari na svojem mestu, snažne in v lepem redu, ter se ne sme dotikati ali menjavati orodja ali oprave sodruštvenikov.
- V. Nepotrebno razgovarjanje ali celo prepiranje v hramu, pri vajah ali paradah je prepovedano in kaznjivo. V hramu je tudi prepovedano kaditi.
- VI. Društveno opravo ali orodje je brez načelnikovega dovoljenja strogo prepovedano društvenikom obdržati doma.
- VII. Vsak prestop ek teh predpisov se kaznuje prvič s svarilom, drugič z denarno kaznijo in tretjič z izključenjem.
- VIII. Neudom je prepovedano stopiti v hram brez načelnikovega dovoljenja.

Prostovoljno gasilno društvo na Hrušici pri Jesenicah,

dne 28. marea 1907.

Odbor.

Načelnik iz Ribnega g. Janez Koselj nam poroča: Sedaj sem doma na dopustu. Vpoklican sem bil takoj o pričetku vojske. Odšel sem z drugimi tovariši in prebil srečno vse praske. Prva pot mi je bila, ko sem se vrnil po dolgem času v domači kraj, v rojstno hišo, druga v gasilni dom. Tam pam sem našel vse zapuščeno. Brizglja je bila na nekem skednju. In ker smo do večine vsi gasilci pod orožjem, sem našel tudi brizgljo vso zapuščeno. Ako bi se bil v tistem času primeril kak požar, ne vem, kako bi šlo; kaj prida bi se ne moglo delati z brizgljo, saj je ni umel nihče urediti in pripraviti za delovanje. V gasilarni sem pa dobil druge može, od 25—30 po številu, pripravljeni za drugačno delo kot za gašenje. Prosim Vas, ko bi se moglo kako napraviti, da bi dobil daljši dopust; potem bom mogel vse urediti, da bo orodje zopet v dobrem stanju, pa mlade fante in pa stare može bom izuril za gasilski posel. Prosim prej ko mogoče za odgovor.

Odgovor: Smo povsod poprašali in prosili; pa ste še zmiraj preveč fest fant, ne dadó Vas ne, preveč Vas imajo radi. Poslali smo pregledat Vaše društvo tudi našega urednika. Ta nam je sporočil, da je pri Vas zopet najlepši red. Hvala Vam! Za ta čas, ko Vas ne bo, bomo pa naprosili g. Mart. Mencingerja, posestnika v Ribnem št. 55 in pa stanovalca v „Ribenskem domu“ — g. Jožefa Torkar, da skrbita za red in — naraščaj. Zdravi!

II. izkaz prispevkov za „Gasilski sklad“.

Gasilno društvo Bevke, zbirka: društvena blagajna 20 K, načel. Jan. Smuk 4 K, blag. in taj. Jakob Jeraj 4 K, Jan. Heržmanec 50 h, Matevž Lenarčič 40 h, Fr. Dolenc 2 K, Jan. Zakovšek 1 K, Jan. Zakovšek 25 h, Mat. Smuk 1 K, Jak. Skodlar 1 K, Jan. Mušič 1 K, Fr. Gostiša 1 K, Jak. Mušič 2 K, Janez Korenčič 1 K, Jož. Heržmanec 2 K, Ant. Lenarčič 1 K, Jan. Janša 1-20 K, Jan. Lenarčič 1 K, Aloj. Kos 30 h, Jan. Lenarčič 1-20 K, Jan. Steržinar 1-45 K, Jan. Dolinar 1 K, Jan. Lenarčič 3 K, g. Ant. Polšak 2 K, Fr. Leskovoc 1 K, Fr. Mlinar 1-50 K, Ant. Kervina 1 K, Fr. Celare 1 K, Fr. Ogrin 1 K, Jer. Vonča 1 K, Jan. Zapelj 1 K, Val. Lešnjak 40 h = K 62-20. — Gasilno društvo Medvedje Brdo 15 K. — Fran. Perovšek, Zvez. odbornik, Sv. Gregor, 20 K. — Gasilno društvo Gameljne, zbirka: Mih. Lavrič 10 K, Iv. Novak 5 K, Fran. Dovč 6 K, Franja Kepić 2 K, Frančiška Uriš 2 K, Antonija Maček 1 K, Aleš 1 K, Iv. Jare 2 K, Jan. Kosmač 1 K, Marija Debelak 1 K, Marija Letnar 1 K, Alojzija Dečman 1 K, Vincencija Dečman 1 K, Marija Rebolj 1 K, Manica Aleš 1 K, Jožef Jaklič 1 K, Alojzija Rebolj 1 K, Lucija Kališ 2 K, Terezija Oreček 1 K, Apolonija Kos 1 K, Jož. Korl 2 K, Ivana Koncilija 3 K, Anton Žagar 1 K, Neža Peterlin 1 K, Marjeta Kosmač 2 K, Marjeta Ropotar 1 K, Marija Podgoršek 1 K, Ivanka Dobravec 1 K, Pavel Traven 2 K = K 66-90. — Gasilno društvo Žiri, zbirka: Anton Kolenc 1 K, Janko Jan 2 K, Fr. Naglič 1 K, Vinko Mlakar, 1-80 K, Francka Kavčič 2 K, Iv. Kavčič 2 K, Rozalija Rogataj 2 K, Katarina Kópše 2-40 K, Fr. Peternel 2 K, Ivana Kavčič 2 K, Anica Erznožnik 1 K, Katarina Mlinar 1 K, Ivan Košir 2 K, Marija Ovsenk 1 K, Tine Oblak 1 K, Ivana Kopač 2 K, Mat. Pečelin 1-02 K, Ivana Buria 1 K, Marijana Demšar 1 K, Marija Halter 1 K, Andrej Kopač 20 h, Marija Kavčič 1 K, And. Kavčič 20 h, Jan. Erznožnik 40 h, Ivana Poljanšek 20 h, Leopold Božič 60 h, Amalija Sile 50 h, Frančiška Starman 2 K, Al. Demšar 1 K, Leopoldina Grošel 2 K, Helena Žakelj 30 h, Jak. Demšar 50 h, Frančiška Gostiša 2 K, Mat. Zaje 2 K, Leo Strlič 2 K, Leo Pelhan 2 K, Ana Primožič 3 K, župnik Jož. Logar 6 K, kaplan Jož. Poja 4 K, Neža Mohorič 1 K, Mart. Grošel 2 K, Ign. Tušar 1 K, trgovina Lengar 10 K, Ant. Primožič 1 K, Ivana Tušar 1 K = K 76.12. — Anton Vilfan, pos. in gost. ter blagajnik gasilnega društva na Ježici 50 K. — Gasilno društvo Rateče na Gorenjskem 10 K. — Jakob Marolt, odb. Zveze, Žirovnica pri Rakeku 10 K. — Gasilno društvo Tomišelj 6 K. — Gasilno društvo Stara Fužina 5 K. — Gasilno društvo Moznje 43 K. — Gasilno društvo Idrija, zbirka: Franc Didič 2 K, Ana Hlebec 1 K, Ivan Turk 2 K, Franja Kačar 1 K, A. Lipušček 2 K, Goli 5 K, K. Trevlu 6 K, Marija Rupnik 2 K, Arko 2 K, Blaž Tratnik 1 K = K 24. — Anton Belec, preds. Zveze, Št. Vid nad Ljubljano 200 K. — II. izkaz skupaj: 588 K 22 li.

III. izkaz.

A. Mejač, podpredsednik Zveze, Komenda 200K. — Gasil. društvo Komenda 100K. — Anton Anžič, načel. gasilnega društva v Štepanji Vasi 10 K, — Gasilno društvo Št. Vid nad Ljubljano 100 K. — A. Belec Št. Vid, mesto venca + Fr. Jaren 25 K. — Gasilno društvo Dobličje pri Černomlju 15 K. — Gasilno društvo Kropa 10 K. — Gasilno društvo Selea 10 K, — Gasilno društvo Gorje, zbirka: gas. društvo 10 K, Janez Poklukar 5 K, And. Laugus

1 K, Jakob Koejančič 2 K, Jakob Kunstelj 2 K, Kunstelj nabral 10 K = 40 K. — Svetnik Jan. Brencce, župnik, tajnik gasil. društva Preska 50 K. — Gasilno društvo Stara Vrhnika 10 K. — Gasilno društvo Bevke 20 K. — Gasilno društvo Zapis 10 K, — Gasilno društvo Studeno pri Postojni 28·90 K. Gasilno društvo Trzin zbirka: gasilno društvo 30 K, Mih. Colnar 5 K, Matevž Hočevnar 2 K, Jakob Keceľ 2 K, Marija Sila 2 K, Jurij Zaje 1 K, Janez Orel 1 K = 43 K. — Gasilno društvo Pirniče 13 K. — Gasilno društvo Rovte pri Logatcu 16 K. — Gasilno društvo Dovje 20 K. Gasilno društvo Mlino pri Bledu 10 K. — Mih. Tavčar, načel. gasilnega društva Mlino 5 K. — And. Hudoklin, načel. gasil. društva Brusnice 20 K. — Martin Nemanič, župnik, Brusnice, 10 K. — Gasilno društvo Verd 12 K. — Gasilno društvo Kamnik pri Preserju 10 K. — **III. izkaz: 787 K 90 h.** Dosedaj nabrano: I. izkaz 1226 K 52 h + II. izkaz 588 K 22 h + III. izkaz 787 K 90 h = **2602 K 64 h.**

Nadaljne prispevke in darove sprejema tajništvo Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani, Ahaeljeva cesta 9.

Pozor!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh po predpisih Kranjske deželne gasilske zveze v predmet spadajočih potrebščin.

Za strogo solidno posrežbo jamči od leta 1830 obstoječe domače podjetje

BENEDIKT & Co.,

Ljubljana,

v palači Mestne hranilnice.

Ilustrovani ceniki so na razpolago.

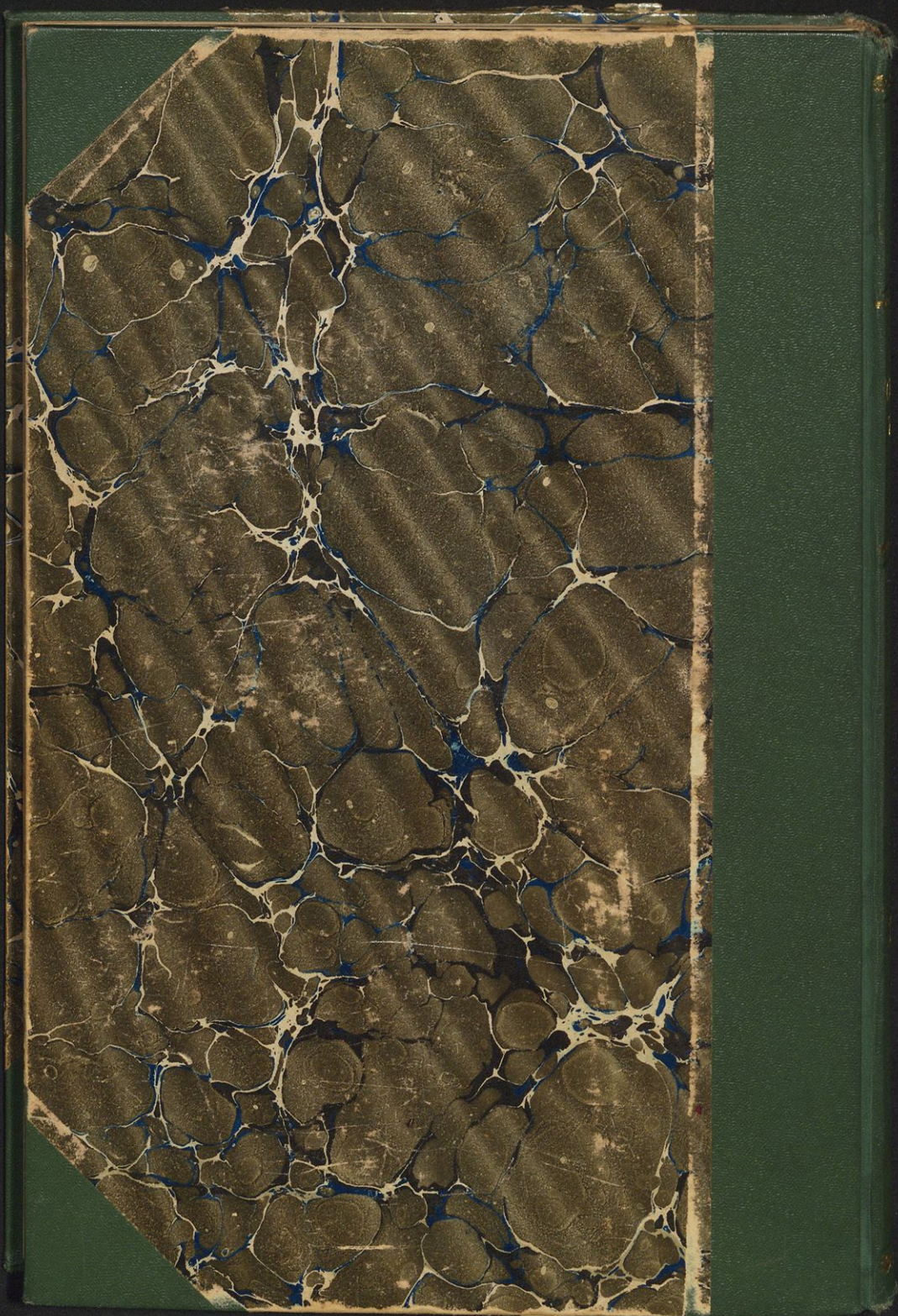

Narodna in univerzitetna
knjižnica

• NUK

00000445325

Ljubljana, sept. 1918.

Leto IV. Stev. 1.—2.

Gasilski

Vestnik

List za pospeševanje gasilstva.

Ob otvoritvi gasilskega doma.

Ko se mravlje namnožijo,
dom obširen si zgradijo,
da pomanjkanja v njem ni
za bivanje in za shrambe.
Kakor mravlje člani mi
tukajšnje gasilske brambe
smo postavili si hram,
ki bodoči dom bo nam!

Mravlje mnogo se trudile,
da si dom so tak zgradile.
Brez prestanka mesce, leta
skup nosile in vlačile
iz sosednega so sveta
razne stavbene reči ...

Prav tako smo tudi mi
z znojnim čelom skup spravljali,
kar za stavbo darovali
naši dobri so sosedi
in kar zanjo smo nabrali
v svoji in pa v svojcev sredi.
Strašili nikjer, nikdar
nismo se težav za stvar,
dan smo v noč podaljševali,
da se prej je dvignil hram,
ki bodoči dom bo nam!

Danes pa je dan plačila,
rádosti in razvedrila ...
Delo srečno je skončano,
stavba nova tu stoji,
in pred njo je ljugstvo zbrano,
da dostojno proslavi
ta trenutek zaželjeni.
Vsem veselje z lic blišči,
saj vsak ve, kaj to pomeni,
ko odpiramo zdaj hram,
ki gasilski dom bo nam!

Tu gasilci shranjevali
zoper ogenj vse priprave,
tukaj bomo se zbirali
k vajam, sejam, na zabave
in na žalostne sprevode,
kadar naših dragih kdo
dal življenju bo slovó.

Stavba ta pa tudi bode
za vse čase vidni znak,
da žari v nas čut gorak
za napredek in vsestransko
dobrodelnost nepristransko,
ki jo bližnjemu v pomoč
in tolažbo dan in noč
smo pripravljeni vršiti.

Blagoslovljen mora biti
in nezaben za ves kraj
dan današnji znameniti,
saj odprt je vsem sedaj
tu človekoljubja hram,
ki gasilski dom bo nam!

Fr. Rojec.

Okrožnica

vsem učlanjenim gasilnim društvom.

Stara deželna gasilska zveza t. j. „Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem“, katere predsednik je gosp. Turk v Ljubljani, razpošilja v zadnjem času našim gasilnim društvom t. j. onim, ki so učlanjena pri Kranjski deželni gasilski zvezi, poziv, da pristopijo k njim ali z drugimi besedami, da odstopijo od nas.

Opozarjamo, da je to napravila nasprotna gasilska zveza, ki v svoli okrožnici sama prizna, da nam je sovražna, preko naše glave in nas je napadla s tem zahrbtno. Značilno za njihovo okrožnico je, da na njej ne najdemo nobenega imena, ki bi našim gasilcem povedalo s kom imajo opraviti.

Že način, kako nam nasprotna zveza postopa, daje vsem našim članicam pravi odgovor na okrožnico: Proč z njimi!

Opozarjamo društva in društvenike na članek v prihodnjem „Gasilskem Vestniku“, (glej 2. str.) ki se bavi z nasprotno okrožnico.

Tovariški pozdrav!

Za odbor Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani,
dne 29. julija 1918.

Julij Slapšak,
odbornik.

Anton Belec,
predsednik.

Fran Lavtižar,
tajnik.

Javno pismo.

Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem je razposlala okrožnico, s katero vabi naša društva, naj izstopijo iz naše Kranjske deželne gasilske zveze ter pristopijo k nji. Obenem je poslala tiskovine za imenik, ki bi ga naj naša društva izpolnili in skupaj s članarino za l. 1918 vposlala Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev v Ljubljano.

Vprašate: Kdo je to — Slov. dež. gas. zveza prostovoljnih gas. društev na Kranjskem? V okrožnici dobite odgovor: To je „stara“

zveza. — Vprašate: Kaj pa je ta „stara“ zveza? To vprašanje je važnejše. Tudi na to vprašanje odgovarja okrožnica. Tam stoji zapisano: „In mi kranjski gasilci? ... V dveh taborih si stojimo nasproti in čakamo, kdaj omaga eden ali drugi.“ Po njenem lastnem nauku je torej Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem ne le naša nasprotnica, ampak naravnost naša sovražnica. Zakaj, kdor stoji nam nasproti in čaka, kdaj omagamo in izdahnemo, tega pameten človek vendar ne bo štel med svoje prijatelje! — Vprašate: Ali je tudi naša Kranjska deželna gasilska zveza sovražna „stari“ zvezi? Odgovor: Ne! Takoj, ko smo si ustanovili svoje gnezdo, smo pri odborovi seji sklenili tako-le: Mi smo zase, oni so zase; mi smo gasilci, oni so gasilci, kot taki naši stanovski tovariši; proti svojim stanovskim tovarišem ne bomo nastopali sovražno ne v pismu, ne v besedi; svoje sile hočemo posvetiti gasilstvu vobče in posebej Kranjski deželni gasilski zvezi. In tega sklepa smo se tudi držali. Kaj nas loči, to hočemo še posebej pojasniti v tem članku. A povdarjati moramo: Naša zveza ni sovražna „stari“ zvezi. Zato izrek, „da čakamo, kdaj omaga nasprotni tabor“, odklanjamo od sebe. Nam se hoče delati v naši zvezi, ne pa „tekMOVATI v nasprotovanju“!

Takó, zdaj vemo, kakšno stališče zavzema nasproti nam stara Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev: nasprotno, sovražno. Pa zadnjega izraza ne maramo rabiti, ker se ta prav nič ne spaja s pravim gasilcem, kakoršni hočemo biti mi in bržčas tudi naši nasprotniki. — In kaj hoče pravzaprav od nas nasprotna nam zveza?

Kliče in vabi nas, naj zapustimo svoje vrste in uskočimo k njim, k svojim nasprotnikom, kakor sami pišejo, da so. Tako-le nas kličejo in vabijo: „Obračamo se na Vas vse, dragi tovariši ... ter Vam iz dna svoje duše kličemo: ... Pridružite se zopet k nam! ... Izvršujemo svojo sveto ... dolžnost, če Vas, dragi tovariši, pozivljamo — k zopetni združitvi v naši stari Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem ... Ljubezen — nam narekuje to vabilo. Očitka, da smo zamudili priliko in da Vam nismo o pravem času prijateljsko ponudili svoje roke — bi ne mogli prevzeti na svoje rame. Pomislite, sklepajte in ukrenite, kar Vam veleVa Vaša poštena vest. — Upamo, da se razumemo! ...“

Da, razumemo se! To so mili klici iz nasprotnega nam tabora, ki zavaja naše vrste, naj prelomijo prisego svojim praporom, uskočijo k njim in postanejo — ujetniki ... Da, ujetniki! Kaj pa je drugEGA vojak — uskok v sovražnem taboru?! In v prostovoljno ujetništvo vendar ne pojdemo mi zavedni gasilci v naši kranjski deželni gasilski zvezi! Torej lepa hvala za Vaše vabilo, ki ga pa — seve ne sprejmemo in ga pošiljamo s tem na naslov nasprotne zveze nazaj.

Ni se nam zdelo potrebno, ta sovražni maneVer s kako okrožnico*)

*) Z gorenjo okrožnico je naša zveza le opozorila na okrožnico, ki je bila od nasprotne zveze razposlana brez podpisa.

zavračati; predobro poznamo zavedna naša društva in smo prepričani, da ni kalinov med njimi, ki bi sedali na nasprotno limanice. Pri nas ni omahljivcev, v naših vrstah so preizkušeni možje, ki jim je popolnoma jasno, da je njih mesto edino-le v Kranjski deželni gasilski zvezi. Ta zavednost naših mož nas veseli. Manj nasprotna neumnost, ki sodi naše ljudi po sebi. Pa to sodbo so naši takoj prekrizali in razveljavili: brez vsakega omahovanja so kratkomalo nasprotno okrožnico vrgli, kamor spada — na smetišče — in mirna Bosna!

Namen naših nasprotnikov je jasen: Čakali in čakali so, da naša zveza omaga; a ker ni hotela omagati in zdihniti, so jo namerjali ubiti z našim uskoštvom; prostovoljno ujetništvo bi bil potem naš delež; naš težko pridobljeni stanovski ugled in naša samostojnost bi bila z našo zvezo vred ubita. Sredstvo: Sedanji razburkani čas se jim je zdel za to ubitje preugodna prilika, ki se ne sme zamuditi; zakaj le v kalnem moreš s pridom ribariti. In da bi ta svoj namen tem lažje dosegli, so nas hoteli omamiti in uspavati s tem, da so udarili na tanke strune našega preizkušenega narodnega čustva in trdne naše narodne zavesti, kazoč na smernice in veličino smotra našega narodnega gibanja, ki pa se smotreno in s pridom vrši čisto na drugih tleh kakor v okvirju kranjskega gasilstva. In so s svojo okrožnico razpeli svoje mreže po naši deželi. Pomen tega dela je bil: Nasprotni kolovodje naj dobe zopet vajete v roke in z njimi odločujoči glas v kranjskem gasilstvu, ki jim je vsled možate odločnosti naših gasilcev pred dobrimi 4 leti za vedno odklenkal. Po naših hrbitih naj bi zlezli zopet na površje. Pa veš up je šel po vodi! Delali so račun brez kčmarja. Ni se jim posrečila nakana. Naši so spregledali v prvem hipu, njih namen, mreže leže na smetiščih, nasprotni kolovodje tam, kjer so bili ...

Prej smo rekli: Kaj nas loči, to hočemo še posebej pojasniti v tem članku. Dobro, še to pojasnimo, da ne ostanemo česa na dolgu.

Nasprotna okrožnica piše: „Nekaj nejasnega je med nami. V dveh taborih si stojimo nasproti in čakamo, kdaj omaga ta ali oni. Tako ne gre in ne sme iti dalje! In zdravilo proti tej zevajvči rani v kranjskem gasilstvu? Uskoštvo, ujetništvo!

Že besedi sta grdi, kaj šele dejanja!

Mi bi rekli z Vašimi besedami tako: „Nekaj nejasnega je med nami. V dveh taborih si stojimo nasproti in čakamo, kdaj omaga ta ali oni. Tako ne gre, in ne sme iti dalje!“ In potlej bi svetovali: Zato Vas vabimo, pošljite ta in ta dan, ob tej in tej uri, na to in to mesto dva ali več parlamentarcev na razgovor, ki se ga vdeležimo natančno ob določenem času in ob določeni uri seveda tudi mi. In na tem sestanku si pojasnimo, kar je med nami nejasnega, in brez grdega uskoštva in ujetništva pridete brez dvoma tudi Vi do spoznanja, da mi nikakor ne čakamo, kdaj omagate, nego želimo, da čvrsti in zdravi delate v blagor domovine, Bogu v čast in bližnjemu v pomoč.

Saj imate Vi kakor mi istega sovražnika: rdeči petelin na strehi zbeganih nesrečnežev je naš skupni sovražnik. In če nam politične difference zabranjujejo, korakati pod skupnim praporom, dobro, korakajmo ločeno, vsak pod svojim klobukom, a naskakujmo in udarjajmo skupno na skupnega sovražnika.

To bi bil najizdatnejši obliž na odprto rano na telesu kranjskega gasilstva.

Ampak tisto nejasno, ki je med nami in ki nas loči moramo vedar pobliže in natančneje pogledati, da se nam razjasni. Kak se stanek odposlancev obeh zvez še ni sklican, torej nejasnost, ki si med nami in ki nas ločiš, razjasni se!

1. Stališče deželnega odbora. Deželni odbor ima in mora imeti največji interes na obstoju in razvoju dobrega gasilstva. Od dobrega gasilstva je odvisna varnost ljudstva: varnost ljudskega premoženja in ljudstva samega. Ne samo osebe, tudi lastnina ljudstva je prizadeta na obstoju dobrega gasilnega društva. Ni vseeno, če vasi pogorijo in mora dežela na klic bednih pogorelcev plačevati tisoče in tisoče, ali če se take nesreče preprečijo po dobrem gasilstvu. In kakor ima deželni odbor dolžnost, podpirati gasilstvo, tako ima tudi postavne pravice, nadzirati gasilstvo. To velja vobče. Kar se tiče podpor, pa to-le: K bistvu podpore spada, da je more biti deležen le tisti, ki je je potreben in vreden. Za presojo posameznih prošnja se bo deželni odbor tudi nadalje posluževal strokovnjakov, bodisi katero izmed obstoječih zvez ali pa lastnega gasilskega sveta. Vsako društvo, ki prosi za podporo, je dolžno, odposlancu zveze ali gasilskega sveta dati na zahtevo vsa potrebna pojasnila, kakor tudi mu dovoliti vpogled v društveno delovanje.

To je stališče deželnega odbora nasproti kranjskemu gasilstvu. Samo po sebi se razume, da ga naša zveza odobrava, med tem ko ga nasprotna stara zveza odklanja. To je prva točka, ki nas loči.

2. Mi odklanjamo vsako politiko v gasilnih društvih; tukaj smo samo gasilci in družega nič. Pač pa politikujemo v političnih društvih, na političnih shodih, sploh tam, kjer je umestno. Politikujemo in bomo politikovali; te pravice si ne damo od nobenega odvzeti. Povdarjamo pa še enkrat: v gasilnih društvih odklanjamo vsako politiko, tu smo le gasilci! — Stara zveza se še v poslani okrožnici ni mogla zatajiti! — To je druga točka, ki nas loči.

3. Mi smo stari klerikalci, Vi ste stari liberalci. To je tretja točka, ki nas loči.

Zdaj je jasno, to je med nami, te tri točke nas ločijo.

Ali je premostitev nemogoča?

Nikakor ne! Bodimo v gasilstvu le gasilci, kot taki si podajmo roke in skupnost je dosežena.

Nas povabite na razgovor?

Ali želite, da Vas mi povabimo?

Končujemo z Vašimi besedami: „Ne zamudimo prilike in ne držimo križem rok, ko gre za dobrobit narodov!“

S pota.

I.

Načelnikova soproga iz St. je vedno židane volje. Njene lepe oči, ustna, ves obraz kaže vedno lepo vreme; če jo pogledaš, meniš, da vidiš učlovečeno zadovoljnost. In če jo pozdraviš in ti poda roko, začutiš, da njena roka ni gladka in mehka, ampak udelana in žuljava. In če spregovoriš z njo nekaj besedi, uvidiš takoj, da imaš opraviti z izredno duševno razvito ženo. Poleg tega ji je dal Bog mehko srce kot malokateri Evini hčerki. Ure, ki jih prebiješ v njeni družbi, se ti zde zelene oaze v puščavi sedanjih težkih dni.

Zadnjič sem bil v St. Seveda sem pregledal kot vnet gasilec ondotno mlado gasilno društvo ter obiskal hkrati tudi gospoda načelnika, ki je bil ravno na dopustu. Kmalu se nama je pridružila še gospa Ivanka, tako je ime načelnikovi soprogi, in ko smo se seznanili, se je razvil med nami nastopni razgovor:

Gospa Ivanka: „Navdušena sem za gasilsko stvar. Srečna je vas in bližnja okolica, kjer deluje dobro gasilno društvo. Poslopja so še enkrat več vredna. Dal Bog, da se kmalu posreči Kranjski deželni gasilski zvezi dvigniti v naši domovini gasilstvo na tak višek, kakor ga zahteva ljudski blagor. V vsaki večji vasi naj bi stala shramba za gasilno orodje, kot vidni znak delavne ljubezni do bližnjega. In po razstresenih hišah male ročne brizgljice. Tako bi bila vsa dežela zavarovana proti ognju in ljudsko premoženje bi bilo vsaj dvakrat toliko vredno kot sedaj. Hitite, delajte, da se čim prej to uresniči.“

— „Gospa“, sem jo prekinil, „počasi se mrha odere. Vse pride. Ali ne čez noč. Hitrica ni nič prida.“

„Tako govori tudi moj mož. Ali s tem kažete le, da gasilstvo ni tako velike narodne važnosti, kakor govorite in pišete.“

— „To ni resnica. V dno duše sem prepričan jaz in z menoj vred vsak dober gasilec, da je gasilstvo eminentno narodne važnosti. Kaj pa mislite? Če pogori vas, stotisoči narodnega premoženja so uničeni! In to za narodno premoženje ni vseeno.“ —

„Dobro, potem morate biti za to, da se gasilstvo v naši domovini izpopolni do zadnje koče; kajti tudi te je škoda, če pogori; vsacega vinarja narodnega premoženja je škoda. Izpopolniti se mora torej naše gasilstvo. In to ne še le čez pol stoletja, ampak takoj!“

— „Ali kje naj vzamemo denar?“ —

„Ha! Je že spet coklja tu? — Odgovorite: Ali je gasilstvo za narod prepotrebno ali ne?“

— „Brez dvoma!“ —

„No, vidite! Za prepotrebne reči pa mora biti denar! Sol je prepotrebna v hiši. Moj mož trdi, da tudi tobak. Ne bom mu ugovarjala; imam tudi jaz svoje potrebe: kava mora biti za zajtrk na mizi; jo tudi mož rad sreblje. No, in za vse to je denar. In vendar bi se brez tobaka in kave dalo prebiti! Za davek mora biti denar, za sol, tobak, zavarovanje . . . Zakaj ne bi bil tudi za uvedbo gasilske pripravljenosti po celi naši domovini? Kot za sol, davek, zavarovanje je potreben denar tudi za gasilstvo! Ali ne mislite tako?“

— „Temu ni ugovarjati. Ali vsi ljudje niso Vaših misli.“ —

„Imate list, zakaj jih ne poučite?“

— „Pouk ima ovire: trde glave, nedovzetna srca. Vsaka reč potrebuje čase. S skoki ne pridemo naprej.“

„To je res. Toda s polževo počasnostjo niti naših otrok otroci ne bodo uživali blagodata urejenega gasilstva po naši deželi. Poglejte druge dežele bolj na severu. Tam gre stvar gladko. In ljudstvo ve ceniti gasilsko delo. Velikih požarov ni. Gasilstvo je na višku. Pojdite in poderite jim nekaj gasilskih shramb: stavim glavo, da ne pridete več zdrave kože domov. Jaz mislim: če so tam lahko, zakaj bi pa mi ne?“

„Saj gre stvar naprej. Naše gasilstvo vidno napreduje. Ali naprednejših dežel kar tako ne moremo čez noč dohiteti. Rekel sem: Vsaka reč potrebuje časa. Tudi naše gasilstvo potrebuje do popolnega razvitka — časa.“ —

„Tako govore vsi komodni ljudje. Jaz pa mislim drugače. Povem Vam v priliki. Mož je pisal z gališke fronte: to in to uro se peljemo mimo Ljubljane. Rusa smo podelali, gremo na Laha. — Pismonoša prinese pismo ob devetih dopoldne. Ob desetih je bil mož že v Ljubljani. In do mesta je od nas tri ure s konjem. In vendar sem ga še dobila ter mu prinesla še polno brešno jestvin.“

„To je res!“ se je oglasil zdaj mož in hvaležno pogledal ženo. „To je res! Prinesla mi je, vsa zasopla. In Vam povem: sprva sem gledal le ljubo ženko, le nekaj minut je bilo še časa; ko smo se vozili že proti Postojni, sem pogledal tudi v brešno, težko je bilo, in jaz in vsi moji tovariši smo ga bili veseli.“

„In ko bi cincala, kakor cincate in se izgovarjate na čas Vi, bi ne videla ne moža, ne bele Ljubljane; in mož bi se zastonj oziral po svoji ženi iz živinskega voza na južnem kolodvoru in lačen bi gledal proti oni strani, kjer so polne shrambe v njegovi hiši in se obpeljal brez blagoslova mojega na kraj morije.“

— „Ženka, še zdaj sem Ti hvaležen, da si prišla takrat v Ljubljano. Ne pogledal bi treh tisočakov za tiste trenutke. Poživljen in pomlajen sem se odpeljal dalje. Še v strelnem jarku, ko so že frčale krogle, si stala v podobi pred menoj, in nič me ni strašil sovražni ogenj, tvoj blagoslov me je spremljal in srečno sem se povrnil. In

dotlej je še nekaj tednov, da mi poteče dopust; potlej pa no tvoj blagoslov ...“

„Eh“, je vzkliknila gospa Ivanka, ... „potlej bo pa tudi že vojske konec!“

„Ne bom rekel: Ni treba!“ je odgovoril gospod načelnik in pomenljivo pogledal po naju dveh.

Molk. A le par hipov. Gospa Ivanka se iznova oglasi: „Ampak to je bila le prilika, podoba, kako prideš naprej in dosežeš jabolko, če je le dovolj dobre in trdne volje. — Morala sem videti takrat moža. S konjem bi prišla v treh urah v Ljubljano, torej za dve uri prepozno. Volja je bila močna, da bi goro prestavila. Ampak kako do moža? Kaj storiti, da pridem do njega? — Bog mi je dal pravo misel. Šla sem po avtomobil.“

— „Kam!“ —

„K vojaškemu poveljniku. Plačam, Vam, kolikor zahtevate, sem govorila in lovila sapo, kajti tekla sem bila do tja, kolikor so me nesle noge. —

„Za vrečo krompirja“, je odgovoril poveljnik.

„Dam Vam dve, ako bom ob desetih dopoldne v Ljubljani.“

Naglo povelje. Šofer je že ropotal. Komaj sem vrgla par cunj nase, nabasala brešno, že sem se peljala proti beli Ljubljani.“

— „Z avtomobilom?“ —

„Z avtomobilom!“

— „In to je prilika?“

„Da, prilika, podoba ... Ne po polževo z gasilstvom na višek: z avtomobilom!“

— „Za dve vreči krompirja?“ —

Gospa Ivanka se je glasno zasmejala. Potem pa je uprla svoje lepe oči v svojega moža in rekla: „Kaj misliš?“

Mož je nekaj časa gledal predse, potlej pa odgovoril: „Da za dve vreči krompirja ... Ali pa za dve vreči — bankovcev. Ali je kaj razlike?“ ...

„V doglednem času ne bo nobene, mislim“, je izustila gospa Ivanka počasi, potlej pa mene podrezala: „No, ali bo kaj?“

Skomizgnil sem: „Mi mestni ne znamo več računati.“

„Avtomobil pa poznate. Nanj sedite. In prehiteli boste naprednejše dežele tudi v gasilstvu. Za blagor očetnjave gre.“

— „Ampak avtomobila ni več tu!“ —

„Glejte no: Ali nimamo krepke in močne naše zveze? In dež. odbor je za nami! Kaj hočete še več!“

— „Torej pišem tja po avtomobil?“ —

„Da, naši dični Kranjski deželni gasilski zvezi. Ali pa na visoki deželni odbor. Dovolj smo močni, en avtomobil že premoremo!“

In sem sedel in napisal to pismo.

Samo kak napis, naj dam temu pismu? Spisal sem ga namreč brez naslova. Že vem: Ne po polževo — z avtomobilom za napredek in razvoj našega gasilstva! ... In ko bo brala gospa Ivanka te vrste, vem, da bo rekla: „Tako je, z avtomobilom. In čeprav za dve vreči cekinov! Tudi jaz jih dam par!“ In solnce sreče ji bo sevalo z zadovoljnega obraza, ko bo tako govorila. (Dalje prih.)

Voda in druga gasila.

Kdaj pa nastane ogenj? Kadar se kakšna reč tako zelo zgreje, da začne goreti; mi rečemo, kadar doseže predmet svojo vžigalno toplino; in — seveda če je dovolj zraka okrog goreče reči. Torej dve reči sta potrebni, da natane ogenj: zrak in vžigalna toplota. Odteg-nemo eno od teh dveh stvari, pa mora ogenj ugasniti. Na tem ob stoji vse gašenje.

Najpriprostejše in zaenkrat še najboljše, najizdatnejše gasilo je voda. Prvič, ker je dovolj na svetu, drugič, ker na oba načina deluje, da ogenj ugasne, če z njo gasimo; voda odtegne ognju zrak, zato mora ugasniti, drugič mu vzame vžigalno toplino, zato ne more več goreti. Voda, ki jo brizgljamo na goreči predmet, je kakor stena med predmetom in zrakom, torej loči goreči predmet od zraka, zato mora ogenj ugasniti. Dalje: na gorečem predmetu se spreminja nabrizgana voda v paro, ki tudi pomaga odganjati in ločevati zrak od gorečega predmeta in s tem pogasiti ogenj. In naposled voda in shlapavanje ohladi goreči predmet pod vžigalno toplino, zato mora ogenj tudi iz tega razloga ugasniti.

Druga gasila delujejo navadno na ta način, da odtegnejo zrak od goreče reči. N. pr.: Kuharici se je vžgala v ponvi mast; hitro pokrije ponev s čepinjo ali loncem: mast ne gori več, ker ji je kuharica zrak odtegnila. Ali: Iz roke pade petrolejka in se vžge. Plahto so vrgli mati gor in je ugasnila; ali kako drugo cunjo, ali pa pepela, zemlje, peska ... Zakaj je ugasnila petrolejka? — Zrak smo ji odtegnili; brez zraka pa nič ne živi, pa tudi nič ne gori.

Poleg vode rabimo kot gasilo posebno še pesek, zemljo i. dr. take reči takrat, kadar je treba ogenj udušiti, to je, odtegniti mu zrak, da neha goreti. Ta gasila so primerna za gasitev vnetega olja, masti, tera ...; osobito tudi za gašenje gozdnih požarov so pripravna. Dim je tudi gasilo, ker loči zrak od gorečega predmeta. To vedo zlasti kuharice; kadar je vetrovno, je dosti dima, da oči skele, goreti pa le noče. Kot gasilo se rabi dalje: vodna para, ogljikova kislina, klor, žveplena kislina itd. Ampak najboljše gasilo je in ostane — voda. —

Požari po otrocih: ukrepi za njih omejitev. Povišba ognjegasne varnosti.

C. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk je izvedelo od mero-dajne strani o pogostih požarih v zadnjem času, povzročenih po otrocih.

Navadno ni zlobnost vzrok tega pojava, ampak večinoma za-nikarnost ali pa to, ker dobe otroci v roke večkrat predmete, nevarne ognju, s katerimi ne znajo ravnati.

Po vojni so se spremenile razmere v družinskem življenju; očeta večkrat ni, mati je zaposlena izven doma, otroci so prepuščeni samim sebi in ulici. Ker torej ni prave pažnje na otroke od strani roditeljev, je dolžnost šole bolj kot kdaj prej, da poučuje in vodi mladino na pravi poti.

Vsled razpisa imenovanega ministrstva je ukazal c. kr. deželni šolski svet kranjski z razpisom z dne 1. avgusta 1918, št. 5569, vsem c. kr. okrajnim šolskim svetom, naj le-ti vsem učiteljskim zborom podrejenih ljudskih in meščanskih šol naroče, da pri vsaki mudeči se priliki pri pouku pouče otroke, kako je ravnati s predmeti, ki se ra-bijo doma, a so nevarni ognju, tako na priliko s svetilnim plinom, petrolejskimi svetilkami, z žganjarskimi kotli, z acetilenom, bencinom i. t. d.

Tudi se priporoča, razgovarjati se v šoli, kaj je storiti, ako iz-bruhne požar. Na deželi je na vsak način potreba, da se šoli odrasla mladina priuči gasilskim vajam, primerne za njeno dobo, da more potem s pridom pomagati pri gasilskem delu.

Mi bi rekli: Vzgojitelji! Preprečiti požare, to je prvo gasilsko pravilo. Otrok je radoveden. Obenem se mu zdi silno imenitno, ko vidi starše, ko napravljajo ogenj: malo popraskajo po škatljici, pa se napravi ogenj! To vleče; otrok rad posnema in nič hudega ne sluti, pa zažge lastni krov in večkrat celo vas. Zato pa: Nikar naj ne bodo žveplenke dostopne otrokom! Spravljajte jih na tak kraj, da otroci ne morejo do njih. — Silno se zdi imenitno malim dečkom, ko vidijo odrasle, kako vlečejo iz pipe in pihajo dim iz sebe. In mislijo, da morajo tudi imeti „dimnik pod nosom“. Pa si napravijo iz šiške pipo, iz bezgove mladice cevko, iz listja tobak — pa se jim kadi pod no-som dimnik — kakor odraslim. In kadar zmorejo za cigarete ... nó takó gre reč naprej. Žveplenka, iskra pade v slamo — ogenj, nesreča je tu! Posebno v sedanjih časih! Zato pa: Vzgojitelji, poučujte, sva-rite, dajajte dober zgled tudi v tem oziru!

Imenik padlih gasilcev-vojakov*)

prostovoljnega gasilnega društva Kamnik pri Preserju.

Št.	Ime in priimek	Star	Gasilec od leta	Službeni značaj	Poklic v civilu	Čin pri vojaki	Padel, umrl kdaj? kje?	Pokopan kje?	Opomba	
1	Ivan Francelj	36	1913	Od ustanovitve društva	Podnačelnik	Posestnik-kmetovalec	Prostak	Umrl za tifusom v Ljubljani 26. 10. 1911	v Ljubljani	Bil je vnet gasilec, ter kot podnačelnik vreden tega dostojanstva; težko pogrešan
2	Ivan Susman	26	1913		Plezalec	Posestnikov sin	Prostak	15. 11. 1915 na Goriški fronti, zadet od granate	Pokopan tam nekje ob Goriški fronti!	Izvrsten plezalec

*) Naša društva prosimo, da nam po tem zgledu poročajo o padlih naših junakih.

Naša društva.

Dobrava pri Jesenicah na Gorenjskem. Društvo je štelu pred vojno 24 članov, sedaj še 5. Nadebudni načelnik Franc Čop je padel častne smrti za domovino 24. oktobra 1916 na laški fronti in je pokopan pri Kostanjevici na Goriškem. Gasilec Blaž Razingar, zaposlen kot vojak-delavec pri zgradbi elektro-tovarne, skrbi vzorno za red v gasilarni. — Gasilarna stoji v zgorenjem delu vasi na kaj srečno izbranem mestu. Dohod zelo ugoden. Ob ognju morejo gasilci najhitreje dovesti gasilno orodje na kraj nesreče. Gasilarna je zidana v slogu vile. Notranje stene nad 3 m visoke. Cementni tlak z odprtino v sredi za odtok vode. Stolp zadaj. Nad gasilarno je soba za izobraževalno društvo. Vhod vanjo je zunaj. Vsa zgradba napravi zelo ugoden vtis na gledalca. Dobrava je lahko ponosna na svoj gasilni dom.

Vodno vprašanje še ni urejeno. Pa brčas bodo v vasi, kjer se gradi velika elektro-tovarna, zgradili vodovod.

Vse službene knjige je imel zaprte + načelnik. Oče njegov je odprl kovčeg. Vse v najlepšem redu! In kar je veliko vredno: društvo nima ne vinarja dolga!

Odkar je vojna, so imeli gasilske vaje skupaj z vojaki in ujetniki. Pri požaru na Koroški Beli 14. avgusta 1917 je bilo društvo prvo na licu mesta. Konje za vprego je dalo vojaštvo. Pri požaru je

delovalo društvo neumorno cel čas s pomočjo vojakov in vojnih ujetnikov.

Kljub vojni deluje društvo izborna.

* * *

Koroška Bela na Gorenjskem. Pred vojno je bilo gasilcev 54, sedaj nas je še okoli 30. Ob požaru dne 14. avgusta 1917 je ostala gasilarna nepoškodovana. Shramba je lesena, na podzidku, zato suha, orodje ne trpi vsled vlage. Stolp zadaj. Z orodjem dovolj preskrbljeni. Med drugim sta 2 večji brizglji. S, staro laže delajo. Preskrba z vodo še ni urejena. Društvo je že 20 let staro. Starejši gasilci so doma. S temi se da napraviti še kaka vaja. Pametno bi bilo, ko bi strop v gasilarni odstranili in z deskami obšolali špirovce. Shramba pridobi s tem na prostoru, kar je za gasilarno največjega pomena. Morebiti ustanovi društvo v kaki večji vasi v fari podružnico, kateri izroči eno večjih brizgelj. To bi bilo tudi iz tega razloga priporočati, ker je gasilarna za toliko orodja — premajhna. Društvo na Koroški Beli je eno boljših.

* * *

Mojstrana. Tri leta je spadala Mojstrana pod gasilno društvo na Dovjem. L. 1893 so pa v Mojstrani ustanovili samostojno gasilno društvo. Pred vojno izkazuje imenik 48 članov, sedaj le nekaj nad 10. — Mojstranski gasilski dom je lesena zgradba, postavljena l. 1893 v dolnjem delu vasi blizu potoka Mojstrana v stranski ulici pred hotelom Triglav. Shramba stoji na posameznih kamenih in je dobro zavarovana med košatimi kostanji. Velikosti: $10 \times 4 \times 2,8$. Ko je društvo kupilo novo brizglo, je kratkomalo shrambo potegnilo na 2 m daljave. Od zunaj ne napravi dobrega utisa; a notranjščina je naravnost prijazna. In kar je veliko vredno: shramba je zelo suha. Orodja torej ne razjeda rja. Morebiti bi kazalo splošno postavljati lesene stavbe z dvojno steno; vsaj tam, kjer niso tla suha. Podbrdom imajo tudi leseno stavbo; zunanji vtis neugoden, a znotraj se vse sveti. — Orodja ima društvo obilo. Hidrofor od Jergiča je izvrstna brizglja, le težko jo je goniti. Bencin-motorka „Mojstrana“ dobro deluje. Ta brizglja je bila uže v listu natančneje popisana. Med drugim ima društvo tudi potegnilno lestev. — Potok Mojstrana daje vse leto dovolj vode. — Vojaštvo ni prevzelo orodja v svojo oskrbo, ampak le pomaga pri vajah. Z motorjem bi se dalo še najlaže delovati, ko bi le ne bila taka težava z dobavo bencina. — Vpliv vojne: Dolga je še 1500 K, a se ne plačuje, ker ni nobenih dohodkov; stroškov seveda tudi ni. Tovarna v Mojstrani bi morala društvo izdatno podpirati. Orodja dovolj. Z gas. naraščajem bi bilo tudi članov dovolj. Z 10 člani pa društvo ne more kaj prida delovati. Vojska je pač! — Želeti je, da si društvo oskrbi v gorenjem delu vasi primeren prostor za eno

brizgljo in ustanovi ondi podružnico. Deželni odbor bo moral na vsak način tudi društvo podpreti.

* * *

Podkoren pri Kranjski gori. Pred vojno je bilo 30 članov, sedaj le 6. Od 2 brizgelj je ena starejše vrste. To je prevzelo vojaštvo v Kranski gori v oskrbo, jo prenovilo, zdaj deluje kar najbolje, takó da je ni zamenjati s kako novejšo. Tudi cevi je preskrbelo vojaštvo. — Gasilarna je brez stropa, kar pa ni nobena škoda; le obšolati je treba strešnike, potem bo v tem oziru kar najboljša. Dohod je bolj neroden, a se dá z malimi stroški urediti, saj stoji gasilarna ob cesti. Ko bi stala shramba nekoliko višje v vasi, bi bila požarna pripravljenost društva ugodnejša. Mislijo sezidati drugo gasilarno, kar pa ni ravno potrebno. Le staro naj bi uredili po teh-le načelih: Dohod izboljšati. Strešnike obšolati. Stolp postaviti zunaj gasilarne, ali zadaj, ali pa ob gasilarni v smeri proti Kranski gori. Stolp, ki moli nekaj metrov nad streho, je itak primitivno zgrajen in ga bo društvo brez težave in škode na pravo mesto postavilo. So pa Podkorenom vrli ljudje, ki bodo to reč gotovo izvršili, ali pa novo gasilarno kje višje v vasi zgradili. Za to nam jamči zlasti ime Razinger! Še nekaj. Stara brizglja je ležala dalj časa na prostem pód podstrešjem sosednega poslopja; v gasilarni bo za dve brizglji premalo prostora. Kaj umestno bi bilo, da ustanovi društvo podružnico v obširni kranjsko-gorski občini ter izroči to brizgljo podružnici. Od vrlih podkorenjskih gasilcev upamo, da se bodo tudi v tej točki zedinili.

* * *

Kranjska gora. Pred vojsko je bilo 31 gasilcev, sedaj le še 7, drugi so pod orožjem. — Gasilarna stoji ob okrajni cesti Jesenice-Trbiž blizu šole. Je ena boljših. Posebnost (glej. Gas. Vestnik, III.!) napisi po stenah. Nad gasilarno podstrešna soba. Z gasilskim orodjem je društvo zadostno preskrbljeno. Vojaštvo je naročilo za društvo večjo množino cevi, takó da je trg glede gašenja popolnoma varen. Tudi pomaga vojaštvo pri vajah in gašenju. Brez vojaštva bi sicer ne moglo delovati. Iz stalnega vojaštva je ustanovljen oddelek gasilcev, ki cel čas vojne dobro deluje. Pod spretnim in trudaljubnim vodstvom g. načelnika Jožefa Lavtizarja društvo tudi v vojnem času popolnoma dovoljno deluje. In to je ravno zasluga sedanjega g. načelnika, ki ume z vsemi prijazno občevati, zato pa se tudi njegove želje in nasveti od vseh strani v polni meri upoštevajo. Kranjsko-gorsko društvo je bilo l. 1915 po c. kr. deželni vladi razpuščeno. Zakaj? Zato, ker mu je načeloval hud politični strankar, ki je društvo preosnoval v politično društvo v liberalno-socijalnodemokratski smeri. To smo zapisali za tvarilo vsem našim društvom. V gasilskih društvih ne spada politika, zato vun z njo! V gasilnih društvih ne poznamo ne liberalca, ne klerikalca, ne

socijalnih demokratov : tukaj smo samo gasilci ! Ni pa s tem rečeno, da ne sme gasilec politikovati ; o, te pravice si ne damo od nobenega odvzeti ! Ampak v gasilskih društvih ne smemo poznati strankarstva, tam smo samo gasilci in drugega nič ! Torišče za politiko je v političnih društvih ; tam pa ne bomo gasili, nego politikovali. Tako je !

* * *

Rateče na Gorenjskem. Nas je samo še 8 gasilcev, pred vojsko nas je bilo 30. — Na nekoliko vzvišenem in kaj pripravnem mestu sredi vasi ob hudourniku Trebiža poleg deželne ceste Jesenice-Trbiž so zgradili Ratečani l. 1910 svoj „Dom gasilcev“, ki je krās vasi. Nad 2 m široka mecesnove vrata se odpirajo na vun, kar je pametno. Tlak v gasilarni je iz betona, kakor po večini naših gas. shram. Notranje stene so 3 m visoke. Stelaze prepleskane, obešala iz boljše kovine. Stolp zadaj ob gasilarni. Stolp je obšolan z deskami-prečnicami, odprto, v obliki polken (deske so torej počez, ne navpik nabite). Za dviganje cevi je v stolpu škripec. In pa greben, to je bruno s klini počez. Nad gasilno shrambo je lična podstrešna soba s predsobo za gasilske namene. Vhod vanjo zunaj ob stolpu. — Gasilskega orodja dovolj : ena stara 4 kolesna brizglja funkcijonira izborno, samo težka je ; ena nova večja dvokolnica - snemalka iz l. 1898. V snegu jo opremijo na sani, ki so napravljene za to brizgljo. 800 m cevi. 50 m ožjih cevi za na hidrant na vaškem vodnjaku (vodovod). Vode je dovolj, a za gašenje ni povsod urejeno ; nekaj rezervarjev še treba. Deloma je delovanje otežkočeno vsled nedostajanja vode na primernih mestih v občini. Kakor rečeno, vode je dovolj, a ni napeljana, da bi mogli povsod gasiti ; še bolj pa je otežkočeno, ko primanjkuje gasilskih moči ; prevesna večina jih je pod orožjem, nekaj v vojaški službi v rudniku Rajbelj. Dobrodošla je pomoč vojaštva ; brez tega bi ne mogli gasiti ; takó pa so se vršile vaje v vseh vojnih letih. — Podpore želimo za poravnavo dolga 1200 K v kranjskogorski posojilnici. Po vojski bo društvo, ki razpolaga z zažostno množino primerne orodja, eno boljših, za kar je treba pa že zdaj skrbeti. Ustanovitev gasilskega naraščaja nujno priporočamo. Pametno bi bilo, da dá društvo takoj napraviti vrata iz gasilarne v stolp, da ne do vsled od tam prihajoče vlage trpelo orodje, ki je v kaj dobrem stanju.

* * *

Stara Fužina v Bohinju. Pri nas je bilo (l. 1914) 29 gasilcev, sedaj samo še 5, pa še od teh so 4 potrjeni in morajo k vojakom. To se pravi : fejest fantje smo ! Zato ni čuda, da niti nismo vedeli, kdo ima službene knjige v roki. „Kdo jih ima ?“ Eden je rekel : „Načelnik Gašperin.“ — Ne, ta je pri vojakihi ; Toman jih bo hranil. — Toman : „Jaz nimam knjig ; pri Tinčku so.“ — Pri Tinčku : „On pri vojaštvu

dela, ga ni doma; je za „ta višjega, ali knjige ima le sosed“. — Sosed: „Ne vem, sem jaz za načelnika ali ne; volitev ni, sam ne morem sebe voliti; nó knjig je dosti, a so, rajtam prazne: tajnika ni, blagajnika ni, nobenega ni, vsi so odšli.“ Oh, ta vojska, še pri naših društvih je napravila vojsko, posebno tam, kjer so junaki kot Fužinci! — Ob cesti sv. Janez ob Jezeru — Srednja vas stoji tik cerkve v dolnjem delu vasi na kaj primernem kraju lična zgradba — gasilski dom. Zunanje lice, kakor tudi vse okrog gasilarne napravi na gledalca kaj prijeten vtis. Ob zgradbi in blizu stoječi cerkvi je napravilo vojaštvo mične gredice. Dohod na vse strani kaj pripraven. Vrata so obita s plehom. Stolp zadaj. Nad gasilno shrambo podstrešna sobica. Če ta sobica ostane, treba vrat in zapaha. Ampak pametno bi bilo: strop vun, špirovce obšolali in gasilna shramba je za svoj namen imenitna. Kot kaka cerkvica visoka. In visokih, prostornih shramb nam je treba! Okrog stolpa je dosti prostora: Tam vratca za obešanje mokrih cevi naravnost z voza. Skozi notranja vrata (iz gasilarne v stolp) pa suhe cevi naravnost na cevni voz navijati. Tako je prav! V gasilarni vse v najlepšem redu. Za red skrbi posebno Tomanov Janez, ki ima edini upajne, da ostane ob vojni doma. Tik za fronto so ljudje splošno za vsako javno delo otopljeni, brigajo se le za vsakdanji kruh; zato je hvalevredno, da v gasilarni vlada red in snaga. Kadar pridejo gasilci domov, in bo društvo moglo razviti svoje sile, bo moglo v veliki meri delovati in služiti svojemu namenu. — Od orodja omenjamo le dvokolnico-snemalko. Vas šteje čez 100 hišnih števil. Ceste so na vse strani dobre. Umetna bi bila tu kaka večja brizglja. V Gorjah imajo vodovod; velike brizglje ne rabijo, ampak kako manjšo. Mislimo, da bi bilo kaj pametno, ko bi se Fužinci in Gorjanci pogovorili in zamenjali brizgljo. Na obe strani bi bilo prav. Če boste to storili, pa poročajte.

* * *

Breznica na Gorenjskem. Je eno starejših društev, ustanovljeno l. 1895, 20 letnica obstanka je padla v 2. leto vojne. Od 35 članov pred vojno jih je le še 7 doma. Glede gas. naraščaja je rekel g. načelnik: „Kakor hitro pridobim in izurim kaj mladih fantov, mi jih že potrdijo in vzamejo. Poizkusiti hočem z dekleti ter jih izvežbat vsaj za službo pri brizglji in ceveh. — Gasilarna je bila zidana l. 1896. Stoji na prav primernem mestu ob cesti, ki vodi v vas Zabreznico in stoji skoro matematično natančno v središču občine Breznice.

Pri zgradbi je bil spor; šlo se je za to, da bi stala shramba na šolskem vrtu; a hvala Bogu, da je zmagala pamet in se je postavila na sedanje mesto. Prostor je v ta namen brezplačno odstopil posestnik Franc Prešeren iz Zabreznice.

Dohod je prostoren in kaj ugoden. Le škoda, da visi h gasilarni, namesto na cesto. Ako bi se dvignila tla v gasilarni, bi bila stvar urejena

Skramba napravi znotraj utis sobe, je tudi preslikana. Velikost $6 \times 9 \times 2,6$. Torej precej široka, a prenizka. Ako bi se odstranil strop, bi bila ena najboljših gasilarn. Na podstrešju hranijo sani i. dr. take reči. — Stolp je zadaj ob gasilarni. Vhod za mokre cevi z voza torej zunaj, suhe cevi pa se jemljejo iz stolpa naravnost v gasilarno, kamor vodijo dobro zapirajoča se vrata. Torej: mokre cevi z voza naravnost v stolp skozi vnanja vrata stolpova, koder je dovolj prostora za voz okrog stolpa, suhe cevi pa navijati na voz v gasilarni naravnost iz stolpa. To je priporočati povsod! Takó je urejeno na Breznici, kar je hvalevredno.

Z orodjem je dovolj preskrbljeno društvo. Omenjajmo le **nosila za ranjence**. Taka nosila naj bi imela društva povsod. Brez muk in trpljenja se bolniki prevažajo tudi v bolnico v Ljubljano (samari-tarska služba).

V omari za razno orodje se hranijo tudi cevi, ki niso potrebne za gasilsko pripravljenost. Zakaj? Prigodilo se je že, da so prišle miške in so se vgnezdile v cevi, bolj ohlapno navite na voz za cevi. Kaka škoda to, če se pomisli, da so za obod razdalje vse cevi razjede-ne! Zato: Za požarno pripravljenost imejte cevi dobro — tesno — navite na vretenu. Večkrat je treba te cevi pregledati in za 24 ur v stolpu prezračiti. Okna, ki se odpirajo in sploh vse zračnice morajo imeti mreže. Vrata v stolp povsod! In odvod vode iz gasilarne, kjer je, ne naravnost, ampak z eno vijugo (cik-cak), tako-le.

Voda v gasilarni gre pri točki *a* v odvod, pri *b* se zavije, pri *c* gre na prosto. Pri *b* je vijuga; tam zastane voda. Skozi vodo pa miška ne gre, zato ne pride v gasilarno. Kjer ni vajugastega odtoka, pa pri-trdite pri *c* mrežo, tako ne pride nobena žival v gasilarno.

Cvilhasta obleka in druga oprema lepo na svojem mestu. Zlasti napravi dober vtis čista cvilhasta obleka. Kakor hitro se onesnaži, jo je treba oprati. G. načelnik je mnenja, da jo bo v teh resnih časih, ko vsega manjka, zaklepal. Zelo umestno! Če ne bo hlač, je res pre-velika skušnjava, da bi ne šel tja ponje, kjer se dobe ...

Vodnjo vprašanje je deloma rešeno. Škoda le, da se ni izvršil pred vojno že izdelani in potrjeni načrt za vodovod. Po vaseh so rezervarji za vodo za gasilske namene. Vas Doslovče ima rezervar $2 \times 5 \times 2,5$. Ta je že dvakrat rešil vas. Velika napajalna korita (6 m^3) imajo 4 vasi; v treh vaseh se še take naprave pogrešajo. Vendar pa se velika korita ne priporočajo: Treba jih je večkrat pomiti, takrat ni vode, nateče se komaj do drugega dne ponoči, a večkrat le toliko, da se komaj more živina napojiti (ker stoji voda v preglobokem ko-

ritu prenizko). Bolje: majhna, nizka, korita, od tam pa speljati vodo v rezervar. Kjer je dosti tekoče vode, seveda ni treba korit ali rezervarjev; le tam se naj zgrade, kjer so mali studenčki. In tam, kjer ni nobene talne vode: strešnico je napeljati v rezervar; ali pa najprej v kapnico, potem v rezervar. Na ta način bo povsod dovolj vode za gašenje. Pa še nekaj: Ali ne bi kazalo obenem še za napajalnik (napajalno korito) za živino skrbeti? Pred rezervarjem korito — pa je na obe strani ustrezno. Vidite, tako bi bilo povsod dovolj vode. Vsa gasilna društva naj o tem razmišljajo in ukrenejo, kar treba. Kaj koristi orodje, ako ni vodno vprašanje že prej rešeno! Predno se kako društvo ustanovi, mora biti vodno vprašanje že rešeno, sicer bi naj vlada zabranjevala ustanovitev. Takih misli je g. načelnik brezniški. In to je edino pravo stališče. —

Gasilno društvo na Breznici ima podporno matičo z 1800 K glavnice. Kaj, Brezničarji ga pihnejo!

Kjub temu, da ima g. načelnik Finžgar le nekaj gasilcev doma, je društvo vrlo delovalo pri požaru v Doslovčah 10. maja 1917, kjer je omejilo ogenj na goreči predmet; ali pa pri groznem požaru na Kor. Beli itd. In to s pomočjo hitro prideljenega mu vojaštva, s katerim je imel prej vaje. Zdaj, ko ni več vojaštva, hoče poizkusiti z ženskami. Za vprego je skrbno urejeno. Pred vojno je brezniško gasilno društvo slovelo.

Upamo, da bo društvo v zvezi z občino, oz. s prizadetimi vasmi napravilo še v ostalih 3 vaseh vodne rezervarje za gasilske namene. Za prebivalstvo bo velike koristi, ako se zgrade ob rezervarjih hkrati napajalna korita za živino. Stroški ne bodo preveliki, prizadete vasi bodo brez dvoma rade priskočile društvu v tem oziru na pomoč, posebno še, ker je gospod načelnik vpliven mož in župan in so na Breznici tudi denarni zavodi in organizacije, ki imajo denar. Čakati na vodovod, za katerega imajo že načrte, ne kaže, ker po vojni take naprave ne bodo šle kar gladko izpod rok. Ako bi društvo še v shrambi dvignilo tla takó, da bi bil padec od shrambe na cesto, ne narobe, in pa nekoliko dvignilo gasilarno (morda z odstranitvijo stropa in obšolanjem špirovcev, da bi bila shramba kakor neka cerkev), potem bi moral vsakdo reči: gasilno društvo na Breznici je v vsakem — vzorno.

* * *

Srednja vas v Bohinju. Članov je bilo pred vojno 42, sedaj jih je še 10. V dolnjem delu vasi ob cesti sv. Janez ob Jezeru — Čejšnica stoji v slogu vile zidano enonadstropno poslopje „Občinski dom“. Del pritličja proti Čejšnjicam je gasilarna, čeden, a pretesen lokal. Stolp je postavljen zadaj ob strani shrambe. Nekaj časa se je shramba rabila za druge namene (v vojnem času). Orodje so tačas hranili v stari gasilarni pri cerkvi. To je baraka za delavce (občinska

last), ki so delali pred 40 leti cerkveni tlak. Naslonjena je na zid okrog cerkve. Na 3 straneh ni zavarovana pred dežjem; če ga po vetru žene, je mokro v baraki, zato je odredil načelnik Ivan Hodnih, ko je bil na dopustu, da se orodje zopet shrani v „Občinskem domu“. Orodja je dovolj, dolga nič, z gasilskim naraščajem bi se dalo že sedaj delovati malo živahneje, a ko vojna mine, bo vneti g. načelnik s svojo ljubeznijo do gasilstva poživil društvo takó, da bo moglo vedno in povsod izvrševati svoj vzvišeni posel. Bog daj!

* * *

Češnjica v Bohinju. Srednjevaški gasilci iz katastralne občine Češnjica tvorijo podružnico v Češnjici. Gasilarna je priprosta lesena stavba na 0.5 m visokih kamenih ob cesti srednja vas — Bitnje v dolnjem delu vasi. Dohod lesen mostiček. Zadaž stolp. Popolnoma bi odgovarjala shramba svojemu namenu, ako se izpolnijo ti-le pogoji: Dvojna lesena stena; vrata v stolp; špirovce obšolati; vhod iz betona. Shramba je zelo suha. Orodje: Dvokolesna-snemalka manjše vrste; 2 ročni brizglji sta na Podjelah, 2 na Koprivniku, 2 na Gorjušah; na Studoru 2 večji s posodo za vodo in 2 manjši za škaf. Sredi vasi blizu županove hiše je vaški vodnjak s precejšnjim pritiskom. Konec cevi (50 m) navijejo na hidrant, odtekalne cevi zapro in že se gasi. — Vpliv vojne: Gasilci odšli na vojno, vojaki vzeli brizglo, izgubili cevi, celo sesalno cev, gasilarna — vojaško skladišče, orodje v drugih shrambah se deloma poizgubilo, delovanje ustavljeno. — Vrlji g. župan Korošec se je zavzel za stvar in obljubil, spraviti podružnico na noge.

* * *

Boh. Bistrica. Društvo obstoji že 37 let. Pred vojno je štel 35 članov, sedaj še 13. — Pritlična hiša ob srenjski cesti bolj v sredi vasi na dosti primernem prostoru s primernim dohodom nudi shrambo za dve društvi: za kmetijsko podružnico in pa za gasilno društvo. Za gasilarno rabijo en konec hiše, drugi za kmetijsko orodje. Stolp je ob gasilarni na vzhodni strani. Shramba je zelo nizka in za obilo orodja odločna premajhna. Orodje drugo nad drugim. Vsled tega požarna pripravljenost ne more biti sigurna. Na vsak način je treba pridobiti od kmetijske podružnice še drugi konec hiše. Ves strop podreti; vmesno steno odstraniti, špirovce obšolati: takó bi se pridobila zadosti prostorna in visoka shramba, ki bi odgovarjala svojemu namenu. — Z orodjem je društvo bogato preskrbljeno. Na vretenih so cevi za na hidrante. 16 hidrantov je in 15 omaric. Kaj pa je v omaricah? Do 12 m cevi, ustnik in kjuč za odpiranje hidranta. Ključ od omarice hrani gospodar hiše, pri kateri je postavljen hidrant. Vratca pri omaricah odpreš tudi s silo, so nalašč takó napravljena; to pa v slučaju, ako bi s klicanjem preveč časa zamudil (zlasti ponoči,

ako bi pri hiši vsi zaspali). Za pokrivanje brizgelj so vozne plahte. — Z zgradbo vodovoda bi bilo vodno vprašanje rešeno. Vsled lanske suše je vodovod odpovedal: premalo vode! Vodo so pripirali, a je še ni zadostovalo. Pomisliti je, da je ne rabijo le domačini. V rednih razmerah bo, mislim, dovolj vode za Bistrico. Vsled tujskega prometa bo dala prihodnost gotovo celemu Bohinju vodovod, zato ne kaže zidati v drugih vaseh rezervarje za gasilske namene, vsaj zaenkrat ne.

* * *

Boh. Bela. Društvo je bilo ustanovljeno l. 1898, podružnica na Kupljeniku nekaj let poznej. Pred vojno je bilo 38 gasilcev skupaj s podružnico, ki je eno društvo; podružnica šteje člane s Kupljenika in pripada belski požarni brambli. Sedaj je še okrog 10 članov, a še od teh so nekateri kot oproščenci zaposleni pri železnici in vojnih nabavah.

Gasilarna pri podružnici na Kupljeniku stoji na primernem mestu ob potu med Zgornjim in Spodnjim Kupljenikom. Dohod ugoden. Stavba je zidana in kot podružnica še dosti velika za malo brizgljo, ki jo ima podružnica. Stolp je zadaj. Vnanji utis ugoden. Ptujec ne bi pričakoval tam takó čedne stavbe. Tudi znotraj je vse lično, le nekoliko prenizka je shramba.

Gasilarna na Beli je bila zidana l. 1899 v slogu vile s frčado. Stoji ob cesti Bled—Bohinj v dolenjem srednjem delu vasi na primernem prostoru pod cesto na visokem temelju takó, da visi dohod proti cesti, zato pa je shramba suha. Nad gasilarno je podstrešna soba za splošne občinske namene. Stolp je zadaj. Ob stolpu pa stranišče. Gasilarna ena boljših; samo malo prenizka je. Nameravajo gasilarno podaljšati po širokosti, da dobe dvorano za predstave. Takrat se bo morda nudila prilika, dvigniti strop; še boljše: odstraniti ga in špirovče obšolati. Takó bi se dobila visoka shramba, ki ugaja za gasilske namene kar najbolje. Omenjati je še, da bo napravilo društvo ob stranišču v stolp vrata za obešanje mokrih cevi naravnost z voza od zunaj v stolp.

Orodja je dovolj. Dolga nič. Bolniška blagajna ima nekaj kapitala. S pomočjo dečkov od 14. leta naprej se vaje še vedno vrše. Morda ustanove še kako podružnico in ji izroče brizgljo dvokolnico s potrebnimi pritliklinami; manjšo dvokolnico bi bilo želeti, da hranijo v kaki gorski vasi za varnost tamošnjih prebivalcev. Društvo, ki je v najboljših rokah, bo gotovo vse storilo za čim uspešnejšo ognjegašno pripravljenost po celi lepi fari belski. —

(Dalje prih.)

Dopisi.

Dragi tovariš

Pred dobrim tednom so dobila tukajšnja gasilna društva — skoro večina — vabila na sestanek v Novomesto, ki jih je odposlala stara zveza. — Na sestanku so vabili k pristopu k stari zvezi. Omenjalo se je tudi, da imamo velik gasilski fond, ki bi ga morali med gasilna društva razdeliti, a ga nočemo. — Ker se bodo gotovo pričele take agitacije tudi drugod, bi bilo, dobro, da bi odposlala zveza na naša društva okrožnico v pojasnilo.

Pozdrav: **Ivan R.**

Opomba uredništva: Z ozirom na Vašo pobudo smo to storili. Posebno še iz razloga, ker so bila nekatera društva premotena: Od stare zveze poslana okrožnica je brez podpisa, so pa mislili nekateri naši gasilci — kdo bo dandanes gledal na prste prijateljskim (!) naslovom!), da so prijeli od nas okrožnico. In tako se je zgodilo, da je poslalo na priliko gas. društvo v H. na nas na nasprotno okrožnico tale odgovor:

Od podpisanega gasilnega društva se pošlje v pregibu imenik vseh članov, kateri so bili sprejeti do leta 1914.

Društvo je pa sedaj nemogoče delovati, ker je premalo članov doma; ako se pa napravi zaželjeni mir, bo društvo takoj zopet delovalo. Prostovolno gasilno društvo v H., dne 22. 7. 1918. **I. P.**

Št. Vid nad Ljubljano, dne 8. avgusta 1918. Na Poljanah pri Št. Vidu, h. št. 4, je danes popoldne ob 4. uri pogorel kozolec dvojnik posestnika Lovrenca Florjančiča. Kakor je gospodinja izpovedala, je zaslišala najprej precej močan pok in ko je pogledala h kozolcu, je videla tam 5 vojakov, od katerih je eden gorečo svetlobno raketo suval proč od kozolca.

Kozolec je bil naložen z žitnim snopjem. Plamen je bliskoma švignil navzgor, da je bil kozolec dvojnik kar naenkrat ves v ognju. V dvojniku je bilo spravljene tudi nad 7000 kg sena in 4000 kg slame.

Gasilno društvo Št. Vid je takoj prihitelo na kraj nesreče z gasilskim vozom, 1 brizgalno in drugim gas. orodjem. Vsled velike nevarnosti za okrog 10 m oddaljena s slamo krita gospodarska poslopja je spravilo društvo še drugo veliko snemalno brizgalno v tek. Vojaki, na čelu jim neki artiljerijski nadporočnik, so pri vsem delu prav pridno pomagali. Ogenj je društvo hitro omejilo. Kozolec dvojnik je pogorel, toda ostale kozolce in poslopja smo obvarovali.

Sreča v nesreči, da ni bilo hudega vetra. Čast gasilcem, ki so z vojniki vred nemudoma prihiteli h pogorišču, ter tako obvarovali tikoma stoječe hiše te vasi ognja.

Škode je okoli 14.000 K. Posestnik je bil le za 6.400 K zavarovan pri zavarovalnici „Assicurazioni generali“ v Trstu.

Anton Belec.

Last in založba Kranjske dež. gasilske zveze. — Odgovorni urednik J. Slapšak.
Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani.